

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שנה שישיית
גיליון מספר 515

ויגש
תשפ"ד

מזנומה



להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

מני קיסר וליאת הסקת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
5:58	5:20	4:04	ירושלים
5:54	5:22	4:18	בני ברק
5:54	5:19	4:08	חיפה
5:55	5:23	4:19	אשדוד
5:57	5:21	4:03	בית שמש
5:57	5:22	4:21	קרית גת
5:54	5:18	4:11	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת ויגש תשפ"ד

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון פרשת מקץ, בענין רגשי אחווה:

הרב שובקס!

עשית לי סדר בראש בכל מה שקשור לאחים ואחווה, להכיר את רגש האחוה שקיים אצלי. כעת גם קל לי יותר להעביר את המסר לילדים שלי שיבינו מהו הרעיון של אחים וקשר דם. ישר כוח עצום על המאמרים.

*

היה לי קשה לקרוא את המאמר השבוע. ולא בגלל שמשוהו שם לא היה נכון. אלא ההיפך, זה היה מדי נכון.

זה הציף לי את המצב הנוכחי שקורה אצלנו, וזה קרה בדיוק בשבוע של חנוכה, שבו נפגשנו כל המשפחה, ושוב נפגשתי עם הרגשות שאני מכיר אותם מן העבר.

*

בנושא של השבוע, שכתבת על קשר בין אחים ואחיות. לעתים נדמה לי שאתה מציג איזה שהיא 'תזה' ואז אתה הולך עם זה עד הסוף.

כמו בנושא שכתבת, שאתה מציג את זה שאם יש אדישות בקשר בין האחים, זה מראה על משהו שהם מנסים לברוח ממנו.

אני חושב שיש משפחות שהיה להם קשר אחווה עמוק, ועם הזמן כאשר כל אחד מתגורר בעיר אחרת, וכל אחד עסוק בדברים שלו, זה מביא להתרופפות הקשר באופן טבעי. זה גורם אולי לסוג של אדישות, אך זה לא בגלל שהם מחפשים להתרחק.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: שמעתי ממך הרצאה שמסרת ב"קרבנתנו". אמרת שם שכל פחד הוא פחד ממוות. לא הצלחתי להבין למה אתה מתכוון. אשמח אם תוכל להבהיר.

תשובה: בכל מקרה יש פחד, זה קורה בשני מקומות. בהיגיון - אנו מבינים שיש כאן משהו שמפחיד אותי. בחוויה - יש חוויה של פחד שגם מורגש בגוף באופן מוחשי. דפיקות לב, רעד, נשימות קצרות, וכו'.

כשאדם פוחד להיכנס למעלית, יש כאן פחד ממוות, גם בחוויה וגם בהיגיון שלו. הוא מספר לעצמו, שאפשר להיתקע במעלית ולמות בגלל חוסר חמצן.

לעומת זאת, בחרדה חברתית, לדוגמה: לגשת לעמוד, בהיגיון הוא איננו רואה פחד מוות, אך בחוויה זה נחוה אותו דבר בדיוק. הוא יכול להרגיש דפיקות לב באותה רמה, כמו אותו אחד שעומד לפני כניסה למעלית.

כשאדם אינו מחשבן באופן היגיוני את הפחד שלו מהסביבה, הוא חווה אכן בגוף פחד מוות, וזה משיע עליו להתייחס למעשה, כמו פחד אימים, שאי אפשר להתגבר עליו.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אני לא מאמין לך!

מה שכן, הנפש מתקשה לקבל את הדברים בפתאומיות. נתייחס לנפש שלנו כמו כלי עשוי גומי גמיש. יודע להימתח ולגדול, אך בקצב משלו.

כאשר מתרחש אירוע גדול בפתאומיות, לבה של רגשות קשים נשפכים בבת אחת, ואז מתרחשת הצפה רגשית בנפש. הנפש לא מצליחה להחזיק את הרגשות, והיא קרובה לטביעה. באותם רגעים נכנסת ההגנה הטבעית של הנפש.

ההגנה הבסיסית ביותר, והיא תופיע ברגע הראשון ממש, זו מערכת ה'הכחשה'.

להכחיש את הדברים. לא היה ולא נברא! הכול דמיונות. חלום שייגמר במהרה.

הרגעים או הימים של ההכחשה, הם ימים מופלאים עבור הנפש. גם אז מתרחש תהליך. בהתחלה מתייחסים לזה כדמיון בלבד. משהו שתיכף יתברר שלא קרה במציאות.

בהמשך, משתחל איזה ספק פנימה. אולי קרה? ואולי לא קרה? אפשר בינתיים ליהנות מן הספק.

לקראת הסוף, אנו מתחילים יותר להתרגל לרעיון. כל אחד מאיתנו יכול להיזכר בימים הראשונים מאז בוקר 'שמחת-תורה', ולשים לב, איך עברנו את התהליך הזה.

הגיע הילד ומספר משהו שאירע לו עם החבר "הצדיק" של הכיתה. לילד שלנו אולי היתה איזה שהיא תקופה כדי לקלוט את האירוע. כנראה זה לא התחיל בבת אחת, אלא משהו שהלך וקרה יותר ויותר.

כשאנו שומעים את הסיפור, אנו חוטפים את המכה בבית אחת. זה ילד שאנו מכירים. הוא עדין וצדיק. אין לנו בעיה עם הילד הספציפי כ"כ, כמו שיש לנו בעיה, לאבד פתאום את האמון בכל הילדים הצדיקים.

ואז התגובה האוטומטית שלנו תהיה: **"לא יכול להיות אתה מתבלבל"**.

בשביל הילד זו מכה גדולה. עד שאזר אומץ... עד שהסכים לחשיפה... עד שהגיע לספר... אך אז נתקל בחוסר אמון. אח"כ יהיה קצת קשה לתקן את התגובה. הילד יתייחס לתגובה האוטומטית שלנו, כמו ביטוי אמת אמיתית, ולא את מה שנגיד לו לאחר מכן.

לעתים, אנו נסתיר את התגובה שלנו. נייף עבורו את המשפט: "אני מאמין לך לגמרי", אך הילד ירגיש את האמת שלנו. הפנים שלנו זועקות חוסר אמון.

*

למעיישה:

כשמדברים על זה מראש, ואנו מבינים יותר טוב את המערכת הזאת, אנו כבר יודעים להיות מוכנים יותר מבחינת רגשית לקראת האירוע.

יש תגובה שעלינו לתרגל אותה לעצמינו. "הסיפור שאתה מספר ממש קשה לי לשמוע, כי עד היום הייתי בטוח אחרת. מאוד מודה לך ששיתפת אותי. מעריך את זה מאוד. אני זקוק לכמה רגעים כדי להתבונן בדברים".

הלוואי שנשמע בשורות טובות תמיד.

האם יצא לכם לאחרונה להגיד את אחד מהמשפטים הבאים:

"אני לא מאמין לך! זה לא יכול להיות. אני מכיר את ר..."

"לא! החבר הזה לא עשה לך כלום! אתה בטח התבלבלת".

"אין לי ספק שאתה טועה. חכה עוד כמה ימים והאמת תתברר לך".

במשפט אחד: **"אני לא מאמין לך"**.

לפעמים לא נגיד את זה בקול, אך זה בדיוק מה שנרגיש בפנים.

הילד שוטח בפנינו מסכת התעללויות מצד חבר. לבקשתנו הוא מציין את השם, ואנחנו לא מאמינים לו.

חבר מספר לנו על תקופה ארוכה של התמודדות כלכלית קשה, ואנחנו הודפים את הדברים. זה ממש לא נראה עליו. או שהוא משקר או שהוא חי בדמיון.

לפעמים זה ייגרם בחוסר האמון שלנו, וחסל.

ולפעמים בהמשך יתבררו הדברים כאמת, ונתקשה לסלוח לעצמינו שהטלנו ספק. שגרמנו לילד / לאיש שסיפר לנו, להרגיש רע כל כך ברגע של חשיפה כנה.

לפני שאנו מאשימים את עצמינו כדאי ללמוד על התופעה הטבעית הזאת.

*

בפרשה שלנו: **"ויפג לבו כי לא האמין להם"**, המפרשים מדברים על התופעה הזאת. (עיין ברמב"ן ועוד)

בוא נכיר אותה. יש מושג "הכלה רגשית". מושג קצת נפוץ, לעתים משתמשים בו כסיסמה, בלי להבין את המשמעות.

"הכלה" מלשון "כלי". להכיל, הכוונה להחזיק בתוך הכלי.

במובן הפיזי של המילה, זה אומר, שמישהו מזוג לי כוס משקה, והכוס שבידי מצליח להכיל את כל המשקה.

בשונה מ"הצפה" שאז השאריות נשפכות החוצה. במובן הנפשי, זה שמשוהו גורם לי להרגיש רגשות כל שהם ויש לי כלי שמצליח להחזיק את הרגשות.

ההפך מ"הכלה רגשית" זו "הצפה רגשית".

*

לנפש שלנו יש תעצמות חזקות, והיא מסוגלת להתמודד עם הר של רגשות. כל אחד מאיתנו, מכיר אנשים בסביבה שמתמודדים עם עומס של מצוקות, אישיות, משפחתיות וכלכליות. (הלוואי שיושעו במהרה!)

ובינתיים, אנו שואלים את עצמינו איך ייתכן שהם עדיין חיים, ואפילו נהנים בחיים?

ואנו יודעים גם בעצמינו, שלפעמים קרו לנו בחיים אירועים נוראיים, שלפני התפתחות האירועים לא האמנו שנהיה מסוגלים לעמוד בזה, ולבסוף ב"ה הצלחנו לעבור את התקופה, ובמבט לאחור - אנו מסוגלים לראות אפילו קרני אורה באותה תקופה אפילה.

אז הנפש שלנו היא סתגלנית. בפרט כאשר יהודי חי עם הרבש"ע, ובאותה תקופה מחזק את עצמו בקשר חזק.

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת ויגש

שנאלץ לנסוע נסיעה ארוכה לצורך גדול, נסיעה שבִּוּדָּאֵי אינה קלה לאדם זקן וחלש בגילו. והנה כששב לביתו בשעה מאוחרת בלילה, נכנס לפתע יהודי שהיה ידוע כאיש מסכן... הוא החל להטריד את רבי משה שמואל בכל מיני שאלות שונות ומשונות בדברים של מה בכך, ורבי משה שמואל עונה לו בסבלנות אין קץ על כל שאלה ושאלה, בלי להראות כל סימן של כעס. לא יכלו בני הבית להבליג על ההטרדה וביקשו לזרוק את האיש מהבית.

ביטל רבי משה שמואל את מחשבתם באומרו: "בשבילנו הם אומנם דברים בטלים ומיותרים, אבל בעיניו הרי הם דברים העומדים ברומו של עולם... (ישורון)

"אם לא ירד אחיכם הקטון אתכם לא תוסיפון לראות פני" (מד, כג)

הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א היה אומר: אותם צדיקים הדואגים רק לעצמם ולעולם הבא שלהם, אומר הקב"ה "אם לא ירד אחיכם הקטון אתכם" אם לא תתאמצו גם בשביל אחיכם הפשוטים וקטני הדרגה, אין לי חפץ בכם.

"ויקרא הוציאו כל איש מעלי" (מה, א)

כשהתמנה הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב זיע"א להיות רבה של העיירה והוזמן לדרוש בבית הכנסת הגדול, נתאספו בני העיירה כולם, והחל את דבריו בקול חוצב להבות ואמר: בשעה שיוסף הצדיק לא יכל עוד להתאפק והוא נגלה אל אחיו, מסופר בתורה: "ויקרא

"ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה" (מד, יח) צריך ביאור הכוונה בזה שהוא כפרעה. ונראה, הנה יוסף היה גדול מפרעה בנבואה ובחכמה, כי פרעה לא ידע פתרון חלומו אף שהיה בקי באצטגנינות, אבל יוסף פתרו לנכון.

אז אמר פרעה הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו, ותרגם אונקלוס, שיש בו רוח נבואה, וגם את גודל חכמתו שיבח, כמו שאמר "אין נבון וחכם כמוך".

והנה כתוב בגמרא (פסחים סו) כל הכועס אם נביא הוא, נבואתו מסתלקת ממנו, ואם חכם הוא, חכמתו מסתלקת ממנו.

וזה שאמר יהודה ליוסף, אמת שכעת אתה גדול יותר בנבואה ובחכמה יותר מפרעה, אבל הישמר והיזהר, "אל יחר אפך בעבדך", אל תכעס, כי אז תסתלק נבואתך וחכמתך ותהא רק כפרעה.

וזה שאמר: "כי כמוך כפרעה", כלומר אם יחר אפך תהא "כפרעה" ולא יותר.

"ואל יחר אפך בעבדך" (מד, יח) בסוף ימיו של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל וראש ישיבת באר יעקב, שהיה אז זקן מופלג, אירע פעם

"אל תסתכל בקנקן... (אלא במי שמגיש אותו) כשנותנים לנו שעון זהב בשוי אלפי דולרים, אין מי שלא מוכן לקבל את המתנה, אין מי שלא שמח איתה. אבל עם מה שמחים? האם עם האישיות שמאחורי המתנה, האם עם האדם שהשקיע מחשבה ורצה לשמח אותנו? אולי. ברב המקרים אנחנו תפוסים הרבה מאוד עם עצם המתנה, עם התענוג של השעון, עם היפי והמחמאות שנקבל עליהם. לעצמת זאת, פאשר מישוהו שאנחנו אוהבים נותן לנו מתנה פשוטה וחסרת ערך כמעט ואנחנו בכל זאת שמחים - זוהי שמחה אמתית, זה מראה שאנחנו באמת מחברים לנותן. כי מבחינת הערך החיצוני של המתנה - אין כאן שום ערך. מי ששמח במתנה כזו - שמח בקשר שיש כאן! זה הסוד של כל קשר בעולם. קשר בין הורים וילדים, קשר בין תלמידים לרבים, קשר בין איש לאשתו וכמוכן הקשר החשוב מכלם - הקשר בין האדם לבוראו.

(אגרא דכלה)



לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

הוציאו כל איש מעלי", והכוונה היא שיוסף הצדיק התפלל והתחנן על התפשטות הגשמיות, וזה היה מבוקשו "הוציאו כל איש מעלי" משמע להוציא הימנו כל כח אנושי נפשי וגשמי, שלא יחוש הלילה אף נדנוד של נקמה בראותו את אחיו שמכרוהו והורידוהו מצרימה. ואמנם מעידה התורה: "ולא היה איש אתו בהתוודע יוסף אל אחיו", אז חשו וראו בעליל כל קהל הנאספים בבית המדרש שהצדיק גם חושב זאת על עצמו, שלא להתפעל כלל מן הקהל הרב ומן הכבוד הגדול שכיבדוהו.

"ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף" (מה, ג)

במשך כל הזמן מאז באו בפעם הראשונה למצרים לשבור בר, ויוסף התנכר אליהם וידבר אתם קשות וחשדם במרגלים, שאלו איש לאחיו קושיות הרבה, מה זה ועל מה זה, חפשו עצות והאשימו איש את אחיו. וכן בפעם השני תמחו ושאלו, מה זה עשה אלוקים לנו? עד ששמעו מפי אחיהם את שתי המילים הללו "אני יוסף" ומיד סרו הקושיות, התמיהות והספקות, והענין נתברר להם כל הצורך. כן כאשר ישמע העולם את שתי המילים "אני ה" יתרצו כל הקושיות והתמיהות על הנהגת העולם, שהוא לכאורה לפלא בעינינו עד עתה, יתבררו ויתחוררו כל הענינים וראו כל בשר יחדו, כי יד ה' עשתה הכל לטובתו. (חפץ חיים על התורה)

"אני יוסף אחיכם אשר

מכרתם אותי מצרימה" (מה, ד)

רבי חיים בן עטר, ה"אור החיים" הקדוש, מקשה: הן בפסוק הקודם נאמר "אני יוסף, העוד אבי חי". ומה טעם חזר לומר כאן "אני יוסף אחיכם". וביאר בקדשו שבפעם הראשונה שהתגלה יוסף לאחיו, לא ענוהו מאומה כמפורש בפסוק, אלא שלשתיקתם של השבטים יכולות להיות ב' סיבות: א. מחמת שהם מפחדים מיוסף. ב. משום שאינם מאמינים שהוא

אכן יוסף. כנגד שתי הסיבות הללו חזר יוסף לומר: "אני יוסף אחיכם", אין לכם מה לדאוג מפני שכן אני 'אחיכם' ולא אנקום בכם. ודעו שלא רק כעת אני 'אחיכם' אלא אף בזמן "אשר מכרתם אותי מצרימה", עם כל זה לא סרו ממני רגשי האחוה. אלא מאי, אינכם מאמינים שאני יוסף? לכך נתן בידם סימן מובהק: "אשר מכרתם אותי מצרימה" ודבר זה לא ידעוהו שום אדם ובריה. שכן החרימו למי שיגלה ושיתפו את הקב"ה עמהם. מוכרחים אתם להודות שאם יודע אני מהמכירה, הרי ש"אני יוסף אחיכם".

(במחשבה תחילה)

"ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה" (מה, ד)

ולכאורה הנה תיבות "אשר מכרתם אותי" הוא למותר, כי כיון שהוא יוסף אם כן הם בעצמם ידעו אשר מכרו אותו. ונראה, לאשר כתוב (מה, ג) "אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אותו", ופירש"י ז"ל - מפני הבושה, כי היה להם זאת לחרפה מדוע אתה שואל על אביך ואין לך רוח הקודש, כיון שאתה יוסף הצדיק. בשלמא הם לא ידעו ברוח הקודש היכן יוסף הוא, כי נסתלקה מהם השכינה כידוע מהמדרש (עי' תנחומא וישב פ"ב), אבל אתה מדוע אין לך רוח הקודש אם אמת הוא אשר אתה יוסף. לזאת בא כמתרץ - אמת שאני יוסף אחיכם, ומה שאין לי רוח הקודש יען כי מכרתם אותי מצרימה, ואין הנבואה שורה בחוץ לארץ והמקום גורם. (אמרי נועם)

"ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם... כי למחיה שלחני אלוקים" (מה, ה)

נמצאנו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמחל לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא

מול כל אותם קשרים עלינו לשאל את עצמנו: למה אנחנו קשורים? למה אנחנו קשורים? האם הקשר שלנו הוא קשר חיצוני, שמבסס על הצלחות ואינטרסים, על העבדה שהשני מספק לי את הצרכים שאני זקוק ורוצה? אם כן, מה יקרה באותם רגעים שאני כבר לא מקבל את מה שצפיתי לקבל? הקשר הזה כבר לא רלוונטי בשבילי... אבל אם הקשר הוא פנימי, אם הקשר הוא קשר אמתני לנפש, לעצם החבור שיש לנו עם השני, אם הקשר הוא מה שחשוב לנו יותר מכל תוספת חיצונית - שום דבר לא יערער את הקשר הזה! בנביא מספר שאליהו הנביא העמיד תלמידים נביאים. לילה אחד, התעוררו התלמידים יחד וגלו שהם חלמו חלום משותף: שאליהו הנביא עומד להעלים מהעולם הזה. הם נגשו לגדל התלמידים, אלישע, וספרו על דבר החלום המבועית, אבל אלישע הרגיע אותם - אלליהו הנביא לא עתיד להעלים כל כך מהר... אבל למחרת - אלליהו הנביא אכן נעלם. התלמידים, ששמעו את הדברים הנחרצים של אלישע אמש, אמרו לעצמם - טוב, בנראה הוא מתחבא באחד היערות באזור. הבה נחפש אותו. אמר להם אלישע - אין לכם מה לחפש, אלליהו הנביא עלה בסערה השמימה...



לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

בענין זה מסופר: הגאון רבי אייזיל חריף זצ"ל, רבה של סלונים, דרש בשבת הגדול ושבת תשובה מערכות נפלאות שמקצתן נאספו בספריו "עמק יהושע", "עצת יהושע", "שפת הנחל", אבי הנחל" ועוד. דרשות שהפעימו את הלומדים.

פעם, לאחר הדרשה, פנה אליו חצוף אחד: "תמהני, רבי. המשנה אומרת (קנים פ"ג מ"ו) שזקני תורה, כל זמן

שמזקינים
מתישבת עליהם,
שנאמר: "בישישים
חכמה, וארך ימים
תבונה" (איוב יב, יב).
ובשנים הקודמות היו
דרשותיו של מר
משוננות יותר. הכיצד?!"
"אה, הסיבה פשוטה",
ענה הגאון על אתר.
"שהרי באותה משנה
נאמר, שזקני עמי הארץ
כל זמן שמזקינים דעתם
מטרפת עליהם. אין פלא
בכך שמשנה לשנה אתם
מבינים פחות ופחות את
הדרשה..." (והגדת)

"ויגידו לו לאמר עוד
יוסף חי וכי הוא משל
בכל ארץ מצרים ויפג
לבו כי לא האמין להם
וידברו אליו את כל
דברי יוסף אשר דבר
אלהם וירא את
העגלות אשר שלח
יוסף לשאת אתו ותחי
רוח יעקב אביהם"
(מה, כו - כז)

מדוע כאשר אמרו לו
"עוד יוסף חי" לא
האמינם, ורק העגלות
ששלח יוסף להביאו
החיו את רוחו?
בספר חזון ישעיהו פרש
זאת בדרך משל: היה
יהודי בפולין שבנו נמשך

אדרבה, עוד ניחמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה!
ובזה הבהיר להם כי זכאים הם ולכן גלגל הקב"ה זכות על ידם.

"ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך" (מה, כד)
ברש"י: אל תתעסקו בדבר הלכה שלא תרגז עליכם הדרך.

מקשים בספרים מדוע לא ציוה זאת יעקב כשהלכו מביתו.

ונראה לתרץ, שכאשר ראו השבטים את צערו של יעקב לאחר שנמכר יוסף, אמנם ידעו שאביהם נענש על שלא כיבד את אביו, אבל הצטערו שהם היו הגורמים לזה, שהרי מגלגלין חוב על ידי חייב. והנה הם חשבו שהעונש ליעקב יהיה ל"ו שנה כנגד ל"ו שנה שלא כיבד יעקב את אביו, ועכשיו שנתוודע להם יוסף רק כעבור כ"ב שנה, למדו מזה כי גדול תלמוד תורה יותר מכבוד אב ואם, שהרי ראו שאינו נענש על י"ד שנה שהיה בבית עבר, אם כן חשש יוסף שמשיראו גודל כח תלמוד תורה שגדול מכיבוד אב, יתעסקו בדרך בדבר הלכה כדי לכפר על חטאם שעל ידם נתגלגל הצער לאביהם, לכן היה צריך להזהירם עכשיו דוקא שלא יתעסקו בדבר הלכה כדי שלא תרגז עליהם הדרך. (אפריון)

"ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר

אתנת נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך" (מה, כג)
וברש"י, מטוב מצרים - מצינו בגמרא ששלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו.

האם אין סתירה בדרךיו של אלישע? לא. אלישע בסך הכל העמיד אותם על הטעות בגישה של תלמיד לרבו.

רבי, לעולם לא נעלם! הוא תמיד נשאר בתוך הלב והמח. כי רבי זה לא הבשר, רבי זה לא הבגד החיצוני, רבי זה הנקדה שהוא נתן לך בחיים! רבי זה ההתחדשות התמידית שהוא הטביע לך בתוך הנשמה, וזה - לעולם לא נפסק!

אבל אם אתם מחפשים את הגוף של הרבי, את הלבוש החיצוני, אם הדברים החיצוניים גורמים לכם להרגיש את הקשר - אז אתם צודקים, אליהו הנביא אכן עלה בסערה השמימה, ולא יעזרו החפושים ביצרות...

ואת השאלה הזו עלינו לשאל את עצמנו בכל קשר שהוא, ובעקר בקשר הגדול והנצחי ביותר: מה אנחנו מחפשים בקשר עם השם?

אדם שמסגל להתחבר רק מתוך חניית הצלחה, רק כשהוא מסים מסכת או יוצא מחנכה גדוש באורות, ואלו במקומות לא נעימים, בכשלונות וברגעים חלשים הוא מרגיש שאין לו סבוי להתחבר - אדם כזה מוכיח שכל הגישה שלו לעבודת השם היא סוג של השגיות, שהקשר שלו עם השם הוא עוד דרך למלא לעצמו את תחושת ההצלחה / גאווה / כל כנוי אחר.

אבל אם אתה לא מזניח את הרגעים השפלים, את המקומות הלא נעימים שלך, אם גם בהם אתה מוצא את החבור, אם אתה לא מותר עליהם כי אתה יודע שגם אותם הקדוש ברוך הוא שלח לך, אם אתה לא מותר על ה'זבל' שקבלת משמים, על החלשות שלך, אם גם בהם אתה מחפש את הדרך להתחבר לשם - זה סימן שהקשר הוא מה שחשוב לך יותר מכל! כי אתה מוכן לקבל גם את מה שלא מסגור ונוצץ...

להשכלה.

יום אחד הודיע לאביו כי החליט לנסוע לברלין ללמוד באוניברסיטה המקומית.
אביו הצטער צער רב, ונסה להניא את בנו מכוונתו.



לעי"נ האשה החשובה
מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ועוד יותר חשש למצבו הרוחני, אמרו לו בניו: "עוד יוסף חי", אך הוא מאן להאמין להם. גם כשהשמיעו בפניו "את כל דברי יוסף" - "סימן מסר להם במה היה עוסק כשפרש ממנו, בפרשת עגלה ערופה" - עדיין נתקשה יעקב להאמין להם. אולי כל אלו סימנים שנועדו לכסות על האמת. אבל כאשר ראה את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו, אמר: אם יוסף מוכן שאבוא אני לראותו - אות הוא כי שלום לו, ונשאר בדרגתו הרוחנית, ורק אז "ותחי רוח יעקב". (ומתוך האור)

"אביך ואחייך באו אליך" (מז, ה)

הקושיא עצומה, מה בא פרעה לחדש ליוסף, וכי אינו יודע שבאו?

אלא, ביאר הגה"צ ר' אליעזר לאפיאן זצ"ל ראש ישיבת תורת אמת בלונדון שפרעה היה סבור שאם אחי יוסף ואביו מגיעים להתגורר במצרים, בודאי ירצו להשתלב במשרות ממלכתיות במצרים שהרי אח להם בבית המלך, ומה יותר טבעי

שישיג להם משרות

ממלכיות.

אולם ברגע ששמע מהם

להפתעתו שהם בכלל

רועי צאן וכל שאיפתם

היא להתגורר בגושן ולא

בעיר הבירה, הבין שאין

בדעתם להשתלב

בעבודת הממלכה, לכן

אמר לו בפליאה: "אביך

ואחייך באו אליך" - הם

באו אליך, ואין בדעתם

להשתלב בממלכות

מצרים.

מכאן עד כמה נזהרו

אבותינו גם כשהגיעו

לקרבת הממלכות שלא

תושרש בתוכם חלילה,

הַפְתַּגְם שְׁרוּחַ אֶצֶל הַפְּלִשְׁתִּים הִיָּה, 'זָבַל פְּרֻדוֹתָיו שֶׁל יַצְחָק - וְלֹא כִסְפוּ וַזְהָבוּ שֶׁל אַבְימֶלֶךְ'...
כְּלוּמַר: עֲדִיף לְוַתֵּר עַל כֶּסֶף וַזְהָב שֶׁל אַבְימֶלֶךְ - אִם בְּתִמְרוֹהָ לְכַךְ תִּקְבַּל אֶת הַזָּבַל שֶׁל פְּרֻדוֹת יַצְחָק.
וְהַפְתַּגְם הַזֶּה, הוּא לְכַאוּרָה אֶחָד הַפְּתַגְמִים שֶׁהֵכִי לֹא מְסֻתְּרִים כְּלָלִית. מִי מוֹתֵר עַל חֹמֶר גָּלִם שְׂשׂוּהָ מֵאָה שְׁקָל לָגֶרֶם - לְטוֹבַת זָבַל פְּרֻדוֹתָיו?
אָבֵל, הַפְּלִשְׁתִּים רָאוּ אֶת יַצְחָק אֲבִינוּ וְרָצוּ אֶת הַקֶּשֶׁר אֲתוֹ בְּכָל מַחִיר! הֵם הֶעֱדִיפוּ לְקַבֵּל אֶפְלוֹ 'זָבַל' אִם זֶה רַק שֶׁל יַצְחָק. זֶה הִיָּה חֲשׂוֹב לָהֶם הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הִהְנִיָּה הַחִיצוֹנִית שֶׁל כֶּסֶף וַזְהָב מֵאַבְימֶלֶךְ!
כִּי כִשְׁהֶקְשֶׁר הוּא מָה שֶׁחֲשׂוֹב, הָאָדָם יִהְיֶה מוֹכֵן לְקַבֵּל אֶת הַכֹּל - הֶעֱקֵר לְהַמְשִׁיךְ לְהִיּוֹת בְּקֶשֶׁר!

(נְקֻדוֹת שֶׁל אֹר - סְפִינְקָא)

שום שייכות לגויים ונימוסיהם.

כך הם בנו לצאצאיהם יסוד איתן להשאר דבוקים באמונת אומן בצור מחצבתם ולא להיות מושפעים מטומאת הגויים.

"וילקט יוסף את כל הכסף" (מז, יב)

פעם באו אנשים אל הגאון רבי חיים סולובייצ'יק זצ"ל בטענה כי הגבאי של בית מדרשם נעשה "גנב", ועל כן רוצים לפטרם מגבאותו...

שאל אותם רבי חיים: "האם הגבאי היה גנב קודם שמינוהו"? והשיבו כי קודם לכן, לא היה גנב.

אמר להם רבי חיים: אם כן, מה תרויחו כשתמנו גבאי חדש, הרי הראשון נעשה גנב רק אצלכם, ואם כן, אם תמנו אחר, גם הוא יעשה "גנב"... (עובדות לבית בריסק)

הוא תאר בפניו את הסכנות הרוחניות שיאלץ להתמודד עמהן, ומי יודע אם יעלה הדבר בידו. אך הבן היה נחוש בדעתו וכל ההפצרות של האב עלו בתוהו.

כדי לשכך את צערו ולהפיג את חששותיו, הבטיחו הבן כי ימשיך לשמור על התורה והמצוות, ולא תפגע רוחניותו במאומה.

זמן קצר לאחר שהגיע הבן לברלין כבר ניכרו בו אותות המקום. אט אט זנח את דרך אבותיו עד אשר נטמע לגמרי במקומו החדש. גילח את זקנו, קצץ את פאותיו, ועטה עליו מראה שיתאים לסביבה הנכרית.

יום אחד קבל האב מכתב מבנו ובו הודיעו כי בכוונתו לבקר לפני חג הפסח.

שמח האב שמחה גדולה. בסתר ליבו צפה לפגוש את בנו פנים אל פנים כדי לתהות על קנקנו ולהיווכח במו עיניו האם נשתמרה צורתו היהודית.

מה עשה הבן? לקראת שובו לבית אביו החל לגדל את זקנו ופאותיו, וכשהגיע מועד הנסיעה כבר השיב לעצמו

את מראהו היהודי משכבר הימים.

כשראה האב את מראה בנו, שמח בליבו על כך שגם בסביבתו החדשה הוא מקפיד על מראה יהודי.

- "והאם אתה מקפיד גם על אורח חיים יהודי?"

- "בוודאי, אבא. אם אני מתהלך ברחובות ברלין בלבוש יהודי, מגודל זקן ופאות, אפשר ללמוד מכך על אורח חיי..."

נחה דעתו של האב, ולאחר חג הפסח נפרד מבנו בלב שלום. כך חזר הדבר על עצמו מידי שנה בשנה, לקראת חג הפסח

היה בנו מגדל זקן ופאות, ועם מראהו היהודי היה שב לבית אביו לעשות את הפסח, ולאחריו היה שב לברלין. לימים הוא נשא אשה נכרית וניתק את עצמו לגמרי מעברו.

יום אחד קבל הבן מכתב מאביו: "כל שנה אתה בא לבקר אותי, הפעם אני רוצה לבקר אותך בביתך".

התחמק הבן בתואנות שונות.

חש האב שמשוהו לא כשורה. מה עשה? עלה על הרכבת הראשונה לברלין, ובהפתעה גמורה הופיע בבית בנו.

כשפתחה בעלת הבית הגויה את הדלת. היה בטוח כי זו המשרתת. היכן בעל הבית? שאל.

כשהופיע בנו למולו חשכו עיניו, והוא נפל מתעלף ארצה.

הנמשל: יעקב אבינו לא ידע משלום בנו וחשש לחייו.

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת וַיִּגַּשׁ - בְּאֵהָבַת חֵינָם יִבְנֶה הַמְּקֻדָּשׁ

"וַיִּפֹּל עַל צוֹאְרֵי בְנֵימִן אָחִיו וַיִּבְנֶימֵן בְּכָה עַל צוֹאְרֵיו" (בראשית מ"ה, י"ד)

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
 שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
 מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
 ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
 יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
 רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב
 רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
 נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
 יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
 שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
 י.מ.ש. כדורי
 שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
 עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב
 נתנאל בן גינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי
 תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
 אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת גינה
 דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית
 מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
 טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
 שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית
 שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
 סיון רבקה בת אלן אסתר לאה בת תמר
 אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה
 אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
 סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
 דניאל בן שרה אושרית בת שושנה
 נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
 אסף בן סופיה מיטל בת שושנה
 לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
 ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים
 מרדכי ניזרי בן פרחת- בריאות ואריכות ימים
 סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
 אורן בן אסתר דינה בת מזל
 נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
 שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
 לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
 מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
 יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
 יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
 משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה
 רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
 רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגנטו
 רונית בת סבריה יצחק בן חנון
 רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל
 בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט
 נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה
 נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה
 לימור בת פרידה יניב בן פרידה
 מאיה בת עדי אורן בן פרידה
 יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

כל אחד בכה על החורבן של השני. הם אמרו: "יהי רצון שהבכי הזה כאן ימנע את החורבן שם".

"וַיִּנְשֶׁק לְכָל אָחָיו וַיִּבְךְּ עֲלֵהֶם וְאָחָיו כֵּן דָּבְרוּ אָחָיו אִתּוֹ" (בראשית מ"ה, ט"ו). רש"י הקדוש אומר שהוסיף נשיקות. מאחר שראו אותו בוכה וליבו שלם עימם דיברו איתו.

מכאן ראייה שיוסף הצדיק ניקה את הלב מהמעשה שמכרו אותו וכל מה שעבר עליו בגלל מעשה זה.

על ידי החיבוקים והנשיקות שיצאו מכל הלב- לא נשאר שום רושם מהמשקעים של העבר.

לפעמים אדם מבקש ממישהו מחילה בגלל שפגע בו. השני שומע את בקשת המחילה ואומר לו בחצי פה: "אני מוחל לך".

בנוסף הוא לא מסכים לתת לו יד וגם לא נותן להתקרב אליו לתת נשיקה להתפייסות. ברור שהוא לא מחל לשני מכל הלב!

אם אדם מסוגל לחבק ובנוסף לתת נשיקה- זה סימן שהוא מחל וסלח באמת מכל הלב.

אחים שלא ראו אחד את השני יותר מעשרים שנה, סוף כל סוף נפגשים, על מה הם בכו?

רש"י הקדוש אומר שיוסף בכה על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן להיחרב ובנימין בכה על משכן שילה שעתידי להיות בחלקו של יוסף וסופו להיחרב.

לכאורה מעשה זה לא מובן. אדם הולך לחתונה של אחיו. כאשר הוא רואה אותו במקום לשמוח אותו ולרקוד איתו הוא בוכה.

החתן מתפלא על המעשה ושואל אותו: "אחי, למה אתה בוכה?". האח עונה לו: "בעוד חמישים שנה אתה מת".

"תגיד, אתה מרגיש טוב? מה עכשיו נזכרת לבכות על מה שיקרה בעוד חמישים שנה? הרי כל אחד מת בסוף?".

בנימין ויוסף לא ראו אחד את השני עשרות שנים. על מה בוכים? **על מה הם שהולך להיות בעוד אלפיים שנה קדימה!**

אדם נכנס לאולם ופוגש באחיו החתן. במקום לרקוד הוא בוכה ואומר לחתן: "אתה יודע שבעוד חמישים שנה אתה לא פה? לכן אני בוכה עליך".

איזה דיבורים אלה? מדוע הם נהגו כך? רבותינו מסבירים שיוסף ובנימין רצו על ידי הבכיות שלהם למנוע את חורבן בית המקדש.

כידוע בית המקדש נחרב בעוון שנאת חינם. כאן הם ביקשו על ידי בכי של אהבת חינם למנוע את חורבן משכן שילה ובתי המקדש.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מבשרת ציון

צמני לבת

ש"ס	כניסת לבת	צאת לבת	היגיון תפ
17:48	17:16	16:03	י"ג
17:44	17:14	16:22	ת"א
17:43	17:14	16:21	מ"ט
17:48	17:17	16:24	כ"ב

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה – פת גויים – חלק ו'



שאלה: ?

מה הדין של לחם שעובד גוי אפה כאשר בעל המקום הוא יהודי?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

איסור פת גויים לא תלוי בבעלות על הקמח אלא בפעולת האפיה עצמה. לכן אם האופה בפועל היה גוי, למרות שהבעלים של המקום יהודי המאפה אסור באכילה. אם בעל המאפיה גוי והאופה יהודי, המאפה לא אסור מדין מאפה גויים. **הערה:** הדין הזה שונה מחיוב הפרשת חלה ששם הדין תלוי בבעלות המאפיה והקמח כפי שיבואר לקמן בהלכות הפרשת חלה. שבשעה שבעל הבית יהודי והעובד גוי, הדבר חמור יותר מאשר בעל הבית גוי.

מכיוון שלעניין פת הולכים אחרי מי שאפה בפועל, לכן אם גוי לש או ערך את הבצק ויהודי אפה את הבצק המאפה מותר באכילה. **מקורות:** הטור (סימן קיב) כתב בשם הר"ן שאם גוי ערך את הבצק, אפילו שישראל אפה- המאפה אסור באכילה. אבל הרשב"א כתב בתשובה ח"א (סימן רכח) להתיר אם ישראל אפה. כ"כ הרמב"ם (פי"ז מהל" מאכלות אסורות הי"ג). הבית יוסף כתב שהעיקר כרמב"ם ורשב"א.

פת בבעלות ישראל שנכרי אפה חמור יותר מפת בבעלות גוי שאפה גוי, ולא נוהגים בו היתר כפת פלטר. **מקורות:** שו"ע (שם סי"א). הש"ך כתב (סק"ז) שהטעם שבפת ישראל אין היתר ודינו כבישולי גוי, שרק בפת עכו"ם הוא גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה, מה שאין כן בפת של ישראל לא שייך טעם זה. מכל מקום מהני חיתוי על ידי ישראל, כמבואר בפרי מגדים (שם). לכאורה, אף שהגוי לש וערך את הבצק, כל שהקמח של ישראל דינו כפת ישראל שאפאה גוי, ולישה ועריכה לא מעלה ולא מורידה, כן מוכח מדברי השו"ע (שם) שלא חילק בזה.

מכיוון שרוב המאפיות בארץ ישראל שייכות ליהודים, אם האפיה נעשית על ידי גוי, הפת אסור באכילה. **מקורות:** כמבואר בש"ך (שם) בכהאי גוונא הוא בגדר ביטול.

גם במקום שנהגו היתר בפת של גויים. **הערה:** אלא אם כן עשה ישראל אחת מהמלאכות שנזכרו לעיל.

יש מי שמקל במפעל של יהודי עם פועלים גויים, שנחשב לפת פלטר לכל דבר. **הערה:** בשו"ת אגרות משה ח"א (חיו"ד סימן מה) כתב: "כאשר הוא צריך לשכור פועלים גויים, יש להחשיבו כפת פלטר, היות ולא מזדמנים לו פועלים יהודים לאפות, א"כ הוא ככל פת פלטר שהתירו משום חיי נפש". הדין בשו"ע נאמר כאשר היהודי בעל הבית והוא בעצמו אופה ולא צריך פועלים, ובכל זאת נתן לגוי לאפות. אבל מאפיה גדולה שלא יכולה ללא פועלים, אין בזה איסור. עיין שו"ת תשובות והנהגות ח"ב (סימן שפו) שצייד להחמיר, אלא אם כן ההדלקה היתה על ידי יהודי. בשו"ת ושב ורפא ח"ב (סימן כט) סמך להלכה על דברי הרב אגרות משה. בספר תפארת אישים (סימן מה) הקל באופן שישראל ימכור לגוי את הקמח ושוב אינו בגדר פת ישראל. יש לציין כי באופן שהפת נאפתה כבר, יש אפשרות למכור לאחר האפיה.

נפיון ושכרו



להלן סיפור שמעובד מתוך העלון 'טיב הקהילה'. מפי בעל המונית י.ל.: הנוסע המוכבד ירד מהמונית ואני נסעתי להפסקה קלה. בהפסקה ניקיתי מעט את המונית. מצאתי ארנק תפוח על המושב האחורי. ספירה מהירה גילתה יותר מעשרת אלפים דולר במזומן! בדקתי את הארנק וגיליתי שהוא שייך לאדם שהורדתי לפני כמה דקות. מצבי הכלכלי היה דחוק. היה זה פיתוי לא קל במצבי. לפני שהיה ליצר מספיק זמן לעבוד עלי, נסעתי במהירות לבניין המשרדים שלי והורדתי את הנוסע. הצגתי את הפרטים המזהים של הארנק לשומר. הוא אמר שזה הבעלים של החברה. לבסוף הוכנסתי פנימה לטרקלין המפואר ומיד למשרד של האדון. הושטתי לו את הארנק. הוא היה המום כיצד עמדתי בפיתוי ומיהרתי לדרכי.

למחרת הסדרן בחברת המוניות התקשר אלי ושלה אותי לכתובת מסוימת. הבעלים של החברה מאתמול הופיע לפתע. הסתבר שהוא התקשר לחברה וביקש אותי בתור נהג ליום ארוך של נסיעות ופגישות ובסופו שלום ביד נדיבה. כעבור מספר שבועות של נסיעות דרך חברת המוניות, פנה אלי ואמר שהוא מחפש נהג קבוע עבורו. הוא ישמח אם אהפוך לנהג האישי, מכיוון שהוא רוחש אמון כלפי אחרי שהחזרתי לו את הארנק. לאחר שפרס לפני את תנאי ההעסקה, גיליתי שארוויח יותר ממה שאני מרוויח כיום מהעבודה המאומצת שלי והסכמתי. שנים רבות עבדתי כנהג מונית עד שנשחקתי לגמרי מהעבודה הזו ורציתי להחליף מקצוע, אבל לא ידעתי לאיזה מקצוע אלך - והנה הקב"ה סידר לי עבודה קלה ונעימה.

מכרתי את המונית והפכתי לנהג האישי ברכב שרד בנסיעות קלות ומהנות. חלק גדול מהזמן הוא שהה בחו"ל. בזמן הזה הייתי חופשי ללא צורך להגיע למקום העבודה, מה שנתן לי את השקט שהייתי כל כך זקוק לו. בעבודה הזאת זכיתי להצטרף עם הבוס לפגישות חשובות ובעיקר לברכות של גדולי הדור שאני לעולם לא הייתי זוכה לכך אילולי ההשגחה הפרטית. בין היתר התחכתי בעולם העסקים. כאשר הבוס חזר לגור בחו"ל כבר נכנסתי לעולם העסקים והסתדרתי בצורה הטובה ביותר. לסיכום: **אם בא לפניך ניסיון- אל תיפול ברשת ותזכה אי"ה לעושר ואושר!!!**

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

מוציאה - פרשת ואל תלפז

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם אג26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב מנחם מנדל הגר מוישווה זצ"ל



האדמו"ר הרב מנחם מנדל הגר מוישווה זצ"ל - נולד כבן בכור להוריו בשנת ה'תרמ"ו (1885) בכפר בעדווילא במרמורש שבטרנסילבניה. נקרא ע"ש אבי סבו ר' מנחם מנדל הגר. לאחר מכן המשפחה עברה לויז'ניץ. נסמך להוראה ע"י הגאונים רבי שלום מרדכי שבדרון ורבי בנימין אריה וייס מצ'רנוביץ'. לאחר נישואיו כיהן כר"מ בישיבת אביו בוויז'ניץ. בשנת ה'תרס"ח (1908) התמנה לרב של ויז'ניץ.

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה הצטרף עם אביו ומשפחתו לגרוסוורדיין. בשנת ה'תרפ"א (1920) התמנה כרבה של וישוה (במקום הגאון ר' אליעזר דוד גרינוולד בעל 'קרן לדוד' אשר עבר לסאטמר). רבינו ניהל ביד רמה את הישיבה אשר בשיאה מנתה כארבע מאות תלמידים. לאחר פטירת אביו, בשנת ה'תרצ"ו (1936), התחיל לנהוג באדמו"רות וכונה האדמו"ר מוישווה. גם לאחר ששימש כאדמו"ר המשיך לעמוד בראש הישיבה ולמסור שיעורים.

גאון בנגלה ובנסתר. שלט בש"ס ובמפרשים ראשונים ואחרונים. שקידתו הייתה מופלאה. לעיתים ניתן היה לראות בבוקר כי ארוחת הערב מונחת כפי שהייתה בשלמותה. נפטר ב-י"ג טבת ה'תש"א (1941). חי כ-56 שנים. בהתחלה נטמן בוישוה, לאחר מכן בשנת ה'תשכ"ו (1965) ארונו הועלה וציונו בחלקת אדמו"רי ויז'ניץ בבית הקברות שומרי שבת בבני-ברק. בנו ר' ברוך מילא את מקומו.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' ברוך. **סבא (מצד אימו):** ר' מאיר מדז'יקוב. **אביו:** האדמו"ר ר' ישראל מויז'ניץ (אביו כיהן כרב במרמורש שבטרנסילבניה. בעל 'אהבת ישראל'). **אמו:** מרת הינדא. **אשתו:** מרת יענטא מרים (בת דודו בת ר' מרדכי חודרוב חתן רבי ברוך מויז'ניץ- נישא בשנת ה'תרס"ב 1902). **מרביתיו:** אביו. **מתלמידיו:** ר' חיים אדלר, ר' ישראל שטרן. **ילדיו:** האדמו"ר ר' ברוך מוישווה (חתן ר' צבי אריה רובין ממישליץ נכד ה'דברי חיים' ורבי נפתלי מראפשיץ), ר' חיים יהודה מאיר מוישווה (חתן ר' אליעזר ריינמאן נכד רבי נפתלי מראפשיץ ור' משה טייטלבוים הראשון - בעל ה'ישמח משה'). **מספריו:** **ישארות מנחם** - על התורה.

שיבת 'תורה ודעת' היתה בימים ההם בשכונת ויליאמסבורג. ראש הישיבה הגאון הגדול הרב שלמה היימן הזמין את הרב מוישווה לומר שיעור בפני הבחורים ביום ראשון. בשבת קודש האורח התאכסן אצל הגר"ש היימן. הרב היימן היה בטוח כי בשבת הרב מוישווה ירצה להתכונן לשיעור, בפרט שרבנים ומגידי שיעור רבים אמורים להיות נוכחים שם.

בפועל רבינו אפילו לא שאל היכן אוחזים בלימוד בישיבה או איזה מסכת לומדים. ביום ראשון, כשהרב מוישווה בא לישיבה, כיבדו אותו לומר את השיעור. רבינו אמר לרב היימן: "אני לא יודע היכן אתם אוחזים. על כן הגידו נא תחילה את שיעורכם ואני אומר אחריכם. שהרי תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם", וכן הוה. הרב היימן הכין שיעור על פרק ברמב"ם והירצה את דבריו.

אחריו הרב מוישווה קם, שילב יד אחת בשניה, עצם עיניו ואמר **פלפול במשך כשלוש שעות על אותו הרמב"ם**. השיעור היה בנוי עם ראשונים ואחרונים בחריפות עצומה, אשר עוררה פליאה בקרב כל הנוכחים. לאחר מכן האורח עבר לדברי אגדה אשר היו קשורים לדברי ההלכה שאמר. בתום השיעור הרב היימן לא מצא את הביטויים הנעלים להביע את השתוממותו מגאונותו הכבירה של הרב מוישווה אשר באה לידי ביטוי בשיעורו, ואמר כשחיוך על פניו:

"כמו שהרב מוישווה היה מוכן הרמב"ם, כך בודאי היה יכול להיות מוכן בכל הש"ס". אולם רבינו, בענוותנותו הרבה אמר אודות דרשה זו: "הרגשתי כי זה היה רק מכוחו של אבא". (מעובד מתוך 'אידישע ווארט, גיליון שבט-אדר תשנ"א')

תלמיד אחד שלמד בישיבה של רבינו סיפר: פעם אחת הגיעה אלי ידיעה שאמא שלי חלתה רח"ל במחלה קשה. מכיוון שהייתי טרוד ודאגתי מאוד כששמעתי בשורה זו, לא הלכתי לישון בזמן השינה שנקבע בישיבה. נשארתי בחוץ לטייל קצת ולשאוף אוויר צח כדי להירגע. לפתע שמעתי את קולו המתוק של ראש הישיבה הרה"ק מוישווה, שעמד אצל החלון על יד סטנדר ולמד בהתמדה נפלאה. כשרבינו הבחין בי מסתובב ברחוב באמצע הלילה הוא צעק אלי: "מדוע אתה מסתובב כאן באמצע הלילה? הזדרז מהר ולך לישון כי כבר מאוחר מאוד!".

"התמרמתי קצת בתוך ליבי, מדוע ראש הישיבה צועק עלי בדיוק כעת כאשר המחלה של אימי מטרידה את מוחי? מתוך מחשבת תרעומת זו החלטתי שמכיוון שאני לומד עם בנו של ראש הישיבה בכל יום בבוקר השכם לפני התפילה, ובדרך כלל עלי להעירו משנתו, לכן מחר בבוקר כאשר אגיע להעירו, אבקוש בחוזקה על הדלת בכוונה כדי שראש הישיבה יתעורר גם הוא".

"בבוקר השכם הגעתי לבניין הישיבה מלא מרץ לפעול כמחשבתי מאמש. לא האמנתי למראה עיניי: ראש הישיבה עדיין עומד ליד הסטנדר ולומד בהתלהבות גדולה ובקול רם כפי שראיתי בתחילת הלילה שעות אחדות קודם לכן". אותו תלמיד סיים את סיפורו ואמר: "זה היה בשבילי שיעור מוסר נפלא לכל החיים, להבין ולהשכיל מה פירוש הפסוק 'וְהָיְתָה בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה' (יהושע א, ח). פשוטו כמשמעו..." (מעובד מתוך 'גאון ישראל וקדושו')



חֶשְׁבוֹנוֹת שְׁמַיִם



למה כך נגזר על הבן? הרי בניתי את המקווה בשביל כלל ישראל במסירות נפש עצומה. השקעתי את גופי ונשמתי בדבר. ויתרתי על נוחות ועל ממון לתכלית אחת - להרבות קדושה וטהרה בעם ישראל. איך יתכן שכך עלתה לי? הזו תורה וזו שכרה? נכנסתי לגדולי ישראל בצרפת ובארץ הקודש. כולם השתתפו בצערי, הרעיפו דברי נוחמים, אבל אני לא התנחמתי.

לילה אחד בשעה שאני ישן אני רואה אדם בעל פנים מאירות עם זקן לבן. הוא אמר לי: "אבא, תירגע!". שאלתי אותו: "מי אתה?". היהודי הזקן אמר לי: "אני שלמה שלך. אני אחד מבעלי התוספות. נהרגתי בצרפת על קידוש ה'. עליתי לשמיים ונכנסתי לכל מקום שאני רוצה. הייתי בעולמות העליונים ונהניתי מזיו השכינה עד שהגעתי למקום מסויים ולא רצו להכניס אותי. אמרו לי: 'נכון שעלית על קידוש ה', אבל להיכל הזה נכנס רק מי שטבל במקווה טהרה לפני הקבורה. רק נפטר כזה יכול להיכנס לכאן'."

"מכיוון שנהרגתי על קידוש ה' קברו אותי בבגדי מלוכלכים בדם. בשמיים אמרו לי שהעצה היחידה להיכנס להיכל הגבוה הוא לחזור לעולם ולטבול במקווה. הם ביררו להיכן עלי לרדת, למי תהיה את הזכות שאחד מבעלי התוספות יחיה בביתו. הם הלכו וחיפשו. כך השם שלך עליה, אבא יקר. אתה שמסרת את נפשך על בניית המקווה אצלך אני איולד".

"עכשיו לאחר שטבלתי אני יכול להיות בכל העולמות בלי שום מניעה. היה לי קשה מאוד לרדת למטה כדי לנחם אותך, אבל בגלל שלושה דברים ירדתי: א. בגלל הכרת הטוב שגידלת אותי. בשמיים עניין הכרת הטוב הוא חשוב מאוד.

ב. כדי שתבין עד כמה גדול העניין של זיכוי הרבים. ג. אנשים מסתובבים בעולם עם שאלות רבות. רציתי לחזק את כלל ישראל שידעו שלכל דבר יש חשבון. כל מה דעביד רחמנא- לטב עביד.

יכול להיות שכאשר תקום תאמר לעצמך 'חלומות שוא ידברון'. לכן אתן שני סימנים שהחלום אמיתי: דבר ראשון, כשהייתי בגיל שמונה חודשים הגעתי למצב של סכנת חיים עקב קריסת מערכות. הרופאים לא הצליחו לרפא אותי. יום אחד קמתי בריא ושלם בלי שום השתדלות של הרופאים.

הסימן השני, תקפידו על מצוות חלה ובקרוב תבורכו בבת. התעוררתי מהחלום. אני פוגש את הרבנית וגם היא היתה מרוגשת לגמרי. גם היא חלמה ששלמה הבן הגיע אליה. הוא אמר לה שאם תקפיד על מצוות חלה תהיה לנו בת. כשהוא סיים את סיפורו, הוא הראה על בתו בת הארבע ואמר: "זאת הבת שהגיעה אחרי תשעת הבנים".

להלן סיפור מופלא ביותר שמעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית'. יש בסיפור זה ללמד אותנו עד כמה כל דבר שקורה בעולם הזה הוא בהשגחה פרטית מאת בורא עולם. המחנך הרב אברהם מרדכי סגל סיפר ששמע את הסיפור מבעל המעשה, הרב חיים טובי זצ"ל שהתבקש לבית-עולמו ב-כ"ו ניסן ה'תש"פ.

יש בצרפת כפר קטן במרחק שעה נסיעה מפריז. גרים שם יהודים נדיבי לב. ר' חיים הזדמן לכפר הזה בשבת קודש. הוא התארח אצל רב הישוב. הוא הבחין במשהו מוזר - מאחורי הווילון יש מרובע סתום בלבנים. לא חלון אלא קיר.

"מה הם הלבנים האלו?", שאל את המארח. הרב התרגש מהשאלה. בהתחלה הוא לא יכל לדבר. אחרי שנרגע קצת הוא התחיל לספר: גרתי בישראל במשך כמה שנים. הגעתי לכאן במטרה לקרב יהודים לאביהם שבשמיים. הכפר הפורח הזה היה שומם. לא היה כאן כלום. לא בית כנסת, לא מוסדות חינוך, שום דבר. שממה רוחנית ממש.

לאט לאט בסיעתא דשמיא יסדנו בית כנסת, נפתחו מוסדות לימוד, ושם שמיים נישא על שפתיים. עם כל ההתפתחות היה בולט מאוד חסרונו של מקווה. אדם שביקש לטבול, היה צריך לנסוע שעה הלוך ושעה חזור. כשראיתי שזה המצב, החלטתי לבנות מקווה בחצר הבית שלנו. הלבנים שאתה רואה כאן סותמים את החלון שפונה לכיוון החצר, שם בנויה המקווה.

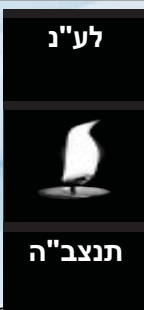
במשך שלוש שנים וחצי עמלתי על בניית המקווה. רציתי שהכל יהיה מושלם ומהודר בתכלית הכשרות. בכל שליבי הבניה הזמנתי לכאן רבנים שיבדקו כי אכן הכל נעשה כהלכה, בכל דבר הלכנו לפי הדיעה הכי מחמירה. בסופו של דבר זכינו ב"ה לברך על המוגמר ואנשי הישוב התחילו להקפיד הרבה יותר על קדושה וטהרה.

מכיוון שהמקווה נמצאת בחצר, הקפדנו מאוד שהדלת תהיה סגורה וילדים לא יוכלו להיכנס לשם. השמירה היתה מעולה וב"ה אף אחד לא ניזוק, חוץ מפעם אחת ויחידה.

עד לבניית המקווה זכינו לתשעה בנים בחסדי ה'. ציפינו מאוד לבת. הקב"ה שלח לנו בן עשירי. קראנו לו שלמה. מאז שהוא נולד הרגשתי אהבה גדולה לבן הזה, משהו מיוחד מעבר לאהבה של הורים. היינו קשורים אליו מאוד.

שבת אחת אחרי הצהריים האמא חיפשה את שלמה והוא לא נמצא. היא קראה לו והוא לא ענה. היא בדקה בכל המקומות בבית ואחר כך יצאה לחצר וגילתה שדלת המקווה פתוחה. בפנים התברר מדוע שלמה לא ענה. בורא עולם לקח אותו למעלה לגנזי מרומים. הילד הכי יקר שהיה לנו. כולם יקרים אבל אליו נקשרנו בקשר בל יתואר. הכאב היה קשה מנשוא. תמיהה גדולה הציקה לי עד עמקי נשמתי.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל אברהם בן יונה ז"ל ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חביבה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה חוה בת יעקב צבי ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל שלום בן אסתר ז"ל דוד יצחק בן פרתה ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל גורג'יה בת נעמה ע"ה אביבה לוי ע"ה אלון בן סעדה ז"ל אילנה (מחזרה) בת שרה ע"ה אליאור בן פרידה ז"ל נעמי בת כתום ע"ה שושנה בת נעמי ע"ה משה בן רוזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל



הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי יזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעמה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קאסנא בת גדיטו ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחתה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

אוֹצְרוֹת הַפָּרָשָׁה

פרשת "ויגש"

"כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמור אם לא אביאנו אליך וחטאתי לאבי כל הימים" [מד, לב].
הערבות שלקח יהודה על עצמו להביא את בנימין לאביו, כשבפועל לא עשה זאת, כי יעקב הוא זה שבא למצרים וראה את בנימין, גרמה לו לדבר נורא – במשך ארבעים שנה היו עצמותיו מגולגלות בארון, כפי שאמרו רבותינו: "כל אותן השנים שהיו ישראל במדבר עד שעמד משה רבינו וביקש עליו רחמים".
רק כשבא משה רבינו ואמר: "שמע ה' קול יהודה ואל עמו תביאנו ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה" הוא נכנס לבית דין של מעלה! ארבעים שנה הוא נשאר בחוץ!
בכוח מה התפלל עליו משה רבינו? כי אמר אני הוא זה שנושא את ארונו של יוסף במדבר. משום כך באותה שעה שמשה רבינו נפטר, נכנס יהודה לגן עדן.

כך היה גם עם דוד המלך, דוד אמר: "אם אבוא באוהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי... עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב" ובגלל הנדר הזה נותרה נשמתו של דוד המלך שבע שנים מחוץ לגן עדן, עד היום שחנך שלמה המלך את בית המקדש, ורק אז נכנס לגן עדן!

שני המקרים הללו מלמדים כמה צריך האדם להיזהר בכל דבר שהוא מוציא מפיו. מן השמים תובעים מן האדם לקיים את התחייבויותיו! זוהי הסיבה לכך שאומרים לנפטר "מחול לך" שלוש פעמים, ועושים לו התרה. אין ביכולתנו לראות במו עינינו מה פועל הדבר על נפטרים, אולם היו מקרים רבים של גוססים שסבלו במשך זמן רב, ולאחר שנעשתה להם התרה, מיד נפטרו לבית עולמם, כי פעמים רבות תלוי כנגד האדם איזשהו חיוב – משפט שאמר, או חלילה קללה, ודי בשלושה אנשים שיהרהרו תשובה בליבם ויאמרו: "מותרים לך, שרויים לך, מחולים לך", ולאחר מכן יאמרו: "תלך לחיים טובים ולשלום".

ב"ספר חסידים" מובא מעשה באדם שגסס ל"ע במשך שלושה ימים, ולפתע צעק: "התירו לי! התירו לי!" הלכו לחכם, והורה שיעשו לו התרה, נפטר מיד. לאחר מכן הסביר החכם שנראה שהיה עליו איזה חוב, נדר או שבועה, ולכן לא הייתה לו רשות לעלות לעולם הבא, אך הייתה לו זכות לצעוק שיתירו לו, וכך נח בשלום על משכבו.

רבי בן ציון חזן זצ"ל, סיפר שבבגדד הייתה אישה אחת שגססה בביתה במשך שבוע שלם, ובני הבית לא ידעו מה לעשות עימה. לבסוף הלכו לרבנו יוסף חיים והוא נתן נוסח מסיים לקרוא לידה במניין. הם אספו עשרה אנשים, וכולם קראו את הדברים, ובטרם הספיקו לעבור את מפתן הבית, כבר פרחו נשמתה.
הידיעה על חומרת הדברים תועיל לבל נוציא בקלות מפינו נדרים ושבועות, וכמובן – אם נעשה נדר או שבועה נזדרז ביותר בקיומם. טוב ונכון עושים אלו שלפני כל התחייבות אומרים בלי נדר (דורש ציון).

"ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם" [מה, ה].

כל מה דעביד רחמנא לטב.

הניצול היחיד מאוניה שנטרפה בים, נסחף עם הזרם והושלך על חופו של אי בודד. הוא התפלל בלהט לבורא עולם שיציל אותו, וכל יום נהג לסרוק את האופק מקצה ועד קצה. תשוש, רעב ופצוע, הוא הצליח לבנות לעצמו צריף קטן מעצים שנסחפו אל החוף. לפחות יהיה לו מחסה מחיות טורפות. הוא הכניס לצריף את מעט חפציו שהיטלטלו איתו בים, זה היה כל רכושו בעולם.

באחד הימים, כאשר יצא מצריפו והלך אל היער לחפש מזון, פרצה דלקה וכלתה את הצריף ואת חפציו. להבות האש גדלו והתפשטו ואיימו לשרוף את כל היער. עשן שחור היתמר אל על, והכל היה אבוד – הצריף, החפצים... הוא גנח בצער וכאב, ופנה להקב"ה בתחינה: "ריבונו של עולם, לא רק שנשארתי בודד באי נידח, כעת אסון נוסף שגם החפצים המעטים והצריף אינם, אנה אני בא..."

למחרת, בבוקר מוקדם, הוא קם משנתו במערה סמוכה שמצא לאחר חיפוש מיגע, לשמע רעש מנועים של ספינה מתקרבת. היא באה כדי להציל אותו. "איך ידעתם שאני כאן?" שאל את מושיעיו.
"ראינו את סימני האש והעשן ששיגרת אלינו..." ענו לו.

קל מאוד להתיימשך כשדברים לא קורים כמו שאנחנו חושבים שהם צריכים לקרות. זה אמנם קל, אבל אסור לנו להתיימשך. כל מה שקורה בעולם הזה, קורה עם סיבה, תכלית וכוונה לטובה – כי הרי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. ובכל דבר, אפילו הקשה והמכאיב ביותר, צריך לחפש את קצה החוט, המוביל לדבר הטוב הבא.

אז תזכרו את זה בפעם הבאה ש"הצריף הדל שלכם נשרף..." – זה יכול להיות סימן עשן שנשלח למקום שאליו הוא היה צריך להישלח, כדי להוציא אתכם מאיפה שאתם תקועים – למקום חדש וטוב יותר... כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא. מסר זה לומדים ממה שיוסף הצדיק אמר לאחיו, "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה כי למחיה שלחני אלקים לפניכם", אנו סבורים עפ"י השגת שכלנו, שדבריו אלו של יוסף הצדיק היו דברי הרגעה וניחומים, וכאילו בא האח הרחמן ואומר לאחים המופתעים והנרעשים: "אל לכם להצטער, המעשה לא נורא כ"כ ובפרט שאני גם הרווחתי מכל העניין..."

לרפואת משה בן רינה הי"ד, אליהו בן אסתר הי"ד, ענת בת אסתר הי"ד, מרדכי בן שרה הי"ד, יוסף בן זולאיכו הי"ד, מיכל אפרת חיה בת דיאנה הי"ד, נדב חיים בן אירית הי"ד.

המשמעות האמיתית של הדברים היא כפשוטו ממש. כל המעשה הזה נעשה בגזירת עליון: "שלחני אלקים לפניכם", וא"כ אין לכם אחיי היקרים כל יד בדבר. כל המעשה נעשה לא על ידכם, אלא על ידי יתברך, כדי להטיבכם. ואכן כשאנו עומדים ומתבוננים בסוף מעשה של השתלשלות המאורעות, ורואים איך כיוונו ממרום צעד אחר צעד, וכולם היו למעשה ככלי משחק ביד ההשגחה העליונה: האחים, שחשבו לסכל את החלומות על ידי מכירת אחיהם לעבד, למעשה החלו את תהליך הגשמתם. המדיינים והישמעאלים, פוטיפר ואף אשתו. הזבוב שנפל לכוס פרעה והאבן שמצאה דרכה אל העוגה, וגרמו למאסר שר האופים ושר המשקים, חלום וחלומות פרעה. ואף המצרים כולם – אומה שלימה זכתה לשבע שנות שפע שלא היו כמותן, והתייסרה בשנתיים של רעב נורא (שפסק עם בואו של יעקב אבינו למצרים), אך ורק כדי להגשים את חלום של הצדיק! אך ורק כדי להביא להתעלותו ולהמלכתו. והתורה הקדושה היא נצחית, ואמריה ולקחיה נצחיים הם לכל אחד ואחד מאתנו, אבינו רוענו מנהלנו ממרום, מכוון את אורחותינו למטרה מוגדרת ולייעוד הידוע לו בלבד, ולבסוף ייפקחו עינינו ונראה כמה טובות עשה עמנו, ואיך אחז בידנו והנחה אותנו בדרךנו!

רבינו המקובל האלוף קדוש ה' הרמח"ל זיע"א השמיענו יסוד זה בהצביעו על דברי המדרש על הקובלנא של יעקב אבינו עליו השלום שאמר לבניו: "למה הרעותם לי לומר לאיש העוד לכם אחי". המדרש מתבטא על כך: מעולם לא אמר יעקב דבר של בטלה חוץ מזה. אמר הקדוש ברוך הוא: אני עוסק להמליך את בנו, והוא אומר "למה הרעותם לי"?

והסביר הרמח"ל: ודאי היתה זו צרה. בניו של יעקב ירדו למצרים לשבור אוכל והאשימום כמרגלים, אסרו אח אחד, דרשו את הסגרת השני. יש להתפלל להמתקת הדינים, לייחל לישועה, אבל אין לקרוא לכך בשם: "רעה"! כי הכל בסוף לטובה! ואדרבה, כותב שם הרמח"ל. מכאן נלמד שכל התועלות וטובה באים ומתקמים על ידי צער שקודם להם, כמו שאמרו "שלוש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתן אלא על ידי ייסורים. ואלו הן: תורה וארץ ישראל ועולם הבא". לפיכך יש לנו לשאת עין אל הטובה שתבוא בעקבות הצער! אלו הם נפלאות ההשגחה, וכך נראית האדריכלות העליונה. שמענו פעם דרשה מהגה"צ יעקב גלינסקי זצ"ל, שם הוא סיפר, שאמו הייתה מנויה על עיתון של 'אגודת ישראל' בפולניה, שקראו לו 'טאג בלאט', העיתון גמא מרחקים עד שהגיע לבתינו בעיירה בשעות אחר הצהריים. הוא היה מוקד משיכה לנשים רבות בסביבת מגורינו כפי שתשמעו להלן. חרוט בזיכרוני, מימי ילדותי פרט מעניין שהתרחש סביב העיתון. ילד קטן הייתי, אך המעשה נחקק בתודעתי. גם מדפי עיתון שאבד זכרו – אפשר ללמוד לקח...

באזורינו התגוררו נשים שלא ידעו לקרוא בשפת המדינה הכתובה. הן ידעו לקרוא לשון הקודש ולדבר פולנית, אבל לקרוא פולנית – לא ידעו. וכיוון שהן רצו לדעת מה קורה בעולם, הרי שלפנות ערב, אותן נשים היו מפנות לעצמן קצת זמן ונכנסות לביתנו לשעה קלה. אמי ע"ה הייתה קוראת להן את ה'חדשות'. הכל טוב ויפה. ויהי ערב. אחת השכנות אשה מבוגרת, הקדימה לבוא. היא נכנסה לבית בשעה שאמא עדיין היתה עסוקה בקילוף תפוחי אדמה במטבח. כאשר ראתה כי העיתון כבר מונח על פתח הבית, הגביהה אותו והסתכלה על כתבה בעמוד הראשון, בנושא בניית אוניה חדשה – (האנגלים ייצרו אז אוניית נוסעים חדשה). לפתע, הישישה נזעקה בקול גדול. האשה שלא ידעה לקרוא, רצה פנימה עם העיתון בידה וצעקה: "דבורקי! (לאמי קראו דבורה) מה קורה לך, ספינה טובעת בים ואת עומדת ומקלפת תפוחי אדמה?!"... אמא שעדיין לא עלעלה בעיתון, מיהרה לקרוא, יצאה מהמטבח עם הסינר, נטלה את העיתון והביטה בו. מיד הבחינה בטעות של הישישה הזועקת: כיוון שלא ידעה לקרוא, היא אחזה את העיתון הפוך – וראתה ספינה הפוכה... אמא האירה לה בדידות: "מה איתך? כך קוראים עיתון?! הלא כתוב כאן שבונים אוניה! את לא יודעת לאחוז עיתון. תביני, באנגליה בנו אונית פאר חדשה". כילד, המילים האלו נחרטו במוחי, עם מוסר ההשכל שבהן: האדם קורא את המציאות בצורה הפוכה, הוא לא יודע לקרוא, חושב שספינה טובעת, בו בזמן שההיפך הנכון – בונים אוניה חדשה...

סיים רבי יעקב גלינסקי את דרשתו בקול בוכים מלא בטחון ואמונה – רבותי, גם בימינו צריך לדעת. האוניה לא טובעת. ההיפך הוא הנכון – בונים אוניה! רק שבדרך כלל אנו לא יודעים לקרוא את החדשות... בחיפה חי יהודי זקן יוצא גרמניה, שעשה בר מצווה לנכד שלו. בעת האירוע, כשהוא נרגש עד דמעות, פנה אל הנוכחים ואמר שהוא רוצה להביא מדברי הרש"ר הירש, שהנהיג את היהדות הנאמנה בגרמניה ועמד כחומה בצורה למול כל הרוחות הרעות של הרפורמה וההשכלה שנשבו בתקופות ההן... בשעה שיוסף נפל על צווארי יעקב, היה קורא את קריאת שמע, "שמע ישראל ד' אלוקינו ד' אחד". מה עניין פסוק זה כאן? יעקב דיבר לעצמו ואמר "שמע ישראל", דהיינו "יעקב, שמע". כעת כשאתה רואה את יוסף, הרי "ד' אלוקינו". ד' – זה רחמים, "אלוקינו" – זה דין. אומר יעקב לעצמו: אני עברתי הרבה תקופות בחיים. עברתי שנים של חסד ורחמים, עברתי שנים של דין, צרת עשו וצרת דינה, צרת לבן וצרת יוסף שהכבידה. כעת כשאני רואה את יוסף, מלך במצרים, עומד בצדקתו, כעת אני יכול לומר "ד' אחד". אין דין. הכל רחמים... יש דברים שלא הבנתי. יש דברים שחשבתי שהבנתי... אבל כעת מסתבר שלא הבנתי נכון... הכל – "ד' אחד"! הכל רחמים, הכל חסד. כל מה שרואים, לא רואים שום דבר! לא רואים כלום, לא מבינים מאומה! הכל חסד ורחמים, אלא שאין אנו יכולים לראות זאת. אבל זו האמת לאמיתה! ואז פנה אותו יהודי לציבור ואמר: כל כך הרבה סבל וייסורים עברנו, תלאות ומצוקות, שואה נוראה! אין לתאר ואין לשער. אבל הכל היה כדאי! הרי בגרמניה של אותם ימים לא הייתי זוכה שנכדי יהיה כזה בן תורה! הכל היה כדאי. "ד' אחד". הכל רחמים.

אנו עוברים הרבה, אבל לא יודעים כלום! כשרצה יעקב לגלות את הקץ – נסתלקה ממנו שכינה, ואמרו הבנים "שמע ישראל", מדוע, יעקב פחד שמא ימצא בהם פסול. אם הם לא ידעו איך להתכונן לביאת המשיח, הם יעברו את הקשיים ולא ישכילו להבין זאת כראוי ועלולים ח"ו ליפול. השיבו לו הבנים: "שמע ישראל". אל דאגה, אין לך מה לחשוש, אנו יודעים ומבינים את כל הקורה לנו. אנו יודעים את הסוד: "ד' אחד"! הכל רחמים (נצוצות). זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"ג מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"ג מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"ג ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"ג מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"ג דוד בן כורשיד ז"ל, לע"ג אליהו בן שלום ז"ל, לע"ג יצחק בן ליבה ז"ל, לע"ג שרה בת גוהר ז"ל, לע"ג סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"ג טובה בת כורשיד ז"ל, לע"ג מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"ג מניו"ה בת שוקט ז"ל, לע"ג דוד בן רבקה ז"ל, לע"ג אברהם בן עשרת ז"ל, לע"ג משה בן כורשיד ז"ל, לע"ג יחזקאל בן מול ז"ל, לע"ג אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"ג יונה בן אסתר ז"ל, לע"ג לי כהן בת מולין ז"ל, לע"ג מאיר בן עזיהו ז"ל, לע"ג אליהו בן מרים ז"ל, וע"ג כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לב

שנה לצאת העלון



גליון מס' 1145

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבת פרשת ויגש - י"א טבת תשפ"ד - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם צריך להשתדל שכל פעולה שעושה, ראשית דבר יראה בפעולה זו להכין ענין לצורך גבוה ולדוגמא: מי שזוכה לבנות בית, יצייר במחשבתו בתחילה איזהו חדר בבית שיהיה מוכן לו להיות סגור שם לתורה, לתפילה ולהתבודדות. וכמו כן מקום מוכן לבית ועד לחכמים.

המקור בפרשה: "ואת יהודה שלח לפניו". לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה מכאן מובן שיעקב שלח בתחילה לפני שהגיע למצרים את יהודה בכדי שיכין עבורו בית ללימוד התורה.

הטעם לכך שדוקא יהודה נבחר להיות האדם שיתקן את בית התלמוד (ולא האחים האחרים שלכאורה היו יכולים להיות יותר מתאימים לכך כמו למשל לוי שנאמר עליו: "יורו משפטך

ליעקב", או יששכר שעליו נאמר: "ויהי לכל אחיו ישראל למס עובד" לפסוק להם הוראות של תורה" רש"י), הוא משום שבניית בית תלמוד על טהרת הקודש במצרים שהיתה ערות הארץ, כרוכה בתקיפות הגובלת במסירות נפש שלא להתפעל משום קושי ומשום אדם יהיה מי שיהיה ודוקא ביהודה היתה מידה זו של תקיפות ומסירות נפש, וכפי שמסופר במדרש רבה שבשעה שיהודה ראה את דמות העבודה זרה שהיתה חקוקה על העגלות ששלח פרעה ליעקב הוא עמד ושרפם למרות הסיכון שהיה כרוך בשריפת עגלותיו של מלך מצרים.

הוראה למעשה

האדם צריך שלא לבקש מותרות אלא רק כדי חיותו, והשאר יחרים. וכן יוסף אמר: "לכו הביאו שבר רעבון, היינו שאל יאכל אדם רק לשבור הרעב

ולא למלא ביטנו.

המקור בפרשה: "ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף". פירש רש"י: לפי הצריך לכל בני ביתם, כלומר ההכרחי ולא יותר מן ההכרח, כדי חיותו.

הוראה למעשה

צריך האדם שלא להיות כפוי טובה וישלם טובה תחת טובה אפילו לגוי.

המקור בפרשה: "רק אדמת הכוהנים לא קנה". הכמרים של מצרים עשו טובה ליוסף, כשהיה דינו בפניהם בענין המעשה של אשת פוטיפרע. כאשר הבחינו שהאמת עם יוסף, הצילו אותו ממות כפי שמובא בדברי חז"ל, על כן, עתה גם כן הטיב עמהם יוסף, ועל כן אומר הפסוק: "הטיבה ה' לטובים ולישרים בליבותם" (תהלים קכ"ה).

נקיי הדעת שברושלים

חמישים שנה - מוכר מכוניות

שמונה עשרה" החל ר' יצחק לגולל בפני. "רכשתי לעצמי מכונית ולאחר תקופה קצרה מכרתיה במחיר גבוה יותר ממה שהשקעתי בה. פעולה זו דירבנה אותי להמשיך ולפעול בדרך זו לפרנסתי. וכך התחלתי לרכוש מכוניות, לשדרגן ולמוכרן במחיר משתלם. במהלך השנים החלטתי לרכז את המכוניות שבבעלותי במקום אחד וכך "נולד" מגרש המכוניות שלי שבמשך קרוב לשלושים שנה היה ממוקם ברחוב שרי ישראל ובשנים האחרונות עבר לתחילת רחוב יפו."

ר' יצחק הורביץ נולד בירושלים עיר הקודש. אביו הגיע לארץ ישראל מרומניה לאחר שסיים לשרת בשירות הצבאי הרומני. בתחילת דרכו בארץ האבא עדיין לא שמר מצוות ואולם תקופה קצרה לאחר הגעתו, פגש בהשגחה פרטית את הגה"צ רבי שמואל הומינר זיע"א ומפגש זה שינה את חייו. רבי שמואל קרבו לחיק היהדות וסייע לו להקים בית נאמן בישראל על אדני התורה והמצוות. ומיני אז שימש הרב הומינר



הרה"ח ר' יצחק הורביץ שי' משוחח השבוע במשרדו עם מחבר העלון הרב עידו וובר שיחי

ד אפיית "בריזל" שברחוב "מאה שערים", "חמוצי כהן" בכיכר השבת, בית מסחר ספרים "שרייבר" בפינת רחוב בהר"ן, "פיצוחי גן עדן" ברחוב מלכי ישראל ועוד. רשימת שמות בתי עסק אלה, הם חלק מבתי המסחר שבמרוצת השנים הפכו לחלק בלתי נפרד מנופה ואוירתה של ירושלים.

ברשימה מכובדת זאת מתבלט בית מסחר אחד ששונה באופיו מהאחרים ואולם תופס בה מקום מכובד. שמו של אותו בית העסק זה "הורביץ מכוניות". כמעט שאין איש מתושביה החרדיים הותיקים שבירושלים שלא שמע על מגרש המכוניות הייחודי הזה. מאחורי בית העסק הזה ניצב יהודי צנוע שחיוך

מזדקרת מייד השאלה - מה יהודי חרדי וירא שמים זה עושה בבית ממכר מכוניות? וזו בעצם השאלה הראשונה שהצגתי בפניו השבוע כשבקרתי במגרש המכוניות שלו הממוקם ליד גשר המיתרים בכניסה לירושלים.

"הכל החל לפני כחמישים שנה כשהייתי בן

ביישני נסוך בדרך קבע על שפתיו ושמקיים באופן פלאי את דברי הרמב"ן באיגרתו המפורסמת לבנו: "תדבר כל דברך בנחת לכל אדם ובכל עת". שמו הוא הרה"ח ר' יצחק הורביץ שיחי'. כשמתבוננים בנועם פניו, ברכות המוקרנת מהן ובזקנו שמשתלשל עד חזהו,

המשך בעמוד 4

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת כוחות הביטחון ועם ישראל מכל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

ואת יהודה שלח לפניו (מו, כח)

במדרש רבה (פרשה זה, ג): "ואת יהודה שלח, להתקין לו בית תלמוד".

הקשה כ"ק אדמו"ר זיע"א מליובאוויטש, מדוע שלח לתפקיד זה דווקא את יהודה, לכאורה להתקין בית תלמוד היה צריך לשלוח את לוי שעליו נאמר (דברים לג, י) "יורו משפט ליעקב וגו'", או את יששכר שנאמר עליו (בראשית מט, טו) "ויהי למס עובד", ופירש רש"י: "ויהי לכל אחיו ישראל למס עובד לפסוק להם הוראות של תורה וכו'".

ותירץ על פי דברי המדרש (פרשה זו צד, ג) על הפסוק "ורא את העגלות": "אותן עגלות ששלח פרעה לשאת אותו היתה עבודה זרה חקוקה עליהם, עמד יהודה ושרפן." וביאר כ"ק אדמו"ר זיע"א, שלעשות בית תלמוד במצרים שלא היה שום תערובת של מצרים, היינו שום לימודי חול רק על טהרת הקדש, את זה מסר יעקב ליהודה דוקא, שראה אצלו מסירות נפש ששרף עבודה זרה שפרעה חקק על העגלות, עד כאן תוכן דבריו.

ועל פי זה אפשר לבאר את דברי המדרש תנחומא כאן, "ואת יהודה שלח לפניו, ילמדנו רבנו אימתי מברכין על הנר במוצאי שבת, כך שנו רבותינו, אין מברכין על הנר עד שיאותרו לאורו, ומניין למדו, מן הקדוש ברוך הוא, שנאמר 'ורא אלקים את האור כי טוב', ואחר כך ויבדל אלקים בין האור ובין החושך".

היינו, מתי האור ראוי לברכה, רק כשלא יהיה אור וחשך משתמשין בערבוביא, שבערבוביא אין נהנין מן האור. וכך גם כאן, בכדי להכניס אור תורה במצרים הוא דווקא על ידי יהודה, שהוא יכול להאיר את מצרים באופן שלא יהיה בערבוביא אור וחשך.

ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי (מו, ל)

לכאורה איך יתכן, אחרי כ"ב שנה שיעקב לא ראה את בנו שאהב אותו מכל בניו, והתאבל עליו ימים רבים כמפורש בקרא, וכשזכה לראותו, הדיבור הראשון שלו איתו היה "אמותה הפעם", אתמהא.

אפשר לפרש, על פי מה שאמרו חז"ל שכל מה שלמד יעקב אצל שם ועבר מסר ליוסף, ובטח חשב שאחר מותו הוא יהיה ממלא מקומו להורות דרכי ה'. ובשביל זה כשנמכר יוסף התאבל עליו ימים רבים.

ואחר כך כשראה את יוסף, אמר לו "אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי", שאם כן, יש לו כבר מי שימלא מקומו.

עוד אפשר לומר בפירוש מה שאמר יעקב "אמותה הפעם", שזה היה דברי התנצלות מיעקב ליוסף. דלעיל מינה (פסוק ט) הביא רש"י "יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע". וידוע בשם האריז"ל (והוא מהזוהר בלק קצה, ב) שבשעת קריאת שמע צריכים לקבל מסירת נפש. וזהו הכוונה במה שאמר לו "אמותה הפעם", כלומר, עכשו אני טרוד בקריאת שמע שהיא מסירות נפש, ומשום זה אל תתמה על שאיני מראה לך שום דבר של אהבה וחיבה.

ויוסף כששמע זה מאביו, כתוב בו (פסוק לא) "ויאמר יוסף אל אחיו ואל בית אביו אעלה ואגידה לפרעה", שלא רצה להפריע אותו מדבקו ועבודתו.

ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חיך. ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי (מז, ח-ט)

יש כאן כמה דקדוקים:

א. יש לתמוה על פרעה, איזה נימוס הוא זה שכשבא אדם לפניו תהיה השאלה הראשונה כמה ימי שני חיך.

ב. בתשובת יעקב "מעט ורעים היו ימי שני חיי", תמוה, הכי מאה ושלושים שנה נקרא מעט.

ג. קושית הרמב"ן (פסוק ט) וזה לשונו: "מה מוסר הוא שיתאונן אל המלך מעט ורעים היו ימי שני חיי. ומה טעם לאומרו לא השיגו את ימי שני חיי אבותי, אולי עוד ישיגם ויחיה יותר מהם".

ד. בשאלת פרעה ליעקב כתיב "ימי שני חיך", ובתשובת יעקב כתיב מקודם "ימי שני מגורי", ואחר כך כתיב "ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי".

אפשר לבאר כל זה, בהקדים דברי הזוהר הקדוש (חלק א קפ, א-ב; קפב, ב): "אותן שבע עשרה שנה שהיה קיים בארץ מצרים בשמחה היו חיים אצלו וכו', שכשהיה עצוב על יוסף הסתלקה שכינה ממנו".

למדים אנו מזה, שאימתי נקרא יעקב חי, רק בזמן שהיה ביחד עם יוסף, שאז השכינה שורה עליו. מה שאין כן בזמן שיוסף לא היה איתו והיה בבכי ועצב, אינם נקראים ימים של חיים, אלא ימים בלבד.

לפי זה אפשר לומר שזה היה שאלת פרעה ליעקב, מה היא הסיבה שהוא נראה כל כך זקן, האם זה מחמת זקנה, או מחמת רוב צרות שעברו עליו.



שאלות קצרות על הפרשה ותשובות בצידן:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו?

תשובה: על הפסוק שפותח את פרשתנו "ויגש אליו יהודה" כתב בעל הטורים: "בגימטריא: גם נכנס ופייסו".

ואת ההתנהלות הזאת של פיוס ושלוש למד יהודה מהמסר שמסר יוסף בסוף הפרשה הקודמת: "ואתם עלו לשלום אל אביכם" היינו שתעלו ותדבקו במידת השלום בדרככם אל אביכם".

2. שאלה: מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסימאה?

תשובה: המילה שפותחת את פרשתנו היא כידוע "ויגש". והמילה שפותחת את הפסוק שחותם את פרשתנו היא "וישב". ומכאן המסר שלפני שנתיישב לנוח על "זר הדפנה", עלינו לגשת ולבצע את התכלית שלשמה באנו לעולם.

3. "ובני אשר ימנה וישוה ובריעה ושרח אחותם." מה הפסוק מבקש לרמז בכך שמדגיש ששרח הייתה אחותם?

תשובה: הפסוק בא לרמז ששרח הייתה שונה מאחיה ומשאר בני דורה בכך שהאריכה ימים יותר מכולם וכפי שמובא בפסיקתא דרב כהנא (פרשת בשלח פסוק י' אות קיז): "רבי יוחנן היה דורש בענין קריעת ים סוף שהמים היו לבני ישראל כחומה וביאר שהכוונה כסורג של עץ. ואמרה לו סרח בת אשר: אני הייתי שם וזה לא היה כדברך אלא כחלונות שקופים מעבר לעבר." נמצא לפי מעשה זה שסרח האריכה ימים וחייתה בערך אלפיים שנה (עד תקופתו של רבי יוחנן) והיתה אם כן לפי זה האשה הכי זקנה בעולם.

וזהו כמה ימי שני חיך, אם כל הימים שלך הם ימים שנקראים חיים. וזה באמת מצד חובת המלך להתעניין במי שבא לגור בארצו, ובפרט שיעקב בא במצות המלך, כמו שכתוב (מה, יח) "וקחו את אביכם ואת בתיכם ובואו אלי".

זה ענה לו יעקב, ימי מגורי בכללותן המה שלשים ומאת שנה, אך ימי שני חיי היו מעט, שעברו עליו כמה צרות. והשנים שהיה חי בהם, היינו שהיה עם יוסף ביחד, המה מעט, שבע עשרה שנה. ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי, שכל ימיהם היו ימים של חיים של שלווה והשקט.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל
לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג



שתי קושיות

האדיר רבי שמעון שקופ זצ"ל, נמצא במשרדו, ומשרד זה הוא למעשה מטבח ביתו, שמפאת הדחקות שימש גם כמשרד הישיבה.

אבל רבי שמעון הביט בו בעיניים רחמיאיות, הצביע על כסא והורה לו לשבת

רבי שמעון שקופ, ענק התורה, ניחן גם בפיקחות מיוחדת ויכולת חינוך נדירה.

מ. עמד לפני ראש הישיבה הישיש בכבוד ובמורא, ופניו מושפלות, אבל רבי שמעון הביט בו בעיניים רחמיאיות, הצביע על כסא והורה לו לשבת.

הוא התיישב בקצה הכיסא ועדיין נקשו שיניו מתוך יראת הכבוד, רעב וחולשה.

ראש הישיבה סקר אותו במבטו המבין, שאל בחביבות לשמו, מקום מגוריו, כיצד הגיע הנה, ומה רצונו, ולאחר ששמע מפיו כי נפשו חשקה בתורה, הביט בו בחביבות והפטיר: "אבל קודם כל ניגש למבחן..."

מ. הרגיש כי ברגע כמימרא פרוח דפי הגמרא ממוחו... הרעב כמו סימא את עיניו ולשונו הצחיחה דבקה לחיכו, מה יענה לראש הישיבה? כי שכח את תלמודו מחמת תלאות הדרך?...

"רק שתי קושיות אציג לפניך", הביט בו רבי שמעון ברחמנות, "שתי שאלות ולא יותר!".

ראשו של מ. לא עמד על צווארו ביציבות, הוא נטה הצידה מתוך החולשה שהכריעה אותו.

"הקשב" פתח ראש הישיבה, ומ. שינס את שארית כוחותיו כדי להתרכז ולהקשיב.

"קושיא ראשונה: מתי אכלת לאחרונה תבשיל חם?" – שאל רבי שמעון שעיניו מקרינות חכמה וטוב לב, וזקן לבן מעטר את הדרת פניו.

לשאלה כזו לא ציפה כלל, האם חולשתו התהומית משטה בו ומשמיעה באזני שאלה מוזרה כזאת

מ. כמעט איבד את עשתונותו. בכל דרך נדודיו עד הנה ניסה להערך לכל מיני שאלות פשוטות ועמוקות, ישרות ומתוחכמות, במהלך הבחינה, אך מה זה היה לו?... לשאלה כזו לא ציפה כלל, האם חולשתו התהומית משטה בו ומשמיעה באזניו שאלה מוזרה כזאת?... האם מוחו הקודש והמורעב העלה את השאלה הבלתי מובנת? אבל ראש הישיבה חיך אליו והמשיך: "שואל אני את מר מתי אכל לאחרונה תבשיל חם?..."

עם הצידה המועטת לא העיק עליו כלל, דל היה מלהיות משא מעיק על נושאו.

מ. עצר לרגע, מבט עיניו כמו נעוץ בעבר, מראה פניו וקולו העידו כי אפילו עכשיו, עשרות שנים אחרי ההתרחשות, חרוט עדיין מאורע זה בעצמותיו.

בלכתו בדרך נוכח הנער כי קשה היא הרבה ממה ששיער לכתחילה. אמנם פה ושום זכה לאוכל נפש מידי יהודים רחמנים. בלילות ישן לעיתים על ספסלים בבתי כנסת, אבל באין ברירה נאלץ ללון תחת כיפת השמים בפירת מסתור על פני אדמה, רועד מקור ומצפה לעלות השחר. אבל עיקר הקושי היתה הדרך עצמה.

האם הקולות המגיעים לאזניו אינם נהמות של חיות טרף?... ואולי ליסטים וחיות אדם בדרך?

נער צעיר ובודד, ללא מזון, העתיד מעורפל והדרך ארוכה ארוכה. כל עת לכתו דרוך היה לבאות ונזהר מסכנות. כי לעיתים נאלץ לעבור בשדות קוצניים, בדרכים בוציות, ובדרכים בלתי סלולות שיש בהם משום סכנת נפשות. הוא העפיל על גבעות וירד למעמקים, וליבו מלא פחדים וחששות, האם הקולות המגיעים לאזניו אינם נהמות של חיות טרף?... ואולי ליסטים וחיות אדם בדרך?... ובשעה שצעד במישור, באור יום, לאחר שקיבל מתת יד, מזון ושתייה להחיות את נפשו, גם אז לא נרגעו מחשבותיו, או אז התעוררה בלבו הדאגה: איך יעמוד הוא הקטן והדל לפני ראש ישיבת גרודנה, למבחן? האם לא יכשל בלשונו? האם לא יתנקשו שיניו האם לא יפרחו מזכרונו דפי הגמרא עליהם עמל כדי לעמוד במבחן? ואם חלילה לא ימצא חן וחסד בעיניו וישלחוהו חזרה כלעומת שבו?...

ובלכתו בדרך, וכסגולה גם להפיג חששותיו ופחדיו, שינן ללא לאות את דפי הגמרא חזור ושינן, עד שהיו מסודרים בפיו ברהיטות.

לאחר מסע רגלי בן שנים עשר יום עמדו רגליו בשערי ישיבת גרודנה. עייף היה ולחוץ. מורעב, ומראהו החיצוני העלוב גם לא תרם להופעתו. האם לא מספיק בחזותו החיצונית בלבד כדי לסגור לפניו את שערי הישיבה?

אבל תקוה אחת נסכה בו עוז, דפי הגמרא מסודרים היו במוחו כראוי.

בקרבת מקום הבחין בבחורי ישיבה. הוא אזר עוז ושאל אותם על מקום המצאו של ראש הישיבה. השיבו לו כי ראש הישיבה, הגאון

עת ליל מאוחרת, בחוץ 15 מעלות מינוס, נקישות על דלת הבית. מ. נחפז לפתוח. הוא רגיל לקבל אורחים בביתו גם בשעות בלתי מקובלות, לרוב משולחים מארץ ישראל שמוצאים בביתו אכסניה, אש"ל מלא בחינם. מ. הוא יהודי בעל לב חם, ועל אף שאינו נמנה עם עשירי תבל אין הוא מתחמק מלארח בבית את הזקוקים לאירוח בנכר.

מ. קיבל אותו בלבביות, מיהר להגיש לו שתיה חמה ולאחריה ארוחה

גם עכשיו היה זה משולח שקיבל את כתובתו מידיד. הוא נכנס הביתה קפוא ועייף. מ. קיבל אותו בלבביות, מיהר להגיש לו שתיה חמה ולאחריה ארוחה. האורח השיב את רוחו סעד את לבו ואחר כך זכה למיטה נוחה שהחליצה עצמותיו ורועננה את גופו ונפשו בשינה נוחה ומרעננת, בחדר מוסק כדבעי. רוחות הזעף בחוץ נשמעו לו עתה כמנגינת רקע לשלווה והחום הביתי.

למחרת בעת ארוחת בוקר מכובדת. לוגם מכוס קפה מהביל, לא כלא האורח את רגשי התפעלותו מן האירוח החם והלבבי והביע את תמיהתו בפיו:

"והלא ניכר על הבית ועל בעליו כי אינו משופע בעשירות, ומהיכן נובעת מידת הטובה וההשפעה שבו?"

בעל הבית התחייך מול השאלה והשיב: "אם ברצונך לשמעו מוכן אני לספר משהו..."

האורח כרה אזניו והמארח סיפר:

נער צעיר היה כבן 14, כאשר הוריו שלחו אותו ל"מכינה" של הישיבה הגבוהה הממוקמת בעיירה 'גרודנה'. בכל לבם שאפו שבנם יגדל בתורה ויראת שמים, ולמרות הקושי הבלתי רגיל שלחוהו למקום תורה. אילו יצא לדרכו ברכבת, היתה הדרך קלה ונוחה פי כמה, אבל הוריו היו עניים מרודים ולא יכלו לממן נסיעה ברכבת. ישיבת גרודנה רחוקה הייתה מעיירת מגוריו מהלך של שבוע עד עשרה ימים, לפי תנאי הדרך. ההורים ברכו אותו בברכת פרידה, חסכו מדלותם כמות לחם שתספיק ליום יומיים, לפי מאכלו של בן תורה אשר מאכלו לחם צר ומים לחץ. "בכל מקום" אמרו לו ההורים "תמצא יהודים רחמנים בני רחמנים שיפרישו לך מלחמם, כך שלא תאלץ לרעוב, הקב"ה ישלח מלאכיו לשמרך בדרך וכך תגיע לגרודנה. כמאמר חז"ל כפשוטו: הוה גולה למקום תורה".

יצא מ. לדרך מלווה בברכת הוריו, הצקלון הקטן

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז



במכירת מכוניות, משמש גם עשרים ושמונה שנים כגבאי מסור בבית הכנסת "פאגי" העמוס באלפי מתפללים (כן ירבו), שאלתי אותו כיצד הוא מספיק למלא את שני התפקידים הללו בעת ובעונה אחת? "ישנו פתגם ידוע" הוא השיב "שלאנשים עסוקים יש זמן לעשות הכל ואילו לאנשים פנויים מתעסקה אין זמן לעשות כלום..."

לקראת סיום שיחתנו, בירכתי את ר' יצחק שבקרוב ממש הוא יעניק משלל המכוניות הרבות שנמצאות ברשותו, את המכונית המכובדת ביותר עבור משיח צדקנו כאשר הוא יגיע לשערי ירושלים (במקום שממוקם מגרש המכוניות) בכדי לגאול את עם ישראל. ויהי רצון שזה יתרחש במהרה בימינו אמן.

דרך האמת, היושר והצדק."

"האם הצלחת להתעשר לאחר שמכרת במשך חיך כל כך הרבה מכוניות" אני מתחצף ושואל. ושוב כדרכו, ר' יצחק מחיך ועונה בקולו השליו: "עשירות זו מתנה שלמי שבורא עולם רוצה לתת, הוא נותנה. אתן לך דוגמא: לפני שנים רבות עבד אצלי נער יהודי ששטף את המכוניות במגרש שלי. עם הזמן הוא למד ממני את מקצוע מכירת המכוניות ובשלב מסויים הקים לעצמו עסק פרטי. כיום הוא אחד האנשים העשירים ביותר בארץ. אני לעומתו מעולם לא התעשרתי ממקצוע זה, אלא רק הצלחתי בסייעתא דשמיא להנות מיגיע כפיי ועל כך אני מודה לה' יתברך."

מכיוון שנודע לי שר' יצחק בנוסף לעיסוקו

כסבא הרוחני למשפחת הורביץ. רבי יצחק עצמו נקשר בצעירותו בכל נימי נפשו לגה"צ ר' אושר פרינד זצ"ל. "הוא שימש עבורי מורה דרך נפלא וחזקני באמונה ובביטחון בה' יתברך."

כאשר שאלתי את ר' יצחק במה עוסקים בניו וחתניו, השיב לי בקורת רוח רבה: "ברוך ה' רובם אברכים שלומדים תורה יומם ולילה."

"מדוע ישנם מגרשי מכוניות שנדבק להם סטיגמא שלילית בכל הנוגע לאמינותם"? אני שואל. חיוכו האופייני של ר' יצחק משתפך על פניו והוא עונה לי: "כמו בכל עסק, גם בעסק זה לממכר מכוניות ניתן בקלות לשקר ולהסתיר את האמת. אני יכול להעיד על עצמי שבמהלך כל שנות עבודתי במקצוע זה, השתדלתי להתנהל על פי דרכה של תורתנו הקדושה –

שתי קושיות – המשך מעמוד קודם

"מה ששמר עלי בכל אותה תקופה קשה, מה שלא נתנני להפוך עורף ליהדותי, היו אותן שתי קושיות

עיניו של מ. התכסו בדוק של דמעות, והאורח לעומתו מחה דמעה.

"בפרוץ מלחמת העולם השנייה", המשיך מ. וגוון פניו החוויר, "התפרקה החבילה, ברחתי כמו רבים מחברי לחפש מפלט ומסתור מן הזעם. הצרות שניתכו עלינו לא ניתנים כלל להעלות על הדעת. שנים שעברתי בהן בשבעה מדורי גיהנום, בודד, ללא משפחה וללא ידידים, כל אלו התמרו השמימה בעשן הכבשנים."

"החיים הנוראיים, ביכולתם היה להעביר אדם שפוי על דעתו, ואני בחור צעיר וגלמוד כערער במדבר. אבל דבר אחד אוכל לציין בוודאות", נדלק לפתע אור בעיניו, ופניו החוורות עטו ארגמן:

"מה ששמר עלי בכל אותה תקופה קשה, מה שלא נתנני להפוך עורף ליהדותי, היו אותן שתי קושיות, שיצאו מפיו של אותו צדיק. הרב שקופ שמר על יהדותי, ולא עוד שעד היום משתדל אני ליישם את מה שלמדתי ממנו. להחיות נפשו של אורח ולהקל את סבלי נדודיו בכך..."



הגאון הרב שמעון שקופ זצ"ל - ראש ישיבת גרודנה

השאלה סביב אזניו. מ. הנדהם ניסה להזכר מתי חילץ עצמותיו במיטה אבל מוחמת תדהמה איבד עשתונותיו וגמגם: "אינני זוכר..." והיה זה כל מה שהצליח להפיק מפיו.

רבי שמעון יצא מן המשרד ופנה לחדר צדדי, שם הכין מיטה נוחה עבור מ. "לך לישון" – אמר לו, בהיטיבו את הכר והשמיכה.

רק לאחר זמן נודע לו כי המיטה בה ישן הייתה של ראש הישיבה. ובזה תם "מבחן" הכניסה.

השאלה שנשאלה שנית חידדה במוחו של מ. כי ראש הישיבה שואל אכן את מה שהוא שואל..

"אכלתי תבשיל לאחרונה", חכך את ידיו במבוכה, "בערך לפני שלושה שבועות..."

"ככה..." ראש הישיבה פנה לעבר הכירה שמשרד-המטבח ואמר לנער: "הרבנית אינה נמצאת כאן כרגע, אשתדל לבשל משהו ראוי לאכילה..."

ובעוד מ. כמו דבוק לכיסא מחמת קיפאון, התפשט ריח מאכל במטבח. רבי שמעון בחש בקדירה, שלף צלחת והגיש מנה ראוי לנער המורעב. "טול ידיך" – אמר.

כאשר סיים מ. את מלוא הצלחת מילא אותה רבי שמעון שנית. מ. אכל ואכל, עד שרעבונו שקט.

"ועכשיו לקושיא השנייה" – פנה רבי שמעון לנער אחרי ברכת המזון. מ. נרעד קלות, עכשיו שאכל ושבע הגיעה עת המבחן ב"ה, החולשה האיומה כבר הרפתה אבל מי יודע אם כוחותיו יעמדו לו להבין את הקושיא היטב ואם יוכל להשיב תשובה כהלכתה..."

"מתי ישנת במיטה בזמן האחרון?" – הדהדה

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לציונים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמוך לציונו של מן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנוז מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.





לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

גליון

513

פרשת ויגש תשפ"ד

ואת העיכוב בתחנת הדלק, אלא רצונו של הקב"ה להעניק לו 50 אלף דולר היא זו שגרמה לחסימת האשראי...

* * *

סיפור נוסף מפי רבי אלימלך שליט"א: ראש ישיבה מארץ ישראל, שישיבתו נקלעה לקשיים כספיים, נסע בעצת רבותיו לארצות הברית להתדפק על דלתות נדיבים ולבקש מהם לתמוך בישיבה. לא קלה היתה עבורו הנסיעה. היתה זו גלות של ממש, ארץ זרה ומנוכרת, וגעגועיו למשפחתו ולתלמידיו גברו, בעיקר מפני שההצלחה בגיוס הכספים לא האירה לו פנים, בלשון המעטה.

ערב אחד עלה על מונית בדרכו לבית אחד הגבירים, וציפיה ותקווה גדולה היתה לו מהפגישה עם גביר זה. באמצע דרך מהירה החליט הנהג הגוי כי נסיעה זו אינה מתאימה לו ופקד עליו לצאת מהמונית. כל תחנוניו של ראש הישיבה שאינו מכיר כלל את המקום, ושלפחות יסיע אותו למקום ישוב ולא יזרוק אותו כך באמצע שום מקום, לא הועילו. הנהג התעקש ואף איים באיומים לא נעימים שירד בזריזות מהמונית. קשה לתאר את הרגשתו של ראש הישיבה לבד באמצע כביש מהיר, אף קרן אור קלה לא היתה מסביבו שתשים אליו את מבטו ותקוותו. ברגעים הקשים הללו נזכר במשפחתו שהוא כה מצפה כבר לפגוש, תמונות מהווי הישיבה עברו במוחו והגבירו את געגועיו ורצונו כבר לשוב לביתו ולישיבתו. ופתאום הוא רואה מרחוק שלט שמודיע כי בית הקברות העירוני נמצא בסמוך. הוא התקרב לבית הקברות בתקוה שאולי שם ימצא מישהו שיוכל לעזור לו. כשהגיע לשם נקלע להלוויה עם מעט מאוד משתתפים, ומפני כבוד המת נשאר שם עד תום ההלוויה.

בתום הקבורה ניגש אחד האנשים לכל משתתפי ההלוויה וביקש מהם להזדהות בפניו וגם ביקש את מספר הטלפון שלהם. הוא לא הבין מה פשר הבקשה המוזרה, אבל הוא מסר לו את הפרטים. 'מה יש לי להפסיד?', הרהר.

לאחר שחזר אל העיר, בתחושת צער, כאב ואכזבה על הפגישה עם הגביר שהוחמצה, נשמע צלצל ממכשיר הטלפון שלו, מעברו השני של הקו היה זה אותו אדם שרשם את שמו ופרטיו בבית הקברות: "המנוחה שהשתתפת בהלווייתה", אמר לו האיש, "כתבה בצוואתה

ועתה לא אתם שלוחתם אתי הנה פי האלקים (מה, זו)

יוסף נותן לאחיו שיעור באמונה והשגחה פרטית. ראשית הוא מדגיש, שלמרות שבעיני בשר נראה שהם שלחו אותו למצרים, אבל המבט האמיתי הוא שהקב"ה שלחו למצרים. ולא רק זאת, אלא שזה שנשלח למצרים לא היה רע כמו שהיה נראה בתחילה, כי מה שהתברר לבסוף הוא - ש'הכל היה לטובה'.

סיפורי השגחה רבים חווה כל אדם על בשרו בכל עת. אלו אשר ישימו על לבם יראו את יד ה' המכוונת את מעשינו בכל צעד ושעל. אך ישנם סיפורים שההשגחה הפרטית בהם ניכרת לעין כל, ומאורעות אשר בתחילתם נראו כגזירות קשות, הפכו במהרה לבשורות משמחות.

* * *

סיפור הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: '50 אלף דולר' סכום רב זה לווה אדם מבעל גמ"ח. הם סיכמו שהוא יפרע לו את הסכום בתשלומים במזומן מדי חודש בחודשו, וכעירבון הפקיד צ'קים כמספר חודשי הפירעון. בעל הגמ"ח לא היה אמור לפרוע את הצ'קים אלא אם כן יתעכב הלווה מלשלם את התשלום החודשי במזומן. אלא שחודש אחד שכח בעל הגמ"ח מסיכום זה והפקיד את הצ'ק. מצב חשבון הבנק של הלווה, שגם כך היה בכי רע, החמיר עוד יותר בעקבות פדיון הצ'ק והוא נחסם לאשראי... באותה תקופה בליבה של נסיעה ארוכה הוצרך הלווה למלא דלק ברכבו, אך כשהגיע לתחת הדלק נזכר כי כרטיס האשראי שלו חסום באשמתו של בעל הגמ"ח. 'מה אעשה?', הרהר הלווה, 'אצטרך לבלות כאן את כל הלילה עד שיאיר הבוקר ואמצא עצה להיחלץ מכאן...?!'. בצר לו משמש בכל כיסיו ובכל התאים במכונית, עד שבסייעתא דשמיא קיבץ מכאן ומשם עשרים ושלושה דולר. בעשרים מהם מילא את מיכל הדקל שלו, ובשלושה הנותרים שכנע אותו המתדלק כי יקנה כרטיס לוטו. הוא קיבל את הצעתו למרות שלא היה רגיל בזאת. וראה זה פלא... כרטיסו זכה ב'50 אלף דולר', מלוא הסכום שלוה מהגמ"ח... כעת הבין הלווה, שלא הפקדת הצ'ק ע"י בעל הגמ"ח היא זו שגרמה את חסימת האשראי

לחלק את ממונה לכל מי שישתתף בהלווייתה, היכן אוכל לפגוש אותך כדי להעביר לך את ההמחאה...?"

ההמחאה הגדולה שקיבל שימחה אותו מאוד והאירה את מצב־רוחו, אך יותר מכל היא חידדה בפני ראש הישיבה את הידיעה ש'כל מה שה' עושה הכל לטובה', ולא לחינם הוא זרק אותו ליד בית הקברות, ולמרות שזו הייתה נראית גזירה בהחלט לא נעימה - אך טוב יצא ממנה...

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב ישראל ליוש]

וְאֵת יְהוּדָה עֲלֹזוּ לְפָנָיו... לְהוֹרֹת לְפָנָיו

גְּעֻלָּה (מו, כוז)

להורות לפניו - לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא
הוראה (רש"י)

אמר רבי חמא ברבי חנינא: מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם, היו במצרים ישיבה עמהם... יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה היה... (יומא כח:)

לכל מקום שגלו אבותינו הק' דאגו שתהיה להם שם ישיבה. וכ'מעשה אבות סימן לבנים', כך גם נהג העם היהודי לאורך הדורות שבכל מקומות הגלות הוקמו ישיבות ובתי מדרשות כדי שיוכלו לעסוק בתורה - משוש חיינו ואורך ימינו. ואין לתאר ולשער עד כמה עצומה היא השפעת בתי המדרש הללו על חיי היהודי ועל דבקותו בתורת האלוקים.

* * *

היה זה בחודש אלול תש"ב, בעיצומה של מלחמת העולם השנייה. בוילנא של אותם ימים שלט הקומיסר הנאצי וולף ימ"ש, אשר פיקד על העיר ופרבריה, ונחשב למושל המחוז אשר על פיו ישק דבר. ברשעותו הרבה, הורה הקומיסר לאסור באיסור מוחלט התכנסות יהודים בבתי כנסת ובמקומות ציבוריים, בתואנה שההתכנסויות הללו מעבירות מחלות ומדבקות בנגיפים קשים.

הימים של שנת תש"ג עברו על יהודי וילנא בחרדה מהולה באיום קיומי. מתי מעט העזו להתכנס לתפילות, חלק מהיהודים רק 'הגיוחו' לחלקים מהן, חוששים לקחת סיכון. אולם לאחר חודש תשרי החליט הקומיסר להכביד את עולו, והורה לתלות מודעות האוסרות על כינוסי יהודים בכל רחבי העיר, זאת לצד נעילת בתי הכנסת במנעולים חתומים בחותמת משטרתית עשוית שעווה, כדי שיהיה ניתן לעקוב אם המנעול נפתח.

רוב היהודים הרימו ידיים, בצער רב ובליט ברירה. הסכנה היתה גדולה, הקומיסר הנאצי 'נודע בשערים' ברשעותו ובאכזריותו, ומה עוד שהמשטרה הסתייעה ביהודים מקומיים שהלשינו וסייעו לשוטרים במזימתם, רח"ל. אולם

קבוצה אחת של יהודים, רוח אחרת היתה עימם. 'הדף היומי', נשמת אפם, הרי חייבים להמשיך בלימוד שכל סודו הוא העקביות!

היה זה ביום ראשון, ז' בחשון תש"ג, הוא יום ההילולא התשיעי של המהר"ם שפירא זצ"ל, מייסד ומחולל רעיון 'הדף היומי'. בפאתי הגטו התכנסה יחדיו קבוצה של יהודים אמיצי לב וגיבורי רוח, שהחליטו כי ביום הכל כך משמעותי הזה, יום השנה לפטירת הוגה רעיון 'הדף היומי', לפחות ביום הזה יש לקיים את השיעור כסדרו. אם בכל יום הם לומדים במחבוא, הרי שביום הזה יתאחדו יחדיו ללמוד את 'הדף היומי', להמשיך בעקביות בלימוד זה.

הם החליטו להתכנס יחדיו בבית הכנסת 'יוגיכעס קלויז', כשבכוונתם ללמוד את הדף - הלא הוא דף ק"ג במסכת בבא מציעא, לסיים את פרק 'השואל את הפרה', ולהתחיל את פרק 'המקבל', כשלאחר השיעור יאמרו 'קדיש' לעילוי נשמתו של המהר"ם שפירא, שכידוע לא הותיר אחריו ילדים, והתבטא כי 'הדף היומי' הוא אחד מבניו...

לפתע נשמעה חבטה עזה על הדלת - - - אל תוך בית הכנסת שעה פלוגה גדולה, מצוידת במקלות גומי ובאלות. הם החלו להכות את משתתפי השיעור, ורובם ככולם נמלטו על נפשם ונפוצו לכל עבר. רק 15 יהודים אמיצים במיוחד המשיכו בלימוד הדף היומי תוך מסירות נפש של ממש, כשהם סופגים מכות באופן רציף, והם מוסיפים לשבת במקומם וללמוד את הדף, להשלים את המשימה היומית...

לבסוף גברה יד זדים, והם הצליחו לפזר את הלומדים בכוח, אולם את רוחם לא הצליחו הנאצים ימ"ש להכריע - גם בעומק האופל ובשעת הסכנה, אותם יהודים אמיצים נלחמו על לימוד הדף היומי ולא ויתרו על העקביות בשום אופן ולנוכח כל איום!

המעשה כולו מתואר בהרחבה בספר 'בקדושה ובגבורה', יומנים משנות המלחמה שנכתבו בידי הרב יהושע אייבשיץ, ושם מוזכרים שמות היהודים האמיצים, לוחמי 'הדף היומי', אשר בהמשך המלחמה מסרו נפשם על קידוש ה', ויהיו הדברים לעילוי נשמתם. ואלו הם: ר' יעקב זוין, ר' יוס'ל ביאליסטוקער, ר' ניסן יפה, ר' משה וינברג, ר' אברהם אליעזר קויאט, ר' חיים סמיאטיצקי, ר' זליג קלמנוביץ, והרבנים לנדוי, בורקה, לעוו, קוזלובסקי, אפשטיין, יעקובזון, רובם מחסידי סלונים, ה' יקום דמם. אלו הם גיבורי הרוח לוחמי 'הדף היומי', אשר הוסיפו ללמוד את הדף גם בעודם סופגים מהלומות והם ממשיכים לעסוק בלימוד התורה בפנים מאירות.

* * *

רחוב סוקולוב בבני ברק, בית הכנסת 'כתב סופר'. מדי ערב, כמה דקות לפני השעה תשע מתכנסת במקום קבוצה של תלמידי חכמים וקובעי עתים, לשיעור 'הדף היומי' אותו

מוסר הגאון רבי **ניסן גולדברג** שליט"א, ר"מ בישיבת 'אור ישראל'. השיעור נמסר כשעה, כאשר כל המשתתפים שמים אוזנם כאפרכסת, מתנתקים מההמולה הנושבת בחוצות, מתעלים מעל החורף הסוער או הקיץ המהביל, ושוקעים אל תוך דף הגמרא האהוב, מתחברים לדף היומי. אחד המשתתפים הוותיקים בשיעור, הוא ר' יצחק חמוי הי"ו, אשר משתתף בשיעור בקביעות ובמסירות מדי יום ביומו.

היה זה לפני שנים ספורות. ר' יצחק התנדב לפקח על עבודות הריסה ובניה במבנה חינוכי בעיר, ונהג הטרקטור לא שם לב למיקום המדויק בו הוא עומד, ו'השליך' קיר גבוה היישר על ר' יצחק. בניסי ניסים הצליחו כוחות ההצלה לחלצו מבין ההריסות, והוא הובהל לבית החולים במצב קשה. במשך כחצי שנה היה ר' יצחק מאושפז בבית החולים, מנותח שוב ושוב, כשהרופאים מנסים לאחות את השברים ולהשיב את גופו למצב תקין ככל האפשר. הוא חווה ייסורים קשים ונוראים אשר אי אפשר לתארם, והתחזק באמונה ובביטחון 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח'. לאחר כמחצית השנה של שהות רצופה בבית החולים השתחרר לביתו, כשרגלו האחת משותקת, ורגלו השניה בקושי יכולה לנוע עקב כאבים עזים, והוא נדרש לשוב ולהתייצב לביקורות, ניתוחים וטיפול פיזיותרפיה.

מיד עם הגעתו לביתו, הדבר היחיד שהיה ברור לו הוא שהוא חוזר לשיעור ה'דף היומי'. הניתוק בן מחצית השנה מהשיעור - היה עבורו קשה מספיק, לבטח יותר קשה מהמאמץ הכביר שהוא נדרש אליו כדי להגיע לשיעור החל מעכשיו. אם בעבר היה עליו לקום מהכסא, לרוץ במדרגות ולהגיע לשיעור תוך דקות - הרי שעכשיו הוא נכה וחצי משותק, וההשתתפות בשיעור דורשת ממנו מאמץ איתנים, זמן ממושך, וגם כאבים לא פשוטים...

אולם לא איש כר' יצחק יאמר נואש. מדי ערב התאזר בגבורה, ובשעת ערב מוקדמת החל להתארגן ליציאה. הירידה במדרגות מביתו, הדרך לבית הכנסת, ההגעה עד למקום השיעור. כל שלב לקח זמן ומאמץ רב, ור' יצחק היה מוכן לכל המאמץ הזה - ובלבד שיוכל להשתתף בשיעור!.

חבריו של ר' יצחק קיבלו את פניו בהערכה מהולה בהפתעה. היטב ידעו את העובר עליו, חלקם אף ביקרו אותו בבית החולים, והיטב הבינו כי מדובר עבורו במאמץ עילאי - כמעט על אנושי - לצאת מהבית ולבוא לשיעור. מכאן נבעה ההפתעה שלהם למראה הופעתו, ומכאן גם ההערכה הרבה שרחשו לו - על מסירות הנפש שהובילה אותו לשוב לשיעור, למרות מצבו הרפואי והרגליים שאינן מתפקדות...

במשך חודש ימים התמיד ר' יצחק בהגעתו לשיעור, וביום ה-31 הופתעו שכניו להתעורר לקול צעקות רמות, שנשמעו מכיוון ביתה של משפחת חמוי. הם ידעו כי מצבו הרפואי של האב אינו מהמשופרים ולפיכך נבהלו, אלא שאז נדהמו לגלות: הצעקות היו קריאות שמחה, שבני המשפחה פשוט

לא הצליחו לכלוא בליבם. בניגוד לכל הסיכויים, למרות תחזיות הרופאים הפסימיות, בחלוף שבעה חודשים מאירוע הנפילה ההוא - ר' יצחק חש דם זורם באצבעות רגליו, הוא הצליח להניע אותן כאחד האדם...

בני המשפחה הופתעו, השכנים לא האמינו למראה עיניהם, וגם הרופאים שקיבלו אותו בשעת בוקר העניקו לו את הכינוי 'נס רפואי מהלך'. 'לא היה לזה כל סיכוי, אין לזה הסבר!' - הסביר הפרופסור הבכיר במחלקה האורטופדית, 'הרי רגלו היתה משותקת, בכלל לא זרם דם בעורקים. איך פתאום בשעת לילה החל הדם לזרום בעורקים שכמעט יבשו? כיצד קרה הדבר שתוך כדי שינה האיש כמעט הבריא לחלוטין?!' - תמה הפרופסור בקול, והכניס את ר' יצחק לסדרת בדיקות מקיפות... אך גם בסוף סידרת הבדיקות, התברר שפשוט קרה כאן נס, נס פלאי של ממש. רק ביום האתמול רגל אחת היתה משותקת לחלוטין והרגל השניה היתה מיוסרת וכאובה, ולפתע פתאום הרגליים שבו לתפקד. עוד ניתוח אחד או שניים - ור' יצחק יוכל לשוב ולהלך כאחד האדם!.

הם מיהרו לקבוע לו תור לניתוח, ובלילה שלפניו ביקש ר' יצחק מחברי השיעור להתפלל למענו. ויהי בבוקר, בבואו לבית החולים לקראת הניתוח, לפתע פתאום התבלבלו הרופאים, פשוט הסתחררו מתוצאות הצילומים שנגלו לעיניהם. התברר כי הניתוח פשוט מיותר, ר' יצחק מהלך כצעיר ובריא, רגליו נשמעות לו בקלילות!.

את מה שהרופאים הגדירו 'נס רפואי מהלך', ר' יצחק מגדיר 'נס של הדף היומי'. הנה כי כן, חודש בדיוק לאחר שובו לשיעור היומי הקבוע בדף היומי - בעיותיו הרפואיות החלו לחלוף כבאורח פלא, ובתוך תקופה קצרה הן פשוט נעלמו, והוא חזר לאיתנו כמימים ימימה!.

את סיפורו של ר' יצחק ניתן לקרוא בספר 'עלינו לשבח', וללמדנו בא: קביעות עיתים לתורה לא רק שהיא מתנה יקרה שכל אחד מאתנו זכאי להעניק לעצמו כחוויה רוחנית יומית קסומה ונעלית, אלא היא גם מפתח פלא לזכות בישועה נכספת, כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם. וככל שמתחברים לתורה ביתר שאת, כך זוכים שהלימוד היומי פותח לנו שער ומרעיף עלינו שפע של ישועות.

[מתוך 'פניני פרשת השבוע']

* * *

מגיד המישרים רבי **ברוך רוזנבלום** שליט"א מספר: היה זה באותה תקופה נוראה ברוסיה, בזמנו של השלטון הקומוניסטי שראה בישיבות ובלימוד התורה אקט חתרני ואנטי מהפכני ואסר עליו מכל וכל. לא יהודי אחד ולא שניים התמרדו בכל יכולתם נגד איסור זה על אף הסכנה החמורה, וכזה היה גם הגאון רבי **חיים זייצ'יק** זצ"ל, מחשובי תלמידי נבהרדוק בימיו של הגאון רבי **אברהם יפה** זצ"ל, ואשר

מונה על-ידו לשמש כראש סניף הישיבה הנובהרדוקאית שנפתחה בעיר בוטשאטש שבגליציה, אלא שלא הרבה זמן לאחר מינויו נכבשה העיר בידי הרוסים עם כיבוש פולין בתחילת ימי מלחמת העולם השנייה. השלטון הקומוניסטי השליט מיד את התנהלותו המרושעת, ורבי חיים נאלץ להעביר את הישיבה לתנאי מחתרת. וכך, במקום ללמוד עם הבחורים בבית המדרש העירוני כפי שנהג עד אז, היה עליו לעבור ללימוד במרתף.

כדי שלא יהיו 'הפתעות' הוא העמיד בחורים שישמרו מבחוץ ויראו אם זר מתקרב. אותם בחורים החזיקו בידיהם מטאטאי רחוב ועשו את עצמם כאילו הם מנקים את רחובה של העיר. כשהיו מזהים שמתקרב למקום אדם זר או כלי רכב חשוד פצחו מיד בשירת 'עוצו עצה ותופר' וכל תלמידי הישיבה מיהרו להתפזר... הסדר זה החזיק מעמד תקופה מסוימת אלא שלאחר זמן אחד השכנים הבחין בנוהל המשונה ומיהר להלשין לנקו"ד, וסוכניו סגרו חרישית על המקום עד שתפסו את רבי חיים בעיצומו של שיעור כשהוא מרביץ תורה בצעירי הצאן.

הבחורים התפזרו לכל עבר, אבל רבי חיים שנלכד נשלח לגלות ב'סיביר'. בהגיעו לשם העמידו בפניו שתי אפשרויות: הראשונה הציעה לו לעבוד עבודת כפיים קשה במפעל טנקים, אבל שכרה שבצידה היה לעבוד במפעל מחומם היטב ולא להסתובב בישימון הקפוא שבחוץ. האופציה השנייה לעומת זאת הייתה לשאוב מים מבאר מרוחקת ולהביא אותם אל המחנה. מדובר היה בהיטלטלות של עשרות דקות לכל צד בקור הנורא שרק מחוז סיביר יכול להציע, ועל כך היה צריך לחזור מספר פעמים ביום.

רבי חיים בחר לשאוב מים. הוא אמנם היה מעדיף לשהות במקום מחומם, אבל עשה חשבון שאם יותר לו לצאת מן המחנה ולשאוב מים יוכל לשוטט בין הכפרים באזור ואז אולי ימצא שם בית יהודי. הוא כמה וצמא לספר יהודי, אך לשעצמו לא היה עמו כלום. כך החל בשאיבת מים ובכל פעם היה מתגנב לשעה או שעתיים של חיפושים בכפרים שסביבות מחנה העבודה כדי לראות אם ימצא בית יהודי.

לאחר חודשים של חיפושים מצא לבסוף בית שצורת מזוזה בפתחו. הוא מיהר לדפוק ובעלת הבית שראתה אותו נבהלה למראהו - שערו גדל פרא ושאיבת המים דלדלה את גופו פלאים. נראה היה כשולד מגודל שיער.

"איך בין א איד" [אני יהודי], אמר לה, והיא התרגשה ונענתה כנגדו שאף היא יהודייה ולא התיישיבה דעתה עד שמיהרה להעניק לו חצי כיכר לחם.

"שמא יש לכם איזה שהוא ספר יהודי?", מיהר לשאול.

היא השיבה בחיוב אך הסבירה שאינה יכולה להעניק אותו: "הספרים של בעלי וניאלץ להמתין עד שישוב מעבודתו". רבי חיים חזר אפוא באחד הימים הבאים בשעה שבעל

הבית היה בבית, וזה הראה לו ברוב שמחה שיש לו כרך גמרא אחד שבו מסכתות נזיר ונדרים.

"אולי תוכל לתת לי את הכרך?", התחנן רבי חיים שגגועו לגמרא והתוספות לא ידעו מנוח. אבל בעל הבית סירב. כרך הגמרא הבודד היה ירושה מאביו והוא נאחז בו כבקמע. לבסוף הצליח רבי חיים להראות לו שבכרך ישנן שתי מסכתות ולשכנע אותו שיעניק לו אחת מהן, ואותו יהודי שלב חם פיעם בקרבו נענה והעניק לו את מסכת נדרים.

רבי חיים שב למחנה העבודה וכולו נרגש. לאחר חודשים של צמא רוחני קשה יש בידי גמרא. אלא שכעת התחדשה עליו צרה אחרת. יושבי המחנה היו כולם מכורים לעישון, ולפי שלא היו להם סיגריות של ממש היו מגלגלים כל נייר שהגיע תחת ידיהם עם מעט תערובת הטבק שהיתה ברשותם. על רבי חיים היה לשמור את הגמרא שלו מכל משמר, והוא החזיק אותה בצמוד לגופו בכל שעה ושעה שבה לא הגה בין דפיה. לימים סיפר שהיה בקי בכל תג ותג מאותיותיה של מסכת נדרים.

לילה אחד בעודו שוכב על משכבו והגמרא בחיקו, נזכר רבי חיים שליל שמחת תורה הוא. רגש עצום החל מציף אותו והוא לא עמד מולו. קם בשקט ממיטתו, הציב כסא במרכז הצריף והחל רוקד סביבו והגמרא בידו. שעה ארוכה רקד כך בהתלהבות בלי להבחין שבין יושבי הצריף יוקדות עליו מספר עיניים חורשות רע. אלו חששו ששכנם למחנה התבלעה עליו דעתו ובשום אופן לא היו נכונים לסבול את המצב הזה. החליטו הם אפוא להביא עליו את הקץ. באותם ימים עסקו בחטיבת עצים ביערות הסביבה. והנה קוראים לו שניים מהבריונים ומבקשים את עזרתו בגדיעתו של עץ עבה במיוחד. הוא לא הבין שהם זוממים להרע לו, אבל עד מהרה הפנים שטוב לא יצא מבקשתם. הם עמדו וניסרו את העץ, בעודם מבקשים ממנו להחזיקו בידי החשופות. "העץ נופל עליי", זעק אבל אלו ציוו עליו להחזיק חזק ולא להתלונן. ובעודו חושק את שפתיו נפל עליו העץ והכל חשך סביבו.

כשהתעורר כעבור מספר ימים גילה שהוא חבוש מכף רגל ועד ראש, אבל כלום לא היה אכפת לו, כי ברגע הבא הוא החל זועק בבהלה: "הגמרא שלי! היכן הגמרא שלי?". רק קולה המרגיע של אחת האחיות במחלקה הרגיע אותו. "אני יהודייה", אמרה לו וסיפרה שהטמינה היטב את הגמרא והיא בידיים טובות...

"מאז שהשתחררתי מן המחנה", סיפר רבי חיים לאחר שכבר עלה לארץ ישראל והקים בה עולה של תורה, "זכיתי לעוד הרבה חגי 'שמחת תורה' כשאני מוקף אוהבי ולומדי תורה, אבל את אותה שמחה והתרגשות שבה רקדנו רק אני והגמרא סביב הכסא בצריף הסובייטי, את אותם רגעים של 'חבוקה ודבוקה בך - בתורתך', לא אשכח לעולם...!".

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב מרדכי וינטשוק]

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 969

פרשת ויגש - "רגישות לכבוד הזולת"

היטב. השמועות החלו להתרוצץ בכל רחבי העולם היהודי, עושות להן כנפיים בבתי היהודים הנכבדים המצפים לשידוך לבתם. ישנו עלם צעיר, גאון הגאונים, בחור רך בשנים ורב בחוכמה, שכל התורה סדורה לו על לשונו והוא מקשה ומתריץ, מותיב ומפרק בגאונות ולמדנות מופלגת... כל נכבדי הקהילות היהודית, חשקו בו בחתן לבתם. הסכימו להתחייב על סכומי עתק כנדוניה, לסמוך אותו על שולחנם למען יוכל לשקוד על התורה ועוד התחייבויות רבות ויקרות – ובלבד שהעילוי הצעיר יילקח כחתן לבתם המצויינת. הם גם שלחו למדנים מופלגים לפגוש אותו ולהתרשם מידיעותיו המקיפות וכישוריו הנבחרים, ובכל פעם הם שבו המומים ונפעמים... הבחור הצעיר המדובר, נודע לימים בשמו: הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל. כל התארים והתיאורים שנכתבו עד עתה מתגמדים אל מול דמותו התורנית התמימה, שהאירה פני תבל בספרים תורניים עמוקים ומופלגים. ביום מן הימים הגיעו שני תלמידי חכמים מובחרים מליסא לתהות על קנקנו וישבו לשוחח עמו בסוגיות הלימודיות, כשמהצד ניצב כל העת דודו של הבחור – רבי וולף איגר, שליווה אותו באותה תקופה. והנה, למרבה הפלא, אך הם פותחים ושואלים משהו – משיב להם הנער בשפה רפה ומגומגמת. עוד שאלה – והוא מושך בכתפיו, כאומר איני יודע. לשאלה הבאה השיב תשובה קצרה ולא ממצה, ולשאלה הרביעית הגיב ב'איני יודע' סתמי. מהצד עמד דודו רבי וולף והתפלל: מה קרה לו לגאון הצעיר? אמת כי הוא עניו ומצטנע, אך הלא בנושא חשוב כשידוך עסקינן – וראוי שיפגין אפס קצהו מגדלותו התורנית העצומה! בתום השיחה המביכה, שהעלתה מסקנה מצערת כי הגאון הצעיר כנראה אינו כה גאון, נחפזו שני התלמידים שבאו לבחורנו להודיע לאבי המדוברת כי לא אל הנער הזה התפלל. דודו של הבחור, רבי וולף, לא הצליח להסתיר את פליאתו והיה בטוח שהבחור ידע גם ידע את הסוגיות המדוברות ובוודאי לא התקשה להשיב לשאלותיהם, ולכן הזדרז לשואלו: 'אמת ויציב כי ראוי להצטנע ואינך צריך להתהדר במלוא גדלותך התורנית... אך הלא מדובר בעניין חשוב של שידוכים ובהצעה מאוד מובחרת עבורך... מה טעם העמדת פנים כבוד ועם הארץ, מדוע הסתרת את היקף ידיעותיך המופלגות ועמקנותך העצומה?!' ורבי עקיבא איגר, גאון הגאונים בתורה ומתברר שגם במידות, השיב בפשטות: 'הם שאלו אותי שאלות שהוכיחו כי סוגיות שלמות נשתכחו מהם... שאלה אחת נידונה בהרחבה במסכת פלונית ושאלה אחרת – יש עליה תוספות מפורשת וגם שאלה נוספת שהוצגה כקושיא עצומה – יש גמרא מפורשת הסותרת אותה... וכי הייתי יכול לחשוף בפניהם את כל זאת ולביישם שנשתכחו מהם סוגיות ערוכות? וכי יכולתי לענות לכל שאלה ולהוכיח ידע תורני – בשעה שתוך כדי אני מבייש שני תלמידי חכמים נכבדים? מוטב לי להפסיד שידוך טוב והגון ולא לפגוע באף יהודי כמלוא נימה, אלא להיזהר בכבודו של כל אדם עד קצה גבול היכולת!'. הסיפור, המובא בהקדמה לספר תשובות רבי עקיבא איגר, חושף טפח מהנהגתם של גדולי ומאורי האומה, שכולנו לומדים מהם ודברים בדרכיהם. לפעמים, האיפוק מלענות דורש מחירים כבדים, לפעמים כה קשה להימנע מלצער, לפעמים עומד על קצה הלשון משפט אחד שיעשה סדר... או אפשרות לעשות פעולה אחת שנראית מוצדקת... ולפעמים, בדרך למילוי משימה חשובה, אנו מגלים כי הדבר כרוך בלדבר על פלוני, בלהכאיב קצת ליהודי אחר. חישוב המסלול והדרך אל היעד המבוקש, מוביל למסקנה המצערת כי אין מנוס מלפגוע טיפה ליהודי אחר, כביכול לא משהו גדול ומשמעותי, רק קצת ממש לצער יהודי אחר וזה בדרך

על הפסוק בפרשתנו "ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנציבים עלי" (מ"ה, א) כתב רש"י: לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נציבים עליו ושומעים שאחיו מתיישיין בהודעו להם". בספר "ברכת דוד" כתב כי יוסף בהתנהגותו זו לאחיו מלמדנו פרק נפלא בעבודה על המידות. הרי אחיו בתחילה שנאוהו והתנכלו להמיתו, עד שהחליטו למוכרו לאורחת ישמעאלים, הוא התגלגל בגללם ממקום למקום עד שהגיע למצרים. במשך שנים, בן הזקונים לאביו, לא רואה אותו ולא שומע אודותיו מאומה. לאחר מכן עבד בבית פוטיפר ושם העלילו עליו וביישוהו והושיבוהו בבית הסוהר שתיים עשרה שנים, והנה מגיע הרגע שהוא פוגש את אחיו, שכביכול הם גרמו לו את הצער הגדול הזה. אדם אחר בקושי היה מסתכל בפניהם, כולו היה תרעומות נגדם: "כיצד אתם לוקחים את אחיכם הקטן, משליכים אותו לבור מלא נחשים ועקרבים ואחר כך ברחמים רבים 'מסכימים' למוכרו לאורחת ישמעאלים...". לא כן יוסף שעומד בניסיון ותחת לנקום את נקמתו ולהוציא עליהם קצפו, הוא לא פוגע בהם, לא מבייש אותם ונזהר בכבודם. יוסף גם לקח בכך סיכון עצום: הרי אחיו היו גיבורי כוח, ובמדרש תנחומא מגלים רבותינו כי במכה אחת שלהם – יכלו להורגו. והנה הוא מוציא מהחדר את שומרי ראשו, משיל מעליו כל אמצעי הגנה... בכך הוא נותר חשוף לאיום על חייו, ולכך שיתכן וברגע אחד כבר לא יוכל להוציא עוד הגה מפיו לנצח! ובכל זאת הוא לוקח את הסיכון, מסתכן בנפשו ממש. לא הסיכון הגדול המאיים עליו ולא סרת הרגשות העוצמתית המתחוללת בליבו – לא הם יעכבו בעדו מלשמור על העיקרון הנעלה, המקודש, החשוב והראשון במעלה: לא פוגעים ביהודי, נזהרים בכבודם של אחים, ובכל מחיר! וכך מסתלקים להם המצרים, כדי שאיש לא יראה בהתוודע יוסף לאחיו, הוא נותר עימם לבד בחדר, רק הוא והם. שלא יתביישו חלילה, שלא ייפגעו, שאיש לא יראה אותם בביזיונם. כך הוא מתוודע אליהם, כך הוא שב לחיקם והם מתאחדים באהבה. התנהלותו זו של יוסף באה ללמדנו, להאיר לדורות: לא תמיד אנשים פוגעים ומביזים זה את זה ככוונה... ההיפך הוא הנכון: בדרך כלל כולנו זהירים בכבודו של כל יהודי, מי רוצה לצער או לפגוע ביהודי אחר? אך כשאדם טרוד, לחוץ, דחוק בזמן, עמוס משימות, רץ ועסוק – אלו הרגעים בהם המנגנונים הטבעיים נחלשים, זו שעת המבחן... מלמד אותנו יוסף הצדיק: ברגע המסעיר ביותר בחיי – שמרתי על כבוד אחיי! ברגע הכי מסטל, בשעה הכי עמוסה רגשית, בזמן בו יש איום על החיים – גם אז לא פוגעים בכבוד הזולת, נזהרים מלבייש, נשמרים מלצער. כן, דווקא כשהיום לחוץ, בזמן שמחה, בעת מצוקה, דווקא אז יש לחדד את החושים למנוע צער מיהודי, למנוע כל פגיעה ועלבון ביהודי אחר.

לא פעם אנו מתמודדים עם קשיים, נתקלים בבעיות שונות, תוכניות מסתבכות לנו שלא כמתוכנן. הרבי מרוזין מגלה לנו היכן לחפש את הסיבה – אולי זה נגרם מפגיעה ביהודי אחר, אולי המעכב בעדנו מלקבל רוב שפע וברכה הוא העובדה שבעטיינו יהודי הצטער, אולי גרמנו – אפילו בעקיפין – לכאב ליהודי אחר. זה יכול להיות בתוך המשפחה, בין החברים, עם עובדים במשרד ועם חברים לספסל בית הכנסת, תמיד יתכן שבטעות יהודי נפגע בגללנו, הצטער, גרמנו לו לכאב לב... אף אחד מאיתנו בוודאי לא עושה זאת בכוונה חלילה, לאיש מאיתנו אין כל רצון לפגוע באדם אחר, זה פשוט ובלתי. אך לא פעם אולי יהודי נפגע מחמתנו, אולי עשינו איזו פעולה שגרמה צער ליהודי, אולי אמרנו איזו מילה שבסופו של דבר פגעה במישהו אחר – וזה כל כך לא כדאי! הבה נתחזק בשמירת כבוד הזולת, הבה נתאמץ יותר לכבד כל יהודי. יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו

למילוי משימה כה חשובה ותועלתית! בהזדמנויות כאלה, נעמיד לנגד עינינו את רבי עקיבא איגר, הנמנע משידוך טוב ומכובד – עניין חשוב ביותר, ותוך התבונות אישית מעדיף לוותר עליו, כדי לא לפגוע ביהודי. כי גם אם המשימה חשובה, המטרה ראוייה והתכלית תועלתית, אם זה כרוך בלפגוע ביהודי – זה לא כדאי, כל כך לא כדאי! עדיף להתאפק, להימנע, לנשך שפתיים, לנצור את הלשון – לא לעשות כל פעולה או מעשה שעלולים לפגוע בכבודו של יהודי. הרבה יותר כדאי להיזהר בכבודו של יהודי, להימלט כמטחוי קשת מכל אפשרות של פגיעה בו ולזכות להיות מהיהודים הטובים שעסקים בכיבוד יהודים!

בספר "פניני פרשת השבוע" כתב כי התחנה הסופית של החיים ממתנה עבור כל בן אנוש. החיים באשר הם מזמנים לאדם התמודדות שונות ומגוונות. מתוקף היותו כך, הציבה התורה עבורו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, סולם זה שליבות רבות לו, כל שליבה ותבניתה. פעמים נדרש הוא לניסיון של לימוד תורה, פעמים נדרש הוא לדקדוקי הלכה ופעמים נדרש לתורת חסד להיטיב עם זולתו. את הדרך לנקודת הפסגה אליה שואף האדם, הוא עושה באותן התמודדות בהם הוא נדרש להמליך את שכלו על הרגש, את דעתו על יצרו. הוא עושה זאת בעליה, פעמים בירידה לצורך עליה, פעמים בפילה שממנה יקום צדיק שבע פעמים. האם ישנה פיסגה נשגבת ביותר עבור האדם בחייו, שאם צלח והגיע אליה מילא את תכליתו כבחיר הנבראים? האם ישנו סולם נישא ומרומם יכול להביט ממרום גובהו, כמי שעשה את הדרך הטובה ביותר אליו? מהי דרגת השיא שנדרשת מהאדם להגיע בעולם הזה? שאלות אלו נשאל מרן החזון איש זצוק"ל, איש התורה המובהק ודקדוק ההלכה הצרופה. ומה תשובה השיב? "לעבור את השבעים שנה בלי לפגוע בבן אדם... מה הכוונה בלי לפגוע בבן אדם? לצלוח את משובות הנוערים, את ימי הבחרות, את ימי השחרות, כבעל, כאב, כחתן, כגיס, כשכן, את ימי הזקנה את חולשות הכעס שבה והצורך בהזדקקות לאחר. "לעבור את השבעים שנה מבלי לפגוע בבן אדם". איו יומרה היא זו? מי גיבור בגיבורים שיכול להתעבר בדרגות גבורה כאלו? מה החרדה הזו חרדו גדולי עולם, שבו ופשפשו במעשיהם, חישובו חשבונות רבים לבל יפגעו חס ושלוש בזולתם, ואם באה תקלה על ידם לא נחו ולא שתקו עד שתיקנו את עוותתם. מספרים כי לגאון הקדוש רבי פנחס מקוריץ זצ"ל היה תלמיד אשר שכב על ערש דוויו. רבו הגדול, אשר שמע כי הוא נמצא ברגעיו האחרונים, הגיע לבקרו כשהוא מנסה לחזקו ולעודדו. רגע לפני שנפרד ממנו, פנה אליו רבי פנחס ואמר לו "מבקש אני ממך תלמידי ורעי יקר, כי אם תתבקש לבית דין של מעלה, תגיע אלי בחלום ותספר לי את כל אשר אירע עמך, וכיצד מתנהגים בית דין של מעלה עם האדם ועל מה הם מקפידים ביותר". לא הספיק רבי פנחס מקוריץ לסיים את המשפט והתלמיד נפח את נשמתו והשיבה ליוצרה. באותו לילה נערכה ההלוויה והכל הצטערו על פטירתו של התלמיד חכם. והנה, באותו לילה, כאשר עלה רבי פנחס מקוריץ על מיטתו, התגלה לו תלמידו בחלום ואמר לו: "דע לך רבי ומורי, כי ברגע שנפטרתי מן העולם, קיבלו אותו קבוצות של מלאכים, ביניהם מלאכי רחמים, אך לצידם היו גם מלאכים הממונים על הדין והעונש. והנה, כאשר באו אותם מלאכים רעים להתקרב אלי, ירדה לפתע יד גדולה מן השמים, ומיד באותו רגע נעלמו כל מלאכי הדין והעונש כלא היו. נדהמתי מהמחזה הנורא ושאלתי לפשר הדבר, ואז יצא קול גדול שאמר: "אדם כזה שהיה מקפיד עד למאוד בכל ענייניו בין אדם לחבירו, שלא לצער ולא לפגוע באף יהודי – אף מלאך חבלה לא יכול להתקרב אליו!" כך נעשה בדינינו, חתם התלמיד ונעלם. כך, למדים אנו מכאן עד כמה גדול ועצום כוחו של אדם המקפיד לשמור על כבוד זולתו, אשר אין כל מלאך ומזיק יכול לשלוט בו, לפי שכשם שהוא לא פגע באף אדם לרעה, כך לא תשלוט בו יד של אף מזיק לרעה.

על מידת הזהירות בכבודו של האדם נלמד מסיפור הבא שלפנינו כפי שסיפר בנו של מרן הראשון לציון, המקובל האלוקי רבי מרדכי אליהו זצוק"ל. זהו סיפור שיכול להראות כמה חוכמה אנושית ותורנית היה לרב כשנדרש להכריע במצב עדין שכזה. "הפעם היחידה שנסעתי איתו לחוץ לארץ" סיפר בנו, "היתה לפני מספר שנים. נסענו לברזיל ושם הגענו לארוחת ערב מיוחדת עם עשרים וחמש משפחות עשירות

מאוד, שהתקיימה בביתה של אחת המשפחות, לכבוד אבא שלי. אנחנו יושבים ובאמצע הסעודה קם אחד מהנוכחים ואמר שיש לו שאלה לרב. כשהשתרש שקט בסלון הענק, הוא מפנה אצבע אל בעל הבית ושואל את אבי מה דעת הרב על העובדה שבעל הבית תרם לבית הכנסת הרפורמי בעיר. כנראה שהיה סכסוך בין השניים והשואל רצה לבייש אותו בפני הרב. אבא שלי במבט ראשון – נכנס למילכוד. מצד אחד הוא לא רוצה להלבין את פניו של בעל הבית, מצד שני את דעתו על הרפורמים לא צריך להסביר. ואז אבי עשה מה שכל רב עם חכמה אנושית עושה במצב כזה: מספר סיפור... וכך אמר אבא: "אספר לכם סיפור שקרה לי לפני כמה שנים. היינו בחוץ לארץ והגיע זמן מנחה ורצינו להתפלל. הגענו ליד איזה בית כנסת והתברר לנו שזהו בית כנסת רפורמי. והנה, יוצאים משם איש האחזקה הטכני של בית הכנסת ורב הקהילה הרפורמית עצמו. אנחנו היינו שמונה, אז אמרתי לעוזר שלי שחסר לנו עוד אחד למנין. פנה אלי הרב הרפורמי ושאלני: 'אם תאמר שרפורמי משלים מנין, אז יש לך עשרה ואם לא – אז שמונה. איך הרב הגיע לתשעה?!'. אמרתי לו, שאיש האחזקה עושה את זה בשביל הפרנסה והוא בטח לא רפורמי באמת, אבל רב הקהילה בוודאי לא יכול להשלים מנין. ואז... רכן אלי הרב הרפורמי כממתיק סוד ואמר לי בשקט: 'תנוח דעתו של הרב אליהו. גם אני עושה את זה בשביל הפרנסה...'. כמובן שכל הנוכחים התגלגלו מצחוק ואבא שלי בסיפור אחד גם הסביר מה דעתו על הרפורמים, שלא יכולים להשלים מנין, ובמקביל להעביר את זה בצורה חלקה מבלי לבייש את בעל הבית...'. ואולי נלמד גם אנו מדרכו של הרב לחפש כל מיני פתרונות על מנת להימנע מלפגוע באדם זה או אחר, וחס ושלוש מלשפוך דמו של אדם בפרהסיא. וכבר כתב ה"פלא יועץ" זצוק"ל: צא ולמד עד היכן גדר הביזיון, שהרי כתוב (שמות פרק ב פסוק כו) "לא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תיגלה ערוותך עליו". אם כך, הקפידה התורה על כבוד אבני מזבח שאינן רואות ואינן מקפידות, על אחת כמה וכמה שצריך להיזהר בכבודם של בני אדם. ואולי גם אנו נהג במשנה אלהות בכבודם של בני אדם ותמיד נחפש כף זכות למעשיהם כדי שחס ושלוש לא נגרום לביזיונם. וידוע המאמר החסידי על מה שנאמר "לעולם יהיה אדם ירא שמים", לא הפשט הוא שאדם צריך להיות קודם כל ירא שמים, אלא לעולם קודם כל צריך להיות אדם, קודם כל תהיה "אדם" ואחר כך "ירא שמים".

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, עד כמה נדרש מהאדם רגישות מופלגת בכבוד זולתו ועד היכן הדברים מגיעים...

במקצועי אני מנהל של מוסד חינוך גדול וידוע. כבר שנים ארוכות אני מחזיק במשרה זאת, וברוך השם יצא שמי כמנהל מוצלח וכל המוסדות שעמדו בעבר תחת ניהולי שגשגו ופרחו, הן מבחינה כספית והן מבחינה לימודית. מה שבמשך זמן רב לא הייתי מודע לו ואחר כך כשנודעתי לו לא הטריד אותי במיוחד, היה ששמי יצא לפני גם כאדם קשה וקשוח, שהעבודה במחיצתו אינה נעימה כלל בלשון המעטה. הכללים שהנחו אותי בעבודתי היו חדים וברורים עד מאוד. כל אדם שהועסק על ידי חתם על חוזה העסקה. בחוזה היו מפורטות כל זכויותיו וכל חובותיו. הפרה של אחת החובות גררה אחריה סנקציה יחסית, לעיתים היתה זו הפחתה במשכורת, לעיתים היו אלה פיטורין. לא הכברתי במילות נימוס כלפי אלה העובדים מתחתי. לא חשבתי שדברים כאלה נחוצים בכלל, לא הבנתי את הצורך בנחמדות. די לך אם תעשה את עבודתך נאמנה ותלך לדרכך, ולא עוד. כך עבדתי וכך התייחסתי אל כל הכפופים אלי. כאמור, השם הלא מחמיא שיצא לי כמעבד לא סימפטי, לא היה ידוע לי כלל, וכן לא נתקלתי בקשיים להשיג עובדים – מלמדים, רמי"ם וכיוצא בהם, משום שתמיד הצעתי משרה מכובדת, במוסד מצליח שמשכורת הוגנת בצידה. בתקופה האמורה הייתי נתון בתהליך הקמה וביסוס של תלמוד תורה גדול. התלמוד תורה הלוק באחת השכונות החרדיות המתפתחות, שהיו בה כמה מאות משפחות מן החוג שלי, והעסקנים במקום פנו אלי וביקשו ממנו לעבוד במקום תקופה התחלתית של שנתיים, כדי להקים את התלמוד תורה ולהעמידו על רגליו. התלבטתי בטרם קיבלתי את ההצעה, משום שהמקום האמור אינו בסמוך לשכונת מגורי, ומדובר בנסיעה יומיומית

מחוץ לעיר. הנהיגה לא היתה חביבה עלי מאוד, אבל לבסוף גם משום שהתנאים היו טובים וגם משום שאהבתי לעשות עבודה ממין זה, הבעתי את הסכמתי וקיבלתי עלי את התפקיד. את המלמדים בחרו הרבנים בוועדה הרוחנית המפקחת על התלמודי תורה, ועלי הוטל לאשר את קבלתם, להחתים אותם על החוזים המפורסמים שלי ולדאוג למשכורתם בזמן. באופן כללי, הייתי שבע רצון. דאגתי העיקרית באותם ימים של בראשית היתה לפתוח דלתות של עשירים ונגידים ולדאוג להגשת בקשות למלגות שונות מאגודות שונות בארץ ובחוץ לארץ. הבאתי אח"מים שיסיירו במקום והאצתי במלמדים לעשות ככל שביכולתם, כדי להוציא למקום שם טוב של מוסד מצליח. היה מלמד אחד, שלא הסתדרתי איתו מן הרגע הראשון. היה זה איש כבן ארבעים, שחיך גדול שפוך תמיד על פניו (לא הצלחתי להבין זאת, באמת, מה לו לאדם מבוור ולעליזות תמידית זו השפוכה על פרצופו המחיך באורח קבע? האם אין מוטל עליו עול הפרנסה והקיום? איכשהו, הארשת הזוחחה הזו היתה הדבר הראשון שהקפיצני משלוותי). אברך חמד זה, היה לבוש תמיד ברישול רב. חולצתו השתרבבה החוצה ממכנסיו, ציצייתו המונחת מעל לחולצה היתה מסובבת לכאן או לשם, זקנו התבדר תמיד ברוח, כיפתו הונחה באלכסון מט לנפול, וכל כולו נראה בעיני מן 'הרשלה' של הסיפורים... היתה לו נטיה להתייחס לכל דבר, מקטן ועד גדול, בשאננות ובחוסר דאגה. "רבי אהרון" הייתי מעיר את תשומת ליבו (אין זה שמו כמובן) "עליך לדאוג לדפי קשר מרשימים כל שבוע עד יום ד' ולהורידם למשרד עד השעה 11:00. ב- 11:30 אנו שולחים את כל דפי הקשר השבועיים לצילום". "בסיידר" אמר לי רבי אהרון ונופך בידו. שבועות אחדים ראיתי שהכל מתנהל כשורה ולא היתה לי סיבה לחשוך בדבר, עד שראיתי את המזכיר נחפו ביום ו' לצאת בהפסקת עשר למקום כלשהו. "לאן זה?" עצרתי אותו. אינני אוהב שאנשים משוטטים בשעה שעליהם לעבוד. "לחנות... אה... של הצילום" גמגם המזכיר הצעיר. "ומה לך שם ביום זה ובשעה זו?" שאלתי אותו בחומרה. "לקחת... אה... את דפי הקשר של רבי אהרון". מתברר, שרבי אהרון הנ"ל היה מוריד את דפי הקשר שלו למשרד ביום חמישי בצהריים, ולעיתים אף ביום שישי, והמזכיר היה מעלים את איחוריו הרבים והולך במיוחד בשבילו לצילום נפרד. הודעתי למזכיר כי אם אראה אותו מסייע פעם נוספת לאנשים להתחמק ממילוי פקודותיי, יהא עליו לעזוב את המקום. וכמו כן הודעתי לרבי אהרון, שאני חוזר שנית על הוראתי בדבר לוח הזמנים ופעם אחת נוספת לא עוד. עניין דפי הקשר, שהוסדר אומנם, היה רק אחד מני רבים, שבהם התמיד רבי אהרון לטפס על עצבי. הוא היה רשלו וזלזלו, טוב לב וזחוח דעת, ואני הייתי איש של משטר וסדר ונהלים קבועים. העניין היה שנפש הילדים היתה דבוקה בנפשו וההורים ייחלו לשנה שבה ילמד רבי אהרון את ילדיהם כפי שמייחל אדם למילוי משאלתו הכמוסה ביותר. כיתה ב' עם רבי אהרון היתה שם דבר, אף כי אני עצמי לא יכולתי לתפוס בשכלי מדוע, למען ה', אחרי שנה של עשייה, בסוקרי את המפעל שבראשו עמדתי, ובהעבירי לנגד עיני את כל הנהלים המתוקנים השוררים במקום, למן ישיבות הצוות הקבועות ועד המעקב האישי והצמוד של המפקח אחר הרמה הלימודית והרוחנית של כל תלמיד ותלמיד במפעל – סליחה, בתלמוד תורה, שלי, לא יכולתי שלא לחוש שביעות רצון ואפילו קורטוב של גאווה. התלמוד תורה תיפקד כמו מכונה משומנת היטב, ללא כל חריקות. מלבד כיתתו של רבי אהרון, שדומה שהצליחה תמיד לחרוג במשהו. רבי אהרון היחיד שלא הצליח לוודא שכל תלמידיו ישבו ויפתחו בתפילה מידי יום בחמישה לשמונה בדיוק. בשעה שמכל הכיתות בקעה שירה רוננת של 'מודה אני', היתה עולה המולה קטנה מאחורי הדלת הסגורה של כיתה ב'. ותמיד כשהייתי משרבב את ראשי בתרעומת פנימה, הייתי מוצא ערבוביה של ילדים ותיקים המתפורים ומתיישבים ביני סדר, ופה ושם אפילו תלמיד המסיים את שיירי פרוסת העוגה שנתנה לו אימו בבוקר. ורבי אהרון היה מנופף לי מאי שם בכיתה, מקום שבו היה מצוי אותו זמן וקורא בלי מבוכה "אה, שלום רבי מנהל", משל לא שוחחנו עשרות פעמים על כך שהסדר והמשמעת חשובים לי כנפשי. הקצר הסופי ביחסי עמו קרה ביום בהיר אחד, כאשר הבאתי

משלחת ייצוגית של משפחה עשירה מאוד מחוץ לארץ לבקר בתלמוד תורה שלנו. אותו זמן עמדה על הפרק צפיפות המבנה והוחלט לחפש מבנה של קבע עבורנו, ואני עבדתי שעות נוספות. בינתיים תורמים ובמקביל הגשתי מסמכים ותוכניות בניה לכל הרשויות לקבל אישורי בניה, שיאפשרו לי להתחיל בבניית מבנה גדול וקבוע לתלמוד תורה. כאשר ישכון התלמוד תורה לבטח במבנה הולם, חשתי, אוכל לסיים את תפקידי במקום וללכת לי להצלחה הבאה. ובכן, יום לפני בואם תליתי פתק בחדר המורים לאמור, שלמחר צפויים אורחים חשובים שיעברו בין הכיתות, ואני מדגיש ומבקש להתכונן היטב, לנהל שיעורים בקפדנות גדולה, לא להיעדר חלילה בזמן השיעור מחדרי הכיתות, להכין את התלמידים ולהשתדל שרמת הידיעות של התלמידים תשביע רצון. כן הוספתי למלמדים בעל פה כי אורחי הם אומנם שומרי שבת אבל לבושים בהחלט מודרני וכיפות קטנות לראשם ועליהם להכין את הילדים לכך. אפילו את השעות הצפויות לביקור 11:30-1:00 ציינתי על הלוח. אהבתי שהכל ידוע ומסוכם מראש. למחרת בבוקר לא שכחתי להסיר את הפתק מחדר המורים ולהשמידו, ועסקתי במלאכתי הרגילה עד בוא האורחים. קידמתי אותם במשרדי, סיפרתי להם את תולדות המקום והזמנתי אותם לסיור בין חדרי הכיתות. מיד כשיצאנו למסדרון הקומה הראשונה, צד את תשומת ליבנו רעש משונה של חריקות, חבטות ושעטות רגליים, שבקע בכיוון מתוך אחת הכיתות. "נפנה לשם" ביקש אחד מהאורחים "נראה שמתנהלת שם פעילות ערה". ברגע אחד קלטתי כי מדובר בכיתתו של רבי אהרון וחשתי כי אוזני מסמיקות. לא העליתי בדעתי מה עלול להיות פשרו של אותו רעש משונה, אבל חשתי שאם גם הפעם יתנהג רבי אהרון שלא בהתאם לתקנות, ישלם על כך בחומרה רבה. ובכן, יתכן כי במקום כלשהו בתקנות נאמר כי מלמד יכול להימצא בעיצומו של שיעור כשהוא זוחל על ארבע(!) בקצה הכיתה, מאחורי הטור הרביעי, ונאמר עוד שבמקרה כזה מותר לשלושה מתלמידיו לרכוב במקביל אליו ולאחרים לקפץ על הכיסאות ובמעברים, אבל ליל לא היה ידוע דבר על כך. עמדתי בפתח, לוטש מבטים נבעתים פנימה, ומאחורי כתפיי מציצים בסקרנות ארבעת אורחיי. הילדים קפצו על כולנו בעליזות וקראו קריאות כגון "שלום", "מי האנשים האלה?" וגם "למה אין להם כיפות, המנהל? מה הם לא יהודים?" שאלות שכיתה שתקנית באמצע שיעור אינה אמורה לשאול, ואשר הסבו לי ולאורחיי מבוכה רבה. רבי אהרון התרומם ממקום זחילתו ובלא לנער אפילו את ברכיו המלבינות מאבק, ניגש אלינו בחיך גדול. "שלום לכם" הושיט ידו המאובקת לכולנו כאחד "תואילו להיכנס. הילדים סיימו את החזרה מוקדם מן הרגיל ואני הבטחתי להם שנוכל לשחק קצת". חייכתי בנימוס ואיחלתי להם המשך משחק נעים, ובעודי יורה מבטי חימה שבכוחם היה, כך נדמה לי, לשרוף חורים מפולשים בגבו של רבי אהרון שחזר אל הילדים. אלא שהוא לא חש בכך, כמדומה, ואפילו לא היה נבוך ביותר. סבתי ויצאתי מן הכיתה. "כיתה עליזה" אמר אחד האורחים לאחר שתיקת מה. "אהם" אמרתי אני. "האם באמת סבורים הילדים אצלכם במוסד כי אנשים ההולכים בלא כיפה אינם יהודים?" שאל. שאלה זו חתמה את גורלו של רבי אהרון לשבת, והוא אפילו לא ידע עליה דבר. לאחר שנגמר הסיור, באווירה מתוחה כלשהו ולא מוצלחת כלל (לפחות לפי ראות עיני), קראתי אלי את רבי אהרון. הוא נכנס אל המשרד בצעדי הגדולים והמפוזרים והתחיל להתנצל, על ששכח לחלוטין מן הביקור העומד להתבצע. "אבל אני סבור שלא נגרם נזק כלשהו" אמר "מכך שראו האורחים כמה ילדים שמחים ומשתובבים ומלמד אחד שמשטטה קצת". לא טרחתי לענות לו. לאחר שתיקה קרה וממושכת אמרתי לו בקול מאופק, כי עבודתו בתלמוד תורה מופסקת מיידית. הוא יקבל את הפיצויים המגיעים לו, וכמו כן משכורת עד סוף החודש. הודעתי נפלה עליו כרעם ביום בהיר. הוא ניסה להתלוצץ, למרות, לומר "אבל הרב, הן אינך מתכוונת לכך ברצינות". "אני מתכוונת תמיד לאשר אני אומר" הודעתי בקור "הואיל נא לצאת, יש לי עבודה שעלי לעשותה". "ולי יש שמונה ילדים" אמר רבי אהרון "האומנם תפטר אותי בשל משגה פעוט כזה?". "אין זה משגה פעוט" רציתי לצרוח לו בפניו 'נמאס לי מכל השמחה הבטלנית השפוכה תדיר על

החזיק במשרתו כבר אשונה אצלנו בתלמוד תורה. "אני מוחל לכם בכל ליבני" אמר רבי אהרון מיד. "מוחל, מחילה, גמורה, עלי לעבוד עוד קצת לבל יישאר בליבי איזו טרוניה, כי במשך יותר מיממה הייתי שרוי בדאגה, זאת עלי לומר, אבל ברוך ה' שכעת הכל כשורה ואין לי עוד כל טרוניה עליכם". בשעות שלאחר שיחתי עם רבי אהרון החל לרדת בהדרגה חומה של בתי והיא יצאה מכלל סכנה. הרופאים לא הבינו דבר במקרה הרפואי הזה, שוחררנו לביתנו אחרי יממה, כשהתיק נותר לא פתור. איש לא ידע מה גרם לחוס ומה גרם לו שייעלם. חוץ ממני, כמובן. אחרי יומיים שבתי לעבודתי בתלמוד תורה, המום ומזועזע עד עמקי נשמתי, ושתי הודעות המתינו לי במשרד: האחת, מאורחי הנכבדים, שלחו מכתב ובו כתבו כי הוחלט לאשר לתלמוד תורה שלנו את הסכום לבניית מבנה מתאים וזאת משום ש'התרשמו כי בתלמוד תורה ניתן חינוך פתוח וליברלי, המקנה לילדים חופש וחירות של התבטאות, דבר הנראה נדיר למדי במוסדות החינוך כיום'... הודעה השניה היתה מרבי אהרון. הוא כבר קיבל עבודה בתלמוד תורה אחר ולא יוכל לשוב למוסד עוד. היה עלי להסביר לפני הוועד הרוחני כיצד קרה שאיבדתי כוח חינוכי מעולה כרבי אהרון, ואני שלא רציתי בשום אופן לפגוע בו שוב, מה גם שהתחלתי לראות את דמותו כולה באורח שונה, החרשתי ונמצאתי במצב בלתי נעים. בסוף אותה שנה עזבתי את משרתי בתלמוד תורה והוא ושבתי לעירי. אבל את המקרה הנורא ברבי אהרון ובבתי הקטנה לא יכולתי לשכוח. מראה המיטה הרוועדת בחדר מחמת התכווצויותיה של רבקה'ה לא הרפה ממני והיה מבעית אותי, אפילו בלילות. ורבקה'ה, את הילדה הזאת הקיפו חרדותינו הסמויות, שכן כששוחררנו ציוו עלינו הרופאים לעקוב אחר התפתחותה בשבע עיניים, בהחלט ייתכן שנגרם לה נזק כלשהו קטן או גדול. עד היום, ברוך ה', לא ראינו מומים ברבקה'ה אבל עדיין אנו חוששים לגלות משהו בעתיד. איני סבור כי אוכל אי פעם להשתחרר מן החוויה ההיא. אבל מאז אותו יום חל בי שינוי. איני יודע מהו, בדיוק. כאילו התוודעתי פתאום לדברים העשויים להיות טמונים גם באדם מרושל למראה, המזלזל בשעות ובהוראות. קשה לי להגדיר איך בדיוק, אבל יחסי שלי אל אנשים אחרים – גם כאלו הנראים מבחינת שררה חיצונית פתוחים משלי – השתנה בתכלית. אין זה רק פחד מפני קפידה נוספת, זוהי הסתכלות חדשה, אחרת. והיא תולדת אותם יומיים נוראים. כתבתי כל זאת, כדי לספר לאחרים מן הניסיון שעבר עלי. אולי יהיו כאלה, שיפיקו ממנו תועלת!...

פרצופך. נמאס לי מן האופן קל הדעת שבו אתה מתייחס להוראותיי, כאילו הילדים חשופים ממני עשרת מונים. אינך מתייחס אלי ביראת כבוד, איני יכול לשאת זאת! הסתלק ושללא אוסיף עוד לראות את פרצופך". אבל שתקתי ואמרתני לו בניכור. "אני מתכוון לאשר אני אומר. הזקת למוסד שלנו היום במאות אלפי דולרים וביכולתי להוכיח זאת לכל אחד. אם ההורים ישאלו שאלות אני מצפה שתשיב להם שהתפטר מרצונך בשל סיבות אישיות, שאם לא כן אצטרך להפיץ ברבים את הסיפור המביש שקרה איתך היום, ודבר זה יזיק לשמך הטוב בעתיד". הוא יצא מן המשרד בצעד החלטי, ובעיניו מבע מוטרד שכמותו לא ראיתי ואשר, אודה על האמת, הסב לי שמחה לא מועטה. הוא נופף בידי, כאילו ניסה להמעיט מערך העניין, אבל ידוע ידעתי כי עכשיו אולי לראשונה, הוא התייחס אלי ואל כוחי ברצינות. יומיים לאחר מכן עלה חומה של בתי הקטנה. חוס אצל ילדים בני שנתיים אינו דבר נדיר כל כך, אולם בחצות הלילה הזעיקני בני המבוהל וקרא, שהמיטה של רבקה'ה רועדת. חשנו אליה ומצאנו אותה מתפתלת בעוויות קשות. הזמנו אמבולנס ובינתיים הנחנו על ראשה מגבות רטובות, שכן הילדה להטה בחוס גבוה מאוד. בבית החולים נתנו לה תרופות וציננו את גופה באמבטיות קרות. העוויות פסקו אולם הרופאים לא הצליחו למצוא את הסיבה לחוס הגבוה. אחרי שעות אחדות פגה השפעת הכדורים וכדורים נוספים לא הועילו לה עוד. חומה טיפס שוב ושוב וסכנת חיים נשקפה לה. "זה אולי חידק" אמרו הרופאים "אבל איננו יודעים איזה". הם הביעו חששם כי אם לא ירד החוס במהירות, עלול המוח להינזק, גם אם היא תישאר בחיים. הסתובבתי במחלקה משוגע ממש מרוב דאגה והיסטריה. הזמן נקף, הילדה בכתה בקול חלוש, והאחיות עמדו לידה והספיגו אותה במגבות קרות. אחרי זמן החלטתי לנסוע לרבי גדול (אשר איננו כבר בינינו), ששמו נודע כאחד הפועל ישועות בתפילותיו. הגעתי אליו אחרי שעה, עצבני ומתוח. מטלפון ציבורי ליד ביתו התקשרתי לבית החולים ונודע לי שלא חל כל שיפור במצב בינתיים. לרגל הדחיפות במצבי הוכנסתי לחדר הרבי במהירות והוא אך שמע מפי את ספורי ואמר מיד "פגעת באדם. הבאת על ראשך רעה גדולה. עד שלא תשיג מחילה גמורה מן האדם שבו פגעת לא תסור ממך הצרה שפקדה אותך". זמן מה חלף עד שקלטתי למי התכוון הרבי בדבריו. האירוע מלפני יומיים נראה לי מרוחק מאוד, אבל אין ספק שבו מדובר. התקשרתי לרבי אהרון בטלפון, סיפרתי לו שבתי מאושפזת והרבי אמר לי שבשל קפידה מאדם שנפגע על ידי נגרם לי זאת. ביקשתי ממנו מחילה והבטחתי לו שאני מבטל את גזרתי והוא יוסיף

אחים יקרים!

הגאון רבי חיים פאלאגי זצ"ל כתב בספרו 'תוכחת חיים', שהנזהר למנוע כל צער מחברו, מזכים אותו ממרומים למלא את שאיפותיו ולזכות בבנים כשרים וצדיקים! כי כמו שהוא מונע מאחרים כל צער ופגע, כך במידה כנגד מידה שומרים אותו משמים מכל אכזבה מצערת, מכל כאב לב מיותר! הבה ניקח עימנו את המסר הזה לחיי היום יום. נטעין ונפנים בליבנו את החשיבות הרבה של שמירת כבוד הזולת, כדי שגם בשעות הלחץ, בזמנים טרודים, בדקות עמוסות, נשמור על המסר הראשון במעלה: יהודי לא מצער יהודי, יהודי לא מכאיב ולא פוגע בזולתו! כך נזכה לשמור על כבוד הזולת כראוי וגם נרוויח מתנת שמים לרוות רוב נחת מילדינו ומילוי כל שאיפותינו לטובה ולברכה, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

מאור יוסף

גליון שבועי לע"נ מו"א חזקיה יוסף חיים בן שרה ברכה

פרשת ויגש גיליון 273

מאור יוסף

לע"נ מו"א
חזקיה יוסף חיים
בן שרה ברכה

ממתק לשיולחן שיבת

יעקב א. לוסיגמן בשיחה מלאת עוץ עם הגרז"ר אלב.

"מיד כשהגענו ממורוקו לארץ, נכנסתי ללמוד בתלמוד תורה של פועלי אגודת ישראל. הייתי אז כבן 11 וחצי או 12. למדנו חצי יום גמרא והלכה. הלכות שמיטה, הלכות מעשרות, הלכות כלאיים, למדנו מצוות התלויות בארץ. "מיד לאחר בר המצוה שלי נכנסתי לשיבה, לשיבת 'תפארת ישראל' בחיפה - שיבה קדושה וטהורה. כשנכנסתי לשיבה למדו הסוגיה של רבי חנינא סגן הכהנים במסכת פסחים, הסוגיה הנלמדת בימים אלו בדף היומי. "מיד כשהגעתי לקח אותי הרב רפאל שפירא זצ"ל, בן דודו של הרב מברסק ובנו של רבי איסר שפירא זצ"ל שהיה גאון עולם, מנכ"דו של הגאון רבי חיים מוולוז'ין. הוא אמר לי מה אתה יודע? אמרתי לו למדנו גמרא בבא מציעא, למדנו קצת, כמה דפים פה שם בתלמוד התורה של פא". אמר לי הרב שפירא, אתה נכנס לשיעור ב', תלמד אצלי. אמרתי לו שאני רק בן 13 ואני לא כל כך יודע ללמוד, אבל הוא אמר "תכנס לשיעור, אל תדאג...". אתם יודעים מה? נהייתי לא רק תלמיד של הרב שפירא, אלא היינו גם בידדות גדולה מאד. הייתי בן בית אצלו, ממש את כל הנשמה הוא נתן לי, ממש ככה. "וב"ה ה' יתברך זיכה אותי וגם הראש ישיבה זצ"ל שהיה חמיו של הרב שפירא, הגאון רבי דב מאיר רובמן זצ"ל, שהיה קדוש עליון, קרוב אותי מאוד וזכיתי להיות בן בית גם אצלו, ממש בן בית כאילו הייתי בנו היחיד, על כל המשתמע כמך.

מדי פעם היה ראש השיבה חוזר לטבריה, להורים...

"בבואי, בכל פעם לפני שחזרתי הביתה להורים הייתי נכנס לראש השיבה ואומר לו, הרב, אם אני אדרוש בבית הכנסת, על מה אני אדרוש? והוא היה עונה לי: אתה תגיד להם ככה, תגיד להם ככה. היה אומר לי מה לדרוש. "הייתי בא לבית הכנסת, מבקש מהרב רשות, ולאחר מכן דופק בתיבה והייתי דורש בפני קהל שבמגורים. זה מולד, זאת מתנה משמים, באמת אני לא מבין, אני בעצמי לא מבין איך לא מחדתי ולא נרתעתי מאימת הקהל אימתא דצבורא. הקב"ה הוליד אותי בצורה כזו...". כלומר זה לא שהרב החליט, אני רוצה להיות רב או ראש ישיבה, אני רוצה לדרוש בפני קהל...

"לא", משיב הרב אלבו בנחרצות, "לא! לא החלטתי! זה בא באופן טבעי, בלי שהתכוונתי לכך. מה שכן, היה לי כאב גדול מאוד ממה שעשו לעם ישראל. הם ניסו לבנות 'דגם חדש' של יהודי, שעובד בחקלאות ומפתח את הגוף וכדו' חליקה וחם. "עם ישראל זה לא מה שהם חושבים, מה שהם רוצים לעשות שהדגם של העם היהודי יהיה בצורה כזו של עבדא בהפקרא ונחא ליה, שיעשו כטוב בעיניהם בלי שבת בלי תורה בלי מצוות. זה לא ייתכן, זה לא העם היהודי!!! זה לא העם היהודי, פשוטו כמשמעו! "העם היהודי זה עם התורה, עם שקשור עם התורה שלו, כמו שאומר רבי סעדיה גאון 'איך אומה זו אומה אלא בתורותיה, תורה שכתב ותורה שבעל פה". אם אין תורה חס ושלום, הם מנתקים עצמם מהיהדות, ובאמת כל אלה שהתנתקו מהתורה, נאבדו מן העולם, נאבדו מן העולם. מי נשאר? צריכים לחיות, עלינו לחיות חיים כאלה. "ברגע שאנו מחדירים את זה לאותם בעלי תשובה, הם טועמים את טעם לימוד התורה והופכים להיות פאר העם היהודי, מאורות גדולים, רבנים, תלמידי חכמים, בקיאים בש"ס, בקיאים בחושן משפט, בקיאים! לומדים תורה, שוקדים יומם ולילה ונותנים ונבתיים, נבתיים על הכל. אותם אנשים שעד תמול שלשום לא ידעו בכלל מה זה תורה ומצוות".

רבי באמת משהו ייחודי בישיבת 'אור החיים', שאנחנו רואים שאכן יצאו ממנה בניו שהפכו בעצמם למחזירים בתשובה ומנהיגי קהילות. "ברוך הוא וברוך שמו, בלי עין הרע יוצאים מכאן תלמידי חכמים, ראשי ישיבות, דינים שיצאו מכאן קיבלו בבחינות את הדרגה המצטיינת ביותר, למה? כי הם רצוים ללמוד, ואצלנו פה הלימוד הוא העיקר.

בשולי שכונת הבוכרים בירושלים מתנוסס לתפארה הקומפלקס הענק של ישיבת 'אור החיים', שבראשה עומד חבר מועצת חכמי התורה הגאון הגדול רבי ראובן אלבו שליט"א, ראש ישיבת 'אור החיים', ומגדולי המחזירים בתשובה בדורנו. עמדנו שם, בשולי בית המדרש, והבטנו בהתרגשות רבה על המחזה המופלא הזה. "רוב תלמידי החכמים שאתה רואה כאן", לחש על אוזני אחד ממלווי, "לא נולדו בבתיים של שומרי תורה ומצוות. הם באים מלב ליבה של החברה הישראלית, מרעננה, כפר סבא, תל אביב, ראשון לציון. הם קצינים מצטיינים, סטודנטים מבריקים במיטב האוניברסיטאות, עורכי דין עתידיים, כאלו שכבר החלו בלימודי רפואה או מנהל עסקים וככללה. יש כאן גם ילדי שמונים, שגדלו בבתיים עשירים ומלאים בכל טוב. רק דבר אחד חסר להם: טעם בחיים... "ואת הטעם הזה הם מצאו כאן, בבית המדרש השוקק חיים, בין דפי הגמרא המצהיבים. פה הם מצאו את טעם החיים. כאן הם כמו נולדו מחדש".

מי שאינו מוכיר, חשב שיש ישיבת 'אור החיים' היא ישיבה אחת מיני רבות לבעלי תשובה. אולי הטובה שבהן, אבל עדיין, ישיבה. בפועל מדובר בהרבה יותר. 'אור החיים' זאת קהילה אדירה, המונה אלפי בוגרים של הישיבה הפזורים בכל הרבץ. רבים מהם כבר מכהנים בעצמם כרבני קהילות שהקימו מאילת ועד קריית שמונה. הגאון רבי ראובן אלבו, מנצח על המלאכה. סדר יומו מלא וגדוש במסירת שיעורים, ומענה לשאלות המגיעות מתלמידי הרבים. הוא הרוח החיה שסביבה מושתתת הקהילה כולה. האהבה העצומה שהיא מפגינה לתלמידיו, יש בה כדי להמס לבבות אבן קפואים וחסרי רגש.

החיוך שלו יכול להרשים תלמיד שרוחו שבורה, ולמלא את כל השבוע הקרוב שלו בשמחה. אחרי כל דרשה של ראש השיבה, מרגישים התלמידים כאילו ניתנה בהם רוח חדשה, והוא, הרב אלבו שליט"א, מתאמץ בכל מוחותיו לעמוד בקצב ולהרעיף על תלמידיו אהוביו מקסימום אהבה והדרכה במינימום זמן. לפני כ 3 שנים זיננו להיכנס אל ראש השיבה שליט"א, ושמענו ממנו דברי חיזוק והדרכה המיועדים לצעירים מתחזקים המתחילים את דרכם בעולם התשובה. בשולי השיחה ההיא, ביקשנו מראש השיבה שייספר גם לקוראים, כיצד הגיע למקום שהגיע, כשגדול מחזירי התשובה בדורנו, וכיצד זכה להרביץ תורה לאלפים ורבות בסייעתא דשמיא על ידי תלמידיו ותלמידי תלמידיו שגם הם כבר הפכו ברבות השנים למרביצי תורה גדולים בעצמם.

איך ראש השיבה הגיע בכלל לנושא הזה של החזרה בתשובה? האמת אולי אסור לי להגיד, משיב לנו ראש השיבה שליט"א, "אבל הקדוש ברוך הוא ברא אותי בצורה כזו". כך אני מרגיש, הכל שלו יתברך. תאמינו שה' ברא אותי כך, זה לא משהו שעבדתי עליו או התאמצתי להצליח בו. אני מילדות, מילדות אני מרגיש ככה. הייתי ניגש לאנשים שלא שמרו תורה ומצוות ואומר להם באהבה, למה? למה אתה לא מתפלל? למה אתה לא נכנס לשיעור תורה? בוא, בוא תשמע דבר תורה. בוא תקרא משהו, תכנס לבית הכנסת בוא... "אני לא יודע איך זה יצא לי מהפה דיבורים כאלו. ככה נולדתי, היתה לי משיכה לעניין הזה של לקרב אנשים, להציע להם להיכנס לשיעור. "בגיל חמש עשרה, אולי אפילו קודם, כבר הייתי אומר דרשות בבית הכנסת. הייתי בישיבה קטנה, ההורים שלי גרו בטבריה, בשיכון ד'. הייתי מגיע לשיבת הביתה, ומבקש מהרב של בית הכנסת לדבר. הוא היה מאשר לי ואני ניגשתי לתיבה, דפקתי עליה שתי דפיקות והתחלתי לדבר ברשות הקהל הקדוש וכו'...".

ניחוח עז של נוסטלגיה מציף את לשכתי של ראש השיבה שליט"א כשהוא נזכר באותם ימים: "אני שומע שסופרים כל מיני סיפורים איך התחלתי ואיך הגעתי לשיבה וכו', מספר ראש השיבה בחיון, "אבל זה לא נכון. הסיפור האמיתי הוא כזה...".

השיבוץ העליון מוקדש

גם כמיהה שהיית אתה השליח סיפור לשיבת עמ"א

מבי מדרשא חזקיהו השו"ת השקטני - הרב יוסף חזקיהו שליט"א עמ"א

הקונת הער מומץ אחר שאלת-ר יוסף וילברטין שליט"א עמ"א

החיוק השביעי עמ"א

לרפואת הגאון רבי משה בן פה"ס, והגאון רבי שלום מאיר בן צירל, רב בצלאל שמחה סמוח כץ בן חנה פעשאווירוביץ בן חוה, חרם בת ציפורה, שמואל בן דבורה, ולרפואת כל חולי עמו", ולהצלחת בח"ו ענת יליה בת חבכה-אולין, שמואל יצחק בן תהלה.

סיפור לשיבת גם גמותם קרויים ת"ם

תנ"ך

"לאחר התייעצות בת דקותיים עם רעייתו המודאגת שתחיה, ובליעת כמה כדורי הרגעה, הזמין גיבורינו כרטיס טיסה, וכבר למחרת טס לאירופה, לציון של האדמו"ר. הוא הרטיב את השיש בדמעותיו, והתחנן שהאדמו"ר יסגור עליו בפני בית דין של מעלה, ויסיר מעליו את הרעה החולה הזו, בדמותו של השותף הגוי שממלוה הפך לנושה, ואחר-כך לנוגש מאיים ואלים. אחרי יומיים וחצי, בג' באייר, ביום הירוצייט של האדמו"ר חזר ר' משה לבורו-פארק ולתדהמתו נודע לו, כי לפני מספר שעות שותפו המרושע עבר שבץ מוחי, וכל הנסיונות להצילו עלו בתוהו, ובאה לר' משה הרווחה. "גו", הרהר ר' משה בליבו, "האדמו"ר נפטר לפני כמעט מאה שנה, נשמתו עדן, ומהלכים רזיזים ונמרצים לו בשדות החומר של העולם הזה. הפלא ופלא".

"רגע רגע, הרב לוי. הסיפור לא תם עדיין, ויש לך עוד 25 ק"מ עד לערד. יושב לו ר' משה בינו לבין עצמו על מרפסת דירתו רגוע, שלו, נושם לרווחה, ומחליט שהוא חייב לאדמו"ר הכרת הטוב עצומה. מה עושים? פשוט מאד, איך אמרת לי שיש לך סימפטיה למספרי טלפון ירושלמים "אני כותב ספר תורה לעילוי נשמתו של האדמו"ר, ע"י סופר ירושלמי צדיק חסיד וירא אלוקים מרבים. יעלה כמה ישעלה". "חשב החליט ועשה. מיד אחרי שבת קודש עלה על מטוס קו ניו-יורק תל אביב. ערך בדיקות ותחקירים מקיפים בקרב מכריו וידידיו בישראל, עד שקיבל את כתובתו של סופר סת"ם מעולה ובעל שם טוב, מטופל במנין צאצאים אברך אציל במידותיו והנהגותיו, אשר קלמס מעט סת"ם אך לעילא ולעילא. בשעת לילה דופק ר' משה על דלתו של הסופר עדין הנפש ר' בנימין אלטר הכטמן (וגם זה כמובן שם בדוי) ונכנס לתוך דירה צרת מידות שריצפתה גדושה במזרונים ועליהם בני תשחורת מתוקים הנמים את שנת הלילה, לקראת בוקר של תורה. לאחר שדילגו וקיפצו מעל גדולי הדור הבא, התיישבו להם על שני כסאות פלסטיק בפינת האוכל, ושוחחו על רקע הנשימות המתוקות של הילדים.

"ר' בנימין מכובדי שמעתי עליך גדולות ונפלאות, ובוא נחתום עוד הלילה חזרה על כתיבת ספר תורה. המחיר הוא החלק הזניח בעיסקה ביננו. אני משלם מה שתבקש ולא מתמקח. ברור לי שאתה מקיים את כל ההידורים ההלכתיים, אם אתה משיב לי "כן", אני משאיר אצלך במזומן מיקדמה בריאת בשר, ומבחינתי עוד 18 חודש הספר מבליח לעולם במלוא הדרו" כך נאם ר' משה הנרגש, וליבו גדוש מהכרת הטוב לר' ישעיה'ה ר' בנימין אלטר הכטמן הסופר הביט בעין אוהבת בקבלן השיפוצים ושאל: "ר' משה, דע לך, אני לא זול...".

"כל מחיר מקובל עלי... כבר אמרתי לך" קטע הקבלן את דברי הסופר, "שתבין ר' בנימין, הספר שתכתוב הוא לעילוי נשמת האדמו"ר שלי שהציל את חיי, ר' ישעיה'ה שטיינר קערסטיראר זצ"ל, והחיים שלי שווים כל מחיר...".

"ר' בנימין אלטר הזדקף ומבט משתאה הבויק בעיניו: "ר' ישעיה'ה? הייתי לפני שבוע, בג' באייר יום פטירתו, על ציונו...".

"ומה ביקשת?" שאל הקבלן, מסוקרן עד קטון הנימים של דמו. "מה אגיד לך ר' משה, אני אומנם סופר סת"ם מאד אהוד, ומחזיקים ממני גדולי הרבנים והאדמו"רים, אך בשנה וחצי האחרונות לא כתבתי מילה. נסתמו הבראות המעיין יבש... אפילו מזוזה קטנה לא הזמניו ממני. כבר כלתה פרוטה מן הכיס, ועוללי שואלים ללחם, ואין. יש לי שכן חסיד חביב, ששמע על מצוקתי והציע לי: "ר' בנימין, קח ממני הלוואה 300 דולר וסע לציונו של ר' ישעיה'ה, בקש ממני שיסגור עליך, ובעז"ה יפתחו לך מעיינות הישועה. בכיתי שם בדמעות והרטבתי את השיש... והנה אתה כאן מזמין ספר תורה...".

"כן הרב לוי, אני מניין שאתה כבר במבואות ערד, וצריך להכין את עצמך להרצאה, אז בוא נסכם. שני יהודים יקרים שאינם מכירים זה את זה ומרוחקים זה מזה אלפי קילומטרים, האחד מבורו-פארק במצוקה עקב איזמים, ורעהו מירושלים במצוקת מזומנים, מגיעים יום אחר יום לציון הצדיק בסלובקיה ומעתירים לישועה. והנה יד ההשגחה העליונה מחברת ומדביקה ביניהם באופן מדהים ומקיימת את בקשתם כמעט באותו יום. ולא פחות חשוב, הנה הם שותפים לכתובת ספר תורה לעילוי נשמת האדמו"ר ר' ישעיה'ה המגלם כמו קדושים רבים לפניו ואחריו את המימרא "צדיקים גם במותם קרויים חיים", והלוא לפלא הוא. נו אתה חונה מול המלון, יפה מאד, יש לך סיפור טריו לספר להם. בהצלחה".

קובי לוי-26

האתמולים, בעודי משרך דרכי עם מכונית האפרורית דרומה דרומה לעיר ערד המדברית, לעוד הרצאה רוויית סיפורים, צילצול בדיבורית.

המספר על הצג כמו מדבר אלי - מתקשרים מירושלים -02 אודה ולא אבוש, לקידומת ירושלמית יש לי הרבה יותר סימפטיה מלקידומת אחרת, אם כי לא צריך לקחת באופן אישי את נטיותיו של כותב השורות, שרוב שיחותיו מתנהלות ב-09. רוצה לומר אזור השרון והמרכז.

האמפטיה שלי לירושלמים נובעת מהמון קינאה על הזכות שנפלה בחלקם לנשום אויר טהור סמוך למקומות קדושים. עוד 30 ק"מ לערד, הדרך משמיימה, מה יותר משובב נפש מלערוך שיחה מעניינת עם גיבור ירושלמי יהיה מי שלא יהיה. "אולי יש באמתחתו סיפור טוב?" אני מחשב. לוחץ על הכפתור הירוק, השיחה נכנסת.

"הרב לוי, אני שמח שיש לך זמן להאזין לי, וברשותך אפליג איתך במנהרת הזמן כמעט 100 שנה לאחור, ואחר-כך נקפוז למקוד סיפורינו המתרחש לו כאן ועכשיו בירושלים עיר הקודש תבנה ותכונן. אין לי ספק ששמעת על האדמו"ר מקערסטיעאר רבי ישעיה שטיין זצ"ל. אגב אצל רבים וטובים מבני דורנו תלויה תמונתו אחר כבוד באישושהי פינה בביתם, כסגולה לגרוש עכברים.

"ברשותך בוא נניח לסגולה הזו, אך אין חולק כי ר' ישעיה'ה היה בעל מופתים מדהימים, אך גם היה ענו בצורה מפליגה, ולא ייחס לעצמו שום הצלחה, או חוכמה. הנהגותיו היו פשוטות בתכלית, וכל ימיו היה מתפאר וראה עצמו כמשמשו של רבי צבי הירש מליסקא, ואף היה מסיים את מכתביו בציון שמו ובתוספת המילים "... שהיה משמש בקודש אצל הרב הצדיק מליסקע זיע"א".

"רבי ישעיה'ה נפטר. בג' באייר שנת תרפ"ה ונטמן בעירו קרסטיר. אלפים רבים פוקדים מאז את ציונו ומבקשים שיסגור עליהם בפני הקב"ה. אגב ראוי לספר כאן באותה נשימה, כי ר' ישעיה'ה ידע את סוד הקמיעות, ופעמים רבות העניק אותם ליהודים שסבלו התעללות של גויים ערלי לב שהצרו את צעדיהם, ויש אף כמה סיפורים שפורסמו בנידון. ועתה נפנה את הזרקור לספורנו שהתרחש לו בשנתיים האחרונות, ואשר זכיתי להכיר את שני גיבוריו.

"ובכן הגיבור הראשון איננו אלא קבל שיפוצים יהודי בבורו-פארק,

לצורך הסיפור נקרא לו ר' משה. לר' משה יש שותף גוי, אשר זכה ב-50% ממניות העסק של ר' משה, לאחר שנתן לו הלוואה שחלקה הפך מענק, וזאת לאחר שר' משה הסתבך עם הבנקים, ועמד בפני פשיטת רגל. ממש בשעות האחרונות לפני שנציגי הבנק עמדו לעקל את נכסיו של קבלנו הצדיק, ולהופכו לפועל זוטר וחסר כל, הוא הצליח לשכנע את סטיבן הוקברג קבלן חשמל נוצרי, להלוות לו חצי מליון דולר. שכנוע שכמעט עלה לו בדמים תרתי-משמע. במהלך חמש שנות השותפות, החל הוקברג לזנוג בר' משה, לנהל משאים ומתנים מאחורי גבו, ואף נתפס לא פעם ולא פעמיים בגניבות ציוד וכסף. הסכסוך בין השניים צבר תאוצה מבהילה, כאשר בוקר אחד ניסה ר' משה לפתוח את דלת משרדו וגילה שהוחלף המנעול. מעטפה הודבקה לדלת הפלדה, הממוענת לר' משה. הוא פתח אותה וקרא: "יהודי נבל, מהיום העסק כולו שלי, ועדיף שתנטוש אותו מבלי לציץ הרבה... ואתה מספיק חכם להבין...".

"האיום היה ברור, ובעקבותיו נאלץ ר' משה לנהל כמה שיחות קצרות עם כמה טיפוסים מפוקפקים שמבלי לדבר הרבה, רמזו לו שאם הוא לא מורש לחלוטין, מבלי שום תביעות ממוניות משותפות. אזי הוא צפוי להיעלם - ה' ישמור - באיזו ציקת בטון שכוחה ונידחת באחד מאתרי הבניה שבפרברי ניו-יורק.

"מה אגיד לך הרב לוי, ר' משה התחיל לרעוד מבלי שליטה. לחץ הדם עלה לו פלאים, הרופא גילה אצלו סוכר 400, ובקיצור תקפה אותו חרדה איומה.

"אחד משכניו חסיד חביב, ששמע מה עובר על שכנו השיפוצניק, הציע לו הצעה מיוחדת.

"ר' משה, סע לאדמו"ר ישעיה'ה מקרסטיר, תבכה על קברו, בקש שיסגור עליך, בקש ישועה, מובטחני שלא תצא מאוכזב. לאדמו"ר יש ניסיון מצויין עם גויים רשעים שמתעללים ביהודים...".

מבי מדרשא הרב יוסף דוד כהן שליט"א

עריבים. שאלתי נהג אוטובוס שמרבה בנסיעות ברחבי הארץ מדוע אנשים אורבים לנסוע דווקא בכביש שש, הרי גם בכביש זה יש לפעמיים תאונות, פקקים, שמן על הכביש, חפץ חשוד.

אמר לי אותה נהג יש הבדל אם זה בדרך או על הדרך, והסביר כך בכביש שש בדרך עצמה טובה, אך לפעמים יש תקלות על הדרך, ואילו בכביש הבקעה הוא בעצמותו הוא כביש בעיני.

וכיצד תבדוק וכיצד תדע שכן הוא, ראה נהג מונית שנתקע בפקק ארוך, אם הוא נוסע בכביש שש, הוא יקלל את הנהגים, איזה נהגים לא יודעים לנסוע, מי נתן להם רישון וכי'. אבל אם זה יקרה בכביש הבקעה שם הוא יקלל את מי שסלל את הכביש.

לפ"ו בשאלה שפתחנו יש לבדוק היטב, אם אותו בן עליה מרגש שאין לו חשק, יש חולשה, ממומר, רוטן, יש לבדוק על מי אתה רוטן, אם אתה מרגיש שהדרך עצמה טובה, רק יש לך מפריעים על הדרך, מפריעים מסביב ללימוד, אז אל תרפה אלא אדרבא תתחזק ותתאמץ.

אבל אם מרוב לימוד ומרוב התמדה אתה מרגיש שנמאס לך מהגמרא, הרי שהדרך עצמה היא קשה בזה תעצור ותצא להתנפש. אך יש לציין שיש להתבונן היטב ולבדוק היכן

אך מאמר זה מסוכם כי לפ"ו כל אחד שקצת קשה לו כבר יצא להתנפש. בין כך ובין כך דבר פשוט ששקול דעת זה אינו מסור לצורב צעיר, ולא להסיק מסקנות אלא רק בהתייעצות עם רבו.

כל בן עליה יודע שכדי לזכות לתורה צריך לעמול ולהשקיע, עד שמבואר בגמרא נדרים שתלמוד חכמים הם תשושי כח, זה חלק מהתכונות, ויודע על גדולי ישראל שאף שהיה להם קשה הן בפרנסה, והן בכל קושי אחר התאמצו מאוד בלימוד התורה, וכן בגמרא ברכות אמרו החש בראשו יעסוק בתורה.

צא וראה את לשון הרמב"ם בהלכות תלמוד תורה (פרק ג) אין דברי תורה מתקיימים במי שמרפה עצמו עליהן, ולא באלו שלומדים מתוך עידון ומתוך אכילה ושתיה, אלא במי שממתי עצמו עליהן ומצער גופו תמיד ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיזו תנומה.

אך מצד שני בגמרא ברכות (כח). מובא שרבי זירא כי הוה החליש מגירסיה וכו', הרי שאף רבי זירא כשהיה במצב שנחלש מגירסתו היה יוצא להפוגה קצרה מחוץ לבית מדרש, נמצא שרבי זירא הבין שחייבים קצת הפוגה.

וכן על הדרך מובא במאירי (שבת קיח): בטעם הדבר שתלמיד חכם שעוסק בתורה כל השבוע מקיים עונג שבת בשינה בשבת, כיון שלא יהא שכלו נלאה ביותר מודאי. הרי שמי שלומד בלי הפוגה זה מסוכן.

א"כ השאלה שהרבה בני עליה שואלים מהו הדרך הנכונה, מהו המד שאף קשה יש להתאמץ ולהמשיך ללמוד, ואימתי יש להפסיק את הלימוד ולהתרגע. מתי אני יכול לדעת שזה עצת היצר הרע, ומתי זהו עצת היצר הטוב.

כ"י תענות תשובה על שאלה זו יש מביא משל, כידוע בשנים האחרונות סללו כביש חדש לכיוון הצפון, והוא נקרא כביש שש, ישנו את הכביש הישן שהוא כביש הבקעה.

רבים מהנהגים מעדיפים לנסוע דווקא בכביש שש, אף שהנסיעה בכביש זה עולה כסף, וזה בגלל שכביש זה הוא חלק, ישר, אין עליות ואין ירידות, אין רמזורים, אין עיכובים, ואילו בכביש הבקעה הוא כביש מפותל, נוסע עם דרך כפריים

לרכישת ספרי ידי כהן ועוד ספרי המחבר 052-764-4642

החיוך השובעי מאיר פנחס

אחד הלך עם מגבת על הראש מישהו אמר לו הלוי יש לך מגבת על הראש ענה לו אני כל יום שלישי הולך עם מגבת א"ל אבל היום בכלל יום רביעי. ההוא הגיב: וואו איזה בושות לא אחזתי שיום רביעי היום. על הראש

למה קוראים להם "סופרבוס"? כדי שהעריבים יוכלו לקרוא משני הצדדים.....

זקן אחד, מתלונן על ירידת הדורות. בזמני, הוא אומר, היו קונים כובע לבר מצוה והיו משתמשים בו כל החיים, והיום כל 25 שנה קונים כובע.....

שאלו פעם לגר צדק, מה הדבר הכי קשה לך בתור יהודי? להחזיר את הסיפור אחרי קידוש לבנה!.....

שאלות ותשובות הרב דוד טהרני שליט"א

סי' עו ס"ד) לגבי צליית בשר, וה"ה בכבד דשוו דינייהו. ולכן יכולים להגיש את הכבד לסועדים כשהוא נמצא עדיין על השפוד.

כאשר צולה את הכבדים המונחים על הרשת על גבי הכירים של הגז, וקוטר הלהבה קטן מגודל הרשת, ואינה פרוסה מתחת כל הכבדים המונחים על הרשת, יכול להזיז את הרשת אנה ואנה בכדי שכל הכבדים שעליה יצלו כראוי.

בזמן הצליה יש לפרוס על רשת הצליה שכבה אחת של פבדים ולא יותר, בכדי שהכבד יצלה כהוגן מכל צדדיו בצורה אחידה, ולא שיהיו שם פבדים שעדיין לא נצלו כראוי, כמבואר בשו"ת מנחת יצחק (ח"ה סי' ז).

אם צלה את הכבד תוך שלשה ימים לשחיטה, ורוצה לבשל את הכבד לאחר צלייתו, יש לצלותו עד שיהיה ראוי לאוכלו לאחר צלייתו. ובדיעבד אף אם צלאו חצי צלייתו ובשלו לאחר צלייתו, מותר הכבד באכילה, וכמ"ש בכה"ח (יו"ד סי' עג אות ד). וכ"כ מופה"ד בהליכות עולם (ח"ו עמ' קמט).

המשך יבוא בע"ה בשבוע הבא

שאלות ניתן להשאיר במס' 421-570-0733 שלוחה 2

השבוע נמשיך בסדר צליית הכבד להכשירו לאכילה

מותר להסיר מהאש באמצע הצליה את הרשת שעליה מונחים הכבדים או את השפוד שעליו הכבד, בכדי לתקן את האש או אם האדם צריך לצאת לפרק זמן וחושש שמא ישרפו הכבדים עד שישוב להוציאם מהאש. וכן מותר בזמן הצליה להסיר כבד אחד מעל רשת הצליה שעל האש, בכדי לראות אם אכן הוא נצלה כראוי, או להסיר כבד מעל רשת העמוסה בכבדים בכדי ששאר הכבדים המונחים על הרשת יצלו בצורה אחידה, כמבואר בשו"ע (יו"ד סי' עו ס"ד) לגבי צליית בשר וה"ה לצליית כבד. ונכון להזהר לכתחילה שלא להסיר השפוד שתחוב בו הכבד מן האש קודם שנצלה הכבד חצי צלייתו, וכמ"ש בבא"ח (ש"ב קדושים ס"ו) לגבי בשר, וה"ה בכבד.

לאחר הצליה מותר להשאיר את הכבד על הרשת או על השפוד גם לאחר שמסיר אותם מעל גבי האש, מכיון שהשפוד או הרשת לא נאסרו מהדם שנפלט מהכבד בשעת הצליה, כיון שהאש שאבה את כל הדם שהיה בכבד ולא נבלע ממנו בשפוד וברשת, כמבואר שו"ע (יו"ד

אחת שיאלתי

מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

לקוח מתוך סדרת הספרים "אחת שאלתי" מאת המחבר הרב ארז חזני

הקונה הערמומי

והיה כי יקרא לכם שרפה ואמר מה מעשיכם, ואמרתם אנשי מקנה חיו עבדיך מעוררינו... כעבוד תשבו כארץ נשון

(בראשית ט"ו, ל"ג-ל"ד). יוסף הורה להם כן, כדי שיתעוררו מן השינוי, ולא תפוס תקופת העולם הזה בלבם בראותם בני אדם נושאים ונותנים ובונים ונוסעים גזות ופדריסים, ושלחנם מלא דשן ומלבושיהם יקורים... ובהתעוררם מן השינוי תהיה דעתם שלמה בעבודת ה' ויתעוררו ויהיו דבקים בו תמיד. ועוד, שבעך יתעוררו מן העבודת שבין אדם לתבוא, כגון גזל חקס ואונאה... ("שפת אמת" על התורה)

מז ציון הנו בעל חנות למוצרי חשמל. הוא מקפיד לא להשיב ריקם את פני הלקוח הראשון בכל יום. בשל "אמונה טפלה" שבכה הוא מביטח לעצמו הצלחה בכל משך היום.

אריה, אחד מלקוחותיו, גלה את הנהגתו זו, והחליט לנצל את המצב... מה עשה? - מייד עם פתיחת החנות הוא נגש לחנותו של ציון, ובקש לברר אודות מחיר מקרר מסוג מסויים. "המחיר הוא 6,000 שקלים", אמר ציון בחינה רכה. "6,000!" התפלא אריה, "אני מוכן לשלם על מוצר כזה 3,000, אגורה אחת לא יותר!" "בוא נסגר על 5,800 שקלים", הגיב ציון. אריה סרב ועמד לצאת מהחנות. ואז נתקף ציון בבהלה... הוא חשב שאם הקונה הראשון יצא מהחנות מבלי לקנות, יהיה ימנו חסר-מזל ורצוף-הפסדים... הוא משה את אריה פנימה ואמר לו ברגז: "טוב, נעניתי לך, נסגר את העסקה במחיר שקבעת..."

כעבר זמן עלו בלבם של אריה רגשות חרטה, שמא נהג שלא פהגן בהזלת מחיר המקרר... הוא בא ושאל: האם עברתי על אסור כלשהו בעסקה זו? מצד אחד, אלצתי את ציון, מחמת נצול מנהגו השטותי, למכור לי בחצי מחיר. אך מאידך גיסא, הרי הוא מכר לי את המוצר מרצונו, ואדרבה, הוא זה ש"סחב" אותי בחזרה לתוך החנות ובקש לבצע את המקוח... אריה נהג ברשעות ועבר על אסורי תורה חמורים, ועליו לשוב בתשובה, ולשלם לציון את יתרת לא תחמד - כל החומד דבר השני לחברו, והפציר בו הרבה, או שהרבה עליו רעים [אנשים שפצרו בחברו שישכים למכור לו את הדבר שחמד], עד שהלה מכרו לו, הרי הוא עובר על אסור "לא תחמד", כפי שאוקרת התורה: "לא תחמד בית רעך... ושורו וחרמו וכל אשר לרעך" (שמות כ', י"ד).



דעות ו'ג'). ונראה שעבר אף על אסור "לא תונו איש את עמיתו", בה הזהרנו על צער האלת (ראה "חקרי לב" ח"ד י"ד ס"פ).
לסכום: הקונה עבר על אסורי תורה חמורים, ועליו לשלם למוכר את המחיר המלא של החפץ, ולשוב בתשובה על חטאיו!

החיזוק השבועי

ודברים יצא מהבית. חלפו דקות אחדות, ומשוכח בעל הבית שאורחו מתמהמה נגש לברר את הדבר, אך לא מצאו בביתו. מיד יצא השוחט המבוהל אל רחובות העיר וחיפש את הרב. עד שמצאו באתר מן הבתים מיסב בנחת לסעודה שלישית בין בני המשפחה שהיו מאושרים לבואו. השוחט הנפעם שאל את הרב מדוע יצא פתאום מביתו? והרב השיב: אם יש לך טענות על הקצב, הרי זו שאלה של איסור והיתר ויש לקרוא לרב או להוכיחו בינו לבין עצמו, אבל מה נוגע סיפור זה לאשתך? בסיפור דברים זה יש משום לשון הרע, וכיצד רשאי אני להתאכסן בבית שמדברים בו לשון הרע?

מסופר על החפץ חיים, שביקש ממנו אחד השוחטים בקהילה מסוימת שיתארח אצלו בשבת, והחפץ חיים הסכים. ברור מאוד שהשוחט השתדל בכל כוחו ומאודו להנעים את שהותו של גדול הדור בביתו, את כל משעיניו שם בסידור הבית, הכנת האוכל, וכל דבר אשר יהיה לשביעות רצונו של האורח הדגול. והנה, בסעודה שלישית נגש החפץ חיים לטול ידיו. בעל הבית השוחט ממתין בפניה, וביתניים מספר לאשתו על מאורע מסעיר שקרה בקהילה: יוסף הקצב רימה את פלוני והבטיח לו שהבשר הנמכר לו נבדק והוא חלק ללא סירכא. דברי השוחט לאשתו נקלטו באוזניו של החפץ חיים, ומיד ללא אומר

הצטרפו גם אתם לרשימת המפצים, וקבלו בכל שבוע חבילת עלונים לתבוצה 13-36 850-054

ניתן לקבל את העלון בכל שבוע במהדורת האימיל בשלחת בקשה לכתובת - 025806335AAA@gmail.com

שבת שלום ומבורר!

אור הזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

695

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

לע"נ הרב מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

בדיקות שגילו כי אין זו אלא התרגשות מוגזמת, ולאחר כמה שעות שוחררה.

זו בדיוק הדמות עליה מצביעים ילדי כל לילה, במשך שלושה חודשים, קבעה.

מבית החולים היא נסעה שוב לביתו של הרב כדורי. השעות היו כבר לאחר קבלת קהל, אבל היא שפכה את ליבה בדמעות לפני הגבאים. הגבאי הלך לשאול את הרב לגבי האשה המחכה בחוץ, והרב כדורי הנהן בראשו, בחיך עדין: 'בודאי שתכניס אותה כעת, אני מחכה לה כבר זמן רב...'

האשה נכנסה אל הקודש פנימה, ועוד טרם הספיקה לומר מילה וחצי מילה, פנה אליה זקן המקובלים ואמר: לילדיך יש צער עצום. אף אחד לא אומר עליהם קדיש, והם לא זכו לקיים מצוות. תשלמי לשלושה יהודים שיאמרו קדיש עליהם, קדיש על כל ילד, וכך תהיה להם מנוחה שלמה."

האשה נעתקה ממקומה. היא לא הספיקה לדבר וכבר ענה לה הצדיק את הכל.

היא שבה לביתה ועשתה כדברי הרב. שלושה אנשים החלו לומר קדיש בקביעות על ילדיה, תמורת תשלום סמלי.

חודש עבר, האשה שבה לביתו של הרב כדורי כשפניה צוהלות: 'הלילה, חודש בדיוק אחר תחילת אמירת הקדיש, ראיתי בחלומי את שלושת ילדי חקדים, כשפניהם שמחות ומביעות תודה', אמרה בדמעות של אושר ושמחה.

כל זמן שאדם חי, הוא יכול לקיים מצוות ולשנות את כל מצבו בעולם האמת.

אמן בחלום הלילה

יהודי יקר ומיוחד הוא מוטי, אותו מכירים הכל כ'מוטי השליח', זאת על שם פרנסתו מזה שנים רבות, מלאכת השליחויות.

בדרך כלל עוסקים השליחים בהעברת חבילות ממקום למקום, אולם כיוון ששמעו של מוטי מיודענו יצא כאדם ירא שמים במיוחד, זכה הוא בצדק לאמון רב, ובשל כך נקרא הוא במסגרת תפקידו דוקא לאותן שליחויות הדורשות אמון מיוחד, כמשלוחי כספים בעבור בנקים, משרדי עורכי דין וכיוצא באלו.

ביום מן הימים נשלח מוטי למסור מעטפה יקרה בבנק 'משכן' בתל אביב, מקום אליו כבר נשלח לא מעט פעמים. המעטפה נועדה להמסר לפקיד מסוים האחראי על אחת ממחלקות הבנק, ומוטי שהבחין כי הפקיד עסוק בשיחה ערה עם אחד מלקוחותיו, נצל את ההזדמנות לסעוד את לבו ובקש לברך בכוונה ובקול רם כמנהגו. אלא שתוך כדי אמירת הברכה נשמעו לפתע צעקותיו של הפקיד, שחזותו הוכיחה על היותו רחוק מאוד מתורה וממצוות:

"לא כאן! לא כאן!" צעק עליו הפקיד בכעס.

מוטי שהיה שקוע בברכה, לא שם לב לצעקותיו והמשיך לומר את הברכה כמנהגו. רק כאשר מחה בו הפקיד בכעס וביתר תוקף "כאן לא בית כנסת! אין לך רשות להתפלל כאן!", ננער מוטי מכוונתו וסיים את הברכה בשקט יחסי.

הנוכחים בחדר נעצו בו מבטים, חלקם הביעו כעס, חלקם מבוכה, וחלקם הערכה. מוטי שהיה נבוך מהמעמד הבלתי צפוי, התנצל בחצי פה, החתים את המסמך המאשר את קבלת המעטפה ופנה להמשיך

חלום הנפטרים

נהוג ומקובל לננות אדם מת בשם "נפטר" מלשון 'פטור', לפי שעד עתה היה יכול לקיים מצוות, אך כעת פטור הוא מכל המצוות. על כן עלינו תמיד לזכור כי לא יחיה האדם לעולם, ויגיע היום בו ישוב לעולם האמת, עולם הנצח, שם יקבל את שכרו על כל מעשיו בעולם הזה.

מעשה מרטיט סיפר גד שכטמן בארגון 'הידברות':

היה זה לפני כמה שנים. בתקשורת הודיעו על טרגדיה נוראה שארעה בכבישי הארץ, תאונת דרכים מחרידה שנגמרה באסון נורא. שלושה ילדים קטנים, בנים להורים גרושים, שנסעו לשבת אל אביהם במרכז הארץ, לא שבו עוד לאמם, המתגוררת בקיבוץ בצפון הארץ. ההלליה היתה קשה עד למאוד, האם קברה את שלושת ילדיה, ה' יצילנו.

אך בזה לא תם הסיפור הנורא. מאז פטירתם, לילה אחר לילה, היו הם מגיעים בחלום אל אמם כשהם נראים בצורות זועתיות ומחרידות עד למאוד. הם מנסים לומר לה משהו, אך הם לא יכולים לדבר. הדבר היחיד שהיא הבינה היה: שלושת ילדיה הצביעו על תמונה של אדם זקן מאוד, כפוף קומה, בעל זקן ארוך מצהיב, כמתחננים שתלך אליו.

כך חוזר החלום באופן מבהיל ונורא לילה אחר לילה ללא הרף, והאם שלא היתה שומרת תורה ומצוות התהפכה על מטתה וחכתה שהסיוטים האלה יעזבו אותה.

היא לא הכירה בכך שהאדם לא מת, ורק עובר לעולם האמת.

בוקר אחד, התעוררה האם אחר לילה מסויט ומבהיל מאותו חלום ששב על עצמו ללא הרף, והלכה לערוך קניות במרכול שבקיבוץ. בצר לה, שחה לבעל המרכול על חלומה הנשנה מידי לילה ומטריף את נפשה. בעל המרכול שמע את תאורה והפתיע בשאלה: 'כיצד נראה אותו איש זקן בחלום?'

האישה החלה לתאר דמות כפופה, שעונה על מקל, זקן ארוך ומצהיב, גלימה עוטפת גופו, ומעליה תרבוש חבוש על ראשו. בעל המרכול הרהר קמעה והשיב: 'אני לא בטוח במאה אחוז, אבל אומרים שבירושלים ישנו צדיק בשם הרב יצחק כדורי, והוא מקובל גדול. נראה לי שאם החלום שלך אמת, אליו מתכונים הילדים. סעי לירושלים, קבלי ברכה. לכל היותר הפסדת יום נסיעה.'

אותה אישה שלא הכירה את הדת ואף לא רבנים, הסכימה לנסות. מיד בבוקר למחרת, השכימה ונסעה לירושלים, שם שאלה את העוברים ושבים כיצד להגיע לביתו של זקן המקובלים רבי יצחק כדורי. בכניסתה לבית הרב, פגשה האישה באחד המשמשים וביקשה בקשה תמוהה:

'האם אני יכולה לראות תמונה כיצד נראה הרב?' המשמש לא הבין, אם הגעת לקבל ברכה, מה משנה איך נראה הרב?... אך למרות הכל, הלך המשמש והביא לה תמונה של הרב כדורי. האשה הביטה בתמונת הרב ו... צנחה על מקומה והתעלפה.

סערה אדירה התחוללה במקום, ניידת טיפול נמרץ הגיעה בבהלה, אנשי מד"א החלו להשיב את רוחה ולטפל בדופק ובלחץ הדם שהשתוללו כמטורפים. היא פונתה לבית החולים, שם ערכו לה

עונה אחריו אמון, היית מזכה אותי סוף סוף לעלות לגן עדן, ואלו אתה, לא די שלא ענית אמון, אף לא נתת להיהודי היקר הזה לברך את הברכה עד הסוף. העצבת והכעסת אותי מאוד. מנעת ממני לעלות לגן עדן, הטיחה בי אמי בכאב ונעלמה".

הפקיד הרכין את ראשו, נכר היה כי החלום חי בראשו כאילו הוא מתרחש כאן ועכשיו.

לאחר כמה דקות ננער ממקומו ואמר למוטי: "אני חייב לפייס את אמי. אנא למד אותי כל חיזוק שאוכל לעשות לטובת נשמתה היקרה ואקבל אותו על עצמי. איני יכול לשאת את המחשבה כי בגללי מנמנעה כניסתה לגן עדן".

מוטי יצא מהבנק, כשבכיסו הבטחה מהפקיד שישמור עמו על קשר קשר שעתיד היה לשאת פרות חיוביים בהמשך, וחשוב יותר עם מסר חשוב על כוחה של עניית 'אמן' אחת שבידה להעלות את האדם מגיהנום לגן עדן. (נשמע מפי בעל המעשה).

(סימנא טבא)

ידוע כמה הפליגו בזהר הקדוש, פרשת וילך (דף רפה), בגדל ועצם שחר מי שהוא שומר אמונים, שיושב ומצפה מתי יבוא לידו לשמע ברכה כדי לענות אמן. כל קבל דנא תקף וחמר הענש למי שאיינו חושש לענות אמן. באמת תסמר שערת אנוש מראות חמר שבו (וכבר העתקתי לשון הזהר בקנטרס "אורות אלים", עין שם) ולבבות יכאבו על רבים מעמי הארץ שאין נזהרים כלל. ה' הטוב יכפר בעד, כי לכל העם בשגגה:

ומאחר דכתיב (משלי ג כז) "אל תמנע... מבעליו בהיות... ידך לעשות", מה מאד צריך לזהר לומר הברכות בקול רם אם יש אנשים שידוע בהם שחפצים לענות, אל ימנע טוב מהם, ולו תהיה צדקה יותר ממנה יפה, כי גדול המזכה, וכל המעשה את חברו לדבר מצוה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה (סנהדרין צט ב). ועוד כתבו הפוסקים (או"ח סימן קסז סעיף ב), שהעונה אמן יענה גם כן בקול רם כדי שישמע המברך, ויכון המברך להיות שומע האמן כעונה, והעונה יכון להוציא ידי חובת עניה למברך, ומהמברך והעונה יתקלס עלאה, ועליהם תבוא ברכת טוב:

וביותר צריך לזהר האומר קדיש שיאמר אותו כתקונו, שאם יאמר יתקדל ויתגדש וכדומה, שהוא מחרף ומגדף, כיצד יענו אחריו אמן, ונמצא שמלבד אשר ענוש וענש על היותו מחרף ומגדף כלפי מעלה, נוסף גם הוא ענוש וישת עליו על היותו גורם לבטל ענית אמינים. וכן צריך לומר הקדיש בנחת, כדי שלא לגרם בטול ענית אמן אחר "שמה דקדשא בריך הוא", שנמצא שחוטא אחד יאבד טובה הרבה. וכן כשאומרים ברכות ספר תורה וברכות ההפסרה, אם יאמר אותן חטופות וקטופות בחליף וחסיר גורם גם כן בטול ענית אמינים, ועל הכל יביא אלקים במשפט:

(פלא יועץ)

אל יעדו הבא.

ימים מספר לאחר מכן הזדמן שוב לאותו הבנק. הוא נכנס בחשש מה. רשמן של הצעקות שלוו אותו בבקורו הקודם עדיין הדהד באזניו, והוא קיווה שלא להתקל בהן פעם נוספת.

גם הפעם היה עליו להמתין עד שיתפנה הפקיד, וכמנהגו הוא ניצל את זמן עמידתו בתור לשינון משניות מתוך ספר משניות קטן שנמצא תמיד בכיסו. הוא לא העלה על דעתו שגם קריאת משניות שקטה עלולה להפריע... אלא שאז נחרד שוב למשמע קולו הרועם של הפקיד...

הפעם הטון היה נשמע מרוחק יותר, ובהקשבה נוספת נדהם לגלות שגם התוכן שונה:

"למה אתה מברך בשקט?" שאל אותו הפקיד שסבר כי מיועדנו אוחז בידו סידור ומברך מתוכו, "תברך בקול, שכולם ישמעו ויענו אמן".

מוטי היה המום ומבולבל מן התפנית. הוא התקרב לשולחנו של הפקיד במטרה להסביר לו כי אין מדובר בסידור אלא בספר משניות, ואז הבחין בדמעות המציפות את פני הפקיד, שאף אותות התרגשות נכרו עליהן.

הפקיד הזמינו לשבת לצד שולחנו. מוטי התקרב בחשש, ולפתע פרץ הפקיד בבכי חסר מעצורים כשהוא מתקשה להתאושש ממנו.

לבסוף הצליח הפקיד להרגע ופתח בדבריו: "אתה בודאי זוכר שבשבוע שעבר היית כאן, ברכת ברכה בקול והתקוממתי מאוד. גדלתי בבית מסרתי, ומאז שאני זוכר את עצמי הקפידה אמי לענות אמן אחרי ברכות ששמעה, אלא שבמשך השנים ניתקתי לצערי כל קשר ליהדות ופרקתי מעלי עול מצוות.

ביקשתי למחוק את העבר לחלוטין, על כן השתקעתי והקמתי את ביתי כאן בתל אביב ספוגת אוירת החולין. בדרך כלל לא מזדמנים לסניף זה יהודים דתיים, כך שזכרונות מעברי לא מציקים לי יתר על המידה, אולם הפעם נכנסת אתה וברכת בקול, והזכרונות החלו להציף לי ולהציף אותי. לא יכולתי לשאת זאת, וגערתי בך בתקיפות רבה, אני מקוה שתסלח לי". מוטי הנהן בראשו בחיוב והקשיב לסוף המפתיע.

"בלילה לאחר המפגש אתך, פקד אותי חלום מבעית: ראיתי את אמי שהלכה לבית עולמה לפני זמן לא רב. היא נראתה ממש כפי שאני זוכר אותה, אך שלא כתמידי, מבטה היה מאיים וכועס מאוד. היא פנתה אלי וגערה בי: 'בני, דע לך כי אני סובלת רבות מהתנהגותך, אולם הפעם עברת כל גבול. משמים זמנו לפניך יהודי כדי שיברך את ברכתיו בפניך אילו היית

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפואה שלימה!		לידיו הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730	
<p>לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה</p> <p>לעילוי נשמת: עמנואל בן אירן, זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנוס בשי, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלטנת, סלטנת בת טאווס, יהודה בן ויקטוריה ראוני בן נעמי, משה אהרון בן אסתר, משה בן זוהרה</p>	<p>אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!</p> <p>יחזקאל בן מהין ורעייתו כרמית בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כהן ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פנינה ורעייתו, ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו. דבורה בת נורית מרגלית ובעלה</p> <p>נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה</p>	<p>העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל</p> <p>להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה</p> <p>נא להתפלל לזוג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל, אסתר בת נורית מרגלית, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל</p> <p>העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזיווג הגון ליוסף בן שולה</p>	<p>שדכנית (בלחורים מגיל 30+): א-21:00 - 22:30 70: 03-6766049 שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 לגברים: 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c95995@okmail.co.il</p> <p>מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.</p>



זמשיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 118

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת ויגש - תשפ"ד

עניין של חינוך הכל לטובה!!!

"ויאמר יוסף אל אחיו... ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלקים לפניכם" (מה, ג-ה)

סח הגאון רבי ברוך אברהם טולדאנו זצ"ל בעל ה'אמרי ברוך': הנה שני עניינים חשובים יש לנו ללמוד מדברי יוסף: **א.** על אף התוכחה החמורה שהוכיחם, עד כדי שנבהלו מפניו, מכל מקום חזר אחר כך לנחמם ולדבר על ליבם, לפייס דעתם שלא יעצבו, וכמאמר חכמינו: "לעולם תהיה שמאל דוחה וימין מקרבת", דהיינו שיש להשתמש בקירוב לאחר הריחוק, ואדרבה את הריחוק לעשות בחינת "שמאל" והקירוב בחינת "ימין". **ב.** שאדם יבין שמקרי הזמן, אף מה שנראה לו רע, ובפרט אם קורה לו בעת עוסקו במצווה – הם רק לטובה. וכך אמר להם יוסף: אילולא אתם, שמכרתם אותי הנה, היאך הייתי מגיע למדרגה כזו ולמצב שבו אציל את העולם מכיליון ומרעב? משל לאחד שאמר לבנו: "לך והבא לי עשב פלוני לרפואתי". והבן הלך ונדע לו שאי אפשר להשיג את העשב, רק אם יעבור דרך מסוכנת שבה שוכנת חיות רעות, ומכל מקום קיבל עליו להמשיך השליחות ותלה עיניו למרום שיצילנו מהחיות. ויהי בדרכו ותפסוהו ליסטים שהיו בדרכם לעבור בדרך המסוכנת שבה חיות רעות, ומכיוון שהיו מצויידיים בחרב ובחנית לא חששו לעבור. והנה תיכף בעוברם תפסום אנשי השלטון, והלך ומצא את העשב וחזר לאביו. נמצא שמה שהיה נראה לאותו נער כצרה וסכנה, התברר בסוף שלמעשה זו הייתה הצלתו, כי באמצעות שהיה בחברת השודדים והליסטים ניצל מהחיות הרעות. כך גם כן ניחם יוסף את אחיו: הסכנה שבה הכנסתם אותי, זו הייתה למעשה ההצלה.

בברכת שבת שלום

מערכת שיעורי לב ארי



פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מְלָכִים

הן ידועים דברי המדרש (בראשית רבה צג, י): אבא כהן ברדלא אמר: או לנו מיום הדין, או לנו מיום התוכחה. יוסף, קטנו של שבטים היה, ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, שנאמר: "ולא יכלו אחיו לענות אתו, כי נבהלו מפניו" (בראשית מה, ג). לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, שנאמר: "אוכיחך ואערכך לעיניך" (תהילים נ, כא), על אחת כמה וכמה! מה נאמר כאן? פירש ה"בית הלוי" מבריסק זצ"ל: בנימין הואשם בגניבה ועמד להילקח לעבד. בא יהודה וביקש רחמים: "ועתה קבאי אל עבדך אבי והנער איננו אפתנו, ונפשו קשורה בנפשו. והנה כראותו כי אין הנער נמת, והורידו עבדך את שביב עבדך אבינו בגוון שאלה. כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי, פן ארצה ברע אשר ימצא את אבי" (בראשית מד, ל-לד). כמה מרגש!

"ולא יכל יוסף להתאפק, ויתן את קלו בבכי. ויאמר: אני יוסף – העוד אבי חי?!" (שם מה, א-ג). אתם דואגים כל כך לאבא, בנים כה מסורים. גם אם מגיע עונש לבנימין, יש לוותר כדי לא לצער את אבא. הוא עלול למות מרוב גיון. ולמה לא חשבתם כך כשביקשתם להורגני וכשמכרתם אותי? גם אם חשבתם שהדין עימכם, כמה סבל גרמתם לאבא! "העוד אבי חי?!" "ולא יכלו אחיו לענות אתו", כי הראה להם סתירת טענתם מתוך דבריהם. ממני תבעתם לוותר עבור רחמים על אביכם, ואתם – חשבתם עליו?! וזהו: "לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא" – ממעשיו שלו עצמו! שנאמר: "אוכיחך ואערכך לעיניך" – אציב מערכה מול מערכה, ואז יסתתמו הטענות, לא תהיה תשובה. "ולא יכלו אחיו לענות אתו, כי נבהלו מפניו!" וכך אומר אבא כהן ברדלא: יוכיחו כל אחד לפי מה שהוא!!!

לצדקה, להכנסת כלה, להחזקת תורה – מחשבים כל שקל. האם גם במכולת כד, בירקות ובאטלזי?! יושב האדם ומשוחח כל היום, ואינו מתעייף. קם להתפלל, ועייף?! יושב ומשוחח כל היום, ואינו מתעייף. קם ללמוד, ועייף?! הני: "ולא אתי קראת יעקב, כי נגעת בי ישראל" (ישעיהו מג, כב)! וידוע הסיפור: במסעותיו לחיזוק הדת עבר הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל דרך כפר אחד. פנה לאכסניה יהודית, לשינה. ראה בעל האכסניה יהודי של צורה, חקר: "שמא שוחט הוא מר?" רבי ישראל השיב בחיוב. "מדוע?" "הגיעו אורחים", סיפר האכסנאי, "רוצה אני לשחוט עבורם, והשוחט יגיע רק מחר". כעבור כמה דקות פנה רבי ישראל לבעל האכסניה: "האם אוכל להחליף עימך כמה מילים ביחידות?" "ודאי, למה לא. מה העניין?" "אתה מבין, נתקעתי בדרך. יש לי לדמי האכסניה, אבל נחוצים לי עשרה רובלים לחזור לעירי. אם תוכל להלוותני – בדואר הראשון אחזיר..." פני האכסנאי קדרו: "יבין כבודו, העולם מלא באנשים לא כל כך... אין זה אישי. אילו היה מדובר בכמה קופיקות... אבל עשרה רובלים..." חקר רבי ישראל: "ואילו היה מדובר בחמישה רובלים?" "גם אז..." השיב האכסנאי. נד רבי ישראל בראשו, הוציא את ארנקו ופתחו: היו בו יותר מעשרה רובלים... אמר: "יבין מר, איני זקוק להלוואתו. רציתי רק לבחון: אך ראני מיד הזמינני לשחוט, סמך על דיברתי. באיסורים חמורים של נבילה וטריפה ו'לפני ענר לא תתן מקש' – נאמן אני עליו; ולהלוואה בת חמישה רובלים – לא... יראה וייווכח, כמה שווה הכשרות בעיניו". ונחננו, מה... הרגשת הסתירה היא המחייב הגדול ביותר של האדם! "לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא" – ממעשיו שלו עצמו! שנאמר: "אוכיחך ואערכך לעיניך" – אציב מערכה מול מערכה, ואז יסתתמו הטענות, לא תהיה תשובה... (והגדת)

מעשה שהיה...

ויראו ממך! ספורים על רבנו הגאון רבי אהרן הכהן אזוג זיע"א

הילולא דצדיקייא



הילולת רבנו
הגאון רבי
אהרון הכהן
אזוג המכונה
'באבא אהרון'
זצ"ל זיע"א

הגאון המקובל רבי אהרון הכהן אזוג הי"באבא אהרון" זצ"ל: נולד בעיר בני 'מלאלי' (דרום מרוקו). לאביו רבי בנימין זצ"ל ואמו מרת זוהרה ע"ה. שם המשפחה אזוג הנו ר"ת אלמנה זונה וחללה גרושה, דהיינו כהן טהור. בנוסף המלה 'אזוג' פירושה בערבית 'הגדול'. הרב לא אבה לשאת בתפקיד רשמי. אולם, כל תושבי הסביבה היו פונים אליו. התאמץ בכל כוחו להשכין שלום בין אדם לחברו ותינוקות רבים נקראו על שמו. גמילות החסד שלו הייתה מופלאה. זכה לגילוי - אליהו הנביא. גאון בנגלה ובנסתר. נודע בעיקר בזכות קמעותיו המופלאים. בסעודת אזכרת השנה הראשונה לרעייתו הרב השתתף ולמחרת בצהריים זכו בני - ביתו לראות את המחזה המופלא שבו ישב רבי אהרון על מיטתו וקרא בקול רם ומתוך דעה צלולה "רבי שמעון, בוא! ברוך הבא!", "רבי מאיר! ברוך הבא" וכך עוד שמות של צדיקים עלומים נוספים, שאת פניהם קיבל בשמחה וכיבדם לשבת בסמוך לו. בתו הצדקת מרת רחל לנקרי ע"ה, שדאגה לו וטיפלה בו במסירות, נחרדה למשמע הדברים, אך הגזרה כבר נגזרה, וביום המחרת, עלתה נשמתו הטהורה לגנוי רום. נלבי"ע ב- ט' בטבת ה'תשי"ז - ציונו בבית העלמין של העיר קזבלנקה. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

כנויו של רבי אהרון בפני הערבים תושבי עירו היה "באבא סידיי", אפילו הם פחדו מקדשותו, ובכל הזדמנות נתן היה לראות את נכבדיהם נגשים ומבקשים מרבי אהרון ברכה ומעניקים לו מתנות. מספר על מספר ערבים מתושבי העיר ש'היו עובדים קשה בעקר בלילות, הם 'התפרנסו' ברוח מגיבות בבתי תושבי העיר. הם, שידעו את עושרו של הצדיק, ראו רק את העשר ולא ראו את הקדושה, ובאחד מלילות העבודה שלהם החליטו לחדר לביתו ולרוקנו מעושרו. כשניגשו ונסו להכניס אל ביתו מבעד לחלון, הפתעו מאד בהיותם מותקפים על ידי נחשים אימתניים שצצו לעמדתם משום מקום והניסו בבהלה. בבוקרו של יום נגשו הגנבים, שחששו מאשר יארע להם אל רבי אהרון בפיק ברבים והתחננו לפניו, שימחל להם על פשעם ועל מעללם, רבי אהרון פטרם לשלום רק לאחר שקבל מהם הבטחה ושבועה בכל הקדוש והיקר להם לבל ישובו לכסלה ושללא יגנבו מאף בית של יהודי.

בהזדמנות מסימת שבה נאלץ רבי אהרון לצאת לקניות בשוק העיר, פנה בסיומן לאחד מהערבים שנקרו בדרך ובקשו שישא את קניותיו עבורו. בתשלום כמובן. הלה, שידע את ערכו של המבקש, פנה אליו בתחנה, שימחל לו משום שהוא נאלץ לסרב: "יא סידיי!" אמר, "אני אסיר, וברגעים אלה הסתיימה חופשתי הקצרה. עליי לשוב כעת אל בית הסוהר. אם אאחר לשוב לשם, אאלץ לשאת בענש כבד מאד וברור שעקב כך אף יאריכו את תקופת רצוי מאסרי". רבי אהרון הרגיעו באומר: "הסר דאגה מלבך, אני ערב שלא תפסיד מעזרתך לי כעת!". הערבי הלז סמך על דברתו של האיש הקדוש שמולו, נשא את קניותיו עד לביתו פנימה ומהר בלב מפרפר לשוב אל בית כלאו. שם צפתה לו הפתעה נעימה: "אתה משחרר!", אמר לו מפקד הכלא, "לך לביתך", היו המלים שהתנגנו באזניו שעה ארוכה אחר כך, כאשר כבר רשאי היה לראות את אור השמש ולנשום את האויר החופשי שמחוץ לקתלי הכלא. הוא מהר לביתו ומשם פנה אל ביתו של רבי אהרון, השתטח לפניו ארצה והודה לו מעמק לבו, תוך בקשתו ממנו שיואיל לקבל את הכבש שאותו הביא עמו כשי ומנחה של הכרת תודה. זכותו יגן עלינו אמן. (מתוך העלון פניני הצדיקים בשינויים קלים)

אופק חדרה

כניסת שבת	16:09	לוח מקומי
יציאת רבינו תם שבת	17:20	אור החיים
	17:53	
	17:44	
	17:13	
	16:22	



בפסוק של קריאת שמע. סיפר רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א: בשכונת רמת שלמה בירושלים גרה אשה אלמנה מבוגרת. כל עוד היא תיפקדה בכוחות עצמה עשו הילדים תורנות ביניהם, כל אחד בא פעם בשבוע לבקר אותה ולטפל קצת בענייניה.

משהתבגרה והפכה לסייעודית, התעורר צורך בעזרה הרבה יותר מסיבית. בנה האחד שגר בבני ברק, היה נוסע באוטובוסים, שעה וחצי לכל צד, וזה היה לו קשה מאוד. הם ניסו להביא עובדת זרה, אבל אמם לא הסתדרה איתה.

אחד הגיסים שגר בירושלים, הודיע לכל האחים והאחיות שהוא ואשתו מקבלים על עצמם את הטיפול השוטף באמא, ואילו שאר הילדים יכולים להמשיך להגיע אליה פעם בשבוע, כפי שנהגו עד עתה.

לגיס הזה היו שלוש בנות בבית: הגדולה בת עשרים ושמונה, השנייה בת עשרים ושש, והשלישית בת עשרים ושלוש. והנה, למרבה הפלא, חודש לאחר מכן התארסה ביתו הגדולה, כעבור חודש נוסף התארסה גם השנייה, וכעבור עוד חודש גם הבת השלישית. החתנים לא היו בחורים סטנדרטיים, אלא מבחירי עולם הישיבות - בלימוד, ביראת שמים ובמידות נעלות.

דווקא שהייאוש החל לכרסם, האמא הפכה לסייעודית, לא מסתדרת עם הפיליפינית - דווקא מתוך זה צמחה הישועה! הקושי, מסירות הנפש שנדרשה מהם כדי לטפל באמא הסייעודית, היא שהביאה את הברכה. מה שנראה היה "אלוקינו" התברר שהכל רחמים! "ה' אחד".

ה"חפץ חיים" זצ"ל היה אומר משפט מתוק: **"עם אמונה - אין קושי".** ובלי אמונה - אין תירוצים. מי שמאמין בה' אף פעם לא ישאל: למה זה קרה לי? למה זה מגיע לי? הוא מאמין ויודע שה' אחד, וגם מידת הדין היא רחמים, ועושה איתו וברך אותם. הרמתי האמונה הזאת היא מתנה משמים! האמונה מעניקה לאדם מנוחת הנפש ונוסכת בו את הכוחות להתמודד ולהמשיך הלאה.

סיפר רבי שאול שטרן, ניצול שואה, על נס הצלתו: "היה לי מספר גבוה מאוד במשקפיים, כמעט ולא יכולתי לזוז בלעדיהם. פחדתי שהם ישרבו לי, ובלילה הייתי שומר אותם מתחת הדרגש. יום אחד, כשקמתי בבוקר, הבחנתי שמישהו דרך עליהם ושרב אותם. הרמתי ידיים למעלה ואמרתי: "ריבונו של עולם! אני לא רואה כלום. לא די בכל הצרות של הרעב, הצמא ועבודת הפרך, עכשיו גם בלי משקפיים?" פתאום עשו הגרמנית סלקציה. הגיע הקאפו ואמר: כל בעלי המשקפיים יעברו לצד שמאל! את כולם שלחו לתאי הגזים! התברר לי ששירת המשקפיים - הצילה אותי ונתנה לי את החיים.

שבירת המשקפיים, שהייתה נראית לי כאסון נורא, התבררה כנס ההצלה שלי. **גם הקשיים מתבררים לבסוף כרחמים**."

תירוץ נוסף: יעקב אבינו ירד למצרים, ערוות הארץ, והוא חשש מהיצר הרע שלא יכשיל אותו בה. מה צריך לעשות כדי להתגבר על היצר הרע? אומרת הגמרא (ברכות ה"א): "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר (תהילים ד, ה): 'רגיזו ואל תחטאו'. אם ניצחו - מוטב, ואם לאו - יעסוק בתורה. אם ניצחו - מוטב, ואם לאו - יקרא קריאת שמע. אם ניצחו - מוטב, ואם לאו - יזכור לו יום המיתה".

בעת בואו למצרים, יעקב קיים את כל העיצות כדי לא ליפול ברשתו של היצר הרע: הוא למד תורה, לאחר מכן קרא קריאת שמע, ולבסוף הזכיר לעצמו את יום המיתה. לכן אמר ליוסף (שם, ט): "אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך".

רבי יהודה אריה רפפורט שליט"א בספרו "שיח יהודה", תירץ: במשנה (ברכות ב, ה) כתוב שחתן פטור מקריאת שמע בליל חתונתו. פעם היו מכוונים בקריאת שמע כוונות גדולות, וכיוון שחתן טרוד ונגרש - הוא אינו מצליח לכוון כראוי. מביאה המשנה, כשרבן גמליאל היה חתן, הוא קרא קריאת שמע. אמרו לו: "מדוע אתה קורא קריאת שמע? הרי לימדת אותנו שחתן פטור מקריאתה!" אמר להם: "איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפילו שעה אחת".

שואל רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל: מדוע אמר להם: "איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים", מישהו רצה לבטל אותו ממלכות שמים? בסך הכל הוא לא יקרא קריאת שמע פעם אחת!

"ויבך על צואריו עוד" (מו, כט) יעקב אבינו בשומעו כי יוסף חי אמר: "רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות".

ננסה לדמיין איזו התרגשות שאבא פוגש את בנו אחרי עשרים ושתיים שנה שלא ראהו. וכשהם נפגשים אומר הכתוב: "ויפול יוסף על צוואריו ויבך..."

וכתב רש"י: "אבל יעקב לא נפל על צווארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא קריאת שמע".

באותה שעה מרגשת, שבה נפגשו לראשונה יוסף ויעקב אחרי עשרים ושתיים שנות פרידה, ישב יעקב וקרא קריאת שמע.

צריך להבין: מדוע עשה זאת? האם לא היה ליעקב זמן אחר כדי לקיים בו את מצות קריאת שמע? בדיוק עכשיו, כשהוא סוף סוף רואה את בנו הצדיק, זה העיתוי לקרוא שמע?

ובכלל, הרי אסור לקרוא שמע כאשר יש משהו שעלול להפריע ולבלבל את האדם. טרם קיום המצווה צריך האדם לדאוג לפנות את עצמו ולדאוג שלא יהיה דבר שיטריד את מנוחתו. והרי אין לך רגע של חוסר ישוב הדעת כמו רגע כזה שבו נפגשים עם בן שבמשך עשרים ושתיים שנה היו בטוחים שהוא מת! בוודאי טרוד היה יעקב באותו רגע במצבו של בנו, בוודאי רצה לבחון אותו, לבדוק האם שמר על צדקותו כמו בימים בהם היה בביתו - אז מדוע לא המתין יעקב לרגע מתאים יותר?

ואם היה זה הזמן הראוי לקריאת שמע - מדוע יוסף לא קרא? על שאלה זו מצינו כמה וכמה תירוצים:

רבי נפתלי טרופ זצ"ל תירץ תירוץ נפלא: יעקב הצדיק אמר בליבו: "כל תלב - לה", יש לי רגע כל כך מרומם, הכי מרומם שיש בחיים, מלא בשמחה ועוצמה. את אותו רגע אני רוצה לתת לקב"ה! זאת היתה קבלת עול מלכות שמים במובן עצום - לתת לקב"ה את הרגעים היפים ביותר של החיים.

רבי אהרון יפהן זצ"ל, חתנו של הסבא מנובהרדוק זצ"ל סיפר, כי כאשר חיתן הסבא את ביתו הגדולה, התארגנו בני הבית לצאת למקום החתונה. ראה אותם הסבא מוכנים, והורה להם שייגשו לחופה, והוא יבוא עוד מעט. מה קרה? בדיוק אז הגיע בחור כלשהו להתייעץ איתו, והסבא הבחין שהוא זקוק לחיזוק, וכך ישב איתו זמן מה וחזק אותו.

תמהו הנוכחים: מדוע דווקא עכשיו רואה הסבא לנכון לחזק את אותו בחור? וכי יקרה משהו אם יקרא לו מחר וידבר איתו? הלא אין מדובר בעניין של חיים ומוות, אז מפני מה דוחה השיחה איתו את הרגעים הגדולים של הכנסת בת לחופה?

תשובתו של הסבא היתה: את הרגע שבו אני מתרגש ביותר - רוצה אני לתת לקב"ה.

אדם שמקבל על עצמו עול מלכות שמים, את הרגעים שבו יש הכי הרבה מה לעשות - הוא נותן לה' יתברך. דווקא את הרגעים בהם הוא עסוק בעניינים אחרים, הוא מקדיש לתורה או עושה בהם משהו אחר לצרכי שמים.

הרב וולבה צ"ל מביא תירוץ נוסף, בשם רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל, רעיון עצום: כשיוסף נישק את יעקב אביו, יעקב שם לב לדבר נפלא, והוא אומר לעצמו:

ראיתי בחיי תקופות שונות. עד גיל שישים ושלוש ה' התנהג איתי במידת הרחמים. ישבתי ולמדתי בהתמדה אצל סבי אברהם ואצל אבני יצחק. **"שמע אלוקינו"** - תתבונן יעקב! הוא אמר לעצמו. בתחילה, הוי"ה - שהוא שם של מידת הרחמים - היה איתי.

ואז החלו הצרות. צרות צרורות. עשו רודף אחריו להורגו, לבן מרמה אותו, בשכם תופסים את דינה ביתו, והצרה הגדולה ביותר: מחלוקת בתוך הבית, שהביאה להיעלמותו של יוסף.

"ה' אלוקינו" - התקופה של "הוי"ה", רחמים. הפכה להיות תקופה של "אלוקינו", שהוא שם של מידת הדין.

עתה, כשהוא נפגש עם יוסף, התברר לו שכל התקופה הקשה שעבר - היתה לטובתו! יוסף ירד למצרים ובכך הציל את העולם, ודאג לבני משפחתו. באותו רגע הרגיש יעקב הרגשה נפלאה: **"ה' אחד"** - הכל רחמים, גם מידת הדין! גם התקופה החשוכה והקשה - היא רחמים.

יעקב אבינו לא קרא, אפוא, קריאת שמע בשביל מצות קריאת שמע. את המצווה הזאת יכול היה לעשות מקודם, לפני הפגישה עם יוסף. יעקב קרא קריאת שמע משום שהגיע באותו רגע לתובנה חדשה

הפכות

ברכת המזון - המשך

- אכל ושבע ונסתפק אם בירך ברכת המזון:

א. שלוש ברכות הראשונות - חוזר ומברך, שהם של תורה, וספקא דאורייתא לחומרא.

ב. ברכה רביעית "הטוב והמטיב" - אינו חוזר ומברך, מאחר וברכה זו היא מדרבנן הווי ספק דרבנן לקולא. וטוב שיברכה בהיראהור הלב.

- אם אכל כזית פת בלבד ונסתפק אם בירך ברכת המזון, אינו חוזר ומברך מספק, כיוון שאין חיובו לברך ברכת המזון אלא מדרבנן, וספק דרבנן לקולא. וטוב שיהרהר ברכת המזון בלבד.

- מי שאכל כזית פת ושבע משאר מיני מאכלים, או אכל סעודה ובירך ברכת המזון ושוב לאחר מכן אכל עוד כזית פת, ועתה הוא שבע בצירוף סעודתו הראשונה, ולאחר מכן נסתפק אם בירך ברכת המזון, צריך לחזור ולברך ברכת המזון (כי יש ספק ספקא, והולכים בזה לחומרא).

- יש אומרים שאם אכל ולא שתה והוא תאב לשתות אינו חייב בברכת המזון אלא מדרבנן. אולם להלכה, דעת מרן ה' בית יוסף' שהוא חייב מן התורה. ולכן אם נסתפק אם בירך ברכת המזון חוזר ומברך, שספקא דאורייתא לחומרא. וטוב שישתה מים (בלא ברכה) ואז יברך ברכת המזון מספק, לצאת ידי חובת כל-הדעות. (אורות ההלכה)

פנינים

"כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי" (מד, לד)

הצדיק רבי מאיר מפרמישלן היה אומר: כל אדם, כאשר יבוא אחרי מאה ועשרים שנה ויעמוד לפני בית דין של מעלה, ייתבע לתת דין וחשבון על חינוך ילדיו, וישאלו אותו כיצד חונך את ילדיו? האם בדרך התורה? או חלילה בדרך אחרת...

דבר זה מרומז בפסוק - סיים הרבי - **"איך אעלה אל אבי"** שבשמים לאחר 120 ואעמוד לפני בית דין של מעלה, **"והנער איננו אתי"** - האם קיבל בני ממני חינוך בדרך התורה?! ... או חלילה... הילד שהשארתי איננו איתי, אינו עוסק בתורה ובמצוות אלא בהבלי העולם הזה.

"אני יוסף" (מה, א)

פסוק זה הסבירו רבי ישראל מאיר הכהן בעל ה"חפץ חיים", כי בשעה שירדו אחי יוסף בפעם הראשונה למצרים, התנכר אליהם יוסף והאשים אותם כי מרגלים הם. תמהו האחים איש אל אחיו ושאלו: מפני מה קרה לנו כך? מי מאיתנו הוא האשם בצרות הפוקדות אותנו? גם כאשר ירדו בפעם השניה שאלו את עצמם: מה זאת עשה השם לנו? אולם - המשיך ה"חפץ חיים" ואמר - כאשר שמעו האחים את שתי המילים: **"אני יוסף"**! מיד נתיישבו כל הקושיות, והבינו כי כל זה נגרם להם משום שמכרו את יוסף...

גם כיום - סיים ה"חפץ חיים" - יש אנשים התמהים על הנהגת ה', מדוע צדיק ורע לו, רשע וטוב לו... אולם לעתיד לבוא כאשר ישמעו כולם מפי הקדוש ברוך הוא שתי מילים: **"אני ה'!"** מיד יתורצו כל הקושיות... (וקראת לשבת עונג)

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמות: שושנה שירה ח' בי בת אברהם, מיכאל ח' בי בן סעדיה, לזכות אריה ח' בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, דיקלה בת אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, אבינה אשת בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, אייל בן ניסים וחנה, משה כהן בן יעקב, קמר (שושנה) נגר בת ענואד, בנימין חיים בן יהודית, צדוק סאלח בן ג'וליס, נבריא נגר בן זכריה.

לרפואת: אריה בן סעידה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

אלא, שיש אנשים שבמשך כל היום עסוקים בשטויות, ושעה אחת ביום - כשהם קוראים קריאת שמע - הם חיים עם הקב"ה. אצל רבן גמליאל זה היה שונה לחלוטין: במשך כל היום הוא חי עם הקב"ה. אמר להם רבן גמליאל: אני חושש ששמחת הנישואין תגרום לי לשכוח רגע אחד את הקב"ה, ולזאת איני מוכן!

יעקב אבינו ירד למצרים ואמר: אני כל כך מתרגש לראות את יוסף שנשאר בצדקותו ובמעלתו במצרים, ואני חושש שברגע של השמחה אסיח דעת אף לרגע אחד מקבלת עול מלכות שמים, ולכן קרא קריאת שמע דווקא באותו רגע.

ישנו סיפור נפלא שסיפרה לי מורה בסמינר בבני ברק: **"ביתי אושפזה בבית החולים 'שיבא' בתל השומר, ובמיטה לידה שכבה בת למשפחה חילונית מצפון הארץ, שלפי שיגם ושיחם של בני משפחתה - ניכר היה שאין להם שום קשר לתורה ומצוות. הם הסתגרו בתוך עצמם ולא חפצו בכל קשר עימנו. כשראינו כך - אף אנו הסתגרנו בתוך עצמנו, ולא שוחחנו עימם. באחד הלילות הייתי ליד מיטת ביתי, כשאימה של הבת החילונית ניגשה אלי ושאלה: "את נשארת פה הלילה?" אמרתי לה: 'כן' אמרה לי האם: 'אני רוצה ללכת הביתה. תוכלי לשים עליה עין במשך הלילה ולעזור לה במידה ותצטרך עזרה?' בשמחה רבה! השבתי, הרי ביקור חולים וגמילות חסדים הן מצוות עשה מן התורה, ועליהן כבר אמרו חז"ל (פאה א, א): 'אלו דברים שאין להם שיעור!'**

האם הלכה, ואז פנתה אלי הבת ואמרה: 'אמא שלי לא רוצה שאדבר איתכם, אבל אני רואה שאתם חרדים ומקיימים מצוות, ואני סקרנית לדעת ולהכיר מה הן המצוות. אני מבקשת שתלמדי אותי מצווה אחת שאוכל לקיימה'.

חשבתי לעצמי: איזו מצווה אפשר ללמד אשה שאינה מכירה דבר וחצי דבר ביהדות? ואז עלה בי רעיון: הרי המצווה הראשונה שכתובה בש"ס משניות היא קריאת שמע, אלמד אותה מצווה זו! אמרתי לה: 'אלמד אותך מהי קריאת שמע. תקבלי עליך עול מלכות שמים. ותביני שהקב"ה הוא שמנהל את העולם'.

פתחתי את הסיפור בקריאת שמע, והסברתי לה מה זה 'ואהבת' - הקב"ה נתן לנו כל כך הרבה דברים טובים, ולכן צריך לאהוב אותו ביותר. 'בכל נפשך' - למסור על כך את הנפש, 'בכל מאודך' - למסור על כך את הממון. לאחר ההסבר המפורט קראתי עימה קריאת שמע ברגש רב, וכיוון שכבר התעייפה, היא נרדמה.

בבוקר שלמחרת היא לא קמה משנתה. היא נפטרה במהלך הלילה! התברר שהיא היתה חולת אפילפסיה, ואומנם לא מתים מכך בדרך כלל, אך ככל הנראה אירע קצר חשמלי חזק במוחה, והוא גרם למותה.

כמה נפלאות דרכי ההשגחה! הבת הזו לא הכירה בחייה מהי יהדות, והנה הקב"ה גילגל שהיא תהיה איתנו באותו חדר, ועל אף שאמה לא רצתה שתדבר איתנו, בלילה שלפני פטירתה היא ביקשה ממני ללמד אותה מצווה אחת, ואני בחרתי דווקא במצוות קריאת שמע. כך היא קראה קריאת שמע לראשונה בחייה, ונשמתה יצאה מן העולם לאחר שקיבלה עליה עול מלכות שמים!

רבנו יונה כותב ב"שערי תשובה" (שער שני אות טז): **"כל העושה מצווה אחת סמוך למיתתו, דומה שקיים את כל התורה, ולא היה חסר אלא אותה מצווה"**. גם אם אדם קיים מצוות כל ימי חייו, וישנה משמעות מיוחדת למצווה שהוא מקיים לפני פטירתו, וקל וחומר לאדם שלא קיים בחייו שום מצווה. אין לשער מהו כוחה של מצווה. יעקב נפגש עם בנו יוסף וחשב: איך נחל יוסף הצלחה כה גדולה במצרים עד שהפך למשנה למלך? רק משום שהקב"ה היה איתו! אף אחד בעולם לא היה יכול לעזור לו, רק הקב"ה! לפיכך קרא יעקב קריאת שמע דווקא באותה שעה, כדי להזכיר לעצמו שמי שמנהל את העולם הוא רק הקב"ה!

מצפה הארץ

על המהרי"ל דיסקין ה' שרף מבריסק', העלילו פעם המשכילים עלילת שווא, שכביכול, שלח ידו בכסף שהופקד אצלו, והתלוננו במשטרה שהוא גנב, כתוצאה מתלונה זו הושלך הרב לכלא ונשקפה סכנה לחייו. השתדלנים מקרב הציבור החרדי השיגו עבורו את העורך דין הגדול ביותר ברוסיה שהיה יהודי מומר. עורך הדין בא אל הרב לכלא לדבר עימו אודות קו ההגנה שינקוט במשפט. בעת הפגישה, ישב המהרי"ל כשפניו כלפי מטה, בלי להביט בפני עורך הדין, וכך ענה לשאלותיו. בסוף הפגישה שאל עורך הדין: **"כבוד הרב, מדוע אינך מסתכל עלי?"** והרב ענה בפשטות: **"כי אסור להסתכל בפני אדם רשע!"** הגיע המשפט. התביעה הציגה את כתב האישום, ואז נעמד עורך דינו של המהרי"ל ואמר כך: **"כבוד השופט! ברצוני לתאר לך מיהו הנאשם. הוא הרי יודע היטב שחיו תלוים בו, ואף על פי כן בפגישתו עימי לא הסתכל עלי, כי על פי ציווי תורתו אסור לו להסתכל בפני אדם רשע. אמור לי אתה, כבוד השופט, היתכן שאדם כזה הוא גנב?"** ואכן השופט קיבל את הטענה וזיכה את המהרי"ל מכל אשמה.



פרשת ויגש

נלמד מיוסף למחול לחברו וגם להטיב עמו

"וְעַתָּה אֵל-תִּירָאוּ אֲנִי אֶכְלָל אֶתְכֶם וְאֶת-טַפְּכֶם וַיִּנְחַם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל-לִבָּם"

אנו רואים בפרשתנו שיוסף לא רק שלא גמל רע לאחיו למרות שרצו והורגו ואחר כך החליטו למוכרו לעבד שהוא מעמד השפל שבאדם אלא עוד עשה עמהם חסד שזן ופרנס אותם במצרים וכך דרכים של הצדיקים תמיד, ולכן הקב"ה מרחם עליהם בעולם הזה ובעולם הבא.

כותב אור החיים על הפסוק "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי" בא לומר שאפילו בזמן שמכרתם אותי לא פסקה האחוה שלי ממכם כל שכן עכשיו שאני מלך **כתב העולת תמיד**: ולא יהיה די למחול לשני, אלא שמהיום הזה והלאה תשתדל לעשות עמו טובות כאלו לא עשה עמך רעה מעולם.

כותב הרמב"ם (סוף פרק ב מהלכות תשובה) אסור לאדם להיות אכזרי ולא יתפייס אלא יהא נוח לרצות וקשה לבעוט ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול מוחל בלב שלם ובנפש חפיה, ואפילו הצר לו וחסא לו הרבה לא יקום ולא ייטור וזהו דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון, אבל העובדי כוכבים ערלי לב ועברתן שמרה נצח, וכן הוא אומר על הגבוענים לפי שלא מחלו ולא נתפייסו, "והגבוענים לא מבני ישראל המה".

ובתורת חסד יודע ככל שעולים יותר גבוה בעולמות העליונים ישנו יותר חסד ורחמים בלי גבול עד המידה הגבוהה ששם יש רחמים בלי גבול ואדם צריך לשאוף להגיע למדרגה זו של רחמים בלי גבול תמיד למחול ולסלוח

נובא במסכת קידושין הסימן למשפחה היותר מיוחסת הוא מי שותק ראשון במריבה. הגמרא שם אומרת אם אדם רוצה להתחתן עם משפחה מיוחסת ואינו יודע מיהי משפחה המיוחסת מי ששותק ראשון במריבה והוא שותק ראשון הוא יותר מיוחס

הגמרא בשבת (קמט:) אומרת אי"ר יעקב כל שחברו נענש על ידו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה. ומסביר אחד מאחרונים, שאפילו במקרה של אדם שסבל מאדם אחר שהציק לו ומשום כך נענש המציק על ידי הקב"ה, מאחר שסוף סוף אדם זה היה גורם לעונשו של השני אף על פי שהיתה הצדקה לכך, ראוי שגם הוא יענש, אולם הדברים אמורים רק כאשר הסובל פעל להביא את העונש על המציק לו, כגון שהתפלל להקב"ה שיעניש אותו, ואף על פי שסבל, היה לו להתפלל שסבלו יספק ע"כ. ולכן אנו אומרים בקי"ש שעל המיטה, הריני מוחל וסולח וכו'.

מסופר בזוהר הקדוש על רבי אבא שהיה יושב בפתח שער העיר לוד וראה אדם אחד שהיה בא ויושב על גל של אבנים שהיה בתחתית ההר והנה אותו אדם היה עייף מן הדרך וישב וישן שם על הגל, ובתוך כך ראה ר' אבא שבא נחש אל אותו אדם להזיקו והנה בא מוי קאחר והרג את הנחש שרצה להזיקו, כשנתעורר אותו אדם משנתו ראה את נחש אצלו שהיה מת, ואח"כ קם האדם ובא ללכת, ובדיוק באותו רגע נפל סלע מראש ההר לתחתית ההר וניצל אותו האדם (שאם לא היה קם באותו רגע היה הסלע נופל לו על הראש),

שאל אותו ר' אבא מה מעשיך, שנעשו לך שני ניסים כאלה, אמר לו כל ימי מחלתי לאנשים שעשו לי רע, ואם לא הייתי יכול להתפייס איתו לא עליתי למטתי עד שמחלתי לו ולכל אלו שציערו אותי, ולא חששתי עוד יותר בכל הימים לאותו רע שעשה לי ולא די בזה, אלא מאותו היום והלאה השתדלתי לעשות עמהם טובות כדי שלא יחשבו שאני שונא אותם, בכה ר' אבא ואמר מעשיו של זה גדולים יותר ממעשיו של יוסף, מפני שיוסף היה ראוי לרחם עליהם, מפני שהם אחיו, אבל מה שעשה זה האיש הוא יותר ממעשיו של יוסף, כי ריחם על כל אדם אפילו לא היו אחיו. (זוהר הקדוש – מקץ).

במשנה (אבות ו, א) "רבי מאיר אומר, כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה ואחד מהן זה מוחל על עלבונו היינו שזוהי מעלה זוכות שלא כל אדם זוכה להגיע אליה ומי שלומד לשמה זוכה למעלה זו,

החיד"א בשם אור החיים הקדוש מספר **מעשה שהיה**, שראה לעשיר אחד תלמיד ואלים, שהיה נוזף בתי"ח אחד ומזלזל בו, ואחר שהלך ביקש הרב מאותו ת"ח דבברי פיוס, שלא ישיא את ליבו גם לזאת, וימחל לעשיר הנזכר. והשיבו החכם, כי תכף ומיד מחל לו, מפני שאמרו בזוהר הקדוש (פרשת צו דף כח ע"ב), שהחטאים ועונות של ישראל מכבידים על כנפי השכינה ח"ו, ואם לא היה מוחל לו, היה נחשב עון לעשיר, והיה נגרם צער לשכינה, ולכן תכף ומיד מחל לו, שעל ידי כך אין צער לשכינה, מחמת אותו עון, והנאהו להרב ל"ל.

ובספר כיכר לאדון כותב שלכן נאמר (ר"ה יז) כל המעביר על מידותיו, מעברים לו על כל פשעיו, שזהו מידה כנגד מידה,



ההלכה הקדושה
4:12
ההלכה הקדושה
5:24
ההלכה הקדושה
5:56



שכשם שהוא מעביר על מידותיו ומוחל למי שמצער אותו, כדי שלא לגרם צער לשכינה בעון המצער, כך מוחלים לו על כל עונותיו, נלמד מיוסף הצדיק שלמרות כל מה שעשו לו אחיו לא הקפיד עליהם כלל אלא דאג להם לכל מחסורם כפי שאמר להם "וְעַתָּה אֵל-תִּירָאוּ אֲנִי אֶכְלָל אֶתְכֶם וְאֶת-טַפְּכֶם וַיִּנְחַם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל-לִבָּם". כל מה שאמר להם מרגלים אתם ושם את הגביע באמתחת בנימין כדי שיתכפר להם מה שעשו לו כיון שמכרו אותו לעבד עכשיו מידה כנגד מידה השבטים ילחמו על בנימין לקחתו מיוסף וכך יתכפר להם העוון **כדי להגיע לזה** שלא רק לשנוא את מי שעשה לך רע אלא גם להטיב לו ולגמול איתו חסד צריך להאמין שהכל הוא מהשם יתברך כל מה שעושים לאדם הכל נגזר משמים

וכן דוד שברח מבבל בא שמעני בן גרא וקילל את דוד קללה נמרצת וביזה אותו ואזי בא אבישי וביקש רשות לערוף את הראש לשמעני אמר לו דוד מה לי ולכסם בני צרויה כי ה' אמר לו קלל מה ששמעי מקלל אותי זוהי גזרה משמים ועל כך זכה להיות דוד המלך רגל רביעית של המרכבה היינו שדוד המלך ראה זאת כעונש מה' ואם לא היה ראוי לעונש זה שמעי לא היה מקללו לפי מדרגתו הגבוהה של דוד המלך **מסופר על החפץ חיים** שהתגלגל במדרגות וכולם צחקו חפץ היה שמח באותו יום שקיבל בזיונות **וכן קרה עם רבי יחזקאל אברמסקי** שראהו תלמידו שמח אמר לו מדוע אתה שמח אמר לו שהתבונתי ולכן אני שמח, ישנו רב גדול שבתו היתה חולה הוא ידע שרק בזיונות יעזרו להצילה הלך בכוונה למקום שיבזו אותו ואכן לאח זמן קצר בתו התרפאה

מסופר על אדם עובר אורח שחשדו בו בחורים מישיבה שהוא גנב כסף מישיבה כיון שרכב על אופניו ומיהר ונדמה להם שהוא הגנב ותפסו אותו בכח הזמינו משטרה ושמו לו אזיקים באמצע רחוב ראשי בבני ברק, ליד ביתו הוא לקחם לביתו והוכיח לשוטרים שנפלה טעות ואין לו קשר לגניבה ואכן שחררוהו מיד, אבל הוא התבייש מאד ובמשך כמה ימים לא יצא מהבית ואמר לקב"ה אני מוחל לבחורים על כך, אחד עשרה שנה לא היה לו ילדים ומיד לאחר שמחל לאחר תשע וחצי חודשים נולד לו בן ואחרי כך עוד שני ילדים **מעשה** בחסיד אחד שאמר לו במה הארכת ימים אמר לפי שמעולם לא קלנתי אדם או חרפתי שעניתיו אלא הייתי סובל ומוחל לכל שציערני. (ספר חסידים ס' תרנב)

הרה"ק ה'ברכת אברהם ז"ע היה רגיל לספר על הגאון רבי יוסף טוב ליפמן היילפרין שהיה אב"ד ק"ק שכאשר עלה על כס הרבנות התנה עם ראשי הקהל ב' תנאים. א. לבל יהיו לעשות דבר גדול כקטן בענייניהם עיקר מבלי להתניעץ עמו תחילה וליטול רשות. ב. להיות וחפץ הוא לעסוק בתורה בהתמדה ומבלי מפריע על כן שלא יבואו לדבר עמו אלא במוצאי שבת. והיה יושב ועוסק בתורה בבית המדרש כל ימות השבוע, ורק ביום שישי היה שב לביתו. פעם אחת הלכה הרבנית אל השוק וראתה שם דג גדול ומשובח וחפצה לקנותו לכבוד שבי"ק, והחלה לשאול את המוכר 'מה יקר' – כמה דמי הדג, ובאותו רגעים ממש הגיעה אשת הגביר ותמדה את הדג, והעלתה את המחיר, ונתן לה המוכר את הדג, טענה כנגדה הרבנית שהרי היא כבר נתנה עיניה במקח, השיבה לה 'הגבירה' בכיניו פונג ומעליב לעיני כל ישראל... ותהום כל העיר על ביזוי כבוד התורה, ורצו ה'פרנסים' ללמד את אשת הגביר כגמולה ולהענישה כדת וכדין, אך ידיהם היו כבולות כי התחייבו שלא לעשות מעצמם מבלתי הסכמת הרב, במאידך אי אפשר 'לגשת' אליו עד מוצאי שבת. אך ביקשו מהרבנית שיתכין את השטח' ותעשה כחכמתה היא 'לחמם' את הרב, עד שכאשר ידברו עמו במוצ"ש כבר יתרחק הרב להעמיד את כבוד הרבנות על תילה... בבלי שב"ק כשחזר הרב מבית הכנסת ורצה לקדש על הכוס ולהתחיל בסעודה ראה שהרבנית אינה יושבת בשולחן אלא מסביבה היא לעצמה בשולחן אחר, נבהל ושאל מה אירע, השיבה לו 'איני ראויה להיות רבנית ולהסב על שולחן הרב'... לא הבין דבר וחצי דבר עד שסיפרה לו כל קורות המעשה, וכיצד פגעו וזלזלו בה ברובו העיר, והוסיפה לומר שראשי הקהל רצו להענישה ולקונסה אך ידיהם כבולות כי לא יכלו להתניעץ עם הרב... פייסה הרב בדברים עד שנתרצה לישב בשולחן, וכבר עמד לקדש על הכוס. אך הרבה מעט ושאלה אימתי היה מעשה זה, השיבה הרבנית 'ביום שלישי, השתומם הרב וקרא בקול גדול ביידיש שלישי, שלישי, מיום שלישי ועד עכשיו הנך נוטרת טינה בלב על בת ישראל, מיד אמרה שהיא מוחלת, אך הרב לא קיבל דבריה באמרו שמוכרחים אנו לבקש הימנה מחילה על שכעסת עליה מיום שלישי ועד עכשיו... ואי אפשר לדחות את הדבר, ואכן מיד יצאו לדרך לעבר בית הגביר. כשהגיעו לשם הקישו על הדלת, שאלו בני הבית 'מי שם בחצר', ואמר הרב את שמו, והבינו כי בא לגעור בהם על הפגיעה ביאשת חברי, ונבהלו מאוד כי חששו מהקפדתו, ונפלו על רגליהם בבכיות ובתחנונים שימחלו להם על הפגיעה ברבנית. אך הרב אמר כי אדרבה אנחנו באנו לבקש מחילה על אותה טינה כבושה שבלב מיום שלישי... לא עבר זמן הרבה ותפייסו כל הצדדים וביקשו מחילה זו מזו, ורק אז חזר הרב לביתו לקדש על הכוס. כשהיה היברכת אברהם' מספר מעשה זה, היה מתלהב ביותר וזועק באש קודש ביידיש שלישי, שלישי, מיום שלישי ועד עכשיו הנך נוטרת טינה בלב על בת ישראל, עד שנודעו כל השומעים ונחקק בקרבם עד כמה אסור להשאיר טינה שבלב, ואף במקום שהצדק עמו... (עיקרי המעשה נדפסו בהקדמת נכד רבי יו"ט ליפמן לספרו תוספת קדושה).

סעדי ואושעה - כשאושע אערך סעדה לה'

מלבד הודאה בברכת הגומל לחיבים טובות שממלגי כל טובי, שאומר החולה שרפא ממחלתו, יש הנהיגים לערוך סעדת הודאה, ובמהלכה לספר ולפרסם הנס, כמאמר הכתוב 'אודה ה' מאד בפי ובתוף רבים אהללנו... וירממוהו בקהל עם' וכיו' להודות לבוה' כל העולמים על הנס ועל הנפלאות שעושה עמנו נדיר. וכן ידועה הסגולה לרפואה, שיקבל החולה לערוך סעדת הודאה כשיתרפא. מקור לזה מוצאים בדברי חז"ל (ברכות מו): 'רב זירא חלש, קבל עליו רב אבהו ששעשה סעדה לרבנן, באס ירפא רב זירא ממהלתו'.

אמרו מזמור לתודה ושירי הודאה והתינוק נולד ללא בעיות

הגדה האחרונה של אשתי הייתה ארכה וקשה ביותר. בחדר הלדה הרופא הבחין שישה האטות המורות בדפוק העבר, מה שמחביב נתוח בדיחפות. הוא אמר שיחזר עוד כמה דקות, ובינתיים לכינו אותה לנתוח. שאשתי התחילה מיד לומר 'מזמור לתודה' פעם אחר פעם, ואני נעמדת בפנת החדר והתחלתי להודות להקדוש ברוך הוא ואף שרתי חרישית שירי הודאה. פעם 5 דקות הרופא חזר, הביט במוניטור והחליט לדחות את הנתוח התושבתי מתש על הפסא, ממלמל בדברי תודה, ואחרי 20 דקות הופיע שוב הרופא (שאינו חובש פפה) ואומר לי: 'תמשיך לעשות את מה שעשית, זה עובד! ואשתד צריכה את זה...' אולי מותר לצין כי בסופו של דבר לא היה שום נתוח, וברוך ה' זכינו לבן בריא ושלם.

אמירת נשמת כל חי הבריאה את הבן / ספור

שקבע עצוב שרר במסדרונות בית החולים. האב המדאג התהלך אנה ואנה ללא מנוח. אחיות בלבן הסתובבו מפעם לפעם מנסות להקל על סבלו של זה ולסיע לזה. יהודה שכב אין אונים, פניו חרות פסיד.

לפני מספר ימים נפצע יהודה, בחור בן שמונה עשרה, בן זקונים להוריו, בתאונת דרכים קשה וכעת מצבו אינו פשוט כלל. מצפים לנס של ממש. - 'אני רוצה לומר לך...' פנה אליו בהסוס קל ראובן, חברו הטוב של יהודה שתישב לידו. ראובן היה עם החבור ממש כמה רגעים לאחר התאונה. '...' שמעתי על סגלה בדיקה ומנסה... אתה מוכן לשמעי'?

האב הנהו בהספקמה. - 'יש קבלה מרבי יהודה החסיד, שאדם קבל על עצמו, שישניצל מהצרה ואמר תפלה נשמת כל חי' בפני עשרה. אתה קבל על עצמך שאם הנד יהא בטהרה בריא ושלם - תודה לה' בישמח כל חי, וכן לערוך סעדת הודאה בצבור...' - 'אני מקבל על עצמי בלי דבר. כמובן שאודה לה...' ביעודה... ברב עם...' אמר האב בניחיות. - 'אתם יודעים מה?'... 'אחיו של יהודה, שתישב בסמוך אליהם, התעורר בלהט למשמע שיחתם. 'לא חתים לחכות לישועה! אפטר לומר כבר עכשיו נשמת כל חי' בן, כך שמעתי לומר עם עשרה אנשים ולהתפנות להודות לה' בכל מצב!' - 'נשמע לי מצין...' האב נסחף בהתרגשות וישערו לי לסדר עשרתי? עם זכרת שמים מיתדת, תוף דקות ספרות התאחדו עשרה אברכים, שהיו בקרבת מקום, ובקשו לומר תפלת נשמות' ליד מטתו של החולה. בתחלה הרופאים התנגדו נמרצות, אך אלו הבטיחו להם שיעשו זאת במהירות ובשקט. וכך עשו. תחלה, תהו האברכים מה מקומה של תפלת הודאה נרגשת ליד מטתו של חולה אנוש שמעט ואפקה תקנה לחייו, אך ראובן הסביר להם חרישית, שהם כה מאמינים וסמוכים בישועתה כי עד שהם כבר ממש רואים אותה כאן ועכשו ורוצים להודות עליה. כמו שכתוב: 'אודה ה' כי עניתי ותיחי לי לישועה...' אני מודה לך עוד לפני הישועה מרב בטחון מחלט בך, ואז בוא תבוא הישועה. התפלה היתה מרוקמת. ההודאה והשמחה שם בחדר העפילו לפסגות. אם מישהו זר היה לקלע למקום בטוח היה שמארגע משמח מאד מתחולל... האב עצם את עיניו וראה בלבו שמינו את יהודה בחור בריא, עליו ושמח. יתה ז' הודאה אמיתית. היתה זו הודאה עמוקה שמקורה בבטחון מחלט בפי שאמר יהודה העולם. הודאה על כך שהישועה לבטח עומדת בפנת. הם נצאו מחוץ לחדר, והמשיכו לשיר ולרקוד בשמחה ובהתלהבות, תוף התעלמות מחלטת מהמפסדים המתפללים ששגרו אליהם מכל עבר. מיתוף להט הרקוד הבטיח האב, שידיעות בעיניו: 'אני מקבל על עצמי, בלי דבר, שגם בפתנת בני אודה לה' בצבור בתפלת נשמת כל חי'...' באתר עם נפלא, זמן קצר לאחר אירוע זה דחוו הרופאים, כי מצבו הוא יהודה התיצב. הוריו לו ארבעים אחוזי חמימות שהיה צריך קדם, הוא התעורר לאט לאט ותוף זמן קצר שב לביתו בריא ושלם. כמובן שהודו הם להשם ותברך באמירת נשמת כל חי' ובסעודה. וכן זכו שבאותה השנה התחתו התפלה זו, גם בתתנה הודו לה' ברב עם באמירת נשמת, וכן חלקו למזכרת תפלה זו, ואת זכו לראות את ישועתה ה' הרופא האמתי, הטוב והרקמן, שהלך בידו. (ע"פ ספור אמתי שהובא בספר 'מטה אהרן' על נשמת כל חי)

תגיד טוב - ולסוף יהיה טוב, לפתוח את הפה תמיד לטובה

הרה"ק רבי שלמה מקרלין זיע"א אמר שצריך האדם שתמיד יהיה שבע רצון, ויהיה פיו מלא הלל והודאה להקדוש והוא על רב חסדיו, ואם שואלים לשלומי יענה ויאמר: 'הכל טוב בך רח"ו, ואף שבאמת עדין אין מצבו טוב כל כך. ואם תמיד האדם בהנהגה זו, אזי יתנהג עמו בן הקדוש ברך הוא ויטיב עמו באמת כדי שלא ישאר שקרן... וכמו ילד שמתפאר באביו שהוא טוב ורחים, וכי גבוא אביו, ויכחיש אותו ויאמר שאינו טוב! וכן דרש את הפסוק 'ואתה אמרת הטיב איטיב עמך' (בראשית לב), באם יתגרל לומר תמיד שהכל טוב, 'ואתה אמרת הטיב', אזי מבטח לו שכן יהיה באמת, שהקדוש ברוך הוא יאמר 'איטיב עמך'... (שמע שלמה)

כותב רבנו יונה ב"שערי השו"ב" (שער ד', 7): 'ואם תמצא את החוטא תלך אה תקרה אותו צרה, ויצדיק עליו את הדין ויקבל המוסר באהבה, יהיה לו זה לזמן חיי חיסוריו הרבים הראויין לבוא עליו, כמו שנאמר (תהלים עו, יא) 'כי חמת אדם תודך אמת תחנור' - פרוש: פאשר צער האדם יודה אותו, כלומר שיהיה אודה האדם בעת צער. 'שארת חמת', שהיו מפתחות לבוא על האדם... 'תחנור' ותעלב אותם ואל תביאם עליו...'.

'ארוממך ה' כי דליתני...' / ספור הצלה מטביעה בבור טיט

יום שלישי 4:20 אחר הצהריים. רוקלנד לייק שבניו יורק. יהודה, הצעיר לבית משפחת מ' בעצומו של טייל עם חבריו, טייל שארגון מטעם הוסיבה פה היה לומד. שמש חמימה ממרצה את המטיילים הצעירים

והם פוסעים בחבורה אחת מלקדת במסלול שלפניהם. הנוף קסום ויפהפה. הרים שלל גונים וצבעים נשאים באפק ואגמים תכלים זורמים בשלוח. מצב רוחם עליו ומרומם, והם מתקדמים בקצב מהיר. מדרך הטוילים צועד בראש ואחריו הנערים מפספסטים זה עם זה. - 'יהודה!' פונה שאל אל חברו הטוב. 'תסתכל על האגם פה בצד! מה איתה אומר שנתעב פה קצת? נשקשף קצת את הרגלים, ואחר כך נשיג את הקבוצה?' - 'למה לא?' גאית יהודה והשנים נפרדים מהקבוצה בלא שמישהו מהצוות מבחין בכך. הם מתקרבים לאגם ושואלו, חובב ההרפתקאות, מכינס רגל לתוכו. המים הצוננים מקבלים את פניו וקוראים לו להעמיק יותר. אף אז, בשבריר של שניה קורה דבר מדהים. האגם כמו פוער את פיו ומתגלה בצצה עמקה וטובענית. שואל מתחיל לשקע פנימה. פהרף עין הוא קולט את השפנה פה הוא נמצא, ובלי לחשב הרבה הוא תופס בכל כוח ביהודה חברו שנותר בחוף. יום שלישי, 10:4 אחר הצהריים בבית משפחת מ. שבמניסי. הסלפון מצלצל. הרבנית מ. נענית לשיחה. על הקו אחת מנשות הקהלה. - 'הרבנית', קולה מפיציר ומתחנן, 'אני עורכות עוד כמה דקות לפני שנת - הקהלה. תכננו שזו תהיה סעדת הודאה פה נאמר כלנו יחד נשמת כל חי. אמן קצת בהתראה מאחרת אבל... רצינו לבקש שגם הרבנית תכבד אותנו בנוכחותה ותגיע. פשהרבנית נמצאת איתנו האוירה הופכת לרצינית יותר וכל המפגש נראה אחרת'. הרבנית מעיפה מבט מתלבט בפניו הרהיבים המעוסים, ברצף המללכות, פתבשיל שמוכן בחציו על הפייר והבדיל העשומות, שתכננה להיות ומחליטה תוף רגע קצר. - 'בסדר', באבא גזרת ה' בעוד כמה דקות. 'האשה מעבר לקו מודה במליס נרגשות וכן מנתקות את השיחה.

פעבור מספר דקות נקצת הרבנית מ. אל מקום האספה ומתחילה פהרגלה לשאת דבר חיובי בפני קבוצת הנשים שמולה.

30:4 רוקלנד לייק שבניו יורק במאפי אדיר שואל אותו ביהודה ומצליח להחליץ מו הבצה. אלא, שמעצמת האחיזה הפתאמית, היהנה נופל ונזרק אל תוף האגם. הכל היה ענין של רגעים. יהודה חש איך גופו צונח אט אט לתוף הבולען האים הזה. הבצה כבר מכסה חלק מרגליו. הוא הולך ושוקע. הולך ומעמיק לתוף הבץ. באינסטינקט ראשוני הוא מנסה להוציא את הרגל, אך הבצה כמו מגנט רב עממה, מושכת אותו יותר והוא כבר מכסה פלו עד מתניו בעסה חומה ודביקה. עוד מעט ויגלם לגמרי. תוף שליות הוא נשאב אל לועה של הבצה. יהודה מפעיל את כל כוחותיו ועושה מאמץ נואש לצאת, אך הבצה חזקה ממנו ומושכת אותו יותר ויותר. פעת הוא כבר שקוע פלו עד צוארו בתוף הבצה.

יהודה שולח מבט נואש ואמלל לשואלו, שעומד במרחק ולא יכול להצילו. מבט מתחנן שאומר... 'אתה לא הולך להשאיר אותי פה, כנו!'... אך שואל, אי בפיפשותו לעשות כלום. והכל מתרחש בשניות ספורות. יהודה מבין שזהו. סופו קרוב, והוא הולך להפחד מהעולם. המחשבה שעולה בראשו היא - צריך לומר 'שמע ישראל'. הוא רוצה לומר זאת אך מבין כי גם פיו מכסה בפץ. לכן הוא רק מכון את מחשבתו: 'שמע ישראל ה' אלקינו...' יום שלישי 28:10 - 'הרבנית', פונה אליה אחת הנשים. 'התאספנו כאן כדי לומר נשמת כל חי'. החלטנו להודות לה' על גס שהתרחש עמנו. האם הרבנית תהיה מענינת להצטרף אלינו, אפלו שהרבנית לא היתה שתפה לנס שלנו'?

רועה להודות לה' בתפלה הזו.

- 'על מה?' - 'לפני שש עשרה שנים שלח לי ה' את בני הצעיר יהודה. חכינו לבן הזה לא מעט שנים, ואני חושבת שלא מספיק הודיתי לה' עליו, על החבור הפקסים הזה. מתעורר בי פתאום רצון חזק להודות על המתנה הזאת שה' חנן אותי...' הנשים מחכות בהנבה והקבוצה מתחילה לומר 'נשמת כל חי'. הרבנית אומרת בקול וכלם אחריה בהתרגשות, בשמחה, בהודה ובהתרגשות. יום שלישי 30:4 אחר הצהריים הרוקלנד לייק הבצה הטובענית כבר מכסה אותו לגמרי. יהודה נשאב לתוכה כאלו מלשה מושף אותו מטה מטה. היא כבר מכסה את פיו וכמעט חוסמת את נשימתו. אך אז, הוא רואה מזוית עינו את שואל חברו נוטל מקל שהיה מנח שם בארץ גם ומושיט לו. פנראה היה זה מוטו של ספינה שנשפך שם בצד. יהודה נאחו במקל פפתאום... באפן שאין לו שום חסר הגיוני, יהודה מרגיש כמו על מדורות נעות, גופו משתחרר... הוא בחוף. בקלות עצומה הוא יוצא מן הבצה הישר אל זרועותיו של חברו. נעשה עמו גס הרבה מעבר לדרך הטבע. כדי למשות אדם השקוע בבצה דרושים לפחות שלשה גברים חסנים. וכאן, שואל הצנום הצליח למשות אותו בקלות מפיאה.

מבלילים מן הדרמה המפחידה שיעברו עמדו שני הנערים ופוצו בצחוק ללא מליכה. יום שלישי 9:00 בערב. יהודה כבר בביתו, עיף ויגע לאחר הטויל. הוא יושב עם הוריו לאכל את ארוחת הערב, ומתחיל לספר להם את מה שקרה שם באגם האימיתי, הפעם דמעות חונקות את גרונו. - 'רגע!' אמו מחוררה, מרגשת, 'מתי כל זה קרה? מתי הכל קרה?' 'וכשיהיה עוננה לה, דמעות פורצות מעיניי' - 'מה!'... 'זה היה בזמן ש... בזמן סעדת ההודאה! אמרתי נשמת כל חי' עם כל הנשים!... אמרתי בקי נשמת' הודיתי לה'...' עליך' המלככים הוצאו אודה משם!...' המלים בקשי יצאו מגרונה. 'ארוממך ה' כי דליתני... חיייתיני מרדי בור...' [הרב לוגסי שליטיא - הודאה קיצור שולחו ערוך גנצפריד סימן סא סעיף ג מי שעשה לו גס, יש לו להפריש לצדקה ממנו כפי השגתך, ודו, ויחלק ללומדי תורה. ויאמר: הריני נתון מעות אלו לצדקה, ויהי רצון שיהא גם חושב פאלה הקרבתי תודה וענין סדר אמירת קרבן תודה בספר חיי אדם סוף חלק ראשון]. וטוב ורואי לו לתקן איה צריכים רבים בעיר, ובכל שנה ביום הזה יתבדוד להודות לה' יתברך שמו ולשמוח ולספר את הנס (סימן רי"ח ובחיי"א).

בתפילה אנו אומרים: '... על סידך שבכל יום עמנו. ועל נפלאותיך וטובותיך שכלב עת. 'וביארנו כסידור 'אוצר התפלות': 'נסידך' הם הנסים הנראים והנגלים, שהם עמנו בדיעותנו. ונפלאותיך הם הנסים הנפלאים והמכוסים ואין בעל הנס מכיר בסו. חובת האדם תמיד להודות לה' על הכל תמיד ירגיל את פיו לשבח להודות להלל את בורא עולם על כל דבר שגמל עימו ושמברך את ברכות השבח יברכס בכוונה מתוך הודאה גדולה ושבח לה'

[ז] קפה מבושל במים אף על גב דיש מחלוקת בברכתו, פשט המנהג בכל מקום לברך שהכל, ואם אכלה קלויה בין הגרעין קיים, בין טחון יברך שהכל, וכן על תה מברכים שהכל:

[יא] חומוס כשהוא קלוי מברך בורא פרי האדמה ולאחריהם בורא נפשות, ואם טחנם כקמח מברך שהכל, וכל שכן אם עירב עימהם סוכר:

[יח] אורז מבושל בין תבשיל שנתמעך האורז בין לא נתמעך שגרירי האורז שלמים, מברכין תחלה במכל מקום ואחר כך בורא נפשות, ואף על גב דיש אומרים שאם לא נתמעך לגמרי עד שיהיו נדבקים זה בזה מברך בורא פרי האדמה, כבר נתפשט המנהג לברך במכל מקום בכל גוונא, ואם אכל אורז זה ואכל גם כן פת כיסנין אף על פי שאכל זה לחוד וזה לחוד יברך מעין שלש על כיסנין, ויפטור האורז אם כן בזה הברכה, ולא יברך בורא נפשות ואחר כך על המחיה משום חשש ברכה שאינה צריכה]ה"ע **האוכל פרי האדמה ומזונות יברך קודם נפשות על האדמה ואם בירך קודם על המחיה לא יברך נפשות. האוכל מאכל שהוא ספק נפשות ספק על המחיה לא יברך שום ברכה אחרונה. אכל פירות העץ שאינם משבעת המינים עם פירות שבעת המינים יברך על העץ ועל פרי העץ ויפטור גם הפרי שאינו משבעת המינים** [

[יט] האוכל פת כיסנין עד ג"ד דרה"ם שהוא שיעור שלשה ביצים מברך מעין ג', דכל כהא לא חשיב קביעות סעודה, ועל ע"ב דרה"ם מברך ברכת המזון לכולי עלמא דחשיב זה קביעות סעודה לכולי עלמא]ה"ע **ע"ב דרה"ם הוא 216 גרם וטוב להחמיר לאכול 230 גרם וצריך שיאכל כל כזית מפת הבאה בכיסנין בכדי אכילת פרס**, ומ- ג"ד דרה"ם עד ע"ב דרה"ם יש אומרים דמברך במכל מקום ומעין שלש, ויש אומרים דמברך המוציא וברכת המזון, ואף על גב דשורת הדין מחייבת דלא יברך בזה ברכת המזון משום ספק ברכות, וכל שאינו מברך ברכת המזון ממילא גם המוציא לא יברך כי אם במכל מקום, כדי שלא יהיו ברכותיו סותרות זה אחר זה מכל מקום ירא שמים יזהר שלא יביא עצמו לידי מדה זו אלא או יאכל פחות מן ג"ד דרה"ם ויברך מעין ג' או יאכל יותר על ע"ב דרה"ם ויברך ברכת המזון לכולי עלמא, ואם מתעלה היה בדעתו לאכול מעט פחות מן ג"ד דרה"ם ויברך במכל מקום, ואחר כך נמשך באכילתו ואכל שיעור קביעות לכולי עלמא שהוא שהוא יותר מן ע"ב דרה"ם צריך לברך ברכת המזון אף על פי שברך מזונות תחלה ונמצאו ברכותיו סותרות כי רק לכתחילה צריך להזהר בזה שלא יהיו ברכותיו סותרות זה אחר זה:

[ב] פת כיסנין לכולי עלמא היא עיסה שנלושה בדבש או בחמאה או בחלב או בשמן או במי פירות ויין או בשאר משקים, והיה הרוב דבש או חמאה וכיוצא והמיעוט קמח הרי זה פת כיסנין לכולי עלמא דמברך עליה במכל מקום וברכה מעין שלש, וכן הוא הדין פת העשוי כמין כיסין שקורין בערבית "סמבוסך" שממלאים אותם לפני שסוכר עם שקדים או עם אגוזים או שאר מיני פירות ותבלין, אף על פי שהעיסה עצמה נלושה במים בלבד ואף על פי שאפייים בתנור בלי שום משקה למרות זאת נחשבים פת כיסנין לכולי עלמא דמברך עליהם במכל מקום וברכה מעין ג': אבל עיסה שנלושה במים לבד ולפני אפייתה עשה כמין כיסין ומלאם בשר או דגים או גבינה אין זה פת כיסנין לכולי עלמא, כיון שיש אומרים כיון דבשר וגבינה ודגים הם בלאו הכי באים לפת את הפת אין מבטלים את העיסה מתורת לחם, דשאני מאותם כיסין שממלאים באגוזים וסוכר ושאר פירות דאין דרך לפת בהם הפת, ויש חולקין וסבירא ליהו כיון דאין דומין ללחם גמור יש להם דין כיסנין ומברכין עליהם במכל מקום וברכה מעין שלש]ה"ע **פשטידא הנעשית מבצק הנילוש במים ונאפת בתנור וממלאים אותה בבשר, דגים או גבינה ברכתה המוציא וברכת המזון וכן פיצה אלא אם נילושה בחלב וניכר טעם החלב בעיסה שאז יברך מזונות ועל המחיה** [, וכן עיסה שנלושה במים בלבד ואינה מתולבת ואינה ממולאת אלא שעושים אותה ועוגות יבשות וכוססין אותה לתאבון, גם בזה יש פלוגתא הנוכח, ולענין הלכה נקטינן בין בזה ובין בזה לברך במכל מקום וברכה מעין ג', דאין לברך ברכת המזון במקום ספק משום דמרבך בברכות, וברכת המוציא אף על גב דלית בה מרבה, מכל מקום כיון דמברך ברכה מעין ג' צריך לברך מזונות, דאם יברך המוציא יהיו ברכותיו סותרות זה אחר זה, אם עירב בעיסה דבש או שמן או תבלין ואין טעם של התערבות ניכר בעיסה זהו פת גמור, ומה שעושים אותם צורות גלוסקאות משונות מצורת הפת אינו מעלה ומוריד, והאיש הירא את ה' אם ירצה לברך במכל מקום לפחות יתן שמן או תבשילין בכדי שיהיה ניכר ונרגש בהם, או עשה כעכין יבשה שכוססים אותם ונקראים "ביסקויט" שיש למאן דאמר דחשיבי פת הפת בכיסנין

[בא] לחם גמור שפיררו בפרוסות קטנות שאין בכל אחת אפילו רביע זית אך עדיין ניכר צורת הלחם בהם שמערבים אותם בדבש תמרים וכיוצא ואוכלים אותם, צריך להביא תחלה כזית פת ויטול ידיו ויברך המוציא עליו, ואחר כך יאכלם ויברך ברכת המזון:

[בב] אם אוכל פת כיסנין בתוך הסעודה, אינו מברך על הכיסנין דברכת הפת שבירך המוציא פוטרם, אבל אם הביא מיני מתיקה של כיסנין לקנוח סעודה יש אומרים דמברך עליהם במכל מקום ויש אומרים דאינו מברך, לכן האוכל בסעודה רחח או חלקום וכדו', יזהר להביא דבר אחר שברכתו שהכל ויברך שהכל, ויכוין לפטור את אלו בברכה שהכול ועליו תבא ברכת טוב: **[ואם הפת בכיסנין הוא גם נכנס וגם שמו בעיסה סוכר וכדו' וגם ממולא כגון ופלה, יש לברך עליה מזונות גם בסעודה, (אור לציון) וגם פרשת מטות [א] פירות שבעת המינים שנשתבחה ארץ ישראל קודמים לברכה לשאר פירות העץ, וגם בשבעת המינים יש קדימה זה על זה כפי הסדר בפסוק ארץ חטה ושעורה ופן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש (הוא תמר), וזה סדר קדימתן יין קודם לכל מפני חשיבותו ואחר כך א. הוית (מפני שהזית ראשון**

לארץ בתרא) ב. תמרים (משום שזכרו ב' לארץ בתרא) ג. הענבים או צימוקים (ועבים ג' לארץ קמא) ד. תאנים ה. למונים :

[ב] מקדים מין ז' לכל הפירות ואפילו לפרי החביב עליו יותר ודווקא שנגמר פריו, ולכן זיתים כבושים הקטנים ביותר אינם קודמים :

[ג] יברך על הפרי היותר נקי ויפה משום זה אלי ואנוהו, ויקדים בורא פרי העץ לבורא פרי האדמה ובורא פרי האדמה לברכת שהכל, ואם יש לפניו ממתק מנהג סוכר שהוא עץ שמברכים עליו שהכל משום סב"ל, ויש לפניו פרי עץ ודאי יקדים לברך על מתיקה דסוכר קודם פרי העץ, **ה"ע יברך קודם העץ ויכוון לו לפטור הסוכר ויברך על הסוכר אחר כך וכן פרי שהוא עץ ופרי שהוא ספק עץ ספק אדמה כגון בננה יברך קודם העץ ויכוון לא לפטור את הבננה ואחר כך יברך על הבננה וכן על זה הדרך**] וסוכר הנעשה מפרי אדמה מסלק סוכר יקדמו על פרי אדמה משום ספק ברכות הנוכח, ואם יש לפניו דבר שברכתו ודאי שהכל יברך שהכל בסוף [ד] כל דיני קדימה כשרוצה לאכול משניהם ואם לאו יברך על המין שרוצה לאכול ממנו:

[ה] חצי פרי ממין ז' קודם לשאר פירות שלמים, ואם שניהם מין ז' או שניהם אינם ממין ז' יקדים את השלם, וכן אם פרי האדמה שלם ופרי העץ חצי פרי יקדים בורא פרי העץ וכן הדין בפירות של אדמה עצמן גם כן יקדים את השלם ודווקא בשעת הברכה יהיה שלם אבל כשמכניסו לפני יגוס ממנו מעט ויאכל תחילה מוקצתו שלם יכניסו שלם לפני שיש הסוברים שהאוכל בריה חייב לברך אף שאינו אוכל כזית ודוקא אם אינו אוכל כזית או אינו בתוך הסעודה, ולא יחתוך הפרי בידו אחר הברכה משום ששוהה בין ברכה לאכילה: ובפרי קטן שחייב לאכול כולו משום קוטנו יקפיד לאכול כזית ממנו: [ו] דבר שאין גדולו מן הארץ כגון בשר ודגים וביצים וחלב וגבינה ועל כמהין מברך שהכל:

[ז] פירות אילני סרק שאין נזרעים בידי אדם מברך בורא פרי העץ, והוא הדין עשבי השדה שאין נזרעין על ידי אדם יברך בורא פרי האדמה:

[ח] חומץ שאינו חזק מברך שהכל:

[ט] יין שלא שותים ממנו מפני חמיצותו ברכתו שהכל ואם בירך בורא פרי הגפץ יצא: [י] ענבים שנקפאו ברכתם שהכל, ולאחריו בורא נפשות רבות. **[יא] לימונים חמוצים וכן ענבי הבורס ונאכלין על ידי הדחק יברך שהכל, אבל חמוצים הרבה שאין דרך לאכול אפילו על ידי הדחק אין מברך עליהם,**

[יב] השותה מים לצמאו מברך שהכל ואחריו בורא נפשות, ואם לא היה צמא אלא נחנק ושתה מים להקל מולו או כדי לבלוע תרופה אינו מברך לא תחלה ולא בסוף כיון שאין לו הנאה ממנו, אבל שותה שאר משקין משום שנחנק וכיוצא הרי זה מברך על המשקין כיון דאית ליה הנאה:

[יג] אוכלים ומשקין שאדם אוכל ושותה לרפואה אם טעמם טוב והחיד נהנה מברך עליהם תחלה וסוף, ואם אנסוהו לאכול לא לשתות אף על גב דהחיד נהנה ממנו אינו מברך עליו הואיל ונאנס על כך:

[יד] שחך והכניס אוכלין לתוך פיו בלא ברכה ונזכר קודם שלעסו אם הוא דבר שאם יפלוט אותו לא ימאס אצלו הרי זה פולטו ויברך ויאכלנו, ולא יברך בעודו בפיו שהפה צריך להיות רוק בזמן הברכה, ואם הוא דבר שאם פולטו יהיה נמאס אצלו הרי זה מסלקו בפיו לצד אחד ומברך עליו משום דאסור לאבד אוכלין, אבל אם אירע לו כן במשקין דאי אפשר לו לסלקן לצד אחד יפלוט אלו המשקין לאיבוד]ה"ע **יהרהר הברכה בליבו ויבלעם**, ואם היה דחוק לאלו המשקין שבתוך פיו ויורה לי דיהרהר הברכה בלבו ויבלעם דקיימא לן הרהור במקום אונס מהני ולא יברך לאחר שבלעם:

[טו] בברכה של שהכל נהיה בדברו נרמו תיקון של תערובת טוב ברע שהיה על ידי הטא אדם הראשון, דהכתוב אמר על כל מוצא פי ה' יחיה האדם, כי דבר פי ה' הכל נעשה במעשה בראשית, שכל דבר שהיה רוצה היה אומר יחי כן ויחי כן, שבכח הדיבור של הקדוש ברוך הוא היו כל הברואים, וזה נקרא מוצא פי ה', ובכח הדיבור שלו יתברך יחיה האדם והבהמה והצומח והדומם שהרוחניות של האמירה היה מתלבש בכל דבר ודבר, וזהו שתקנו בברכת הנהנין שהכל נהיה בדברו דזו היא ברכה כוללת דקיימא לן על הכל אם אמר שהכל יצא, ולכן בכח זאת הברכה עולה כל הרוחניות והקדושה למעלה המקומה ויתוקנו מקלקולם שיהיה להם מחטאו של אדם הראשון וכנ"ל כלה כל בדברי רבינו ז"ל בספר הלכותיים פרשת עקב

[טז] בברכה אחרונה שהיא ברכת בורא נפשות נרמו תיקון נפשות המגולגלים בצומח או בעל חי או במינים אחרים אשר מתגלגלים שם על ידי חטאם והם נתקנים ועולים משום בכח הברכה, וזה ביאורה בא"י אמ"ה בורא נפשות רבות מברואיו, וחסרוניו על כל מה שבראת כלומר על ידי חסרונום צריכים להתגלגל באחד מאלו המינים אשר לפי חטאם, ולכן צריכין אנתנו בכח זאת הברכה להחיות בהם נפש כל חי שהוא מגולגל שם, ועל כן ברוך הוא חי העולמים המפליא לעשות דבר גדול כזה על ידינו:

זוהר הקדוש - לספר את החלום לאוהבו כדי שיתקיים
 ויחלם יוסף חלום ויגיד לאחיו ויוספו עוד שנתא אתו על חלומותיו. מכאן ש'לא צריך האדם לומר את חלומו רק לאותו האדם שאוהב אותו, ואם לא - הוא גורם לו. שאם אותו החלום מתהפך לגנון אחר - הוא גורם לסלקו בא ר'אם שיוסף אמר את החלום לאחיו, ועל כן ג'רמו לו ש'סלק את חלומו ע'שרים ושתים שנים שהתעפ'פ. רבי יוסי אמר, מנין לנו? ש'פגוב ויוספו עוד שנתא אתו. מה זה שנתא אתו? ש'ג'רמו לו ב'זה קטרוגים. מה פ'גוב? ויאמר א'ליהם ש'מעו נא החלום ה'זה א'שר ח'למתי. ש'רצה מהם ש'ישמעו לו, והוא הודיע להם אותו החלום, ש'אלמלא הם ש'הפכו אותו לגנון אחר - כ'ד התקיים, והם השיבו ואמרו, ח'מלך תמלך עלינו אם משול תמשל בנו? מ'ד אמרו לו את פ'שר החלום ו'ג'רו ו'ג'רו, ומשום כ'ד ויוספו עוד שנתא אתו. **[וישב דף קפג:]**

דברי חז"ל רש"י בפרק י"ח בתהילים על הפסוק "מהלל אקרא ה' ומן ארץ ארץ ארץ": 'בהוללים אקרא אקרא ואתפלל לפניך תמיד, כלומר אף לפני התשובה אני מהלל, לפי ש'בטוח אני שא'שע מאו'ב'י. וזהו סגולה להודות על הישועה עוד לפני שבאה כאלו הישועה כבר נעשתה ולהודות עליה כמו שעשה דוד המלך וכן זוכים לישועה באמת כתב הריטב"א על דברי הגמרא במסכת ברכות (ו ע"ב) "...כי כל העולם נברא לצורך בני אדם, ובני אדם נבראו לשבח ולהודות להקדוש ברוך הוא ולעבדו וליראה אותו, ואלו שעושים כן מקימין העולם, והשאר הוי הן כבהמה שאין עושים הדברים שנבראו בשבילן". כתב רבנו יונה בשערי תשובה (שער ד ב): "וכן בענין ההודאה על הטובה נאמר 'אודך לעולם פי עשית וצקקה שמך פי טוב נגד חסידך' (תהילים נב יא). ררוש, אודך על הטובה שעשית עמדי, ובעבור זה אקרה להתקדמת טובותיך."

כיצד מחנכין?

עלון מס' 51

לקראת יום פטירת רבי נתן מברסלב

רבי נתן ב"ר נפתלי הרץ שטרנהרץ זצ"ל - י' טבת תר"ה

בבושת פנים, הוא ניסה לחפש את מזלו, בבית כנסת סמוך, של חסידות מפוארת אחרת, אך גם משם הוא נזרק בבושת פנים, "אתה מחלל שבת, ובא לבית כנסת עם דיו על הידים?" אחרי סבב מבזה בכמה קהילות, נכנס משה כמוצא אחרון ל"שטיבל" של חסידי ברסלב, באמצע קדושת 'כתר' של מוסף.

חסידי ברסלב הכוספים, היו בסערת קודש ב"איה מקום כבודו", ונדהמו לראות את משה הבנקאי ש'נחת' מאיזה כוכב לא ברור. איך הוא לא מתבייש ככה להיכנס? ר' נתן, שמע את ההתלחשויות, ראה את משה עומד בבגדי החול שלו, ראה. והמשיך. בתפלתו. בכיסופיו. בגעגועיו.

אחרי שתי דקות, ניגשו כמה מתפללים לר' נתן, ובקשו "שהרב יגיד לו לצאת החוצה, איך יתכן שמחלל שבת ימצא את מקומו בבית כנסת שלנו, ועוד ככה, בבגדים שבהם חילל את הקודש?" אמר להם ר' נתן, אל תגידו לו כלום. הוא יהודי. יש לו נשמה יהודית יקרה. והוא יכול להצטרף כאן לתפילה, ולהגיד קדיש על אביו ז"ל.

...**"כתר יתנו לך וכו' מלאכים המוני מעלה, עם עמך ישראל קבוצי מטה"**

המתפללים לא הבינו איך ר' נתן נותן לו להישאר כאן, אבל חזקו עליהם דברי רבם. אחרי התפילה ניגש משה, לר' נתן, ואמר לו "ישר כח" שנתת לי הזדמנות אחרי שבכל בתי הכנסת זרקו אותי..."

ר' נתן השיב לו "אתה מוזמן בחפץ לב, כל יום, לבוא ולאמר קדיש בחפץ לב". לא עברו ימים רבים, ומשה הפך להיות מתפלל קבוע בקלויז הברסלבאי, הניח כל בוקר את התפילין שקיבל לבר מצווה, לאחר ששנים רבות הם היו עזובים בנרתיקם...

נפשו נקשרה בנפש החסיד הגדול, ר' נתן.

מי היה רבי נתן מברסלב?

כלל ידוע אומר לנו, אם אתה רוצה להכיר את מהות הרב, התבונן בתורתו שהשאיר אחריו. בודדים האנשים שהשאירו חותם כל כך גדול, בנשמות הדור הזה, כמו שהשאיר ר' נתן, תלמידו הגדול של רבי נחמן מברסלב. רבים הסיפורים בהם ר' נתן, נתן ריח טוב בנשמות עם ישראל, אף החלשים ביותר, ודרך חיזוק ה"נקודות טובות" שלהם, הוא העלה אותם ממקומות נמוכים חזרה לדרך המלך.

כשמו כן היה, כל כולו היה "נתן", נתינה אינסופית של אהבה ואור לכל יהודי, באשר הוא שם!

הנה סיפור קטן, אך מופלא, שהתרחש בחייו של בעל ההילולא: צפרא דשבתא, בעיר ברסלב, השמש כבר זורחת, העננים התפזרו, כל המתפללים בבית כנסת החסידי כבר יושבים על מקומותיהם בבית כנסת מעוטרים בטליתות.

הכל מזמרים בנעימות את "א-ל אדון על כל המעשים..."

לפתע נכנס להיכל בית הכנסת משה הבנקאי, לבוש בבגדי יום חול עם כתמי דיו על ידיו, מה שמעיד שהוא הגיע לכאן הישר מעבודתו בבנק בעיצומה של יום השבת!!!

כולם היו בהלם...

מה הוא מחפש פה? איך הוא לא מתבייש להיכנס לבית כנסת ככה באמצע שבת?

תוך מספר שניות, נשמעו קולות הצועקים לעברו "מחלליה מות יומת" "שייגץ החוצה" "מחלל שבת, תעוף מכאן". הקולות הלכו וגברו, ומשה נמלט משם כל עוד נפשו בו... משה היה יהודי בנקאי אמיד, שרחמנא ליצלן ירד מהדרך לגמרי, ללא שום סממן יהודי. הוא עבד בבנק בשבתות כבימי החול, וכולם ידעו שהוא 'מחוץ למחנה'. אבל אביו היקר נפטר, ומשה שלנו, היה בן יחיד, הניצוץ היהודי התעורר בו. איך הוא יוכל לוותר על קדיש?

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

כמו שעשו כולם לפני כן. ידע ר' נתן שמסתתרת כאן נשמה יהודית, שצמאה לחזור למקור, נשמה של יהודי, שבכל מצב נשארת במלוא טהרתה.

רבבות יהודים, חסידים כליטאים, אשכנזים כספרדים, שהולכים לאור תורת ההתחזקות של ר' נתן, לפעמים בלי לדעת שזה מגיע ממנו. אבל הנשמה שלהם מרגישה ומבינה. כולם מבינים שבדור שלנו, שהנשמות כל כך חלושות, הנסיונות כל כך גדולים, החושך יכסה ארץ וערפל לאומים. "ישראל אף על פי חטא ישראל הוא" זו לא רק הגדרה הלכתית יבשה, אלא זה משפט שמגדיר לנו את המהות שלנו, אנחנו חצובים מתחת כסא הכבוד, ותמיד קשורים להשם יתברך.

ר' נתן אף פעם לא הסכים להיקרא רבי. בעיניו הוא היה תלמיד נאמן של רבו, רבי נחמן מברסלב, צינור להעביר לעולם את האור הגדול של נעימות תורת רבו) נתחזק כולנו ביום ההילולא, להתמיד בדרכו וארחותיו, **להתחזק. להתעורר, ושוב להתחזק, לכסוף להגיע למקום הכי גבוה, ולא ליפול ליאוש גם אם נהיה במקום הכי נמוך!**

יהי רצון שנזכה תמיד לאחוז את החבל משני קצותיו, כמו שלימדנו ר' נתן עד שנזכה לגאולה השלימה ולביטול כל הגזירות והצרות, ולביאת משיח צדקנו בקרוב ממש, אמן!



יסודות בגדרי התוכחה ממרן הגר"ש קורח צוק"ל רבה של בני ברק

נשלח לי על ידי נכדו הרה"ג אוריאל צדוק שליט"א

והתוכחה מקלקלת אותו ליחשב למומר לעבירות כיון שעל אף הכל ממשיך ברשעו.

ועל כן אם מוכיחו ולא יודע להוכיח הרי מחטיאו יותר, כי לא יקבל תוכחה שבאה לו בשפיכת דמו, והנח להם שיהיו שוגגין ולא מזידין. (שבת קנח,ב) ואם מ"מ הוכיחו, עדיין אינו בבחינת מזיד אלא אנוס, כיון שלא נתקיים בו תוכחה, וכסגנון החזו"א שהוא כקודם תוכחה, ולא אמרינן שקיים מצוה בעבירה. וא"ת והלא נפסקה הלכה למעשה שמצוה להוכיח, עיין הלכות דעות פ"ו ובספר המצוות מצוה עשה ר"ה. וכן בספר החינוך מצוה רלט.

ונראה לע"ד שאין זה בגדר שאין כאן מצוה, אלא שהיא מחוייבת רק למי שיודע להוכיח ולא יחטיאו יותר. ועוד יותר נראה שמצוות קיום תוכחה בזמנינו ע"י החזרתם בעבותות אהבה וממילא תכלית התוכחה לשוב למוטב נעשית בדרך זאת, וקיום מצוות תוכחה בהידור יותר.

משה שמע ממנו דברי חיזוק, שמעולם לא שמע כמותם. הדברים היו כטללי חיים, על נפשו המיואשת והעזובה. הם חילחלו אצלו עמוק עמוק, ויצרו בו מהפכה אמיתית. הוא לא חלם אף פעם שהוא עדיין יקר בעיני השם... שהשם יתברך עדיין אוהב אותו, למרות כל מה שעבר עליו... והנה הוא שומע, את יסודות החיזוק שהוריד ר' נתן לעולם בשם רבו, ר' נחמן מברסלב צוק"ל. את יסוד היסודות, שעליו מסר ר' נחמן את כל חייו, להאיר לעולם את זעקת הנצח "יהודים, אל יאוש! אין שום יאוש בעולם כלל!"

כעבור תקופה, כבר אי אפשר היה להכיר את משה הבנקאי, מי שהיה נכנס לבקר בשטיבל הברסלבאי, היה רואה את משה עם זקן ופיאות, יהודי מלא רוח קדושה, בן עלייה אמיתי, כולו בתשובה אמיתית, מתפלל בהתלהבות ובגעגוע, לומד סדרים של משניות, גמרא. וספרי חסידות. על משה הבנקאי, שהיה בשאול תחתיות, ועלה לאן שעלה, אמר ר' נתן לפני פטירתו, "עם משה, אני יכול להגיע לכסא הכבוד, הצלתי נשמה יהודית".

ר' לוי יצחק בנדר, מנהיגם של חסידי ברסלב אחרי השואה, היה מדגיש, בספרו סיפור זה, שאין חלילה מדובר בלתת גושפנקא או צידוק לדרכו של משה הבנקאי, אלא היות ומשה בא עם נקודת רצון פנימית ואמיתית להתקרב, ר' נתן ידע איך ללבות את הנקודה הקטנה הזו, במקום לכבות אותה,

כתב מרן החזו"א זיע"א: "בזמן הזה, מצוה לאהוב את הרשעים. וכתב בתשובת מהר"ם לובלין כי אצלינו הם נחשבים, כמו קודם תוכחה, שאין אנו יודעים להוכיח, לכן נחשבים כאנוסים. ולכן מצוה לאהוב כל אחד מישראל" [-חזו"א י"ד סוף סי' ב' בשם הגר"י מוולאז'ין ומהר"ם מלובלין, זיע"א]. ועוד דברים מרעידים את הלב כתב [שם סוף אות ט"ז סימן ב'] - "כיון שאין בת קול, וצדיקי הדור אינם תחת השגחה פרטית הנראית לעין כל. ויש העלם האמונה מן דלת העם, עלינו להחזירם בעבותות האהבה, ולא באלמות", עיי"ש באורך.

ויש לשאול - מה החידוש בדברי מרן החזו"א, הלא כבר בזמן התלמוד אמרו בערכין טז,ב, שלא פשוט אם יש מי שראוי להוכיח ואם יש מי שמקבל תוכחה? וצ"ל דחידוש גדול השמיענו, והוא, שמשום שאין יודעים, נחשבים כקודם תוכחה, ומצוה לאהוב אותו אפילו שהוא נוהג מנהג רשע.

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

הוקדש על ידי נאמן לזיכוי הרבים

נר לשולחן שבת

פרשת ויגש



גליון 851 תשפ"ד

בדרך - וקרהו אסון - שהשטן מקטרג בשעת הסכנה". (רש"י מ"ד כ"ט)
"אל תרגזו בדרך" ... (מ"ה כ"ד)

מעשה בזוג שיצאו בספינה קטנה לשייט בים, בין כה וכה קמה עליהם רוח סערה חזקה. האישה החלה צועקת וזועקת לבעלה, רועדת כולה... ובעלה היה מפייס אותה שלא תפחד, ולא היתה מקבלת פיוס... עד שעלה עשן באפו - כעס מאד - ואמר: 'מקבל אני נזירות שמשון אם אכנס עוד פעם עם אשתי זאת בים'. עתה הוצרך האיש לצאת מעירו, לעזוב את מקום מגוריו וללכת למקום כפצו, אלא שהוא במדינה רחוקה ואפשר רק באוניה להגיע אליו, והרי נדר על עצמו שלא יסע עם אשתו באוניה. שאלה זו צדדים רבים לה, האם נלך אחר כוונתו, שלא היתה אלא לטייל עם אשתו בים, או אחר לשון נדרו ועוד. גם לא דומה ספינה העשויה לטיול, שהיא קטנה, לספינות גדולות ששטות בלב ים, שאין האדם מרגיש בהם כל כך צער סערת הים וגליו בשל גודלן.

השיב המבי"ט: יש ללכת אחר הענין לאיזה דבר נתכוון ולא אחר משמעות דיבורו ולשונו. כיון שאומר שכונתו היתה שלא נדר אלא על טיול, על דבר המצוי, ועתה שהוכרח ללכת לדור בארץ אחרת דרך ים אינו כולל הנזירות.

(שו"ת המבי"ט ח"ב קי"ז)



שבת שנת תקט"ו: החיד"א כאמסטרדם, בירת הולנד באותן שנים היה זה חורף קשה ביותר, יותר משבעים יום בהם כאשר אדם יקום בבוקר וירצה ליטול ידיו, המים קפאו במיכל ולא יצאו... חסדי ה' אזכיר אשר גמלני והציל ממות נפשי. בבוקר השכמתי ללכת אל בית הכנסת המשובח והמפואר ק"ק ספרדים והוא רחוק מהאכסניה שלי, הייתי צריך לעבור שלושה גשרים וכמה רחובות. ואני בתומי אלך והנה תוהו והאדמה חלקלקות, כי בהשכמה ירד מטר דק ויהי על הארץ קרח נורא, כמו ללכת על נתר ובורית... בכל זאת לא ירא לבי ללכת, מצוה היא, בית אלקים נהלך ברגש. רק דקדקתי בפסיעותי ואהי מתהלך בנחת. כבואי לרחוב בית הכנסת נשאתי עיני והנה עגלה באה במרוצה כנגדי, ומנהג העיר אמסטרדם שכל אדם נדחה מפני העגלות כי הדרכים רחבות והעגלות אינו חושש לשלום אף אדם, אפילו ירוצץ את גולגלתו... וגדול צערי, הייתי מוכרח לפנות לצדי הדרך, אך אוי לי מפני העגלה ואוי לי שהדרך חלקה מאד ומהצד השני הנהר, וזכורני שמיהרתי הצידה.

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באוני אדני ואל יחר אפך בעבדך..." (מ"ד י"ח)

בדברי הדרכותיו סיפר הגאון רבי בן ציון אבא שאול: אמר לי מחנך אחד, אם רוצים לבחון את מידת הנימוס של תלמיד, רואים אם הוא נכנס לתוך דברי חברו - זו ראייה שהוא חסר דרך ארץ. אבל אם הוא ממתין עד שהשני יסיים ורק אחר כך אומר דבריו הוא בעל נימוס ודרך ארץ.

והוסיף רבינו: לדעתי כיוון אל האמת. לדאבון לב יש שלומדים תורה כראוי, אבל בדרך ארץ אינם נזהרים. מלבד חסרון דרך ארץ גופא, לפעמים נגרם מכך חילול שם שמים. אפשר לראות זאת לעיתים אף בדברים פעוטים. איך יכול אדם לצעוד במקום שזה עתה עמלו על נקייתו וכיוצא בזה... ("אור לציון - חכמה ומוסר" ק"ע)



"ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו". (מ"ז י"ב)

האדם חייב לעשות חסד על פי דרך הטבע, הלא הוא חי ומתפרנס בכל עניניו מאוצר החסד. אדם נושם אויר חיים אין כסף. נהנה מאור השמש בלי תשלום. שותה מים מנהרות ובורות חנם. הרוח מקררת אותו בחינם. שורת הדין שגם עליו לגמול חסד עם אחרים, זה שנאמר "מכלכל חיים בחסד". הקב"ה זן מכלכל ומפרנס את החיים במידת החסד, כדי שכל הברואים יתנהגו כך, יעשו חסד אלו עם אלו.

(מעשי למלך" ויחי)



הגאון רבי זיידל אפשטיין השריש בתלמידיו שבהתבוננות קלה יבחינו כל אדם כי במשך היממה הוא עושה מעשי חסד רבים, הן בביתו והן בחוץ, כל פעולה שאדם מטיב עם הזולת היא חסד. כל אמירת שלום, כל הקשבה והארה לזולת היא חסד, גם המעשים שאדם עושה לעצמו ויש בהם טובה לשני. בחשבון פשוט יוצא שאדם מטיב לזולתו מאות פעמים ביום. כמה הפסד יש כאשר עושים את כל זה בלי מחשבה שזו עשיית רצון הבורא והליכה בדרכיו, מה הוא גומל חסדים אף אתה היה גומל חסדים.

לעומת זאת כאשר האדם זוכר זאת הוא משתדל לעשות את החסדים עם מח ולב ולא מלומדה. וכן, עצם הידיעה הזו מרוממת ומקדשת אותה.

(לעבדו בלבב שלם")



הגענו לתחנה ברגע האחרון, כאשר הרכבת צפרה בהכרזה על כוונתה לצאת לדרכה. הנהג שלנו צפר אף הוא צפירות רמות... נהג הרכבת שהבחין בנו - החליט להמתין עד שנגיע! כך הספקנו את הרכבת באופן בלתי גיוני לחלוטין! ("נתיבי אור")



יוסף איננו: "ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף טרף ולא ראיתיו". (מ"ד ב"ה)

מעשה ביוסף שנתעלם מן העין

יאירו המאורות הגדולים... החכמים השלמים ותופשי התורה אשר בצפת תובב"א, אודות יהודי אחד בשם יוסף שנתעלם מן העין פה בעיר בגדד.

יוסף זה דרכו היתה כל הימים לסבב בשווקי העיר לקנות כסף וזהב אשר ימצא. ויהי היום, בא אליו גוי בשם תשבולי, מפורסם בעיר שהיה חופר באדמה ומוציא אבנים ומוכרם לצורך בנין, ויאמר אליו בעורמה שהוא מצא בחפירותיו חפצים מכסף וזהב וכן מטבעות ישנים ורוצה למוכרם לו בהחבא.

וזה הגוי דרכו לפתות אנשים ולהורגם, וכן ניסה לעשות לקצת יהודים לרמותם ולא הועילו מעשיו, ופיתה את יוסף ונלכד ברשתו ונתפתה ללכת אליו בערב, בעת שסוגרים את שערי העיר, מפחד מלך פרס, ומן החומה לעיר יש מדבר שומם וביתו של תשבולי הינו סמוך למדבר השומם, שם בכל יום חפירותיו.

והנה בראות בני משפחתו של יוסף כי לא שב לביתו, נבהלו נחפזו באישון ליל וילכו עם "הסובאשי" - הקצין הממונה באימפריה העותומנית על הסדר העירוני - לביתו של תשבולי. ויקראו לו. ויאחר לצאת, כשיצא היה נראה עייף ויגע ורפה ידים, כולו מזיע ויחרד לראותם.

ויאמר לו הסובאשי 'היכן היהודי שבא עימך'. ויאמר 'לא היו דברים מעולם, לא ראיתי אף יהודי כאן'. ויאמרו בני משפחת היהודי-גואלי הדם לסובאשי 'עתה הרוג אותנו, תפוס אותנו'. ויבואו מכירי הגוי ויאמרו 'אנו ערבים עליו עד הבוקר'.

ויהי בבוקר, שמו את תשבולי במשמר לעונשו ביסורים, אולי יודה על הדם אשר שפך. אך הוא לא הודה והכחיש מכל וכל.

הנה העדויות שהגיעו לבית הדין בפרשה עצובה זו של העלמות יוסף:

העיד שייך יחיא, כי באותו בוקר, למחרת הרצח בא גוי פקיד המכס וסיפר לו: "חבל על יוסף היהודי שנהרג בידי תשבולי! אמש, אחר סגירת שערי בגדד מצאתי את יוסף הולך במדבר, אותו שטח הפקר בין חומת העיר לבתי המגורים. שאלתיו, להיכן אתה הולך בזמן כזה במדבר השומם, זמן ומקום סכנה, דבר חשוד הוא... שמא יש עימך דבר שאתה מבריחו מהמכס.

מיששתי אותו וחיפשתי ומצאתי אצלו לחם וצנונות ובהגורתו היו פרוטות רבות. ואשא עיני ואראה מרחוק את התשבולי. אמרתי לו, שמא אל הבליעל הזה אתה רוצה ללכת, אל תלך עימו, הוא יהרוג אותך, זו דרכו לפתות אנשים ולהורגם, חזור בך. משכתי והכיתי אותו והפצרתיו בו שיחזור, עד שהיה שם זקן ערבי ואמר לי: 'למה תכה כל כך את היהודי הזה, תן לו שילך לאיפה שהוא רוצה'. באמת חבל עליו שלא שמע לעצתי ונהרג."

עוד העידו כמה אנשים, כי ארבעה ימים קודם, תשבולי הרע הזה היה מפתה את יוסף לבוא אליו, ולא רצה ללכת אליו.

העיד יצחק כי שכנו של התשבולי הזה שאל אותו לפי תומו 'מצאתם כבר את ההרוג יוסף שאתם מחפשים אחריו'. ואמר 'לא מצאנוהו'. ויאמר לו הגוי 'אני יודע שנהרג והיכן מקום קבורתו'. והיה רוצה להראות לנו את קברו. אלא שפתאום בא גוי חברו ואמר לו 'מה אתה רוצה להראות להם, לתת חרב ביד המלכות להורגך, הרי יתפשוך ויאמרו שאתה הרגת אותו...'

גם העיד מנחם אושיש, שהיה גוי שאמר ליהודים 'בואו עימי ותעמדו מנגד הרחק, כי מפחד אני מבני שבט המאהלה שלא יראו אותי מראה לכם הקבר'. ובא תוגר אחד ומשך אותו בחירופים וגידופים באומרו 'אתה עושה היזק לבני המאהלה מפני המלכות'.

השיב מהר"ם אלשיך, על פי עדויות אלו נראה ברור להתיר את אשת יוסף להנשא. (שו"ת מהר"ם אלשיך מ"ה ועיין "דברי ריבות" שצ"ה)

כנראה החלקתי, הוכיתי ברקתי והתעלפתי, ונזדמן שם יהודי ונשאני לבית הכנסת. כך מצאתי את עצמי בהול ורותת מבלי דעת מה ארע עימי. המשרת שהלך אחרי הוא שסיפר מה קרה. אחר כך פתחתי סידור ואביט, והנה אינני רואה האותיות, מרוב הבלבול והצער לא נותרה בי נשמה... התפללתי בעל פה. אחרי התפילה השפיע עלי ה' טוב ואור עיני חזר, ברוך הא-ל המושיע.



טבת שנת תקל"ה, החיד"א שוב עובר בהולנד ושוב חורף אירופי

ביקשנו לשכור עגלה ודרשו ממנו רב, כי הדרך בהולנד בחורף רע מאד, בוץ וטיט עמוק וצריך שישה סוסים לעגלה. והפצרתני לנכות מהמחיר ולא אבה העגלון שמוע והלך. אחר כך שקלתי הדבר, חישבתי דרכי ושלחתי אחריו והלכו ארבע פעמים ולא בא והייתי בצער... אחר כך בא ונתפשרנו.

אכן ראינו כי הדרך רע ומסוכן, ובשישה סוסים נסענו ובאנו באישון לילה ואפילה בנס, כי סמוך לעיר העגלה נטבעה בטיט והיינו בסכנה, כמעט נתהפך הקרון עלינו... ברחמינו באנו לשלום.

למחרת, היינו צריכים לעבור את הנהר, ובבוקר היה רוח חזק ומקפיא והמתנו ב' שעות עד שנכנסנו לספינה. כשקרבתנו לעיר היה קרח נורא ולא יכלה הספינה להמשיך, ונכנסנו בקיאיא קטן. והיו המלחים מחזיקים מוטות עץ שחודם ברזל ונסמכים עליהם ושוברים הקרח בכך. הודו לה' כי טוב שהצילנו. ("מעגל טוב")



אמירת "נשמת כל חי" בעשרה מסוגלת להביא מזור ומרפא. יוסף:

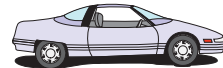
פעם בא הלך עני בימי החורף הקשים להורודנא-גרודנה. מרוב הליכתו בדרך במזג האויר הקשה התמוטט, קפוא מקור. הביאהו לבית המדרש, הניחוהו ליד התנור, להשיב את נפשו. רבינו נענה ואמר, מה לכם הרבה תחבולות, שיאמר "נשמת" ועל ידי כך יתחמם ויתרפא מידי! (מבוא ל"סוד ושוש העבודה")



מספרים - מעשה שארע לפני שנים. משפחה יצאה מביתה בעיר ניו יורק לחופשת הקיץ בהרים. כשאמר האב את תפילת הדרך השמיט את המילים "וחיות רעות בדרך".

לאחר מכן הסביר לילדיו, שתפילת הדרך נתקנה לפני מאות שנה, בשנים ההם היתה סכנות של חיות רעות בדרך, זאבים ביערות ובעלי חיים טורפים רבים, אפילו אריות, אבל היום הסכנות השתנו, היום אין חיות רעות...

המשיכו בנסיעתם, והנה באחד מעיקולי הדרך שני דובים חצו את הכביש בנחת. בשל תנאי הדרך הוא לא הצליח לעצור את הרכב והתנגש בדובים... תוצאות אותה תאונה לא היו פשוטות. ("נר לשולחן שבת")



משיחותיו של הגה"צ רבי נסים יגן: היה זה לפני שנים רבות, שהיתי עם בני הקטן בגבעת עדה. התעכבנו במקום מעט יותר מהמתוכנן והיה חשש שנפסיד את הרכבת. הרכבת היתה עתידה לצאת בשעה חמש בדיוק. השעה היתה עשרה לחמש ואנו היינו במרחק חמישה ק"מ מתחנת הרכבת בנימינה...

לא ידעתי מה לעשות, אבל ביתנים התחלתי לרוץ. הבן שלי שאל "למה אנחנו רצים". ואני השבתי לו שהרכבת יוצאת עוד עשר דקות ואנחנו צריכים לעשות השתדלות לתפוס אותה. "ואם נאמר תהלים - זה יעזור" שאל בני ואני השבתי: "בודאי, תהלים עוזרים תמיד" ושנינו יחד התחלנו לומר "שיר המעלות".

והנה יצאה מחניית בית סמוך מכונית חדשה. לא הכרתי את הנהג, אולם הוא עצר לפתע וצעק לנו: "תכנסו מהר, אין זמן!". מבלי לחשוב פעמיים נכנסנו. לא ידעתי להיכן הוא נוסע, אבל הבנתי שהוא נוסע לכיוון אליו מיהרנו, כך יקרב אותנו אל הרכבת. הנהג מצידו פתח בנסיעה מהירה מאד. "להיכן אתה ממנהר" שאלתיו, והתשובה הייתה אותי בתדהמה. "אני חייב להספיק את הרכבת שיוצאת בחמש, אסור לי לאחרי!" הסביר.

מתוק מדבש

כניסת השבת – 16.09
יציאת השבת – 17.20
רבנו תם (72 דקות זמניות) - 17.40
(אופק חדרה)

יום שישי בשעה 15.09 שיעור 'בואי כלה'
על פרשת השבוע: (להאזנה 03-6171111)
עיצור חי פאתר קול ה'שון'

שבת קודש 14.30 - שיעור 15.30 - מנחה
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה

שנה עשירית - גיליון 377
פרשת ויגש תשפ"ד

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א
ספתי הכנסת 'פית יוסף' ו'אפתת אחים' אפנת אולגה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

כי איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי פן אראה ברע אשר ימצא את אבי (מד', לד')

ויש לשאול: מדוע יהודה תולה את דרישתו לשחרור בנימין ברעה שימצא את אביו? וכי זה טיעון מול המושל המצרי? היה לו לתלות זאת בערבות שהוא קיבל על עצמו כמו שנאמר קודם לכן 'כי עבדך ערב את הנער?' מסביר ה'שפת אמת' זיע"א: תוך כדי דבריו הלך יהודה והתעלה ממדרגה למדרגה עד כדי כך שהוא התנתק מכל האינטרסים האישיים שלו, ומה שעניין אותו זה רק הצער שייגרם ליעקב אביו. וזה אכן שכנע את המושל (יוסף) והביא את הישועה. ומוסיף ה'שפת אמת' וזה מלמד אותנו דרך בהכנה לתפילה: 'שכל אחד ואחד מישראל, כשבתפילותיו ובקשותיו מתעלה ומתרומם מדרגה לדרגה, עד כדי הסתלקות נגיעותיו ואין בליבו כי אם צער אביו שבשמים מיד ייענה ותבא ישועתו! **מתוק מדבש!**

ובצנין 'אינסרס' מילתא דפדיונותא

סיפר רבי יצחק ליה מילר: הרמב"ם פסק שאדם חייב לאהוב את אשתו כאלו ולכבדה יותר מאלו. ומה זה נקרא כאלו? אז הוא שמע שזה לכבד את קרוביה יותר מאשר את קרוביו. ולכן הוא מקיים זאת בהידור. איך?

כך שהוא מכבד את חמיה וחמותה fe אשתו יותר מאשר את חמיו וחמותו fe.

והוסיף רבי יצחק ליה מילר דפדיונותא:

אע"פ אלו למה הוא תמיד מספר דפדיונות? אז הוא אמר שאלה פארא שהחכים לפני הלימוד היו מתחילים ב'מילתא דפדיונותא'.

ולא ברוב ה' תמיד אולם לפני הלימוד...

ויפול על צוארי בנימין אחיו ויבך (מה', יד')

רש"י: על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן להיחרב. פרשת 'ויגש' נקראת השנה מיד לאחר צום עשרה בטבת שהוא הצום הראשון מארבע תעניות זכר לחורבן בית המקדש. צום עשרה בטבת השנה חל ביום שישי והוא הצום היחיד בשנה שבו צמים ביום שישי ונכנסים לשבת בתענית. יתרה מזו, מובא ב'אבודרהם' שאילו היה חל עשרה בטבת בשבת היינו צמים. מדוע? כיוון שהפסוק אומר (יחזקאל כד, ב') 'כתוב לך את שם היום את עצם היום הזה' וכמו יום הכיפורים שבו נאמר 'בעצם היום הזה'. ויש לשאול למה? הרי אפילו תשעה באב שהוא על החורבן עצמו לא דוחה שבת?

מחדש ה'חתם סופר' חידוש נפלא (תורת משה חלק ב' פ' ויקרא דרשות לז' אדר): הקדמה: כל צום שהוא על העבר אינו דוחה שבת (כמו תעניות החורבן או תענית ביום פטירת אב או אם) ואילו צום שהוא על העתיד דוחה לדוגמה כיפור הוא יום חתימת דין לשנה הבאה וכמו כן תענית חלום היא על הטבת משמעות החלום לעתיד וכיו"ב...

וכאן מחדש ה'חתם סופר' חידוש עצום: 'ונראה דהנה הטעם שקבעו תענית על המצור ההוא... מחמת שבאותו יום (עשרה בטבת) שסמך בבל למטה על ירושלים כמו כן ישבו בית דין של מעלה, אלו מיימינים אלו משמאילים עד שגברו המשמאילים ונחרב הבית'.

'וכל דור שלא נבנה בהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו (ירושלמי יומא פ"א, א'). נמצא שבכל שנה נתחדש חורבן חדש, וזהו בכל פעם כשמגיע אותו יום של עשרה בטבת, שהתחיל אז למעלה משפט החורבן, כמו כן בכל דור ודור יושבין בית דין של מעלה וגוזרין החורבן של כל שנה ושנה'.

ממילא יוצא שתענית עשרה בטבת היא לא רק על העבר אלא היא על העתיד לבקש מהקב"ה שביום זה ידון על בניית בית המקדש השנה. ולכן צום זה היה דוחה שבת ולכן גם כשחל בשישי נכנסים לשבת בתענית.

שנזכה לראות השנה בצנין בית המקדש כחמ"ט, אמן!

ובענין החורבן מובא דבר נורא בספר 'דרך משה':

חסיד אחד התענה בכדי שיתגלה לו סוד אריכות הגלות. נתגלה לו מלאך בחלום ואמר: 'איך תבוא הגאולה ועם ישראל לא משגיחים לענות אמן על ברכות הגאולה? והם שתי ברכות: א. ברכת 'המחזיר שכינתו לציון' - יש שלא עונים 'אמן' אלא 'מודים אנחנו לך... ב. 'הפורש סוכת שלום עלינו' (בליל שבת) רבים לא עונים 'אמן' אלא מתחילים מיד 'ישמרו בני ישראל את השבת'.

אחים יקרים! באו נקפיד יותר בצניות שני האמנים הללו

ויגידו לו לאמור עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים (מה', כו')

ויש לשאול: וכי זה שיוסף מושל נחשב בשורה עבור יעקב? מסביר נפלא החתם סופר זיע"א: הקדמה: הפסוק אומר (שמות א', ה') 'ויוסף היה במצרים' והסביר רש"י: 'להודיעך צדקתו של יוסף - הוא יוסף הרועה את צאן אביו, הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועומד בצדקו'.

ואמרו חז"ל (אבות ד', א') 'איזהו גיבור? הכובש את יצרו שנאמר 'ומושל ברוחו מלוכד עיר' 'וככל שאדם יותר בגדולה ועושרו מתרבה יותר נתווספו תאוותיו וקשה יותר לכובשם.

ולכן התכוונו השבטים 'וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים' דהיינו שהוא מושל בכל תאוות מצרים. מתוק מדבש!

ייעל לקראת ישראל אביו גושנה וירא אליו... (מו', כט')

רבנו הרמב"ן דייק מהמילים 'וירא אליו' שיוסף הסיר את מצנפת המלכים שהייתה על ראשו ופניו (ולכן אחיו לא הכירוהו) כדי שיעקב יראה את פניו ממש ויכירהו. ומוסיף ה'חתם סופר' זיע"א: 'ויראה לי שעשה כן כדי שיביט יעקב בצורת תואר פניו וע"י זה יבין כי לא חטא במצרים, כי לדקי הראות ניכר כן בצורת פני חבריהם. וזה שאמר 'אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי' והכוונה שע"י ראיית פניך ניכר לי כי עודך חי בצדקות'.

ובעניין זה מסופר כי בהלוויית הרמ"ק זיע"א השתתף תלמידו האר"י הקדוש זיע"א. והנה הוא רואה יהודי שפניו זוהרות ואור על ראשו, הוא קרא לו כדי לשדך לו את ביתו אלא שלמחרת בבוקר הסתלק אותו האור כיוון שנכנסה באותו יהדי גאוה והשידוך בוטל. *נראתה האלוה!*

רציון וסיפור נפלא - מה נאמר מהמית...?

כי איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי פו אראה ברע אשר ימצא את אבי (מד', לד')

אומרים בעלי המוסר: מפסוק זה היהודי צריך להתעורר ולהיות חרד מיום הדין, שבו האדם יעלה אל אביו שבשמים, ואז יתברר לו שהנער איננו איתי, ימי הנערות שלו בעולם הלכו, ימי הבחורות חלפו, ימי הזקנה הלכו והוא לא ניצל אותם לאגור תורה, מצוות ומעשים טובים, אלא להיפך - חטא נגד בוראו בעזות מצח.

ובעניין זה להלן סיפור נפלא (ע"פ פניני עין חמד):

מספרת בעלת-המעשה: בתקופת האירוסין חמותי קנתה לי תכשיטים יקרים במיוחד. כל התכשיטים היו מזהב טהור - שמונה עשר קראט מצופה זהב לבן. הם היו משובצים ביהלומים בשיבוץ לייזר מעודן ובעיצוב מושלם. מספר חודשים אחרי החתונה אחות בעלי התקשרה אלי וסיפרה שבתאריך מסוים תתקיים חתונה של קרובת משפחתה. לא הבנתי מדוע היא מספרת לי זאת. לאחר מכן היא ביקשה ממני בהססנות: 'האם תוכלי בבקשה להלוות לי את התכשיטים שקיבלת לשבוע של החתונה? אני מבטיחה לך שאחזיר לך את התכשיטים מיד לאחר מכן'. קצת נדהמתי מהעזות של גיסתי. לא מקובל לבקש מכלה צעירה את תכשיטיה, אבל גם לא היה נעים לי לסרב, לכן אמרתי לה: 'נראה מה נעשה'. גיסתי לא הרפתה. לאחר שהבטיחה לי כמעט למשכן את דירתה בעבור התכשיטים, הסכמתי בלב כבד להשאיל את תכשיטי היקרים. אחרי שעיכלתי את הרעיון חשבתי לעצמי: 'אם אני כבר מוסרת לה את התכשיטים, הרי שעדיף שאעשה זאת בשמחה ובלב שלם'.

גיסתי הודתה לי במילים נרגשות וביקשה שאנחנו נבוא לחתונה כדי לאחל לזוג מזל-טוב ולהשתתף בשמחה. בשעת ערב מאוחרת התארגנו ויצאנו לחתונה. לאחר שאיחלנו לזוג הצעיר 'מזל טוב' ישבנו מעט ופנינו לצאת לכיוון הבית. פסענו לאיטנו, נהנים מהרוח הקרירה של הלילה. כשהלכנו ברחוב הסמוך לדירתנו ריח חרוך עלה

באפנו. כשהתקרבו לבניין הבנו שמשהו קרה. אנשים רבים התגודדו סביב הבניין שלנו. ניידת משטרה הבהבה וניידת כיבוי אש עם כמה כבאים התרוצצו סביב. אנשים רבים נעצו את עיניהם בנו בדממה. הבנו שזה קשור אלינו. ראינו מישהו לוחש מאחורינו לכבאי: 'הם בעלי הדירה'. רציתי לברוח מהמקום ולהותיר לבעלי להתמודד עם מה שקרה, אבל לא יכולתי לעשות זאת. בעלי היה בהלם גמור. הכבאי ניגש אלינו והודיע לנו: 'אתם רואים את מה שקרה פה? השארתם מזגן דלוק. גיץ שיצא מהמזגן נתפס במזרון. כל הדירה שלכם בערה'.

בעלי השפיל את עיניו. הכבאי הנמיך את טון דיבורו ואמר. 'עבדנו קשה לכבות אותה. אבל אני חושש שהלילה תצטרכו לחפש לכם מקום אחר להיות בו'.

אי אפשר להסביר מה ההרגשה של זוג צעיר שחוזר עליו ומאושר מחתונה ופתאום מודיעים לו שאין לו בית לחזור אליו. המראה מבחוץ היה נורא, אבל באותם רגעים לא הבנו את משמעות המילים 'הדירה שלכם הלכה'. היינו המומים לחלוטין.

התקשרתי לאמא שלי וניסיתי להסביר לה שיחידת הדיור שלנו נשרפה ושנחנו בדרך אליה. אימי ניסתה להרגיע אותי שהכל יהיה בסדר - ותוך כמה ימים הכול יסתדר.

בבוקר הלכתי עם בעלי כדי לראות מה קרה לדירה. כבר בחדר המדרגות הבנתי שזה רציני. הכל היה שחור ומפויח. צחקנו קצת למראה המפתח שבעלי הוציא מהכיס כי לא הייתה דלת. במקומה ניצב גוש מתכת מומס ועקום.

בעלי פתח את הדלת ונכנסנו פנימה. המראה בפנים היה מחריד. הרהיטים היו שחורים. הם נהרסו לגמרי מהחום האדיר. כשפתחתי את הארון בחדר השינה נחרדתי לגלות שכל הנדוניה היוקרתית שלי פשוט נעלמה. היו שם גושי פלסטיק מפויחים והכל התפלה. זה היה בלתי נתפס בעיניי. פרצתי בבכי כאוב והיסטרי.

בעלי פתח את קופסת השטריימל ומצא אותה ריקה. השערות נמסו. רק השלד והכיפה נשארו. כשנתקלתי בחנוכייה הנמסה והשחורה בארונות המטבח נזכרתי פתאום בתכשיטים שלי...

רצתי לחדר השינה ופתחתי את הארון, הכל נמס. בהבלחה של רגע עלתה בי מחשבה של הודיה עמוקה, איזו השגחה פרטית? התכשיטים לא אצלי. הם שמורים לבטח אצל גיסתי שענדה אותם בחתונה.

ואז הבנתי... הרכוש היחיד שנותר לנו היו התכשיטים היקרים. אם הם לא היו אצלה, הייתי מאבדת גם אותם. ברגעים האלו בהם עמדתי ונברתי בקופסת התכשיטים הריקה,

חשתי במלוא העוצמה את דברי חז"ל שמלמדים אותנו: *כף מה אקצט צעה - IN צלל IN איה צעה'*

אחים יקרים! הדברים שהם באמת שלכם הם שלושה תורה מצוות ומעשים טובים.

כי מה שאתה נותן לה מה שפוסק אקצט צעה

שבת שלום ומבורך!

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גזרה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל יעקב בן רבקה ז"ל / תמר בת מוזל ז"ל / איריס מסיקה בת מרים ז"ל יחזקאל מינלאוי בן רחל ז"ל / מימון ספירו בן מוזל טוב ז"ל רחל (ירשל) בת נעמייה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להצלחת: מכלוף מיכאל בן לואיז - רפ"ש / דקל מלכה - להצלחה אורי ישראל - רפ"ש / סוזן בת ימנה - רפ"ש דוריאן הודיה בת נעמי ונועם חן בת שולה - רפואה שלימה אהרון בן מסעודה - רפ"ש



בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 779 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 654 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף ז"ל ו' עבת תשפ"ד

999 הַיָּגֵשׁ

במפגש הטעון בין יוסף לאחיו השבטים, לאחר שיוסף מתוודע אליהם ואומר להם: "אָנִי יוֹסֵף" - נבהלו מפניו, ומיד אומר להם יוסף (מה, ה): וְעַתָּה אֶל תַּעֲצְבוּ וְאַל יַחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי מִכְרַתְּם אֹתִי הִנֵּה כִּי לְמַחְיָה שָׁלַחֲנִי אֱלוֹקִים לְפָנֵיכֶם. יוסף נקרא 'יוסף הצדיק', ואחד הטעמים שנקרא כך הוא משום שהגיע לדרגה העצומה אליה יכול להגיע בן אנוש - שהעביר על מידותיו באופן שלא נראה כמותו.

אחיו השליכו אותו לבור מלא נחשים ועקרבים ולאחר מכן מכרוהו לעבד לאומה השפלה ביותר. הוציאו אותו מבית מלא קדושה וטהרה למקום מלא טומאה וזוהמה, והוא הפך להיות עבד שפל שסבל מעלילות מרושעות אשר בעטיין הושם בבית הסוהר למשך 12 שנים.

כל בן אנוש היה מתמלא ברגש נקמה עצום כלפי מי שעשה לו כל זאת, אך לא כן יוסף הצדיק. רש"י מבאר את הפסוק (מה, יב): "וְעֵינַי אֶחָי בְּנִימִין" - השווה את כולם יחד, וכשם שאין לי שנאה על בנימין - כך אין לי שנאה עליכם.

ועוד הוסיף ואמר שאף בזמן המכירה לא כהתה עין האחוה ממני. ולא עוד אלא שביקש יוסף לעודדם ולהיטיב עימם ולהרגיעם, כמו שמעיד הכתוב שאמר להם "וְעַתָּה אֶל תַּעֲצְבוּ וְאַל יַחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי מִכְרַתְּם אֹתִי הִנֵּה כִּי לְמַחְיָה שָׁלַחֲנִי אֱלוֹקִים לְפָנֵיכֶם", והיינו שכל המכירה שלי לא הייתה על ידכם, אלא ע"י הקב"ה, ויצא מזה רק טוב.

וכן בהמשך מובא בפסוקים איך דאג להם יוסף לכל מחסורם ללא כל טענה. ומדוע? - כי יוסף היה צדיק ובעל אמונה, וידע כי הכל מגזירת עליון.

ללמדינו, כשבא על האדם דבר צער ע"י מישהו, הניסיון שלו באותו הרגע הוא למחול ולסלוח, ובאותו רגע נבחן האם הוא סלחן ומעביר על מידותיו, או שהוא מחזיר נקמה.

ואמרו חז"ל, שכל המעביר על מידותיו, מלבד שמעבירין לו על כל פשעיו והוא נהפך לאדם זך ונקי, גם אין מידת הדין מדקדקת עמו, ונושא חן בעיני כל רואיו, וזוכה לבנים צדיקים. יוסף ידע את דברי חז"ל שהמעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו ומוסיפים לו שנות חיים.

ואמרו חז"ל (במסכת תענית) על רבי אליעזר שירד לפני התיבה, ולא נענה, ירד רבי עקיבא אחריו ואמר 'אבינו מלכנו' - וירדו גשמים. והיו התלמידים מרננים אחר רבי אליעזר. יצאה בת קול ואמרה: לא מפני שזה צדיק וזה לא, אלא מפני שזה מעביר על מידותיו, לכן נענה.

עוד מספרים חז"ל (במסכת חגיגה) על רב ביבי בר אביי שהיה רגיל לפגוש במלאך המוות, ופעם גילה שמלאך המוות בטעות לקח מישהו אחר משנדרש.

שאל אותו רב ביבי: מה תעשה עם השנים שנשארו לאותו אדם? אמר לו מלאך המוות: אני נותן אותן למי שמעביר על מידותיו, שמוסיפים לו שנות חיים.

ומסופר על רבי מאיר מפרמישלן זצ"ל, שפעם, בעודו בבית הכנסת, הגיע אחד המתפללים וביזה אותו בצורה נוראה.

הַיָּגֵשׁ 999 הַיָּגֵשׁ

רבי מאיר קיבל את הביזיונות בשתיקה, ולא ענה מילה לאותו אדם. הרב לא הסתפק בזה אלא חזר לביתו, אסף מתנות רבות ומיני מתיקה, קרא לשמשו ובקשו ללכת להביא זאת לאותו אדם שביישו.

אנשי הרב לא הבינו: דבר גדול עשה הרב ששתק ולא אמר מילה, ובוודאי היה משום 'מעביר על מידותיו', אבל למה לשלוח מתנות, מה, הוא עשה לך טובה!?!...

הסביר רבי מאיר: דעו לכם, כי לפעמים יש חלילה קטרוג גדול על יהודי, ונגזר עליו להסתלק מן העולם, אלא שאז באים מליצי יושר וממליצים עליו זכות, לכך נגזרת עליו מחלה במקום מיתה. ואז באים מליצי יושר נוספים ומבקשים להקל עליו עוד, ונותנים לו ייסורים וביזיונות.

אם יקבלם באהבה ולא יענה דבר - אזי יתבטל הקטרוג עליו. והוסיף להסביר, שעכשיו אם חלילה נגזר עליי לסבול ייסורים קשים, היה זה עושה לי צער ולבני ביתי. ועכשיו, כשאדם בא לבזות אותי - הרי זו טובה גדולה מאוד בשבילי, בדרך זו הוא הציל אותי, לכן שלחתי לו תשורה נאה.

ועוד הבהיר רבי מאיר, שצריך האדם לדעת שכשבאים עליו ביזיונות וייסורים יידע שהוריו ורבותיו פעלו זאת בעולם הבא בשבילו, כדי להצילו מנזק גדול יותר, ויקבל זאת באהבה, כדי שהעבודת הממליצים לא תהיה לשוא...

ועוד נלמד מכאן, שכל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו, וכל הכולם פיו בשעה זו של ביזוי, עליו נאמר: תִּלְהַ אֶרְץ עַל בְּלֵי מָה" (איוב כו, ז) - זו היא שעת רצון, דהיינו "ינשך את שפתיו" ולא יגיב לאותו אדם שמבזה אותו, אלא ישא תפילה על כל דבר לבורא עולם, ותפילתו קרוב לודאי תתקבל.

מה life

ויגש - תוכן ענייני הפרשה

- (א) מפגש יהודה ויוסף (כדי להשיב את בנימין לאביו).
- (ב) יוסף מתוודע לאחיו: "אָנִי יוֹסֵף הַעוֹד אֲבִי חַי", אחיו נבהלו, ויוסף ניחמם, מנשקם, ומשלחם עם עגלות להביא את יעקב ואת בני ביתו, לאכול מטוב מצרים.
- (ג) ירידת יעקב ובניו למצרים: בבאר שבע זבח יעקב לה', וה' נגלה אליו, והבטיחו... "אָנֹכִי אֶרְדָּ עִמָּךְ מִצְרָיִמָה (שהשכינה שורה תמיד על יעקב אבינו) וְאָנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַם עִלָּה...". (מו, ד-ח).
- (ד) שמות שבעים נפש הבאים מצרימה, "וְיָאֵת יְהוָה שְׁלַח לְפָנָיו" (מו, ח-כח).
- (ה) המפגש בין יעקב ליוסף (מו, כח, לג).
- (ו) פגישת יעקב ובניו עם פרעה וקבלת נחלה בגושן.
- (ז) מפגש יעקב עם פרעה וברכתו.
- (ח) יוסף ושלטונו במצרים בשנות הרעב.



"וַיִּגְדּוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי... וַתְּחִי רוּחַ

יַעֲקֹב אַבְיָהֶם" (מה, כו-כו) - סיפור

רבי יצחק זלזניק היה מתלמידיו הקרובים של רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל. במשך שנים היה סמוך על שולחנו של רבי איסר זלמן ושתה את תורתו בצמא.

עשרות שנים לאחר מכן, כאשר כבר היה לאחד מגדולי תלמידי החכמים בירושלים, לקה רבי יצחק באירוע מוחי קשה. הוא שכב ללא הכרה ונשקפה סכנה לחייו. בנו של רבי יצחק באו בבהילות אל הרב שך זצ"ל, רבו של רבי יצחק משכבר הימים, וסיפרו לו על חוליו הקשה של אביהם. אמר להם הרב שך: "אל דאגה, הוא יתעורר ויצא מכלל סכנה!"... תהו: "על סמך מה אמר הרב שך?" השיב להם הרב שך: "אספר לכם מעשה שאירע עם אביכם ועם דודי, רבי איסר זלמן מלצר: בתקופת מלחמת תש"ח נסעה אשתו של רבי איסר זלמן, הרבנית בילא הינדא, לבקר את בתה, הרבנית בן-מנחם, בפתח תקוה. ירושלים הופגזה בידי הירדנים והדרכים היו בחזקת סכנה. הרבנית מלצר עשתה את דרכה בחזרה לירושלים, ורבי איסר זלמן דאג מאוד לשלומה וחשש שמא תיפגע בדרך. מידי כמה שניות ניגש לחלון לראות אם כבר הגיעה. תלמידו הנאמן, רבי יצחק זלזניק, ראה כי רבו שרוי במתח ובצער ויצא לבדוק היכן הרבנית. כשראה אותה בתחילת הרחוב, רץ במהירות אל רבו כדי לבשר לו שהרבנית מגיעה. אמר לו רבי איסר זלמן: "על השמחה ששימחת אותי כשבישרת לי שהרבנית הגיעה בשלום, תזכה לאריכות ימים ושנים!" אמר הרב שך לבניו של רבי יצחק: "אביכם עדיין לא הגיע לגיל שנחשב לאריכות ימים ושנים, וכיון שעומדת לו ברכתו של רבי איסר זלמן, שיזכה לאריכות ימים ושנים, בטוחני שיתעורר ויקום מחוליו".

והנה, אכן אחד הבנים התקשר להודיע שאביהם התעורר והוא בהכרה! שאלוהו: "מתי זה קרה?" והוא ציין את השעה המדויקת. והנה, התברר כי היה זה בדיוק באותה שעה בה סיפר הרב שך לבניו של רבי יצחק את הספור על הברכה שקבל רבי יצחק מרבי איסר זלמן.

ענה, נחשוב לרגע: גם אלמלא הבשורה שבישר רבי יצחק לרבי איסר זלמן על הגעתה של הרבנית, הרי הדבר היה נודע ממילא לו כעבור שניות, כשהיה רואה אותה מבעד לחלון, או לכל היותר כשהייתה נכנסת לביתם. אם כן, הצער שהפיג רבי יצחק מלבו של רבו היה לכמה שניות או דקות בלבד, ובכל זאת, גדולה היא מניעת צער אפילו לרגע, ומזכה בברכה בעולם הזה ולשכר נצח בעולם הגמול! [שש באמרתך]

"וַיִּפֶּגַע לָבוּ בִּי לֹא הָאֵמִין" (מ"ה, כ"ו)

וברש"י: שנחלף ליבו מלהאמין ולא היה ליבו פונה אל הדברים.

והרמב"ן פירש שנתבטל לבו, ופסקה נשימתו, כי פסקה תנועת הלב והיה כמת, וידוע בספרי הרפואות, שכשבהא השמחה פתאום לא יסבלו את זה הזקנים וחלושי הכח, ורבים מהם מתעלפים. ומוסיף הרמב"ן שאחר שהתעלף יעקב מחמת ששמע בשורה פתאום ועמד זמן גדול מן היום שהיה שוכב ודומם, והנה ידוע בעילוף הזה שאם יצעקו לו וירגילו אותו בשמחה עד שתיקבע בו בנחת רוח, ולכך **"וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיֵּרָא אֶת הָעֵגְלוֹת"** (מה, כז) כי היו צועקים באוזניו את דברי יוסף ומביאים לפניו העגלות, אז שבה רוחו אליו וחזרה נשימתו וחייה וזהו **"וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אַבְיָהֶם"**.

"וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שָׁבֵר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר

יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ" (מב, א) - חכמת

נשים בנתה ביתה

מספר הרב שכטר: הוריי ע"ה זכו לעושר מופלג. בהיותם בהונגריה היו ברשותם בית חרושת גדול לביגוד ולהנעלה, וחנות ענקית שתמיד היתה מלאה בקונים.

כאשר אמי הנבונה ראתה, כי רבים מהשכנים מקנאים בהם מאוד עקב הצלחתם הכלכלית, היא היתה הולכת אליהם ומבקשת מהם הלוואות כספיות. כעבור שבועיים היתה מחזירה את הכסף עוד לפני השקיעה, בלי שעשתה בו כל שימוש, אך בינתיים התחילו השכנים להתלחש ביניהם: "משפחת שכטר מסכנה, כלפי חוץ נראה שהולך להם מצוין בעסקים, אבל האמת שהמצב לא בדיוק כן, עובדה שהם נזקקים להלוואות כה רבות". וכך פסקה לה הקנאה. אמי נהגה בפטנט החכם הנלמד מדרכו של יעקב אבינו. **"לָמָּה תִּתְרָאוּ"?** - אל תראו עצמכם ותוציאו את עיני הסובבים. בהונגריה החנויות היו פתוחות עד חצות הלילה, והורי היו עובדים בחנות עד שעה זו. לאחר סגירת החנות היה אבי הולך עם אורחיו להתאבק בעפר רגלי חכמים. אמא היתה מנהלת את הבית ביד רמה. היתה לה עבודה רבה לטפל בששה בנים קטנים ומלאי מרץ. בלילות היא היתה יושבת ותופרת, מתקנת ומטליאה את בגדיהם הקרועים של הילדים. כשאבא היה שב הביתה, ורואה אותה מתקנת בגדים, כשהיא עייפה ותשושה לאחר שעות העבודה הרבות, הוא היה אומר לה: "חבל שתטרחי לתקן את הבגדים הישנים. אפשר להחליף הכל בבגדים חדשים, יש לנו כל כך הרבה בגדים במפעל. צריך רק לקחת אותם!"

אך אמא הצדיקה השיבה לו: "המטרה האמיתית שלי בתיקון הבגדים אינה לחסוך כסף. חינוך הילדים הוא זה שמעניין אותי. אמנם לכבוד השבתות והחגים אני שמחה לתת לילדים בגדים חדשים, אבל בימי החול - מעוניינת אני שהם ילבשו דווקא בגדים עם טלאים".

אמא סברה כי ילד הלבוש כמו בן עשירים, מרגיש מיוחד ומתגאה ומתנשא על חבריו. "אמנם רצוני שילדי יהיו מטופחים ונקיים, אך עליי להלבישם בגדים פשוטים כיתר חבריהם, כדי שיתרגלו לחיי צניעות והסתפקות ולא יתגארו", אמרה. אמא ע"ה נהגה על פי עצתו של שלמה המלך, החכם מכל האדם (משלי יא, ב): **"וְאֵת צְנוּעִים חֻקְמָה"** - הצניעות וההסתור הם חכמה גדולה ומביאים למידות טובות.

"יֵשׁ לָנוּ אָב זָקֵן" (מד, כ) - ייש לנו אהרן לייב זקן

בימים הנוראים ובשבתות (לנוהגים בזה), ב"קדושה" כשהחזן מאריך בתיבת **"איה"**, ישנה תפילה מהאר"י הקדוש שיש לכוון בה על אחד משלושה דברים: 'עושר מופלג, בנים צדיקים או רוח הקודש'. נשאל מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, על מה מהם כדאי לכוון? השיב מרן: תבקש על רוח הקודש, אולי תזכה לזה!!! שהרי התוספות (בקידושין עג.) הביאו את שאירע באביו של שמואל שהיה במדינת הים, ובא לביתו על ידי 'שם' ללילה אחד, וחזר למחרת למקומו. בכך באו תוספות להכשיר תינוק שנוול אף על פי שאביו במדינת הים, שמא האב בא בקפיצת הדרך לביתו על ידי שם. אמר רבי אהרן לייב: 'העולה מדברי התוספות שדרגה זו שייכת לא רק בקדושי עליון, כאבוה דשמואל, לא רק אצל תנאים ואמוראים, אלא גם אצלנו!' [יגר לשולחן שבת]

שאלו את הגרא"ל מי זכה בדור שלנו לרוח הקודש? ענה להם הגרא"ל: 'ר' חיים קנייבסקי זצ"ל. כשסיפרו את זה לרבנו הגר"ח שלח לו: מום שבך אל תאמר בחבריך...

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו אֲנִי יוֹסֵף (מ"ה, ג) -

בני של 22 שנה

עם ישראל מתבוננים ומתעמקים באחת הפרשיות הכאובות, המרגשות ומרטיטות הלב, בה מתואר כיצד יוסף מתוודע לאחיו. לב מי לא ימס בשעה שינסה להבין, ולו במעט, מה חשו האחים במעמד זה, ומה עבר במוחו של יוסף.

וכשמתבוננים במדרש (תנחומא ג' ה'), העיניים דומעות ללא הפוגה על אשר ארע במפגש המרגש לאחר 22 שנות ציפיה דריכות וצער שעברו על כל אחד מהשבטים.

ונפתח בדברי המדרש (תנחומא ד') המגלה מה אמר בנימין ליוסף בפעם הראשונה שנפגשו: כי יוסף שאל את אחיו 'הזה אחיכם הקטן אשר אמרתם לי? אמרו לו: 'הן'.

שאל יוסף את בנימין: 'יש לך אשה? ענה לו: כן'.

שאלו יוסף: 'יש לך בנים? א"ל: 'יש לי עשרה'.

הוסיף יוסף ושאל: 'ומה שמם? א"ל: 'בלע ובכר ואשב'ל'. תמה יוסף: 'ומי שמע שמות כאלה? א"ל: כולם על שם אחי בן אמי (יוסף): בלע - שנבלע בין האומות.

בכר - שהיה בכור. והנה, בשם של בנו ארד - גילה בנימין ליוסף עובדה הממיתה כל לב, אמר בנימין: קראתי לבני 'ארד' - כי 'מיום שגלה יוסף אחי, ירד אבי מעל המיטה, וישב לו על גבי הקרקע והדמעות ניגרות מעיניו' (מי לא יבכה למשמע תיאור מזעזע שכזה)!

והוסיף בנימין: 'ולא עוד, אלא בשעה שאני רואה את אחי, כל אחד ואחד יושב לו אצל אחיו ואני יושב לבדי, זולגין עיני דמעות'!

בנימין בוכה עשרים ושתים שנה!!! באותה שעה נתגללו רחמי יוסף, שנאמר: 'וַיִּמְהַר יוֹסֵף פִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו', ואף הוא בכה ללא הפוגה. ובמדרש (רבה צ"א ו') וברש"י (מ"ב, ג') דרשו רבותינו על הפסוק (מב, ג): 'וַיִּרְדּוּ אָחֵי יוֹסֵף עִשְׂרֵה שִׁישׁ לַהֲבִין מְדוּעַ נֹאמַר 'אָחֵי יוֹסֵף' וְלֹא נֹאמַר 'בְּנֵי יַעֲקֹב'? אֵלֶּא שֶׁהָיוּ מִתְחַרְטִים בְּמִכִּירְתוֹ, וְקָבְלוּ עַל עֲצָמָם לַפְדוּתוֹ בְּכָל מִמּוֹן שִׁבְעוֹלָם!!! לִכֵּן נִכְנְסוּ הָאָחִים בְּעֵשְׂרֵה שְׁעָרִים, כְּדִי לִמְצוֹא אֶת יוֹסֵף. וְהוֹסִיפוּ בַּמִּדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא מִקָּפ"ח) שְׁשׁוּשָׁה יָמִים חִיפְּשׁוּ אֶת יוֹסֵף בְּמִבּוֹאוֹתֶיהָ הַמְּטוֹנָפוֹת שֶׁל מִצְרַיִם, עַד שֶׁשָּׁלַח יוֹסֵף שְׁבַע בָּעִיִּים גִּיבּוּרִים שֶׁתַּפְּסוּ אוֹתָם וְהִבִּיאוּם לַפְּנִי. וְכִיוֹן שֶׁגִּילָה 'צַפְנַת פַּעֲנָח' שֶׁהָאָחִים חִיפְּשׁוּ בְּכָל מִצְרַיִם הַלֹּךְ וְשׁוֹב בְּמִשְׁךְ ג' יָמִים, יִכַּל לִטְעוֹן כְּלִפְיָהֶם: 'מִרְגְּלִים אֲתֵם'. וּמֵעַתָּה הַתְּמִיּהָה: כִּיצַד יִתְכַּן שֶׁכֵּל עֵשֶׂרֶת הַשְּׁבִיטִים הַתְּבוֹנָנוּ בְּפָנָיו שֶׁל אַחֵיהֶם, עֲצָמָם וּבְשָׂרָם - אוֹלָם אִף אֶחָד מֵהֶם לֹא זִיחָה אוֹתוֹ?! הֲלֹא ג' יָמִים תָּרוּ וְחִפְּשׁוּ אַחֲרָיו בְּכָל מִצְרַיִם, וְאִ"כ, אֵיךְ לֹא עָלָה אֶפִּילוֹ בְּאֶחָד מֵהֶם הַחֶשֶׁד שֶׁמֵּא הוּא יוֹסֵף...?!

אומנם ידועים דברי הגמרא (יבמות פ"ח.) שהאחים לא ראו את יוסף מעולם בחתימת זקן, וכן מובא ברמב"ן, שחשש יוסף פן יכירוהו, ולכן נתן את המצנפת על מצחו כשהוא נוטה ומכסה חלק מפניו, וכך נשתנה חזותו, ואף ה'חזקוני' מבאר שהיה יוסף מדבר מצרית ונשתנה שמו לצפנת פענח. אולם עדיין תמוה, כיצד אחד מהאחים לא חשד כי זהו יוסף? וגם המשך המעשה מעלה תמיהות: בשעה שיוסף דיבר עמם קשות, ואף טען כי הינם מרגלים, ואז השיבו האחים: 'כִּלְנֹנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נִחְנוּ', ועוד יש לנו אח שנעלם, ואחד נוסף (בנימין) שנשאר בארץ כנען, בבית אבא, כאן העמידם יוסף במבחן הגדול: אם תביאו את בנימין - זה יהיה האות והמופת לצדקת דבריכם! ואף אסר אותם לג' ימים, משום שרצה שייראו מפניו.

ולאחר מכן, ביקש יוסף לאסור את שמעון, כדי ששאר האחים יעלו לביתם להביא אוכל למשפחתם ויחזרו עם בנימין.

ומעתה מתאר המדרש (תנחומא ד' בפרשתנו) מה אמר שמעון לאחיו כשרצו המצרים לאסורו: 'אתם מבקשים לעשות לי כמו שעשיתם ליוסף? כלומר, שמעון טען בכאב: 'כמו שאת יוסף נתנו לבור, כך גם תתנו שיעשו לי? השיבו לו: 'ומה נעשה, הלא ימותו אנשי ביתנו ברעב'.

וביאר ה'יפה תואר', שלולי זה היו מוסרים נפשם עליו!

אמר שמעון: 'עשו מה שתראו, ונראה מי יכניס אותי לבית האסורים'. הבין יוסף שלא יהיה פשוט כלל ועיקר לאסור את שמעון, והלך וביקש מפרעה לשלוח בדחיפות שבעים גיבורים, בטענה כי עליו לתפוס גנבים מסוכנים...

הגיעו הגיבורים, ויוסף פקד עליהם שיאסרו את שמעון.

והנה, אמרו חז"ל, שכאשר התקרבו לעברו - מיד צווח שמעון בשאגת אריה, ונפלו כל שבעים הגיבורים על פניהם ונשתברו שיניהם. ומעתה, מה יעשה יוסף? כיצד יאסור את שמעון? סימן יוסף למנשה בנו, והכה מנשה את שמעון מכה אחת, הכניסו לבית האסורים וכבלו בשלשלאות.

אמר שמעון לאחיו: 'לא יתכן שזו מכה של מצרים, אלא של בית אבא הוא!' כי כיצד יתכן שמנשה ילד בן תשע יגבר על שמעון ששבעים מגיבורי מצרים היו כעלה גידף לעומתו! ומעתה התמיהה זועקת שבעתים - הלא שמעון הודה בפיו כי זוהי גבורה על טבעית המצויה אך ורק בבני יעקב. ואם כך, כיצד לא העלו האחים בדעתם כי יוסף הוא עומד לפניהם? ובפרט שיוסף שלחם לכנען עם מזון, ואמר להם: "זאת עֲשׂוּ וְחִיו אֶת הָאֱלֹקִים אֲנִי יְרֵא" (מב, יח).

וביאר ה'ספורנו' זו הסיבה שנתן להם מזון - כדי להאכיל את בני משפחתם. אולם נשאלת השאלה: הרי מצרים בוודאי אינם מאמינים באלוקים! הלא מלך מצרים הוא פרעה שאמר 'לִי יֵאָרֵי וְאֲנִי עֲשִׂיתִנִּי' (יחזקאל כט, ג).

ואם כן, כיצד המשפט 'אֶת הָאֱלֹקִים אֲנִי יְרֵא' - שכל כולו יראת ה' לא עורר אצל האחים חשד שיוסף הוא המדבר אליהם? ועוד, שבדרך מצאו ש'הושב כְּסִפֵּיהֶם אִישׁ אֶל שֶׁקֶו', ובנוסף מובא במדרש הגדול, שבנתינת המזון לאחים היה שינוי מכל שאר הקונים האחרים שהגיעו למצרים. כי בזמן הרעב, אדם שבא לקנות מזון קיבל רק מנת חיטים מצומצמת כדי מחייתו, כי זוהי ההנהגה הראויה בשעה שעולם שלם רעב ללחם, ואין להפלות בין עשיר לדל בעת חירום. ואילו אצל האחים נאמר (מב, כה): 'וַיִּמְלֵאוּ אֶת כְּלֵיהֶם בָּר' - נתן להם חיטים בלא מידה ובלא משקל.

וכשראו האחים שהם היחידים שקבלו גם כסף וגם מזון רב - כיצד לא השכילו להבין כי יד מכוונת עשתה כל זאת? ובשעה שחזרו למצרים עם בנימין, הוזמנו לבית יוסף - לארמון המלוכה.

ומבאר רש"י, כי האחים פחדו מהזמנה זו, כי חששו שנעשית במטרה לחובשם בבית האסורים על שגנבו את הכסף.

אולם הדבר תמוה, שהיה עליהם לחשוב להיפך - כיצד דווקא הם הוזמנו לארמון המלוכה? אלא בראותם כל התעללות יוסף בהם, ראו זאת כסתירה לזה, שהאחים האמינו שיוסף עומד בצדקותו, ולא יעלה על הדעת שיוסף אחיהם יתעלל בהם וישיב להם כגמולם על מנת לתקן את עוון מכירתו, ולכן החליטו שאין זה יוסף. [תורת חסד]

ונוסיף ונאמר שכל המהלך שבו האחים הקדושים לא זיהו את יוסף אחיהם אין זה כי אם ע"י הקב"ה על מנת שיתקנו את מכירת יוסף, וכן על מנת שיעקב אבינו ירד למצרים בכבוד הראוי לו.



"וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי... אֲדֹנָי שָׂאל אֶת עֶבְדֵּי לְאָמֵר" (מד, יח-יט)

רבנו בחיי מפרט את השיחה הקשה שהתנהלה בין יהודה ליוסף. יהודה הזיז בבת אחת את כל המשמר המלכותי, ניגש ליוסף ודיבר אל תוך אוזניו: "דע לך כי פרעה, שעייב את שרה, סבתו של בנימין ללילה אחד, לקה בנגעים גדולים, הזהר שלא תלקה גם אתה. דע לך, כי אמו של בנימין מתה מקללתו של אביו, הזהר שלא תחול גם עליך קללה. דע לך כי שניים מאיתנו נכנסו לשכם והחריבו אותה, הזהר שלא נחריב כך גם את מצרים! ליהודה לא היתה כל בעיה ללכת לבית הסוהר, להזיז את כולם הצידה ולשלוף את בנימין. כשגר הצדק הקדוש אברהם בן אברהם פוטוצקי נכלא, שלח הגאון מוילנא להודיע לו, שהוא יכול לחלצו מבית הסוהר על ידי תורת הקבלה, אלא שלא עשה זאת משום שהגרף פוטוצקי אמר שרצונו לקדש את ה'. אם הגאון יכול היה לעשות זאת, ודאי שליהודה לא היתה בעיה לפעול כך. הויכוח בין יהודה ליוסף מעלה שאלה גדולה: הרי יוסף היה טוב כל כך לאחיו, מדוע הוא התווכח עם יהודה באופן תקיף כזה? אמנם יהודה דיבר אליו בעזות כיוון שלא ידע כי הוא יוסף, אך יוסף ידע היטב כי הוא מדבר עם יהודה, ואם כן יש להבין כיצד הוא דיבר בסגנון תקיף כזה אל יהודה מלך השבטים?

התשובה היא שיוסף אהב את יהודה אהבת נפש. אולם הוא ראה ברוח קדשו את עשרת הרוגי מלכות העתידים למות ככפרה על מכירתו, ולכן ניסה בכל כוחו לכפר על חטא מכירת יוסף, על ידי שציער את השבטים. כאשר ראה כי אחיו עומדים על דעתם, ומתכננים להחריב את כל מצרים, הוא הבין כי אין לו ברירה והוא מחוייב להתוודע אליהם. [אריה שאג" עמ' תקמה]

"אֲנֹכִי אֵרֵד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַם עִלָּה..." (מו, ד) - סיפור

סיפור רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מעשה אשר סיפר יהודי ניצול שואה לצאצאיו: "כידוע לכם, ניצול שואה הנני. בתקופת השואה הייתי נער צעיר, וכשהגיעו הגרמנים לעיירה שלנו, הם פקדו על כל היהודים לארוז מזוודה ובתוך שעתיים להתקבץ בכיכר העיירה, אוי לו למי שיאחר! כולם מיהרו לארוז מזודה ולמלא אותה בדברים הנחוצים לדרך, ולאחר מכן התאספנו בכיכר העיירה, כפי שנצטוונו. הגרמנים החלו להפריד בין בני המשפחה: לקרון אחד הוכנסו האבות והבנים, ולקרון השני הוכנסו האימהות, הבנות וכן הילדים הקטנים. אז עוד לא ידענו לשם מה נועדה הפרדה זו, ואף לא ידענו לכנות אותה בשמה - סלקציה.

אין לתאר את הבכיות הנוראות של האימהות והילדים הקטנים שהופרדו מהאבות ומהבנים הגדולים. אותם אלו שהתעקשו להישאר יחד, הוכו באכזריות על ידי החיילים הגרמנים והופרדו בכוח. אבי נאלץ להיפרד מאתנו והוכנס לקרון של הגברים. אני הייתי ילד קטן, והוכנסתי לקרון יחד עם אמי, אחיותיי ואחיי הקטנים. עוד מעט הקרונות יינעלו ונצא לדרך בלתי נודעת... ואז, ברגע האחרון, נזכרה אמא שהתפילין של אבא נמצאות במזוודה שלה. היא שלפה במהירות את התפילין מתוך המזוודה, מסרה לי אותן ואמרה: 'רוץ לקרון של הגברים ומסור את התפילין לאבא'."

פחד ואימה עמדו באוויר. כל העת נשמעו צעקותיהם ואיומיהם של הגרמנים, שריקות כדורי רובה ונביחות מפחידות של כלבים אימתניים. כשאמי אמרה לי ללכת לקרון השני כדי למסור לאבא את התפילין - פחד מוות מילא את לבי. אבל אם אמא מבקשת - אין ברירה, חייבים לשמוע לה! יש כאן גם כיבוד אם - לשמוע בקול אמא, וגם כבוד אב - להביא את התפילין לאבא, כדי שיוכל לקיים מצות הנחת תפילין.

לקחתי את התפילין ורצתי במהירות לקרון של הגברים. כל האזור שרץ חיילים נאציים, בידם האחת רובה, ובשנייה אווזים ברצועת הכלב. העובדה שילד קטן רץ מקרון לקרון לא מצאה חן בעיניהם, והם התנפלו עליי בצווחות. רצתי במהירות לתוך הקרון של הגברים, ומסרתי את התפילין לאבא ומיד פניתי לאחור לכיוון היציאה מהקרון כדי לחזור לאמא, אולם רגע לפני שהגעתי אל דלת היציאה - נעל חייל גרמני את הדלת. פחד אחז אותי; אמי ממתנה לשובי, ואני 'תקוע' בקרון של הגברים, מבלי יכולת לצאת! לא ידעתי אז כי היתה זו הפעם האחרונה בה ראיתי את אמי, אחיותיי ואחיי הקטנים. הם נשלחו למשרפות באושוויץ ונעקדו על קידוש ה'. ואילו אני, למרות שלפי גילי הצעיר הייתי אמור להיות איתם, נשארתי במשך שנות המלחמה לצד אבי.

תלאות רבות ונוראות עברו עלינו, אך בחסדי שמים שרדנו את התופת ונותרנו בחיים. את נס ההצלה שלי אני תולה בזכות מצות כבוד אב ואם שלי. כשאמי בקשה להעביר לאבי את התפילין - מילאתי את רצונה מבלי לשאול שאלות. אם הייתי מנסה להתחמק מן השליחות - לא הייתי זוכה לספר את נס הצלתי כעת... [שש באמרתך]

**ברכת התורה
רון**

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמָה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה חיים קיומס בן חורשי: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חמורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן ינו מיה בן מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוח בת שמעון הגר בת אהרן והרטה: כחון בת חביבה: האובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן



להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.
זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

"וְעֵתָהּ אֶל-תַּעֲצְבוּ... (מ"ה, ה')

טעמי המקרא על תיבות הללו המה "מונח מונח רביעי", לרמז, אומר ה"אמרי אש" מאונגוואר: יוסף אמר לאחיו, 'וְעֵתָהּ אֶל תַּעֲצְבוּ' - עכשיו אין לכם כלום מה לדאוג, כי עתה לא תקבלו שום עונש, אלא, "מונח מונח רביעי" - העונש שלכם הוא "מונח" ושמור לאלף ה"רביעי", כידוע שהעשרה הרוגי מלכות אשר חיו בסוף האלף ה"רביעי" היו גלגולי עשרת השבטים. וזהו שאמר **"וַיִּבֶן עֲלֵהֶם"** (מ"ה, ט"ו) ראשי תיבות: ו'ראה י'וסף ב'הם כ'י ע'ידין ל'היות י' ה'רוגי מלכות. "עליהם" אותיות - ע'ל י' ה'רוגי מ'לכות.

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה הדס הודיה בת פאולה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מל

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראלי בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הר: אסתר בת שושנה: גול בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בבת תורן יפה

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

לכל מעיל יש תנועת

שלוש שנים שאני שורד עם המעיל שלי כאשר כל פעם אני אומר לעצמי שעלי לרשום שם וטלפון במעיל למקרה שהמעיל ילך לאיבוד. הנה שעת צהריים מוקדמת ובדרכי החוצה מהבית ראיתי לורד ארטליין על המדף, הפעם לא התעצלתי, לקחתי את הלורד ורשמתי באופן ברור את שמי, ומכיוון שרוב שעות היום אני לא זמין, רשמתי את מספר הטלפון של הבית.

בלילה אני מקבל טלפון מידידי שהחלפתי בטעות את המעיל שלי עם מעיל של מישהו אחר... אמרתי לו שלא יכול להיות מאחר ואני לובש את המעיל שלי... ליתר בטחון הורדתי את המעיל וחיפשתי את השם ומספר הטלפון ואכן לא הופיע שם. סיפורי את הסיפור לידיד אחר כדי לקיים מה שנאמר שישו בכל נפלאותיו, והוא תיקן אותי ואמר: "לך תדע כמה פעמים החלפת את המעיל במשך השנים רק שעכשיו היה כתובת למי להחזיר..."

בכל המעשה: הנה.

...

קצת קצת

סיפר מורינו הרב שליט"א: נסעתי להתפלל מנחה בישיבה, בישיבה אני מניח תפילין שימוש רבא לפני התפילה כדרך הקבלה. הגעתי כעשרים דקות לפני התפילה והתחלתי להתארגן לתפילה בנחת. אלא שבדיק קבלתי טלפון מהרבנית שנפל החשמל בבית, והיא לא מוצאת את הפיוז שנפל בארון חשמל. כבר הבנתי שלא אספיק להתפלל בישיבה, וגם על כך החייתי לה: יתברך שזה רצונו וחפצו, רק בקשתי שיסדר לי מוניט כדי שאספיק להגיע הביתה לסדר את החשמל, וגם אספיק להתפלל בזיכרון משה ליד הבית. אבל לבורא עולם תכונות אחרות משלי. בדיק נכנס לחדרי מנהל הישיבה לשאול שאלה... אני לא זוכר מתי קרה כזה דבר שהוא הגיע אלי לשאול שאלה בחדרי. אנתנו משוחחים הרבה אבל לא בחדר לימוד... תיכף שאלתי אותו אם יש לו כח להקפיץ אותי הביתה? הוא נענה בחיוב ובשמחה, ירדנו לרכב עליתי הביתה ותוך דקה הבנתי מהיכן הבעיה, סידרתי את הקצור, ותוך עשר דקות כבר חזרנו לישיבה כאשר נותרו לי עשר דקות להתארגן בנחת לקראת תפילת מנחה!!!

אני מבחינתי ויתרתי על הכל והקב"ה דאג לי לכל, אם מורייזים ראש ונכנעים, רואים ישועות מפתיעות...

לחיי הן בגשמיות והן ברוחניות החליט לקיים בנפשו מאמר הפסוק (הושע יב ג) "ויברח יעקב..."

ויהי היום כאשר הגיעו הרשעים הקלגסים אל בית אותה משפחה, החלו תיכף בחקירתם הנוקבת לברר מיהו הגדול ביותר בין האחים ובהיות שהאח הגדול נס וברח עמדו ותפסו את הבן השני שבמשפחה, וגרורו עמהם אל ארץ גזירה של מחנות הצבא שם עברו עליו שבעה מדורי גיהנום עד שסיים את מלאכתו הקשה ויצא שבור ורצוץ לחפשי.

והנה זה הבן השני שנאלץ לעבור את כל שנות הצבא מחמת בריחתו והיעלמו של אחיו הגדול, היה ליבו מלא כעס גדול על אחיו. מן הרגע הראשון שסחבורו הקוזקים האכזריים על כרחו

לצבא כעס על אחיו שעוללו לו את כל זאת. ובמשך כל אותם שנים שעשה באפילה בגיא צלמוות היה כל העת מאשים את אחיו ה'בוגד', ולא מצא מנוחה לנפשו מרוב כעס ומרירות. הלא הגזירה נגזרה על ראשו של האח הגדול, ואותו הם מבקשים והנה הוא ברח לו להצלתו ולא חשב ולא נתן אל ליבו את הצרה הגדולה שממית בכך על אחיו.

הכעס הגדול שהצטבר בליבו במשך כל שנות הצבא הלך וגדל, עד כי גדל מאוד. כאשר מעידים בו רז"ל ב"פ"ק דסנהדרין (ז): "אמר רב הונא האי תיגרא דמיא לצינורא בדיקא דמיא כיון דרווח - רווח". כלומר, התגרה והמריבה דומה היא לזרם מים היוצא מן הנהר בעת שעולה על גדותיו, שמתחילה מחלחלים המים רק בזרם דק בלבד, על ידי חור קטן שיוצרים להם המים בתלולית העפר, [הניצבת ליד הנהר כדי למנוע את הצפת השדות שמסביב] - אבל אם אין סותמים את אותו חור קטן תיכף בתחילה כשנעשה החור, אז ממילא 'כיון דרווח רווח', הרי הולך החור ומתרחב יותר ויותר, עד שבהצפתו במים רבים מתהפך הזרם הדק והחלש לפרץ מים אדיה, שכבר לא ניתן לסותמו.

והנמשל שמלמדים לנו חכמים בזה הוא, שדרכה של מריבה שרובה היא מתחילה בזרם קטן וחלש, ולפעמים אף על דברים קטנים של מה בכך. - אך אם אין פוטרים ומשליכים אותה מן הלב, לתקן מיד את המעוות הרי היא הולכת מתרחבת ומתפשטת עד שכבר אי אפשר לעוצרה. וכמו שדרשונו חכמים שם ממאמר החכם מכל אדם בספר החכמה (משלי יג יד) "פוטרי מים ראשית קדון, ולפני התגלע הריב גטוש!"

כך עלה לו הכעס הגדול וגאה בליבו של האח המגויס, התרחב והלך, עד שמרוב רגזו על אחיו הגדול שהביא עליו את כל הצרות האלה בלא שעשה לו שום עוול, החליט בדעתו שמיד עם שחרורו מן הצבא יחפש אחר אחיו, וינקום בו את נקמתו הקשה רחמנא ליצלן.

וממחשבה למעשה עם שחרורו מן הצבא יצא לו האח המסכן והחלוש, לתור ולחפש אחר אחיו הגדול שנעלם לו לפני שנים כדי לבצע בו את זממו, ה' ישמרנו. הוא הלך תועה בדרכו מעיר לעיר ומכפר לכפר, בחיפושים נואשים אחר האח האבוד.

והנה הגיע אל העיר טשערנוביל הגדולה לאלקים ובהיכנסו העיריה נשאוהו רגליו הישר אל בית המדרש הגדול, שהיה מואר באור יקרות ומלא אורחים וחסידים שהגיעו באותה שעה לכבוד שמחת 'ברית מילה' שנערכה ברוב פאר והדר אצל הרבי הקדוש המגיד מטשערנוביל זי"ע [בעל 'ליקוטי תורה' בנו של הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנוביל בעל 'המאור עיניים' זצוק"ל].

האח המשוחרר דגן נמשך אחר האורה והשמחה כאל חבלי קסמים נפשו הדוויה והמיוסרת ציפתה והשתקקה לתרופת חיזוק של מעט שמחה. וכך פסע לו בלב שבור אל תוך בית המדרש, ונדחף בין החסידים הרבים שעמדו אותה שעה שורות שורות סביבות הצדיק היושב בטהרו על כיסא הסנדקאות, כולו זורח ומאיר בקדושה ושמחה עילאה. אבי הבן תפס את בנו הרך הנימול, והגישו בדחילו ורחימו ליד הסנדק, ואליהו מלאך הברית עומד על ימינו בעבודת העקידה של ברית קודש.

כל אותם רגעים נעלים עמד לו האח שהגיע ישירות מן הצבא הרוסי אל חצר הקודש טשערנוביל של מעלה, כשכולו משתאה ונפעם ואינו מסיר את מבטו הנוקב בפניו המאירות של הצדיק היושב מעוטר בטלית, ושואב לנפשו חיזוק של קדושה ועידוד רב במאונת הצדיקים. לפתע בעודו מסתכל על הרבי שם לב שגם הרבי מסתכל אליו ובוטח וחיטב במבט קדשו, והנה מרים הצדיק את

המפרשים נעמדו כאן במה שפתחה פרשתנו 'ויגש אליו יהודה', למה ניגש ולהיכן ניגש, הרי אצלו הוא עומד ועימו הוא מדבר, כמבואר בפסוקים הקודמים.

ובעיקר ידועה התמיהה, שבכל דברי יהודה ליוסף בפרשתו לא נמצא כמעט שום דבר מחדש, או טענה חדשה, רק חוזר על כל המאורעות שבפרשיות הקודמות ולא חידש כמעט כלום.

וביותר יפלא שלאחר דרשה ארוכה זו שדיבר אליו כמעט בלא שום חידוש, לא היה יכול יוסף להתאפק, ובפתאום נשבר לבבו להתגלות אל אחיו 'אני יוסף', ומה היה בה באותה דרשה שהשפיע כל כך על לב יוסף.

ברם תידעו בזה על דרך המוסר, אף כי בוודאי פשוט כי אין לנו שום מושג במעשה שבטי קה וכבר הגיד הרה"ק מקוצק זצוק"ל, שעד ביאת המשיח לא ייוודע לישראל סוד המחלוקת שבין האחים ליוסף, אבל מכל מקום הלוא תורה היא וללמדנו אנו צריכים. ופירושו בזה בהקדם הכלל הידוע 'בא לכלל כעס בא לכלל טעות' (רש"י במדבר לא כא) מנוחת הדעת ומנוחת הנפש הם יסוד ותנאי ראשון לחיים תקינים ומסודרים בבריאות הגוף ובבריאות הנפש. כאשר מלמדנו ההכם מכל אדם בספר החכמה (קהלת יא י): 'והסר פגע מלפני - והעבר רעה מבשךך'. אדם המתנהג תמיד בכל דבר במתינות לא יבוא לכלל טעות, וימצא את הכל מסודר לפניו במנוחה ובשלום, כד"א (תהילים ל ז) 'ואני אמתיה בשלוי בל אפוט לעולם!'.

וכמ"ש באיגרת הרמב"ן: "תתנהג תמיד לדבר כל דבריו בנחת לכל אדם ובכל עת וגובה הנצל מן הפעם, שהיא מדה רעה להחטיא בני אדם".

הנה עד פרשת ויגש דיבר יוסף עם אחיו קשות, ויתגבל אליהם בכל מיני עלילות שאין הם אלא מרגלים ונגבים שנגבו את גביע הכסף, והם גם הם נבוכו ונבהלו ויראו, ויקרעו שמלותם בצער ומבוכה, ולא ידעו את נפשם כיצד נחלצים מהצרה.

לפיכך בחר לו יהודה דרך אחרת, והתחיל בפרשה חדשה, 'ויגש אליו יהודה' בגישה חדשה ובדרך שונה לגמרי, לחלץ עצמו מן המשבר והמבוכה, להשליך כל קצה של כעס או לחץ ח"ו. ולהתחיל מחדש ביישוב הדעת ובמנוחה לערוך כל החשבון מתחילה, וכך במתינות ובסבלנות לבחון היטב היכן כאן הטעות.

הוא שהכתוב אומר: 'ויגש אליו יהודה' - שניגש לשנות ולדבר שיחוו בדרך אחר, ובתפילה ותחנונים לפני ה' [כנרמז בתב"ב 'באזני אדוני'] שיחון אותו ביישוב הדעת והשכל למצוא הפתרון ולגלות הטעות. 'דבר נא עבדך דבר' - 'לפרק' כל הענין וכל דבר ולבחון היטב, כענין שנאמר (משלי כה יא) 'תפוחי זהב במשכיות כסף, דבר דבר על אפניו'. 'באזני אדוני' - שתאזין היטב בכל דבר ודבר, כדי שכן נבחון הענין יחדיו במנוחה ובהארת הדעת.

'ואל יחר אפר בעבדך' - זהו עיקר התנאי, שלא להגיע בשום אופן לכעס ולחץ, רק בדעת שלמה ומתונה, וכך לשפוט היטב במתינות וסבלנות כל דבר.

ובכן החל יהודה לערוך 'חזרה' של כל מאורע ומאורע, 'אדוני שאל כו' ונאמר אל אדוני וגו', וכך בחנו יחדיו את כל הענין ביישוב ובמנוחה. וממילא בתוצאת 'גישה' מחדשת זו שבסדר 'ויגש אליו', נבחן פרט אחר פרט בשלמות, מתוך מתוך, ובכך נמצא ברור ומחודד שאין כאן שום טעות ח"ו, הם אינם מרגלים, והם גם לא נגבו את הגביע, ומתוך 'יישוב' זה נודע והתברר שאין כל צל של ספק לחושדם עוד כמרגלים ונגבים.

ולפיכך משהתבררה ונדעה האמת לא יכול יוסף להתאפק, ונמצא עומד מוכרח להתגלות של 'אני יוסף', כן נזכה להתגלות האמת בביאת משיח צדקנו, אמן.

אל יחר אפרך! -> <->

בימי מרן הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשערנוביל זצוק"ל, גזרה מלכות רוסיה הרשעה גזירה קשה על עם בני ישראל, שמכל משפחה ומשפחה יגויס הבן הגדול שבבית לעבודת הצבא, שם העבירו אותם בפרץ כמה שנים ואף העבירום על דתם כנודע וצר להם לישראל מאוד מפניהם. באחת העיירות הרחוקות בבית משפחה אחת מישראל, התיירא האח הגדול מאוד מגזירה קשה זו, ומרוב פחדו על הסכנה הגדולה הנשקפת

המשך בעמוד הבא <

הפענוח לזכות את הרבים בסיועו של השגחה פרטית פוזמן שלוחו אר' שפחה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

טיב הקהילה

טיב אורז של
הרה"צ רבי נסליאל
הכהן רבינוביץ שליט"א

אורז כלום השוה לכל נפש
על כל פרשה ופרשה
ספור נלינו טיב הקהילה
היוצא כל שבוע כס"ד



להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית מרכז הספרים בהגלת הרב יצחק פרידמן 03-6194114

גשתה להדליק את הנרות נאנחת היא על עבודתה הקשה שבהכנת השבת... ובכך למדה זאת הילדה היטב וחשבה לתומה שכך סדר נרות שבת אמור...

אך הנה לעומתה נמצאה שבת מאמע' אחרת שניגשת בשמחה אל הגננת לעטות עליה את כל בגדי הכבוד של שבת מלכתא כשכולה קודנת מאושר, וזו של טהרת תינוקות של בית רבן נסוך על פניה. וכך ניגשת במנוחה ובחיוך אל מעמד הדלקת הנרות בידה מחזיקה את שרביט ההדלקה באומרה: ברוך השם! הודו להשם!... ומעלה את אור הנרות במתינות ולכל ילדות הגן היתה אודה ושמחה!

בביתה של ילדה זו כנראה ראתה היא הנהגה הפוכה מן הראשונה כשאמא שלה ניגשת בסיפוק רב להעלות את נרותיה הקדושות כולה מלאה אושר וברכת תודה להש"ת על הזכות הגדולה שזכתה לאפות 'לחות' לכבוד שבת ולבלש את ה'טשולונט' ואת כל שאר המאכלים והמטעמים שהכינה לכבוד שבת ולעונג שבת. וכשמגבירה את ידיה לכסות הנרות בעת ברכתה כדיון, ומסכה את פניה השופכות דמעות כמים באותה צלוחת עילאה, יורדת השכינה הק' אל תוך ביתה כי היא מקור הברכה.

טיב המוסר השכל המורם לנו, כמה חשוב ורואי להכניס את שבת המלכה בעת שפורשת את כנפיה על פני תבל ונכנסת אל בתיה פניה. שנקבל אותה כאורחת נעלה וחשובה מאד, שיש לקבל פניה במנוחה וברצון, בשלום ובשלווה, ואל יחר אפך! והלא נמשלת היא שבת מלכתא לכלה הנכנסת לחופה הלא היא שכינתא קדישא כמ"ש 'לכה דודי לקראת כלה - פני שבת נקבלה'.

נתאר נא לנו שמגיעה לבית כלה הדורה ביום חופתה, הרי בוודאי ניזהר ונקפיד על כבודה ולא נפריע לקלקל את שמחת ליבה ביומה הגדול, ובוודאי שלא נקבל אותה ח"ו מתוך כעסים וגערות קפידות ומריבות. וכונדע יש על ענין זה ייצר הרע מיוחד, העושה ככל יכולתו להעכיר את האווירה בבית לפני כניסת שבת, וכנראה מזה שיש חשיבות עצומה לקבל פני שבת מתוך יישוב הדעת ומנוחה, ולכן נטפל לזה כל כך להפריע ולמנוע הדבר, זה לעומת זה.

ובספרה"ק שם משמואל (הנוכה תרע"ג ל"ב) מביא בשם כ"ק אדמו"ר הרים מגור זצלה"ה, הטעם שצריך לעשות תשובה בכניסת השבת [כנודע ברמז (שבת יב).] 'למשמש בבגדו ערב שבת עם השכח' כי השבת הוא ברוך, והאיש שאין מוסכם בדעתו לשמור התורה הוא בכלל 'ארוור אשר לא יקים' (דברים כו) כמ"ש הרמב"ן שם ואין 'ארוור' מדבק ב'ברוך' ע"ש. ובכן עלינו להיזהר מאוד להתרחק ממידת הכעס, ואל יחר אפך! ובפרט בערב שבת קודש ובעת כניסת השבת לא תבערו אש בכל מושבותיכם! שלא יהיה ח"ו בבחינת 'ארוור' שאינו יכול להתדבק ב'ברוך', הלא היא שבת שלום ומבורך!

אל יחר אפך!

אף אתה - הוסיף המגיד להגיד לפניו ברוח קדשו - מעת היכנסך בברית חותמתך, כבר נגזרה עליך גזירה בבית דין של מעלה לצאת ולהתגייס אל הצבא בדיוק כפי שראית אצל התינוק הקטן דגן... - לפיכך אל יחר אפך! אל תרגז ואל תכעס כל כך על אחיך הגדול, אלא במטותאל אל תתנגס בו, הרי נוכחת עתה כמו עיניך שלא הוא הגורם ולא הוא העושה כלום כי הכל בגזירת עליון קודא הדורות מראש. כמו שאנו אומרים בעיקר הראשון של י"ג עיקרי אמונה: 'אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים'.

ולפי דרכנו למדנו לענייננו, שלא להתכעס ושלא להקפיד על שום דבר שבעולם. כאשר נאמין בו יתברך בלב שלם ובביטחון איתן, שכל דבר וכל מקרה המתרחש בעולם 'הכל בגזירת עליון', שגורה חכמתו יתברך שכן יהיה וכך ייעשה, ואין שום סיבה להתרגז ולהקפיד ח"ו, רק להתנהג תמיד בכל דבר במתינות ובנחת!

אל יחר אפך!
-> • <-

דוע מנהגם היפה של ישראל קדושים בגנים ובכיתות הנמוכות שנבחרת מדי שבוע ביום שיש 'שבת מאמע' (אמא של שבת) הלבושה בבגדי שבת. כשעורכים בגן ביחד עם כולם 'שבת טיש' [שולחן של שבת] עם נרות וחלות והילדה ניגשת כמו אמאלה גדולה להדלקת הנר, [בנענטשין ליכט]. ולאחר מכן מחלקת מגדנות לחברותיה, כדי לחנך את התינוקות לאור השבת. והנה שבוע אחד ביום השישי, ערב שבת קודש, בגן ילדות [שוהל] לבנות ישראל טהורות, ניגשה השבת מאמע' והאטוטה לבושה בהדרה בכל בגדי השבת, עם המטפחת הלבנה שעל ראשה כמו 'מאמע' צדקת קטנה... ובטרם הדלקת הנר הגיחה את ידה על מצחה ובכובד ראש רציני נאנחה אנחה עמוקה ואמרה: 'אוי, וואו שווער האב איך גארבעט היינט... [אוי! כמה קשה עבדתי היום]... ותיכף ניגשה אל הנרות.

התברר שכן ראתה הילדה את אמא שלה בערב שבת, שבטרם

אצבעו הקדושה ומרמז לו שישג ויתקרב אליו. מתחילה היסס האיש הוא הסתכל אנה ואנה ולא הבין בדיוק אם אכן הרבי שלא הכירו כלל מתכוון אליו, או שמא לאחד החסידים שעל ידו... - אבל הגבאים הנאמנים קלטו והבינו מיד למי מתכוון הרבי, והורו לו לצאת מן השורות ולהתקרב אל הרבי.

החסידים הנדחקים שם בשורות הראשונות פתחו לו מיד מעבר דרך על פי פקודת קדשו של הרבי, והוא צעד לו נבוך פנימה כשאינו יודע ואינו מבין כלום מדוע זה קורא לו הרבי, ובהגיעו סמוך אל כיסא הברית נטלו הרבי הק' בידו והצמידו אליו.

והנה החל מעמד הברית הנורא הרבי נוטל בידו את הטלית כדי לכסות בה כדרכו את ראש הרוך הנימול, כמנהג ישראל קודש, ובתעוררות לב ונפש של הצדיק עם כל הקהל הקדוש לעילא ולתתא נערכה הברית מילה כדת וכדין.

פתאום נשמע קול בחטה על הארץ, היהודי האורח הזר שהועמד צמוד וקשור בקירות לבבו אל הצדיק צנח תחתיו ומתעלף... עד מהרה נעזקו אליו כמה חסידים רחמנים בני רחמים עוררוהו מעלפונג, הגישו לו מעט משקה להשיב את ליבו, והחזירוהו אל מקומו אצל הרבי שעדיין ישב על כיסא קדשו, בברכו ברכת 'מזל טוב' נאמנה לבעלי השמחה.

כשראה הרבי את האיש שהתאושש מעלפונג, פנה אליו בחיוך של חיבה, ושאלו מה לך כי התעלפת כאן בשמחת הברית? מדוע נבהלת כל כך?

השיב האיש וסיפר לדבן, כשהוא עדיין חלוש וחיוור כולו, שכשהרבי עטף בטליתו את התינוק, הוא הסתכל בפניו של התינוק הזך והטהור, שבהיותו קרוב אליו ראהו היטב והנה פתאום רואה הוא את הילד לבוש במדי הצבא הרוסי! המוכרים לו היטב משנות שירותו שם, ומרוב בהלה ופחד נפל הלשות!

פנה אליו המגיד הקדוש מטשערנוביל בחכמת אלקים שבקרב, והגיד לפניו: אסביר לך בדיוק מה ראית, תדע נאמנה, שכל דבר ודבר המתרחש בעולם דבר קטן ודבר גדול, הכל נגזר מלמעלה בגזירת עליון. כדקיימא לן הלכתא בפ"ק דחולין (ו:): 'ואמר רבי חנינא אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה'. ופירש רש"י על אתר (ד"ה מכריזין): 'גזרו עליו'. וכדדריש קרא (תהלים לג, ג) 'מה מצעדי גבר כוננו, אדם מה יבין דרכו' (משלי כ כד).

על תינוק זה שנכנס כאן היום בבריתו של אברהם איננו, נגזרה כבר עתה בעת הברית בגזירת עליון מנפלאות תמים דעים שייאלץ להתייצב בבוא העת לצבא האכזר של מלכות הרשעה. - מן השמים הודיעוך כל זאת והראו לך אותו לבוש ומעוטר במדי הצבא כדי להודיעך שגזירה זו נגזרת מפי הבורא ב"ה השומר ומשגיח בעולמו בכל מקרה ומקרה בטיב ההשגחה העליונה!

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון במייל (דוא"ר) נא לשלוח למייל המצוי"ב

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחסיא רבי ישראל יצחק נלביע יחנסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מיחודי י"צ וקידום מיוחד 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גל"פ
------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	---	--	---	---	------------------------	--	------

י"ו ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקרו! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehillah weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 518

המאמר בשבתורה



אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעלו נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

ויגש

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה מקפיד מאוד להתפלל בדקדוק הלשון בתפילה, ואף עורר אחרים על כך. פעמים רבות קרא לשליח ציבור לאחר התפילה והראה לו כמה מקומות שטעה בהם בדקדוק הלשון והראה לו בעוד מקומות כיצד ראוי להתפלל בצורה נכונה. הגה כי כן: תפילה איננה מלמול ואינה גיבוב של חצאי מילים הנאמרות במהירות ובלא כוונה מיוחדת. "דודי שיח" זה, עם מלך מלכי המלכים, יש לומר בתשומת לב ודקדוק הלשון הרב שונפלד, מתלמידיו בישיבת "עץ חיים", מספר עד "כמה הדגיש זאת רבי אליהו לתלמידיו. ומעשה שהיה כך היה: באמצע אחת משיחותיו המוסריות, קטע רבי אליהו את שיחתו בהצגת השאלה הבאה: האם כולכם מבינים אידיש? התשובה היתה ברורה מאליה: שכן האידיש היתה השפה הרשמית של הישיבה, כל השיעורים נאמרו באידיש, וכל בחור מבין אידיש על בוריה"אם יכן", הבה ואשאלכם: מי יכול להסביר לי את פירוש המילה "אברציג"? אף אחד מבין התלמידים לא שמע מעודו את המילה ההיא. ברוב מקופם ודמיונם ניסו התלמידים לפצח את החידה, אך כל הנסיונות העלו חרס. במצב זה, קם רבי אליהו לופיאן ופתר להם את הדבר: "אברציג, אלו הן שתי מילים באידיש: אבער, אציג, שפירושה: דוב וגדי אם אדם מבטא את המילים בהטעמה נכונה וברורה: אבער, אציג, אזי השומע מבין שמדובר בדוב ובגדי אבל אם אדם מבטא שתי מילים אלו כאילו זו מילה אחת - אברציג, הרי זה כאילו לא אמר כלום, שכן אין למילה זו כל משמעות ועכשיו, פנה רבי אליהו לתלמידיו, חישובו גם על זאת: אם אדם אומר "ברוך הוא וברוך שמו", וביטא זאת כארבע מילים, אזי מילא את הנדרש ממנו בתפילה. אבל אם אמר: "בחוברשמו" - לא אמר כלום. כאילו אמר: אברציג... וכן אם אמר: "ה' אלוקיכם אמת" - אמר כראוי; אולם אם אמר: "השלכחמת" - כאילו אמר אברציג... (ר' אלה)

שח רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל: דעו נא רבותי, הקמת בית המדרש כשר והגון - לא נעשית מאליה. ודאי שקדמו לבנייתו נדרים ונדרות של נדיבי לב ופעולתם של העסקנים - "לא תוכל עשהו לברך" - אבל מבואר בחז"ל שהקמת בנין של עצים ואבנים אינה עיקר הבניה, בית המדרש ובית הכנסת לא יחשב כבית המקדש אלא על ידי ייחוד הלב לעבודתו יתברך ובתפילה בדמעות לסיעתא דשמיא. ובתנאי שישמרו את כל דיני קדושת בית הכנסת כפי שנפסק בשולחן ערוך (או"ח בסי' קנ"א) ויזהרו שלא לשוחח בשעת התפילה ובקריאת התורה שכותב על זה המגן אברהם שבעוון זה נהפכים בתי הכנסת לבתי עבוי"ח רח"ל. ולהתפלל ש"לא יעבור עלינו פורץ גדר לעולם" לשון מרן החתם סופר בצוואתו. אם נזכה לשמור את כל התנאים הללו יקיים בנו "והאבן הזאת אשר שמתו מצבה יהיה בית אלוקים" (שלם בית ה')

כתב בעל 'מנורת המאור': יש אנשים שמתעצבים הרבה ברוע מזגם או בתלאות הזמן או בגודל אנחתם, ומתוך העצבות אין יכולין לכוון בתפילתם ולהעמיק בדעות הפנימיות, כמו שמצאנו ביעקב אבינו, שלא שרתה עליו רוח נבואה כל ימי אבלו, וגם הנביאים שהיתה סרה מהם הנבואה בימי עצבם. וזאת הסיבה גרמה שלאחר חורבן הבית נישלה נבואה מן הראויים לה. על כיוצא בזה אמרו מצוה לשמח את עצמו לשם שמים, כמו שעשה אלישע, שאמר (מ"כג) "קחו לי מגנן". כדגרסינן בפרק אין עומדין (ברכות ל"א) "אין עומדין להתפלל לא מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך עצבות... אלא מתוך דבר שמחה של תורה..."

וזאת תורת האדם כל איש ישראל אל יאמר בלבו ח"ו. כי מה אני ומה כוחי לפעול במעשי השפלים שום ענין בעולם אמנם יבין וידע ויקבע במחשבות לבו. שכל פרטי מעשיו ודבוריו ומחשבותיו כל עת ורגע. לא אתאבידו ח"ו. ומה רבו מעשיו ומאד גדלו ורמו. שכל אחד עולה כפי שרשה לפעול פעולתה בגבהי מרומים בעולמות וצחצחות האורות העליונים. (נפש החיים)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באדני ואלי ואל יחר אפך בעבדך כי כמוד פפרעה: במדרש: אמר רבי סימון בנמיסות שלנו פתיב (שמות כב, ב): ואם אין לו ונמכר בגנבתו, וזה יש לו לשלם. שאלו את המגיד מרובנא על המדרש, הרי הם חשבוהו ליוסף לאיש מצרי, אם כן מה להם להקשות עליו מתורת ישראל [נימוסי ישראל] וביאר המגיד מרובנא כך: שלא טענו השבטים שיקיים ויצית לדין תורה, אלא כך אמרו לו, אף על פי שאנו בני מאמינים שתורה מן השמים, מכל מקום היא נחמרת גם לשכל האנושי, והנה דין זה של גנב תמורה מאוד, שכתוב שאם אין לגנב ממון לשלם על מה שגנב, הוא נמכר לעבד, כדי שיוכל לשלם את מה שגנב, וכי מי יקנה עבד גנב להכניסו לתוך ביתו? אלא צריך לומר הוא שיתלו אנשים שמה שגנב, זה מחמת דחוק, ולכן יסכימו לקנות את אותו גנב, וכמאמר שלמה במשלי "לא יבזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב" וכשיהיה סמוך על שולחן אדונו והאדון יפרנס אותו ואת בני ביתו לא יהיה לו סיבה לגנוב, אמנם כל זה דוקא בגנב עני ורעב, אבל אם הגנב הוא מבית עשיר, שאין לו כל התנצלות שהרי אינו גונב מחמת דחוק אלא גנב לשם גניבה, הרי מי יקנה גנב כזה, ויכניסו לביתו, וזה טענו לו השבטים, "הרי בנימין עשיר הוא, ואם תאמר שאתה חושדו בגניבה, איך תעלה על דעתך לקחתו לעבד, הלא עליך לחשוש שמא יזקק, ויגנוב בביתך, אלא הרי מוכח מזה, שאתה יודע את האמת, שאין הוא גנב, רק בעלילת דברים אתה בא עלינו". (אהל יעקב)

מָהְרוּ וְעָלוּ אֶל אָבִי וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֵךְ יוֹסֵף שָׁמַנִּי אֱלוֹקִים לְאָדוֹן לְכֹל מִצְרַיִם. פירש רש"י שנתן לו סימניו במה היה עוסק כשפרש ממנו, בפרשת עגלה ערופה. שאל רבי יעקב ניימן זצ"ל בספרו "דרכי מוסר" על שום מה מסר יוסף סימן זה במה למד כשפירש, ולא הזכיר סימנים אחרים להוכיח ליעקב. תירץ רבי יעקב ניימן על פי מעשה שהיה בוילנא בזמן הגר"א מוילנא, באשה עגונה שעזבה בעלה אחר נישואיה, ונעלם מביתו. ולאחר שנים רבות בא אדם ואמר שהא בעל הבעל שנעלם, ונתן סימנים ברורים היכן היתה החתונה, ועוד פרטים מזהים כדי להוכיח כי הוא הבעל הנעלם. ואמרו זה להגר"א מוילנא. אמר להם שבשבת יביאדו לבית-הכנסת ושם יאמרו לו לשבת במקום שישב פעם. ועשו כדבריו כשהגיע לבית הכנסת נעמד בפתח ולא ידע היכן לשבת, ונודע כי כך בליעל הוא שרצה לרמות ולשקר. ואמר הגר"א כי כל הסימנים שנתן הרמאי אינם ראיה, כי יתכן שפגש פעם את הבעל האמיתי ומפיו נודע לו הכל. אבל על דבר שבקדושה היכן המקום בבית-הכנסת, לא נתן דעתו שצריך לברר אצל הבעל, כי הרשע לא יחשוב בעניני קדושה מטבעו. וזה ששלח יוסף ליעקב סימן מובהק כי יוסף הוא ולא רמאי. כי מי שרמאי לא היה נותן דעתו לברר על תלמודו, היכן למד ובאיזה ענין. ויותר מזה רצה יוסף להראות ליעקב, שכל השנים עדיין הוא בצדקו, שהרי זכר לשלוח סימן מתלמודו שלמד עם יעקב, ואילו היה רשע ולא היה נשאר בצדקו לא היתה דעתו נתונה על סימנים אלו.

לְכֹלם נָתַן לְאִישׁ חֲלֻפוֹת שְׁמֹלֶת וְלִבְנֵימֶן נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְחֶמֶשׁ חֲלֻפֹת שְׁמֹלֶת: הגמרא במסכת מגילה(ט"ז)שואלת איך יתכן שיוסף נתן לבנימין יותר משאר האחים, והלא בגלל שהוסיף יעקב ליוסף את הכתונת פסים שגרם קנאה, נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים, אלא רמו לו שעתיד בן לצאת ממנו שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות שנאמר "ומרדכי יצא בלבוש מלכות תכלת" וצריך להבין, וכי בגלל הרמו שרמו יוסף לבנימין לא תהיה קנאה בין האחים? אלא מסתבר לומר שחמש חליפות של בנימין היו שוות בערכן לחליפה האחת של יתר האחים, לפי שנעשו מבר פשוט וזול, וממילא לא היה מקום לקנאה ביניהם. לפיכך כתוב אצל האחים "חליפות" מלא עם וא"ו ואילו אצל בנימין כתוב "חליפת" חסר וא"ו, משום ששווין היה פחות. וכל זאת בכדי לרמז לו שעתידה לצאת ממנו מלכות, שאם לא כן היה נתן גם לבנימין בגד אחד כשאר האחים. (לבוש יוסף בשם קל אליהו)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

בעל בית אחר, לאחר תפילת ערבית של ליל שבת, הזמין לסעודה אחר מן הקבצנים שעמדו באחורי בית הכנסת בהיותם בדרך ראה שאברך צעיר נסרך והולך אחריהם, שאל את הקבצן האורח יודע אתה מי זה, ענה הלה ברצינות, כן זהו חתני שהבטחתי לו שנתיים מזונות על שלחני. (שיחת).

"ענין של טעם"

טעם לאמירת "אמן" כתב רבינו בחיי(שמות):מפני שהאמונה יסוד כל התורה כולה תקנו לנו חז"ל בתפילה ובברכות לענות אמן שהוא נגוד מלשון אמונה.

"מפי כתבם"

בתקופת 'מלחמת המפרץ' פגשתי אברך צעיר, תושב חו"ל, שעקב המצב הבטחוני החליט לעזוב את ארץ ישראל ולשוב לביתו, כיון שמטבעו הוא פחדן והפחד והחשש מפני מה שעלול לקרות לו אם יישאר כאן פוגם בלימודו ובתפילתו. ואמר לי אותו אברך כי הוא חש רגשי אשם על כך שהוא עובד, אנשים מסביבו אומרים לו שזו עוולה ושעליו לבטוח בה. כיצד באמת יש להתייחס למצב מעין זה? האם אכן יש כאן פגם כלשהו במידת הבטחון? ישנו מזמור בתהלים (צ"א) שבלשון הגמרא נקרא "שיר של פגעים"(שבועות סו ע"ב) כלומר, שמטרתו להגן עלינו בפני פגעים: "ישוב בסתר עליון בצל שדי יתלונן... כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות... ותחת כנפיו תחסה" וגי. בתוך מזמור זה ישנו פסוק מופלא: "יפול מצדך אלף ורובה מימינך אלף לא יגש". כשאדם נמצא בסכנה, מסביבו נופלים אנשים מתיים, ממש טרגדיה נוראה - במצב כזה מצוה עליו התורה לבטוח בה' ש"אלף לא יגש" - כל הסערה שסביבו אינה נוגעת אליו כלל.אל מי התורה מדברת כשהיא פונה ואומרת "אלף לא יגש" בהיותו בחור צעיר (בערך בגיל בר-מצוה) התגוררתי באמריקה, ומדי יום הייתי נוסע ברכבת התחתית לשיבת "בית התלמוד". עד היום אינני יכול לשכוח את הפרסומת שהייתה תלויה על הקיר בתחנת הרכבת: תמונת יד המצביעה לכיוון העומד מולה, ואומרת: "אתה כך וכך"... הדבר נעשה בכישרון כה רב, כך שנדמה היה לי שהדברים מכוונים ישירות אלי. גם כשזוהי מעט הצידה, נוכחתי לדעת שעדיין היד מכוונת לכיווני. עד שהבנתי: אין כאן כל שאלה ילמי הדברים מכוונים. כל מי שנעמד מול התמונה, או אפילו מצידה וחש שהיד מכוונת אליו, היא אכן מדברת אליו! כל יחיד ויחיד המתבונן במילים בשעה שהוא אומר "יפול מצדך אלף ורובה מימינך אלף לא יגש", וכביכול שומע שמדברים אליו, באמת אליו מכוונת המילים "אלף לא יגש"! "מצדך אלף ורובה מימינך" מכוון לאלף שאינם אומרים פרק תהלים זה, וממילא גם אינם זוכים לשמוע את האמירה "אלף לא יגש". זהו "בטחון"! "יפול מצדך אלף ורובה מימינך" - מצד שמאל ישנם אלף אנשים, ומצד ימין ישנם עשרת אלפים איש. ויתירה מזאת, מי נמצא בדרך כלל בצד ימין? - מי שחשוב ממך וחכם ממך. עשרת אלפים איש, גדולים וחכמים ממך, אפילו אם הם יפלו, אלף לא יגש! מדוע? כי קבלת את המסר, אתה מאמין בקב"ה ויש לך בטחון בו שיצילך. (רבי שמשון פינקס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן דבר שאסור ורק אם אותו אדם נראה כאדם חשוב מותר לו לעשותו?

תשובה:כתוב בשולחן ערוך יו"ד סימן קנ"ו: אין מסתפרים מהעובד כוכבים(החשש שמא הגוי יפגע ביהודי) אלא במקום שמצויין בני אדם, או אם אותו העובד כוכבים מדמה שאותו ישראל הוא אדם חשוב.(עיין בפוסקים)

וידעו הגוים כי אני ה' מקדש את ישראל בהיות מקדשי בתוכם לעולם: מעשה שהיה במחנה צבאי גדול בראשות גנרל אחד, שנאלצו לשרת שם גם חיילים יהודים מפחד השלטון. ואותו גנרל לא נתן לאותם יהודים לשבות ולנוח בשבת ובימים טובים כדת. רבי נחום מהורודנא זצ"ל (שהחפץ חיים הגריר את עצמו כתלמידו של רבי נחום מהורודנא)בשומעו, הלך אל רבי אלכסנדר משה לפידות זצ"ל, וביקש ממנו שילך עמו יחד אצל אותו הגנרל לדבר עם הגנרל שיסכים לשחרר את החיילים היהודים בימי שבת ומועד ולהסביד לו מהי ההשיבות שאותם חיילים ינתן להם רשות לשבות באותם ימים, בהיות שרבי אלכסנדר משה היה בקי בשפת המדינה. נענה מיד לבקשתו של רבי נחום ואכן הלכו שניהם לאותו מחנה צבאי וביקשו להכנס אצל אותו גנרל שם שמעו שכמעט ואין סיכוי שאותו גנרל יענה לבקשתם היות ואות גנרל הוא אדם קשה וקשוח שמאוד קשה להזיז אותו ועם כל זה בגלל, המצוה החשובה להציל את אותם יהודים מחילולי שבת ובשמירת שבת כהלכתה הרחיבו עוז אותם צדיקים ונכנסו למשרדו אותו גנרל שאלם בכעס, מה רצונכם. רבי אלכסנדר משה פנה אל הגנרל ואמר לו, אדוני הגנרל, הנה רב היהודים: עומד לצדי, וירמוז בידו על רבי נחום, והוא איש קדוש, רם ונשא, מאד אצל כל היהודים, והוא מבקש כי בחסדך הגנרל תואיל להשיב לחיילים היהודים הנמצאים תחת חסותך, לתת להם חופש בימי שבתות ובמועדי ישראל. ויען הגנרל ברוב, אינני מסכים לשחרר אותם, והם יעבדו כמו כל החיילים. הרבנים יצאו מאתו וילכו בפחי נפש. רבי נחום אמר לרבי אלכסנדר משה, בטוחני שלא אבדה תקוותי, ועוד יצטרך אלינו הגנרל. עוד הוא מדבר והנה חייל אחד מראשי לשכת הגנרל, רץ אחריהם, ופנה, הגנרל קורא לכם לשוב אליו שנית, כשבאו שוב אותם צדיקים הגנרל פנה אל רבי אלכסנדר משה לפידות: "הנה פוך ענה בהרב הגלוה אליך, כי איש קדוש הוא, לכן הגני מבקש מאתך, בהיות כי יש לי בת יחידה צעירה לימים, השוכבת על ערש דוי זה כחודש ימים, והרופאים נלאו מלהושיעה, אם הרב הקדוש הזה יעתיך בעדה ותתרפא, אמלא חפצכם ברצון, וגם אביעה תודתי אליכם. והנה רבי אלכסנדר משה לפידות, ענה: תן לנו להכנס אל חדר הבת החולה. הגנרל הולכים אל ביתו והראה להם את חדר החולה, והיתה צועקת ובוכה ממכאוביה. נכנס רבי נחום ליד מטתה ופרוש כפיו אל ה' בתפלה ובתחנונים, ויתפלל ויאמר: אנה ה' עשה למען שמירת שבתות קדשך על ידי עמך ישראל אנשי הצבא, ובזכות מצות שמירת השבת תשלח דברך הטוב לרפאות את הילדה החולה הזאת ותקום מחוליה ותחיה בבריאות טובה, למען ידעו העמים, כי אתה אלוהי כל הארץ, ובידך להמית ולהחיות, א- ל נא רפא נא לה. לאחר תפילת רבי נחום, לפתע פתאום נרפאה הילדה ממחלתה לאט לאט, עד כי אחר יום או יומים שבה לאיתנה.לא עבר שבוע ימים, והנה הגיעה מרכבה הדורה לביתו של רבי אלכסנדר משה לפידות, ונתבקש לבוא עם חברו הרב הצדיק אל בית הגנרל. ושלה רבי אלכסנדר משה לפידות וקרא את הרב הצדיק רבי נחום מהורודנא, ונסעו שניהם יחדיו, ובבואם אל הגנרל, קיבל אותם בכבוד גדול ויובילם אל חדר בתו הילדה, ויראו כי היא בריאה ושלמה ומשחקת בצעצועים.אמר להם הגנרל, עתה ידעתי כי ה' הוא האלוהים המקשיב אל הצדיקים רבני ישראל. ורק ברכתכם ותפילתכם הביאה לבתי מרפא בכנפיה, ועקבות מחלתה לא נודעו עוד, תחת אשר נלאו כל הרופאים לרפאותה ולא הצליחו, ואתם הרבנים החייתם אותי, כי מבלעדיה למה לי חיים. אני אסיד תודה לכם ומבטיחכם כי עוד היום אתן פקודה לשחרר את כל החיילים היהודים בשבתות ובמועדי ישראל ואשים עיני עליהם לטובה. כמובן שנעשה קידוש ה' גדול בדבר, ובדרך ה' המקדש שמו ברבים. (תולדות מנחם)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

גזל זמן, הוא גם כן גזל. (רבי ישראל סלנט)

עיקר הלימוד הוא התמידי והבלתי נפסק. (חזון איש)

מן הראוי לחבל תחבולות איך לקנות את התמדת הלימוד ולהתפלל על זה תמיד. (חזון איש)

חשמענות

דבר האירה

הכוחות שבך

לפעמים כאשר נשאל את איש שהינו מפני מה לא עשית כך או כך, אם זה אב לבנו או רב לתלמידו, תהיה המענה 'כי לא היה לי כוח'. כך באופן חד וחלק בלי שום הצטעצעות, ובלי שום בושה. "אין לי כוח", הוא משפט השגור בפי רבים, אותו ניתן לשמוע גם מפי אנשים צעירים, שכוחם במונחם. אמנם כאשר נבחן את מידת הכוח, נגלה עד מהרה שמדובר באיש בעל כוח, שביכולתו להרים משקלות כבדים ללא בעיה.

מדובר איפוא בכיסוי מילים, המסתירים שיש רפיון כוח לנפש, חסר לו מוטיבציה ורצון, שבגללו מרגיש שאינו יכול ואינו מסוגל להשיג ליישם את הנדרש הימנו.

ברור איפוא, כי בכל אדם טמונים כוחות רבים ויכולות עצומים, אלא שבפועל אינו מנצל אותם כלל, הרופאים בדקו והסיקו, כי האדם משתמש באחוז קטן מיכולותיו בלבד. המקילים יותר, טוענים שהאדם משתמש בכעשרה אחוז מכוחותיו, ויש שאמרו שאף לא חמשה אחוז.

אתה יכול

הנה כי כן, הביטוי הנדוש, איני יכול, אין באפשרותי, אין בכוחי, אינו נכון ואף לא מדויק בעליל. כי בשעה שהאדם מרגיש שהיב, או אז נגלה את כוחותיו הטמונים היוצאים מן הכוח אל הפועל, נניכח עד כמה הוא יכול ועד כמה באפשרותו, ועד כמה כוחות אצורים בקרבו. ברם, כאשר אינו מוכרח בדבר, הרי שטוענתו בפניו שאינו יכול, כלומר, אינו רוצה, כי לא חש חובה וענין בכך.

רעיון זה מתחדד בפרשתנו בגישתו של יהודה, כאשר פעל להחזיר את בנימין בכל האמצעים שעמדו לרשותו. כפי שהיטיב לבאר זאת הש"ם משמואל' (חיי שרה) ז"ל:

"היהודי קיבל ערבות על בנימין אפילו על אונס, כמו שכתוב **כי עבדך ערב את הנער וגו', יש באדם כוחות נעלמים שבעצמם אינו מכיר בהם, ואלמלא שקיבל עליו אונסיו, לא היה ממתין להציל את בנימין אלא כפי מה שנראה בעיניו שיש בכוחו לעשות, ולפעמים יש בזהו לעשות יותר ממה שמדמה בעצמו**", עכ"ד.

ישנו סיפור ידוע ומפורסם, הממחיש מאוד רעיון זה.

מעשה היה עם רבי ישעיהו ברדיק ז"ל מתלמידי הגאון רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל, רבי ישעי' הפליג בספינה לעבר ארץ ישראל ביחד עם שני ילדיו הקטנים בן ובת.

על אם הדרך במעמקי הים פרצה רוח סערה קשה, הספינה היטטלה ונורקה בין הגלים עד שנשברה לרסיסים, כאשר הנוסעים נפלטים אל הים בעירום ובחסר כל. הניצולים שידעו פרק בשחיה, החלו לנסות לגשש דרכם אל החוף. וכך עשה גם רבי ישעי', כאשר שני ילדיו נטפים עליו בתקוה להגיע לחוף מבטחים.

השחיה עם שני ילדיו היו עבורו קשה מנשוא, לאחר זמן, החל להרגיש שכוחותיו אוחלים ממנו, וחשש מאוד שבאם ימשיך לשאת את שניהם על כתפיו, עלולים שלושתם כאחד לצלול במצולות. ומתוך מצב של חוסר ברירה, חשב להציל לכל הפחות את אחד מילדיו ולהניח את השני, אלא שכעת היה עליו להחליט על מי משיניהם יותירה. התחבטות נפשית עמוקה היתה לו בעת שהוצרך להכריע בדיני נפשות, אך לאחר כמה רגעים נזכר בהלכה "האיש קודם לאשה להחיות", כך הודיע לבת על החלטתו הגורלית. פרצה הובת בככי מר, ואמרה לאביו, מקבלת הני עלי דין שמים באבה, אבל רגע לפני שאתה זרק אותי למים, אבקש לקרוא ק"ש ואמירת יודיו. ואכן קרא איתה קריאת שמע ואמר איתה יודיו, וכך נפרד הימנה, כשמתחיל להוריד ממנה יד אחת.

בעוד ידה השנייה של הבת תפוסה על כתפו של אבא, כשהיא תלויה בין שמים למים ומבינה את מר גורלה, היא זועקת לפתע, בכל כוחה, זעקה גדולה ונוראה: **א-ב-ב-אאאא!!! א-ב-ב-אאאא!!!**

הרגש האבהי שבקרב ר' ישעי' שמע היטב את הצעקה הנוראה, ומה שזה מבטא, כאילו אומרת לו: "אך אתה זרק אותי?? הרי אני בתך היחידה!"

לפתע, כוחות איתנים ניטעו בו, והוא הורגש כמו ברייה חדשה, התעטף עם כוחות נפש ועם כוחות גוף חדשים, והוא חוזר וצועק לעברה: "בתי יקירתי, החזיקי חזק בשתי ידיים, לא אעזוב אותך כאן!!!"

בכוחות לא לו המשיך ר' ישעי' לשחות, כאשר שני ילדיו על כתפו, עד שהגיעו לאי באמצע הים עלו על החוף וכך ניצלו לחיים.

בתקופה שלאחריה, כאשר כבר התגוררו בירושלים, נשא ר' ישעי' פעם דרשה בבית הכנסת בחוברת רבי יהודה החסיד, כשבין הדברים סיפר את מה שאירע לו, וכה אמר: "הרגשתי שכבר אין לי כוח, עד שכבר עמדתי להשליך את ביתי היקרה לים, אך לפתע כאשר נתנה הילדה הקטנה צעקה אדירה: 'אבא! נכנס בקרבי כוחות חדשים, שאינני יודע מאיפה הם הגיעו...'".

סיפור זה מלמדנו על כוחות נפש עלומים שבקרב האדם, ת"ל, כי איננו נדרשים להשתמש עם תהום הכוחות של רבי ישעי', אבל זאת צריך כל אחד להתחזק, שיקבל על עצמו להפסיק להשתמש במטבע הלשון הפסול כמו 'אין לי כוח' או 'איני יכול' וכדו' אחר שנוכחנו לדעת שאין זה נכון, וכל אדם יכול ויש בכוחו, שכן כוחות עצומים יש בקרב אדם, הרבה יותר ממה שמדמה לעצמו, ויראה לנצל את כוחותיו וכשרונותיו בטוב ובנעימים.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחזיון

יסודות איתנים מפרשת השבוע

קשר אמין וחזק

"ונפשו קשורה בנפשו" (מד, ל')

טבעו של אדם בריא שמחפש קשר וקירבה. כל אחד אוהב לחוש קשר עם הזולת, זה עושה לו טוב ומביא אותו למצב של רוגע נפשי. ובודאי גם הצעירים רוצים להרגיש קשר קרוב עם ההורים והמחנכים.

בענין זה מצאנו בבעל הטורים עה"פ (מד, ל) "ונפשו קשורה בנפשו" יסוד חזק וז"ל:

"ב' במסורת. הכא. ואיך 'אולת קשורה בלב נער (משלי כב, טו). שאמר לו שהוא נער ואף אם לקח הגביע, מפני איולתו שקשורה בו, אי נמי מפני שאיולתו קשורה, צריך שתהא נפשו קשורה בנפשו של אביו לחנכו.

שני יסודות נלמדים מכאן:

ראשית - כאשר נער עושה עוולה יש לדון אותו לכף זכות ולדעת שהסיבה הוא לא בגלל שהוא רע או שהוא מושחת ח"ו, אלא שיש איולת שקשורה בו, היצר הרע שבתוכו הביאו לכך.

שנית - יסוד נוסף שהוא אחד מעיקרי החינוך - בכדי להשיפע ובכדי שהנער ירצה לקבל מאיתנו תורה, מוסר והשקפה חייב להיות מצב שהוא מרגיש 'שנפשו קשורה בנפשו'! כאשר הנער אינו מרגיש את הקשר איננו כלי מוכשר לקבל את החינוך.

המחנך יכול לומר "אני קשור חזק אל הנער", אולם כל עוד אין הנער מרגיש בכך, הרי שאין בכך שום תועלת! חייב להיות מצב שנפשו קשורה בנפשו, שאותו קשר שמרגיש המחנך ירגיש גם החניך.

יתר מכך אנו למדים מהפסוק "איולת קשורה בלב נער" כפי שכתב רבנו בחיי בהקדמה לפרשת שמות ז"ל:

"איולת קשורה בלב נער שבט מוסר יחוקקה ממנו, יאמר אפילו כשתהיה האיולת דבוקה בלב הנער וקשורה שם שבכבר הורגל בה ימים רבים אל תתיישב ותאמר אין לו תקנה ... ועם השקידה יעשה רושם בלב הנוכח כאשר תראה בטיפת המים שהיא רכה ונוחה ועם השקידה תיקוב חור באבן הקשה".

הדרך להוציא איולת הקשורה בלב הנער, נעשית ע"י שיוצר קשר אחר חזק יותר, שתגבור על האיולת. כי הנער צריך קשר - או שהוא קשור עם הדמות שמחנכו ואוהבו, או שקשור באיולתו, ועל כן כתוב "ונפשו קשורה בנפשו" שכדי לנתק את הנער מהאיולת, תקשר את נפשו עם נפשו, ואז יוחלף הקשר המזיק עם קשר המועיל.

בנינו ערבים לנו

שאיפת כל אב ואם בישראל שבניהם יהגו בתורה. לימוד תורת הבנים הוא לא רק זכות לימוד התורה וגדולת ערך הרם של לימוד התורה של תשב"ו, שבזכות לימוד תורה של תשב"ו עומדת העולם, אלא שיש בה גם קיום הערבות שהתחייבו להקב"ה במעמד מתן התורה.

כמו שהרחיב בזה המדרש תנחומא (ויגש פרק ב):

- **ויגש אליו יהודה, זש"ה (משלי ו, א) 'בני אם ערבת לרעך תקעת לוך כפיך'. בשעה שביקש הקב"ה ליתן את התורה לישורא אמר להן תקבלו תורת, א"ל הן, א"ל תנו לי ערב שתקיימו אותה, א"ל אברהם יצחק ויעקב יהיו ערבים, אמר להן אבותיכם הן בעצמם צריכים ערבים - אברהם אמר 'במה אדע' (בראשית טו, ח), יצחק אהב את שונאי**

דכתיב 'ואת עשו שנאת' (מלאכי א, ג), יעקב אמר

'נסתרה דרכי (ישעיה מ, כז), אמרו לו בנינו יהיו ערבים שלנו. מיד קיבלו הקב"ה ונתן את התורה לישורא, שנאמר 'מפי עוללים ויונקים יסדת עו' (תהלים ח, ג). לפיכך כשישראל מבטלין את התורה הקב"ה פורע מן הערבי, שנאמר 'ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם אני' (הושע ד, ו).

הערבות שקיבלנו על עצמנו מחייבת אותנו להשקיע את כל מה שיש לנו בכדי שהבן יזכה ללמוד תורה ולהיות ערב לנו. ביד ההורים להשקיע רבות בכדי לעזור לילדיהם שילמדו תורה.

היוצא מכך, התחייבות הערבות:

- כל אחד מחויב לראות שבניו ילמדו תורה ובכך יקיים את הערבות. עלינו להפנים כי תורת הבן חשובה ונחוצה לקיום העולם, ויש ביד הקב"ה כתב ערבות חתומה מאתנו שבנינו יהיו ערבים להקב"ה ועליו לשמור ולקיים את שטר הערבות.
- כאשר יש לילד קושי, צריך האב לעשות הכל בכדי לפתור לילד את הקושי. גם כאשר זה יכול להיות כרוך בממון רב.

וכבר נודע פירושו של הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן ז"ע עה"פ (מד, לד) 'איך אעלה אל אבי הנער אינו איתי', כלומר, כיצד באיזה פנים נוכל לעמוד לפני אבינו שבשמים אם ח"ו הנער איננו איתנו, שהבנים אינם הולכים בדרכי אבותיהם, "כי עבדך ערב אל הנער" הרי אמרנו בקבלת התורה שבנינו יהיו הערבים.

להוכיח בחכמה

מחנכים והורים מתוקף תפקידם, חייבים לפעמים לומר דברי תוכחה ומוסר, אך כדי שיהיה אפקט חיובי לתוכחה, מהראוי ללמוד מהדרך שהוכיח יוסף הצדיק את אחיו. כי הנה יוסף הצדיק הוכיח את אחיו על מכירתו ועל העוולה שעשו לו, ויכול היה לעשות את זה באופן חריף בכדי שייבנו את חומרת הדבר, ולגלות את קלונם ברבים, אולם יוסף בחר לעשות את זה באופן אחר, וכפי שמתאר לנו המדרש ז"ל:

"ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אנו בהתוודע יוסף אל אחיו", ובמדרש תנחומא ויגש פרק ה כתוב ז"ל: "לא יכול יוסף להתאפק, אמר רבי שמואל בר נחמן לסקנה גדולה ירד יוסף שאם הרגוהו אחיו אין בריה בעולם מכירו, ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי? אלא כך אמר יוסף בלבו: מוטב שאיהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים"

הדברים מבהילים! יוסף הצדיק מוכן היה להיהרג, ובלבד שחלילה לא להלבין פני אחיו שמכרוהו והתעללו בו ולא עזר כל תחנוני...

אדם פשוט היה חושב, שמהראוי שכולם יראו, כי כך יגדל העונש ויהיה להם כפרה גדולה יותר ושכולם ישמעו ויראו, אבל לא כן חשב יוסף הצדיק אלא הסכים להיהרג ובלבד שלא יבייש פני אחיו ברבים.

היוצא לנו מכך, דרכי ההוכחה:

- לא להוכיח מול אנשים אחרים, להמתין שכולם יצאו ורק אז להוכיח.
- יוסף היה הוכיח את אחיו מיד אלא המתין הרבה עד שהגיעה שעת הכושר, וכך גם אנו צריכים לדעת להוכיח רק כאשר כלו כל הקיצין ורק כאשר השעה טובה לכך.

לב האדם נמשל לבור עמוק שצריכים לדעת כיצד לדלות את התבונה ממנה, כמו שכתוב במשלי (כ, ה): "מים עמוקים עצה בלב איש, ואיש תבונות ידלנה" - הלב יש בו עומק ויש בו תבונה ועצה, וכדי לחדור ולהגיע ללב, צריכים להעמיק לחשוב ולפעול בכישרון רב.

כוח הדיבור והשתמשות בו

והדרך לאחד את הלבבות הוא באמצעות 'מענה רך', שהוא אחד מן הכוחות החזקים שבקרב האדם. באמצעות הדיבור ניקל לאדם להיכנס לתוך מעמקי ליבו של הזולת. במידה והאדם שותק מול זולתו, יתקשה הצד השני לחדור למעמקי הלב שבה נצרך וחשוב לו לאדם, אולם כאשר ידבר האדם במענה רגשי רך יש בו כוח גדול.

וכן כתב רבנו בחיי בהקדמה לפרשת ויגש, וז"ל:

"מענה רך ישיב חמה. ודבר עזב יעלה אף' (משלי טו, א), שלמה המלך ע"ה הזהיר בכתוב הזה על האדם לגדל נפשו ולהרגיל טבעו ולשונו במענה רך, כי המענה הרך ישקט ויניח כנה הכעס והדברים המעצביים שהם בהיפך מענה רך הם יוליחו ויכנסו החמה. ודבר ידוע כי הדיבור יש לו כוח גדול הן לטוב והן להיפוכו, והוא עיקר הוויית האדם, כפי זה שהאדם עיקר האילן. ומזה אמר הכתוב (בראשית ב, ז) 'ויהי האדם לנפש חיה' - ביאורו, שעיקר הוויית האדם בשביל נפש חיה שהיא הנפש המדברת, וכן תרגם אונקלוס 'לרוח ממללא'."

הדיבור הוא 'כלי הלב'

כאמור, הדרך להגיע למעמקי הלב הוא דווקא באמצעות הדיבור. וכך גם מצאנו אצל יהודה ויוסף שהשתמשו בכוח הדיבור כדי להתפייס ביניהם. גם כאשר המצב טעון ביותר, באופן שהאחד חש שברצונו להרע או להזיק לשני, ואין מוצאים דרך לקרב ביניהם, יש לנסות תחילה להשתמש בכוח הדיבור, שידברו ביניהם האחד עם השני, וכך יוכלו לאט לאט להגיע בסוף אל הפיוס. וכך כתב רבנו בחיי פרק מ"ה פ"ב, וז"ל:

"במדבר (מגילה טז, ב) 'כי פי המדבר אליכם', כפי כן לבי. ולא נזכר לב כתוב, אבל דרשו רז"ל כן מפני שהיה יכול לומר כי אני המדבר אליכם, ומה שהזכיר כי פי מפני שהדיבור המושם בפה הוא כלי הלב להוציא אשר בתוכו, ומזה דרשו כפי כן לבי."

השתמש עם הדיבור בכדי להקל על הלב

והנה, מתנת הדיבור שהקב"ה נתן לנו יש בו כמה שימושים טובים. אחד מהשימושים המרכזים הוא להקל על הדאגה, שע"י הוצאת הדיבור בפה, מקל את הדאגה שנמצא על הלב. הלב דומה ל מחסן שבו מאחסן האדם כל קורותיו הטובים והרעים וכל צרותיו ח"ו, וכאשר האדם מאחסן את הצרות בליבו ולא מוציא את הדאגות ומדבר על כן, הריהו גורם לעצמו כאב לב רב מאוד. ולהיפך באמצעות הדיבור, מסיר הדאגה ממנו. כדברים האלו מבאר ה'באר מים חיים' וז"ל:

"החכם שלמה המלך ע"ה אמר (משלי יב, כה) 'דאגה בלב איש ישיחנה', ואמרו חז"ל (יומא עה, א) ישיחנה לאחוריים, כי כאשר יגיד האדם צרותו ודאגתו אשר בלבו משפה ולחץ יקיל הדאגה מן הלב, מה שאין כן כשמנוח הדאגה בלב אז צרתו צרה ושיכאי לבבו מאוד."

הדיבור מרגיע כעס

גם בשעת כעס או בשעה שאדם נמצא במצב של איבוד עשתונות, הדיבור הוא כמו כדור הרגעה, שמרגיע את רגשות האדם, שלא יוציאם החוצה באופן שיזיק לשני. ובענין זה ממשיך שם עוד וז"ל:

"ועל כן אנו רואין לפעמים כאשר אחד יכעס על חברו למאוד ורוצה לעונשו לנקום בו במכות ופצעים וכדומה, ואז כאשר יבוא האיש אליו חוז מדבר לו בכל כוחו כי מה יעשה לו ומה יוסיף לענות אותו, בזה הדיבור יקיל האף מאתו וינח רוגצו וכעסו כי הוציא משפה ולחוצו."

וענין זה לדנו בהתנהגותם של יהודה ויוסף שהתפייסו ביניהם באמצעות הדיבור, והכעס שהיה מתחילה התפוגג וסר מהם.

היצוא לנו מכל זה - מעלות ויסודות חזקים של כוח הדיבור:

הדיבור מרגיע ביותר - הדיבור הוא התרפיה הטובה ביותר. האדם שמוסג לעצמו יכולת הבעה, ומרגיל עצמו לשוחח ולהוציא את אשר על ליבו, נפשו בריאה ביותר. הקשבה - עלינו להתרגל להקשיב בתשומת לב תירה וללא הפרעה כלל. כאשר רואה המדבר שהשומע מקשיב לו בתשומת

לב עד הסוף, זה גורם לו להביע את עצמו באופן מיטבי. הבעת רגשות - יש ללמד את הדובר להביע את רגשותיו בדיבור. לפעמים יש לדבוק ולעזור לו להביע את עצמו. חשוב מאוד לא להכניס את תחושותיו ודיבוריו לפיו, אלא לדובב ולאפשר להביע עצמו בצורה משוחררת.

להבין את הלב

הנה ויחזיק קשה ומר שרר בין יהודה לבין יוסף, הפערים ביניהם היו גדולים ועמוקים, עד שהיה נראה שא"ל לקרב אחד אל השני כלל. אמנם באומנות רבה הצליח יהודה להבין לליבו של יוסף. על כך אמרו במדרש (בר"ר צג, ד):

"ויגש אליו יהודה וגו' כתיב (משלי כ, ה) 'מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונות ידלנה', משל לבאר עמוקה מלאה צונן והיו מימיה צוננין ויפין ולא היתה בריה יכולה לשתות הימנה, בא אחד וקשר חבל בחבל ונימה בנימה, משיחה במשיחה, דלה הימנה ושתה, התחילו הכל דולין הימנה ושותין. כך לא זו יהודה, משיב ליוסף דבר על דבר עד שעמד על לבו."

עומקו של לב האדם והטיפול בו

מדברי המדרש נמצאנו למדים על עומק דעת האדם, ומה הם הדרכים למצוא למסילות בליבו של השני. ונסה להרחיב בזה.

לב האדם עמוק הוא עד לאמא, מערכי ומעמקי הלב, עמוקים וטמירים, 'מים עמוקים לב איש', והעבודה היא לדלות את האוצר הטמון במעמקי הלב. כי זאת יש לנו לדעת, שכל הפתרונות והעצות עבור האדם, נמצאים באמת בתוך ליבו עצמו, ולכל אדם נמצא בעומק ליבו כל הפתרונות לכל בעיותיו וקשייו, רק שצריך למצוא אותם.

חידוש זה מגלה לנו רבינו הגר"א בביאורו ע"פ "מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלנה" - (משלי כה, ז) וז"ל:

"מים עמוקים וגו' עצה הוא דעת, והוא מים עמוקים כמ"ש למעלה, והוא עמוק בלב איש אצל מי שהוא איש, ואינם יכולין להשיגנה". הבנת דבר מתוך דבר כדי לדלות את העצה העמוקה בלב, צריכים איש תבונות שידלה אותו. ולכן כשהאדם רוצה לעזור לזולתו, צריך להבין ולדעת כיצד לדלות את הדברים ע"י הבנת דבר מתוך דבר, וכפי שממשיך שם הגר"א וז"ל:

"אך איש תבונות ידלנה, שהוא מבין דבר מתוך דבר הוא ישיגנה, שבינן זה מתוך זה עד שידע, וכמ"ש משל לבור עמוק ולא היו יכולין לדלות בו איש בנן וקשר חבל בחבל וחבל בדלי כו' עד שדלה וזהו איש תבונה ידלנה".

המחשבות רבות וזורמות

'רבות מחשבות בלב איש' - האדם מלא במחשבות ורגשות רבות המבטעות בתוכו וזורמות לו על פני הלב. רגשות הלב מעוררת באדם מחשבות רבות שמפריעות לו לדעת ולבחור את הטוב והמועיל מכל האפשרויות הקיימות, עד כי קשה מאוד לאדם להגיע לעצה האמיתית שתביא אותו אל התכלית המבוקש כי הוא נסתר בעומק הלב.

בענין זה מבאר לנו המלבי"ם וז"ל שם:

העצה היא לבחור הטוב והמועיל מכל חלקי האפשר. והנה מחשבות רבות וטופפות כדום מים על פני הלב, כמ"ש (משלי ט, כא) 'רבות מחשבות בלב איש', אבל העצה שהוא לבחור הטוב מכל חלקי האפשר המוביל אל תכלית המבוקש, הוא נסתר בעומק הלב כמקור הצפון בעומק תהום רבה."

לבקש עצה מאחרים

והנה בדרך כלל מנסה האדם להגיע אל העצה המיוחלת בכוחות עצמו. אולם לפעמים האדם מנסה ורואה שאינו מגיע לתכלית המבוקשת בכוחות עצמו, אז או צריך לנהוג בחכמה ולבקש עצה מאחרים. וכך ממשיך שם המלבי"ם וז"ל:

"ויש עצה ע"פ החכמה, וזה עצה ה' שהנחיל חוקי החכמה, ויקבל עצה זו מאחרים, כי אצל בני אדם החכמה מקובלת, ועל זה אמר הכתוב (משלי יב, טו) 'זשומע לעצה חכם', 'כי לא תאבד תורה מכהן ועצה מחכם' (ירמיה יח, י)".

כוח הבינה

האדם שנרדשים לפתחו, תפקידו לגלות את הבינה היחידה שבתוך ליבו של האדם עצמו, לאתגר את האדם בדברים העולים בשיחה, בכדי שיוכל לראות ולבחור בין כל מחשבותיו מהו הטוב מכולם, וכמו שממשיך המלבי"ם לבאר, וז"ל:

"אמנם העצה שנמצאה בלב האדם עצמו שיבין מדעו לבחור הטוב זו עמוקה מאד, ולא תדלה מעומק הנפש רק ע"י כוח הבינה, שמבין דבר מתוך דבר, וישפוט בכוח בינתו על כל חלקי הסותר, לראות מן כל המון המחשבות איזה הטוב מכולם".

להקיש ולדלות

בכדי להגיע אל האמת המיוחלת יש צורך להשתמש בכוח של ההיקשים, לנסות לקחת כל אמירה של האדם, להקיש אחד לשני ולגלות באומנות רבה את הנסתר. וכך ממשיך המלבי"ם לבאר:

"וחקירת הבינה ע"י ההיקשים, דומה כדולה מים ממקום עמוק שמקשר חבל בחבל עד יוריד כדו אל המעיין, וכן יקשוד היקש בהיקש עד יוציא האמת בכוח הבינה".

לגלות שכבה שכבה

הלב מכוסה בשכבות רבות כדוגמת הבצל. כדי להגיע לדברים האמיתיים שבעומק ותוףף הלב, יש צורך להשיל השכבות לאט לאט, שכבה אחר שכבה, עד שמגיעים לעצה הטמונה בלב. כמו שמבאר בהמשך וז"ל

דרך החכם להסתיר עצתו בעומק הלב ויקשה לזולתו להשיגה, הרי היא כמים עמוקים שאי אפשר לשאוב המים התחתונים. אבל איש תבונה ידלנה, כי מתחילה ישאוב העלינה ויכול לשאוב אחר זה את התחתונים, ור"ל מתחילה יחקור הדברים המסתופפים עד אשר יבין את העצה הטמונה בלב.

טיפול בכוחות עצמו

ישנם אנשים שחושבים שיכולים להגיע לפתרון בכוחות עצמם, ואינם רוצים ללכת לאיש שיגלה את העצה בליבם, ואכן יש ביכולת האדם גם להגיע לעומק בכוחות עצמו, אלא שדרשת לכך מחשבה מתונה.

כדברי רבינו יונה במשלי שם וז"ל:

"מים עמוקים עצה בלב איש. בא להודיע כי לא תמצא העצה הנכונה באדם ולא תגמור אילו הדעת הברורה זולתי במחשבה מתונה והשתונן הכליות, כאשר לא ישיג האדם לשתות מן [המים] העמוקים זולתי בחבל ודלי".

זהירות מפזיזות

אך יש להזהר מאלו שבוטחים על מחשבתם ועושים דברים מהירים כפי העולה על רוחם ללא מתינות מספקת ועיון במערכי הלב. וכפי שממשיך רבינו יונה, וז"ל:

"והנה זה להרחיק מדרך הבוטחים על מחשבתם והעולה על רוחם בלא מתון ועיון מערכי לב, כי לא ישיג האדם לראות הנכונה זולתי אחר עומק המחשבה וחקור הדעת".

גם הרלב"ג מבאר כדברי וז"ל:

הנה העצה אשר בלב איש בכוח, לא ישיגה בקלות, אבל אחר החקירה הרבה, כי היא במדרגת המים העמוקים מאד אשר יקשה להגיע אל מה שהוא בתחתיהם, ואולם איש תבונה ידלה העצה מלבו בטוב חקירתו והפלטתו בה".

האדם יכול להיות לעצמו איש תבונה אבל הוא צריך לדעת כיצד לעשות זאת, לדלות את העצה מעומק ליבו, לחקור היטב, ולהפליג בה עד שיגיע לפתרונו.

היצוא מכל האמור - יסודות חזקים בנפש האדם:

לב האדם - בלב האדם יש עומק רב מאוד, האדם מכיר את העומק שבתוכו ליוו האדם משתוקק להגיע אליו.

מלחמה בין השכל והרגש - מלחמה תמידית ישנו בין הלב והמחשבה, בין השכל והרגש. האדם רוצה להגיע לעומק ליבו אך ישנן מחשבות רבות שמנסות להשתלט על האדם בכדי שלא יגיע אל העומק שבתוך הלב.

העצה והתבונה - נמצאות בתוך הלב, כל אדם מספיק חכם לעצמו והפתרונות נמצאים בדרך כלל בתוכו ליבו, אך הדרך להגיע אל העצה והתבונה לא בהירים ונהירים.

איש תבונה - האדם צריך לבחור איש תבונה שיוכל לשיח את ליבו ולתת בו אמון שהוא יוכל להיות האיש שיוכל לגלות את המעמקים שבלב.

התהליך - בטיפול קורה כמה תהליכים: תהליך של הסרת המחשבות מהלב. תהליך של קליפת שכבה אחר שכבה, לאט ובטוח; יכולת של הקשת דבר מדבר, תהליך של אמירה של האדם ולהבין דבר מתוך דבר, יכולת של קשירת דבר לדבר, מקרה למקרה, ולחבר בין החלקים השונים.

שאלות והארות - למייל ar123499@gmail.com

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוהר"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

חודש סבת

פניס החודש

ידידנו הרה"ח הרב הירצקא ענגל שליט"א אבי" בעיר ברוקלין - לעילוי נשמת אביו הרה"ח ר' ישכר דוב בן הרה"ח יעקב ז"ל מכוני היכל ביהמ"ד הגדול

א ווארט אויף די פרשה

התוכחה לעתיד - האם מצד מעשינו או ראוים לתואר "בני א-ל חי"

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו (בראשית מה, א).

במדרש (בר צג, י): "אבא כהן ברדלא אמר, אי לנו מיום הדין אי לנו מיום התוכחה... יוסף קטנן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו... לכשיבא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא... על אחת כמה וכמה".

יוסף הצדיק אמר לאחיו: "אני יוסף העוד אבי חי", ולא אמר להם: "העוד אבינו חי", כדי להוכיחם ברמז, שמחמת מכירתו אינם ראוים שיעקב יקרא להם ל"אב", מאחר שגרמו לו צער רב ולא חששו לצערו.

כששמעו זאת "נבהלו מפניו" מפני הבושה, כי הבינו שאכן לא התנהגו עם אביהם כ"אב", ובצדק אמר להם "העוד אבי חי" ולא "אבינו".

ועל כך אמרו חז"ל: "לכשיבא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא על אחת כמה וכמה", כי גם אז תהא התוכחה בדרך זו, כאשר יבדקו בפנקסיו ויתורו אחר מעשינו, וייראה לנכון "האם מצד מעשינו או ראוים לתואר 'בני א-ל חי' או לא?!" - "האם התנהגנו במצב של 'אנו בניך ואתה אבינו' או חס ושלום לא?!"

תוכחה זו תהא נוקבת עד עמקי הנפש, וכולנו נבוש ונכלם כאשר נראה עין בעין עד כמה התנהגותנו לא היתה הולמת כנגד אבינו אב הרחמן.

(סעודה ב' תשסד)

כח הקיום של בני-ישראל בגלות מצרים - בזכות יעקב ויוסף

ויסע ישראל וכל אשר לו ויבוא בארה שבע ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק. ויאמר אלקים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני. ויאמר אנכי הא-ל אלקי אביך וגו'. אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך (בראשית מו, א-ד). תמוה שינוי הלשון "ויסע ישראל", "ויאמר אלקים לישראל", ואחר כך: "ויאמר יעקב יעקב"!

ונראה בהקדם דברי ה"קדושת לוי" (בפרשתנו): "ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק, יבואר על פי מאמר חכמינו ז"ל במסכת שבת (פ"ט, א), שיצחק אבינו ילמד סגוריא על ישראל (לצורך גאולתם, כלשונם: "לעתיד לבא יאמר לו הקב"ה לאברהם, בניך חטאו לי, אמר לפניו, רבונו של עולם, ימחו על קדושת שמך... ליעקב... אמר לפניו, רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך... ליצחק... אמר לפניו, רבונו של עולם, 'בני ולא בניך?!' וכו', אם אתה סובל את כולם - מוטב, ואם לאו, פלגא עלי ופלגא עליך, ואם תמצא לומר כולם עלי, הא קריבית נפשי קמך"), ובוודאי כאשר יהיה אם ירצה השם לעתיד לבוא, כן היה בגלות מצרים שיצחק אבינו היה מלמד זכות עלינו, וזהו 'ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק' דייקא. ע"כ. ונראה מדברי קדשו, שגאולת מצרים היתה בזכות יצחק.

אולם, ההתחזקות בגלות מצרים עצמה, היתה בזכות יעקב ויוסף שהשרישו את קדושתם במצרים, באופן שבני-ישראל יוכלו לדבוק בקדושה זו גם לאחר פטירתם, ומכוחה יוכלו להחזיק את עצמם לבל יפלו לשאול תחתית של שערי הטומאה ח"ו.

הונה "ישראל" מרמז על מצב בני-ישראל בזמני גאולה וגדלות, ואילו "יעקב" מרמז על מצב בני-ישראל בזמני גלות וקטנות.

עתה יבוארו הכתובים לנכון: "ויסע ישראל וכל אשר לו", בדרך גלות מצרים, "ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק", כדי לסלול הכנה לגאולתם מן הגלות בזכות יצחק (כדברי ה"קדושת לוי").

"ויאמר אלקים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני", אמנם עתה בני-ישראל עדיין בבחינת "ישראל", כי עדיין אינם בגלות, אולם, בעתיד יהיו במצרים במצב של "לילה" ובמצב של "יעקב" (שפלות - גלות).

על כך, הבטיח לו הקב"ה, שאף גם בארץ אויביהם יוכלו להחזיק את עצמם למעלה, מבלי ליפול לתהומא רבה ח"ו, כי "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך", דהיינו, שהקב"ה יסייע ויתן כח מיוחד ליעקב וליוסף, שגם לאחר פטירתם - במשך כל אורך הדרך של גלות מצרים - יהיו עיניהם פקוחות על ישראל להשגיח עליהם שלא יפלו לשער הנ"ח ח"ו, ויוכלו לעבור את הדרך ההכרחית של גלות מצרים עד לגאולתם משם, כהכנה למתן תורה.

(סעודה ב' תשלז)

מקום תורה - "מסוגל" להצלחה בתורה

ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה (בראשית מו, כח).

פירש רש"י שני פירושים: א. "לפנות לו מקום ולהורות האיך יתיישב בה". ב. "מדרש אגדה, לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה".

יש לפרש שני הפירושים בקנה אחד בהקדם פירוש המגיד מקאזניץ זי"ע במשנה (אבות פ"ג מ"ב): "שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים", רוצה לומר, פעמים יושבין שני תלמידי-חכמים ומתוועדים ביחד, וכל אחד ואחד אוהב את התורה בכל לבו ונפשו, ומכל מקום 'ואין ביניהם דברי תורה', אינם מדברים יחד דברי תורה, כי לא מסתייע מלתא לדבר דברי-תורה, ואמרה המשנה מאין נובע זה, 'הרי זה מושב לצים', המקום הזה ישבו בו לצים כבר, לכן אין המקום הזה מסוגל לדברי תורה" (מובא ב'אמרי יוסף' פר' תבוא). ובזה יש לפרש את תשובת רבי יוסי בן קסמא ליהודי שהציע לו לבוא לדור במקומו - מקום העושר והכסף והזהב וכו': "אם אתה נותן לי כל כסף וזהב וכו' איני דר אלא במקום תורה" (אבות פ"ו מ"י).

כי במקום שבו הכסף והזהב הוא 'נושא מרכזי', אזי רושם זה נחקק בתוך המקום גם לעתיד, והוא מונע מן האדם להתעלות כדבעי בתורה וביראת שמים, ולכן אמר רבי יוסי "איני דר אלא במקום תורה", שבו היה התורה תמיד ה'נושא' המרכזי, ולא כסף וזהב והבלי העולם, ודייקא מקום כזה מסוגל להצלחה והתעלות בתורה וביראת שמים.

יעקב אבינו רצה להתיישב בארץ גושן, ולפתוח שם "בית תלמוד", אולם, הוא ידע היטב, כי יקשה לו להפוך את המקום ל"מקום תורה", מצד רושם הזוהמא של "ערות הארץ" הטבוע בכל רחבי מצרים.

לכן "ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף - לפנות לו המקום", כדי ששניהם יחד בקדושתם ימצאו דרך לפנות את רושם הטומאה שיש במקום, ורק לאחר הפינוי תהא האפשרות של "להורות לפניו - לתקן לו בית תלמוד" שבו יתעלו כדבעי בתורה וביראת שמים ללא כל מניעה והפרעה מצד רושם זוהמת מצרים.

(סעודה א' תשלד)

בטעם המנהג שלא ללמוד ב'ניטל'

כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע דיבר בקדשו בטעם המנהג שלא ללמוד ב'ניטל', כי הנה חובת האדם בעולמו הוא, להיות דבוק בהקב"ה ללא הרף, וזוהי מדרגת הקדושה הנעלית ביותר.

אולם, בשעת הלימוד עצמו, רשאי האדם להסיח דעתו מדביקותו על מנת להתרכז כראוי בתלמודו, וכנרמז במאמרם ז"ל (ברכות לא, א): "אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו", ויתפרש "מחברו". מלשון 'מחבירו', שהאדם רשאי להסיח דעתו מחבירו ודביקותו בקונו רק בשעת עסקו בתורה, ואילו בשאר זמנים הוא מחוייב ב'שויתי ה' לנגדי תמיד" (בשם הרבי ר' בער זי"ע).

ברם, זהו רק בימים כתיקונם שבהם הטומאה אינה גוברת כל-כך, מה שאין כן ב'ניטל' - שבו הטומאה מתגברת - מחוייב האדם להיות דבוק בקונו ללא הפסק, כדי שהקדושה הנעלית ביותר תתגבר כנגד הטומאה הגדולה לשבר את כוחה ולהחלישה. עכ"ק.

אך, עדיין צריכים אנו להבין מה נשתנה חג טמא זה משאר חגאותיהם של הגויים, שגם בהם יורדת טומאה וזוהמא גדולה לעולם! ומדוע בשאר חגאות שלהם לא נצטוינו להמנע מלימוד התורה לצורך שלימות הדביקות בהש"ת!?

ויבאר עפ"י הסיפור דלהלן:

פעם נכנס **כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע** יחד עם בנו **כ"ק מרן מהר"ם מבילגורייא זי"ע** לחדר שבו סעדו החסידים את סעודות השבת, והבחין באחד החסידים שמתנור מאכילת טשולנט. **כ"ק מרן זי"ע** ניגש אליו ושאלו לפרש הדבר, והלה ענה: "איני אוהב מאכל זה", וכ"ק מרן זי"ע השיב לו: "די וועסט זיך נאך מיישב זיין".

כשנכנס **כ"ק מרן זי"ע** לחדרו שאלו בנו **כ"ק מהר"ם זי"ע** לפרש דבריו התמוהים, וענה לו **כ"ק מרן זי"ע**: "אענה לך עם סיפור".

דרכו של הבעש"ט הק' היתה לנסוע לעיירות וכפרים כדי לומר דרשות בפני אחינו בני ישראל ולעוררם לתשובה ותיקון המעשים. באחד ממסעותיו התאכסן באכסניא אחת, שם התאכסן, להבדיל, גם כומר שהיה נוסע לכנסיות לומר דרשות לציבור שומעיו.

לאחר שהבעש"ט עורר את הציבור במקומות מושבותיהם, יצא חזרה לעירו, ובדרכו התאכסן שוב באותה אכסניא, וגם הכומר הנ"ל התאכסן שם. בשהותו באכסניא ניגש אליו הכומר ושאלו: "אתם אומרים דרשות לציבור", ענה ב"הק", "והאם דברים כנכנסים ללב השומעים", ענה "הן". אמר לו הכומר בפליאה: "תמינהי, כי גם אני אומר דרשות לציבור, והדברים אינם עושים שום רושם עליהם".

אמר לו הבעש"ט: "אומר לי, מתי אתה אומר את דרשותיך". ענה: "לפנות ערב". אמר לו הבעש"ט: "אני אומר את הדרשות בשבת בבוקר אחר התפילה".

"ובכך", הסביר לו הבעש"ט, "נעוץ סוד החילוק ביני לבינך, כי אתה אומר דרשות לפנות ערב, ולאחר הדרשה הם הולכים לקרעטשמע, ומשתכרים ומתהוללים, ודי באחד שיתלוצץ על הדרשה, וכולם נוהים אחריו, ואז הם מתיישרים שלא לקבל את דבריך, ולכן לא נשאר כל 'רושם' ו'זכר' בקרבם מהדרשה שדרשת".

"לעומת זה, אני אומר את הדרשות בשבת בבוקר אחר התפילה, ולאחר מכן הם הולכים לבתיהם לקדש על היין ולסעוד סעודת שבת, ובסעודה זו הם אוכלים טשולנט, וטבע הטשולנט להפיל תרדימה על האוכלו, וממילא הם נרדמים, ולאחר מכן הם הולכים לבית המדרש ללמוד ולהתפלל ולסעוד סעודה שלישית, ואין להם פנאי להתלוצץ על הדרשות, ומתוך כך הדיבורים נשארים עמוק בלבם ומשתמרים בקרבם".

הפטיר **כ"ק מרן זי"ע**: "זאת היתה כוונתי כשאמרתי על החסיד הלז 'ער וועט זיך נאך מיישב זיין', כי בשבת קודש כל אחד מתעלה ומתורם ומקבל על עצמו קבלות טובות, ואולם, אדם שאינו אוכל טשולנט בשבת, יש חשש שיתיישב בדעתו מהקבלות שקיבל על עצמו, ורושם ההתעלות לא תשתמר בקרבו".

לפי זה יש ליתן טעם לשבח למנהג ישראל תורה הנ"ל, כי שאר חגאותיהם הם בעיצומו של יום, ואינם הולכים לישון תיכף לאחר מכן, ולכן יש להם זמן מתי להתיישב מהשמחה הגדולה הנמשכת מסטרא דמסאבא, וכשהם מתיישרים, רושם הטומאה נחלש, ולכן אין בהם השפעת זוהמא חזקה כ"כ על פני תבל.

לעומת זה, ב'ניטל' החגיגות הן בשעות הלילה, ואז תיכף לאחר מכן הם נופלים על משכבם, ואין להם פנאי להתיישב, ולפיכך רושם הטומאה נשאר בתקפו ואינו נחלש, ומאחר שכן, חייבים למצוא משקל-נגד של רוח קדושה לעומת רוח טומאה, וזהו רק על ידי דביקות בהקב"ה ללא הפסק.

(סעודה ב' השנד)

הרה"ק משינאווא זי"ע היה מסתופף רבות בצל קדשו של **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע**, והיה דבוק בו בכל לבו ונפשו, וינק ממנו תורה וחסידות מלא חפניים, והיה מתנפאר בכך שהוא מקבל מדור רביעי של מרן הבעש"ט הק' זי"ע, מאחר שהוא תלמידו של **כ"ק מרן זי"ע** - תלמיד הרה"ק ר' שלמה לוצקער זי"ע - תלמיד הרה"ק הרבי ר' בער זי"ע - תלמיד הבעש"ט הק' זי"ע.

כ"ק מרן זי"ע נהג בו ג"כ כבוד גדול, ובכל פעם שהגיע אליו היה מלווהו עד מחוץ לפתח ביתו, והיה נשאר על מקומו עד שתעקור העגלה ממקומה ותצא מטווח-ראייתו.

פעם שאלה הרבנית הצדקנית ע"ה ל**כ"ק מרן זי"ע**, מה ראה על ככה לכבדו בכבוד גדול כ"כ למרות שעדיין אינו רבי ואדמו"ר?! **כ"ק מרן זי"ע** התבטא אז על הרה"ק מצאנו זי"ע: "דעי לך, שכששמניחים בן כזה (כהרה"ק משינאווא) בעולם, אפשר להיות במנוחה ובשמחה".

(סעודה ב' פר' שופטים תשס)



כאשר נפטרה עליו אשתו הרבנית בריינדל ע"ה (בת הרה"ק ר' יהודה צבי מראזלא זי"ע), בזיווג שלישי, חשב שלא לישא אשה נוספת ורצה בכל לבו ונפשו לעלות לארה"ק, והלך לשאול בעצת קדשו של **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע**. **כ"ק מרן זי"ע** אמר לו שלא יסע, והציע לו לישא לאשה את הרבנית חנה רחל ע"ה (בת גיסו הגאון רבי צבי הירש זצ"ל) אלמנת נכדו הרה"ק ר' סענדר רוקח זצ"ל (בן בנו הרה"ק ר' אלעזר זי"ע).

הרה"ק משינאווא זי"ע סירב, ולא רצה לשמוע על השידוך. גם לאחר ש**כ"ק מרן זי"ע** הציע לו נדוניה נכבדה של אלפיים רייניש, עדיין עמד בסירובו.

בצאתו שאלוהו הסובבים לפרש סירובו הצעתו של הרבי, והוא ענה: "כשנכנסתי לחדר קדשו, ראיתי שבנו (כ"ק מרן מהר"ש זי"ע) לחש לו דבר-מה באזנו, והבנתי שהצעה היא של רבי יהושע, ואינה 'מושכל ראשון' של **כ"ק מרן זי"ע** בעצמו, ולכן לא הרגשתי שאני מחוייב לקבל את ההצעה".

בהגיעו לאכסניא שמע אנשים מלחשים סביבו אודות ההצעה שהציעו לו, ואחד הקבצנים לחש לאזנו סוד: "יידע מר, כי המדוברת אינה טובת-מראה". אז אמר לעצמו: "ידעתי עליה שהיא יתומה מנעוריה, ואף אלמנה ומטופלת ביתום רך, וכעת נודע לי גם שאינה טובת-מראה, הנה כי כן, מי ירצה לקחתה?! ועל אתר שב על עקבותיו לומר ל**כ"ק מרן זי"ע** שהוא מסכים לשידוך.

ביני לביני נפטר **כ"ק מרן זי"ע**, ובנו ממלא-מקומו **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע** התנצל בפניו: "אבי ז"ל הותיר אחריו חובות גדולים, ואין לי אפשרות לפרוע את הנדוניה, ולאור זאת תעשו כרצונכם וכבחירתכם".

הרה"ק משינאווא זי"ע ואמר לעצמו: "נו, עכשיו שנודע לי שהיא גם ענייה ומחוסרת-כל, הרי אם אשא אותה לאשה, בוודאי אהיה כ'נושא אשה לשם שמים' (לא לשם נוי ולא לשם ממון), שעל כך אמרו חז"ל (קידושין ע, א): 'הנושא אשה לשם שמים סוף שיוצאים ממנו בנים שמושיעים את ישראל', ועמד ונשא אותה לאשה.

ואכן מזיווג זה נולדו שלשה בנים שהיו מפורסמים בקדושתם ובכוחם הגדול, המה, הרה"ק רבי אברהם שלום מסטראפקוב זי"ע (אשר לימים התבטא

הרה"ק משינאווא זי"ע אודותיו: "מאחר שנשאתי את אמו הצדקנית לשם שמים, זכיתי להוליד איש מופת כמותי"),

הרה"ק רבי אריה לייביש מטארנא זי"ע, והגה"ק רבי שמחה ישכר בער

מצעשנינוב זי"ע (חתן **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע**).

(סם)

מחור זה נודע ע"י ידיו ורה"ח ר' יצחק אייזיק פיינען שליט"א

לעילוי נשמת אביו החסיד הנפואר המפורסם הבלתי נשכח, אש קודש לבעליזא ר' אלכסנדר ב"ר אברהם צבי ז"ל פיינען



זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נהמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חמשים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לשוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכיי.

מלליצי ידי עשר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנימ?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטיח בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

הזון יהזקאל
רבי יהזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכרוז:
נצטוייתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(ריבבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ב ובעוה"ב.
וכל הולמד בספרי יזכה לירוש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

ל"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי. קשה מפני מה חזר ושאל אותם 'העוד אבי חי', הרי כבר שאל אותם על כך כשבאו אליו פעם שנית למצרים ושאל אותם השלום איביכם הזקן. ויש שפירשו דמה ששאל אותם 'העוד אבי חי', נתכוון היה להוכיח אותם האיק לא חשבו על צערו של אבא בשעה שמכרו אותו. אך זה לא יתכן, שהרי בא עתה לנחמם ולא לצערם. ויש לתרץ דהנה אמרו ז"ל שהיה דיוקנו של יוסף דומה לדיוקנו של יעקב אביו. לכך עתה כשאמר להם אני יוסף, הוסיף ואמר להם 'העוד אבי חי', והיינו שאם אינכם מכירים אותי מפני שבשעה שיצאתי לא היה לי חתימת זקן, ועכשיו יש לי חתימת זקן, תוכלו להיזכר בדמות דיוקנו של אביכם שיש לו חתימת זקן כמוני, ותראי שעכשיו אני דומה לו. (זרע שמשון סוף אות ג).

וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם, וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם. וברש"י: 'את כל דברי יוסף' - סימן מסר להם במה היה עוסק כשפירש ממנו, בפרשת עגלה ערופה, זהו שנאמר 'וירא את העגלות אשר שלח יוסף', ולא נאמר אשר שלח פרעה, ע"כ. ויש לפרש שעיקר כוונת יוסף בסימן זה היה להודיע ליעקב אביו שעדיין הוא צדיק, שהרי העגלה ערופה באה על הרוג שנמצא בדרך, והרי זה סימן ששום אחד מבני העיר לא ליוו אותו בדרך, וכמו שאמרו (סוטה מה): שאומרים קני העיר שלא ראינוהו ופטרנוהו בלא לוייה, דכל המלוה את חבירו אינו ניזוק באותו הדרך. ובדאי יעקב ליווה את יוסף כשפירש ממנו, שהרי מצות לוייה הרי היא מצוה גדולה, וא"כ בודאי שלא אירע ליוסף שום נזק בדרך זה, ומוכרח שהיה זה סימון שעושה הקב"ה למי שרוצה לגדלו, כי הקב"ה שולח יסורין לצדיקים שבביל לגדלם בעולם, וכמו שאמרו (ברכות ה).

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

תולדות בעל הבן לאשרי זי"ע

כל ימיו נהג בעצת חז"ל 'קנה לך חבר', היינו ה'קנה' הוא העט, יהיה לך לחבר, וזכה לחבר חיבורים גדולים הן על הש"ס והן תשובות להלכה וכן ספר על הזהר וספר על תנא דבי אליהו. עוד טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה כבר היה בידו תבריך גדול של כתבי יד, אותם נשא עמו בנדודיו ובגלותו ממדינה למדינה, ובתוכם היה גם ספרו 'בן לאשרי' על התורה.

בעל האבני נור זצ"ל היה אומר, שבכח התורה אפשר לפעול ישועות נשגבות, וכשהיה בא לפניו יהודי עם פתקא קשה, היה מעניק לו זכות לימוד התורה שלו, או זכות חידוש שחידש באותה שעה.

רבינו בעל הבן לאשרי זצ"ל כתלמיד סוכצ'וב, שלמד אצל ה'שם משמואל' זצ"ל בנו של האבני נור זצ"ל, היה נוהג בזה כרבותיו, כפי שרואים הרבה פעמים בספרו 'בן לאשרי', שרבינו כתב 'אם חידוש זה אמת, הריני גוזר שתהיה רפואה שלימה לפלוני בן פלוני, וכן ביטויים שונים מעין זה.

'כל שהקב"ה חפץ בו, מדכאו ביסורין'. ואדרבה, אף יעקב היה ראוי שיחשוב כן, ולא יאמר 'חיה רעה אכלתהו', כי היה צריך לידע שבדאי לא יתכן שיוסף יהיה ניוזק באותו הדרך, ואף כי יוסף איננו ונאבד ונעלם מיעקב, היה לו לחשוב שבדאי זה לטובתו ולא לרעתו, ויש ליוסף מיסורי הצדיקים. וזה נתכוון יוסף עתה לרמוז ליעקב שהיות שקיים בו מצות לוויה שסגולתה שאין ניוזק באותו הדרך, א"כ בודאי שנשאר בצדקו, וכל היסורין שעברו עליו הם מיסורי הצדיקים שמביאים גדולה לאדם. (זרע שמשון אות ח).



לע"נ הגה"צ ר' אברהם יוסף בנימין ברכות ב"ר זכריה זצ"ל יא"צ ו' טבת

יולד זקונים קטן. ב' במסורה, הכא 'יולד' זקונים קטן. ואידך 'יולד' לחבורתי. ויש לומר דבנימין נעשה 'בן זקונים' במקום יוסף, (כמו שכתב הרמב"ן) (פרשת וישב לז:ג) וז"ל: מנהג הזקנים שיקחו אחד מבניהם הקטנים להיות עמו לשרתו, והוא נשען על ידו תמיד לא יפרד ממנו, והוא נקרא לו 'בן זקוניו' בעבור שישרתו לזקוניו, שחשב שנחבל וטרוף טורף. [וזה פירוש המסורה: 'יולד זקונים קטן' שלקח יעקב אבינו את בנימין להיות לו בן זקונים, מפני 'יולד לחבורתי', שהילד זקונים הקודם שהיה לו הוא יוסף, נעשה בו חבורה וטרוף טורף].

יוצא האחד מאתי ואומר אך טרוף טורף ולא ראיתי עד הנה ולקחתם גם את זה מעם פני וקרהו אסון. לשון 'זה', אפשר כי נאמר ביעקב 'ימאן להנחמם', כי חשב שנתבטלה ההבטחה שהבטיחו הקב"ה שאם לא ימות אחד מבניו בחייו מובטח שאינו רואה גיהנם. ואולם היה בסבך הספק דשמה היתה ההבטחה רק כשלא ילך למקום סכנה, אבל יוסף שנטרף בדרך הוא

לפי שברוך השטן מקטרג, ולכן יוסף אינו בכלל ההבטחה [שלא ימות, כי הלך במקום סכנה], לכן חשב לזה ואומר 'אך טרוף טורף', דאפשר שלא נתבטלה ההבטחה, [שמה שאירע לי בבן זה, אינו ראייה שאראה פני גיהנם, שהרי 'אך טרוף טורף', ולא מת בבית, ועל זה לא היתה לי הבטחה שיחיו בני כדי שלא אראה פני גיהנם, כי השטן מקטרג בדרכים], א"כ כיון דבבית בטוח הוא שלא ימות אחד מבניו, לכן אמר 'ולקחתם גם את זה מעם פני', [היינו 'זה' שנמצא עמי בבית], 'וקרהו אסון', כיון שאין בכלל ההבטחה סכנת דרכים [כמו שהיה אצל יוסף ד'אך טרוף טורף' בהיותו בחוץ על הדרך שהשטן מקטרג אז].



לע"נ ר' יוסף חיים שרים בן נעמה יא"צ ו' טבת

להסוברים דטעם כעיקר דרבנן, אם מה"ת צריך רוב כנגד הטעם. נחלקו האחרונים לפי השיטות דטעם כעיקר דרבנן, אם מה"ת אין חשיבות כלל לטעם, משום שלא אסרה אלא את ממשות האיסור ולא את טעמו. או שאף מה"ת טעם אסור, אלא שהוא בטל

בהיתר, ולכן צריך על כל פנים שיהיה בהיתר רוב כנגד האיסור, ורבנן הצריכו ששים.

ויש בזה שני שיטות:

(א) החוות דעת (סימן ק"ה סק"ב) כתב שמדברי רש"י (חולין צח: ד"ה לטעם) מבואר שטעם אסור מה"ת, אלא שהוא בטל ברוב, דהרי כתב דגם למ"ד טע"כ דרבנן, מ"מ מה"ת הטעם אסור אלא שבטל ברוב. והמקור לכך שטעם אסור מה"ת הוא מהברייתא (שם דף קיב:): דילפינן מ"הטמאים" (ויקרא יא:לא) לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן. ומאחר וריבתה התורה שכל היוצא מן האיסור אסור, מנין לנו להיתר טעם בלי הדין של ביטול ברוב.

(ב) רעק"א (ש"ת מהד"ק סימן קס"ו), וחמדת שלמה (י"ד סימן י"ג) סוברים דמה"ת אין חשיבות לטעם כלל. וכן סובר האבני נור (י"ד סימן פ"ד אות ח'), דמה"ת אין חשיבות לטעם כלל. והוכיח כן מהא דאמרנו בחולין (דף צח:): גבי איל זיז, דזהו היתר הבא מכלל איסור, ומשמע דדוקא בזה מותר, אבל במקום אחר אסור, ואמר רבא דבא ללמד את ההלכה של טעם כעיקר, היינו דהטעם

שנפלט מהאיסור הרי הוא כעיקרו של איסור, וקמ"ל 'זרוע בשלה' דבאיל זיז שרי, ואע"ג שבלע האיל מבשר הזרוע האסורה לזרים.

ופירשו התוס' שם, דמה שאמרנו דזה 'היתר הבא מכלל איסור', אע"ג דיש באיל ששים או מאה כנגד הזרוע, ונמצא שטעם האיסור נתבטל, והרי אף בשאר איסורים שבתורה הדין כך. היינו משום דהתורה התירה לבשל את הזרוע עם האיל בכל אופן, אע"ג דלפעמים עומדת הזרוע עם מקצת מן האיל מחוץ לרוטב ושם אין רוב נגד הזרוע, או דלפעמים יש הרבה משמנונית על אותו מקצת האיל עד שאין בו רוב לבטלה, ואז איכא נתינת טעם של הזרוע באיל, ומאחר שאינה בתוך הרוטב, אין מצטרף האיל כולו לבטלה. ולכן אמרו

דזה 'היתר הבא מכלל איסור', שאף באופן כזה מותר האיל באכילה לזרים, אבל בכה"ת כולה אין האיסור מתבטל בהיתר אם נותן בו טעם.

וכתב האבני נור דחזינן מדברי התוס' דמה"ת אין חשיבות לטעם כלל, דהרי כתבו דבלי הדין של טע"כ, לא היה צריך אפי' רוב בכדי לבטל את הטעם כפי שאנו רואים בזרוע בשלה, והיינו משום שבטעם אין ממש, ולא אסרה התורה אלא את ממשות האיסור.



לע"נ בתי"ב ב"ר אברהם יקותיאל דייטש יא"צ ח' טבת

ויגש אליו יהודה וגו'. להבין ענין הגשה זו, אחר שכבר אמר יהודה 'מה נאמר לאדוני' וגו', שהצדיק הדין על נפשו שכולם יהיו עבדים, ואחרי זה כאשר הניח להם יוסף שרק מי שנמצא בידו יהיה עבד, אז ניגש בתוכחות גם על זה. ויש לומר בזה, דהנהגה כאשר נמצא הגביע בידם והיה המשפט על פי דיניהם שיהיו כולם עבדים, וכמו שאמרנו בעצמם 'אשר ימצא וגו' וגם אנחנו נהיה לאדוני לעבדים', אזי הרגיש יהודה בעצמו אשר המשפט צדק בא עליהם מן השמים לשלם להם כפי מדתם שמכרו את יוסף לעבד, ועבור זה הצדיק על נפשם

הופיע

כרך נוסף מסדרת

חידושי רבינו חיים הלוי

על הרמב"ם

עם מורשת הגר"ח

כרך שני

כרך חדש

כולל מבוואות, עיונים, עיונים, כותרות, מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומורחבת

... ככרך זה מופיע:

- הלכות חמץ ומצה • נדרים • שמיטה
- ויובל • ביאת מקדש • תמידין ומוספין
- ...
- כרך שלישי - נמצא בשלבי עריכה
- ...

כמו כן הופיעו בהדפסה שניה כרך הראשון שתתקבל בחיבה יתירה בעולים התורה כולל הלכות:

- תפילין • שבת • יבום וחליצה
- מאכלות אסורות • תרומות • קרבן
- פסח • בעילה

להשיג בכל חנויות הספרים המוכרות והפנה ראשית

בארץ: ספריות - אדום גיטלר • בתי"ל: עם הספר - לעווין

מכון מורשת הגר"ח • מורשת הגר"ח • moresheshagrach@gmail.com

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי ישר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

'מעגלי צדק' על פרשת ראה מסוגל לעשירות

ר' ישראל וואלף מאנדעל היה עשיר, ונהפך עליו הגלגל ונעשה יורד ונצרך לבריות, ואמר לו הרה"ק בעל מעגלי צדק מדעוש: **תהגה בספרי מעגלי צדק פרשת ראה, ותוושע ממצוקתך ויהיה לך הרחבה גדולה בלי מצרים.** וכך היה, שאחר שלמד מעגלי צדק על פרשת ראה, נושע ויצא ממצר למרחב, והתברך בהשפעה מרובה בכל עניו.

השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניך. נראה דהכתוב בא להזהיר יען כי יש מקום לטעות, דכיון דהטעם שאסור ללכת בחקות הגוי, וגם בעבדות השי"ת אסור להתדמות להם כמו שעושי הכעור והדומה לו, דטעם הפשוט הוא, כי עי"ז מתדמין ומתחברין לאומות העולם, כעין 'יתערבו בגוים וילמדו מעשיהם', שע"י שלומדין מעשיהם נעשו מעורבין בהם ובכל דבריהם כיוצא בהם, כמו שאנו רואין בעונותינו הרבים בזמן הזה עין בעין, שכל זה עושיין בשביל להתערב עמהן להיות כמותם.

והנה לפי טעם זה היה שייך דוקא בזמן הזה, אבל בארץ ישראל אחר שנשמדו כל אומות העולם משם, באופן שלא שייך עוד התערבות עמהם, סלקא דעתך שאין אסור לעשות כמעשיהם. על כן נאמר 'פן תנקש אחריהם', שתסבור שאין אסור יותר, 'אחרי השמדם מפניך', ועל כן אמר שלא תטעה כן, 'כי כל תועבת ה' אשר שנא עשו לאלהיהם', כי באמת מעשיהם גופא הם תועבת ה', וא"כ האיסור שייך בכל עת.

שיהיו כולם עבדים, וגם בנימין הגם שלא היה במכירתו, אבל העולם נידון אחר רובו, וכמו ראובן שלא היה גם כן במכירתו, והיה סבור שהוא משפט מהשי"ת, וכמו שאמר 'אלהים מצא' וגו'.

אמנם כאשר אמר להם יוסף שרק בנימין יהיה עבד, אז נתישב יהודה בלבו שזה לא בא מצד עונש של המכירה, רק שזה בעצמו שנמכר יוסף לעבד, מן השמים נסבה כדי שיתקיים על ידו גזירת בין הבתרים 'ועבדום ועינו אותם', ודייקא ע"י יוסף מפני שהוא היה המובחר שבהם. וכמו שראו שהתאבל יעקב עליו ימים רבים, שמזה הוכיחו שיוסף היה צדיק באמת, וסבר שלזה נבחר הוא להשלים בו העינוי. שכבר אמרנו שיעקב היה סבור שכבר נתקיים על ידו העבדות והעינוי שסבל אצל לבן, ולכן ביקש יעקב לישב בשלוה. והיה יהודה סבור שנבחר יוסף להשלים על ידו העבדות והעינוי. והנה עתה כאשר רוצה מושל מצרים שבנימין יהיה עבד, דן יהודה מזה שבדאי יוסף מת כבר, ולכן נבחר בנימין מן השמים לקיום גזירת העבדות תחתיו. ובזה מובן מה שאמר כאן 'ואחיו מת', והלא כבר אמרו 'האחד איננו', והגם שפירש רש"י שמפני היראה אמרו כן כדי שלא יאמר

הביאהו אצלי, אבל אינו מובן, שכבר אמרו 'האחד איננו', ומה יועיל אם לא ירצה להאמינם מה שאומרים שמת, גם מהיכן יביאוהו כיון שאמרו שאיננו ולא ידעו מקומו.

ולפי דברינו אמר זה לדבר אמת כפי מה שדן בדעתו שכבר מת, ועל זה התחיל עתה להתמרמר מאד בנפשו מפני שגם על יוסף היה הוא יעקב הגורם לצער לאביו באבילות, ועתה נוסף עוד שלק ידי הערבות שלו יגרום חליה מיתה לאביו. ולכן נגש במרירות נפש לבקש בתפילה שיתקבל הוא לעבד ויתקיים בו העבדות והעינוי, והנער יעל עם אחיו. כי כל דברי יהודה היה נשמעים לכאן ולכאן, שבפשוטו דיבר ליוסף, והדברים הללו בעצמם היה

כוונתו לתפילה להשי"ת 'בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני' וגו', הכל המכוון להשי"ת, וזה 'אדוני שאל' וגו', שידע שכל המאורע מהשגחתו יתברך מה ששאל אותם ומה שצוה שיביאו את בנימין. וזה שאמרו בבראשית רבה (צג:): שניגש למלחמה ולפיוס ולתפילה, אף שלא מצינו כאן שום תפילה, רק הדברים שדיבר ליוסף היו דברי תפילה להשי"ת. וסבר יהודה שמדבר עם מושל מצרים, לכן התקין עצמו לפיוס, שהיה סבור שעל ידי שיכניע עצמו אליו ויקבל עליו עבדות ויקראהו 'אדוני', עי"ז יתפייס ויהיה יוצא בזה העבדות וכו'.

ונראה עוד, כי יהודה היה סבור שכבר הוא סוף התיקון, ורק נצרך חבלי משיח, ונסתפק מה שנצרך וזה קיבל על עצמו, ואחר שקיבל עליו עבדות שיסבול הוא בעד הכלל, אז 'ולא יכול יוסף להתאפק' אף רגע אחד, כיון שהגיע עת התגלות שלו. כמו כן יהיה בעת קץ שלא יעכב המקום אף רגע, וזהו שנאמר 'אני ה'

בעתה אחישנה', כשיבוא העת יהיה חיש מהר.



לע"נ הגר"ר שמעון סטרליץ ב"ר שלמה זצ"ל י"א צ"ט סבת

ויתן את קולו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה. איתא בילקוט (פרק מ"ה רמז קנ"ב): כשם שלא פייס יוסף אחיו אלא בבכי, כך אין הקב"ה גואל בניו אלא בבכי, שנאמר 'בבכי יבואו ובתחנונים אובלים'. ויש לפרש לפי דברי האלשיך הק' עה"פ 'ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי', דהנה השומע בשורה טובה פתאום, מסתכן כמעשה באשת חנינא בן חכינאי שבא בעלה פתאום ופרח רוחה (כתובות סב:), ולכן לא גילו ליעקב פתאום הבשורה שיוסף חי, רק התחילו להודיע לו דברים מתייחסים אל יוסף, כדי לבא מענין לענין באותו ענין, וזהו 'ויגידו לו לאמר', כלומר הגידו לו בהכנה והקדמה כדי 'לאמר' לו אח"כ 'עוד יוסף חי', עכ"ל.

ובילקוט אליעזר (ערך משיח אות ס"ז) מביא בשם ר"מ אלבילדה עה"פ 'מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אומר לציון מלך אלהיך מבשר טוב משמיע ישועה', שגם המבשר טוב במהרה בימינו, לא יבשר בפתע פתאום, כי אם ראשונה 'משמיע שלום', ואח"כ 'מבשר טוב', ואח"כ 'משמיע ישועה', ורק אח"כ 'אומר לציון מלך אלהיך', ע"ש. וכן יוסף נתיירא להודיע לאחיו פתאום שהוא יוסף, ע"כ התחיל לבכות ולא הודיע עוד שהוא יוסף, רק 'ויתן את קולו בבכי', ולא כתיב עוד שגילה להם, רק 'וישמעו מצרים וישמע בית פרעה', והיה תמוה בעיני השבטים שמלך מצרים יכבה ולא ידעו פתרון, והיו כבר מוכנים לדבר חדש, ואח"כ 'ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף', ולא יותר, ומיד שאל 'העוד אבי חי', כדי שיהיה בכוחם לדבר, שע"ז ששאל 'העוד אבי חי', יצא מלבם הדבר חדש שיוסף חי, ולכן יהיה בידם להשיב אליו. אבל אעפ"כ ולא יכלו אחיו לענות אותו. ואח"כ 'ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא', וכיון שראה ויגשו ולא נתייראו יותר, אז 'ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכתם אותי מצרימה ועתה אל תעצבו כי למחיה שלחני אלהים לפניכם'. וזה מה שדרש הילקוט כשם שלא פייס יוסף את אחיו אלא בבכי, והיינו שלא גילה להם

פתאום, כך לעתיד לבוא לא יבא משיח פתאום, רק בבכי יבואו כדי שלא יהיה פתאומית, דבראשונה 'משמיע שלום', ורק אח"כ 'אומר לציון מלך אלהיך'.



לכות מ.ב.פ. לעשירות והצלחה בכל מעשי ידי

ובני דן חשים. בילקוט ראובני כתב ד'חשים' הוא אותיות 'משיח'. ויש לבאר השייכות, כי אמרו חז"ל (סוטה י"ג) המלחמה הגדולה אשר היה לבני יעקב עם עשו ואלופיו בשביל מערת המכפלה, עד ששלחו את נתנלי למצרים להביא את שטר המקנה, בינתים נתעכבו הרבה ויעקב היה מונח, וחשים אשר היה חרש ולא ידע טעם עיכות הקבורה, וצעק, ורמזו לו על עשו שהוא מעכב, מיד שלף חרבו וחתך ראשו של עשו, ונקבר יעקב מיד, וגם ראש עשו מונח לרגלו, כאשר נראה עוד היום כן.

נמצא לפי"ז כל אורך המלחמה וקטטות הכריע בו 'חשים' איש חרש בלבד, והוא גמר את אשר לא יכול לגמור יוסף עם

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

ארייברענגען דאט חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. ווערט עס טוהן פאר אייער ישועה כפיוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפילות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענע קייט. מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויפגען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטן.

דוקא אין דעם מקובל דינו אופן פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערט פון אריה"ק אויפן האר: **יבד הלב (אמנינו דין הארץ צו אירישיטי), שיהיה לבן לשמים לטובה (סיריטיטי די גאנצע ממשלה), וזאת כלום (העטט ווען האנדער),** מקוים עס געבען פון מעשך.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
917-635-3883 doroyesharim@gmail.com

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

” מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערנט מוסר, ער וויל ענדיגען א סוכתא

” מיין ווען בעהת מיין זועק מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

” מיין יצחק האט גידימלייג א פילטער

” אין האב נישט גענוגת קיין גענוגת בארעם נישט וויסנדיג וואס מיין בחור טוהט

” כיהאב גענוגת'יגען ווען געלחה מיט מייען קינדער נאכען מנצב זיין פאר מיין חברים קינד

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית. נ"ל בעז"ה, כי הנה ידוע שע"י תו"מ ומעשים טובים יתיחדו עשר ספירות הקדושות כאחד (עי' ריקאנטי דברים יד א).

וזה "בראשית" אמצעי אותיות ראשי, פירוש ראש של י', דהיינו קוצו של י' שהוא כתר, ור"ת וס"ת ב"ת שהיא מלכות (קוצו של י' - מבוא שערים שער ד ח"ב פ"ז, ובשערי קדושה ח"ג פ"א. ב"ת - תיקוני זוהר ע [דף קלג ב]). ובראשית במ"ק בגמ' אחד, דהיינו ע"י התורה"ק הנקראת "ראשית" מיחד כאחד א"ס הק', והבן ע"י נפש החיים שער ד פ"י-יא.

עוד נ"ל בעז"ה, דהנה איתא בספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף" (פ' בראשית [ד"ה והנה אהבה]), כי אהבה נמשך מ' של שם הוי"ב"ה וב"ש, ויראה נמשך מה' של השם, עכ"ל. והנה ידוע כי יראה קודמת לאהבה - וזה ב' של בראשית היא בינה ה' של השם, אשר משם נמשך היראה, ואח"כ ר' של בראשית היא חכמה י' של השם. מרומז על אהבה. וד"ל.

פרשיו ועם השבטים ביחד. כן רמזו לנו כי יבא משיח בהסתה הדעת, ואדם פשוט יכול לגמור [התיקונים שצריכים לתקן] מה שלא גמרו עד עתה בני ישראל כולם.

ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו לחם לפי הטף. צ"ב מדוע נתן להם יוסף רק 'לחם לפי הטף' בצמצום. ונראה, דאע"ג דנתן לו פרעה רשות ליתן להם את מיטב הארץ, אך היה גזבר נאמן ולא נתן להם כי אם לפי צרכם בחשבון נצרך, ולא בלא חשבון לשלוט במוותיות כרצונם. ועוד אפשר לומר שהיה מתפחד אם יעשרם שלא יחזרו לקלוקלם עם קנאה ושנאה ליוסף כמקדם, לכן נתן להם רק כדי פרנסתם לחם חוקם, כדכתיב 'ועשיר יענה עזות', כדי שלא יבעטו בו.



לע"נ 'בעלת הנסים' שרה לאה ב"ר שלמה פיש ע"ה י"א צ"כ חשון

איסור טבל. ענין איסור טבל, דעת רש"י (במות פו). דטבל אסור מפני עירוב תרומה שבו, והתוס' הקשו עליו שם דא"כ היה ראוי שיהיה טבל מותר לכהן כיון שתרומה מותרת לו. הנה בחידושי בסוגיא דמאכילין אותו הקל הקל (יומא פג). דפליגי התם רבנן וכן תימא בטבל ותרומה הי מינייהו חמור טפי, דלרבנן תרומה חמורה משום שאי אפשר להתיר האיסור שבה, משא"כ טבל דאפשר לתקוניה, ולבן תימא טבל חמור משום דאסור לכל, משא"כ תרומה דמותרת לכהנים. וכתבת על זה בחידושי, דיש לבאר הפלוגתא אי טבל חמור או תרומה חמור לפי פלוגתת רש"י ותוס' בימות שם, דהתוס' הקשו דאם טבל אסור מפני תרומה המעורבת בו, א"כ ראוי שיהיה טבל מותר לכהן כיון שתרומה מותרת לו.

ונראה ביישוב דעת רש"י, דכמו דמצינו בקדשים דקודם הזריקה וההקטרה הוי הכל לגבוה, ואחרי הזריקה וההקטרה אז הכהנים או הבעלים משלחן גבוה קזכי, הכי נמי אפשר דהתרומה המעורבת בטבל היא חלק גבוה, וע"כ אסורה אז לכל (גם לכהנים), ואחרי ההפרשה אז הכהנים משלחן גבוה קזכי. ומצאתי ראייה ברורה לסברא זאת מלשון הרמב"ם (פ"ב תרומות ה"ט) שכתב וז"ל: אסור להן שיחטפו תרומות ומעשרות ואפי' לשאול חלקן בפיהן אסור, אלא נוטלין בכבוד, שעל שלחן המקום הן אוכלין ועל שלחנו הן שותין, ומתנות אלו לה' הם, והוא זוכה להן, שנאמר ואני נתתי לך את משמרת תרומותי, עכ"ל. ולשון 'שעל שלחן המקום הן אוכלין' שכתב הרמב"ם, הוא ממש כלשון הגמ' 'משלחן גבוה קזכי' המוזכר גבי קדשים. (אתון דאורייתא כלל ב').



לע"נ הג"ד ברוך צבי ב"ר דוד מאשקאווויטש אבד"ק פאקש צ"ל י"א צ"ח טבת

ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי וגו' ויאמר פרעה אל יוסף לאמור אביך ואחיך באו אליך וגו' ויבא יוסף את יעקב אביו ויעמדה לפני פרעה. יש לדקדק

דאצל אחיו כתיב 'ויציגם', וגבי אביו כתיב 'ויעמדה'. ובשנות חיים דקדק מה חידש לו פרעה באמירת 'אביך ואחיך באו אליך', דזה כבר הודיע יוסף עצמו לפרעה בתחילה.

ויש לומר, כי בתחילה אמר לפרעה שאביו ואחיו באו אליו כדרך הנימוס להודיע למלך מאותם המהגרים לארצו, ובפרט אנשים מפורסמים, אבל לא רצה להציגו לפני פרעה, כי לבו אמר לו שיברכו שיעלה הנילוס לקראתו, ויצמח מזה רעה ליוסף שיפסק הרעב, ויאמרו המצרים כי שקר ענה בנו יוסף ויתקוממו כנגדו, ועוד כי פרעה יעשה עצמו עבודה זרה, ובני נח מצווין על עבודה זרה. על כן אמר 'מקצה אחיו לקח ויציגם לפני פרעה'. אמנם פרעה שידע רום ערך יעקב, לכן כשהציג את אחיו לפניו, אמר לו 'הלוא אביך ואחיך באו אליך', ומדוע תסתיר את

אביך ממני, אז הוכרח יוסף להעמידו לפניו, על כן אמר אחר כך 'ויעמדהו' ששייך בגדר אדם המעלה, משא"כ 'ויציגם' שייך בכלי ריק, וזהו שאמרו רז"ל עה"פ 'ויציגם', דהיינו מהחלשים, שלא ישימם שרי מקנה. או שאר התמנות שקצה בזה יוסף.

ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חיך. אמרו רז"ל (מוע"ק יח). שפרעה היה גבוה אמה, ע"ש. והנה פרעה ציוה לעשות בהיכלו לא יותר מגובה אמה, וכל אחד שנכנס אצלו, הוכרח לשוח מלא קומתו, וממילא בלא כוונה השתחוה לו, אך בבא אברהם אבינו ע"ה אל הפתח, נעשה נס שכל הכותל הוגבה ונכנס במלוא קומתו לפרעה ולא השתחוה לו, ועתה בבוא יעקב לפניו, נעשה עוד הפעם נס זה, וחשב פרעה שזה אברהם, על כן שאלו 'כמה ימי שני חיך' שתמה על הדבר שעדיין הוא חי.

ונראה דיעקב חשש שיעדיין הוא חי, על כן הוכרח יעקב לעשות סגולה שלא יזק ח"ו, דהנה אמרו (ברכות ט): כל הסומך גאולה לתפילה אינו ניזוק כל היום כולו. ובתוס' שם פירשו שהכונה לתפילת ותיקין, והיה אז הזמן, על כן קרא אז קריאת שמע כדי להסמיך גאולה לתפילה, משא"כ יוסף שלא היה לו שום פחד, על כן לא חש לזה, ועסק בכבוד אביו.



לזכות פ.ב.ע.י. להצלחה בכ"ע

השבת. מקום מכובד יחד הקב"ה לשבת בעשרת הדברות במעמד הר סיני, ומסכת שבת בתלמוד ירושלמי ובתלמוד בבלי חושפת את תוקף קדושתה ואת ערכה הנשגב בהיותה חקוקה בסדר העולם עוד קודם שנברא, וקדושתה נתפסת בתפיסה מוחשית בכל מקדש שביעי, אשר נשאו לבו ועמד על סגולותיה בהבחנה עמוקה ובהתבוננות של חרדת קדש.

יום מנוחה וקדושה לעמך נתת, אם יש 'מנוחה', יש 'קדושה', אם אין מנוחה אין קדושה, שכל מי שלא יצא בשביעי לחפשי - חופש מוחלט משיעבוד עול החיים

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורו, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דיין'

כשאדם צמא מאד והולך למישהו שיתן לו כוס מים להרוות צמאונו, ונתן לו, אפילו אם לאיש הזה שנתן לו מעט מים יש הרבה אגמים ונהרות, אפילו הכי בודאי שלא יתרעם עליו מקבל המים מדוע לא השליך אותו לתוך הנהר כדי שיהיה בטוח שלעולם לא יחסר לו מים, כי אם ישליכנו לנהר עלול למצוא שם את מותו.

כך בענין הכסף, תמיד יש טענות לאדם הלא לה' הכסף והזהב, ולמה נותן לו דוקא רק מעט כסף כדי צרכו בבחינת כוס מים, ולא משליך אותו לבור של עשירות. ולמה לא יעלה על דעתו שמה אין זה לטובתו, כי דוקא מזה עלולה נפשו למוות, וכמו שכתב 'שמנת עבית', וכן אמרו 'הזהרו מבני עניים שמהם תצא תורה'. וכן מצינו אצל הנחש אף שהוא מובטח שבכל מקום שילך ימצא את לחמו עמו, שבכל מקום יש לו עפר לאכול, עם כל זה אין זה מצד הברכה, אלא זוהי קללתו, מפני שאין לו קשר עם השי"ת, ואינו מתפלל, כי תמיד יש לו מאכל מוכן. וכן הנסיון הוכיח מה נעשה מבני טובים שלא חסרו להם בגשמיות שום דבר, דוקא השפע הוא זה שמחריבם, ואילו מבני עניים תצא תורה.

אפשר למסור נדבות להוצאות הגליון בקנדה להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א 438-875-5478
אימעיל 2792034@gmail.com

גבאים ושמישים בקנדה, שרוצים לקנות זכותים בלי שיעור ע"י הפצת הגליון בכתי מדרשיהם, יתקשרו להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א



לזכות מ.ב.פ.ר. להצלחה בכ"ע

לימוד תורה בטהרה. בספרי חסידות מובא שהמחשבה הוא עיקר האדם, ומי שאין לו מחשבה וישוב הדעת, הוא נקרא שוטה ואינו בגדר אדם כלל, וידוע בשם הבעש"ט הק' זיע"א במקום שחושב האדם שם הוא כולו, ובשעה שחושב בקדושה, אז בזו השעה נכלל לגמרי בקדושה, והיינו כל עצמיות נפשו רוחו ונשמתו ויצרו הטוב וכל מקיפי הנפש הכל אשר כולם נכללים בזה השעה בקדושה.

וצריכים לדעת שלפעמים מתגברים על האדם הרהורים רעים מאד, מפני שכל זמן שלא תיקן האדם חטאות נעורים, אין לו מנוחה כל ימיו. ובספה"ק מובא דבר שצריכים לדעת, שלכך ישנם אנשים זקנים שיש להם הרהורי עבירה, כיון שלא תיקנו חטאות נעורים, ולכך טוב לזקנים שאם אין להם אשה, שיתחתנו עוד פעם, ולא ישארו בלי אשה ח"ו, שלא יהיה להם הרהורי עבירה. ואם היו הולכים תמיד במקוה טהרה כשהיו צריכים לטבול, היו מתים המזיקים בטבילת אותו יום, ולא היה להם הרהורי עבירה.

והכלל בזה, שבכל עבירה נברא מזיק, וכל זמן שהקליפה בעולם, אז נופלים מחשבות לאדם מאותה עבירה, וצריך האדם השב בתשובה לבער הקליפה ההוא מן הארץ, כמבואר בנועם אלימלך (פ' פנחס). וגם מבואר שאם יש לאדם הרהורים רעים,

בעל הבן לאשרי זי"ע מעיד על עצמו שניצל מהשוואה כדי לבקש רחמים על כלל ישראל

יש לפרש הפסוק 'ה' העלית מן שאול נפשי חייתני מירדי בור', ע"פ המאורעות שאירע לי בזמן כניסת הנאצים ימש"ו לעירנו, תפשו בני אדם לעבודה ואני בתוכם לחפור בור שני מטר אורך ורוחב ועומק, ובתוך הבור בעומק עוד גומא, והלך הנאצי ימ"ש והפיל כל הכובעים שבראשו לגומא הקטנה, וכשהגיע אצלי - הייתי חבוש בכיפה תחת הכובע, וכשראה זאת אמר: אתה הרב של העדה. ודחף אותי לבור, ובאותה דחיפה שני מטר בעומק היה בה כדי להמית אותי. אבל בעזה"ש"ת לא אירע לי שום דבר.

והנה הפולנים שנלחמו עמהם הרגו סוס של הנאצים, וציוו הנאצים לאנשים שיביאו הסוס הפגר וישליכו עלי לבור ולסתום הבור, התחילו האנשים לבכות ולבקש מהם שיניחו אותי בחיים, דלמה רוצים להמיתני חנם, והם באחת שרוצים להמיתני.

מובן מאליו שאנשים שהיו צריכים להביא את נבלת הסוס, היו שוהים הרבה זמן עד שהביאו, וחשבו אולי יארע נס, אבל לא היו יכולים להתעכב הרבה זמן בשביל שהיו מרדפים אחריהם, וכשהיו כבר ארבע מטר סמוך לבור, פתאום הופיע שר משלהם והתחיל לצעוק: המלחמה הולכת שמה, ואתם עומדים כאן עם היהודים, תיכף תתעלמו מן המקום!

לא ראינו מהיכן בא השר וגם לא ראינו איפה נעלמו הנאצים, והיו הדברים לפלא, כשראו שנעלמו הנאצים, הוציאו אותי מהבור וכך נצלתי בעזרת ה'.

ועכשיו ששמוני לבקש רחמים על בני ישראל, נפל בדעתי שזה היתה כוונת דוד המלך ע"ה בפסוק זה 'ה' העלית אותי, מן "שאול" - בשביל שאחיה ואשאל ואבקש רחמים על ישראל עמך, ועיד"ו "חייתני מירדי בור" כשהייתי בבור עשית לי הנסים, כדי שאחיה ואבקש רחמים בעד עמך.

הגשמיים שבימות החול, ובכניסת השבת עשתונותיו עדיין מלאות עזוועים של טרדות ממה שיש לו, ודאגות ממה שאין לו, נמנעה ממנו השראת קדושתה.

מי שבכניסת השבת לא פרק מעליו עומס הבעיות אשר יעמס עליו האדם בשביל צרכיו - שהם באמת יותר מכדי צרכיו, כמעט שאי אפשר שיתקיים בו 'קומי אורי כי בא אורך'.

'ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה', היום לא תמצאהו בשדה', 'היום' היינו יום השבת 'לא תמצאהו בשדה', 'מן אתם מוצאים בשדה, אבל לא את השבת, הוא אינו בא בהיסח הדעת, ששת ימים אתה צריך לחשוב חשבון של מעשיך כדי שתוכל להיות מקדש שביעי כראוי.

מעשה המצוה בפעולות אברי הגוף מלמדנו גם על עבודה שבלב, כשם שבקיום 'מכבדהו בכסות', הוא פושט קודם בגדי חול מעליו, ומפנה מקום בשביל החליפה של שבת, כך אם הוא פושט בערב שבת, קצת 'התפשטות הגשמיות', הוא נותן ריוח ברוחו ונפשו בשביל השראת קדושת השבת, ואז הכרת פניו ענתה בו, שנחה עליו רוח היום.

ושונה קלסתר פניו בשבת מקלסתר פניו בימות החול, וכמאמר חז"ל 'שחורה אני ונאווה', 'שחורה אני' כל ימות השבוע, ו'נאווה' אני בשבת, וכמאמרם: 'ברכו' באור פניו של

אדם, 'קדשו' באור פניו של אדם, אינו דומה אור פניו של אדם כל ימות השבת כמו שהוא דומה בשבת.

הוד מאור פניו של אדם, תלוי במצב רוח והלך נפש, משאת נפשו של איש ניכרת בזיו דיוקנו, הלא הרוח מושל בגבורתו בכל תופעות החומר, והרגשה שכלית פנימית מתגלה גם בחושים החיצוניים, ואם האדם הוא במחשבותיו במתח גבוה בענינים נשגבים, ואינו שקוע בהרהורי יום יום של בשר ודם, אז חזותו מעוררת כבוד, וקרן אור פניו בהלו נר עליון על ראשו.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

י"ג טבת ב' לסדר ויחי יומא דהילולא של הגה"ק הצדיק מרעננה רבי יצחק ב"ר אשר אנשיל הוברמאן זי"ע בעל הבן לאשרי אם לא עכשיו אימת? עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו:

"הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל בכל יום, על כל אלה שיעיינו בספרי ויגידו בשמי דברי תורת לאחריים, שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב, וכל הלומד בספרי יזכה ליראת שמים והצלחה בכל טוב בזה ובבא"

עשינו מה שגזרת עלינו, אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי



אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: עם הספר - ר' בנימין לעווין
ודרב יצחק מיטניק שליט"א 0000-322-347

שיבקש מהש"ת ולבקש בשפה המדוברת ולהתחנן לפני הקב"ה שייקבל הבקשות והתחנונים, דכיון שיבקש בכל לב ונפש, אז הש"ת ירחם עליו ויעזור להאדם הרוצה לעבוד הש"ת בכל הלב. וראיתי בשם גאון וגדול אחד שאמר כן: עיקר התגברות נגד היצה"ר הוא נגד לימוד התורה, הלכתי כמה שנים לערוך גלות מעיר לעיר כעני החוזר על הפתחים, ולן בכל לילה במקום אחר, לא החלפתי את כתונתי משך חצי שנה, לקיתי את גופי עם מין עץ הצורף את הגוף שהשתמשו בו הצדיקים לסיגופים, וצמתי משבת לשבת, עם כל זה היצה"ר אי אפשר לנצח אלא ע"י דף גמ' תוס' פוסקים, עכ"ל. וצריכים ללמוד בטהרה הגוף, והיינו לטבול במקוה טהרה, ואז הגמ' והפוסקים מועיל מאד לנצח היצה"ר, ומי שטובל בעת הצורך, יש לו אריכות ימים ותפילותיו מתקבלות בשמים.

תולדות האבני נזר זי"ע

עוד בגיל צעיר יצא שמו לתפארת כעילוי, הגה"ק אדמו"ר מוה"ר חיים מצאנז זצ"ל רצה לקחתו לחתן, אך לא יצא לפועל עקב היותו צמוד לקוצק. וכפי שמספרים שאחרי כל הדין ודברים שבין הארי הזקן והגור אריה האמין, אמר לו הגה"ק ר' חיים מצאנז 'אבל תדע, שאם אקח אותך לחתן תצטרך לחדול לנסוע לקוצק'.

על זה ענהו המיועד לחתן בעוז רוחו הקוצקאי: 'אם אני אהיה החתן שלך, אקח גם אותך לקוצק'. ובוה נפרדו לשלום.

אביו בעל אגודת אוזב לקחו לקוצק עוד כהיותו נער, הרבי מקוצק שווחה אתו הרבה, דבר שהי' לפלא בעיני כל, היה זה בתקופת הסתגרות הרבי בחדרו כשלא הרבה לשוחח גם עם חסידים מופלגים.

מוסרים שהרבי מקוצק זצ"ל הי' נותן לאביו ר' זאב נחום ז"ל הוראות בכל הנוגע לבנו האבני נזר בנוגע דרך לימודו, והיה מכוון אותו מרחוק.

נראה שעוד בתקופה מוקדמת זו שם עליו עיניו והועידו כחתן לבתו הרבנית שרה צינא. (מראה הדשא עמוד מ"ד).

מאמר מספר צפנת פענח להרה"ק מופת הדור רבי אליהו גריידיץ זי"ע שכתב דמסוגל מאמר זה להינצל מאויבים

וז"ל: וכפי הזריעה (-לכוין בתפילה הכוונות שכתוב במאמר זה) יש לילך בטח שכן יהיה בעזרת הש"ת הצמיחה מזה. ואולי יהיה סיעתא דשמיא שיהיה עוד הרבה תועלת יותר ממה שאני משער, ויקיים בזה כעין מה דכתיב 'יזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'.

[אות י"ב]: [היוצא מדברינו הנ"ל הוא, דתפילה הראשונה הוא 'אהיה אשר אהיה' שהוא שם הכתר, המושיע בתוך הצרה גופא. התפילה השניה הוא 'יה' שהוא שם הבינה עלמא דחירות להוושע מהצרה לגמרי, והיינו שיצא מתחת רשות הרשע. ואילו התפילה] השלישי [שהוא שם 'ה' צבאות] זה בא כדי להיות לגמרי מפלת השונא, לבל ישלח ידו בעולתה עוד, דהשם 'ה' צבאות' מורה על כך.

דהנה אמרו חז"ל (שמו"ר פ"ג) עה"פ 'ויאמר אלקים אל משה: אמר ר' אבא בר ממל, אמר ליה הקב"ה למשה: שמי אתה מבקש לידע, לפי מעשי אני נקרא, פעמים שאני נקרא ב'אל שדי', ב'צבאות' ב'אלהים', ב'הויה'. כשאני דן את הבריות אני נקרא 'אלקים', וכשאני עושה מלחמה ברשעים אני נקרא 'צבאות', וכשאני תולה על חטאיו של אדם אני נקרא 'אל שדי', וכשאני מרחם על עולמי אני נקרא 'הויה', שאין 'הויה' אלא מדת רחמים, שנאמר 'ה' אל רחום וחנון', הויה אשר אהיה' אני נקרא לפי מעשה, ע"כ המדרש. [הרי מפורש מדברי המדרש, דהשם 'צבאות' הוא שמו של הקב"ה כשהוא עושה מלחמה ברשעים להביא מפלתם].

[אך עדיין יש לבאר מדוע בתפילה השלישי, הוסיף רבה בר בר חנה מלבד השם 'צבאות', גם השם 'הויה', דהרי אמר 'ה' צבאות']. ונראה דהטעם שצירף לזה השם הק' הויה, הוא מטעם דאיתא בשו"ע (או"ח סי' ה') דיש לכוון בהזכרת שם הויה: 'היה הוה ויהיה'. לכן נגד השלשה [תפילות הנ"ל] שצריכין [להתפלל], מזכיר [כאן שם הויה], על העת ששלט עליו [הרשע], להצילו - 'היה'. והעת שמדבר עתה להוציאו מרשות הרשע, שייך 'הוה'. ומקדים עתה להתפלל על העתיד, לאבדו לבל יקום עליו עוד, וזה 'היה'.

ויש בזה עוד כוונה [מה שיש לכוין בתפילתו להינצל מהשונא], דרש"י (שמות ג:יא) כתב על מה שאמר משה רבינו להקב"ה 'וכי אוציא את בני ישראל', וז"ל: מה זכו ישראל שתעשה להם נס ואוציאם ממצרים. ואמר לו הקב"ה, ששאלת מה זכות יש לישראל שיצאו ממצרים, דבר גדול יש לי על הוצאה זו, שהרי עתידים לקבל התורה על ההר הזה לסוף שלושה חדשים, עכ"ל. הרי דהקב"ה דן [את ישראל] במצרים, [אע"ג שהיה] חסר להם זכות - על הזכות שיבוא. כן צריך בבוא הנדרף להעיתר על אלה, [היינו על הזכות שיהיה לו אח"כ, דבזכות זה ינצל מהשונא]. ובפרט [בתפילה] השלישי [שהיה מפלה להשונא, יש] לחשוב פן זכותי עתה אינו מספיק, [ולכן יש לו להתפלל ולומר להקב"ה]: הלא כאשר יהיה הנס, יהיה בידי יותר לעבדך ולעסוק בתורתך.

[אך עדיין יש לבאר מה שהוסיף רבה בר בר חנה אחר ג' תפילות אלו: 'אמן אמן סלה', דמה הכוונה בזה]. ונראה, דכיון שיש כאן ג' תפילות, אשר שנים מהם הוא על העבר וההווה, [כמו שכתבתי לעיל, דעל הזמן ששלט עליו הרשע, להצילו, זה הוא כמו תפילה על העבר. וכדי להוציאו עכשיו מרשות הרשע, זה תפילה על ההווה], ולכן יאמר 'אמן' על תפילה הראשונה, ו'אמן' על התפילה השני. וכענין דסוף מכות בכפלו 'נחמתני', דאחד קאי על הדיבור הראשון, ואחד על השני, [כדכתב הר"ף בעין יעקב שם, דאחד קאי על השועל, ואחד קאי על הנבואה לעתיד].

ואע"ג דאמרו (ברכות מה:): שאין עונין 'אמן' אחר ברכותיו, אבל הלא חזינן דבתועלת כל דהוא, עונין 'אמן', כמבואר שם דברכת המזון, בברכת 'בונה ירושלים' הרי זה משובח [אם עונה 'אמן' אחר ברכתו], משום הפועלים, [דהפועלים פטורים מברכת הטוב והמטיב, מפני שמשועבדים לעבודת בעל הבית, ולכן יש לענות אמן אחר 'בונה ירושלים', כי היכי שישמעו הפועלים ויחשבו שכבר נגמרה ברכת המזון, דאין עונין 'אמן' אלא אחר כל הברכות]. וגם כאן [יש תועלת לומר 'אמן'], דזה שייך לתפילה זו, ד'אמן' בגימטריה 'אדני' והויה', ואומר זה כדי לחזק בכך זה [של השני שמונת] תפילתו. ומוסיף לחזק תפילתו במה שאומר 'סלה', דזה קאי על תפילה השלישי שיהיה השונא בטל עולמית, ולכן אמר במקום 'אמן', הלשון 'סלה', [ד'סלה' משמעו לעולם], וסיים בהבטחה ו'נייח', דעל כל פנים שיהיה נייח [לו מהשונא], ודאי יהיה, הן באופן השלישי [שהיה לו מפלה], או על כל פנים באחד מן [האופנים] הראשונים, [דהיינו] או שלא יוכל השונא להרע לו אפי' אם נשאר ברשותו, או שיצא מרשות השונא. [המשך בשבוע הבא].

הבנינו ואלמדה

אצרות דעת, נספי וזיוק ופרקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגדו"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

מה לך דואג?

יש תרופה לנפשך!

רפואת הנפש כיצד - חלק ב'

הסחת דעת מדאגה ע"י ביטחון

והרי כן אמרו חז"ל (יומא עה, א) לחד מאן דאמר: "דאגה בלב איש ישחנה - ישחנה מדעתו", כלומר, **יסיחנה מדעתו**. ישאל האדם: מה אעשה ואני מלא בחובות ומסובב בפרשיות מפרשיות שונות, ואיך אוכל להסיח את דעתי מדאגותיי? כלפי זה דיבר הרה"ק **ממאדויץ** זי"ע (דברי ישראל פרשת ויקרא): הלא שכחת אם לא ידעת את מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קלא, ב) "כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי". **הקב"ה דואג לכל צרכיך כפי שהאם דואגת לבנה הקטן, השלך את ידך עליו והוא יכלכלך**. אל תחשוב שבזה שתשא את המשא על כתפך תועיל בכך, אלא **כל אימת שתיזכר במשאך, השלך אותו מחדש על ה' והסח את דעתך ממנו כליל. מוכרח אתה להסיח את דעתך מדאגותיך, כי אם לא תעשה כן, לא יהיה לך שלם עם השי"ת וממילא לא תוכל לא ללמוד תורה ולא להתפלל ולא להתהלך במידות ישרות**.

שמוע צרות עם ביטחון

הלא הצדיקים שבכל הדורות שמעו הרבה יותר צרות מאתנו, צרות הכלל וצרות הפרט, והוזילו דמעות כנחל בשמעם את כל אותן צרות, ואף על פי כן, בהגיע עת הלימוד, הניחו את הכל אחר גוים ולמדו מתוך ישוב הדעת כאילו לא הגיעו לאזנם כי אם דברים המשמחים לב שומעיהם. ואיך עשו זאת? על ידי שהסחו את דעתם מכל אותן צרות שהגיעו לאזנם, ואיך הסיחו את דעתם? על ידי שלאחר כל צרה ששמעו, ברכו מברכת פיהם את העומד לפניהם, ועשו את מיטב ההשתדלות שלהם

[ממשיכים אנו עם מה שהחילוננו בגליון האחרון בענין שלוות נפשם של בעלי הביטחון].

הנה **רבינו יונה** כותב (אבות פ"א): "אמרו חכמי הטבע **היגון חולי הלב והדאגה הוא כלות הלב**". פירושו: היגון שהוא העצבות, הוא מחלה ממחלות הלב, והדאגה שהוא דואג על העתיד, אוכל את הלב וקורע אותו קרעים קרעים עד שהוא מכלה אותו. רואים אנו לפעמים בני אדם שאי אפשר לדבר עמיהם מרוב יגון או דאגה. ומדוע? משום שכדי לדבר עם האדם, מוכרח האדם לתת מעצמו את לבו, וכשאין לבו שלם מפני שהוא מלא יגון או דאגה, אין הוא יכול להעניקו לזולתו.

הצדיקים ויראי ה' לעומת כן, היו יכולים לדבר בכל מצב עם זולתם, ולא רק לדבר עמיהם, אלא אף להתרגש עמיהם ולבכות יחד אתם, וזה מפני שלבם היה פנוי לגמרי לעבודת ה'. לא היתה אצלם מציאות שבה לבם כבר נתמלא על גדותיו בשמיעת צרותיהם של ישראל, או בלימוד הסוגיות החמורות שבש"ס, עד שיאמרו למשחרים לפתחם: די! לא נותר לנו לב לשמוע את צרותיכם. לא היתה אצלם מציאות כזו, מפני שלבם היה משועבד כליל לעבודת ה', וכל אימת שהיו צריכים להשתמש בו לעבודת ה', היו מעוררים אותו לצורך כך, וכל אימת שלא היו צריכים להשתמש בו, היו משקיטים אותו. ולמשל, בעת התורה והתפילה היו משכיחים מלבם את כל הצרות ששמעה אזנם, ולמדו והתפללו תיכף ומיד כאילו לא שמעו מעולם שום דבר שיש בו כדי להעיק על הלב. היודעים אתם לאיזו גבורה היו זקוקים לשם כך?!

כדי לסייעו, ותוך כדי כך בטחו בה' שהוא יושיע אותו מכל צרותיו, וממילא לא ראו שום סיבה לשאת את הצרות על כתפיהם ולדאוג עליהם. היו המה עם המשחרים לפתחם בכל לבם, אך מעולם לא הרגישו שהם נושאים את צרותיהם, אלא מסרו אותם לשמים.

יש לך 'עסקן' שבטוח שמנהל את כל המקרים המגיעים אליו מהחל ועד כלה, ואוי ואבוי למי שיתערב בהם, וכשישמע אותו עסקן שאחד מלקוחותיו הלך להתייעץ עם עסקן אחר, ירגז עליו ולא ירצה יותר לנהל את תיקו - הלכת להתייעץ עם פלוני? אמור לפלוני שינהל את התיק מעתה! כל זה הוא מפני שאותו עסקן אינו בעל בטחון. אבל הצדיקים לא היו עסקנים, הם היו מושלמים במידת הבטחון, ולכן לא היו חושבים מעולם שמנהלים איזה תיק. יוצאים היו לעזרת ה' בגיבורים, שומעים היו את צרות אחיהם מישראל, אבל מעולם לא נשאו על כתפיהם את הצרות, ולכן היו יכולים להתמסר כל כולם לתורה ועבודה למרות כל אותן צרות שהגיעו לאזנם. זה מה שלימדנו רבינו בעל חובת הלבבות, **שהסיבה הראשונה שמפניה צריך האדם להבריא את נפשו, היא כדי שיוכל לעבוד את בוראו!**

הלב מסובך

ואמנם מלבד כל מה שדובר עד כה, יש לדעת עוד דבר נחוץ מאוד, [ונרחיב בזה יותר בגליון הבא, באשר אין הנייר סובל שטחו בגליון זה, אך נתפח השבוע פתח קט לענין] הנה הנביא אמר (ירמיה יז, ט): "עקב הלב מכל ואנש

המשך בעמוד ג' ←

הרבונות

"כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי" - הקב"ה דואג לכל צרכיך כפי שהאם דואגת לבנה הקטן, השלך את ידך עליו והוא יכלכלך! אל תחשוב שבזה שתשא את המשא על כתפך תועיל בכך, אלא כל אימת שתיזכר במשאך, השלך אותו מחדש על ה' והסח את דעתך ממנו כליל!

חסדי השי"ת: ניתוח ללא הרדמה!

להפוך את הברכה הנאמרת הרבה פעמים תוך כדי מלמול - לברכה ערכית וחשובה!

אפשר לומר בדרך צחות: לפי הסדר הקבוע בבתי החולים, בשעה אחת עשרה בבוקר הרופא עושה סיבוב בכל החדרים לראות את מצב בריאותם של החולים, וגוזר בחתימת ידו מי מהם יכול להשתחרר ומי מהם עדיין צריך להשאר. ומדוע רק בשעה אחת עשרה? כי אז פחות או יותר כבר הסתיימו כל המניינים של תפילת שחרית. לאחר שבני ישראל אומרים ברכת רפאנו בתפילתם, אז נמשך רפואה לכל החולים והרופא יכול לשחרר כמה שיותר חולים מבית החולים!

תיכף לברכה שפע

והנה האופן שהברכות מעוררות את השפע, הוא על ידי שהאדם משריש בלבו את הידיעה שהקב"ה הוא המקור לכל השפע, לחכמה ובינה, לרפואה, לפרנסה וכן הלאה, ועל ידי שהוא מביא את עצמו לידי התפעלות מכך, כי אז הוא ממשיך את האור לעולם ואתו בא השפע תיכף ומיד, בבחינת 'עוד הם מדברים ואני אשמע'.

הוא אומר: השפע אינו בא לאחר זמן כמענה לבקשת האדם המתפלל, אלא הוא בא תיכף ומיד כאשר מואר בו האור של שם הוי"ה, כי הנה האדם מתהלך לו בעולמו מסוחר ומבולבל ושוכח שהקב"ה יכול ליתן לו עצה בהירה ולפתור לו את כל ספיקותיו, והנה הוא נעמד להתפלל, ואז בהגיעו לברכת "אתה חונן", הוא עוצר ומתבונן - "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה", ביכולתך ליתן לי דעת וללמד אותי בינה ולסייע בידי גם להוציאה מן הכוח אל הפועל, ואז האמונה גוברת בלבו, וכשהוא בא מתוך גילוי אמונה זה ומבקש מהקב"ה "וחננו מאתה דעה בינה והשכל", מיד מתעורר השפע בשמים, וכשאומר ברוך אתה ה', מאיר השם הוי"ה ותיכף ומיד מתמלא לבו בחכמה ודעת.

הנספומט...

בבחרותי שמעתי מפי המגיד שיעור הרה"ג ר' יעקב זאב סמיט שליט"א בבארא פארק, שהמשיל ענין אמירת מאה ברכות במשך היום, למשיכת כספים מהבנק. הנה, כפי הנהוג בימינו, הרוצה למשוך את כספו המופקד בבנק, הולך הוא לבנק וממנו יכול למשוך כמה שלבו חפץ, אפילו סכומים גדולים. אך מה יעשה האדם שזקוק למזומנים ואינו שווה ליד הבנק, או שנמצא בשעות שהבנק

הוא מלשון 'ברכה', לומר שהברכה היא כמעין הממשיכה שפע לעולם ממקור החיות.

וכפי שהנוטע עץ, אינו נוטע אותו במדבר במקום יבש, אלא נוטע אותו על פלגי מים, כדי שיקבל את מימיו בכל עת, וכלשון דוד המלך ע"ה (תהילים א. א.) "והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול", כמו כן האדם שהוא עץ השדה צריך להושיב את עצמו על פלגי מים, כדי שינוק בכל עת את חיותו ממקור החיות, ואלו הן הברכות שעל ידי שאומרים אותן כפה מעוררות את הברכה העליונה, ואז השפע נשפך על האדם כמעין.

בשעה אחת עשרה בבוקר הרופא עושה סיבוב בכל החדרים לראות את מצב בריאותם של החולים

אכן הברכות ממשיכות את השפע לא רק על המברך, אלא הקב"ה נתן את היכולת לבני ישראל להמשיך השפע על ידי הברכות שהם מברכים על כל הבריאה כולה, כך שעם כל ברכה שבו ישראל מברך, הוא ממשיך שפע לאותו ענין. ונמצא שבבוקר בתפילת השחר, כאשר אנו מברכים את הברכות לפי הסדר, הרי אנו כעומדים עם כד המים ומשקים שיומשך שכל והבנה לעולם, ולאחר מכן שתבוא התעוררות של תשובה לעולם, והתעוררות של סליחה וכפרה, ושתבוא גאולה לכל המצוקות שבני העולם מצויים בהם, ושתומשך רפואה לעולם, וכן הלאה.

ביום ז' בתמוז תש"פ, עת עוד הפילה נגיף הקורונה חללים ל"ע סופר בשעת השיעור היומי הסיפור הבא:

יהודי אחד תושב שיקאגא חלה ל"ע בוורוס הקורונה וניזוק בכל חלקי גופו. מערכות גופו חדלו מלבצע את תפקידם, והרופאים נאלצו לחברו למכונת 'אקמו' (ECMO) המחקה את תפקיד הריאות והלב, כשבלבם מפעפעת התקווה שמערכות גופו תתעוררנה מתרדמתן.

אולם, כאשר שכב כך שלושה שבועות ושום דבר לא השתפר למרות שהרבו למענו בתפילה ובאמירת תהלים, הגיעו הרופאים יחד עם העסקנים לשערי יאוש, באמרם כי לאחר זמן רב כל כך שאיברי הגוף לא בצעו את תפקידם באופן עצמאי, אין תקווה שישובו לפעול כמקדם.

לפני כשבועיים החליטו עסקני הקהילה כמוצא אחרון, לחזק ולהתחזק בברכת אשר יצר, באמרם שמא זכות ההתחזקות בברכה זו תועיל לו לחולה שישו בו לאיתנו. ביום שישי התקשרו אלי וביקשו אם אפשר למסור בטלפון שיעור חיזוק בענין "ברכת אשר יצר". עד מהרה יצאה ההודעה כי במוצאי שבת קודש יערך שיעור התחזקות בענין ברכת אשר יצר, וביקשו שאיש בל יעדר.

וכמה נפלאים דרכי ה', כאשר תיכף לבקשתם, עוד בטרם נכנסה השבת, הגיעה הבשורה המרינה כי החולה פקח את עיניו, במוצאי שבת הגיעה בשורה נוספת שאפשר להוריד את 'דמת תפקוד' (function level) המכונה ממאה אחוז לשמונים וחמשה אחוז, ולפני ימים אחדים חזקה הבשורה כי ניתקו אותו לגמרי מהמכונה והנה כל מערכות גופו עושים את מלאכתן נאמנה, וכך הולך האיש ומתחזק מיום ליום, ישלח ה' דברו וירפאנו רפואה שלמה!

נוכחנו לראות בגודל כוחו של ציבור המתחזק בברכת אשר יצר, ובכן 'מהיות טוב אל תקרי רע', הבה ונתחזק אף אנו בעד עמנו לברך ברכה זו בכוונה, אשר כפי הידוע מהקדמונים סגולתה גדולה ונפלאה להנצל מכל מחלה ופגע רע!

ברכה מביאה שפע

והנה תחילה לכול עלינו לדעת, שבדומה לכל הברכות גם ברכה זו ממשיכה את השפע לעולם ולכל אשר בו, וכן איתא מהקדמונים שברכה

הרבונות

הרמ"א ב"דרכי משה" מפרש על השייכות שבין "רופא כל בשר" ל"ומפליא לעשות" כך: היות שהקב"ה מרפא את בשרנו, הנשמה יכולה להתקשר בגופנו, והפלא של 'מבליא לעשות', דהיינו ההתקשרות של הדבר רוחני בדבר הגשמי יכול להתקיים, וממילא אנו יכולים לעבוד את ה' ועל כך תודתנו, על הכוח שהקב"ה נתן לנו לעבדו בלב שלם!

שעבר) שהמזהה אחת ממחלות הנפש שהזכיר כגון קנאה, תאוה ועוד: "מה היא תקנת חולי הנפש? ילכו אצל החכמים שהן רופאי הנפש וירפאו חליים בדעות שמלמדין אותם עד שיחזירום לדרך הטובה, והמכירים בדעות הרעות שלהם ואינם הולכים אצל החכמים לרפא אותם, עליהם אמר שלמה - חכמה ומוסר אוילים בזו". ומפני מה הוצרך הרמב"ם להפנות את חולי הנפש לרופאי הנפש? ומדוע לא חשב שיספיק להם לשקוד על תורת ה' ועל ספרי המוסר המדברים ממידת הבטחון? משום שלרוב בקיאותו בחולי הנפש, בדומה לבקיאותו בחולי הגוף, ידע סוד זה המבואר ברד"ק, שהלב הוא הרמאי ביותר גדול, ואשר לכן לא שייך בעולם שהאדם ישיג רפואה לנפשו מבלי שילך וילמוד דרכי הרפואה אצל החכמים - רופא הנפש.

יתבונן האדם בדברי הרמב"ם המורחבים מראשיתם ויבדוק בעצמו אם הוא סובל מאחד מן החולאים המנויים שם, וכשימצא שהוא סובל מאחד מהם או מכמה מהם, לא יתחכם בנפשו להתרפאות בכוחות עצמו, אף לא יחליט בעצמו שכבר הגיע לשלמות מידת הבטחון, אלא ילך אצל רופאי הנפש שהם הצדיקים יראי ה' ותלמידיהם אשר ביכולתם לרפאות את הנפש על פי דרך התורה והיראה המסורה לנו מאבותינו, וירוח לו בזה כל הימים!

[א"ה בגליון הבא נרחיב בענין מה יעשה האדם אשר מרגיש שאין מספיק לו רופא נפשות כגון זה].

(מתוך סדרת השיעורים על 'שער הביטחון' שבספר 'חובות הלבבות', שיעור ל'. לשמיעת השיעור המלא, חייגו לקו השיעורים (בא"ח), לחצו בכניסתכם למערכת 2 (- שיעורי חובות הלבבות), ובחרו שיעור 30. שמעו וביטחון!)

הוא מי ידענו", כלומר - **הלב מסוכן יותר מכל דבר אחר בעולם ומוכה ושובר הוא עד שאין מי יודע בלתי ה' מה נעשה בנבכיו.**

וכתב הרד"ק שפסוק זה נסוב על הפסוקים הקודמים (פסוקים ה-ה) בהם נאמר: "כה אמר ה' ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרעו ומן ה' יסור לבו, והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבוא טוב ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב, ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו, והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא חם והיה עלהו רענן ובשנת בצרת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרו". ועל זה בא עתה הנביא להודיע, **שלא יתפתה האדם בליבו לאחר ראותו את כל הטובה המובטחת לבעל הבטחון שהוא כבר הגיע למעלת בעל הבטחון, אלא יבין שהלב עקוב מאוד וקשה מאוד להכיר את מצבו האמיתי.**

וזה לשון הרד"ק: "לפי שדיבר על הבטחון שהוא רע כשישים בטחונו באדם, וזה תלוי בכוונת הלב, כמו שאמר 'ומן ה' יסור לבו' כמו שפירש, לפיכך דיבר בכוונת הלב, ואמר, כי הלב עקוב יותר מכל דבר, כלומר מרמה, **כי יוכל אדם להראות בפיו ובמעשיו טוב ויהיה לבו רע, ומי ידע זה בלתי הא-ל, לפיכך אמר מי ידענו**, ואמר אני ה' חוקר לב והמרמה תלויה בלב לא בפה ובמעשה, כי אף על פי שתהיה לפעמים המרמה בפה שיאמר דברים שהכוונה בהם על שני פנים או יעשה מרמה בידיו, הכול הוא בכוונת הלב, לפיכך אמר מכל, כי אין דבר מרמה כמו הלב!"

ירכנו אצל החכמים - רופאי הנפש

וזהו מה שכתב הרמב"ם (שהבאנו בגליון

נעול בהן על מסגר ובריח? וכי ימתין עד לפתיחת השערים?! הלא עד אז, העסק שהזדמן לפניו, יישמט מתחת ידו וכבר לא יזדקק למזומנים! עבור כך נועדו הכספומטים [ATM] המפוזרים ברחבי המדינה כולה, גם בפינות הנידחות ביותר. במכונות אלו יכול האדם למשוך כספים בכל עת ובכל זמן. אמנם לא סכומים גדולים כל-כך כפי שהוא יכול למשוך מהבנק עצמו, אבל סכומים די מכובדים.

והנמשל: האיש היהודי עובר כל יום בתפילתו סדר שלם של תפילות ותחנונים שבכוחם להשפיע עליו שפע מהבריכה העליונה. הוא מתחיל בקטורת וקרבנות, עובר לפסוקי דזמרה, ברכות קריאת שמע, שמונה עשרה וכלה בכל הקדישים והתפילות שלאחר התפילה. אולם במהלך היום מתעורר הצורך שוב ושוב למשוך עוד קצת שפע מלמעלה ועוד קצת שפע. לכן נועדו הברכות, ברכות הנהנין, ברכות השבח, ברכות המצוות. **מאה הברכות הן מכונות קטנות שממשיכות על האדם שפע וברכה בסכומים קטנים כל אימת שהוא נזקק להם.**

ואם כל הברכות ממשיכות שפע של חיות לעולם, עולה על כולנה ברכת אשר יצר, והדבר מבואר שכל אברי האדם צריכים לקבל את חיותם כדי שהגוף יוכל להיות כלי לנשמה, וברכה זו נתקנה לצורך הבריאות, ולכן הדבר פשוט שהמתחזק לברך ברכה זו כיאות ולכוון בה כיאות, לא לעצמו בלבד הוא מועיל, אלא אף גם לכל עולם כולו להושיענו בדבר ישועה ורחמים!

הרופא שמברך אשר יצר

יהודי אחד סיפר שבהיותו באחד מבתי החולים ראה רופא אחד יהודי שאינו שומר תורה ומצוות ר"ל, אך את ברכת אשר יצר הוא מברך מילה מילה ובכוונה גדולה. כששאל אותו לפשרו של דבר, ענה לו שכרופא נחשב לנפלאותיה של מערכת העיכול ושל שאר מערכות הגוף המשולבות עמה, והבין כמה יש ליתן עבורן הודיה לה'. ועוד הוסיף, שהוא בעצמו יכול להעיד על כמה וכמה חולים שכבר היו עם רגל אחת בעולם האמת, וכשבני משפחתם קיבלו על עצמם להתחזק באמירת ברכה זו בכוונה, חזרו לאיתנם...

לזאת נתמקד בשבועות הקרובים בסדרת מאמרים אשר תבאר את כל הסובב סביב הברכה החשובה הלזו המבטאת את דרכי השי"ת בקיום גופינו תדיר, ואנו אומרים אותה כמה וכמה פעמים במשך היום, להבין היטב את דרכי השי"ת אשר הוא מפליא לעשות תדיר!

גוזל אביו ואמו כיצד?

לאור האמור בגוף המאמר על ברכת 'אשר יצר', יש להבין את קטע הגמ' שנביא בזה באור חדש.

במסכת ברכות (לה, א) איתא: "כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גזול להקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל (כי הוא גוזל את השפע מנסת ישראל), שנאמר (משלי כח, כד): "גוזל אביו ואמו, ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית", ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא, שנאמר (דברים לב, ו) "הלא הוא אבין קנך", ואין אמו אלא כנסת ישראל, שנאמר (משלי א, ח): "שמע בני מוסר אבין ואל תטוש תורת אמן". מאי חבר הוא לאיש משחית? אמר רבי חנינא בר פפאי: חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים!"

ומבאר הרמב"ן בפירושו על התורה (ויקרא כ, א), וזה לשונו: "כי החפץ ביצירה שיברכו עליה לשמו הגדול, משם יהיה קיום העולם (על ידי הברכות שבני ישראל מברכים, הם מקיימים את העולם, כי על ידי הברכות הם מעוררים בלבם את הידיעה שהקב"ה עושה ומעשה את הכל, ובהו גופא הם ממשיכים את האור שהוא השפע הרוחני ואשר בסופו הוא מתגלה באופן גשמי), ואם לאו יתעלה בשמו הגדול ומסתלקת השכינה מישראל!"

והנה מדברי הרמב"ן מתבאר דבר נפלא, הנה בדרך כלל אנו נוטים לחשוב שיותר קל להבין מדוע האוכל בלי ברכה גוזל מהקב"ה מאשר להבין מדוע הוא גוזל מנסת ישראל, כי המזון שייך להקב"ה, והוא הנייר לאכלו רק למי שמברך עליו, ולכן אם בא אחד ואוכלו מבלי לברך, הוא כאוכל בלי רשות ונקרא גזול, אך מדוע ייחשב כגזול מנסת ישראל והרי אין המזון שייך לה.

אך לפי הרמב"ן יותר קל להבין מדוע הוא נחשב כגוזל מנסת ישראל, שהרי עיקר החסרון באוכל בלי ברכה הוא במה שמונע את השפע מנסת ישראל. ולמען האמת הטעם שנקרא גזול מהקב"ה, הוא מפני שהמזון נועד להתעורר על ידו להכיר את ה' ולהמשיך על ידי כן את השפע לנסת ישראל, וכיון שבא אחד ואכלו מבלי לקיים את יעודו, נמצא שבזבו יצירתו של הקב"ה לחינם.

ולפי מה שנתבאר שכל אחד מישראל קיבל את היכולת להמשיך שפע לכל בני העולם, אפשר שבשמים יתבעו את האדם על מה שנמצא אחד בקהילתו בעל כשרון חלש שלא ניצל את ימי חייו ללימוד התורה, וכשיצטדק לאמור שלא היה הדבר בידו, כי הלה היה בעל כשרון חלש ולשלם בעבורו למורה פרטי, לא היה לאל ידו כי לא היה לו פרוטה לפורטה, יאמרו לו שהיה לו לכוון יותר בברכת חונן הדעת, כי אז היה ממשיך שפע של שכל והבנה לעולם והיה הלה מבין את תלמודו...

קרוב ה' לכל קוראיו! אמונה והשתדלות לאור תהלוכות חייו של הרה"ק רבי אהרן מטייטוב זיע"א

מעשה

הרה"ק רבי אהרן מטייטוב זיע"א (נכד לרבינו הבעש"ט הק', בהיותו בנו של הרה"ק רבי צבי בן רבינו הבעש"ט הק'. יומ"ד דליה לפי מסורת שהיתה בידי נכדו הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא הוא ביום ט"ו טבת) היה נחבא אל הכלים ולא אבה להתהדר בייחוסו. בימי שחרותו התגורר בעיר קאנסטאנטין ישן, שם הסתיר את עצמו. נוסע היה תמיד למעזריטש עם זקני החסידים, כשהוא תמיד מתיישב בעגלה מאחור ואינו נותן שיכבדוהו.

התנהגותו עוררה תמיהה בעיני זקני החסידים, כי לא היה משוחח אתם, וכשהללו גמרו את התפילה היה הוא עדיין באמצע תפילה שמו"ע, וכשגמר את התפילה, התיישב מיד ללמוד. זקני החסידים חששו שהתנהגותו נובעת מגאווה וגמרו ואמר להלשין עליו אצל המגיד ממעזריטש. בנסיעתם הבאה, נכנסו יחד אתו על המגיד ואמרו לו בפניו: ר' אהרן אינו נוהג נכונה וצריך שיחנכוהו.

הסתכל עליו המגיד בעיניו הטהורות ואמר: השי"ת יעזור לך מעתה שתוכל לפעול ישועות לבני ישראל. ואז פנה אליהם ואמר: הזהרו ממנו כי הוא איש קדוש.

כיון ששמעו דברים מפורשים כאלה יוצאים מפי רבם, החליטו לכבדו וכשהיו בעגלה בדרכם חזור, ביקשו להושיבו במקום החשוב שבעגלה. אך הוא לא הסכים בשום אופן והתיישב כדרכו מאחור. נמלכו ביניהם היות שהם הולכים לעצור באמצע הדרך כדי לפוש באכסניה, כשיחזרו יתפסו את כל המקומות בעגלה וישאירו רק את המקום החשוב ביותר, ומשלא תהיה לו ברירה אחרת, יוכרח להתיישב שם. כך עשו ואכן לא היתה לו ברירה והתיישב במקום החשוב שהותירו לו.

בבואם העירה, ראה ר' אהרן שכולם עושים לו כבוד גדול וכאב לו, התפלל להשי"ת שישכחו את מה שאמר עליו המגיד שהוא איש קדוש. תפילתו אכן התקבלה בשמים ופסקו מלכבדו.

הבנה למעשה

אכן מתהלוכותיו של צדיק זה אנו לומדים לדידן - להתפלל על כל דבר להשי"ת. כי כן עשה כל פעם שהצטער. הוא דיבר עם קונו כבן המדבר אל אביו וישועתו באה בדרך פלא!

מעשה

אחד מהסיפורים בענין זה הוא הסיפור דלהלן: מאחר שר' אהרן נשתכח מן הלב ולא היה מי שידאג לו, שריו היה בעניות גדולה. כשעברה תקופה ארוכה שלא שילם דמי שכירות ביתו, סילקו המשכיר מן הבית, וכך הלך עם בני ביתו לגור בחורבה אחת בפאתי העיר אשר היתה ידועה כמקום מושב המזיקים וכולם יראו להיכנס אליה. כשנודע הדבר לבני העיר, אמרו: בוודאי איש קדוש הוא כי המזיקים יראים מפניו, וצריך לסייע לו. וכיון שנודע לו שכך מדברים עליו, התפלל שוב שהדבר ישתכח מהם, ושוב התקבלה תפילתו והוא המשך לגור שם בעניות גדולה.

פעם היה שאשתו עמדה בפני לידה והזמינו אליהם מיילדת. כשבאה המיילדת, ראתה איך המשפחה יושבת בחושך ובקור עז והתקרה דולפת מים. אצה רצה לבית הכנסת והרימה קול זעקה: "בושה וחרפה! נכדו של הבעש"ט יושב עם משפחתו בחורבה ואף אחד אינו דואג לו?!" החסידים שמעו והזדעזעו ומהר מאוד הביאו לו סכום הגון של כסף.

הבנה למעשה

אך הוא לא רצה שזה ימשיך כך והתפלל שוב שישתכח מן לב ושוב תפילתו התקבלה.

מעשה

בענין זה מובא בספר "דברי דוד" שהרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א היה מספר בשבת חנוכה את הסיפור הבא: בתקופה אחת בשנות חייו של ר' אהרן היה מקורבו המשולח ר' אליהו הירש מביא לו מעות כדי חייו. פעם אירע שהחורף היה קשה מאוד והמשולח לא היה יכול לחזור, וכיון שלא חזר, לא היה כסף בבית לקנות לחם. יום אחד באו אליו בניו בבכי שהם רעבים ואין להם מה לאכול. התחיל ר' אהרן לחפש בביתו סביב סביב והנה מצא שלוש מטבעות קטנות (קאפיקעס). שלח את בתו לקנות מעט נרות ולחם. בתו יצאה לחוץ, אך מיד נחלקה בביצה שהיתה שם והמטבעות נפלו מידה ונאבדו. מיד שבה לביתה כשהיא מתייפחת בבכי, כי עכשיו גם נתלככה מכף רגל ועד ראש וגם יישארו רעבים.

הדבר נגע ללבו והפליט מפיו: "נכדו של הבעש"ט שורה במצב כזה ואף אחד אינו מתייחס?!"

מיד נעשה רעש גדול בעיר ועד מהרה אספו לו מאכל ומזון וכל מיני מטעמים. בין כך ובין כך, הגיע ר' אליהו הערש עם הכסף בידו.

עגמה נפשו של ר' אהרן באמרו לעצמו: הן רואה אתה שלא הרווחת כלום ואם היית ממתין עוד רגע אחד היה ממונך מגיע אליך, מדוע היית צריך לדבר? התקרב ר' אהרן אל המזוזה והתפלל להקב"ה שישתכח מן הלב. הוא אכן נשכח מן הלב והפסיקו לתת לו מעות.

הבנה למעשה

הסביר בנו הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב לפי מעשה זה. בפרשת וישב מסופר שיוסף ביקש משר המשקים שיזכיר אותו אצל פרעה, ואח"כ כתוב "ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו". בדרך כלל מפרשים ששר המשקים מעצמו שכח, אך יש לפרש שיוסף הצדיק הצטער צער רב - למה אמרתי לו שיזכירני? למה? הלא נכשלתי בזה בריבוי השתדלות. מיד קם והתפלל ששר המשקים ישכחהו, וכך הוה ולא זכר שר המשקים וישכחהו.

ואכן מכאן אנו למדים לדידן, שאם האדם מרגיש פעם שנשכח בריבוי השתדלות ומצטער מזה, יידע שעדיין יש לו מה לעשות בענין זה. יתפלל אל הקב"ה שפלוני ישכח את מה שביקש ממנו. או כעין זה אם האדם הוציא איזו מילה מפיו שיכולה לפגוע בחבירו או שעלולה להתגלגל הלאה ולגרום נזק או פגיעה. יתפלל אל ה' שישכחו את מה שאמר. זו היתה עבודת הצדיק כל ימיו. הן אמת שתפילת הצדיק מתקבלת יותר מתפילותיהם של המון העם, מכל מקום הרי הקב"ה מאזין ומקשיב לתפילתו של כל אחד ואחד!

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ילי טבת הארוכים

בלילות החורף הארוכים, וגם בימינו, כולנו מרבים באיכות לימוד התורה, בהתמדה, שמד תה, בהירותה ולימודה לשמה: לעשות נחת רוח ליצירנו!

60 שיעורים בהרים בעניינים אלו יסייעו לכם בדרך העולה בית ה'

טלפון ישיר שע"י 'קול הלשון': 0732951337

לגישה ישירה לתיקית 'נורה' הקישו בכניסתכם למערכת #*
ואח"כ מספר הקובץ: 111143 ובחרו שיעור רצוי!

קול הבינני **א"ח** - 072.257726 **ארה"ב** - 718.686.8300
בריטניה - 0204.586.2115 **בגיה** - 03.300.0223

לקבלת הגיליון בקביעות
אם ספרת ואתה רוצה לראות
אם 60263@gmail.com

לתימונת הנצחת שיעור, וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות
ישירות למכון 'הבינני' ברח"ל info@machonhavineini.com

האם לפתע הרגשת שאתה מתחבר להשי"ת - דבק בו, מאמין בו ובוטח בו?

זכה עוד יהודי להתחבר ולהתענג על ה' בעבודתו אותו מיט הבנה!

בעת שמחה או בעת שמצפים לישועה או הנצחה וכדומה,

פנה אלינו בדרכים אלו:

- בעמדות 'נדרים פלוס', בקופת 'הבינני' ואלמדה.
- בדרך נציגנו הנאמן במס' פלאפון: 0533191594
- בשליחת החזעה לדוא"ל המערכת.

המעוניין להפיץ באזור מגוריו ובשכונתו - נא ליצור עימנו קשר.

נתרם ע"י ידידנו הר"ר אפרים רכטשפר שליט"א לרגל שמחת הבר מצווה לבנו החשוב כמר ישראל נ"ל ויה"ד שזכה לראות ממנו רוב נחת דקדושה ע"ד ישראל סבא מותן הרחבה והרווחה!



"ויאמר בי אדני... (מד, יח)

יהודה ניגש אל יוסף בגודל אהבה ואמר לו "בי אדני" - הלא אתה ממש בי, בתוכי, שנינו כאיש אחד, וכך נתעוררה אהבה בליבו של יוסף, "כמים הפנים לפנים", עד שהתוודע אל אחיו...

רבי חנוך צבי הכהן

א נקודל'ה

"ויפול על צואריו ויבכ...ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי" (מו, כט)
כתב רש"י ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע...ולכאורה הרי יעקב אבינו לא ראה את יוסף 22 שנה - יעקב לא התכוון לשאול את יוסף מה עבר עליו? הרי הוא שמע שחיה רעה אכלתהו, ומה פתאום ראה יעקב לקרוא קריאת שמע דווקא ברגע זה? אלא יעקב בא ללמד אותנו יסוד גדול - שהעבר לא מעניין!! לא משנה מה היה בעבר אלא תמיד צריך להסתכל קדימה ולהודות לה' וכך גם אנו צריכים ללמוד מזה.

צדיקים

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר פאזני אדני" (מד יח)

בפרשת כי תשא כתוב "וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו" מה הכוונה אשר "דיבר" - היה אמור להיות כתוב "אשר רצה"? אלא לפעמים כשבן אדם כועס על חברו - עצם זה שהוא מדבר על מה הוא יעשה לחברו - זה כבר מרגיע אותו (ולא באמת יבצע) כמו ששלמה המלך אומר בתהילים "דאגה בלב איש ישיחנה" וברש"י "ישיחנה לאחרים" וזה מה שכתוב "וינחם ה' על הרעה - הקב"ה התנחם על הרעה - על ידי "אשר דבר לעשות לעמו" - על ידי עצם הדיבור, ועל אותו רעיון כאן - יהודה ניגש ליוסף ואמר לו "בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני" - אדבר אליך קשות (כדי להירגע) "ואל יחר אפך בעבדך" - ואל תכעס עלי - "כי כמוד כפרעה" - כי אם לא תשמע - אהפוך את גורלך כפרעה..

צדיקים

"ויגש אליו יהודה" (מד, יח)

כאשר אדם נגש תחילה אל הבורא בתפלה והודיה על העבר, בלשון "יהודה" הפעם אודה את ה', "ויאמר בי אדני" - ואז הוא מבקש את בקשתו על העתיד, אז בודאי יקבל הקב"ה את בקשתו וישמע את תפלתו.

רבי מרדכי מנדבורנא

"שְׁמֵנֵי אֱלֹקִים לְאֲדוֹן לְכֹל מְצָרִים" (מה, ט)

איזו בשורה היא זו בשביל יעקב אבינו שיוסף אדון במצרים? אלא "שְׁמֵנֵי" - זה מלשון "שָׁם אני", אומר יוסף ליעקב אבינו "שמני אלוקים לאדון לכל מצרים" שם אני את השם יתברך לאדון על כל מצרים ומקדש את שמו יתברך בעיני המצריים, על ידי שאני מפרסם שם אלוקים שהוא אדון העולם, והוא ברא את העולם, וזה בשורה טובה בשביל יעקב.

הר"י מרוזין זי"ע

"ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שְׁנֵי חַיֶּיךָ" (מז ח)

כשהיו צריכים להכנס לחדרו של פרעה היה משקוף נמוך מאוד, מפני שמעל הדלת היה עבודה זרה ופרעה רצה שמי שיכנס אליו שיכנס כפוף, וכך ישתחוה לעבודה זרה, כשאברהם אבינו ירד למצרים נכנס לחדרו של פרעה, והמשקוף התרומם, כדי שלא ישתחוה ח"ו לע"ז וכן היה כשיעקב נכנס שהמשקוף התרומם, ופרעה חשב שזה אותו אדם ולכן שאל אותו, בן כמה אתה? אתה נראה לי כבר מאוד מבוגר.

ספרים

"כי איך העלה אל אבי והנער איננו איתי"

אומר אחד הצדיקים "כי איך העלה אל אבי" - איך אני יעלה להקב"ה אחרי 120 "והנער" - ושנות הנערות "איננו איתי" - וצריך לחזור בתשובה עליהם.

צדיקים

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

פירש רש"י שבכו על בתי המקדש שעתידים להיות בחלקם וסופם להחרב. לכאורה האם זה היה הזמן המתאים לבכות על החורבן, הלא בשעת שמחה הם היו שם, והם הרי לא נפגשו המון זמן, ואין זה הזמן לתיקון חצות, ועוד קשה - למה בכה כל אחד על חורבן המקדש שבחלק חבירו ולא על החורבן שבחלקו? אלא ידוע שמכירת יוסף נגרמה ע"י שנאת חנם, ובתי המקדש נחרבו ג"כ ע"י שנאת חנם. לכן כאשר נפגשו שני האחים הקדושים היתה ראשית עבודתם לתקן עוון זה - שצער חבירו יכאב לו יותר מאשר צער עצמו. ולכן כל אחד בכה על חורבן חבירו.

תורת יחזקאל

"והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים" (מה יג)

מהרה"ד מבעלזא ביקר פעם באחת העיירות וכיבדו אותו מאוד, אמר להם דבר תורה על פרשת השבוע בעניין זה שיוסף צווה שיגידו לאביו את כל הכבוד שיש לו במצרים, ולכאורה בשביל מה צווה זאת? מה זה יוסף ליעקב אבינו? ותיירץ על פי מעשה שהיה אצל הרה"ק מאפטא ז"ע שפעם אחת נסע לעיר אחת בעגלה, וגדולי הדור יצאו לקראתו וכבדוהו בכבוד גדול, וככל שכבדוהו בכבוד גדול, היה לו יותר עגמת נפש ונשבר לבו, וכך כמה כשהתקרבו יותר לעיר נתנו לו יותר ויותר כבוד והיה לו יותר עגמת נפש עד שכמעט נחלה מזה, אמר לו בנו הרה"ק ר' יצחק מאיר שכל הכבוד שעושים זה מיועד בשבילי, והרה"ק מאפטא נרגע, וכשהיה בבית מלונו שאלו אביו בשביל מה עשו לך כל הכבוד הזה? וענה: מפני שהוא בנו של הרה"ק מאפטא, ובזה פירש מרן מהרה"ד מבעלזא גם כאן שכך אמר יוסף לומר לאביו "והגדתם לאבי, שכל הכבוד שיש לי הוא בשביל שאתה אבי".

מהרי"ד מבעלזא

"ועתה אל תעצבו כי למחיה שלחני אליכם"

אמר פעם האמרי חיים שמכל הסיפור של יציאת מצרים יצא לבסוף חג הפסח ושולחן ליל הסדר, אומר יוסף לאחים "ועתה אל תעצבו" כי סוף סוף מכל הגלות והגאולה - יצא ליל הסדר וממשיך "כי למחיה שלחני" - "מען וועט זיך נאך מחייה זיין מיט "שלחני" - השולחן בליל הסדר" (עוד נחיה את עצמנו עם שולחן ליל הסדר).

אמרי חיים

"אני יוסף העוד אבי חי" (מה, ג)

לכאורה יוסף כבר שאל אותם בהתחלה מה עם יעקב אבינו שאמר "השלום לאביכם הזקן אשר אמרתם העודנו חי" (מג,כז) ולמה שאל עוד פעם העוד אבי חי? אלא ראיתי תירוץ על זה שיוסף בא להוכיח את השבטים ואמר להם - עכשיו אתם באים וטוענים שהאבא לא יעמוד בזה שתחזרו בלי בנימין - איפה הייתם כשמכרתם אותי - מדוע אז לא שאלתם את עצמכם מה האבא יגיד כשתחזרו בלי יוסף, וזה פירוש הפסוק "אני יוסף" שכשחזרתם להגיד לאבא שאתם בלי יוסף - לא לקחתם בחשבון מה יהיה עם "העוד אבי חי".

אזיס ווארט

"וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדִבְרֶנָּה עַבְדְּךָ דָּבָר

בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי" (מד יח)

כשמתבוננים בטעמי המקרא אפשר לראות שעל המילים "ויגש אליו" מופיע הטעמים 'קדמא ואזלא' ועל המילה "יהודה" מופיע הטעם 'רביעי', ועל המילים "ויאמר בי אדוני" מופיע הטעמים 'זרקא מונח סגול', פירש הגאון מוילנא, יוסף שואל את יהודה, "קדמא ואזלא" - למה אתה מתקדם והולך לדבר ראשונה לפני כל האחים, הרי אתה הרביעי מהשבטים? עונה לו יהודה, ויאמר בי אדוני - זרקא מונח סגול, זרקתי עצמי מתוך עם סגולה כי לקחתי על עצמי ערבות על בנימין שאם לא אחזירנו אפסיד שני עולמות עוה"ז עוה"ב.

קול אליהו

ושמעתי עוד תירוץ על השאלה הנ"ל - שזהו סימן שיוסף נתן כדי שהאחים ידעו שזה אכן הוא כי הרי הוא לא שאל "האם אמי חי" - סימן שהוא ידע שהיא מתה והוא יוסף.

מפי השמועה

אמרות ופתגמים ברוח החסידות

שאלו לרבי ישכר דב מבעלזא: - מה טעם החילוניים מקפידים על נקינות החיצוני, והחסידים אינם משגיחים בדבר? הלא שנינו (שבת קיד.) "תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו...?" השיב רבי ישכר דב: - לכל אדם חוש לנקיון. החילוני מנצלו כדי לצחצח מלבושיו, והחסיד - לצחצח נשמתו...

חסידים מספרים



זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	
ירושלים	17:20	16:04	17:58
תל אביב	17:22	16:18	17:54
חיפה	17:19	16:08	17:54
באר שבע	17:24	16:23	17:59

העלון טעון גניזה

קריסת הקונספציה מדוע לא פיצחו האחים את פתרון התעלומה?

ולמרות זאת, כשיוסף מתגלה לאחיו, הם מגיבים בתדהמה מוחלטת ובחוסר אימון מוחלט. המדרש אף מתאר שכאשר החליט יוסף להתגלות אליהם הוא תחילה קרא "יוסף! יוסף!" והאחים הביטו לכל עבר, ולא העלו בדעתם שיוסף הוא האדם שנמצא לפניהם.

נראה אפוא שחרף הסימנים המקדימים, האפשרות שהמשנה למלך הוא יוסף - כלל לא עלתה בדעתם. מוכנים היו להשלים עם פתרונות שונים ומשונים באשר לטיבו של האיש, אך על הפתרון המתבקש - לא חשבו.

החכם מכל אדם אומר: "איוולת אדם תסלף דרכו, ועל ה' יזעף ליבו" (משלי יט, ג). הגמרא מספרת כי בנו הקטן של החכם ריש לקיש מצא לפסוק זה רמז בתורה בהתנהגותם של אחי יוסף (תענית ט).

האחים היו משוכנעים כי חלומות יוסף הינם שקר, ומשקפים את שאיפתו המסוכנת להשתרר עליהם. על בסיס זה ראו אותו כמי שהתחייב בנפשו. על הפסוק "ויתנכלו אותו להמיתו" מסביר רבי עובדיה ספורנו כי תחילה עשו אותו נוכל ורשע ("ויתנכלו אותו"), ורק בעקבות כך יכלו להוציא עליו גזר דין כה חמור. הפעולות שנקטו האחים התבססו על הקונספציה כי נאלצים הם לעשות מעשים קשים וכואבים על מנת להציל את בית יעקב מסכנה חמורה אף יותר.

להכיר בכך שהמשנה למלך היושב על כס השלטון ומחזיק את גורלו בידם הוא יוסף, משמעו להבין שחלומותיו היו אמת, וכי הם שגו שגיאה נוראה ביחסם כלפיו. משמעות הדבר שלא הייתה הצדקה לצעדים הקשים בהם נקטו, והצער האיום שהסבו לאביהם היה לחינם.

זהותו של המשנה למלך הייתה שקופה לכל מתבונן. אבל מחירי ההודאה בטעות היה כה גבוה, שהאחים היו מוכנים להיאחז בכל הסבר חלופי, קלוש ככל שיהיה, ובלבד שלא יצטרכו להישיר מבט אל האמת המרה.

מרחק הגאון רבי ברוך מרדכי מזרחי זצ"ל היה משבח את נכונותם של משתתפי הסמינרים של 'ערכים' להגיע, אף שידעו מראש שהוא צפוי לאתגר את הנחות היסוד עליהן ביססו את חייהם עד כה. אפשר רק להתפעל מתעצמות נפש הנדרשות לאדם כדי לצאת מסמינר עם מסקנות המחייבות שינויים מרחיקי לכת, במקום לדחות את הדברים בתירוץ כלשהו המאפשר לו להמשיך בשגרת חייו המוכרת.

השכל הוא כלי רב-עוצמה שהעניק לנו הבורא, אבל הוא עלול גם לצייר בפני האדם את תמונת המציאות הנוחה עבורו. רק באמצעות ענווה, ישר והדרכת התורה נוכל לקרוא את המפה נכון ולדבוק באמת.

כבר מהרגע הראשון בו דרכו רגליהם על אדמת מצרים, היו בני יעקב אמורים לחשוך בכך שמהוה אינו כשורה.

זה התחיל בזימונם התמוה להתייצב בפני המשנה למלך, המאשים אותם בריגול. בשלב הבא משוחררים כל האחים מלבד שמעון, התנהלות רחמנית שאינה אופיינית לרודנים בעולם העתיק. בהמשך מגלים האחים כי כספם הושב להם "איש בפי אמתחתו", אך בביקורם השני במצרים נציג השלטון מפגין כלפיהם נדיבות מוזרה, ומרגיע אותם במילים: "אלוקים ואלוקי אבותיכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם". בתוך כך נפגשים האחים עם שמעון, ולומדים ממנו על תנאי המאסר הנוחים בהם הוחזק - שוב, דבר שאינו הולם את אופי החשדות החמורים כלפיהם.

בהמשך המשנה למלך מזמין אותם לסעודה בביתו, ומקפיד שיביחנו כי הבשר נשחט כדין וגיד הנשה, האסור באכילה, הופרד ממנו כראוי (חולין צא, עא). המשנה למלך גם מפגין התעניינות רחמימית במצבו של אביהם הזקן - זאת בניגוד לסלידה שחשים המצרים בדרך כלל כלפי העברים.

הסעודה רק מגבירה את סימני השאלה האופפים את המשנה למלך. האחים מגלים ששם שמייים שגור על לשונו ("אלוקים יחנך בני", הוא אומר לבנימין); הוא יודע להושיב אותם סביב השולחן בהתאם לגילם הנכון; והוא מפגין ידע מפורט על הנעשה בבית יעקב עד כדי כך שהמדרש מספר שהוא ידע לומר מאיזה סוג עץ עשויות היו העריסות בבית בו גדלו.

מנין יודע צפנת פענח את כל המידע הזה? מה פשר התנהגותו הלא שגרתית?

לכל אחת מהתמיהות הללו אפשר להציע פתרון נקודתי. את הידע המופלג שלו אודות הנעשה בבית יעקב, תלו בכוחות הכישוף של גביע הפלאים שלו, ומצרים הרי ידועה בחרטומיה וכשפיה. אשר לחשד בריגול - אותו ניתן לתלות בעוינות המסורתית של המצרים כלפי העברים. ואילו את הנחת הכסף באמתחתם ניתן לראות כתחבולה שנועדה לקנות את ליבם ולגרום להם להסגיר את כוונותיהם האמיתיות.

לכל פרט בפני עצמו יש אפוא פתרון דחוק - אבל התמונה הכוללת עונדה תמוהה.

העניין הוא, שלתעלומה היה פתרון קל ופשוט. האחים ידעו שאחיהם יוסף נמכר עשרים ושתיים שנה קודם לכן לעבדות במצרים, ואיש אינו יודע מה עלה בגורלו מאז (לפי המדרש, אחת ממטרותיהם בירידתם למצרים הייתה לברר נקודה זו). מה פשוט יותר מאשר לחבר אחד לאחד, ולהגיע למסקנה הסבירה שהאיש שלפניהם - למרות זקנו ותכשיטי הפאר המלכותיים שהוא עונד - אינו אלא אחיהם האובד, או לפחות מישהו שיש לו היכרות קרובה עם אחיהם האובד? ...

ולמרות זאת,
כשיוסף מתגלה
לאחיו, הם
מגיבים בתדהמה
מוחלטת ובחוסר
אימון מוחלט



עמוד 11
מציאת ההבדלים
ערכים לילדים



עמוד 6
הניצוץ היהודי
הניצוץ ונפגע



עמוד 5
הרב דוד ברוומן
אני יוסף



עמוד 2
הרב אהרון לוי
משחק הכיסאות



אקטואליה בפרשת השבוע



הרב אהרון לוי

בט"ז בטבת תש"ח (29 בנובמבר 1947) למנינים) התקבלה באו"ם ההחלטה על חלוקת ארץ ישראל. לאורך כל ההכנות להצבעה הגורלית, ידעו נציגי הסוכנות היהודית כי דווקא ארצות-הברית, גדולת ידידותנו כיום, לא התלהבה מהתוכנית ואף התנגדה לה באופן נחרץ - עד לרגע האחרון. פקידי מחלקת המדינה האמריקנית ניסו בכל דרך אפשרית למנוע משליחי התנועה הציונית להיפגש עם נשיא ארה"ב, הארי טרומן.

ברגע האחרון שינתה ארה"ב את דעתה, ולא זו בלבד שתמכה בחלוקת הארץ - אלא אף הייתה הראשונה להכיר בישראל כמדינה עצמאית בעלת זכות קיום. בזמן אמת, איש לא ידע מה הייתה הסיבה האמיתית למהפך הקיצוני. רק לאחר שנים התברר העניין. היה זה במהלך אירוע קבלת פנים, בו השתתפו הנשיא טרומן והרב שלמה לורנץ ז"ל, ח"כ מטעם אגודת ישראל.

כשהבחין הנשיא ברב לורנץ, הוא ניגש אליו ואמר לו: "יש לי משהו לספר לך. אני מספר זאת דווקא לך, כי אתה מכיר את התנ"ך, ולכן מן הסתם תבין אותי טוב יותר מכל הנציגים שנמצאים באולם. אולי אינך יודע", אמר טרומן, "אבל לכל ילד אמריקני יש חלום - להיות נשיא ארצות-הברית, וגם אני חלמתי על כך בילדותי. כילד שגדל במשפחה נוצרית אדוקה, ביקרתי בכנסייה מדי יום ראשון והשתתפתי בשיעורי תנ"ך. כאדם דתי, ודאי ידוע לך שלכל ילד שלומד תנ"ך יש איזו דמות המשמשת לו דוגמה והשראה. האם תוכל לנחש, כבוד הרב, מי היה המודל שלי?"

הרב לורנץ ניסה את מזלו: משה, שמשון, שלמה, דוד המלך, גבעון. טרומן חייך. "אתה רחוק מאוד, אדוני. מודל ההשראה שלי היה המלך כורש. הערצתי אותו משום שעל-אף כל עיסוקיו החשובים, הייתה בו רגישות שגרמה לו להחזיר את העם הנבחר לארצו, לאחר גלות בבל. כאשר אני אהפוך לנשיא ארצות-הברית, חלמתי בילדותי, אשיב גם אני את העם הנבחר לארץ ישראל, ככורש בשעתו.

משחק הכיסאות

מדוע תמכה ארצות-הברית בתוכנית החלוקה של האו"ם? כיצד השפיע כורש מלך פרס על נשיא ארה"ב, ואיך ניחם יוסף את אחיו שנבהלו מפניו?

"ודאי ידוע לך שלאורך כל ההכנות להצבעה באו"ם, פקידי הסטייט דפרטמנט (המחלקה המדינית של ארה"ב - המחלקה אחראית על מדיניות החוץ) התנגדו בחריפות להקמתה של מדינת ישראל. אך ברגע האמת זכרתי את ההבטחה שלי לעצמי בהיותי ילד, והוריתי לשנות את העמדה ולהצביע בעד.

"אני, שהחרבתי בנשק גרעיני את הירושימה ונגסאקי, אני אתקן. אני אחזיר לארץ ישראל את העם שהביא לעולם שגשוג ופריחה. אני אהיה



כאשר אני אהפוך לנשיא ארצות-הברית, חלמתי בילדותי, אשיב גם אני את העם הנבחר לארץ ישראל

הכורש השני שלהם! זו הסיבה לכך שהוריתי לשגריר שלי באו"ם להצביע בעד החלטת החלוקה. וזו גם הסיבה לכך שדקות ספורות אחרי הכרזת העצמאות שלכם, הייתי הנשיא הראשון בעולם שהכיר בכם כמדינה".

נסו להעלות בדעתכם כמה נסיבות היו צריכות להתקיים כדי להביא להתגשמות חלומי של ילד

אמריקני לעשות כמעשה כורש. כמה פעולות פעלה ההשגחה העליונה כדי שברגע האמת, מי שיישב על כס הנשיאות בארה"ב בט"ז בטבת תש"ח, יהיה דווקא הארי טרומן.

אם אינכם מתפעלים מכך, כנראה שלא קראתם את פרשת השבוע. בפרשת ויגש, בהתוודע יוסף אל אחיו ההמומים, והוא מנחם אותם בלשון תמוהה: "ואתם חשבתם עלי רעה אלוקים חשבה לטובה" (בראשית נ, כ). מוזר... איזו נחמה יש במילים "ואתם חשבתם עלי רעה"?

בפסוקים אלה מבקש יוסף להציג בפנינו עיקרון חשוב: כשם שהגאולה מתרחשת בצו ההשגחה, כך גם הגלות. וכשם שערב הגלות ההשגחה מסבבת את האירועים כך שיוסף יירד מצרימה להחיות עם רב, כך היא מסבבת את האירועים המקדימים את הגאולה.

במילים הללו, "ואתם חשבתם עלי רעה", יוסף מלמד את אחיו שכשם שהגאולה המופלאה שהם חווים מעידה על השגחה פרטית מדויקת ומדוקדקת, כך היא גם הייתה בעת מכירתו. לכן גם מחשבתם הרעה הייתה בהשגחה פרטית, ועל כן - אל להם להיעצב.

ולפי שיוסף ידע שעם ישראל עתיד גם הוא לצאת לגלות ארוכה וחשוכה, הוא ביקש במילותיו לנחם, לעודד ולנסוך תקווה גם בנו. יוסף מלמד כי גם אם תתארך הגלות, אין פירוש הדבר שנשכחנו בינתיים על-ידי ההשגחה, חלילה. הכל מתוכנן, גם הגלות וגם הגאולה. גם אופי הגלות וגם אורכה. והכי חשוב, שכבר בתכנון הגלות נעוץ אופי הגאולה.

ומקרה הארי טרומן יוכיח. כיון שהקב"ה הבטיח להשיב את ישראל לארצו, הוא סיבב את האירועים כך שטרומן הילד יבקר בכנסייה, יתרשם מדמותו של כורש, וברבות הימים יהיה לנשיא ארצות-הברית, בתזמון מושלם כדי לאפשר לעם ישראל לשוב לארצו.

מה שמעצים את נפלאות ההשגחה היא העובדה שטרומן כלל לא נבחר לנשיאות באותה עת! הוא היה סגנו של הנשיא הקודם פרנקלין דלאנו רוזוולט, שנבחר לתפקידו שלש שנים קודם לכן, ולא היה ידיו ישראל. אלא שאז בריאותו של רוזוולט התדרדרה, ולאחר מותו נכנס טרומן לתפקיד והגשים את חלומי. ההשגחה המדוקדקת סיבבה את כל הפרטים לתצורה מושלם.

אז גם כאשר דבר מה לא מסתדר בחיים האישיים שלנו, או אסון נורא מתרחש לכל עם ישראל, נזכור את פגישתו של יוסף עם אחיו, ונבין שאלוקים חשבה לטובה.

זכות זכאות

1-800-35-35-26

בתי כנסת בעמדות נדרים פלוס

בנק פאג"י בנק 52 סניף 183 חשבון 699918

באתר ערכים

תרמו עכשיו וקבלו סופ"ש זוגי במגוון מלונות*





נקדת מבט



הרב משה לנדאו

צירוף מקרים נדיר

מדוע העץ הכי גבוה ביער גבוה כל כך?

לפני קצת יותר ממאה שנים, פרופסור לואיס טרמן (פסיכולוג שהמציא את מבחן האינטליגנציה) איתר כאלף וחמש מאות ילדים שמנת המשכל שלהם הייתה בין 140 ל- 200 נקודות.

אם זה לא אומר לכם כלום... משכלו של אדם ממוצע הוא 100. טרמן קרא לקבוצה הזו: 'הטרמיטים'. הוא האמין בכל ליבו שהטרמיטים יפכו להיות העילית העתידית של ארה"ב, ומהם יצמחו המנהיגים החדשים, אנשים מובילים במדע, באומנות ובחברה.

הוא עקב אחרי ילדי הקבוצה הזו במחקר אורך, ותיעד כל דבר שקרה בחיים של הילדים הללו. לימודים, חיי חברה, חיי נישואים, בריאות גופנית ונפשית, וכל התקדמות במקום העבודה שלהם. אבל טרמן התבדה. למרות שהם היו באחוזון ה- 99 מבחינה אינטלקטואלית, בתוך האחוז הבודד של הגאונים בעולם, הם לא הפכו להיות האליטה באף תחום. הם הרוויחו די טוב, אבל לא טוב מאד. לרובם היו קריירות שיכלו להיחשב כרגילות. היו שם רק שני שופטים בבית המשפט העליון, ושופט אחד בלבד בבית משפט מחוזי. אף אחד מהטרמיטים... לא זכה בפרס נובל.

האמת, שדווקא היו שניים שזכו בפרס נובל, אבל הם לא התקבלו לקבוצה שלו. מנת המשכל שלהם לא הייתה מספיק גבוהה. מתברר, שכישרון, רצון, ואפילו השקעה, אינם עדיין מתכון בטוח להצלחה.

טוב, אולי חכמים לא בהכרח מתקדמים להיות מובילי האינטלקט בעולם. אבל אם חשבתם שעושר מוכיח על כישרון מיוחד או השקעה... מלקולם גלדוול (סופר ומרצה קנדי) שחקר את ההיסטוריה של אנשים עשירים, מגיע למסקנה דומה. מי שמצליח, כנראה לא הצליח בזכות עצמו.

גלדוול חקר שבעים וחמישה מקרים של עשירי העולם בכל שנות ההיסטוריה הידועה לנו. באופן די מפתיע, מתוך שבעים וחמישה עשירים, כחמישה עשר היו ילדי עשור אחד, בשנים שבין 1830-1840 למניינם.

האמנם אז נפל לעולם דור דעה של עשירות?!

יתכן שכן, אבל לגלדוול יש הסבר אחר לתופעה. בשנות ה-70-60 של המאה ה-19, ארצות הברית עברה את השינוי הכלכלי הגדול ביותר. הבורסה בוול סטריט הוקמה. הונחו מסילות ברזל והחלו בייצור תעשייתי. במילים פשוטות, התנאים להיות עשיר היו הטובים ביותר. אלא שמי שנולד בשנות ה-20 של המאה ה-19, היה כבר קצת מבוגר. הייתה לו חשיבה מיושנת (טרם

מלחמת האזרחים). מי שנולד בשנות ה-40 היה צעיר מדי מכדי לנצל את ההזדמנות, הוא איחר את המועד. אבל לאלו שנולדו בשנות ה-30 של המאה ה-19 הייתה הקרקע הפורייה ביותר להיפך לעשיר.

טרמן וגלדוול 'גילו' את מה שאנחנו כיהודים יודעים מהרגע שעמדנו על דעתנו. במילים של גלדוול: "לא חשוב כמה גאון נולדת, וכמה השקעת. צירוף המקרים הנדיר שמלווה אותך בחיים הוא מה שגורם להצלחה שלך".

עם המפגש של יעקב אבינו ויוסף, אפשר לסכם את 'צירוף המקרים' הנדיר של יוסף. יוסף מתגלגל למצרים כעבד. מושלך אל בית האסורים. גם כשהוא מובל אל בית פרעה לפתור את חלומו, עכשיו ניתנת לו ההזדמנות להציג סוף סוף את כישרונותיו בפני פרעה, כפותר חלומות. אבל אז, יוסף שב וחוזר על כך שהכול מאת בורא העולם. והוא בעצם בן ישראל המאמין בא-ל אחד, מה שנוגד את עבודת האילים של מצרים. ובכל זאת... נגד כל היגיון, הוא הופך למשנה למלך, ושליט במצרים. רק הכיסא של פרעה גדול ממנו.

סיפורו של יוסף מוכיח לנו ששום דבר לא באמת תלוי במעשים שלנו ובכישרון שלנו. על כך כבר אמר הרמב"ן בתחילת דרכו של יוסף, "הגזרה אמת והחריצות שקר". כישרונותיו של האדם, גבוהים ככל שיהיו, מעשיו של האדם, חרוץ ככל שיהיה, לא באמת מנהלים את העולם. אם יש גזירה משמיים... אם יש תוכנית אלוקית... אי אפשר לעקוף אותה.

מלקולם גלדוול מסכם את דבריו: העץ הגבוה ביותר ביער, גבוה, לא רק כי הוא צמח מתוך הזרע החזק ביותר.

הוא גבוה גם... כי לא היה שם עץ אחר, שהסתיר לו את אור השמש. הוא גבוה גם... כי האדמה שסביבו, הייתה עמוקה, פורייה ועשירה. גם בגלל שהגשם, שבאותן השנים ירד בשפע. שום ארנב לא כרסם את נצרו ו... אף חוטב עצים לא שם את עינו וגרזנו עליו.

כדי שהעץ יצמח ויהיה הכי גבוה ביער, לא מספיק שיהיה לו תנאי פתיחה טובים. לא מספיק שישקיעו בו. עדיין, צריך להתקיים צירוף מקרים נדיר.

צירוף מקרים נדיר?! יש מישהו למעלה שמצרף את אותם מקרים נדירים, ומסובב את הטבע, כדי שתתקיים הגזרה. קוראים לזה סייעתא דשמיא. גם אם אתם מוכשרים, דעו לכם שהצלחה לא ממש תלויה בכם. יש מישהו שמנהל את העולם. ואם אתם לא מוכשרים, אל תתייאשו, כי יש מישהו שדואג לכם.

חיונה האחרונה:

אין האילן נעקר אלא בבן מינו.
(העץ עצמו גורם שיעקרו אותו. שהרי הוא משמש ידית לגרון הברזל)
(תנא דבי אליהו רבא, כט)

3

מתוך הפרשה



הרב ישי וליס

1 "ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך" (מד, יח)

שאלה: תחילה הציע יהודה ליוסף: "האיש אשר ימצא הגביע בידו יומת, וגם אנחנו נהיה עבדים". לפי זה היה עליו לשמוח כאשר יוסף הודיע שאינו חפץ להרוג את בנימין ואף לא לשעבד את שאר

האחים, מלבד האיש אשר ימצא הגביע בידו. מדוע אפוא כעס עליו יהודה?

תשובה: מסביר בעל האבני נזר: בתחילה סבר יהודה כי הצעת יוסף לשעבד את כל האחים היא תחילת קיום גזרת הקב"ה לאברהם, בברית בין הבתרים: "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה". אך כאשר אומר יוסף שרק את בנימין הוא מבקש לשעבד, ואילו כל יתר האחים יעלו לשלום אל אביהם, הרי שאין השעבוד חלק מברית בין הבתרים כי אם סתם עונש אכזרי של מלכות מצרים הרשעה, וכנגד זה, מתקומם יהודה.

2

"ויפול על צווארי בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צוארו" (מה, יד)

שאלה: רש"י מביא את המדרש שבנימין בכה על משכן שילה, שיהיה בחלקו של יוסף ועתיד להיחרב, ויוסף בכה על שני בתי מקדש שיהיו בחלקו של בנימין ויחרבו. מדוע דווקא ברגע משמח זה של פגישת האחים, נזכרו יוסף ובנימין לבכות על בתי המקדש שייחרבו?

תשובה: ברגע זה בוכים יוסף ובנימין על התוצאות הנוראות של שנאת החינם שהמיטה על משפחתם 22 שנות סבל. שנאת החינם עתידה גם להביא לחורבן בית המקדש. התיקון לשנאת חינם הוא באהבת חינם. משום כך יוסף בוכה דווקא על המקדש שבחלקו של בנימין ולא על המשכן שבחלקו, ואילו בנימין בוכה על המשכן שאצל יוסף ולא על מה שבחלקו. כשאח בוכה על צרות אחיו, זהו התיקון הגדול ביותר לשנאת חינם.

3

אקטואליה: באופן נדיר בימינו, אני מוצא את עצמי ב"ה מרוצה מעצמי וממצבי. האם זה תקין? אולי אני מפספס משהו? אולי אני לא רגיש למצב של עם ישראל?

תשובה: ראשית, עצם השאלה מלמדת שאולי אתה חש שלא הכל בסדר... חז"ל לימדונו: "איזהו עשיר? השמח בחלקו". שמחה מהמצב הקיים זהו דבר נפלא, רק צריך לשים לב האם היא נובעת באמת מתחושת שלמות, או שמדובר בסתם אדישות. נוכל לבדוק זאת על ידי שנווה תחומים שונים בחיינו.

האם, למשל, תחושת ההסתפקות בקיים שוררת רק בתחום הרוחני, או שגם בתחום הכלכלי אין לנו שאיפות גדולות יותר? אם מתברר שבתחום הנאות החיים איננו מסתפקים במועט, ניתן להסיק מכך שלא מדובר בעניין של אופי, אלא של בחירה.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)



תורת החנוך



הרב צביאלי בן צור

טכנולוגיות מתקדמות - יתרונות וחסרונות

מתי הרשת הופכת לממכרת?

האם יש בר דעת אחד שחושב, שמישהו מתנגד לאינטרנט ככלי עבודה? האם אנו כת ה'האמיש'? איש אינו מתנגד למחרשה בשדה, לשואב האבק במשרד הממשלתי, למשאיות, מטוסים, פקסים, לתאורת 'לד' ולמסנן המים. איש גם אינו מתנגד למחשב כמכונת כתיבה ולמדפסת שלצידו.

לרשת האינטרנטית לא היו אמורים לקום מתנגדים, בהיותה מעצם טבעה פלטפורמת חיבור בין בני אדם, חברות עסקיות, מדינות ומדיניות, גם אם היו בה 100 מיליון אתרים וחברות שעוסקים ביצירת קשרים עסקיים.

העסק הסתבך, כשהגיע התחום הבידורי למרחב הרשת. תחום שלא היה אמור להיות שייך לרשת כלל, והפך לחזות הכל.

הבעיה איננה נעוצה במישור הרוחני, אלא במישור האנושי. באופן בו התפתחה המערכת, ניתן לאבד את האדם שבאדם, עוד לפני שמאבדים את התורה שבאדם. מדוע ואיך?

בידור נבנה בעצם מהותו ככלי התמכרות. תפקידו המסורתי של מפיק הסרטים בעבר היה, לדאוג לסרט מספיק מרתק כדי שאנשים יבואו, ייהנו, וישלחו אחרים לצפות.

התפקיד הזה התעצם אלפי מונים, וכיום זהו תפקידו של מעצב אתר, ולאין ערוך של המוחות האדירים שעומדים מאחורי הרשתות החברתיות החזקות בעולם.

מיליוני בני אדם משקיעים מיליארדי דולרים להרוויח מאות מיליארדים, לנו אין סיכוי במלחמה נגדם. אך אם לא נהיה שם בזירה הזאת, להם לא יהיה סיכוי נגדנו.

להיות שם במובן הטכני, ולדוגמא, מתכנתת שתשב מול אינטרנט מסונן במקום העבודה ותהיה מחוברת ל-20 אתרי תכנות, לא תינזק, נקודה. ככל שהחלק הבידורי ישללט על האירוע, הסכנה גוברת, כי מאותו רגע היא לא מנהלת, היא מנוהלת.

אמור מעתה: הרשת העולמית הזו, אינה טובה, רעה, חיובית או שלילית, וגם ממכרת. היא קודם כל - ממכרת. כך היא נבנית, זוהי מטרתה. שנהיה שם, שלא נרצה לצאת, שנחשוב שאנחנו החלטנו להיות, ולא נבין שהחליטו בשבילנו, ושם נגיע לנקודת השפל של 'התמכרות קלינית', לא נחליט יותר כלום. פשוט נאבד את יכולת ההחלטה. כי מי שמתמכר אינו מתמכר

לאלכוהול, הימורים או אינטרנט, הוא פשוט מפתח 'נפש מתמכרת' - חלשה, ריקנית, כזו שאינה יכולה יותר להתמודד עם דבר.

לכן, מקובל אצל המטפלים הגדולים בתחום לומר על מתמכרים כבדים, שלא ניתן להוציא אותם לגמרי מההתמכרות, ניתן 'להחליף להם התמכרות בהתמכרות'.

התמכרות ווירטואלית שונה לרעה מהתמכרות רגילה, בעובדה שאיננה מאובחנת, מפני שאין בה קצף על השפתיים, ולא חובות של מיליונים... זוהי הסיבה שבכמאה המחקרים שבידי, הראשונים מדברים על התמכרות, הבאים על 'ההכחשה'.

לכן, בשל ההכחשה, אדם בכלל וילד בפרט, אינו מוכן להכיר בבעיה, ואחרי 17 שעות רצופות על הטלפון, הוא עוד יסביר שהוא החליט להיות שם.

וכשאין אבחון, אין טיפול. זוהי הסיבה בגללה אנחנו מנסים לפתח מודעות בשלב מוקדם, ולהמריץ לתת לילדים אופניים, כדור, משחקי קופסא וספרים, מה שעשוי לפתח אותם קוגניטיבית, פיזיולוגית ונפשית, ולא להשתמש בבייביסיטר ממוחשב, שעשוי להעניק שקט תעשייתי בטווח הקצר, ומלחמות עולם, חלילה, בטווח הארוך.

גיל ההתבגרות - הגיל הלא רגיל

כל אחד והקצב שלו

אחת השאלות המעניינות ביותר בחינוך היא: מה מעמדו של הנער החוטא ביחס לנער אחר? האם יש התייחסות שונה, בין חטא של נער פלוני לאותו חטא אצל נער אלמוני? ובכלל, כיצד אנו כהורים צריכים לראות את ההתעלמות של הנער ממצוות ה' יתברך?

האר"י הקדוש בדברי קודשו, משיב על כך בנחרצות:

"ולפעמים יארע כי האיש הזה החדש, תהיה נשמתו מעולה וגובה מאוד, ואינו יכול להכניע יצרו, בזה יתבאר לך סוד נמרץ כי לפעמים חטא קטן של אדם אחד, ייענש עליו מאוד. ועוון גדול של אדם אחר, אינו נענש על כך" (שער הגלגולים להאר"י הק', הקדמה כז).

בלשון דומה קובע הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל, שהדרישה הרוחנית שונה מאחד לשני. את הדבר הוא לומד מתוך הפירוט של התורה בפרשת



מתמודדים עם נער מתמודד



הרב דניאל נשיא

ניצבים (דברים כט, ט): "אתם ניצבים היום כולכם... ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם, כל איש ישראל, טפכם נשיכם... לעברך בברית ה' אלוקיך". לא מכולכם נדרשות אותן הדרישות, ונתבעות אותן התביעות! יש תביעות מ"ראשיכם", ותביעות אחרות מ"שבטיכם", מ"זקניכם" או מ"שוטריכם"; יש תביעות מ"חוטב עציך", ויש דרישות שונות מ"שואב מימך". כל אחד על פי יכולותיו, כל אחד בהתאם לכישוריו כפי שהתברך משמיים, וכפי שכותב זאת הנצי"ב (במדבר, סוף פרשת שלח):

"וכל אחד מהם אינו דומה לחברו בשאלת הקב"ה ממנו, ומה ששואל הקב"ה מזה אינו שואל מזה. ומשום זה כתוב בקהלת (יא, ט): "שמח בחור בילדותך והלך בדרכי ליבך", לפי שאין הילוך עבודת ה' בתמידות של כל בני אדם שווין. זה עוסק בתורה ועמלה כל היום, וזה פורש עצמו לעבודה, וזה לגמ"ח, והכול לשם שמיים... וגם בתורה עצמה אין כל דרך לימוד שווה".

השקפה זו, בכוחה להרגיע אותנו כהורים. היא מאפשרת לנו להכיל במסגרת הראייה החינוכית הנכונה, התנהגות קרירה, אדישות ורפיון במצוות אצל הנער, שהרי הדרישה היא לפי כוחותיו וכישוריו של הנער. יש אחד שהדבר קל לו והוא חדר מוטיבציה רוחנית, ויש אחר שגורר רגליים, מגלה סימני חולשה רוחנית ומוטיבציה מועטה.

טעות נוספת המצויה אצלנו, היא בשעה שאנו מאיצים ודוחקים בנער לשאת אחריות רוחנית בשלב מוקדם לגילו. אנו כבר רוצים לראותו בן עלייה משגשג, בעוד נפשו עדיין לא בשלה לאתגרים אלו. וכך מלמדנו המשגיח הרב שלמה וולבה זצ"ל, שפעולה מקדמית זו, טרם הגיעו הנער או הילד לבשלות, היא "קלקול גדול בחינוך":

"החינוך למדרגות בבנין האדם צריך להיות מותאם להתפתחות הטבעית של הילד. זהו כלל גדול בחינוך: אסור לדרוש מהילד דברים, שמצד גילו והתפתחותו עדיין אינו מסוגל לקיימם. הוא ימאס בהם ויתחמק מהם עד כמה שיוכל, וזה גורם נזק רב להתפתחותו הרוחנית... על ההורים להכיר את התקופות שהילד עובר במהלך הגידול שלו, ולהתאים את הדרישות ליכולתו של הילד בכל תקופה. אם מפרזים בדרישות כשהילד לא יכול לעמוד בהן, יוצא מזה קלקול גדול בחינוך" (הרב וולבה, זריעה ובנין בחינוך, עמ' טו).

המסקנה העולה מהדברים היא, שאנו כהורים צריכים להתאזר בסבלנות ובסובלנות, כשאנו מבחינים בעצלות ובאדישות רוחנית. נאפשר לילד את הזמן הדרוש לו כדי לצמוח, ונתאים את הציפיות ליכולת המעשית שלו לשאת את העול בשמחה, ומתוך רצון עצמי.



ערכים לחיים



הרב זוד ברוורמן

אני יוסף

מה תעשו כשמוצבת מולכם מראה?!

של גויים לא יכול לעמוד בתוכחתו של אתוננו, יוסף קטנן של השבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא... על אחת כמה וכמה."

רבים מהמפרשים שואלים: איזו תוכחה יוסף הוכיח את אחיו? הרי יוסף לא פנה אליהם באף מילת תוכחה, הוא בסך הכל אמר להם שתי מילים: "אני יוסף". וזהו...?

מובא בשם מרן הגרי"ז סאלאוויצקי זי"ע, שיישב זאת בשם דודו, אחי אביו רבי אברהם ברוך זצוק"ל, את שאלת התוכחה בשתי המילים: "אני יוסף". יש החושבים שתוכחה היא כאשר אומרים לאדם: "אתה האשם! אתה רשע מרושע!" האם זאת תוכחה?! זוהי האשמה, אך תוכחה היא מלשון:

ה ו כ ה ! להוכיח. ומה היא הוכחה? לומר לשני - דבר אמת! להציב בפניו מראה ברורה, כזו המשקפת בפניו את המציאות, מבלי להוסיף עוד מאומה.

כשאמר להם מתוך בכי, "אני יוסף", הייתה כאן תוכחה נוראה. הם מייד הכירו בכך שעשירים ושתיים שנה הם חיו בטעות ביחסם ליוסף - הם דמיינו שיוסף הוא כזה הראוי לגדו דין מוות, ולכשהגיעו למצרים כעבור עשרים ושתיים שנה, הם חיפשו אותו ברפש השוק המצרי, במקום השפל והנחות ביותר, מתוך מחשבה שזהו המקום המתאים לו! הם אפילו לא העלו בדעתם שכל מה שמתרחש עמם כעת מסובב על ידי יוסף.

הם לא ראו קווי דמיון בין פני יוסף לפני אביהם, למרות שדיוקנו של יוסף היה זהה לדיוקן יעקב אביו. וכל זה למה? כי המחשבה על כך שיתכן שיוסף הוא הצודק, שהוא כעת המשביר לכל ארץ מצרים, הייתה רחוקה כל כך מדעתם, רחוקה כרחוק מזרח ממערב. וברגע אחד, מתרחש המהפך. יוסף מתגלה בפניהם. בבכי של התרגשות, ובשתי מילים הדרמטיות ביותר שייטכנו: "אני יוסף". אני הוא יוסף אחיכם, על כל המשתמע מכך. האחים רואים לפתע את המציאות כמו שהיא. הייתה זו הוכחה נוראה על כך שלאורך כל השנים, הם חיו במחשבה מוטעית.



הנהגת המדינה.

הוא מתקשה להירדם, ומבקש לשוחח עם האברך על החיים ומשמעותם, ופורס בפניו את משנתו הכפרנית. האברך חושב להתעלם ולהמשיך בלימודו, אך מכיוון שניחן בכישורי הסברה ורטוריקה, מחליט הוא לתפוס את השור בקרניו, ולהשיב לו כראוי. בסדרת הסברים פשוטים והגיוניים מפריק לו האברך אחת לאחת את תפיסותיו הכפרניות, והישיש אכן מודה שאין לו מה להשיב. הם המשיכו לשוחח בלילות

הארוכים, עד שהוא האיש בפה מלא: היהדות היא אמת לאמתה.

משהאיר היום, שב האברך מתפילת שחרית, ושאל את הישיש אם ירצה להניח תפילין ולהתפלל. אך לתדהמתו הרבה, הוא נענה בהתנגדות מוחלטת! האיש סירב

במכל וכל, ואמר: "עד כאן! אני בשום אופן לא מוכן לקיים מצוות!" האברך תמה מאד. הלא אתה אינך איש צעיר, ומי יודע מה ילד יום...? האם לא כדאי לסיים את החיים בתשובה? בבחינת: "אשרי זקנותינו שכפרה את ילדותינו?" "ראה", השיב הזקן, "אם אני מניח תפילין אני בעצם מודה שחייתי שמונים שנה בטעות! עם כאב והסכול לזה - אינני מוכן למות!" למחרת הלך האיש לבית עולמו. כמה עצוב להיווכח בצד האנושי המורכב, לראות אמת, להכיר באמת, אך לא לפעול לאורה. כמה חבל.

פרשתנו מציינת את מפגש נורא ההוד בין יוסף לאחיו לאחר עשרים ושתיים שנות ניתוק. "ויאמר יוסף אל אחיו - אני יוסף העוד אבי חיי?"! מביאים חז"ל במדרש (אמר) רבי אבא כהן בר ברדלא: "אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה, בלעם חכם

ערכים לבית היהודי



הרב מיכאל לסרי

מקומם של החברים בחיינו

האם הייתם מתייעצים עם חברים במקום להתייעץ עם רופא?

בשבוע שעבר שוחחנו עד כמה חשוב להעניק לילדים הבוגרים עצמאות, ולאפשר לילדים הנשואים להתמודד ללא עזרת ההורים. השבוע נדון בגורם חיצוני נוסף שיש בו כדי להזיק לבניית הבית היהודי, והוא: חברים. החברה הקרובה חשובה ותורמת לבריאות הנפש ולהתפתחות האישיות, אבל בבואנו להקים בית יהודי חדש, עלינו להציב מחיצה מפרידה בין חיי החברה שלנו, לבין חיי הנישואין האישיים.

והגם שאי אפשר לו לאדם ללא חברה, עדיין זקוק הוא לזהירות. מפגשים רבים של זוג נשוי עם חברים, בפרט בשנה הראשונה אינה מועילה לקשר.

לעיתים, בעת משבר או קושי בנישואין, זקוקים האיש או האישה לשתף בכך את חבריהם, ולפרוק את אשר על ליבם. אך יש לדעת, כי סכנה רבה טמונה בניסיון לערב חברים במשברים המתרחשים בתוך הבית. במקרים מסוימים, התערבותם אינה נובעת ממקור חיובי ולא מתוך שאיפה לסייע, אלא מתוך חטטנות ומתוך רצון להרגיש שמצבם טוב יותר. אלא שגם בהתערבות של חברים המכוונים לטובה, טמונה סכנה. האם יש להם ידע מקצועי כיועצי נישואין? האם הם עסקו אי פעם בגישור ופישור? האם הייתם מעדיפים את עצתם על פני רופא, כאשר אחד מילדיכם איננו חש בטוב, חלילה?

בעת הצורך ניתן לשפוך את הלב בפני ידיד קרוב ואכפתי, אך כשזקוקים לעצה מקצועית ולהיחלצות ממצב מורכב, לא נהסס, ונפנה ליעוץ נישואין.

עצות חכמות של חברים נשלפות מהמותן. הם רוצים להראות לבני הזוג הטריים את חוכמתם ופקחותם. אל תתפתו להקשיב. כבר אמרו חז"ל "איזהו חכם המכיר את מקומו" (אבות ו, ו). הם חברים וזה נפלא וחשוב, אך כאן נעצרת תרומתם. חברים אינם יועצי נישואין! אל תתפתו. לשתף אותם בפרטיותכם. בנו אותה לבד. אם נתקלתם במכשולים - פנו אל יועץ חיצוני ומומחה, לא אל קרובי משפחה.

רצוי שהיועץ יהיה ירא שמיים, יועץ שאין בו יראת שמיים לא יתאמץ לשמר את הקשר שלכם בכל מחיר, ואפשר שיתייאש מהר מדי. יועץ ירא שמיים יעשה כל שביכולתו לסייע לכם לשמר את הבית היהודי על כנו, משום שהוא יודע ש"כל המגרש את אשתו מזבח מוריד עליו דמעות" (גיטין צ). הוא רואה ערך ומצווה בהטלת השלום ביניכם. לא רק כי שהוא חפץ בטובתכם, אלא גם משום שהקב"ה ציווה על כך.

- הרצאות וסדנאות במגוון נושאים
- טיפ יומי
- פרשת השבוע
- מידע עדכני על פעילות ערכים
- ועוד תכנים מרתקים

מלחמת חרבות ברזל
מוזמנים להאזין ולהתחזק
לקו התוכן של ערכים

02-50-90-000



לסמינר 'ערכים' הגיע דוד עובדיה כמעט בלי להתכוון. ליתר דיוק, בלי להתכוון לכך שהוא ומשפחתו יהפכו בעקבותיו ליהודים שומרי תורה ומצוות. העובדה שזה בכל זאת קרה, עדיין מפליאה אותו עד היום, אבל הוא אינו מצטער לרגע.

הוא גדל בפתח תקווה וראש העין למשפחה בעלת זיקה מינימלית ליהדות ולחגים. הסבא והסבתא, עולים מעיראק שגידלו משפחה לתפארת עם עשרה ילדים, דווקא היו שומרי תורה ומצוות. אבל איכשהו, בדור שלאחר מכן, העניין הרוחני התפספס. עם זאת, אין לו ספק שזכות הסבא והסבתא עמדה לו בהצתת הנקודה היהודית בנשמתו.

"היה לי מזל שגדלנו דלת מול דלת מהסבא וסבתא", הוא מספר. "ראיתי את הקידוש שלהם ואת הפסח שלהם. למדתי מהם לכבד רבנים ולהוקיר את התורה. זה נתן לי בסיס מסוים, אך לא מספיק בשביל שנשמור שבת כמו שצריך. ידענו שאסור לאכול בשר טרף - אבל בהעדר ידע הלכתי לא הכרנו את הכללים הבסיסיים ביותר. את חג הפסח חגגנו בסיני, אבל בגלל שהבאנו איתנו מצות חשבנו שאנחנו צדיקים גדולים..."

לאחר שירותו הצבאי הקים את ביתו. החיים האירו לו פנים. הוא עבד בחברת משלוחים בינלאומית, מקום בו הוא עובד עד היום. נולדו להם שלושה ילדים חמודים. הכריזמה של דוד הפכה אותו לדמות אהודה, מנהיג החבורה שמארגן טיולים ואירועים לכל החברה'.

בימי השבעה שלאחר פטירת אביו ז"ל, השתכנע דוד להשתתף בשיעור תורה לעילוי נשמתו.

"היה שם אברך שכל הזמן היה מנדנד לי לבוא רק בשביל לעשות איתו חסד החלטתי להגיע לשיעור תורה בלתי מחייב. חוץ מזה, הגישו שם כיבוד משובה, אז מה היה לי להפסיד?"

אלא שמצווה גוררת מצווה - אפילו אם מדובר במצווה שלא נעשתה בכונה תחילה. בהשגחה פרטית, לאחר שיעור התורה נתקל דוד בלוח המודעות במודעת פרסום לסמינר ערכים במלון 'כינר'.

"היינו אחרי תקופת המחלה והשבעה של אבי ז"ל, והרגשנו צורך להתאזרר", מספר דוד. "כשראיתי את המחיר המסובסד של המלון, חשבתי שזאת יכולה להיות הזדמנות מצוינת לטייל קצת בצפון, ליהנות מחופשה משפחתית במחיר מוזל, וגם להיכנס לדרשה או שתיים בשביל לעשות טובה לדתיים... מה כבר יכול לקרות?"

דוד, כפי שכבר סיפרנו, הוא טיפוס כריזמטי, כך שהוא הצליח לסחוף אחריו לתוכנית לא רק את רעייתו, אלא גם חבורה עליזה של ששה חברים וקרובי משפחה - כולם אנשים נמרצים ומצליחים ובהם מנכ"ל בית השקעות, מנכ"ל חברה, רואה חשבון, שופט, ועוד.

הם הגיעו ביום חמישי בערב, היישר להרצאתו של הרב אבנר קוואס שדיבר על המשפחה היהודית. דוד הודה שזו הייתה הרצאה קולחת, משעשעת ומחכימה, אבל הדבר עדיין לא גרם לו לשנות את התוכנית המקורית של הקבוצה. זו כללה ארוחת בוקר מוקדמת, וניצול היום לביקור באטרקציות השונות של רמת הגולן.

הציץ ונפגע

דוד עובדיה רק חשב לקחת את המשפחה לנופש נחמד בצפון, הוא לא לקח בחשבון שהחופש הזה ישנה את חייו...



"היינו במצב רוח מרומם על ה'דיל' המעולה שעשינו על חשבון הדתיים..."

"בשעה 11 בלילה, אחרי ארוחת הערב ועוד הרצאה נחמדה, התאספנו כל החברים בלובי של המלון", הוא מספר. "היינו במצב רוח מרומם על ה'דיל' המעולה שעשינו על חשבון הדתיים. לא לקחנו ברצינות את הדברים ששמענו עד אז בסמינר. ואז, ניגש אלינו הרב מויאל, ובפנים מאירות הוא פותח איתנו בשיחה - 'ערב טוב, מאיפה אתם?'"

מה שהתחיל כשיחת נימוסין קלילה, נגמר בדיון מעמיק שנמשך עד לשעה ארבע לפנות בוקר.

"הוא היה חכם ברמה בלתי רגילה, והפתיע אותי בתשובות שנתן", מספר דוד. "הרשימה אותי לא פחות הענווה שלו. היו שאלות מסוימות ששאלתי אותו והוא אמר - 'תראה, דוד, אלה שאלות רציניות שנוגעות ליסודות האמונה. תיכנס מחר בעשר להרצאתו של הרב אהרן לוי, לא תתאכזב'."

אחרי הדיון הלילי הארוך התעוררו חברי הקבוצה באיחור, אכלו ארוחת בוקר זריזה, וכבר עמדו לצאת לטיול המתוכנן. אבל דוד, שהשיחה עם

הרב מויאל לא הרפתה ממנו, ביקש מהם להיכנס להרצאתו של הרב לוי 'רק לרבע שעה'.

"כמו שאתה יכול לנחש - זו הפכה לרבע השעה הארוכה בחיי", הוא מחייך. "דבריו של הרב לוי היו חכמים ומעוררי מחשבה. אף אחד לא רצה לעזוב. אותו יום כבר לא הלכנו לטייל, ובערב כבר הגענו כולנו לקבלת שבת. בשבת בבוקר קראו לי לעלות לתורה. בסימפוזיון עליתי לדבר, וקיבלתי על עצמי לבישת ציצית".

זה היה צעד ראשון, אבל בהחלט לא אחרון.

הם החלו לארח בבתם חוג בית קבוע של הרב לוי, בהשתתפות מכרים מכל הסביבה. במחלקת 'טיפול המשך' של ערכים ליוו אותם יד ביד, והעניקו תמיכה ברגעים קריטיים. "חלק מהמשפחה המורחבת התנגד, והדבר עלול היה להוביל למתחים וחיכוכים, אבל פעילי ערכים הדריכו אותנו כיצד להתנהל באופן הנכון", מספר דוד.

אחד הרגעים שבהם הפנים את משמעות השינוי המתחולל, היה כאשר חמותו הזמינה אותם פתאום לעשות אצלה קידוש, עם כל המשפחה. "במשך שנים אף אחד לא יכול היה להזמין אותי כי ביום שישי הייתי עסוק בבילויים שונים עד שעות מאוחרות. פתאום, אחרי שהתחלתי להתחזק, הבנתי שאני מסוגל לעשות דברים שלא עשיתי קודם לכן. יש לי זמן להקדיש למשפחה ולנשמה. הגבולות שהתורה הטילה עלי לא צמצמו אותי, אלא פתחו בפני אופקים חדשים".

כפי שקורה לא פעם במקרים כאלה, כיוון שנדלק האור, אין הוא נעצר אצל אדם אחד, אלא מתפשט במעגלים הולכים ומתרחבים.

דוד עובדיה מספר שאחד האחיינים הצעירים שלו ניהל איתו ויכוחים בנושאי אמונה. "עשיתי לו 'אמבוש' קטן. בפרשת שמני אמרתי לו שסימני הכשרות של בעלי החיים הם כאלה שאף אדם בזמנו של משה רבינו לא יכול היה לדעת אותם. זה ידע אלוקי. הילד בדק את הדברים, הגיע למסקנה שהם נכונים ואחרי יומיים הוא כבר מתחיל ללכת לבית הספר החילוני בו למד עם כיפה לבנה גדולה על הראש. אפילו לי היו התלבטויות לפני שהתחלתי ללכת בחוץ עם כיפה, ואילו הילד הזה ישר קפץ למים... היום, אגב, כל ילדי המשפחה הזאת הם חרדים".

היום רבים במעגל המשפחתי המורחב חזרו בתשובה או נמצאים בתהליכי התחזקות. את הקרדיט לכך הוא זוקף לרעייתו, שבכל שבת טורחת על הכנת סעודה שלישית שבה המעגל המשפחתי המורחב משתתף, ונמשך לדברים שבקדושה.

לבני הזוג עובדיה יש היום ששה נכדים, בלי עין הרע. "אני רואה נכד שלי עם ציצית ופאות, ובוכה מאושר. אני רואה מחברת של הנכדה שלי עם פרשת השבוע, ולא מאמין למראה עיני".

יש גם בת נשואה שמתחזקת בשמירת שבת. לפני ימים אחדים הפתיע אותו נכד בן 5 כשהכריז שהוא מתחיל ללבוש בכל יום ציצית, כדי שזכות המצווה תעזור לאביו, הלוחם בימים אלה בעזה.

"לפני שחזרתי בתשובה חששתי שאצטרך לוותר על מנעמי החיים", הוא מסכם. "היום אני יודע שלא הפסדתי כלום. את הקריקטי אפשר לעשות גם ביום חול, אבל אין תחליף לעונג של משפחה הולכת בדרך התורה".

**עֲרֵכִים
מֵאַחֲרֵי
הַקְּלָעִים**

מאות השתתפו במסע התעוררות של תנועת 'ערכים' במקסיקו לצורך הכנת לסמינר לבעלי תשובה שיתקיים בקרובי במקסיקו סיטי. המטרה היא להעמיק את הקשרים עם רבנים, ראשי קהילות והציבור הרחב, ולגייס את כל הכוחות לפעילות קירוב רחוקים במקסיקו", אומר הרב יצחק אביטל, מנהל פעילות ערכים בדרום אמריקה.

במקסיקו מתקיימים חיי תורה משגשגים עם קהילות רבות של בני תורה, ומספר רב של בעלי תשובה, רבים מהם בוגרי סמינרים של ערכים בשנים עברו. 'ערכים' זרעו את הזרעים לפני 35 שנה - והיום כולם רואים את הפירות, אמר הרב אליהו סגל מראשי קהילת 'שובה ישראל' במקסיקו סיטי, בעצמו בוגר סמינר ערכים. "יש כל מיני ארגונים שנותנים הרצאות, אבל לקחת אדם ובתוך שלושה ימים לבנות אותו מחדש על יסודות של אמונה מוצקה - את זה עושים רק ערכים".

במסגרת המסע נפגשו חברי משלחת ערכים, ובהם הרב יצחק אביטל והרב מאיר אזור, עם שורה של רבני קהילות בהם רבי יצחק שווקה שליט"א, רב קהילת 'ארם צובא'; רבי דוד בן חמו שליט"א, רב קהילת 'שובה ישראל'; ורבי שאול קריידי שליט"א, רב קהילת 'כתר תורה' ברובע טקמצלקו. באירוע שבתון שהתקיים בקהילת 'כתר תורה' ובקהילת 'אור ישראל' בראשות הרב יוחנן גרילק שליט"א, שיבח הרב קריידי את פועלה של ערכים ואמר ש"חלק גדול מהיהודים החרדים שאתם רואים כאן במקסיקו, הם בעצם בנים של ערכים".

אחד הרגעים המרגשים שנרשמו במהלך השבתון היה סגירת המעגל, כאשר רבני ערכים פגשו שניים מבוגרי ערכים, הרב בועז

**(גם) ממקסיקו סיטי
תצא תורה**

פעילות ענפה של 'ערכים' במקסיקו להכנת תשתית לסמינר עבור יהודים מקומיים שיתקיים בחודשים הקרובים ולקראת הפעילות בקרב רבבות התרמילאים הישראלים הנוהרים לחבל קנקון



הרב מאיר אזור ביחה לעסקנים ומשפיעים בקהילות יהודיות במקסיקו

אלקיים והרב עופר יוספי, שעזרו בהפקת הסמינר הראשון של ערכים בתאילנד לפני 35 שנה. "זכינו אז לקיים את הסמינר הראשון ב'מזרח הרחוק', וכעת אתם מעוררים בנו מחדש את הרצון לערוך כאן, ב'מערב הרחוק' סמינר ערכים", אמרו השניים.

מטרת המסע הייתה לעורר את השטח לקראת הרחבת והעמקת פעילות ערכים במקסיקו, כפי שמסביר הרב אביטל: "מילת המפתח הוא 'טיפול המשך', שכן בלי זה אי אפשר להגיע להצלחה יציבה וארוכת טווח בקירוב רחוקים. לפני שמקיימים את הסמינר אנחנו צריכים לוודא שיהיה מערך של אברכים ובני תורה שיוכלו לקחת על עצמם את הטיפול בבוגרים".

הרב יצחק סמקה, מנהל ת"ת 'כתר תורה', ומי שאירח בביתו בשבתון את חברי משלחת 'ערכים', ציין כי קהל היעד של הסמינר הקרוב הם יהודים מקומיים דוברי עברית וספרדית מרקע מתבולל, כאשר המטרה היא לחבר אותם לקהילה התורנית.

בשלב הבא מתכננים בערכים להרחיב את הפעילות באזורי החוף התיירותיים של חבל קנקון וקזומיל, יעד מבוקש שאותו פוקדים בכל שנה רבבות תרמילאים ישראלים. "מאז פרוץ הקורונה במזרח הרחוק נעשה האזור המערבי של מקסיקו לתחליף פופולרי עבור צעירים ישראלים אחרי צבא", מסביר הרב מאיר אזור, שבעבר כיהן כרב קהילה בהונג קונג והיה אחראי על פעילות ערכים במזרח הרחוק. "יש כר נרחב לפעילות בקרב אותם צעירים רחוקים, אבל בשביל זאת אנחנו זקוקים למסד איתן של הקהילה היהודית המקומית - וזהו הנושא עליו אנחנו עובדים כרגע".

פעילות ערכים במקסיקו באה בהמשך לפעילות רחבה שנעשתה בחודשים האחרונים בקהילות היהודיות בצ'ילה בסאן דיאגו, בברזיל, בסאו פאולו, בפנמה סיטי ובמיאמי שבפלורידה, במטרה לפתח תשתית של קירוב רחוקים ברחבי דרום אמריקה ובפלורידה.

במהלך הביקור במקסיקו הצטרפו חברי משלחת 'ערכים' גם לכנס בהשתתפות מאות אברכים ובני תורה למען השבויים והלוחמים בארץ ישראל. "כל המסע היה בסימן ההתחברות של יהודי התפוצות עם העם היושב בציון", מספר הרב מאיר אזור. "בהרצאות דיברנו על תחושת האחדות, איך להיות נושא בעול עם חברו. הרצאות אחרות עסקו בנושא 'אמונתך בלילות' - איך להתמודד עם הפחד ואיך להתחזק בימים הללו באמונה שהכול מאיתו יתברך שמו. ובעזרת ה' נתפלל שזכות אחדות ישראל והזכויות הרבות, יכריעו את הכף לטובה ונזכה לגאולה השלימה".

הבינה המלאכותית מול האדם

שאלה:

האם התפתחותה של הבינה המלאכותית מעמידה את האדם בצל או הופכת אותו למיותר? ומה זה אומר על עוצמת המוח האנושי?

תשובה:

בשלב הלימודי התוכנה סורקת תמונות רבות של פנים אנושיות, ומכוונת את עצמה בהתאם לתגובות שהיא מקבלת מהמפעילים שלה, כך אט אט היא יוצרת מבנה שיועד לזהות בהסתברות גבוהה פנים ספציפיות. נכון. ההגדרות שהמחשב יוצר הן לעתים כל כך מורכבות שהמתכנתים עצמם לא מסוגלים לפרש אותן, אך המורכבות הגבוהה הזו לא מחפה על העובדה הפשוטה שאין בין סטטיסטיקה לבין בינה וחשיבה של ממש - דבר וחצי דבר.

הבינה המלאכותית והכלבלב האגדי שקולים, משום שלשניהם אין מושג מה הם עושים ועל שום מה הם מקבלים תשואות נמרצות מהקהל הנלהב ביציעים.

באופן פרדוקסלי, היעילות המופלגת של הבינה המלאכותית מושגת בדרך מסורבלת ומגושמת מאין כמוה, שמלמדת על הפער הבלתי ניתן לגישור שבין אדם למכונה. ההנחה השגויה שהחשיבה האנושית פועלת כמו מחשב מתקדם מתגלה בקלונה, דווקא כאשר המפתחים הנמרצים של המכונות הסטטיסטיות נאלצים לבלבל בין מכונה נבונה לבין כלב שעשועים מאולף.

שליחת שאלות למערכת: alon@arachim.org

?

שו"ת

עם עֲרֵכִים

הרב יהודה הכהן

של השאלים לבין השאלות שבדרך כלל שגורות בפיהם.

אם המיזם יצליח, הכלב בלי ספק יהפוך לאגדה בחייו. אבל מה זה אומר על הכישורים המתמטיים של הכלב? - כלום. הכלב יישאר כלב - מתמטיקאי כושל שלא זו בלבד שאין לו מושג במתמטיקה, הוא אף כלל לא יודע מה זו מתמטיקה.

זוהי בדיוק ההגדרה של 'הבינה המלאכותית'. כמו שהמצאת הפסנתר לא ביטלה את הצורך במוזיקאים, להיפך. הפסנתר לעולם לא יחוש במוזיקה שהוא פולט מקרבי, בדיוק כמו שהשוען לא ידע לעולם מה השעה, אבל עובדות פשוטות אלו לא מונעות מהפסנתר ומהשוען להשלים את מלאכתם.

גם מחשב עשוי להכיל מידע עצום בלי לדעת כלום, בלי לחוש מאומה וכלי להבין דבר. הבינה המלאכותית מותחת עוד מעט את היכולות של המחשב, אך לא משנה את המצב באופן מהותי. בינה מלאכותית מסוגלת, למשל, לזהות פנים אנושיות, קול אנושי ועצמים שונים ברמה גבוהה, על סמך חישובים סטטיסטיים.

מנהל קרקס רוצה לאמן את הכלב להופעה שבה הכלב יפגין את כישוריו המתמטיים. במהלך ההופעה, על הכלב לכשכש בזנבו מספר פעמים שווה לשאלה המתמטית אותה הוא נשאל על ידי הקהל. המנהל מוצא שהאימון קשה מנשוא - הכלב פשוט לא מגלה עניין בחשבון דיפרנציאלי ואינטגרלי...

מה עושים? - מנהלנו הוגה פתרון מבריק, במקום לאמן את הכלב בחכמת החשבון ניתן לאמן אותו בסטטיסטיקה פסיכולוגית של בני אנוש. זאת אומרת, הכלב ילמד למצוא את הקשר הסטטיסטי בין השאלות שנזרקות באקראיות מהקהל, לבין מבנה גופם, צבע שערם, והריח שנוף מהדוברים המסוימים.

בכל פעם שהכלב יתאים במקרה את מספר כשכושי זנבו לשאלה המתמטית שנזרקה מהקהל הוא יזכה לעצם הגונה, וכך הוא יראה לנכון לשפר בהדרגה את היכולת שלו לנחש את התשובה הנכונה על ידי הקשר הסטטיסטי בין ריחם וצבעם

הדלקת-נרות	
י-ס	4:04-----
ב"ב	4:18-----
יציאת שבת	
י-ס	5:20-----
ב"ב	5:22-----
ר"ת	5:56-----

— פניני משה —

דברי תורה לפרשת ויגש

א} **"ויגש אליו יהודה"** בעצם מה טענות היו לו עכשיו ליהודה, הלא הוא עצמו הוציא את הפסק ואמר "הננו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו" ועכשיו כאשר הקל יוסף על הפסק הזה ואמר "האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם" נמלך פתאום להתנגד לכך? אלא בתחילה היה יהודה סבור כי עכשיו הגיע הזמן להיענש על עוון מכירת יוסף הואיל והם מכרו את יוסף לעבד הרי הם נלקחים עתה כולם כעבדים, לכן אמר "מה נדבר ומה נצטדק, האלוקים מצא את עוון עבדיך" כלומר, עוון מכירת יוסף. אבל משראה שהוא משחרר את כולם ועוצר אצלו דוקא את בנימין להיות לו לעבד- נוכח לדעת שאין זה עונש על חטא מכירת יוסף שהרי בנימין לא השתתף כלל במכירה זו כי אם סתם עלילת שווא – מיד יצא כנגדו בדברים חריפים. {אלשיך הק'}

ב} **"כי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יזור אפך כי כמוך כפרעה"** לכאורה שכל המילים בי נא והכ' של כפרעה מיותרות וגם צריך היה הכתוב לומר ולא יחר אפך? אלא, רמז יש בכך למה שכתוב בספרים הקדושים הרוצה להינצל מן הכעס יאמר את הפסוק "במה יזכה נער את אורחו לשמור כדבריך" שכן יהודה ביקש כאן להינצל מכעסו של יוסף. אמר גם הוא את הפסוק הזה אשר ראשי תיבותיו מהווים את המילים "בי" "נא" "אל" "כ" במה יזכה נער את ארחו לשמור כדבריך. {מהרש"א הלוי וכן במעינה של תורה מפי השמועה}

ג} **"אדוני שאל את עבדיו היש לכם אב או אזו ונאמר... יש לנו אב"**. י"ל בדרך רמז שהוא שאל אותם לגבי נרות חנוכה האם אתם נוהגים בבית הלל שמדליקים ביום הראשון נר אחד וביום השני שתי נרות או בבית שמאי שביום הראשון מדליקים שמונה נרות ופוחת והולך ונאמר "יש לנו אב" דהיינו מוסיף והולך בבית הלל. {הרה"ק ר' מרדכי מקוזמיר}

ד} **"ויברך עליהם"** ידוע שעשרה הרוגי מלכות היו כנגד מכירת יוסף ואפשר לרמז שתיבת "עליהם" ר"ת עתידין להיות הרוגי מלכות {אבי מורי שליט"א}

ה} **"שמני אלוקים לאדון לכל מצרים"** מה בשורה היא זו בשביל יעקב? אלא "שמני" פירושו כאן הריני שם {כמו שם אני}- כלומר אני שם את השם יתברך לאדון על מצרים- על ידי מתפרסם שם האלוקים- שהוא אדון העולם וזו אמנם בשורה בשביל יעקב. {הרה"ק מרזין}

ו} **"אנוכי ארד עמך מצרימה ואנוכי אעלך גם עלה"** זוהי הבטחתו הגדולה ביותר של השם יתברך לישראל, כי תמיד יתפרסם כבוד האלוקים בעולם ויתקדש שמו, רק על ידי ישועתם של ישראל. כל זמן שישראל יהיו בשפל המדרגה יהיה גם כבוד שמים בהסתר וכאשר יתעלו ישראל בישועתם יתעלה גם כבוד שמים. זוהי כוונת הכתוב: "אנוכי ארד עמך מצרימה" כאשר אתה תהיה בירידה, הרי זו, כביכול, גם ירדתי אני "כי עמך אנכי בצרה" "ואנוכי אעלך גם עלה" כאשר אעלך ואחלצך מן הצרה, תהא זו עליה גם בשבילי. עלייתכם היא גם עלייתי. ממילא יכולים ישראל להיות סמוכים ובטוחים בעלייתם מן הגלות, שלא ילכו שם לטמיון חס וחלילה, כי הרי סוף סוף חייבת לבוא עת התגלות כבוד השם יתברך ועליית השכינה וזה לא יתכן אלא על ידי עלייתם של ישראל. {בית הלוי}

גוף שבת, שבת שלום

ידידכם

מה שבוטח טובות

מענה לבני הישיבות בנתיבי העליה

גליון 28

ידיעת התורה (ז)

ביארנו בשבוע שעבר את החשיבות שיש לתכנון צורת הלימוד על מנת שקליטת הדברים מלכתחילה תהיה בצורה מסודרת, שבכך הדברים מתישבים על הלב בקלות ולפי טבעו של האדם. כאשר הדברים נקלטים ומסודרים זה על גבי זה, ונתפסים יחד לתמונה כוללת ולא כריבוי של פרטים, הקשר לנלמד וחווית הלימוד וההתענינות גדולים לאין שיעור, ובלמוד כזה ישנה השפעה רבה ותועלת גדולה לזכירת הלימוד לזמן רב. וכמו"כ ישנה תועלת נוספת, שע"י הזיכרון של פרט אחד מהסוגיה אפשר להיזכר גם בשאר הפרטים. נעסוק השבוע בשני פרטים נוספים המשלימים את הענין - א) חלוקת הדברים לכללים ופרטים, ב) יצירת הקשרים בין הנושא הנלמד לנושאים אחרים.

לחזור במהירות רבה על סוגיות שלימות בזמן קצר. בחזרה זו יש מעלות וחסרונות, והדברים יתבארו א"ה בפרק המיועד לענין החזרה.

ההקשרים בין הדברים הנלמדים לדברים שנלמדו בעבר ישנם שתי צורות של תפיסת ידיעות, ובלשון החוקרים הן נקראות 'תפיסה מצומצמת' ו'תפיסה מרחבית'. תפיסה מצומצמת היא התמקדות האדם בענין מסוים והבנת הענין לגופו, בלי לשייך אותו אל מכלול של נושאים. התפיסה המרחבית מקבלת את הידיעה כחלק מנושא כללי ומשייכת אותו אל אותו מכלול של ידיעות לפי ההתאמה שלו אליהם. (החוקרים מצאו כי שתי צורות חשיבה אלו פועלות בשתי חלקים שונים במוח האדם). מי שנשאר בתפיסה המצומצמת, יקשה עליו לשלוף את הידיעות שיש בזיכרונו, מפני שכדי להזכר בדבר מסוים עליו לשנן אותו תחילה היטב וכך לזכור אותו במלואו. משא"כ מי שרכש לעצמו את התפיסה המרחבית וכל דבר שלומד מקושר ומתאים עם פרטים נוספים ועם כל מה שיועד, יכול להיזכר בכל דבר באמצעות ההקשרים שבמוחו בפרטים רבים שעל ידם הוא יגיע לאותו פרט שרוצה להיזכר (ישנם יותר תאים במוח הקשורים). וכאמור גם החזרה קלה יותר למי שקולט כל דבר בתפיסה המרחבית, שכן קל יותר לעבור מענין לענין כאשר הם באותו ענין.

לכן חשוב מאד לחבר בין הדברים החדשים שאתה לומד עכשיו לבין דברים שאתה יודע כבר, בהקשר הגיוני ונכון. ולדוגמה כאשר לומדים בסכת ב"ק את סוגית 'מיטב' יש לקשר אותה לד' אבות נזיקין, וכן לכל י"ג אבות נזיקין של רב אושעיא וכ"ד אבות נזיקין של רב חייה המובאים בגמרא בדף ד:, שכולם כאבות לשלם ממיטב. ויש לעבד את הנתונים ולתרגם אותם להלכות פרטיות שהחופר בור או השואל חפץ מחבירו והחפץ נגבב או עדים זוממים - כולם משלמים ממיטב. בדרך זו הלימוד החדש נתפס במוח כחלק מהלימוד הקודם, וזה משפיע על הזיכרון, הן של הנושא החדש והן של הנושאים הקודמים. קל יותר לזכור דבר חדש כאשר הוא משתלב בידיעות מוקדמות, ומאידך גיסא הלימוד החדש אינו משכח את הלימוד הקודם (כמו שמצוי אצל הרבה מהלומדים שכשלוומדים סוגיה חדשה הם שוכחים חלק גדול מהסוגיה הקודמת), אלא אדרבה יש בזה השלמה ותוספת לסוגיה הקודמת, שנשארת חיה וקיימת ואינה משתכחת עם המשך הסוגיות.

עם זאת חשוב מאד שהידיעות הקודמות יהיו ברורות ולא מעורפלות, והיינו שהכללים (כפי שנתבאר לעיל) יהיו ברורים, ואז הנושא החדש משתלב בקלות עם הידיעות הקודמות, אבל כאשר הידיעות הקודמות מעורפלות, אין כ"כ תועלת. היות והדברים החדשים מתחברים לדברים שהם בעצמם מטושטשים וגם ההקשר אינו ברור, ומעמסת הפרטים מביאה לכבדות על המחשבה והזיכרון.

חלוקת הדברים לפרטים וכללים. בכל סוגיה יש לחתור להבין את השורש של הסוגיה הנלמדת. ידיעת השורש ומרכז הסוגיה, מסייעת להבין את מה שמסתעף ממנו ושייך אליו, כמו שענף משויך ומתאים לשורשו. יש קושי לזכור פרטים רבים, ולכן כדאי להעמיד כללים ויסודות בכל סוגיה, שמהם מתחלקים ומתפרטים כל שאר חלקי הסוגיה. הכללים מעטים וקל לזכור אותם, ועל ידי העמדת הכללים ניתן לזכור את הפרטים.

דוגמה - אחד מהנושאים שיש בהם הרבה מאד פרטים הוא ענין בליעות של בשר בחלב, שגורר שאלות מצויות במטבח, והגם שיש פרטים רבים באופנים שונים של נגיעות חם בלח וכו', אם הכללים הבסיסיים מצויים בידי, ניתן להבין בקלות את השאלה המתעוררת, ולהגיע לפתרונה.

ענין זה מבואר ברמח"ל בהקדמה לדרך השם, וזה לשונו "ואמנם צריך שתתבונן, שהנה מספר הפרטים עצום מאד מהכיל אותם שכל האדם, ואי אפשר לו לדעת כולם. אולם מה שראוי לו שישתדל עליו, הוא ידיעת כללים. כי כל כלל בטבעו כולל פרטים הרבה, וכשישיג כלל אחד נמצא משיג מאליו מספר רב מן הפרטים, ואף על פי שלא הבחין במ עדיין ולא הכיר היותם פרטי הכלל ההוא, כי הנה כשיבוא כל אחד מהם לידו, לא יניח מלהכיר אותו, כיון שכבר ידוע אצלו הענין הכללי, אשר אי אפשר להם היות בלתי. וכן אמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ספרי, האזינו לב ב): "לעולם הוי כונס דברי תורה כללים ומוציאם פרטים".

ובהקדמה לספר דרך תבונות מוסיף הרמח"ל וזה לשונו "כי על ידי כללים קצרים ומעטים, מסודרים כהוגן, הנה יילקח שיעור גדול מן החכמה על נקלה. ולא תחשוב, שיהיו כללים האלה ענינים עמוקים מאד ורחוקים מידיעת המון האנשים, כי אינם אלא ענינים קלים ונגלים מאד, ולא נוסף בהם אלא ההערה והסידור, כי כבר כולם ימצאו בחק ההשכלה בטבע, אלא שעד שלא יתעורר עליהם האדם ולא יהיו מסודרים וערוכים אצלו - לא יעזרו לו, וכשיסודרו לפניו כראוי - יהיו לאזנים לקופת המושכלות הכבדה שתינשא על ידיהן בנקל".

וכ"כ בספר דרכי התלמוד (פסקה מ"ז) וזה לשונו "ותפארת חכמים הוא למעט בדברים להיות כולל הרבה עניינים במעט דברים, ולעשות דבריהם שיהיו מועטים בכמות ורבים באיכות, ושלא יהיה בדבריהם דבר מיותר, כמו שאמרו (פסחים ג:): לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה". עוד כתב שם (פסקה ז') "לכן בכל ענין או דרוש יש לך לחקור על שורשיו וענפיו, ולשום בהם סימנים וכללים, באופן שיזכרו ויפקדו ויעלו על לב לעולם". עכ"ל.

מלבד התועלת של בניית הכללים והפרטים לזיכרון, יועילו גם לחזרה. העלאת הכללים על גבי הכתב וסיכומם בצורה מסודרת מאפשרת

טעם בפרשה - ויגש

האחים לא יכולים לעמוד בזה, ומיד פורחת נשמתם, והם מתים!!! (כך מובא בחז"ל)
שני המילים הללו "אני יוסף" הרגו את כל האחים, ועשו מה שלא יכלו לעשות כל גיבורי מצרים!!!
לא היה איש בעולם שהיה יכול להרוג את האחים הללו! אך שני מילים פשוטות שנאמרו, הרגו והפיחו את נשמתן של האחים הקדושים!
ואם נשים לב, היה אדם נוסף שקבל את הבשורה הזו, מי הוא? יעקב אבינו!
ומה קרה ליעקב כאשר הוא קיבל את הבשורה הזו??
"ותחי רוח יעקב אביהם!!"
יעקב קיבל חיות וכוח!!

לא היה שום אדם בעולם שהיה יכול להפיח חיים ביעקב אבינו, כי יעקב היה שבור ורצון מאובדנו של יוסף ואף אחד לא היה יכול לנחמו. אך שני מילים שנאמרו על ידי יוסף "אני יוסף" החיו אותו והקימו אותו מחדש! ונשאלת השאלה כיצד ייתכן שאותם שני מילים שיכלו להרוג עשרה אנשים, מאידך החיו בן אדם אחר??
אך התשובה היא פשוטה:

המילים האלה הם עוצמתיות וחזקות ביותר, אך האדם בחייו ובמעשיו החליט וגרם מה יעשו לו אותן מילים!!
כי אם אדם כל חייו קירב ואהב וחבק כפי שעשה יעקב ליוסף, אז לבסוף כאשר הוא שמע את שני המילים הללו הוא קם לתחייה. אך אם אדם כל חייו ריחק ושנא ודחה את חברו כפי שעשו האחים ליוסף, אז לבסוף כאשר הם שומע את שני המילים הללו, פורחת לה נשמתו!!

כי אנחנו במעשינו חורצים את גורלנו!!
מי שמקרב, מקבל חיות,
ומי שמרחק, בוחר למות!

ישנם שני מילים שנאמרו בהיסטוריה, שלאדם אחד גרמו מוות, ולאדם אחר הביאו חיים!!
שני המילים הללו שנאמרו במשך שנייה וחצי, גרמו לכמה אנשים מוות מדי, ולאדם אחר גרמו חיות וכוח רוחני!!!
מה הם??
אז הנה כל הסיפור:
האחים של יוסף יורדים למצריים עם בנימין על מנת להביא אוכל, ויוסף שהוא המשנה למלך בא אליהם בתואנות שונות ומשונות, עד אשר הוא מודיע להם שבנימין נשאר אצלו. באותו רגע מתחיל עימות מחריד בין המשנה למלך (יוסף) ליהודה, אשר כולל איומים מפחידים ומטילים אימה!!



לאחר שהעימות הולך ומתעצם, המשנה למלך כבר לא יכול להתאפק, והוא קורא לכל האנשים סביבו לצאת החוצה, האנשים כולם יוצאים, והמשנה למלך נשאר לבד עם האחים בחדר המלכות. האחים משתוממים ולא מבינים מה המשנה למלך רוצה עכשיו, אך הם יושבים בדריכות וממתנים לבאות.

המשנה למלך ניגש אליהם ואומר להם: אמרתם שיש לכם אח בשם יוסף והוא אבד ואינכם יודעים איפה הוא, האומנם?? כן, השיבו האחים!! אך מה זה קשור כרגע?? המשנה למלך ממשיך לשאול?? האם אתם מעוניינים שאני יקרא לו והוא יבוא?? האחים שתקו ולא ידעו מה קורה כאן!!
המשנה למלך ממשיך וקורא: יוסף יוסף בא הנה לכאן, האחים שלך מחכים לראות אותך!!
האחים עומדים משתוממים ולא מבינים מה קורה פה, כיצד עכשיו הגיע יוסף לתמונה?? מי דיבר עליו בכלל?? ומה הוא קשור לכאן?? ובכלל, מי אמר שהוא חי?? ובכלל מה הוא עושה?? והאם הוא יהודי עדין וכו'??

ועד שהם מתחילים לתפוס מה קורה סביבם, המשנה למלך מביט להם לתוך העיניים, מתקרב, ולוחש: אני יוסף!!!

שבת שלום!



tamrdy35@gmail.com



קול תודה

עלון והתחזקות החדשי בעיניי השבוע וההודאה לבורא עלם

גיליון מס' 113 | טבת התשפ"ד

נא לשמור על קדושת הגליון

"עמדתי מאחורי הדלת ושמעתי את הרבי מברך ברכת 'אשר יצר' במשך 20 דקות, בהתלהבות נרגשת ובדבקות מרוממת שאי אפשר לתאר. רק כדי לשמוע 'אשר יצר' כזה היה כדאי לנסוע את כל הדרך הארוכה.

לאחר שגמר את הברכה, פתח הרבי את הדלת וראה אותי. הוא פנה אלי ואמר, "בני! יש להזהר לכוון ב'אשר יצר' יותר מאשר ב'זנתנה תוקף' - תפילת 'זנתנה תוקף' היא מנהג, וברכת 'אשר יצר' היא מתקנת חז"ל. דע לך, שברכת 'אשר יצר' הנאמרת בכונה בכוחה להביא יותר ישועות וברכות לעולם מ'זנתנה תוקף'!"



צדיקים מודים לה'

ה'דברי חיים' מצאנז זיע"א

סיפר יהודי מגרמניה, שכאשר היה ילד חשקה נפשו לנסוע לצאנז לראות את האדמו"ר הגדול ה"דברי חיים" מצאנז. כאשר הגיע לצאנז ורצה להכנס לאדמו"ר, אמרו לו שבאותו יום הרבי אינו מקבל קהל כלל. הוא החליט לעמוד מאחורי דלת חדרו של הרבי ולעקוב אחרי הנהגותיו, וכך הוא מספר:

שואלים הודיה

המים בברז, על כפתורי החולצה (וכו') מטביעה באדם את ההרגל להודות לה' על כל דבר, ואף מעוררת אותו לבטחון וליראת שמיים (מתוך ראייה שהכל מאיתו ית'), וכאשר אדם מודה על כל פרט ופרט בחייו הוא זוכה על-ידי כך לקרבה ולדבקות בה' על כל צעד ושעל.

אין כלל שום ספק, שהודיה מעין זו גורמת לנחת רוח מרובה להקב"ה.

שאלה

האם זה לא קצת טיפשי להודות לה' על דברים קטנים ושוליים?

תשובה

רבינו בחיי בספר "חובות הלבבות" כתב שבלי לפרוט לפרטים את טובותיו של הקב"ה, לא יעשה הדבר אצל האדם רושם כלל ולא יצא ידי חובתו בהכרת הטוב לקב"ה.

מעבר לכך, ההודיה לה' על הפרטים הקטנים, אף אלו הנראים כ"טבעיים" וברורים מאליהם (כגון להודות לה' על

מה רבו מעשיך

גוף האדם



דוד המלך אומר בתהילים (ל"ה, י), "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך". כל חלק בגופנו, בהיותו מעוצב במלאכת מחשבת ובחכמה א-להית נפלאה, מכריז על גדולתו וחסדיו של

ה'. אם נקשיב היטב, נשמע את המסר של כל האיברים ונקבל השראה משירי ההלל שלהם. כמו כל דבר אחר בעולם הזה, אחד התפקידים

בכי או שירה - הבחירה בידינו!

כולנו כמהים לגאולה המושלמת, שכל הצרות של העולם יחדלו, ובמקומן יהיה רק גילוי חסדו וטובו המופלא של בורא העולם.

מה אנחנו יכולים לעשות כדי לקרב ייעוד מיוחד זה?

הרב אביגדור מילר זצ"ל ("שערי אורה" ח"א) העיר הארה יקרה, מעשית ביותר: כל המאורעות גם הטובים וגם השליליים המתרחשים לנו, מטרתם לקרב אותנו להשי"ת (אבות ו', י"ב). וזה בשני אופנים:

א. על ידי צעקה ותפלה כדי להינצל מאיזו צרה. ב. על ידי הודיה על החסדים הרבים שמעניק לנו הבורא.

ואכן יש לאדם בחירה בענין זה, שאם הוא יתמיד לפנות להשי"ת מתוך הודיה נרגשת, יתמעט הצורך לצעוק מתוך צרה, חלילה.

אולם, בדרך כלל הצעקה להינצל מצרה נאמרת עם יותר התרגשות ויותר עומק הלב מאשר ההודיה, על כן יש עדיין תפקיד והצטרפות לצרות בעולמנו.

ברם, אם האדם יודה לה' באותה התרגשות ואותו עומק הלב כמו שהוא בוכה מתוך צרה, הוא יחסוך הרבה קשיים בחיים. עכת"ד.

מעין חידוש זה מופיע גם ב"שפת אמת" (פסח תרנ"ג) בקשר לגאולה העתידה.

בגאולת מצרים כתוב (תהילים ס"ח): "מוציא אֱסִירִים בְּפוֹשְׁרוֹת". חז"ל (סנהדרין כ"ב.) דורשים את המילה "בכושרות" כנוטריקון: "בכי ושירות". היינו, שכלל ישראל זכו אז לגאולה על ידי הבכי של תפלותיהם ובזכות השירה הנלהבת להשי"ת ששרו אחר כך בקריעת ים סוף. ומסיק מכך ה"שפת אמת": ביציאת מצרים הקב"ה הראה את שתי הדרכים שבידינו לזכות לגאולה. כשזוכים - יכולים להגאל על ידי שירה וזמרה והודיה לה' על חסדיו, וכשלא זוכים - נגאלים על ידי נהי ותפלה מתוך צרה רח"ל.

אבל לעולם כוחם של ישראל הוא בפה - "הקול קול יעקב" הוא שני הקולות האלו, בכי ושירה!

יזכנו ה' לקבל את פני הגאולה מתוך שירה והודיה מרוגשות ומושלמות, בלי צורך לאמצעים אחרים לקרב אותנו לאבינו שבשמים.

<p>להנצחות או הקדשות: 055-6789852</p>	<p>בן ציון בן שירה, לרפואה שלמה, הצלחה וזיווג הגון</p>	<p>רחל חמדה בת שמעון שלמה לזווג הגון בקרוב</p>	<p>לאה ציפורה בת רות רומי לרפואה שלמה</p>	<p>ליזי בת רחל לרפואה שלמה בקרוב</p>	<p>לעי"נ דבורה בת משה ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>לעי"נ משה בן שמחה ת.נ.צ.ב.ה</p>
---------------------------------------	--	--	---	--------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------------

סיפורים של הודיה

סיפורי ישועות בזכות התודה מתוך הקו "קול תודה"



כשהגענו לשם ראינו במו עינינו, שספריית הקודש איננה, אך למרבה הפלא כל הספרים נותרו. גם כתבי היד לא נשרפו בחסדי ה'. הטיל נכנס דרך החלון הגדול של הסלון והתפוצץ בבית. הדלת עפה, הסורגים ניתקו ממקומם ועפו הישר אל חצר הבנין שממול, קרוב מאוד אל בלוני הגז שעמדו שם. חסד ה' שלא התפוצצו הבלונים. דלתות נעקרו מהמקום, אבל המשקופים נשארו עם המזוזות שעליהם!

בסלון, הכסאות עפו אבל הסטנדר נשאר עומד עם הספרים שעליו! בפינת נטילת ידים הכל קרס אבל ברכת 'אשר יצר' מזכוכית נשארה עדיין תלויה על הקיר! הרגשנו חיזוקים גדולים מהקב"ה. כל דבר קטן שנשאר הודינו לה' ושמחנו. אגב, לממ"ד שלנו קראנו 'חדר השמחה':



בכל אזעקה נכנסנו ושרנו, ובמהלך שבוע הלחימה ששהינו בבית, הילדים קישטו את הממ"ד ואף תלו קישוטי נייר צבעוניים. לאחר הנפילה, שמנו לב שאותם קישוטים נותרו עומדים על מקומם למרות הטלטלה - הרגשנו שה' אוהב את השמחה שלנו, ורוצה שרק נמשיך להודות ולשמח!
יהי רצון שבמהרה נזכה לשופרו של משיח, ושללאבא שלנו שבשמים כבר יהיה בית. בית המקדש.

התודה שלאחר הנפילה

טיל ששוגר משטחי עזה פגע בפגיעה ישירה בדירה בנתיבות, נזק רב נגרם לרכוש, בחסדי שמים לא היו נפגעים בנפש

וכעת נשמע את סיפורה של משפחה מנתיבות:

אנו גרים בקומה חמישית בנתיבות, מרחק של 7.5 ק"מ מעזה. יכולנו לראות את הטילים שמשוגרים לערי הארץ, גם את פטריות העשן של ההפצצות בעזה, כולל את האש והלהבות...

אחר שבוע הלחימה הראשון נדדנו לבית שמש ומשם המשכנו לבני ברק, כך שכשקרתה הנפילה לא שהינו בבית בחסדי ה'!

הדבר הראשון שאמרנו כשנשמעה הבשורה: "מזמור לתודה" מילה במילה! מזמור שפרץ מתוך תוכנו בשמחה אמיתית. 'בואו לפניו ברננה' - חשנו כל מילה...

ואז התחלנו להתקשר לשכנים לברר מה נותר...

שאלנו: מה עם הספרייה בסלון? היא נשארה? וענו לנו: אין סלון. והארונות מטבח? אין מטבח. אין. כל הבית הפך לחדר אחד ענק.

הילד הזה, יענקי שמו, מכיר אותי מבית הכנסת, והוא היה מהילדים המשתובבים שזרקו את הקרטון אל הכביש. כשראה שאני נעדר מבית הכנסת זמן ממושך, שאל את אביו לגביי, והתשובה שקיבל היממה אותו. הוא לא חשב שלמעשה כה פעוט יכולה להיות כזו תוצאה חמורה. הוא ביקש את סליחתי וצערו ניכר על פניו העדינות. הוא מקבל על עצמו להיות זהיר יותר להבא, אמר האב. ואז אמרתי לו: "יענקי יקר, כיוון שאתה מצטער ומתחרט באמת, אני מוחל לך בלב שלם, רק בקשה אחת יש לי ממך. אני משתוקק כל כך לשוב לבית המדרש ולעמוד על רגליי, ואתה ילד טהור עם הבל פה שאין בו חטא, ודאי תפילתך רצויה ומתקבלת. אנא, התפלל עלי שאתרפא ואשוב לאיתני". הילד הזיל דמעה, וקיבל על עצמו להתפלל עלי. שבועיים חלפו, והפעם אני חוזר מבית החולים ללא גבס. הולך אמנם לאט, אך עומד על שתי רגליים! השברים התאחו ב"ה. בשבת, כשהגעתי בשמחה ובהודיה לבית הכנסת, שאלתי את יענקי: "אני מבין שהתפללת עלי, ראה איזה פלא, כל כך מהר התקבלה תפילתך... ספר לי, מה עשיתך??" סיפר לי הילד כי ראה באיזה קונטרס, כי יש לעצור כל שעה, מלבד בזמן הלימוד, לדקת תפילה והודיה לה'. שהרי חז"ל אומרים, שאדם נידון כל שעה, וכשפותחים את השעה עם תפילה והודיה, הרי מתבטלין הדינים. החלטתי להתפלל עליך ולהודות לה' על רפואתך, כי חשתי אחריות גדולה למצבך ולצער שנגרם לך בגיני, אז במשך כל היום גם בעת משחק או ארוחה הייתי נעצר, מתפלל ומודה על החלמתך הקרובה עד שנתבשרתי על רפואתך! ואני - נאלמתי דומיה בראותי מהו כוח תפילה והודיה לה' בתמימות... מי יתן ונזכה כולנו להודות ולהתפלל תמיד מתוך שמחה, ונזכה במהרה לגאולה הקרובה.

דקת תפילה והודיה

דפיקות חרישיות בדלת. עושה רושם שהדופק לא מעונין שיפתחו לו, הרהרתי באירוניה וגלגלתי את כסא הגלגלים לכיוון הדלת. בפתח עמדו אב ובנו זר פרחים בידיהם, פני הילד היו דאגות ומפחדות. "הכנסו!" הזמנתי אותם, ושביב של סקרנות ניצת בי, מי הם ולמה הם הגיעו לכאן? * * *

היה זה יום שגרתי. נסעתי ברכבי לכולל.

ממרחק אני מבחין בילדים העושים מעשה שובבות: הם זרקו קרטון על הכביש, וחיכו לראות מה יעלה בגורלו...

סימנתי להם להרים את הקרטון, אך הם הרימו רגליים, ופתחו בריצה עד שנעלמו מהאופק.

המשכתי לנסוע תוך שהקרטון מלווה אותי בנסיעה, ולא, הוא לא יצא ממקומו. לאחר כמה דקות החלטתי לנסות לחלץ אותו.

או אז הגיחה מכוננית במהירות, ומבלי משים עלתה על רגלי. התרוממתי והתיישבתי, אך חשתי כאבים עזים ברגלי.

בעל הרכב נבהל לגלות מה שקרה, ומיד הזמין הצלה.

בבית החולים אבחנו לי כמה שברים בכל רגל. יצאתי משערי בית החולים כשרגליי מגובסות, ובלבי תקווה שאזכה ללכת במהרה על שתי רגליים בריאות ושלמות. (תקווה שאיננה פשוטה עקב גילי המבוגר).

וכך חולף שבוע ועוד שבוע ואני בבית מסוגר.

ביקורת בבית החולים בישרה שהשברים עוד טרם התאחו, ואני רק המשכתי לבקש ולהתחנן לבורא עולם שיזכני ללכת על רגליי כבראשונה.

והנה יום אחד, אותן דפיקות בדלת.

האב והבן שהגיעו יושבים סביב שולחני, וכך מתברר לי הסיפור:

בנינים שיה



בנועם שיח
מרכז ייעוץ והכוונה

להרשמה לקבלת העלון במייל
bs0583201525@gmail.com
לתרומות והנצחות - 0556774358

פרשת ויגש

עלון מספר: 13

ויהי נועם

הבית יוסף אורח חיים תקן
הביא את דברי האבודרהם
שקבע שצום עשרה בטבת
אינו נדחה, ואילו היה חל
בשבת, דבר שאינו אפשרי לפי
הלוח שלנו, היה דוחה את
השבת משום שנאמר עליו
"בעצם היום הזה".

ומדוע, ט' באב אינו דוחה את
השבת וי' בטבת, כן דוחה?
מבאר החתם סופר מכיוון
שביום זה ה' דן את בית
המקדש האם הוא ייבנה השנה
או לא? לכן מותר להתענות גם
בשבת, כיון שזהו דין על
העתיד. תשובה מחייבת את כל
אחד ואחד, להבין מהי המשמ
עות של בניין בית המקדש,
ולעשות את ההשתדלות
להתפלל שיבנה עוד השנה.
שנזכה לראות במהרה בבניינו
בקרוב, אמן



"נשק חיובי"

"ויגש אליו יהודה"

שואל ה'אור החיים' הקדוש מדוע צריך לכתוב "ויגש אליו" הרי הם היו ייחד ושוחחו יחדיו?
שח הגרי"ח זוננפלד רבה של ירושלים מעשה: בעיירה שאדיק שבפולין התגורר מלשין יהודי שהפיל את חיתתו על יהודי
העיירה, מוסר ממונם למלכות, ירד לחייהם של הרוכלים העניים ומתעלל בהם ככל העולה על רוחו הגסה, מבלי שיהין מישהו
להניאו ממעלליו. גם בבית המדרש שלט המלשין שלטון בלי מצרים. מקום של כבוד ביצר לו בשולחן המזרח, ועם הזמן פקד
על הגבאי לכבדו מדי שבוע בעלייה המכובדת בש"ק. אף אחד לא העיז למחות נגד כך, ואפילו לגלות שמץ של מורת רוח. עד
שרבה הישיש של העיירה נפטר. ותחתיו התמנה רב חדש, משכמו ולמעלה. הרב החדש התבשר על המוסר השפל המטיל
חיתתו על יושבי העיירה השלווה. והוא החליט: לא עוד! 'לא תגורו מפני איש'! בשבת הראשונה, כאשר הגבאי סלסל בקולו
"יעמוד" לאותו מלשין. נעמד הרב ממקומו, והחל לפסוע לבימה. הקהל כולו עוקב בדריכות אחר מעשיו, הוא מתקרב אל
הבימה, נותן עליה דפיקה, וזועק בקול לעברו של המלשין: "מה לך, מלשין נאלח, ולתורתנו הקדושה!?! צא טמא!!!" המלשין
שנשאר עומד המום ומבולבל. רצה להכות את הרב והקהל מנע ממנו. ובבושת פנים הסתלק המלשין מעל הבימה, ועזב את
בית המדרש בחרי אף. פניו הסגירו הכל, עיניו הרושפות העידו על רגשות נקמה המשתוללת בקרבו, על הקהילה כולה,
ובראשם הרב החדש. במהלך השבוע הוזמן הרב להיות מוהל באחד מכפרי הסיביה. השכים הרב קום ובלוויית שני תלמידיו
יצא לדרך בדרך העפר הפונה מהעיר אל הכפר, והנה הם לא הרחיקו לכת, כשלתפתע הבחינו שני התלמידים במלשין הדוהר
בסוסו מהכוון הנגדי לקראתם, ואף מנפנף בשוטו לעומתם כמאותת להם לעצור. יצא לבס מרוב פחד בעוד ששרב, שגם הוא
הבחין במתרחש, נשאר שלוו ורגוע כאילו אין העניין נוגע לו כלל. ככל שהסוס ורוכבו התקרבו - גבר והלך פחד התלמידים
וחששם מהתוצאות המאיימות - כשכל אותו זמן לא סרה שלוות הרב מעל פניו האציליות.
הסוס הדוהר מתקרב אליהם, המלשין קופץ ממנו, וניגש בצעדים מהירים אל הרב. לתדהמת התלמידים נעמד המוסר על יד
הרב, בכפיפה ובהכנעה, מתחנן ומבקש:
"מורנו ורבנו, סלח לי מחל לי על כל מה שעוללתי וחסאתי כנגדך". ותוך שהוא ממלמל דברי פיוס וריצוי פנה עורף קפץ בחזרה
על סוסו ונעלם מן האופק.

"כשהם נדהמים ונפעמים מהמחזה שהתרחש שכולו נס ופלא, נתנו שני התלמידים עיניים תמהות ברבם שנשאר שליו
כמקודם, כשהוא מסביר להם שאין כאן לא אות ולא מופת. "מה מתרחש כאן?" תמהו התלמידים בפני רבה 'כשראיתי את
המוסר הדוהר ומתקרב לקראתנו, נזכרתי בפסוקו של החכם מכל אדם (משלי כו יט): 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם
לאדם' מפרש רש"י שזה כמו האדם שמסתכל בראי או במים, רואה פנים כפניו אם שוחק - גם הפרצוף שלעומתו. וכן אדם
שכועס - יראה פרצוף כועס. כן לב האדם לאדם אחר - אם יראה לו פנים שוחקות - יחזיר לו. אם יאהב את השני - השני יאהב
אותו. ואם שונא אותו גם הוא שונאו - ומיד התחלתי להרהר ולהפך בזכותו, כמה אומלל הוא, וכמה זקוק הוא לרחמים בשפל
התהום המוסרי אליו נתדרדר, ומי יודע, אולי האשמה היא לא כ"כ בו אלא בנסיבות חינוכו וסביבתו? ייתכן מאד שאם היו
מוכיחים ומייסרים אותו מקטנותו, ומכוונים אותו לדרך הישרה, לא היה מגיע לאן שהגיע. כהנה וכהנה השתדלתי להפך
בזכותו, עד שנכמרו רחמי עליו ונעקרה מלבי כל טינה נגדו, ומכיוון שכך פעל כאן הכלל של 'כמים הפנים לפנים' ואף הוא -
נכנסה מחשבה טובה בלבו, והתחיל להרהר אולי הרב צודק, כי הלא בטח מה שעשה עשה מתוך כוונה טהורה לשם שמיים,
ולא לשם קניטור, ואם הוא פעל ללא מגור נגד התנהגותי רק את חובתו מילא, ובוודאי מתוך מחשבות כאלה - נתרכך לבו
והגיע לרגע של חרטה ובקשת סליחה."

מבאר האוה"ח שבנשק הזה השתמש יהודה כלפי גדול שונאיו, מלך (ויהודה גם מלך..) ועובד ע"ז. (לדעת יהודה) יהודה הפך
את הטבע והחל לחשוב מחשבות אהבה כלפי יוסף. ואכן הנגיש עצמו אל יוסף.

בידנו נשק חיובי ועוצמתי כלפי ילדינו ותלמידינו!

הבה ונשתמש בזה, לפעול גדולות ונוצרות לשנות את התלמיד אף אם הוא עקשן. ודברים שהנך חושב בליבך. וודאי ישנו
לטובה אצל החניך.

שמעתי מעשה על אם לבת שהתרחקה ל"ע, והלכה לרעות בשדות זרים. ועזבה את הבית. והחלה האם לכתוב מכתבים לבת.
הגם שהיה לה קושי נורא ואף חלילה תחושות שנאה מהמצב. וממכתב למכתב היא התחילה לראות את השיפור שלה. כלפי
בתה, ואף מתוך דמעות רבות שהרטיבו את המכתב, שבין כה לא היה דרך לשלוח לבתה.. והנה לפתע הגיעה הבת אחרי שנים
שלא נפגשו. וחזרה בחיבוקים ודמעות לחיק אימה, ואף לחיק היהדות...

הבה ונשבור את המחיצות אף ללא מאמץ פיזי. אלא נשק חיובי ששובר מחיצות רגשיות. ומקדם ומדרבן לפעולה חיובית בס"ד.

להזמנת הרצאות וייעוץ: 0583201525 | להערות / הארות ושאלות: bs201525@gmail.com

לע"נ

דודי המסובל בסורים

רפאל בן יוסף אריה ז"ל.

נא ללמוד לע"נ.



נתרם ע"י

הרב יששכר כהנא שליט"א

לזכות ב"ב.

התווית השבועית

אי אפשר לבוא לשום עליה, בלא אמונה גם בעצמו. ובטחון בכח עבודתו.

(הרה"ק מפיאסצנא הי"ד)

קאוצינג יהודי - בשבילי הפרשה. מגנט ה(חוסר)תרבות!.

הרב משה חיים ארנון שליט"א

בפרשיותינו התורה מלמדתנו על יוסף הצדיק, הניסיונות הגדולים שעבר בטומאת מצרים ועמד בהם. עד כדי שהגמרא (יומא לה.) אומרת: נמצא יוסף מחייב את הרשעים שהלכו אחר תאוות ליבם.

והדברים צריכים ביאור. יבוא אדם מ"דור הבמבה" 2023 וישאל אני?? האם ממני נדרש להיות יוסף?? אני איני בן יעקב אינינו. היתכן שנדרש ממני לעלות לדרגה שכזו במצבי ובדור הזה??

שאלה מעין זו שאל יהודי את רבו על מצוות התכלת שבמצוות ציצית. ומדוע דווקא תכלת- מכיון שתכלת דומה לים והים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד וכך ייזכר בקב"ה. ושאל היהודי כשאני נמצא בים ומסביבי רק מים ורק ציצית לגופי ורקיע מעלי, עדיין אין זה מעורר אותי בדווקא לחשוב על הקב"ה?? כיצד אני אמור לראות זאת בתכלת? ננסה ללמוד ולהבין מה הכח המיוחד שיש בנו ומה המשותף לשאלות ששאלנו. מסופר על יהודי שהגיע למרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל וסיפר לו שעתה חזר מארה"ב. ושאלו מרן האם ראית את הבניינים הגבוהים שם? והוסיף שישנה שאלה מעניינת לדון במצוות מילה מבניינים שכאלה, במקרה שתאומים נולדו באותו היום ויתכן שהברית לכל אחד תהיה ביום אחר. ומשום שהאם ילדה לאחר השקיעה בקומה התחתונה את בנה הראשון, ואת השני לאחר מכן בקומה העליונה כשעדיין נראתה השמש. ולכן נייחס את יום לידת השני ליום הקודם. למדים אנו - היכן שמחשבתו של אדם שם גדלותו! ארה"ב הגדולה ארץ האפשרויות הרבות, מה הדבר הראשון שעולה במחשבתו של מרן? דימוי ושאלה בהלכה! ויותר מכך למדים אנחנו שככל שאדם גדול ומרומם יותר ה"אסוסיאציה" שלו מרוממת יותר. וזמש"כ הרמב"ם בהלכות דעות. דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו ונוהג במנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך האדם להתחבר לצדיקים וליישב אצל החכמים תמיד כדי שילמד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך כדי שלא ילמד ממעשיהם.

יסוד זה מלמדת אותנו הגמרא. אדם בטבעו הוא נמשך! זה טבע בבריאה. להיכן הנך 'נמשך', מכוון את עצמך.. השאר קורה בקלות רבה יותר. אכן איננו יוסף הצדיק. אבל בידינו הבחירה להיות כיוסף הצדיק אם נכוון את ה"מגנטיות" שלנו להיות נמשכים לחברה טובה ומרוממת יותר סביבנו, להתרחק ולהימנע מפיתויים וניסיונות שיסבבו אותנו. להתרחק מדברים שרק יגרמו לנו ולילדנו להיות מנותקים מהמציאות האמתית. מקרבת השם ומקיים "התפקיד" של עם סגולה. ככל שנשקיע בכך מאמץ הרווח יהיה גדול ומשתלם ביותר!. ובזה נתרומם ונגיע בכוחנו ליוסף הצדיק הפרטי שלנו!

"תרבות יוון" שמה את האדם במרכז. כל השאיפה והתכלית, זה להרבות הנאות ורדיפה גשמית לפיתוח הגוף. ולכן באמת ל"יווני" מאד קשה להילחם כל הזמן מול הדעות הפיתויים הטטריס ושאר הסחות הדעת. זוהי מלחמה תמידית ללא רגע מנוחה. החכמה היא כיצד לא להיכנס למלחמה חזיתית שאז התשובה כמעט ברורה מי ייצא מנוצח. כפי שניתן לראות בתכונת המגנט כשהברזל נמצא בין שני צדדי מגנטים מספיקה נטיה קלה בכדי שימשך למגנט הקרוב.

אף בחינוך ילדנו ככל שנשרה אוירה של קדושה וניתן את הכלים לחיות ברמה אחרת, לגאווה עצמית מול פיתויים זולים, לאוירה יותר שמחה נעימה וטובה, ייקל להם להיות נמשכים לדרך התורה ולמסילה העולה לבית השם.

להארות / הערות הגב לאימייל: 8929arnon@gmail.com

שאל את המומחים

פילוסופיה מפתח בפתק צפא
פוא בוכה, מריס את פקול, אסמאס
קא אומי אנו שבוא 'לונא אומני'
ורכב אלכ אבית אחי...
אנו נואלים אציק.
מלס' פוזימן



שלום רב,

ניכר שעשיתם הרבה בשביל הילד ובכל זאת הילד מתנהג כך. זה אמור לתסכל וננסה להציע פתרון לבעיה ואי"ה וביחד עם תפילה - הילד יכנס לתלם. במקרה שהצגתם, מה שצריך זה, לתת לילד גבולות! לא ניכנס לכך מדוע הילד מתנהג כך, מה שברור הוא שהילד צריך לדעת מה מותר לו ומה אסור לו. התקפי זעם, צרחות וחוצפה - אין מקומם בבית ולא בשום מקום אחר.

בפעם הבאה כשהוא צועק ומתחצף, הישארו שלווים לגמרי, גם אם לא בפנים, אבל לכל הפחות כלפי חוץ, ואמרו לו באופן ברור, תקיף וסמכותי, ללא פשרות, עם מבט בעיניים, שבמשפחה שלכם ובבית הזה כאן לא מרימים את הקול ולא מדברים לאבא ולאמא כך וכך (חזרו על דברי החוצפה שאמרו. אל תאמרו את המשפט "לא מתחצפים" בווריאציות שונות).

תתכוננו לכך, שהילד לא יתייחס לדברים וימשיך לצעוק. הסיבה לכך היא, שהוא רגיל בכך ואינו יודע צורת התנהגות אחרת, ובנוסף לכך הוא בוחן אתכם אם אתם רציניים ועקביים בשיטה החדשה שאתם צועדים בה. הפעילו לחץ מתון ואמרו לו בתוקף שהוא יכול לצעוק ולצרוח בתוך חדרו עם דלת סגורה וכשהוא יסיים את זה, הוא יכול לצאת. החזיקו בידו בלחץ מתון והכניסו אותו לחדר עד שיירגע מעצמו ויבין שהסיפור של ההתנהגות הברוטלית הזו - נגמר. במידה והוא אומר שהוא רוצה ללכת לבית אחר והוא שונא אתכם וכו', אמרו לו את המשפטים הבאים בנחת בסמכות וברצינות עם שלווה (מעושה או לא מעושה), ואמרו זאת בהעברה בעלמא כאילו לא קרה דבר מה חשוב כלשהו אלא סתם: "אתה הבן שלנו ואנו אוהבים אותך, אבל אם אתה רוצה ללכת לבית אחר זה בסדר גמור. במידה ואתה זקוק לכך, נעזור לך לארוז את החפצים במזוודה ולסייע לך בכך". האמינו במה שאתם אומרים ואמרו זאת בלי חשש כלל.

כשהוא יבין שאתם לא מתרגשים מהאמירות הבומבסטיות הללו של בריחה מהבית וכו', הוא כבר לא ישתמש בזה, כי מצידו הדברים כבר לא עושים עליכם כל רושם. במקביל, בזמנים שהוא ברוגע, ולא מיד אחרי התפרצות וחוצפה, אלא בשעות של רגיעה, חבקו אותו ואמרו לו מילים טובות מתוך המחשבות הטובות שאתם חושבים עליו, וקנו לו ממתק כלשהו ללא כל תנאי, רק מאהבה. דרשו ממנו תפקידים מוגדרים מראש אותם הוא חייב לבצע ועמדו על כך, ובמידה ולא עושה אכפו את זה בפרסים או בהפסד דברים שהוא אוהב. יש עוד דברים אבל זה הבסיס. בהצלחה

על הכותב:

הרב אשר מורסקי, מחבר ספרים, מטפל רגשי מבוקש, וכותב הבלוג המונומנטלי "דשימות תורניות" על נפש, נשמה ומה שביניהם, בכתובת: soulology.co.il

כבר חייבת היום?



אחרי הפיצוץ בבית חולים, מסתבר לפעמים שעבודה ערבית טובה יותר מעבודה יהודית.

לזכות להרחיב את ההדפסה באזור מגורכם להצלחה / לע"נ וכו' פנו עוד היום למזכירות הארגון: 0556774358 או למייל: bs0583201525@gmail.com

מהדורת הדפוס מודפסת ככמות מוגבלת, ברחבי הארץ. ניתן לקבל את הגיליון ללא תמורה בשליחת דוא"ל לכתובת: bs0583201525@gmail.com כמו"כ העלון נמצא באתרים: דרשו. לדעת.



הדפיסו וקחו הביתה לשבת קודש

לקיי
שעון חורף!



הדלקת נרות: 16:21
יציאת השבת: 17:13
רבינו תם: 17:43
ע"פ אופק תל אביב
יא' בטבת התע"פ"ד



טוב לחסות בה'

872

סוד 'שמע ישראל' ויגש התשפ"ד

לאחר 22 שנה בהן יוסף היה מוגדר כחטוף ונעדר, מגלה יעקב אבינו כי בנו יוסף חי וכי הוא מלך במצרים. יעקב אבינו מתמלא באושר עצום, ועושה את דרכו אל מצרים, על מנת לפגוש את בנו אהובו, אשר חשב כי ודאי כבר מת מזמן. הכרכרה של יעקב מגיעה למצרים, כשליבו פועם בחזקה, הוא נכנס לארמון, שם מובילים אותו לחדר מיוחד, ואז... כשהוא מגיע לרגע השיא בחייו – לראות את בנו יוסף, יוסף נופל על צווארו בבכי, בעוד יעקב עוצם עיניים ואומר: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד" (רש"י).
מה ראה יעקב אבינו דווקא בשעה זו לומר קריאת שמע? וכי לא יכל להמתין עוד כמה דקות עם כך?



אומרים חז"ל דבר מדהים: באותו רגע, יעקב אבינו קיבל עליו את האמונה התמימה בה' יתברך, ואמר: 'כל ה-22 שנים הללו חייתי בצער ובמחשבה שאירע ליוסף את הנורא מכל, אך כעת אני מגלה כי הכל היה מחושבן משמיים להביאו להיות מלך על כל מצרים. לכן, זמן קריאת שמע, הוא הזמן בו מכסים את העיניים – לומר, שגם כשהכל נראה חשוך, גם שנראה שאבדה התקווה ואין דבר טוב שיצא מהמצב הזה – הרי שהכל הוא: 'ה' אלוהינו ה' אחד' – הכל מושגח בהשגחה עילאית לטובתי על ידי מלך מלכי המלכים, המנהל את הכל בכל רגע, ואין דבר אשר יכול לזוז מבלעדיו.
'ה' אלוהינו – ה' אחד", גם אלוהינו, שהוא מידת הדין, הוא ה' (מידת הרחמים) – הכל הוא אחד, אין פה דבר רע.

האמונה התמימה בכל מצב. לכן, אמר יעקב אבינו קריאת שמע וכיסה את עיניו, להמליך את ה' על כל מעשיו, כשראה שיוסף הגיע למקום זה. הוא הדין לחיינו, עם ישראל עובר תקופה לא קלה, ולעיתים הלב רוצה להישבר לאור השמועות והצרות ל"ע, אך יש לדעת שהכל נעשה בהכוונה משמיים שאין לנו השגה והבנה בה, וכי ברגע שנזכה לגלות את תכליתה, נראה איך הכל היה על הצד הטוב ביותר!

את הסיפור המטלטל הבא סיפר מזכה הרב רביד נגר שליט"א בשיעורו: "כולנו ראינו בתקופה האחרונה, בעיקר, את עבודת הקודש המיוחדת שעושים מתנדבי ארגון זק"א. ימים ולילות הם עסוקים בפעילות של איתור, חילוץ, הצלה והבאת יהודים לקבר ישראל. סיפר לי בימים האחרונים אחד ממתנדבי זק"א המתעסק בזמן האחרון באסון הכבד ביישובי העוטף דבר מבהיל ביותר שאירע לו, וכך הם דבריו: "מאז תחילת המלחמה, אני מתנדב באזור קיבוץ בארי והסביבה, על מנת להביא יהודים קדושים לקבר ישראל. כל יום הוא מסירות נפש של ממש, אחריות וצער גדול על הצער שעברנו. באחד הימים, אחר מאמצים גדולים, זכינו להביא לקבורה יהודיה שמתה על קידוש ה' ביישובי העוטף באותה שבת של שמחת תורה. שמחתי מאד על הזכות שהבאנו אותה לקבורה, למרות שהדבר לא היה קל, והמשכנו באיתור קדושים נוספים.

והנה, באותו לילה ממש, אני רואה בחלומי את אותה יהודיה שהבאנו לקבורה, כשהיא פונה אליי בתחנונים ואומרת: "אני מתחננת לפניך, תחזור לשם. תחזור לאותו מקום שמצאת אותי היום, מפני שיש עוד 4 יהודים שמתו על קידוש ה' המשתוקקים שיביאו את גופם לקבורה". התעוררתי כשאני אחוז בהלה. לא ידעתי האם להאמין לחלום או לא. הרגעתי את עצמי כי כנראה מרוב מראות קשים שאני רואה סביבי כל היום, התחלתי לחלום, אך אין בזה ממש...
– המשך בעמוד 4 –

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל וצפורת אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה ובי"ב. פנינה בת שושנה ובי"ב. אושרית בת פנינה ובי"ב. משה שמואל בן ולדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל.

זש"ב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מו"ל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. בנים זכרים: הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן בחויה. הרב שמעון בעדני בן חביבה. הרב ירחמיאל גרשון אדלשטיין בן מרים זצ"ל. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נגיה. פרחת בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. סוזן שושנה בת חביבה. אסתר בת מו"ל. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מו"ל.

העלון מוקדש לברכה והצלחה רבה לתורם בעילום שם

העלון מוקדש לעילוי נשמת האשה היקרה קלרה חתון בת סלחה ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש להצלחת ינון בן רחל

העלון מוקדש לע"נ ולרי בן אירנה ת.נ.צ.ב.ה

בגדי השליח ציבור

* שליח צבור הלוּבש חולצה עם שרוולים קצרים עד שגם חלק מהזרוע שבין המרפק לכתף מגולה – לכתחלה לא יעבור לפני התיבה מפני כבוד הצבור, אלא יתעטף בטלית ויכסה זרועותיו. ויש בזה גם משום 'הכּוּן לקראת אלהיך ישראל'. אבל אם כל פרק הזרוע העליון עד המרפק מכוסה, מותר לו לעבור לפני התיבה גם לכתחלה להוציא את הציבור ידי חובתם. וואם אין שם טלית לכסות את זרועותיו, במקום צורך אפשר להקל שיעמוד כשליח ציבור אף שהוא לבוש בחולצה קצרה. ובכל אופן יש להיזהר מלעשות מחלוקת מזה. ומי שהולך במכנסים קצרים וירכיו ושקויו מגולים, אינו רשאי לעבור לפני התיבה עד שילבש כראוי. ובכל אופן ראוי ששליח ציבור קבוע לא יצא לשוק בבגדים מלוכלכים.

סגולת פסוקי דזמרה
(1) כתב ה'אור זרוע': "כל האומר את ברכת 'ברוך שאמר' מעומד, בנחת, בקול נעים ומתוך התבוננות בברכה – זוכה לשבת בגן עדן בכתר של פז. ובסיום 'ברוך שאמר' יאחו בידו את שתי היציאות לפניו, וכשיסיים את הברכה ינשקם.

פסוקי דזמרה

(2) כתב האבודרהם: "האומר את פסוקי דזמרה במתינות והתבוננות – יזכה לפרקליטים שיעלו את תפילתו למרומים ויכריתו את כל המקטרגים העוצרים את התפילה מלעלות".
(3) קבלה בשם 'קב הישר' (פרק לד'): "בין האנשים שבית דין מנדים אותם, נמנה גם אדם האומר את פסוקי דזמרה במרוצה ואינו מוציא מפיו את התיבות בשלמות ובשפה ברורה".
מתוך סדרת הספרים 'לכתחילה' של בית היוצר – סידור 'תתקבל' וספר 'עצה ותושיה' – 052-7632686

שינוי תפיסה בחיים

מחוק תולדות אברהם
0548491930 י"ט

חיסרון מהשמיים

וברגעים שארגיש כי כל מה שאני נוגע נהיה זהב, והנני נכנס לסכנת הגאווה הנוראה, מיד הוציא את הכיס השני: "ואנכי עפר ואפר" – הכל בידי ה' המחליט על חיי ועל כל העולם. הרב יגאל כהן שליט"א אמר כי צריך בכוונה תחילה, לא לקנות לילד את הנעליים היפות ביותר בכיתה, בכדי שלא ירגיש שהוא יותר מכולם – דבר שיפתח אצלו את הגאווה. בעוד ילד אחר ירגיש שלא מגיע לי כלום, והכל מרחמי ה'. ברגע שיתחתן יעריך את אשתו, ידע לשמוח בעבודה שלו, כי זה לא מובן מאליו והכל הארת פנים מה'. עצם העובדה שהוא בריא, תגרום לו לרקוד מרוב אושר כל היום. הורים שמשתוללים שתפסו להם את החניה הקבועה, שמלאים באש של נקמה על מתפלל בית הכנסת שדיבר אליהם לא יפה – הילדים קולטים מיד שאני צריך לקבל הכל, ואוי ואבוי למי שיעמוד נגדי, כי אסור להיכנס לטריטוריה שלי, כי היא 'שלי'. לא פלא, שהם ישתוללו אם לא יתקבלו לישיבה שרצו, או שיעשו בלאגן במשפחה עם החם והחמות לא כיבדו מספיק את הוד מעלתו. כי הכל נובע מנקודת החינוך שאני אחראי על המצב – אשם בחיסרון ובחוסר ההצלחה, ומאידיך מאושר כשהצלחת. אך אם גדלים שהכל זה מה' ברחמים, לא כועסים על החם או על המתפלל בבית הכנסת, אלא חיים באמונה ובשמחה.



הקב"ה ברא אותנו בני אדם ולא מלאכים, הוא לא התבלבל. לכל אחד ואחת מאיתנו יש מגרעות וחסרונות, ודווקא כך ה' רוצה שנעבוד אותו, עם הקושי והחיסרון. החולשה והחיסרון אינן טעות, הן מכוונות משמיים. אין לחיות באשמה שאיננו טובים וחסרים, כי כך ה' ברא אותנו ורוצה שנתקדם לאט לאט במצב שלנו. אם נבוא מנקודה זו – שאינני אשם בחסרונות: בחוסר זיכרון, חוסר סדר, פתיל קצר – ה' ברא אותי עם זה כדי שאעבוד על זה, כך בדיוק נבין שגם ההצלחות שלנו, ההישגים והכישרונות הן רק כלים מושאלים מבורא העולם. ילד שגדל בבית כזה שאומרים שהחכמה, ההצלחה והכסף הם רק מתנת חינוס מה', ולא בגלל שאני מוכשר וטוב – אזי הגאווה או האכזבה תתפוס פחות מקום בחייו. הוא ילך בענוה שאם הצלחת, עליי להודות לה, ואם נכשלת עליי להכיר שה' רצה שלא אצליח כעת. ר' בונים מפשיסחא זצ"ל אמר פעם לתלמידיו: "כל אדם צריך שיהיו לו 2 כיסים על מנת להשתמש בהם כפי הצורך: בכיס הימני יזכור כי "בשבילי נברא העולם" (סנהדרין ד, ה), ובכיס השמאלי יזכור: "אנכי עפר ואפר" (בראשית יח, כז). נשתמש בחכמה בשני הכיסים: כשהיצר יבוא ללחוש לנו כמה אנו לא טובים וכמה נכשלנו וירצה לייאש אותנו – נוציא את האמרה שאני חשוב ויקר בעיני השם יתברך.

אלא, שישנו יהודי אחד – ר' זאב, המוזג של העיר, שהחליט להידחק לכיוון הכרכרה, ואז באותו רגע נתן לו אחד השוטרים מכה ברובה, והפיל אותו אחורנית.

ר' זאב לא הרגיש בצער המכה והיה מאושר שאמרתי לו שלום.

עצר הרבי מרוזין את הסיפור ואמר: "ומהשמיים גילו לי כי הסיבה שאני צריך לעבור צער כזה בבית הכלא, הוא משום שיהודי אחד הצטער וקיבל מכה בגללי".

הגבאי הזדעזע, ואז ציווה עליו הרבי ואמר: "בכדי לבטל את הגזירה, קח את סכום הכסף שבביתך, תן אותו לר' זאב ותבקש ממנו מחילה בשמי".

הגבאי עשה כדברי הרב והגיע לביתו של ר' זאב. אשתו של ר' זאב בישרה לו בצער כי הוא נפטר לפני כמה חודשים, אך היא זוכרת כי הוא סיפר לה שקיבל את אותה מכה בזמן קבלת הפנים, אך היא היתה שווה רק בשביל לראות את הרבי.

הגבאי העביר לה את הכסף בשמו של הרבי, ועלה לקברו של בעלה עם עשרה בני אדם וביקש מחילה בשם הרבי. זמן קצר אחר כך, יצא הרבי מהמאסר באורח פלאי...

מבהיל ביותר! הצדיק רבנו ישראל מרוזין שהיה בעל רוח הקודש, הוכנס לכלא לתקופה קצרה בתנאים קשים כעונש משמיים שיהודי אחד קיבל מכה בגללו, בשעה שהלך לקבל את פניו. כי בשמיים כל יהודי הוא יהלום, בנו של מלך מלכי המלכים, וכל צער שעובר יהודי אין לו מחילה עד שירצה את חברו.

לא פעם אדם עובר משברים וצער בחיים – הרבי מרוזין מגלה לנו כי ברוב המקרים הדבר נגרם מפגיעה ביהודי אחר, ולכן משמיים מעכבים את השפע והברכה להגיע אלינו.

כי 'כל הנוגע ביהודי – כנוגע בבבת עינו של הקב"ה' (זכריה ב', יב).

החסידים היו שבורים ולא ידעו את נפשם. השלטונות הרוסים היו קשוחים ביותר, ולא היו מוכנים לשמוע אף סנגוריה על הצדיק. הם אפילו לא נתנו לחסידים או לבני משפחתו לבקר אותו, ורק על ידי שוחד גדול הצליחו להעביר לו את הטלית והתפילין. היה זה עונש קשה על הצדיק. הגבאי של הרבי, רבי שמואל, החליט למסור את נפשו ולעשות הכל בשביל להגיע לרבו הנערץ. הוא שילם הון תועפות לשומר בית הסוהר, עד שלבסוף הצליח לקבל אישור להגיע אל הרבי לביקור קצרצר ביותר.



רבי שמואל השמש נחרד לראות את רבו הקדוש בתא קטן ומחניק, יושב על כסא קטן, כשהוא דבוק בדברי תורה וקירבת ה'. פתח רבי ישראל מרוזין את עיניו, ועוד לפני שבירכו השמש לשלום, פנה אליו ואמר: "ר' שמואל יקירי, דע לך כי עברתי על מעשיי, פשפשתי וערכתי חשבון נפש, עד שגילו לי מן השמיים את הסיבה לייסורים שאני עובר.

המתנתי לבואך כדי לספר מדוע נגזרה עליי גזירה כה קשה, להיות נתון בבית הכלא במצוקה כה גדולה. הסכת ושמע". ר' שמואל היה המום והאזין בשקיקה: "כשביקשו ממני לשמש כרב של העיר 'יאס', במקומו של ה'אשל אברהם' מבוטשאטש שסירב לקבלת התפקיד, נערכה לי קבלת פנים חגיגית בכניסה לעיר, כשהכל באו לברכני. מאות יהודים נעמדו בכניסה לעיר ונדחפו אחד בשני.

שוטרים רבים שאבטחו את המעמד, לא נתנו לאף אחד להתקרב לכרכרה שנכנסתי בה.

יוסף הצדיק פוגש את אחיו אחר 22 שנה ומנסה לייסר אותם על מנת להביאם לתקן את אשר חטאו במכירתו. הוא מעליל עליהם עלילות מרגלים, אוסר את שמעון ומאיים לקחת את אחיהם הקטן בנימין – דבר שיגרום ליעקב אבינו להישבר סופית.

האחים 'לא מחבבים' את המשנה למלך הזה, עד כדי שיהודה מאיים להורגו, אם לא ישיב מיד את בנימין. ואז מגיע רגע השבירה. יוסף מרגיש שהוא לא יכול יותר למתוח אותם, והוא מחליט להתגלות אליהם.

הוא מבקש מכל משרתיו ושומרי הראש שלו לצאת מהחדר: "הוציאו כל איש מעליי", ורק אחר שכולם יצאו הוא פורץ בבכי ומגלה להם שהוא יוסף אחיהם.

רק רגע, למה? מדוע חייבים להוציא כל איש מהחדר? אומרים חז"ל כי יוסף מבין שברגע שהוא יאמר לאחים שהוא יוסף אשר נמכר לעבד על ידם – מיד הם יתביישו, ולכן עליו לשמור על כבודם, בכדי שלא יתביישו לעיני זרים שאינם קשורים לפרשיה.

הוא לוקח סיכון עצום: הם עמדו להרוג אותו, וכעת הוא נמצא ללא המאבטחים. אך עדיף להעמיד את החיים בסכנה – ולא לבייש יהודי.

לא לפגוע או לצער יהודי – בכל מחיר! גם בשעה של סערת רגשות, גם בשעה שאתה יכול לזרוק מילה ולהחזיר נקמה – לא מצערים או מביישים יהודי, יהיה אשר יהיה.

לפנינו מעשה מדהים שאירע עם הרבי הקדוש, רבי ישראל מרוזין זצ"ל (נר ישראל ח"ה): "הקהילה היהודית באירופה היתה כמרקחה. כולם הזדעזעו למשמע הבשורה הקשה – רבי ישראל מרוזין נלקח לבית הכלא הרוסי ללא הגבלת זמן, בטענה של הלשנה.

יוסף הצדיק מעמיד את חיי בסכנה גדולה, בזמן שהוא מבקש מכל שומריו ועבדיו להשאיר אותו לבד עם אחיו, אשר כעסו עליו מאד ורצו להורגו. ומדוע? מפני שהוא רוצה לגלות להם שהוא יוסף אחיהם, ובודאי דבר זה יגרום להם להתבייש ולהצטער ליד זרים, ולכן נדיף לסכן את חיינו בשביל לא לצער אחר!

נשמה מקיבוץ 'בארי'

– המשך מעמוד 1 –

למחרת בלילה, חלמתי שוב את אותה יהודיה. היא הביטה בעיניי והתחננה על נפשה: "בבקשה, תקשיב לי. אני רוצה שתלך ותמצא את ארבעת היהודים הקדושים הממתינים בשמיים לקבורתם. אני אראה לך איפה הן נמצאות", הבטיחה. וכך, בתוך החלום היא ממש מראה לי את המיקום. "אתה מצאת אותי כאן", היא מצביעה לי באצבעה על חצר של בית, "אך אם תמשיך מאחורי הבית, תראה ערימה של עלים – שם בדיוק תמצא אותם!".

התעוררתי בחלום, ועדיין סירבתי להאמין שהחלום הוא אמיתי, כעת אפילו הייתי בטוח עוד יותר שאני הוזה, שכיצד יתכן שתבוא נשמה מעולם האמת ותראה לי מיקום מדויק, הרי זה לא הגיוני. בלילה השלישי למחרת, אני חולם שוב את הנפטרת, כשהפעם היא פונה אליי בצורה רצינית ביותר: "אני מבקש שתתייחס לחלום, זה לא דימיון או המצאה. אתה עזרת לי ועשית איתי חסד גדול, ואני מתחננת בשביל 4 נשמות נוספות שממתינות בשמיים לקבורה. תלך לשם ותעשה את זה, זה אמיתי לחלוטין!", היא זעקה בתחנונים.

כעת, לאחר שלוש פעמים, החלטתי שבכל מצב אני הולך מחר למקום שהיא הראתה לי, על מנת לבדוק האם יש אמת בחלום. ניגשתי מיד על הבורק לקצין שטח וביקשתי ממנו לגשת לאיזור המסוים הזה. הקצין דחה את דבריי בטענה שכבר חיפשנו שם לפני כמה ימים ומצאנו רק את אותה יהודיה קדושה,

לכן חבל לבזבז את הזמן. "אבל יש לי הרגשה חזקה שיש שם עוד 4 יהודים קדושים", הפצרתי בו, כשאני לא מספר לו על דבר החלום בכדי שלא יצחק עליי. הקצין הסכים ועלינו ביחד לגיפ. לא היה לי מושג לאן בדיוק אני מביא את הקצין, אך הסתמכתי על התיאור המדויק בחלום, שנחקק בזכרוני. הגענו לקיבוץ 'בארי', שהיה עדיין איזור סגור ומסוכן עדיין. זיהיתי את הבית



מהחלום, ונסענו אליו. "בוא לכיוון החצר", אני לוקח את הקצין ממש כפי תיאור אותה נפטרת, ומחפש את ערימת העלים שהיא הראתה לי. חששתי בליבי כל הזמן שזה חלום שווא וגרמתי לקצין לבוא איתי במיוחד לאיזור סגור שכזה לחינם, ובוודאי הוא יחשוב שקרה לי משהו מרוב המראות, וכנראה עליי לעבור טיפול נפשי.

"איפה יש פה עוד יהודים?", שואל הקצין. "אני לא יודע, אבל רק רגע, בוודאי אמצא", אמרתי לו, כשהרגשתי כבר שהקצין חושב שאינני בבריאות הנפש. הסתובבתי איתו סביב החצר, עד שלפתע, בחסדי ה' ראיתי את ערמת העלים – בדיוק כפי שתיארה לי אותו בחלום אותה נפטרת. זכרתי מילה במילה את דבריה: "תפנה את העלים עם הרגל, ואז תגלה מסתור באדמה".

הסרתי את העלים ולפתע אני רואה מתחתיו מסתור – דלת שאפשר להרים אותה. הרמתי את הדלת, ולתדהמתי ראיתי שם את ארבעת היהודים הקדושים מקיבוץ 'בארי' שמתו על קידוש ה'. הקצין היה המום. "האם היה לך מידע מודיעיני שהם שם! זה לא הגיוני לעלות על מקום המסתור הזה מעולם. הכל כאן מלא עלים, ואחרי כל ההפצצות והבלאגן הגדול שיש פה, מי היה מוצא אותם?", הוא לא הפסיק להתפעל ואמר: "מי יודע בעוד כמה זמן היו מוצאים אותם".

התרגשתי עד עמקי נשמתי לראות כיצד החלום היה אמיתי, והנפטרת רצתה שאעשה חסד עם אותן נשמות שעלו השמימה ורוצות להגיע למנוחתן, אך חסר להן את הבאתן לקבורה. רק בזכות ההדרכה המדויקת שלה, זכינו באותו היום להביאם לקבר ישראל ולמנוחת עולמים בעולם הנצח.

התחזקתי מאד והבנתי שהגם שבעיניים שלנו, כל מה שעברנו מתחילת המלחמה מצער מאד, אך אותן נשמות נמצאות למעלה בשמיים במקום גבוה, מקום של אנשים שמתו על קידוש ה', שאין למעלה מדרגתן. כי הגוף כלה ואובד, אך הנשמה נצחית וקיימת לעולם. עם כל הצער על כל יהודי שמת על קידוש ה', אך מגלים במעשה הזה הצצה על עולם הנשמות הנצחי, שם רואות כל הנשמות כיצד הכל מתוכנן ומושגח. את השגחת ה' הנצחית, וכי כיצד הכל נעשה בהשגחה לטובה. זו הסיבה שיעקב אבינו קיבל על עצמו עול מלכות שמיים כשראה את יוסף בנו, לומד שאני מקבל עליי את האמונה שגם שהדברים בחיי נראים רעים וקשים, הכל מכוון מהשמיים ומושגח בצורה מדויקת לטובה!

לתגובות: 052-7151858
רחוב משה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

מה להכין לברית?
3 חיתולי בד, 3 טיטולים, מגבונים, שמן תינוקות, מסחה 'בפנטן פלוס', נובימול, כרית קשה, 2 טליתות, יין, בשמים, ולסיים להאכיל את התינוק שעה לפני הברית.
בברכת מזל טוב, מקהלת רביאל צדקיהו - 050-4151127

ההקדשה המרכזית
העלון מוקדש לרפואה והצלחה: הרב רוני בן אורלי, אבשלום בן ויולט, יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, עידו בן אורנה, ששון בן זהבה. לזיווג הגון: בן בן נאוה, הודיה בת רבקה.
העלון מוקדש ל"ג האשה היקרה נור בת ג'מילה ת.נ.צ.ב.ה. 86

תודה רבה לפצ'ולי - הדפסה על מתנות, על העזרה הרבה בהכנת העלון!
פצ'ולי יש בהם לדגש
050-4178187

מזל טוב!
כלה הילה (כהן אחיאל) ובעלה החתן לרגל נישואיהן. שיזוכו להקים בית נאמן בישראל! אמן מאחלים, צוות העלון 'טוב לחסות בה'

וארטיס לפרשת השבוע

מדיח. כי כמוד כפרעה. וברשי"י מה פרעה גזור ואינו מקיים אף אתה כן. מקיים העולם הייתכן בעומדו לבקש חרמים לפני המנה למלך הוא יעליבו כך בפניו; וייל שהמשמעות היא שונה לגמרי. שיהודה התחנן לפני יוסף ואמר לו כך: נניח שאמרת על מי שהביע בידו שיהיה עבד, אבל יש בכוחך למחול ולבטל את העונש, כי כמוד כפרעה, שהרי כמו פרעה שיש בחולו להיות גזור ואינו מקיים, היינו למחול על עונש שגור, אף בידך לנהוג כן.

מה ג - ד. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי וגוי ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה. יש לך דקדק מדוע יוסף שאמר אני יוסף, הוצרך שוב לומר אני יוסף אחיכם. וייל שמצינו בסוטה י: שדוד העלה את אבשלום מהגהינוס עיי שהזכיר שמונה פעמים את המילה בני וביאר בזה ביערות דבש שכונת דוד הייתה שמואחר ואבשלום הוא בני לא יכול להיות שהוא ילחם באביו וא"כ זה גזירת שמים ולכן הזכיר בני. וזהו גם מה שטען יוסף איך יוסף אחיכם ולא מסתבר שאח עשה לאח מה שעשיתם, עיי שזה גזירת שמים. וזהו מה שהוסיף כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם, וכן ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים. רבי עזרא עטיה.

מה ד. אני יוסף וגוי העוד אבי חי. יש להקשות הלא כל הזמן הם מדברים על אבא שלהם שזה סיכון גדול בשבילו אם לא יחזירו את בנימין וא"כ מה הוא שואל העוד אבי חי? אז יש את התשובה הידועה של הבית הלוי, שיוסי אמר יוסף אתה אתה ותכוחה. אך החדו"א בנחל קדומים כותב שהם רמז להם בדבריו שהוא צדיק, כי הלא מצינו בזהוה שדוד היה אמור להיות נפל לוי לבסוף 70 שנה, ושבעים שנה של דוד המלך נקבצו מתרומת חמש שנים של אברהם אביו; כחי' שנים מיעקב; לוי מיוסף, כי צדיקים יכולים לתרום משנות צדיקים עבור מישהו אחר. ואמר ואלו יוסף חיוב להיות שאני צדיק כי אביו היה אז בן 130 והלו יוסף לא היה צדיק היה צריך אביו לתרום לדוד 65 שנים כי שנותיו של יוסף לא עולות ומדחי עקב עד 130 ולא נפטר בגיל 110 כי מניין שנות האבות הוא 175, אז סימן שאני צדיק כי יש לי הזכות לתרום מחיי.

מה ד. אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה. וקשה למה היה צריך יוסף להזכיר להם סרחונם שמכרו אותו למצרים; וייל, אומר השפת אמת, דהנה דרשינן שבט פז. שהסכים הקב"ה עם משה על ששבר את הלוחות, ונאמר אשר שברת, וישר כחך ששיברת. ופרש"י שם שהכוונה היא אשר היינו אישור שאישורו ושיבחו על ששיבר. ואפשר לומר כעיי' כאן אשר מכרתם אותי היינו ישר כחכם שמכרתם אותי, כי למחיה שלחני אלוקים, ועיי' אתם לכם להצטער עיי'.

מה יב. והנה עינכם הראות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם. וברשי"י כי אני מדבר לבשרו הקודש, וכשם שאין בליבי שגאה על בנימין מהר לא היה במכירתו, כך אין לי עליכם. וקשה מה הראייה מזה שדיבר בלשון קודש. ועוד היכן רואים שאינו שונא אותם, הרי עניינם לא יכולות לראות את שונא אותם בליבו? ונראה דהנה יש במדרש שתי דעות, אח אחד שלא יפה עשה יוסף במה שאמר הוציאו לאיש מעלי, כי היו יכולים אחיו להורגו. וחי"א שיפה עשה, כי היות והוא ידע בעצמו שליבו שלם עמהם, וכמים פנים לפנים, מזה ידע עשה הם שלמים אתו ולא יזיקו לו. והנה למי"ד שלא טוב עשה צ"ל שסיכן עצמו כדי לא לבייש את אחיו, ועיי' חז"ל מוטב שיפיל עצמו לכבשן האש וגוי. אולם כשהוא מדבר בלשון הקודש שהמצרים לא מבנינים זאת, כי חי"א לומר שהוציא אותם מבשרי לא לבייש, כי הרי המצרים לא מבנינים מה הוא אומר, וממילא אפשר היה לטעון שלא היה לו לסיכן עצמו. ולכן הוסיף ואמר עיניכם הראות שאני אהב אתכם, כי אני הוצאתי כל איש מעלי ולא פחדתי שאתם תסימן שאני אהב אתכם. ואל תאמרו שהסכמתי למות בגלל שמוטב לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, הנה אני מדבר בלה"ק ואתם לא תתביישו, ובעיי' שאין לי שגאה עליכם. אהבת יונתן. דברי חיים מצאנז.

מה כב. לכלולם נתן לאיש חליפות שמלות ולבנימין נתן 300 כסף וחמש חליפות שמלות. הגמי במגילה טו. מקשה היתכן שנתן יוסף לבנימין 5 חליפות שמלות ולא חשש לקנות אחיו כסף שארע עמו בסיפור של תכונת הפסים; ומתריצין שרמו להם לעתיד. ותימא גדולה מה הטעם שלא הקשתה הגמי' גם על ה-300 כסף שנתן לבנימין, שלא נתן זאת לשאר השבטים. ותיריך רבינו בחיי, דהנה סתם עבד שווה 30 שקלים, והמוכר עבדו כופים אותו שיפדהו מיד הנכרי עד עשרה דמיין, וא"כ האחים שמכרו את יוסף לנכרים התחייבו 300 כסף בפדיונו, ואת זה יוסף נתן להם עיי' שלא לקחם מידם. ולבנימין ע"פ היה במכירה יכל לתת דיי'. **עוי"ל אומר האוסטרונובער.** עיי' רשי"י לעיל לו כת. שמבואר שם שהיתה תורנתו בין האחים כל יום מי שימש את אביו, ולפי"ז והנה שכל אח היה משמש את אביו פעם בשנים עשר יום, ונהנה בעקבות מכירת יוסף מהאחים שימשו פעם באחד עשר יום, וממילא כל האחים היו משמשים כדת במקום יוסף כי הם גרמו זאת לעצמם עיי' המכירה, אבל בנימין לא גרם זאת לעצמו, וזה לא כדת שהיה עליו לשמש יותר מחלקו היחסי בין הבנים, ומגיע לו שתלום על העבודה במקומו של יוסף. והנה ימי העבודה בשנה (לאחר שמורידים שבתות וחגים) הם שלוש מאות ימים כמבואר בבית יוסף אוי"ח סימן לב. ואם נחלק זאת לשנים עשר בנים

זה שווה לעשרים וחמשה ימים. והיות ובמשך עשרים ושתיים שנה יוסף לא היה, אז הוא לא שימש את אביו 25 כפול 22 שזה שווה 550 ימים. ו 550 לחלק ל 11 שווה 50 יום לכ"א, וא"כ שורת דהין שיוסי יטרך לפרוע להם את ימי עבודתם שעבדו במקומו, אלא שכל האחים הם גרמו זאת לעצמם עיי שמכרו אותו לעבד וא"כ אין הוא מחוייב להם כלום. אבל בנימין שלא היה שותף במכירה לכאורה הוא צריך לקבל עיי' תשלום, והנה כמבואר ברי"ב בסיפור של גביהא בתיביעה של מצרים את ישראל על שיצא על שנים ג' גדול ביקש מהם גביהא לחשב עבודה של 210 שנים לפי חשבון של דינר ליום ודינר הוא 6 מעות, וא"כ שטר עבודת 50 ימים הוא 300 מעות (50 כפול 6) ועיי' שילם לבנימין שלוש מאות כסף ולכן הגמי' לא שאלה עיי' כלל.

מה כג. ולאביו שלח כזאת עזרה חמורים. הנה מבואר בגמי' שכשהיו סאתים בשלע מותר לצאת מארץ ישראל לחו"ל, וכיוון שמשא חמור הוא לתך, ולתך הוא 15 סאין נמצא שעשרה חמורים נושאים 150 סאים, ויוסף שלח ליעקב כחשבון בנימין דהיינו שלוש מאות סלעים, יוצא ש-150 סאין שווה 300 סלעים כמו שנתן לבנימין וממילא היה מותר ליעקב לצאת לחו"ל. חידו"א.

מה כג. ולאביו שלח וגוי מטוב מצרים. פרש"י מצינו בגמי' (מגילה טו): ששלח לו יין ששן שדעת חכמים נוחה הימנו. בטעם ששלח לו יין משובח, הוא ארץ ישראל השתבחה בייין פי שבע מעשרו (סוטה ט): "ויי' כבדי יעקב לא יחשוב שיוסף אינו עומד בצדקותו, ובפרט אולי הוא נגוע במידת הגאווה היות ואיתא בנביא ישעיהו ז' וברשי"י שם שהמצרים היו גסי רוח וגאווניים. וידוע שהוא הורש כל המידות המגונות (הקדמה לאורחות צדיקים) והנה איתא ברי"ב צח. שיינו של אדם גאווותן ויהיר מחמץ. ולכן יוסף שלח יין משובח שיעקב יראה שאפי' במידה המגונה הזאת שהיו מורשיים בה המצרים הוא לא נכשל, ואין ראה את זה יעקב? עיי' היין המשובח, שזה האחד שהוא נשאר אפי' בעוונותיו, דל"ה היין היה מחמץ. וזה גם הכוונה שדעת זקנים נוחה הימנו, והיינו שהניחותא היא גם מבטלי היין. קהלת יצחק.

מה כד. ושלח את אחיו ויאמר להם אל תרגזו בדרך. וברשי"י אל תתעסקו בדבר הלכה. והגאון הקשה מדוע כשירדו למצרים אל הזוהרים יעקב לבלי יתעסקו בדבר הלכה כדי שלא תרגז עליהם הדרך? ותיריך הגאון דהנה דבר תי"ת יותר מכבוד אב, דהא יעקב לא נענש על שנות לימדו בבית עבר (מגילה טו). וזה נודע רק כשיוסף נמצא לאחר 22 שנים אם ראו שנענש רק על השנים שהיה בבית לבן ולא על השנים שלמד תורה. וממילא אפשר לומר כי כשהלכו לא היו בהלך עדיין לא ידעו שגדול תי"ת מכיבוד אב, ולכן לא היו עוסקים בלימוד כדי שלא יתמהוהו בדרך, ולא יוכלו לקיים כיבוד אב כראוי. אבל כעת, לאחר שראו שגדול תי"ת, א"כ הם יכולים לדבר בלימוד, לכן הוצרך יוסף להזהירם למהר להחיות את רוח יעקב אביהם.

שם. עוד עניין יבואר ברשי"י שיוסף הזהירם לבל יפסעו פסיעה וסה. והטעם שיעקב לא הזהיר עיי' יי"ל שמאז מכירת יוסף הם קיבלו עיי' להתנר מייין (רשי"י מ"ד) ואיתא בברכות מג. שפסיעה גסה נוטלת אחת מת"ק ממאור עיניו של אדם. ויכול לחזק את מאור עיניו בחזרה בייין של קידוש. ולכן כשירדו למצרים חששו לפסוע פסיעה גסה כי אין להם יין של קידוש להחזיר את מאור העיניים. משא"כ כשמכרו את יוסף הותר להם לחזור לשנות, ולכן חשש יוסף שלא יחשוש ויפסעו פסיעה גסה, ועיי' הזהירים שלא יפסעו כי זה מזיק להם. ועיי' בקדושת לוי כאן.

מה כו. ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי. אידתא בחז"ל שהטעם שלא סיפור ליעקב כל השנים שיוסף נמכר הוא משום שעשו עיי' חרם, וכעת התירו את החרם. ובבואם לפני יעקב הוא ידע מכן, שאחרונה מהיכן ידע א"ל מ'סרחבת אשר'. באותה השעה הם נידו את אשר כי הם חשבו שהוא גילה לסרח ולא ידעו שסרח ידעה ד"ז ברה"ק, עיי' מדברי חז"ל. והנה הם נידו את אשר סתם וכידוע נידוי כולל: איסור תשמיש, ריחוק דיי', איסור סיכה, איסור נעילת סנדל ומתקצרים ימיו, עיי' מו"ק. וא"כ שם כשמישהו בריך את אשר כה הוא בירכו: ברוך מבנים אשר-היינו היתר תשמיש. יהי רצוי אחיו-היינו קרבה לד"א. טובל בשמן גרלו-היתר סיכה. ברזל ונחושת מנעלך-היתר נעילת סנדל. וכימני דבאך-אריכות ימים.

מא א. ויצא זבחים אלוקי אביו יצחק. אומר רשי"י מכיוון שחייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד זקנו תלה ביצחק ולא באברהם. הקשה הרמב"ן הלא בהרבה מקומות הזכיר יעקב את אברהם (ל"ב י' א"ב). ומדוע כאן הזכיר רק את יצחק. וייל שכל עוד יצחק היה חי היה חייב רבה ס,גסבכבוד זקנו מדין כבוד אביו כי גם אביו חייב בכבוד זקנו. משא"כ כאן שיצחק כבר נפטר אז אין ליצחק דינא דכיבוד את, לכן יעקב הזכיר רק את אביו.

מה ה. וישאנו ביני ישראל את יעקב בעלותו אשר שלח פרעה לשאת אותו. מה זה התוספת הזאת לשאת אותו? וייל דמצינו שאין מקבלין צדקה מהעניים כדי לא להרבות בזכויות לעניים (בי"ב ז' וא"כ איך יעקב טל את הערות כאן מפרעה? וייל דבמקום שהעניים עושה להתגדל בחסד ובצדקה חטא הוא להם כמבואר בגמי' שם. והנה כאן פרעה שלח עולות לשאת אותו היינו לרומם את עצמו, ולכן שרי ליעקב לנסוע באותו יגלות והוא גם התוספת לשאת אותו. דברי מהר"א.

מו כג. ובני דן חושים. איתא במדרש ב"ר ד ט בתורתו של רבי מאיר מצאו כתוב ובן דן חושים והיינו ביחד בשונה מהפסוק שהזכיר את חושים בריב"ז יב' וי"ל להבין במה נשתנה תורתו של רבי מאיר בזה? וי"ל הנה כתוב בפסוק כז כל הנפש הבאה למצרים שבעים, והקשה המדרש רב שם הלא בפרטין אתה מוצא 69 ותריצו שם שחוישים בן רב השלים לבעים, וביארו המפרשים (המהרש"א ב"ב קגמ ב.) שחוישים נמנה כשניים מכיוון שהיתה לו משפחה גדולה ולכן נחשב לשניים ובס"ה יש שבעים, ולפי"ז מובן היטב למה נכתב בפסוק בני דן אפי"פ שהיה לו בן אחד. והנה לפי הראש"ש (פסחים פ"ג ס"מ) שאלה לא מתחילה כיוון שתמיד כשיש את המספר תשע מעגלים לעשר, וראייתו מהפסוק אצלנו שבעים שבעים נכפף למרות שהיו שישים ותשע, וא"כ שוב קשה למה נכתב בני דן חושים. וי"ל שדבר זה תלוי במחלוקת במכות כב. כמה מלקים אותו, ל"ה יהודה 40 שלימות ולתי"ק שזה ר' מאיר מלקים 39 (כל תי"ק של ר"י זה ר' מאיר. פסחים א. רשי"י ד"ה דרבנן) וא"כ בזה נחלקו דל"מ דרך המקרא הוא לכפול על 69 70 וא"כ אפשר להשאיר את הלשון בן דן. וכן וי"ל לראש"ש. אבל לרבי יהודה שהכתוב לא מעגל לכן כתב ובני דן שנחשבו כשנים. נפתלי שבע רצון.

מז א. ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עוד חי. יש להקשות אף פתח יעקב את פניו לטען ואמר אמותה הפעם? וי"ל שבזמן זה יעקב היה עסוק במצוות קריאת שמע כמבואר ברשי"י בפסוק הקודם. והנה במצוות קרי"ש צריך לכווין בכל נפשך והיינו למסור נפשו למות. ויעקב אל היה יכול לכווין דיי' בשלמות כי הרי הקב"ה הבטיחו שיעמיד יב שבטים ואין ימסור נפשו כשעדיין לא קיים רצון ה' באשר יוסף נעדר ואין יודע יעקב מה עמו. אבל כיוון שראו ליוסף נמצא שכבר העמיד יב שבטים, מיד אמר כעת אני לכוון בכל נפשך וא"כ אמותה הפעם למען כבודו. מהרי"ל דיסקין.

מז ח-ט. ויאמר פרעה ליעקב כמה ימי שני חיידך ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה מעט וועדים היו ימי שני חיי. יש לעיין למה הוצרך יעקב להאריך בדבר שלא נשאל, הרי הוא נשאל רק מה גילו, וא"כ למה הוסיף בתשובתו שסבל כל המינים. וי"ל, אומר המהרש"א (הובא בפרדס יוסף) ע"פ שבת קה: בבליא ימים האריכו שנים לא האריכו, ופרש"י שכלו שנייה טוב דחשיב אריכות ימים, הרי לנו שימים באיכות נקרא נמי אריכות ימים, והנה פרעה שאל כמה ימי שני חיידך, היינו גם ימים כלומר איותה חיים ימיו היו טובים או לא, וגם שני כלומר כמה שנים חי. ומובן למה ענה על האיכות.

מז י. ויברך יעקב את פרעה. וברשי"י מה ברכו שיעלה הנילוס להגילו. וקשה, מה שאלה מה ברכו, האם חסר ברכות בעולם? ועוד מנין לו לרשי"י שברכו שהנילוס יעלה לקראתו? וייל שהיה קשה לרשי"י הרי פרעה אחז את עצמו לאלוה ואיך שייך לברך אלוה הרי הוא יכעס. וי"ל, אומר רשי"י, שכל מה שאחז עצמו לאלוה הוא בגלל שהיאור עלה לקראתו, וכמו שאמר לי יאורי ואני עשיתני. וזה מה שמתרץ רשי"י שיעקב בירכו ברכה זאת, ורק מאז התחיל לטעון שהוא אלוה.

מז יט. קנה אותנו ואת אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה. מי ששיים לב, בסדר הפסוקים שלאחר מכן מובא שיוסף עשה את כל הקניינים עיי' התורה (ועיי' גם ברמב"ן) דהנה בפסוק כ כתוב ויקן יוסף את כל אדמת מצרים לפרעה, ולא הזכיר כלל שקנאם לעבדים. ובפסוק כג נאמר הן קניתי אתכם היום ואת אדמתכם ומוכח שקנה גם אותם לעבדים. ונראה לבאר דבשלאמר קרקע אפשר לקנות את כל קרקע ארץ מצרים עיי' חזקה, וכיוון שהחזיק במקום אחד קנה כל הקרקע, כדאיתא בקידושין כז: מכר לו קרקע בעשר מדינות כיוון שהחזיק באחת מהם קנה את כולם. אלא עבדים שהם גופים מחולקים אין מועיל לחזיק את אחד מהם כדי לקנות כולם ואין יקנה את כולם. אלא צ"ל שקנה אותם בקניין חצר שעבדים נקנים בחצר (בי"ב יב). אמנם מבואר בש"ך חו"מ קצח ז שאם קונה חצר וגם מטלטלים הנמצאים בחצר, צריך תחילה להוציא המטלטלים מהחצר, ולאחר שקנה החצר יכניס לתוכו את המטלטלים ואז יקנה אותם בקניין חצר. ולפי"ז מיושב סדר הפסוקים, בפסוק כ יוסף קנה קודם את הקרקע, ואח"כ בפסוק כא כתוב ואת העם העביר אותו לערים מקנה גבול מצרים, והיינו שהוא הוציא אותם מהשדות בהם היו, ובפסוק כג כתב ויאמר אל העם הן קניתי אתכם היום, כי כעת קנאם בחצר. מהספר נתיבות הקודש'.

מז כ. ויקן את כל אדמת מצרים לפרעה. ולכאורה תימה מדוע ציינה התורה רק את האדמה שקנה יוסף הלא מבואר לעיל מז ז שקנה מהם גם הסוסים והחמורים ובקר וצאן? וי"ל דמצינו שעכו"ם קונה רק במשיכה או חזקה ולא בכסף, ומשום כך את הבהמות לא הוצרך לציין שקנה כי קנה אותם במשיכה ובמסירה כלשון אבות ולא צריך יותר מעבר לכך, אבל בקרקעות שלא ניתן לקנותן במשיכה וא"כ לאחר ששילם עבורם את הכסף היה צריך לעשות בהם קנין חזקה כדי שיהיה שלו, לפיכך ציינה התורה ויקן את כל אדמת מצרים כדי להדגיש שעשה בהם חזקה. כבודה של תורה.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

הדרשה של הרב בבית הכנסת, ואני רגיל כל שבת לשמוע את הרב. אמר לו חברי, דרשה של הרב יש בכל שבת, אבל מוג אור הצח שיש בחוץ אין בכל יום, למה תפסיד עונג שבת בטיוול שנעשה עכשיו, איך בכל זאת אני לא רוצה להפסיד את הדרשה של הרב. שאל אותו חברו ממתי נעשית כזה דתי שלא מוכן לוותר על הדרשה? היותו בטוח שאתה יהודי חלש, לא חזק. השיבו חברו: נכון, בתחילה גם אני הייתי יהודי חלש, אבל היום אני לא מוכן לוותר על הדרשה, בוא איתי ותראה כמה תענוג לשמוע את הדרשה, והיה הרב דורש את הפסוק שמח בחור בילדותו ויטיב לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך. הנה הכל עניין אחד, ולמה חלקם שלמה המלך לשלושה חלקים? ועל זה דרש הרב, שהעונג בעולם הזה מתחלק לשלושה חלקים: א. עונג מלבושים נאים שהאדם מתלבש בהם. ב. עונג אכילה ושתייה שאדם אוכל ושותה. ג. עונג שבטויל שאדם מטייל. ור"ת שלהם 'טומא' טיול מלבוש אכילה' כי שלושתם מיעוטם יפה אבל ריבויים רע, דאם ירבה בהם האדם יותר מדאי, אפשר שהריבוי שלהם מושך אותו לידי איסור שתטמא נפש בהם, והאלו לשלושה דברים נרמזו בפסוק: שמח בחור בילדותך זה מדבר על עונג המלבושים, כי התאוה שיש לאדם בגיל הילדות הוא הנבדלים, ללבוש יפה, ומתגים, אבל כשיזקין יראה שהכל שטויה. אח"כ אמר ויטיב לבך בימי בחורותיך זה מדובר על עונג האכילה והשתיה, שזה מתייחס ללב, שבו ייטב הלב, אח"כ אמר: והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך זה עונג הטיול שמתענג האדם בהליכתו לטייל באתי חפרי, או בטיול ששטייל בשדות ובכרמים. או לראות מראה חדש שעדיין לא ראה. ועל זה אומר קהלת לאדם, לא אמרתי לך ללבוש בגדים בלויים או בגדים פחותים, אלא תלבוש מה שאתה אוהב. וגם אני לא אומר לך, פת מבלי תאכל ומים במשורה כשאתה, אלא תאכל ותשתה כל דבר שיערבך לא שייט לבך, וגם אני לא אומר לך, שתשב בביתך בלא לצאת לטייל, אלא תצא לטייל לשאוף אויר צח לטייל בשדות. בינתיים האורח שומע את הדרשה איך שחרב מרחיב על הנתח הטיול, אומר לחבירו זה חכם טוב כי הוא מצדיק שצריך לטייל, ורק אתה לא רצית לבוא איתי לטייל היום, אילו תחכה עד סוף הדרשה, נראה מה החכם עוד ימשך, ואז הרב יתן תוכחת מוסר, ואחרי שהדרשן הרוחי בדברים אלו, הוא סיים במה שאמר קהלת ודע כי על כל אלה יביאך האלוקים במשפט. ואז אמר הרב להקשות, מארח שהתרת לו לפני כן לאכול ולשמוע לטייל, מדוע עכשיו אתה אומר כי יש משפט? פירש הרב: כאשר אדם נהנה לבית דין על מעלה, לא ישאול אותו למה לבשת בגד חדש מותג זה או אחר? אבל יגידו לו הרי כשלבשת את הבגד הרי שמחת כל כך, וברכת ברכת החיינו שמחתה עצומה, האם גם במצוות סוכה מצוות ללבוש שופר וכו' גם אז שמחת בברכת החיינו כמו שמחת כשלבשת את הבגדים היקרים? וכי המצוות שציוונו הקב"ה זה פחות חשוב מהבגד החדש שקנית? מעשה בחסדי אחד שנכנס לבית הכנסת, ומצא שם אדם שלובש ציצית ותפילין, והתפילין של ראש לא היו במקומם הראוי צצריכים להיות, אבל את העניבה קלידת שתהיה במקום, וכל רגע הוא מסתכל במראה לראות את העניבה אם היא במקום או לא. אמר לו אותו חסיד: שוטה שמכונן, את העניבה שאתה לובש הרי כל היום הנך לובש אותה, ולא שבעה עיניך מלראות אותה, ואת התפילין שהם אות בינך ובין הקב"ה, ואתה בסך הכל לובש שעה אחת ביום, אתה לו נותן דעתך היכן הם מונחים, אם כן, על זה "יביאך אלוקים במשפט".

וכן בחלוקה השנייה, של העונג האכילה והשתיה, האם גם דברי תורה שלמדת היו ערבים עליך כמו האוכל והשתיה שבה התענגת עליהם? וכן בענין הטיול, אילו היתה עוסק במלאכתך להביא פרנסה לביתך, והיה בא אלך חברך ואומר לך: בוא נצא לעשות טיול לשאוף אויר צח, היתכן שתעזוב את מלאכתך ותלך איתו לטיול? ודאי שכן, אם כי איך בשבת קודש שניתנת לענג את הנפש בתורה וכו', אתה מוכן לצאת לטייל בגינות ובפרדסים? ולא עוד הרי בטיול הזה לא תדברו דברי תורה, אלא לשון הרע ורכילות ודברים אסורים, שבינם חול אין לך פנאי לעסוק בהם, שאתה טרוד בעסקיך, ורק בשבת מצאית זמן פנוי להם, עוד יגידו לך בבית דין של מעלה, אתה רצית כל יום אחר התפילה להישאר בבית הכנסת לקרוא חוק ל ישראל תהילים וכו', והנה פעם אתה חול ל יום עמוס, של היית צריך לרגל מסר שיש לך בעיר אחרת לצאת מיד אחר עליון לשבח, ולבטל את הקביעות שלך בתורה, והנה רק יצאת מבית הכנסת, פגשת קביעות של תורה אשר תפילה, ובמקום זה ידברת עם החבר שלך על הכל הבלים... עוד יטענו לו, מדוע כשיש לך קצת מיוחש, קצת כאב ראש, אתה כבר לא מסוגל ללמוד, ואילו ללכת לעסקיך, גם אם יהיה לך כאב ראש גדול חיו אתה כן תלך. וז"ש בקהלת "ידוע כי על כל אלה יביאך האלוקים במשפט". יעשו לך משפט מדרכך על דרכיך.

החפץ חיים היה אומר: בני אדם מזילים מכיסם לרוב, להבשיר והנעלה ממטבט דמיטב, וכשצריכים להוציא על דבר שבקדושה, מסתפקים במועט, ופוטרים עצמם במשהו. הנה אדם מניע לידי רכישה מזהב כגון תפילין לבנו העומד להכנס לעול מצוות, במלאת לו י"ג שנה, מסתפק הוא בתפילין פשוטות שקיבלם במנתה מהסתבתו, והעיקר יציאו בהם יצי חובה בעיניו... לא משנתבקש האב לחגוג את סקס חבר מצוה הטפל למצוה, שוכח הוא לגמרי את מצבו העגום ומבזבז הוא מעות לרוב, על האולם הטוב ביותר, רב מגישים שירות אמין ואדיב כיד המלך, ועל

אוי לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה.
בפרשה מסופר שכשיוסף התגלה לאחיו הוא אמר להם העוד אבי חי. שר"י מביא את דברי חז"ל: אבא כהן ברדלא אמר או לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה וכו' ומה יוסף קטן של שבעים לא יכלו אחיו לעמוד מפניו, לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא על אחת כמה וכמה שלא נזכר לעמוד מפניו. ואומר הבית הלוי: על כל חטא ועון ושלום עושה הוא מתרץ ומצדיק את עצמו מכל עשה כך, למשל: מי שאינו נותן צדקה, חושב בדעתו שיש לו תירוץ מפני דוחק הפרנסה וריבוי ההוצאות ההכרחיות של פרנסת בני ביתו עד שאמין בכוחו לפזר לאחרים, בשמים מראים לו ממעשיו, שבמקום אחר, פיזר הרבה ממון עבור דבר שאינו הגון, כמו למשל להשיג איזה תאוה אסורה או כבוד, או עבור מחלוקת, וכמה ממון מפרז ללמד לבנו דברים שאינם הגונים, ומדוע כשעשה את העבירה לא פירע לו דוחק הפרנסה? ובה יהיה סתירה לתירוץ שיאמר, ויגדל עונשו בכפלים. וזהו שאמר במדרש לכשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, שהתוכחה תהיה לכל אחד ממעשיו. וזהו חלקם המדרש שלשים או לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה 'הדין' הוא על עצם העבירה, 'והתוכחה' הוא מלשון הוכחה שמוכיחים לו ממעשיו, שמראים לו ממעשה אחר, שעשה, ששם נהג באופן אחר, ועל זה יגדל עונשו, עד שלא יהיה לו שום תירוץ, שאילו היה נדמה לו שיוכל על דיו להינצל. וכן אחיו בענייני למוד התורה, הרבה אנשים פוטרם את עצמם מחיוב הלמוד בטענה שאין לו כישורים ואין לו שכל והוא אינו מוכשר ללימוד תורה. אבל שנכתבו ממעשיו נראה שיש לו הרבה שכל וחכמה בענייני העולם הזה כדי להביא פרנסה לבני ביתו. כמו שמוכר בתנא דבי אליהו על הסיפור עם הדיג שלמד למד תורה. וברור שכל אחד שמתרשל באיזה עניין ויחשוב לעצמו האם התירוץ יש לו גם במצבים שהיה מתעסק בתאוותיו. בשביל לחזק אצלנו את עניין זה נביא להלן מספר סיפורים בעניין זה.

סיפר רבי ראובן קרלינשטין פעם אחת נסעתי לים וראיתי שם דיג שיושב שעוד על חוף הים ומנסה לדוג גלים והעלה חרס בידו. שאלתי אותו למה הוא לא מצליח לדוג דגים? אמר לי: כי יש כאן מים רודים, ואין דגים. שאלתי, תני לי, לא נמאס לך לשבת כך שעוד על גבי שעות ולא יוצא לך כלום? אתה לא מתייאש? אמר לי הדיג אני נהנה מכך למה שאתייאש?! אמר לי ראובן, אדם בא ללמוד תורה וראה שלא מצליח, מיד הוא מתייאש, אין לו שכל ואני לא מצליח. יגידו לך למה לא היתה לך שכלנות?! לדוג דגים היה לך שכלנות, ולתיישב על החוף, ולא התייאשת, אמרת אולי אני אצליח... ויכיוחו אותו לפי מה שהוא, הוא יטען לא יכלתי לשבת על הספסל כל הסדר וללמוד, היה לי קוצים, אני לא מסוגל לשבת כמה שעות וללמוד תורה. אבל אם יתנגדו לידו ספר מתח, סיפור שלא היה לא נבאר פרי דמינו של סופר מטופש, הוא יקרא אותו בשקיקה וישב עליו ארבע שעות ולא ילך לישון עד שיגמור את הספר. ויש לחוסף על עניין זה ועל לאחר תפילת שחרית כותיקין נכנס רבי שלום שבדרון לביתו של הרב מטיטשין לשאול שאלה הלכתיות. וכך סיפר: כשנכנסתי ראיתי שולחן מלא ספרים והוא שקוע בים התלמוד, פרשתי לפניו שאלתי ונעה לי מה ששננה. משפנתי ללכת פנה אלי הרב בנימת הערה נכון ר' שלום היה לכם שאלה בהלכה, אבל למה אתם באים כל כך מאוחר בלילה. והרב נדהם לשמוע שאני כבר לאחר תפילת שחרית הוא ואלה ההגייס שכבר עברו עליו כל הלילה.

בבראשית חיו שני משגיחים גדולי תורה, רבי יעקב ישראל לובצנצין ורבי יצחק ולדישין פעם סיכמו שני המשגיחים ללכת לחתונה אחד מבחירי הישיבה. בשעה 1 בלילה יום לפני החתונה התנפך רבי יצחק ולדישין, עד דלת ביתו של רבי יעקב ישראל לובצנצין: (הנסדעה לחתונה ארכה שעות ארוכות) אך ר"י אמר איני יכול להצטרף, מסור את איחולי! תמה רבי יצחק אך נסע לבדו וכל הדרך לחתונה, היה מודאג. כי רבי יעקב ישראל לא היה אדם שמשנה את תוכניתו. אלא אם כן חשב ברע וחלה חלילה. בשבוע, מיהר רבי יצחק ולדישין לביתו של רבי יעקב ישראל, ויש הדויעוהו שהוא נמצא בבית המדרש, תמה רבי יצחק ושאל וכי כבר הוא הבריאי? אמרו לו בני הבית, הוא בכלל לא היה חולה. מיד פנה רבי יצחק לבית המדרש ומצא שישב ועוסק בתורה. סיפר רבי יצחק לרבי יעקב ישראל כמה שמחה היתה לחתונה, אבל לא יכולתי לשמוח בה כי שמתה לבריאותך כי חשבתי שלא סתם כך יישנה את תוכניתו. השיב לו רבי יעקב ישראל בריאותי איתנה ולא חליתי כלל. אבל צודקים אתם, לא שיניתי סתם את התוכנית. באמת היה בדעתי ללכת לחתונה בצרהיים, אך כיון שאיחרנו את הרכבת, קבענו לנסוע לאחר חצות הלילה, אבל חשתי לנסוע. מהטעם שבכל לילה אני עולה על יצועי לקראת חצות להחליף כח ליום הבא. אם ישאלוני: הרי לא נבאר הלילה אלא ללימוד תורה מדוע ישתני כל כך מוקדם? ואשיב להם, מחמת עייפותי אנוס אני, ולכן עליתי מוקדם לישון. אבל יאמרו לי, כשהיה לך חתונה, שארת ער עד לפנות בוקר, ונסעת בשתים בלילה! לחתונה היה לך כת, וללימוד התורה לא! לכן החלטתי ללכת לישון.

הבן איש חי מספר עוד יוסף חי (בראשית פתיחה שלישית) במאר את הפסוק שמח בחור בילדותו וגו' יפה משל. מעשה באדם אחד שבא לבית חברו בשבת קודש אחר הצהרים, אמר לחברו תראה איזה מזג אויר יפה בוא נלך ונטייל בחוץ, השיב חברו אני לא יכול לבוא איתך, כי יש את

דברים של מה בכך... בעניין המצוות הוא קונה תפילין ומזוזות בולל וכשאומרים לו מה שבולל שווה זול יתכן והם פסולות הוא אומר לא איכפת לי העבירה לא עלי, העבירה על הסופר, או על המוכר וכו'. אבל בענייני העולם הזה, אם רימו אותו בסחורה אם מכרו לו רכב ויש לו תקלות, והתברר שרימו אותו, הוא לא ינוח ולא ישקוט. ואם תאמר לו: מה איכפת לך העון, לא אותו אדם שירמא אותך, אומר נכון אך בתנאים הסחורה שקבלתי אינה טובה, הוא לא ינוח שירמו אותו, את הרכב הוא ישלח לבדיקה, ואם הוא קונה מזוג או מקרר, או כל ממשיר אחר, הוא יעשה בדיקה וישאל אנשים איך החברה הזאת? איך המכשירים שלהם?... אבל במצוות הוא לא דואג, אם רמאו והוא תפילין פשוטות או מזוזה פשוטה לא איכפת לו, אולי הסופר שכתב את המזוזה לא ריא שמיים, הוא אומר מה איכפת לי העון עליו.

מעשה היה בישראל מסלנט אחד ממסעיו הגיע הרב לפונדק ללנת לילה, בעל הפונדק ראה שהוא איש בעל צורה, ואמר לו שזה זמן רב הוא מצפה לבואו של שוחט, אשר יואיל לשוחט עבורו כמה עופות, ומכיוון שהוא מתאר לעצמו שאורחו הנכבד יודע לשחוט, הוא מבקשו לעשות זאת. במקום להשיב לאיש על מבוקשו, פנה אליו רבי ישראל בבקשה נגדית האם תוכל להלוות לי חמישה רובלים? ענה לו הפונדקאי בתמיחה כיצד אוכל לעשות זאת הרי אני מכירך כלל. ענה רבי ישראל ואמר לאיש, תשמע מה שאתה אומר, כאשר מדובר בחלואה, ב"ס"ה של חמש רובל, הנך מבין שאין מוסרים כסף לאדם שאינו מוכר, ואם כן מדוע אתה חושש שסדום על אדם אלמוני באשר לכשרות השחיטה, שהרי אחד שלא שקח בהלכות הללו יכול להכשיל באיסורי תורה, וכי ידוע לך שבחך מומחה אנוכי!?

המגיד מקלם' הזדמן פעם להיות במעון הקיץ 'בדובלין' שם היו מתכנסים רבבות נופשים מכל רחבי רוסיה ובפרט מהעיר ריגה הסמוכה. בשבת היה המגיד לבית הכנסת להתפלל, הוא שמח מבני ריגה אינם מטופטים בציצית בתפילתם, כי לא הביאו טליתותיהם בדרך נסיעתם. עלה ר' משה יצחק המגיד מקלם על הבימה פתח ואמר: רבותי שבתי בריגה נכנסתי לבית לראות את בעליי נייגשתי ונקטתי על הדלת אך לא היה מענה שליטי את שכנו היכן בעל הבית? אמרו לי שנסע לשבות בדובלין לנופש ולמרגוע במעיינות המרפא. פתאום הגיע לאוני קול בני תמרוים שנשמע מהבית הבכי הלך והתחזק נחרדתי לקול בכי זה ומרוו פחד וסקרנות התקרבת יותר לשמוע את הטק יוצא קול בכי זה, התקרבת לחדר הסמוך נכנסתי אט אט שעתדי על בהונות רגלי ואראה כי החדר ריק אך בו איש והנה זו מהרה גיליתי שהוא בוקע מתוך אחת המגירות שבארון. נייגשתי לעבר המגירה בעדינות ובחשש רב פתחתי את המגירה והנה מה ראוני עיני קול בכי בוקע מתוך תיק הטלית שפשפתי בעיני לבדוק האם זו מציאות או שמא אני חולם או הוזה הזיות אך לצערי לא ולא לא היה זה חלום אלא ממש מציאות ואליתי של בעל הבית היה הקול בוקע התקרבת אל הטלית ואתי רואה שהיא בוכה בדרעות שלישי. שאלתי טלית קלידת מפני מה את בוכה? האם אירע דבר מה? ענתה הטלית ואמרה: וכי איך לא אבכה ואיך לא אמר כשאני רואה איך שבעל הבית נסע מביתו לטיול ונופש ולקח עימו את כל תכולת הבית כלים ובגדים דברי מאכל ותענוגות ועוד ורק אותי השאיר כאן לבד בודדת בתוך הבית, כל בוקר הוא מתעטף בי את גופו ועכשיו דווקא אותי הוא שכן והלך לו? אותה שעה פתחתי בדברי ניהום לטלית, וכך אמרתי: טלית יקרה וחיבה, אל תבכי ואל נא תדאגי, ואל נא ירע ללבך, עוד יבוא היום שבעל הבית שלך יצטרך לצאת לדרך ארוכה מאוד, לא לטיול של חודש חודשיים, אלא למסע ארוך שממנו כבר לא חוזרים, ואז לפני יציאתו למסע זה, מבטיח אני לך, שהוא לא יקח עימו לא כסף ולא זהב, לא בגדים ולא אוכל, שום כלום את כל אשר יש לו ישאיר במקומו, ורק לך טלית חיבה הוא יצדיק, ואתך הוא יקח, ובך יתעטף מכף רגל עד ראש.

רבי יעקב גלינסקי המחיש את זה על ידי סיפור. גוי אחד עבד עבודת יומו בפרך והרויח כמה פרוטות להוציאם בבית המרזח, כדי לשכוח את עמליו ויגיעו. יום אחד עבר ליד בית הכנסת ולא האמין למראה עיניו, שכנו הגוי יוצא מבית הכנסת זחוח ומאושר, רב מעשיך בבית הכנסת. שאלו אמרו לו היהודים בעלי צדקה, והם מפרנסים עניי נזכרים עם עניינים מפני שכלם, ובכמה סיבובים במנחה וערבית מרויח אני כפלים ממה שהרווחתי בעבודת השדה. שמע הגוי והחליט לנסות, למחרת סבב בבית הכנסת והפרוטות זרמו, אך שם לב שליהודים נותנים יותר, הטה אוזן ושמעם ממלמלים צדקה צדקה. תרגל כל הלילה, ולמחרת אכן קיבל כפלים. אמר שם לב שפלוגני נותנים כפל כפלים, ניגש אליו וחקר לסודו ענהו: גר צדק אני, וישראל מקרבים את הגרים. כך למחרת סבב ומלמל: תנו נדבה לגר צדק, וישראל תנעניו ונתננים. גרש את כפיו מבטבעות, אבל עם לב שבצד יושב יהודי נכבד, מעיין בספר ומפעם לפעם קם ומסתובב ולו נותנים שטרות לא מטבעות, הלה לא התעצל הרי אמרו ולא הביישן למד, ניגש ושאל אותו מדוע נותנים לו ביד נדיבה? הלה תיגלה לו, אני נכד של בעל שם טוב הקדוש, והיהודים תומכים באצאאי הצדיקים. למחרת סובב וצעק בקולו "יהודים!! תנו נדבה לגר צדק, נכד הבעל שם טוב הקדוש. חפונג שיותר לא קיבל כלום. הלה לא הריגיש את הסתירה בדיבורו איך יתכן גר צדק וכד הבעל שם טוב? דברי חיים לרבי יוסף חיים אליהו שליט"א.

שאלה: לאחרונה נודע כי ישנם שבויים נוספים, מי הם ומדוע מעלימים את זה מהציבור, וכיצד התכנית לשחרר אותם? **תשובה:** עצוב מאד כל ההתנחלות שלגד ענינו, מסתיימים מהציבור עובדות רבות - כדוגמת השבויים שהתפרסמו לאחרונה, ולא מדברים עליהם כלל. חשוב מאד לפרסם את הדברים הללו כי זה הדרך היום לפעול, אם אתה לא מפרסם את הדברים בציבור שום דבר לא יז. אנחנו נמצאים היום בנסיגות שלא היו מעולם! מעולם לא היו כאלה נסיונות, כל העולם ככפר קטן, כל התאוות בידיים של כל אחד, בבלות ובמהירות, איש הישר בעיניו יעשה. השגמה של האדם שבויה ביד הגוף, לא נותנים לה לדבר, לא מקשיבים לה, והיא עומדת ובוכה, זועקת ומתנתנת לעזרה, אגא! מה עוד צריך לעשות כדי שתתייחס אלי? הקורונה לא הספיקה? אסון מירון לא הספיק? אסון קרלין לא הספיק? האסון בשמחת תורה לא הספיק? תגאל אותי! אני רוצה להידבק בקדוש ברוך הוא! כן, לכל אחד ואחד יש קשר אישי עם הקדוש ברוך הוא, קשר חזק ואמיץ, קשר שהוא מוכן לוותר על כל חייו כדי לעשות עוד נחת רוח לקדוש ברוך הוא. אבל הקשר הזה חבוי ומוסתר לו איש באיזה אי נידח. ולא רק שלא מתייחסים אליו, אלא הוא סובל עינויים קשים ומרים, כל עבירה שהגוף עושה, כל שלוש הרע שהוא מקדם, השגמה חבויה בצער עצום איום ונורא, וכל מי שחש על נשמתו צריך לעשות תשובה מיידית על העבירות שלו. ומי שרוצה להוציא את נשמתו מהשבוי, מי שרוצה לשחרר אותה, צריך להקשיב לה, לשמוע ממנה מה היא רוצה, למה היא משתוקקת, ולתת לה את השליטה. וכמובן כאשר היא השולטת והיא המכוונת את האדם, כאשר האדם חי עם השגמה, אז הוא מרגיש בתענוג העצום של הקרבת אלוקים, בתענוג שכל תענוגות עולם הזה לא שווים לו, כמובן שכדי להוציא את הנשמה מחשבו צריך מלחמה, צריך מסירות נפש, אבל הכל תלוי בהחלטה, וכאשר האדם מחליט שהוא רוצה לגאול את נשמתו, לחיות איתה, לחיות קרוב לקדוש ברוך הוא, והוא מוכן למסור נפש כדי שאכן הנשמה שלו תצא מהשבוי, והוא מלפלל על כך, הבא להיטהר מסייעין בידו.

שאלה: כאשר שואף נהיה מלך, מדוע הוא לא שלח לאבא שלו מכתב שיהיה איתו? **תשובה:** רוב ירוחם ממיר מטרף שכיון שיוסף הבין שרצון ה' שהחלומות יתקיימו, ואם הוא יגלה לאבא שלו שהוא חי והוא מלך במצרים אז החלומות לא יתקיימו, לכן הוא לא יכל לספר לו, כי רצון ה' שיעקב איבנו לא ידע מזה עכשיו. אומר ר' ירוחם כל אחד צריך ללמוד מנא איך לחיות את החיים, אם אדם מבין שעליו לעשות משהו, אז זה רצון ה'. לדוגמה אדם צריך לנסוע באוטובוס והוא מוכה בתחנה, לא עשה רצון ה' שהוא יחכה בתחנה. ואדם שמכחה מתוך הכרזה שזה רצון ה' (אפי שהוא מבין למה, אבל הוא מבין שאין דבר בבריאה שקורה וזה לא רצון ה') אז הוא בעצם חי עם ה'. אדם שמתרגל לחיות שהוא חי כדי לעשות רצון ה', ומה שרצון ה' זה מה שהוא עושה, ובשמחה, והוא נשנה לדבוק בה', והוא חי בעולם אחר. עולם של תענוג. הוא לא מגיע ליד כעס, כי הוא מבין שכל מי שעושה לו עוול, זה בעצם רצון ה', ואם הילד שפך על הרצפה כוס מים, אין מה לכעוס, יש עכשיו רצון ה' שנתקע את הרצפה, ואם זה רצון ה' אז עושים זאת בשמחה, (וכמובן שאם הילד עשה זאת בפשיעה צריך גם לתקן - אבל לא לכעוס). יש עוד מה להרחיב בדברים הללו הרבה, ותן לחכם ויחכם.

שאלה: מה היה היום עשרה בטבת שאנו נוהגים אותו עד יום זה כצום הכי חשוב מדי? צומות שנתקנו לישראל? **תשובה:** מובא במדרש תנחומא שבאותו היום היו ראויים לגלות, ומשום הצינה המתין להם הקב"ה עד הקץ. ובאותו היום נבוכדנצר מלך בבל על ירושלים ע"מ שימותו יושביה בנרע. עוד מסופר במדרש שבמשך תקופה מוקדם יכן היה גדול ושמו אביקא שהיה עומד על חומת ירושלים, וכל האבנים שהיו זורקים אנשי נבוכדנצר על החומה הוא היה תופר בידי זורק עליהם חזרה, על אותו היום כשראה ה' שלא שבים בתשובה, באה רוח והפילה את הגיבור מהחומה ומת, באותה השעה נבקעה ירושלים. ובגלל שכל ההתחלות קשות אז זה יום מאוד קשה לישראל. ואומר החת"ס (דרוש לו אדר) שצום י' בטבת אינו נדחה אפילו אם הוא חל בששי כהשנה, וה"ה אם היה חל בשבת, כי הוא יום הדין כיום כיפור ואנו נידונים גם האם נמשך לחיות בגלות, ובשונה משאר צומות שזכר לעניין שקרה באותו יום. עוד דבר שקרה בעשרה בטבת ויש אומרים כי בטבת (בסליחות של האשכנזים אומרים בי' ואצל הספרדים אומרים בטי').

שאלה: האם יכול להיות שגדול הדור או אדם צדיק טועה? **תשובה:** שמעתי מרבי חיים קניבסקי שאמר שגדול הדור יכול לטעות, אבל תקלה לא תצא תחי'.

שאלה: הנה יוסף הוציא כל איש מעליו ולא פחד שאחיו יהרגו אותו בגלל שאהבם וכמים פנים לפנים, מה הביאור כמים פנים לפנים. **תשובה:** הרב שלמה הופמן שהיה מוסמך על ידי גדולי ישראל לטפל בבניות הנפש והיו גדולי ישראל סומכים ידיהם עליו בכל עניין, ועשה הרבה שימוש חכמים בנשיא בעיות הנפש, והוא מבאר כך: כמים פנים לפנים זה ה' העברה רגשית שעוברת מאדם לאדם, וכל ההרגשות שאתה מרגיש עליו - היחס החיובי, היחס השלילי, מוכרחים לעבור אליו והשני ריגש את הכל בין אם תרצה בין אם לא תרצה, לכן... לא שאסור לשקר אלא זה

לא עוזר אם תשקר, כי לא המילים משפיעות אלא בעיקר הרגשות והתחושות הפנימיות חן אלו שמשפיעות.

שאלה: יוגש אליו יהודה. אין הגשה אלא תפילה. הנה בזמן הסיפור של יוסף ובנימין זו היה נראה מצב אבוד שאין סיכוי להשתחרר ממנו ולפתע פתאום התהפך הגלגל. והכל ע"י תפילה. היכן עוד מצינו בימים החם בזמן הזה שתפילה עזרה כנגד כל הסיכויים? **תשובה:** רבים מאתנו זוכרים את הפתעה שהיתה בארצות הברית לפני מספר שנים כששחרר שם מהכלא יהודי בשם ר' שלום מרדכי רובשקין אבא לילדים קטנים לאחר שאנסר על לא עוול בכפו למשך 27 שנים. במשך מספר שנים ניסו עסקנים בכל הדרכים בעולם לשחררו והכל הלך לטמיון. והנה בחנוכה תשע"ח, שמונה שנים אחרי שנאסר ואחרי שגם קיבל מכתב הערעור האחרון שלו נדחה חייה אחרונה ואין לו שום סיכוי בעולם להשתחרר באופן טבעי ועליו להישאר עד זקנה בכלא האימיתי, אך באותו נוכח הוא התחזק באמונתו ביתר שאת ואמר לעצמו ניסיונו הכל אך לקב"ה ידיין לא פנינו בשלימות לדעת שרק הוא יכול לעזור ולעשות נס עקב. הוא התפלל כמו שרק אסיר כמותו שיודע שאין שום סיכוי התפלל, ואז נפתחה לפתע דלת התא והודיעו לו ללא שום הכנה מוקדמת שנשיא ארה"ב החליט לחון אותו לחירות. גם אנחנו בכל דבר שנגרש שרק הקב"ה יכול והוא ואין בלתו אז הישועה תרוץ מולנו בכל הכוח. ותבוא עד לפתח בלי שום הסבר והגיון.

שאלה: מה נוהגים בלילה שנקרא 'ליל ניטל', למה ומתי? **תשובה:** ניטל פירושו יום לילה, והיינו יום לידת אותו האיש ישי' שהביא הרבה שמואה ועולם. יש דעות מ"ש נוהגים עניין זה האם בלילה ה-25 לחודש למנינים, שחל השנה בליל שני הקרוב - יום ראשון בלילה, או ה-6 לראשון למנינים שיחול השנה בשבת ויש בזה ג"כ דעות נוספות. וכתב החת"ס שהוא יום אבא ואבל אסור בתלמוד תורה, ולכן יש קהילות שנמנעו מללמוד בימים אלו מתחילת הלילה ועד חצות, וכתב החת"ס שבדואי אין לקבוע מושב ליציא בלילה זה וכולם יקומו בחצות לעסוק בתורה. החידושי הרי"ם היה ממעט בלילה זה בלימוד ומרבה בשיחות חולין של ת"ח על ויכוחי היהודים והנוצרים, ויש שנהגו ללמוד סדר הדורות וכדו' ויש בזה מנהגים שונים. ואצל הספרדים והספרדים נהגו ללמוד כרגיל.

שאלה: רש"י בפרשה מביא שיוסף בכה על צווארי בנימין על משכן שילה שנחרב. האם יודעים היכן נמצא משכן שילה? **תשובה:** בארץ יש מקום שקרא שילה ועל הגבהות שמסביבה נמצאו הרבה מאוד חרסים ויעצמות של בעלי חיים ממעידים על אכילת קרובות וכן יש שם מסגרת מאבן בגודל של 25 על 500 מטר שזה הגודל של המשכן וישנם עוד הרבה ממצאים ממעידים ע"כ שהיה במקום משכן וחי"ם גדולים שהנה מצינו בתורה שהגמול הוא הייצור היחיד שהוא מעלה גירה ואינו מפרס פרסה, ובמשך השנים החוקרים האפקורסים הגדולים גילו עשרות אלפי סוגים של בעלי חיים ולא נמצא שום בעל חי שהוא מעלה גור שאינו מפרס פרסה מלבד הגמל, כמוב"ל לא נמצא שום ייצור בעולם שמפרס פרסה ואינו מעלה גירה מלבד החזיר המזכיר בתורה מעניין זה. וברור שאף אדם בעולם לא יוכל לדעת עניין זה כלל רק תורתנו הקדושה כתבה דבר זה לפני אלפי שנים.

שאלה: מה הדבר היחיד שמשמח את הלב והנפש? **תשובה:** מצוות מעשים טובים והתגברות על היצר.

שאלה: איזה רפואות סבתא מקובלות כיעילות לחורף? **תשובה:** יש הרבה. נביא את שתיים. הראשון, הוא כשרף מישוהו בבית שלא מרגיש טוב להתייחס בחדור בצל תחוך, וד"ר שואב את כל החיידקים ומבריא את החולה. וכן, אדם שקר לו בשניה ניח כרית בתי הרגלים ועיניו הוא יתחמם. יש עוד הרבה אבל אין כאן המקום לפרט.

שאלה: איך צריכה להיות ההתנהגות בבית כשאחד מבני הזוג גרם לתקלה ותקע איזה עניין ברגע האחרון. כגון שנסעו לטיול והוא זה שהיה צריך להביא את המצלמה והוא לא הביא. או שבסעודת שבת עם כל האורחים הוא לא קנה מה שהבטיח אלף פעמים שקנה? **תשובה:** אדם הוא לא מושלם וקורה ששוכחים או טועים, מה לעשות. צריך לזכור שיותר חשוב מההתנהגות הוא האווירה בבית. צריך להשאיר את האווירה טובה כי כשיש תקלות. צריך לדעת שלא נרוויח כלום מזה שהנרוס את האווירה. להיפך, צריך לתת הרגשה טובה לומר: לא נורא, זה קורה, זה יכול לקרות לכל אחד. וכשהאווירה טובה, מייאלא כולם מרוויחים ששכל עובר בשלום, ובפעם הבאה ודאי שתהיה השתדלות יותר גדולה שלא יהיו תקלות ושלא ישכחו דברים חשובים. אדברה ושולוס בד.

שאלה: ישנם הורים שנותנים דברי מוסר לילדים שלהם בדברים שישם עצמם אינם מושלמים בהם, בלשון המעטה. מה לעשה הורה שהוא לא רוצה במש שחן יעצד בדרך הנחשלת שלו, אך מצד שני הוא לא מצליח להוות דוגמה אישית למה שהוא באמת רוצה שבנו יהיה. כיצד אפשר למזער את הנזק? **תשובה:** וודאי שהכי טוב זה להתנהג בעצמנו כמו שצריך ולהקפיד על קלה כבחמורה. אך כשלא מצליח יכול להיפתח לילדיו ולומר בגילוי לב: גם אני לא מושלם אני מאוד רוצה וקשה לי אין לך מושג כמה צער לי מזה שאני לא מושלם כנשל. אבל עדך לבני בגיל מאוחר זה יותר קשה אפתה עוד צעיר ותאמץ וצאלתי, אך כשאדם

מתעלם מהמצב שלו ורק דורש מבנו אז הבן אומר כל שבקה מוזיפת.

שאלה בחושן משפט: אדם שהזדקן שאינו שולט בהחלטותיו האם בניו יכולים להשתמש בכספו כדרך שהיה רגיל בחייו? **תשובה:** מה שידוע שהיה נותן בעבר מותר לתת ולכן אם היה נותן סכום קבוע לחתונתו של צאצאיו מותר לקחת ממכסיו, ומה שלא ידוע שהיה נותן אם יש אומדנא דמוכח שהיה רוצה לתת אז זה דבר מצווה יש להחיר. אם זה דבר איסור אסורים. מקורות: רמ"א חו"מ רצ טו. אבני מילואים עא ה. מתוך העלון המיוחד והיסודי מענייני חושן משפט מנחת שלום.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: הרעיונות שנשלחו להשבע: א. תוכנה חנימית ששיעה לרבים בזיכרון הלימוד וניתן לקבלה חיים בשליחת מיל ל gmail.com@3422973. **ב.** חנימית תכונת מייל חדשה: אפר לפתוח כתובת מייל חדשה ואז ליצא את כל המיילים למייל החדש ע"י הגדרות המייל בברטיסיה חשובות ויבוא. **ג.** (בשבוע שעבר הובא שיש פיתרון לדיכאון קרוא ספר בוחרים להרגיש טוב... זוהי בדיחה עצובה!!!! דיכאון אינו משחק ילדים זה עלול להחריף עד כדי... והתפרקות האדם והמשפחה) פיתרון לדיכאון. חובה להבדיל בין 'דכדוכים' ומצבי רוח- הפוקדים לעיתים כל אדם- לבין 'דיכאון קליני'. (חלק מהתסמינים: הפרעת שינה ותיאבון, הערכה עצמית נמוכה, אובדן חשק מפעילויות מהנות, ירידה בזיכרון ובריכוז ועוד). במצב של דיכאון קליני אין אופציה לטיפול עצמי (קריאת ספרים ועוד!) ולכן כאשר יש חשש לדיכאון קליני חובה לפנות, ללא היסוס, למטפל רגשי המתמחה בדיכאון. קראוס שמעון עקיבא ליינעוץ ניתן לפנות למייל sakivak@gmail.com. **ד.** לענין נעילת ארונות יש פטנט שמונע את הבעיה (אני נהנה ממנו תקופה ארוכה) יש מגנט מיוחד שמחברים אותו לארון וע"י מגנט מיוחד מבחוץ פותחים את הארון נפלא ממש. לגבי חברת חשמל בדרום הארץ חברת חשמל עשתה הערכות וקראה לפי מונה בתדוק את הקריאה הקודמת ואת הקריאה של עכשיו. **אחר כתבו:** בקשר לארון נגד ילדים לא יעזור שום דבר מניסיון של שנים רק לנעול עם מנעול ושרשרת יש אפשרות לא לקדוח בארון פשוט להוציא את הידידת להשחיל את השרשרת ולהחזיר את הידידת חזרה עם השרשרת בתוכה ולנעול לדלת השניה. עם מנעול לשרשרת שבדלת הראשונה. **ה.** עצה להורדת כתם הלוחה מחולצה לבנה - להשרות ביאניט קאלק לשפשוף מעט ולבכסו. **ו.** למי שלא מצליח לפתוח קבצים שנשלחו לו במייל, מסתבר כי נגמר לו הנפח בזיכרון (יש 15 גיגה ראשוניים בפתיחת המייל, ואח"כ לא מרוקנים את תיבת המייל - צריך לקנות מגומייל נפח נוסף) בדיקת העניין - כאשר תיבת המייל פתוחה על דואר נכנס, יש לגלול לתחתית העמוד, ושם לבדוק כמה מהנפח בשימוש. במקרה ואכן אין נפח זיכרון פנוי במייל - יש אפשרות להוריד את הקובץ ואז לראות אותו. ואם לא מצליחים להוריד אז צריך לבדוק את הנפח של הזיכרון הפנוי במחשב עצמו. **ז.** עצה לאפטות (פעעים בפה) - באמצעות שימוש במי פה "דנטמיסט גרגול" ממש מי פלא בסטיגא דשמיא: אחרי שבל של שנים מאפטות, כאשר זה דב"כ נמשך בין שבע לשבעונים וחצי לפעמים כמה פעמים בחודש, שזה כולל סבל באכילה. עוד כתבו: לגבי פעעים בפה: יש שמן- משחה של בלה שפיצר, המוקד המרכזי בהר נוף בירושלים עוזר פלאים למחלת הפה ולאפטות הרפס. עולה 80 ש"ח ומחזיק לזמן רב. הצלח! 0522777720. יש לנו פתרון: לגבי כתמים שחורים ולכלוך על חולצות לבנות כמו באזור חפתים - ספרי אקונומיקה של יעקבי שנקרא: פלא של אקונומיקה. מוריד גם כתמים ואף כתימי עובש (מבגדים לבנים). **ח.** לגבי השרת כתימי לוחה מחולצה לבנה - ניתן לרכוש בטמבור חומר להסרת חלודה, באים לחנות עם בקבוק קטן (לדוג' של מים מיתרלים) ובמחיר של כמה שקלים (בערך 25 שח) הם ממלאים בבקבוק חומר. בבית, מטבילים קיסם אוזניים במעט חומר ועוברים על החלודה, כמה פעמים שנדרש עד שלאט לאט החלודה נעלמת... אם זה כתם ישן או עקשן לפני צריך שוב אבל בד"כ בס"ד זה יורד בקלות. (מומלץ לבכס אוב). בקשר לחלודה על בגד לטפסץ לימון על החלודה ולהניח בשמש ולחזור על הפעולה עד שהחלודה נעלמת עובד על בטוח!!! בבגדים לבנים בצבעוני לא ניסיתי. **ט.** פתרון להוריד שמן מהכוסיות. לשרות את הכוסיות במים עם אבקת כביסה. אם צריך אז קצת לשפשוף. **י.** לגבי כתמים שחורים בחולצות חפתים תרסיסים וחומרים מלבינים של תרבות שונות. וניש קליה, סנו רסס וככו' וכדו', לנו עוזר מאד. **יא.** שאלו איך אפשר לעשות שהסיומת הקבועה במייל - gmail@ וכ"ו תעלה לבד ללא צורך להקיש כל אות בנפרד. ישנו תוסף לכרום בשם Email Address Autocomplete מצורף לקישור.

התורה חסה: למי שיש פתרונות לבעיות דלהן מתיבש לשלוח פתרונות למייל שבוטוף העלון: א. מה עושים לילדה בת 11 שבכל בוקר קמה עם כאבי בטן חזקים ויש לה עצירות קשה. גם ריבה שתיה לא מועיל. איך לגלול רעיון טבעי. **ב.** בקשת עצה: איך ריבה להצמיח שערות לילד בגיל שנתיים שכמעט אין שערות? **ג.** מחפש פתרון לעור קשה בכף הרגל איך ניתן להסיר אותו. **ד.** מישוהו יכול לתת המלצה על מייבש כביסה? **ה.** כיצד להרדים ילד בן 11 חודשים שלא מוכן ללכת לישון בשום אופן, כל יום הוא בוכה כמעט חצי שעה לפני העיניים גם יותר עד שהוא נרדם. **ו.** אשמח לקבל

מידע לגבי מה שפרסמתם פעם על משחת זיפר נגד צלקות, היכן ניתן לרכוש? ז. מחפשים פתרון להרשעה וריח לא נעים מהפה גם לאחר צחצוח שיניים. ח. אני אופה את הלחמניות הן יוצאות עמוטות ורכות גם לאחר הקפאה והפשרה - הן

הלכות הקשורות לפרשה ועוד

ולגוזה ציפורנים לכבוד שבת. בזה. במקום צורך גדול מותר לאישה לטעום מתבשילי שבת ובלבד שלא תבלע אלא תפלוט להזדרז לקדש ולאכול. התפילות: שחרית כרגיל ככל תענית ציבור. מנחה ככל תענית ציבור והיינו שקוראים בתורה אך ל"א תחנון ואבינו מלכנו, והנהיגה לישא כפיים נושאים במנחה. הלוקה תרופות קבועות עדיף שיקחם בשבת ע"פ שיקח בתענית. מותר להתרחץ

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר הא-ב. א. מה פחד יעקב שיקרה לבנימין? א. סון. ב. מה עשה יוסף כשנגלה לאחיו? בכה. ג. לאיזה ארץ שלח יוסף את אחיו? גושן. ד. למי היה בן יחיד? דן. (חושבים). ה. מה אמר יעקב לקב"ה? הנני. ו. מה היה עם בני ישראל בגושן? ויפרו וירבו. ז. איך תיארו האחים את יעקב בתור אבן? זקן. ח. מה נתן יוסף ליעקב? חליפות. ט. למי נתן פרעה עגלות? ט. ל. מי היה האח שניגש? יהודה. כ. מה היה הרעב? כבד. ל. מה אמר ה' ליעקב? לגוי גדול אשימך שם. מ. בן של יוסף? מנשה. נ. מה עשה יוסף לכל אחיו? נישק אותם. ס. בנו הגדול של זבולון? סרד. ע. מה היה יהודה לבנימין? ערב. פ. מלך מצרים? פרעה. צ. מה היה האלוהים של המצרים? צפן. ק. מה עשה יוסף לשדות של המצרים? קנה אותם. ר. מה אמר יעקב אני יכול למות כי? ראיתי פניך. ש. כמה שנים היה רעב כשהגיעו אחי יוסף? שנתיים. ת. מה קרה לכספם של המצרים? תם.

חידות לפרשת שבוע: א. איזו מילה מאוד מצויה אין אותה בפרשיות מקץ וויגש, ובויחיש אותה רק פעם אחת? ב. מי נפל בפרשה ולא על הקרקע? ג. למי היה בן שמצמידים לשמור רע או טוב? ד. איזה קשר בפרשה הוא לא ע"י אמצעי קשירה? ה. איזה אדם יחיד נקרא בשם רבים? ו. מי קרוי בפרשה כאילו הוא אבא של מישוה ואין להם שום קשר משפחתי? **חידות תורניות:** א. מתי ולמי יכול מלאך המוות להעניק חיים? ה. איזו מצויה מוקצה ביום חול? ט. היכן מצוינו ביעור ולא בערב פסח? י. מה מתוק והוא לא מתוק? יא. מתי בחז"ל לא מומלץ לחסוך? יב. איזה אדם יכול להינשא ביום לידתו? יג. מתי היה בשנה שבמשך שלושה ימים רצופים היו מביאים המוני בית ישראל קרבנות יחיד וכל יום קרבן שונה? **חידה לבוגרים:** יד. בתוך קופסה היתה טיפת מים כל דקה היא מכפילה את עצמה תוך 60 דקות התמלאה הקופסה, לאחר כמה דקות הקופסה מתמלאת בדיוק בחצי? **חידות לשאל את הילדים:** טו. מה המשותף לשמש, אה של אבא, מלך? טז. מה שחור שהוא לא שחור? יז. איזה בשר הוא רטוב? יח. כשיורד עליו גשם הוא עולה? יט. מי רודף כשבורחים ממנו? כ. מי קרוי על שם מה שיש בו? כא. לאיזה חיה יש רק עין אחת.

תשובות: א. שם השם לא מוזכר. ב. ויפול על צווארי אחיו בנימין. ג. יצר בן נפתלי, המנהג לומר ייצר טוב וייצר רע. ד. ונפשו קשורה בנפשו. ה. ובני דן חושים. ו. מה ח. וישמני לאב לפרעה. ז. לצורבא מרבנן שמעביר על מידותיו. ח. מוקצה לעבודה זרה. ט. ובערת הרע מקרבך. י. מים גנובים. יא. חוסך שבטו ושנא בנו. יב. רג שנתגייר בגיל עשרים. יג. ביג ביד' ובטו' בניסן קרבנות תודה פסח וחגיגה: הסבר: בגמ' פסחים דף יג: כתוב בגמ' וברשי"ה גבי חלות תודה פסלות שביג ניסן היו כולם מביאים קרבן תודה דבחה המצות אסור להקריבם שיש בהם י' חלות חמץ וכל מי שהיה עליו קרבן תודה הביא בניג (ובמיוחד מי שעלול לעבור בבל (אחר) וביד' היו מביאים כולם קרבן פסח ובטו' היו מביאים קרבן חגיגה בשנים שיד' חל בשבת (כמו השנה) כדאיתא בפסחים דף ע' שחגיגה הייתה באה עם הפסח מלבד אם חל יד' בשבת, שחגיגה לא דוחה שבת ואז כולם היו מביאים קרבן חגיגה בטו' (דשלמים קריבים ביו"ט). יד. בדיוק בדקה החמישים ותשע כי כל דקה היא מכפילה עצמה. טו. דוד. טז. קפה שחור. יז. יין יבש. יח. מפלט הכתר. יט. הכבוד. כ. קרמבו. כא. עז.

חידון משמעויות מילים לפרשת ויגש: י' משמעויות למילה אב: 1 - אב - אבא. "היש לכם אב או אח" (בראשית מד, יט). 2 - אב - חבר ופטרון. "וישימני לאב לפרעה" רש"י: לחבר ופטרון (בראשית מה, ח). 3 - אב - מורה ומנהיג. "לאב המון גויים נתתיך" מלבי"ם: מורה ומנהיג (בראשית ז, ה). 4 - אב - רבי. "אבי אבי רכב ישראל"

לכן בגיל צעיר? י. אני מחפש פיתרון לצלקות בפנים כתוצאה מגירוד פצעי בגרות בפנים בגיל הערות. והיום 10 שנים אחרי) עדיין יש כמו חורים קטנים בפנים. איך אפשר לטפל שהפנים יהיו חלקות?

לגבי תספורת וגילוח לרוב הפוסקים מותר ויש שאוסרים לטפל שהפנים יהיו חלקות? עוליה לחכות לבעלה יכולה לעשות קידוש ולאכול מזונות.

תמיד רוצה להגיע לחיות יותר גבוה ממה שהוא. **כך ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל האדם גדול רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל הצדיק הנדיר שאני זכיתי להיות ממעריציו רבי אבי פרידנר שליט"א שבזכותו אני כל שבוע מתחזק מדברים שנשלח לי בשמו. **עוד בירושלים בישיבת קמניץ** אצל הבחור החשוב עדין לגדולות בנשיק רבי מיכאל זילברמן שליט"א. **בבית שמש** אצל האיש שהשבוע לא הפיץ את העלון בגלל שלא כתבו בשבחו רבי נחום זכרש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו רמב"ש ג'. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. **בביתר:** בישיבת ברכת מרדכי אצל הבחור החשוב והצדיק יהושע פרידמן במספר 0548500891.

בנתבות בבית בוכריס'. ובבית יצחק, ובבית מהרי"ץ. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. **בירושם** אצל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א האיש והישיבה שברוחם. **באופקים** בבית כנסת שערי תפילה (פרויקט). **בקרית גת** בבית"א שומרי אמונים ובבית"א קרעטשניף מיום שישי. **בחזון יחזקאל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"א רובע ג אצל הצדיק המזכה הרבים הגדול רבי יצחק משענייה שליט"א **בעוצם** בישיבת נר זרח. **ברכסים** אצל האדם המיוחד באצילות רבי יוסף המאירי שליט"א. **ברעננה** אצל משפחת זכאי רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון: 052-6903395. **בפתח תקווה** בבית הכנסת בגני הדר: אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעשי"ט צאנו גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהדלר שליט"א. **וכן** בישיבת אור ישראל וכן בישיבת עטרת שלמה.

בראשון לציון אצל הנ"ל: **וכן** בעיר אלעד בישיבת כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הר"ן ע"י רבי יואל פינהדלר שליט"א. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק ההלכה ע"י המלמד המסור והצדיק רבי יצחק רבי שליט"א. **בצפת:** בהיכל ישיבת צפת ע"י האדם שזכה בהרבה ממתקים וחילקם לעניים רבי אברהם לויסון שליט"א. העלון יחולק גם במניין הנץ שע"י אילת השחר. **בקרית אתא:** בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 **ברמת השרון** אצל האיש שידוע להודות תמיד בפה מלא בלי בושה רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת גאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולל הוד צבי. **בחדרה** בכולל אדרת אליהו בראשות הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13. **בעפולה** בבית"א נחם ישראל בשכונת עפולה עילית או אצל האיש שאין כבר מה להוסיף עליו מרוב זכויות רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **ביד בנימין:** בישיבת דרכי איש אצל הבחור המופלא בתורה ויר"ש רבי ישראל מאיר נידאם שליט"א. **בעכו:** רחוב גיבורי סיני 32 על הסטנדר בכניסה לישיבה. **במנצ'סטר** אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: +447425793110. **בארגנטינה:** בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים ובשכונת פלורס בישיבה של הרב דינעס.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל המש השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבתי. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים. ולא מקישים יותר.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431 או בינדרים פלוס - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסייעים! אפשר לשלוח משם הודעות.

ניתן להשיג את העלון בכתב גדול במייל הנ"ל.

ניתן להשיג את העלון בכתב גדול במייל הנ"ל.

ופרשי"ו רש"י: רבי רבי (מלכים ב' ב, יב). 5 - אב - לח. "ועודו באבו לא יקטף" רש"י: "באבו" - בליחלוהו ובפריו (איוב ה, יב). 6 - אב - אברהם אבינו. "אב ידעך מנוער" פיוט ליו"כ. 7 - אב - חודש אב. 8 - אב - בעל הסמכות. בראש ההיררכיה - אב בית דין. 9 - אב - מקור. ראשי - אב מלאכה. אב הטמאה. אב נזיקין. 10 - אב - גדול. בוגר. "אב בחכמה ורך בשנים".

הגייגים המיועדים לאלו שיש להם תועלת מזה

כשאני אהיה סבא אני לא אחפור לנכדים שלי.

כל כך הרבה שיחות הוקלטו לצורך בקרה ושיפור השירות, והשירות נשאר אותו הדבר.

הרגע הזה שאתה לא יודע להחליט האם הפה שלך גדל או שהסופגניות השנה יותר קטנות.

הרגע הזה שפעם ראשונה בחיים אתה מעז לטעום גאלע.

השבת כל הנשים יידעו בדיוק כמה זמן לוקח להתפלל מעריב בליל שבת.

כל מה שאדם עושה לא עושה אלא לעצמו. וכל מה שעצמו עושה?

איך יודעים אם פרשן צבאי יודע מה שהוא אומר או שהוא מדבר מהרהורי ליבו? - שואלים אותו מה יהיה. אם הוא עונה סימן שהוא מהרהורי ליבו.

אומרים שהמלחמה לא תסתיים עד שישראל תחסל לגמרי את החמאס ותחזיר את כל החטופים. אז אומרים.

בעקבות ההישגים הצבאיים של החותיים בתימן, מנהיג החותיים זכה בתואר חות מצטיין.

הרגע הזה שאתה מסיים לכוון את השעון שבת ומרגיש מינימום מדען טילים.

השארתי את הילדים בבית ויצאתי להפוגה להביא סיוע הומניטרי מהסופר. מקווה שהשקט יישמר.

שף שרגא: נשארנו לנו סופגניות טריות מחנוכה למכירה בחימום במצע עד גמר המלא.

מישהו שאל אותי כמה קוראים לה שמנת בצל אז אמרתי לו כי אם זה היה בשמנת זה היה מחמיץ.

מסכנה הסופגניה קצת נפישות קצת חום וכבר נותנים לה זריקה.

קניתי דורייטוס חמוץ חריף יש למישהו מושג מה הטעם של השפיץ השלישי?

תודה למי שקורא את העלון בשעת הסעודה וזהר שלא להקדים קנה לזושט, יה"ר שיהיה כמו הרמב"ם. אני מעוניין להודות לאחד הבחורים החשובים בעולם התורה, אדם מיוחד מאוד בהתמדה שקדנות ובמידות אצילות שא"א לפרטם כי רבים הם, האדם שעוד ישמעו עליו רבות בחבור החשוב **רבי אלישע קסטנבוים שליט"א** משיבת יקול תורה וכעת נמצא בישיבת קרית מלאכי שם בא התחזק ונמצא מחזק, ההודיה לו היא בזה שהוא דמות וסמל לכל מכריז.

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: **צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר** מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סוקולוב 23. **ובבית"א** המרכזי **מניין אברכים** 'פרדס כץ' רחוב אבוהצירא 9, **בכולל מורשה ודעת** (בית כנסת הגדול) בספריה ובקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים **אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון **במודיעין עילית** (לא כמות) החל מיום חמישי בכניסה לחנות ש.מ.ח. - שרותי משרד רחוב רשב"י 49.

כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל אצל רבי שמחה שולמן שליט"א שהוא מעולם לא מרגיש שלימות

{ אז נדברו }

פרשת ויגש תשפ"ד | גליון מספר: 631 | לסדר: "ועינכם לא תחזו על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הזאת..."

הצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191



האם אפשר להפסיק לדבר על המלחמה??

אני רוצה לשתף אותך בהרהורים אישיים... אנחנו נמצאים כעת בתקופה סוערת ולא שגרתית לכל הדעות!!! תקופה של מלחמה... וזה כבר נמשך וסוחב קרוב לשלושה חודשים...

הבעיה שלי היא: שלפני לא הרבה זמן היה קורונה!! ולכולנו יש ריאקציה מהקורונה... והריאקציה הזו כל הזמן נושפת לי בעורף!!! יש לי מין התנגדות פנימית... שאני לא מוכן לחזור שוב על התסריט של הקורונה... **אתן לך דוגמא:** כשהתחילה הקורונה... בשלושה ארבעה חודשים הראשונים... כל המציאות וכל ההווה שלי הייתה אשטיקל קורונה... אכלתי קורונה, חלמתי קורונה, דברתי קורונה, לא פסיק פומי מלמיגרס קורונה... (היום אני מסתכל על העלוני שכתבתי בתקופת הקורונה... אין! אין פסח, אין שבועות, אין סוכות, אין חומש ויקרא ולא במדבר... יש רק דבר אחד ויחיד: קורו נו... ואני לא צריך לספר לך איך זה נגמר בסוף... בסוף לכולנו זה יצא מהאף... נמאס לנו להתעסק עם זה... הפסקנו לדבר על זה וחזרנו לשגרת חיים... ואחרי שנה מישוה פגש אותי במקווה ועדכן אותי בחצי פה שנכון קורונה?? אז זהו... היא נגמרה... מה שבטוח... נכון ל-30 שנה הקרובות אל תזכיר לי את המילה קורונה!!! (וסליחה שהזכרתי עכשיו))

מאז יש לי ריאקציה לכל תרחיש שמציף ועוטף אותנו מכל הכיוונים... זהו!!! לא עוד!!!

והנה הגיעה מלחמה!!! והמלחמה באופן טבעי גם תופסת את כל הכותרות... וכבר חודשיים שזה הנושא היחיד שמדברים עליו... וזה מתחיל להיות לי מוכר מאיזשהו מקום... זה מציף לי את הקורונה... וכאן מתעורר אצלי ההתנגדות הטבעית... עזוב... די מלחמה... תפסיק לדבר על זה כל היום... יש גם חיים... תעזוב אותי... לא רוצה לדבר יותר על הנושא הזה... תדבר איתי על הכל חוץ מזה... זהו!!! החיים ממשיכים...

והשאלה היא: האם אני צודק??? או יותר נכון: למה אני לא צודק???

אז דבר ראשון: יש הבדל אחד מאוד גדול בין הקורונה לבין המלחמה כעת... עכ"פ מבחינתי... שבקורונה **אני הייתי** בבור!! אני הייתי חלק מהבועה... אני זה שנכנסתי לטירלול ומערבולת של המסכות והמאומותים והבידודים והייתי לפאניקה סביב זה... (ולכן גם יש לי משקעים מזה כי זה היה בור שאני הייתי נמצא עמוק בתוכו...) לעומת זאת כעת במלחמה... אני עצמי דווקא לא בתוך הבור!! אני במקרה לא גר בדרום... אין לי טילים מעל הראש... אני לא מפונה מהבית... וגם אין לי קרוב משפחה ששרוי בסכנה... ממילא אני מצידי אדרבה... סיימתי ממוזמן עם המלחמה... הכל טוב ובא נמשיך הלאה את החיים... **אבל לא!!!** כעת מוטל עלי להכניס את עצמי בצער הציבור ולהיות נושא בעול ולא לומר שלום עליך נפשי... ממילא כעת ההתעסקות במלחמה... זה לא אמור להגיע אצלי ממקום של בועה... אלא אדרבה... ממקום של עבודה!!! תהיה נושא בעול... תכניס את עצמך בצער הציבור... (ובאמת מי שכן גר בדרום או חווה את זה ברמה האישית ונכנס לאיזושהי מערבולת רגשית... דווקא הוא - יתכן שהוא כן צריך לצאת מה"קורונה" של המלחמה... כי אצלו זה לא בריא... לעומת זאת ואנחנו וכל מי שעומד מחוץ לתמונה... מאיתנו נדרש כן לתת עיניו ולבו להיות מיצר עליהם...)

זו נקודה אחת!!! אבל יש עוד נקודה: עם כל המשקעים שעברנו בקורונה... צריך לדעת שגם בקורונה **לא בזבזנו את הזמן!!!** רק נדמה לנו ככה!! אבל זה לא באמת...

מה אני מתכוין?? תבין: בזכרון שלי צרוב שבמשך חצי שנה הראש שלי היה תקוע מהבוקר ועד הלילה בקורונה קורונה קורונה... **וזה לא באמת נכון!!!** זה לא שכל היום דיברנו על נגיף הקורונה... אלא מאי?? הקורונה הייתה התמונת רקע!! המגרש!! הסיטואציה!! וזה איתגר אותנו ביחס לכל פינות החיים... זה כמו חברותא שכבר חודש ימים לומדים שנים אוזנים בטלית... יבא מישוה מהצד ויגיד: אוה... הטלית הזו שתהיה בריאה... נדלקת עליה? אתם לא גומרים לריב עליה... כבר חודש ימים זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי... נו... לך תסביר לו שזה לא הטלית!!! הטלית היא בסה"כ התרגיל המתמטי!! שעליו ודרכו אנחנו עושים היכרות עם שלל יסודות של מודה במקצת... והילך וכו'. בקיצור: הסיפור פה זה לא הטלית!!! הסיפור האמיתי הוא **לאן** הטלית הזו לוקחת אותנו... כמה ערכים אנחנו לומדים דרכה...

אותו דבר בקורונה וגם במלחמה הנוכחית. בקורונה- זה לא שדיברנו כל היום על הקורונה... רק מה?? הסיטואציה של הקורונה פשוט איתגרה אותנו והצמידה אותנו לקיר בהמון מצבים חדשים ושאלות הלכתיות והשקפתיות... והכי הכי: הקרונה הכריחה אותנו לעשות עבודה פנימית של אמונה ובטחון והנהגת היחוד שה' רוצה אותנו במצב הזה כעת... אז נכון שמהמילה 'קורונה' כמות שהיא יש לנו רק משקעים!!! הקורונה עצמה בתור 'נושא' יצאה לנו מהאף... אבל מה שאישיות שלנו קיבלה וספגה מכל התקופה הזו... זה לא יאומן!!! תנסה פעם לבדוק את זה... אתה תהיה בהלם לגלות איזה כבדת דרך משמעותית הנפש שלנו התקדמה (או הלכה אחורה) בתקופה הקצרה של הקורונה... בקיצור: בניגוד למשקעים שיש לי מהקורונה... תכל'ס לא בזבזנו דקה בתקופת הקורונה!!!

(רק לשבר את האוזן: הקורונה לימדה אותנו ששום דבר לא מובן מאליו... ושאיני יכול להיות עם עצמי ויש לי מה לעשות עם עצמי!!! אל תזלזל... יש כאלו שגילו את זה רק בקבר... גיליתי שאפשר להיות יהודי גם בלי הקביים של מלא מלא חרדים שנפגשים בשיטילאך... הקורונה לימדה אותנו להיות עניים ולקבל באבהה כל תרחיש הכי הזוי ולשמוח במה שיש... ואם תשים לב רוב הקניינים האלו הם ממשיכים ללוות אותנו גם כיום... עיין ערך השבוע הראשון של המלחמה שפתאום הכל השתבש והתבטל ואף אחד מאיתנו לא היה לגמרי לגמרי מבוהל!! כי אנחנו כבר ערוכים לזה נפשית... יש לנו תשתיות נפשיות שמוכנות לזה מהקורונה... וכמובן אי אפשר להתכחש שהקורונה גם הרסה הרבה אנשים שלא הצליחו ללמוד את הסוגיה הזו בעיון)

המשך בעמוד 2 בגיליון זה...

סוף שנה לוועידה,
זו הזדמנות לתרום ולקבל
קבלה המוכרת להחזר מס,
אז למה אתהם מחכים??
איך תורמים?
באופציות שלהלן:

כך אתם שותפים איתנו
בהוצאות ובזכויות:

בבנק: פאג'י
סניף 182
חשבון 747815
ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)
ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"
בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה
למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

בשורות טובות

ישועות ונחמות!



(המשך) – האם אפשר להפסיק לדבר על המלחמה??

המשך: אותו דבר בייחס למלחמה... לי באופן אישי... היות ואני כותב עלון!! ואני מוצא את עצמי שוב ושוב מדבר על המלחמה... פעם מהזוית הזו ופעם מהזוית הזו... אז מתעוררת בי המחשבה... יאללה... נו... די... עזוב מלחמה... כמה אפשר לדבר על זה...

אבל זה לא נכון!!! כל מי שלמד גמי יודע שאין צורך לסיים את סוגיית "שנים ארוכות" כדי לעבור לנושא הבא... ולמה?? כי מתניתין ד-שנים ארוכות זה נושא מספיק רחב ומאתגר... יש בו לבד מספיק פינות וזוויות... שדרכו לבד אתה יכול איכשהו להגיע לכל סוגיה שתצצה...

אותו דבר כאן: כעת יש מלחמה!!! המלחמה הזו מאתגרת אותנו... דוחקת אותנו לפינה ומכריחה אותנו להתחכך עם כל מיני שאלות מהותיות... רגע... למה בני תורה לא מתגייסים? והאם אנחנו מכירים טובה לצבא?? אז לצבא לא... ולחיילים כן... ואיך מתייחסים לפושעי ישראל שמתו על קידוש ה'... האם הם קדושים או לא? וכו' וכו'...

אז בהתחלה כל ההתקשקות הזו וכל הלומדים הזו... בהתחלה זה די עיצבן אותי!! לא היה לי סבלנות לדבר על זה... כי יאללה... כמה אפשר לדבר על זה... כמה אפשר לדבר על צבא וחיילים וכן ולא... די... תעבירו נושא... **עצ** **שפתאום קלטתי שלא!!!** לא הבנתי! אתה חושב שמדברים פה על חיילים ועל מסיבה ברעיים? לא!!! זה לא זה!! מדברים פה על היסודות הבסיסיים ביותר!! כל בחור ישיבה כעת ניגש בכבוד ראש לסוגיה המהותית שהוא בלאו הכי אמור לעסוק ב... מי אני ומה שמי... מה אני... מה אני עושה בישיבה... למה אני לא מתגייס לצבא וכו' וכו'... רק מה? איפה לומדים את הסוגיה הזו? ברקע של המלחמה!!!

המלחמה היא המגרש והיא התרגיל שמצמיד אותנו לקיר ומכריח אותנו לפתוח את הנושאים המאוד מהותיים האלו... זה שאלות שצריך לפתוח אותם וחשוב להתבשל בהם!! רק מה?? המלחמה והצבא והחיילים ועוטר עזה... הם ה"שנים ארוכות" ו"השור שנגח" שמאתגרים אותנו ודרכם!! דרכם אנחנו מוכרחים לחדד לעצמנו את תפקידנו...

הבנת מה אמרתי?? אני שוב אסביר: עד לפני כמה ימים ראיתי את זה שאנחנו כבר חודשיים טוחנים את הנייעס האם להתגייס לצבא או לא להתגייס... והאם לעשות ציציות לחיילים או לא?? ואם באמת זה הנושא שלנו... אז רבותי!!! כל טוב... מיציתי!! אל תדבר איתי על זה עוד מילה אחת כי זהו!! עברתי ל"שיר הבא..."

אז זהו שלא!!! כשאנחנו כעת כל היום טוחנים את המלחמה והחיילים... זה לא נייעס... זה לא שאנחנו מדברים על חיילים וצבא... לא!! זה לא לטחון מים... זה פשוט התרגיל והמגרש שה' הזמין לנו שדרכו אנחנו לומדים ומזהים את התפקיד שלנו... ואנחנו באמת מתחככים בזה ומסתבכים עם זה... ואדרבה!!! הסיבה של"כ הרבה טוחנים את זה... זה בגלל שאנחנו באמת באמצע להבין את זה!!! ויש פה עוד קבעץ ועוד קבעץ... וויכוחים סוערים... ויש תלמיד חכם אחד שאומר ככה, והשני אומר הפוך ונהיה מזה פולמוס שלם... וכן כן!!! זה הדבר!!! כך הדברים מתלבנים ומתחדדים ומתיישבים על הלב ומשהו פה קורה!!! בקיצור: השיח הזה הוא לא בזבוז זמן... נעשה פה חריש עמוק!!! (ולמי ששאל אותי: איך יכול להיות שהגענו למלחמה כ"כ לא מוכנים מבחינה השקפתית... איך יכול להיות שעד היום אף אחד לא דיבר על זה?? התשובה היא מיניה וביה: כן!!! רק מלחמה בפועל יכולה לפתוח כזו סוגיה ולשים אותה במרכז ולהכריח אותנו למצות את הנושא!!! ובאמת עד שלא הייתה מלחמה לא היה מי שיצמיד אותנו לקיר ויפתח לנו את הנושא) אני לא יודע כמה חשוב לך המסקנה הזו... אבל בשבילי זה מאוד חשוב... כי אני מצדי מיציתי את הנושא ממזמן... אם אתה רוצה לדבר איתי על זה בתור נייעס... אז תודה... אני מעדיף לעבור נושא... אבל לא!! כעת אני פתאום קולט שזה לא נייעס... זה סוגיה!! זה מסע שה' הצמיד אותנו אליו כי הוא רוצה שנוציא מזה ונצא מזה נכון!! השאלות הרגישות בימים אלו זה לא בעיה... זה לא פשלה... זה מבחן!!!

והאמת היא שבכל דבר בחיים זה ככה!!! בכל מסע בחיים זה ככה!!! כי כל דבר בסוף **עובר**... כל תקופה בחיים **עוברת** בסוף... הקורונה עברה... גם מלחמה יום אחד תהיה **עברה**... ויש דבר אחד שנשאר!!! **אני!!!** הקורונה עברה ואילו **אני** נשארתי... המשבר הקשה ב"ה עבר אבל אני נשארתי... תקופת השידוכים ב"ה עברה... זה מאחורי... אבל **אני נשארתי** בקיצור: כל אחד מאיתנו עובר כל מיני תקופות וזה עובר... והחכמה הגדולה היא להשקיע בדבר היחיד שכן נשאר!! איפה **אני** פה בסיפור!! כשזה יעבור עם מה **"אני"** הולך לצאת מכאן!! ובוזה להשקיע את העיקר... כי זה הנכסי דלא נייד... זה הדבר היחיד שנשאר... איך אני גדלתי מזה... איך אני התרוממתי מזה... או לחילופין כמה דמעות זכיתי להוריד לה' וליצור איתו קשר ולהכניס מזומנים לחשבון בנק של התפילה שלי... **טמון כאן עוד נקודה אחת עמוקה שבחור צעיר מתקשה להבין את זה**... בחור ישיבה יודע שיש משהו אחד!! או שלמדתי טוב או שלמדתי לא טוב... או שהתקדמתי בעבודת ה' או שלא... או שתפקדתי בסדרים ובתפילות או שלא... ואם לאחרונה עברתי תקופה קשה שכתוצאה מזה למדתי קצת פחות... אז מה אני שווה... לא עשיתי כלום...

לך תסביר לבחור... שבישיבה לומדים שני דברים!!! לומדים גם תורה!! **ובעיקר!! בעיקר לומדים לקחת**! יכול להיות שעברת תקופה קשה... ועל פניו לא עשית חייל... לא תפקדת... אבל אתה לא שם לב איזה שינויים פנימיים עמוקים התחוללו באישיות שלך דווקא בתקופה הזו כתוצאה ישירה מכל התסבין הזה!! (אתה מבין על מה אני מדבר...) אם תשים לב: דווקא בתקופה הקשה הזו שאתה מרגיש שלא עשית חיל... אבל האישיות שלך עברה תהליך פינתי בינוי מאוד מאוד משמעותי... אתה פתאום רואה ומבין דברים בצורה אחרת לגמרי...

בקיצור: לקלוט שלא תמיד ההתקדמות נמדדת לפי מספרי שעות ודפים!!! לפעמים ההתקדמות נעשית בתהליך פנימי עמוק!! קוראים לזה ע"פ קבלה: עיבור!!! (עובר כל כולו מכוסה... לא אז... לא נראה לעין... זה נראה כאילו שהוא מאובן!!! אבל האמת היא שדווקא התקופה של העיבור זו ההתפתחות הכי מואצת פי שבע יותר מתינוק שכבר נולד...) והתקדמות רוחנית שנעשית באישיות זה לא משהו שעובד לפי דפים ומספרי שעות... זה עובד על גל ותדר אחר לגמרי... אדרבה... יתכן שעברת איזה תקופה עם התמודדות שעל פניו היא לא קשורה לעבודת ה' בכלל... כלפי חוץ זה נראה שבכלל חיממת את הכסא ובזבת את הזמן... אבל עמוק עמוק מבפנים העסק רחש בחש ולמפרע מתברר שלא בזבת דקה אחת בכל התקופה הזו... דווקא השינויים המבורכים ביותר נעשו בתקופה הזו... בקיצור: לדעת לנצל כוון כל תקופה בחיים!!! ולדעת שהתועלת הרוחנית בדרך כלל היא סחור סחור... מה שבטוח... לדעת שכל פועל ה' למענהו... לכל תקופה יש את הלימוד שלה!! ולא לבזבז אותה...

ברכת ישר כח מעומק לב לכל התורמים בנדיבות לב לעזור לנו במאמץ המלחמתי המשותף להוצאה מחודשת של הספר **'וימאן'** המיועד עבור **'יוצאי צבא בישראל'** (מבין עשרים שנה ומעלה וכו') אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו בשמירה מכל דבר רע, ונחישות על קדושת עיניהם וטהרת לבם.

וקוקים אנו עדיין לעוד תרומות בשביל לצאת בהפצה מחודשת ללא הגבלות פיננסיות...

אבל אנא... אברכים יקרים: הפניה הזו לא מיועדת עבורכם!! **אנחנו לא רוצים תרומות מאברכים**... הכסף שלכם יקר!! יקר לנו מדי... עצם הנוכחות השתתף מחממת את הלב... וזו התרומה שלכם... כמו כן: הבחורים שרוצים לתת ממעשרות... חלילה וחס!!! קח את הכסף הזה ותשמור אותו ל"פינוק" וטיפיחה על שכם בינך לבין עצמך בסוף יום, על עוד יום של עסק התורה בהתגברות בעמל ויגיעה או לעוד יום של עמידה בביטוינות בחירוף נפש מה שאף אחד לא יודע... והתרומות?? התרומות יגיעו א"ה מאנשים שיש להם קצת יותר...

כדי לא להשאיר את הדף חלק:

כבר יותר מחודשיים שאנחנו אומרים תהילים מידי יום!!! ואני לא צריך לספר לך איך זה נראה... להפסיק להגיד?? חס ושלום!! מה פתאום... איך אפשר... ותכל'ס... להגיד?? זה נראה כמו... כמו שזה נראה...

ואנחנו לא אשמים!! אנחנו בני אדם!!! ולכן אם זה איכפת לך... תשמע לי... מותר לגנון!! מותר להודות שאנחנו בני אדם ולא בטוח שאתה יכול לצפות מעצמך להגיד כל יום שתי פרקי תהילים פסוק פסוק ושזה יאמר עם כל הלב כמו היום הראשון... אם אתה רוצה להגיד את זה בצורה ראויה... מותר לפתוח ראש ולגנון...

מה יקרה אם תתחיל להגיד כל יום שני פרקי תהילים לפי הסדר... תתחיל א' ב'... ותתקדם כל יום שני פרקים ב' ג'... ד' ה'...?? מותר!! מותר להכיר בשחיקה!!

כמוכן: מי שמסוגל להמשיך להגיד במושך חודשיים פרק תהילים אחד ועם כל הלב... אשריו ואני מקנא בו... אבל מי שלא מסוגל מותר לו להיות ריאלי ולהתאים גם את אמירת התהילים לשחיקה הטבעית...

ובכמיושר הפרטי... אם אתה רוצה לעשות עוד משהו בשביל כלל ישראל יש לי עצה בשבילך: קח ברכה אחת ממאה ברכות ותקדיש אותה לעם ישראל!! לדוגמא: ברכת השכיבנו... או ברכת 'ראה בעינינו...' ואם אתה נוסע קבוע בדרכים אז מה יקרה אם תחשוב על כלל ישראל בתפילות הדרך... ותצילנו מכל כל אויב ואורב...

והכי הכי: הייתי מציע לך להתחזק בברכת "ואמונה כל זאת" שישם אנחנו אומרים "הנפרע לנו מצרינו והמשלם גמור לכל אויבי נפשנו, המדריכנו על כמות אויבינו וירם קרנו על כל שונאינו." בקיצור: לא חסרים לנו הזדמנויות ביום **לעורר רחמים** על כלל ישראל... ואתם אחינו הספרדים... לכם יש הרי משהו מיוחד... אתם יודעים גם לעורר **אהבה**!! (לא רק לעורר רחמים) יש לכם את שירת הבקשות... אז אנא... תעוררו אהבה... תגרמו לאבא שבשמים שימשך אלינו בחבלי אהבה ויחון אותנו לרחמים.

קדימה... גם אני מתחיל לחפור

מנהרה...

בשבוע האחרון חלשה דעתי!!! אבל הפעם זה עד הסוף... ברגע שהתגלתה מנהרה אדירה בסדר גודל בלתי נתפס של 4 ק"מ בעומק של שבעים מטר מתחת לפני האדמה... שבשביל לבנות אותה צריך משאבי אנוש בלתי נתפסים... (רק לשבר את האוזן... מנהרות הכרמל זה בערך 4 ק"מ וכבר יותר מעשר שנים זה כביש אגרה בסך 10 שקל לכל צד רק כדי לכסות את ההוצאות... ואילו כאן מדובר בפרוייקט הרבה יותר מסובך כי זה לא חציבה בהר אלא באדמה... בקיצור: פרטים נוספים אצל מהנדסים...) והם- הרשעים הארוזים האלו חפרו את המנהרה הזו בעמל ויזע ובמסירות אין קץ ובעיקר!!! בעיקר בהתנדבות!!! והכל בשביל מה?? בשביל האמונה שלהם... כי הכניסו להם בראש שהמצוה הכי גדולה זה להילחם בכל דרך נגד הכיבוש הציוני... ותראה איזה מסירות נפש!!! תראה איזה עמל ויגיעה!!!

אני יודע שהמשפטים האלו מעצבנים!!! אבל עזוב... עזוב כעת את הנימה האישית... אני מדבר כאן על אימביציות!!! על נכונות... מסירות... עקשנות... עקביות בלתי נדלית... אתה יודע מה זה לבנות מנהרה כזו אדירה?? יש לך מושג איזה "ממית עצמו באהלה של טרור" צריך בשביל זה?? פה חטפתי משבר!!! תשמע... אני אברך כולל... אני בן תורה... ואני משתדל לעמול בתורה... אני מחונך להשחיר את פני על התורה ולהמית את עצמי באהלה של תורה... ותשמע... אני לא אוחד שם!!! אם היה נדרש ממני לעשות מנהרה משיקולים של "מעבר לים היא... מי יעבר לנו מעבר לים ויקחה לנו וישמיענו אותה ונעשנה..." אני לא מאמין שהיה לי את האנרגיות הבלתי נתפסות האלו שמתגלים כעת בעוד פיר ועוד פיר מנהרה... ועוד משאבים בלתי נגמרים ואנרגיה שלא פוסקת...

חלשה דעתי!!! מה... רבש"ע: יכול להיות שלבני ישמעאל יש יותר נכונות והתמסרות... עוד יותר מעם ישראל בנין אהוביך?? האמת היא שאני לא הראשון שזה מפריע לוו!!! זה כבר הפריע לאברהם אבינו...

כתוב שכאברהם אבינו רדף אחרי ארבעת המלכים... וירדוף עד דן!! כשהגיע לדן תשש כוחו... למה?? ראה שהבנים שלו עתידים לעשות את עגל הזהב דן... אה... כאן נשאלת השאלה: אם תשש כוחו כשהוא הגיע לדן... אז למה לא תשש כוחו גם בבית אל?? הרי ירבעם בן נבט עשה שתי עגלים, אחד בבית אל ואחד בדן... ובשני המקומות האלו אברהם אבינו היה... אז למה בבית אל לא תשש כוחו ובדן כן??

והתשובה היא מאוד פשוטה: ירבעם בן נבט עשה עגלי זהב והנימוק שלו היה... שיהיה לכם אלוהים מוגשש!!! לא צריך לטרור וללכת רחוק... כל אחד ילך לאלוהים הקרוב אליו... מי שגר במרכז הארץ ילך לבית אל... ומי שגר בצפון הרחוק שילך לדן... ואז!!! קרה משהו עצוב מאוד... סו"ס כלל ישראל הם הבנים של אברהם אבינו... ואברהם כולו אהבת ה'...

כאברהם אבינו עקד את יצחק!!! הוא לקח את יצחק וקשר אותו!!!

אברהם אמר ליצחק: ברגעים גדולים אלו אני מוסר לך את השרביט!!! אני מוסר לך את המשך הדורות... את ישמעאל השארתי שם למטה עם החמור... הוא לא קשור לסיפור... ואילו אתה כן!! כן קשור!!!

אבל בשביל שתהיה קשור לסיפור... בשביל זה אני קושר אותך!!!

העקידה שאברהם עקד את יצחק... ככה אברהם אבינו העביר ליצחק את אהבת ה' שלו... אני נוטן לך את אהבת ה' האינוסופית שלי... אבל שזה יהיה קשור!!! קשור לרצונו יתברך!!!

אני רוצה לעצור רגע ולהסביר: למילה "קשר" יש שתי משמעויות!!!

יש משמעות של הוי... מה **הקשר** בכלל... מסוג של "מה **הקשר** בירה נשר..." ויש משמעות קשר מלשון מלאכת **קושר**!!! לקחת דבר **ולקשר** אותו!!!

ואתה מבין לבד שיש קשר בין שתי המשמעויות!!!

בשביל שיהיה **קשר**!!! צריך **לקשר**!!! אם לא תקשור... לא יהיה קשר!

לדוגמא: הייתה תקופה שרציתי לחדש חידושים בכל מחיר... התחלתי לדבר בלימוד... והיות ואני חייב להפגז... התחלתי לבלבל את השכל ולזרוק סברות בלי קשר... עד שמישהו העיר לי בעדינות... תשמע... אתה מדבר **בלי קשר**... בשביל לדבר עם **קשר** צריך שזה יהיה **קשור**!!!

מה פירוש?? נכון שאתה רוצה להדביק על רש"י כל מיני רעיונות... אבל מה לעשות שזה לא נכנס בלשון של רש"י... זאת אומרת: אם אתה רוצה להמציא המצאות ולבלבל את השכל... בבקשה... אבל אם אתה רוצה לדבר עם קשר... אז אין לך ברירה!! אתה חייב **לקשר** את עצמך לרש"י... אה... זה מגביל אותך?? זה שזה צריך להיכנס בלשון של רש"י זה כובל אותך וקושר אותך שאתה לא יכול לגמרי להתעופף ולהגיד מה שאתה רוצה?? נכון!!! מהיום תדע כלל בחיים: בשביל לדבר עם **קשר** צריך להיות **קשור**!!! מי שמבלבל את השכל... הוא באמת חופשי, הוא לא כבול ולא קשור לשום דבר שמסייג אותו... אבל מי שרוצה לדבר עם קשר... אין ברירה, זה חייב להיות קשור! **עד כאן ברור?? על אותו משקל:**

אברהם אבינו עומד ברגעים הגדולים ביותר בהר המוריה... וקושר את יצחק!!! וכאן!!! כאן אברהם אבינו מעביר ליצחק את המושכות...

אברהם אומר ליצחק: אני נוטן דווקא לך את אהבת ה' שלי... אני נוטן דווקא לך את הנכונות והמסירות האינוסופית שיש לי לה'... אבל אני קושר אותך!!! שזה יהיה קשור!!! שזה יהיה עם קשר! שזה יהיה מתואם עם מה שה' באמת רוצה... אל תאהב את ה' בלי קשר... כשאתה מתמסר לה' ומוכן למות בשבילו... תבדוק שזה קשור!! קשור לרצונו ה'!!!

רץ אחרי ה' כסוס שרץ בין בצעי המים... וכל אלו שהיו גרים סמוך לבית אל... במקום ללכת לעגל הנגיש והקרוב... העדיפו לטרור ולרדוף!!!! לרדוף עד דן!!! מה פירוש... יש לנו גנים של אברהם אבינו... יש לנו אנרגיות של נכונות ומסירות... ואנחנו לא מחפשים חיים קלים... אנחנו רוצים להתבטא... רוצים ללכת רחוק... רוצים לרדוף עד דן!!! כמו אברהם רחימא... כאן תשש כוחו של אברהם אבינו!!! הוא ראה את הבנים שלו לוקחים את הגנים שלו... את העוצמות של אהבת ה' והמסירות אין קץ... ואת זה עצמו הם לוקחים... לאן?? לעבודה זרה!!! אוי אוי... כאן תשש כוחו... הוא נעצר!!! סטופ! אני לא ממשך... די בני... מעכשיו אני עצלן... לפחות תעצרו פה!! אם אברהם היה ממשיך לרוץ עוד יותר רחוק... הבנים שלו היו לוקחים את הריצה הזו לעוד מאתיים ק"מ אחרי דן...

ישמעאל הוא הבן של אברהם אבינו!!! ישמעאל לקח מאברהם אבינו את הנכונות אין קץ... את האהבה וההתמסרות ללא ליאות וללא גבול... **דא עקא שישמעאל לקח את זה לאן שהוא!!! שהוא רוצה!!!**

והנה זה!!! המנהרה האדירה הזו... העוצמות העזות האלו שמתגלות בימים אלו בעזה בכל יום נוסף שעובר... זה... זה גנים מובהקים של אברהם אבינו... רק בנים של אברהם אבינו מסוגלים להיות כזו פצצה מתקתקת של אנרגיה אינוסופית ל-מה שהם מאמינים... ופה אני מגיע ו... ויש לי חלישות הדעת!!! סו"ס גם אני בן של אברהם אבינו!!! גם אני קבלתי את הגנים העוצמתיים האלו... אז איפה הם? איפה המנהרה שלי?? איפה ההתמסרות האין קץ שלי?? איפה היא מתבטאת??

אתה מבין את השאלה שלי?? אם הבנים של אברהם אבינו מסוגלים לגלות כזו נכונות ולמרות שיש להם עגל מתחת האף... פה בבית אל... הם מוכנים לטרור ולרדוף עד דן אי שם בחרמון כדי לבטאות את החביבות והנכונות שלהם לעגל זהב שעשה ירבעם בן... אז איפה הרדיפה שלי?? הרי גם אני בן של אברהם אבינו... אז למה אני פחות מתלהב?? למה רק הבנים הפושעים של אברהם אבינו יודעים לבנות מנהרות ולרדוף עד דן... למה כשזה מגיע אלי... שאני כן הולך בדרך הנכונה של אברהם אבינו... ואני מתפלל כל יום שחרית שתיקן אברהם אבינו... למה אצלי זה נראה הרבה יותר עייף?? למה יש לי הרבה יותר כבדות?? גם אני משתוקק לחפור מנהרות באמיתה של תורה... אבל אני לא מרגיש את האימביציה הזו...

והתשובה היא ברורה מאוד:

עם כל הכבוד לאהבה והמסירות אין קץ שאברהם אבינו מוכן לתת לה'... כל זה עדיין לא מספיק!!! הרגע הגדול והמכונן ביותר של האומה היהודית היה ב... במעמד עקידת יצחק!!! הזוהר הקדוש מגלה לנו שלעקידת יצחק הייתה משמעות עמוקה מעבר למה שאנחנו חושבים... אנחנו יודעים שלאברהם היה ניסיון מאוד מאוד לעקוד את הבן שלו... וזהו... אבל הזוה"ק מגלה שמסתתר פה משהו עמוק מעבר לזה!!

לשמעו... אנחנו לא מוכנים לשמוע בקול ה' אלא רק להשמיע לו מה החלטנו לתת לו עם כל הלב... והיחידים שהסכימו ללא בברית של נעשה **ונשמע** זה כלל ישראל!!! ולכן אנחנו עם הנבחר!!! ולכן אל אקצא שייך לנו!!! לא בגלל שכבשנו את זה אלא בגלל ששם אברהם עקד את מי שהסכים להיות קשור ונעקד!!! בית המקדש שייך למי שמוכן לקשור את עצמו לרצון ה' ולעבוד את ה' עם קשר!!! עם קשר עין למה שה' רוצה!!! ולא כמו ישמעאל שעושה מה שהוא רוצה ומדביק את היצרים האפלים שלו על רצון האלוקים...

אבל כאן!!! כאן מגיע החשבון הנפש הנוקב מאין כמותו...

האם אני באמת עומד בתנאים האלו???

עד כמה אני באמת מוכן לתת לה' לקבוע לי מה הוא רוצה... עד כמה אני מוכן להיות "שמעיה"!!! לשמוע בקול ה'??? זה חשבון נפש נוקב!!! שכל אחד מאיתנו חייב מידי פעם לרענן ולשאול את עצמו: האם אני עושה מה שה' רוצה או שאני החלטתי לו מה הוא רוצה...?? האם אני ערני ומוכן וערוך לשמוע שה' רוצה ממני משהו אחר ממה שהייתי בטוח שהוא רוצה? האם אני בשל נפשית להקשיב לה' או שאני עוד איזה ישמעאלי שהאיד שנצמדתי לערך תורני שהכי הצליח לרגש אותי ומשם אני חופר מנהרות בלי לראות ממטר?? זה חשבון הנפש נוקב מאין כמותו!!! ויש צורך בביקורת זהה!! אסור לי להיות ישמעאל!! אסור לי להיות החתחמור הזה שאוהב את ה' ויורה איתו בלי קשר... כן... צריך לקחת בחשבון אופציה שיש כאלו שאוהבים את ה' אבל בלי קשר... מה פירושו? יכול להיות לך עוייבד ה' שהוא מוכן לעשות הההכלל בשביל ה'... הוא מוכן למות בשביל ה'... אבל סטופ בורא עולם: אל תגיד לי מה!!! אני אחליט!! אל תקשור אותי... אל תכבול אותי לדפוס ערכים שאתה בורא עולם קובע... תן לי להחליט בשבילך מה אתה יתברך רוצה... (אז מילא כשמדובר בחילוני... נו... הוא באמת מנותק מה'... הוא בוחר לעצמו את הערכים שנראים לו הכי יפים ונימוסיים והוא יורה איתם ללא הבחנה... עוזר לקשישים על חשבון כולם... דואג לכלבים על חשבון כולם וכן הלאה... אבל כשמדובר ביהודי עובד ה'!!! שבאמת מעמיד את בורא עולם מול העיניים... כאן-) אני רוצה להגיד לך משפט מאוד מרגיז ומקומם:

גם חמאסניק הוא עובד ה'!!! שמעת?? צורם מאוד לשמוע את זה... אני יודע שזה מעצבן, ואני חוזר ומעצבן... חמאסניק זה עוייבד!!! הוא דתי!!! וזה לא משחק כמו שכל החרדים חושבים... זה אמיתי לגמרי... ואם לא נחמד לך לשמוע את זה... אז אל תתעצבן עלי!!! במקום להתעצבן שב בין לבין עצמך ותנסה להבין מה ההבדל בין עבודת ה' נוסח חמאס לעבודת ה' נוסח יהודי... (החילוני רגוע בקטע הזה... הוא יודע מה ההבדל שחמאסניק הוא דוס ואני חילוני אבל-) אני החרדי... אני מוכרח להסביר לעצמי במה אני שונה מחמאסניק... וההבדל הוא אחד ויחיד ואין יחידות כמוהו: יהודי הוא קשור!!! מוכתב!!! שפוט של רצון התורה!!! וחמאסניק לא... אף אחד מאיתנו לא רוצה להיות חמאסניק... ראה הוזהרת...

המקלדת שלי כמעט נשברת מרוב התלהבות!! כן... מתברר שגם אני יודע לחפור מנהרות... הישיבוחרים שלנו... רק תשכנע אותם שזה רצון ה'... תוך כמה שנים אני מארגן לך מנהרה ממודיעין עילית עד נעלין!!! עליל!!! אז זהו שלא!!! בשביל זה סבא שלי נעקד!!! נקשר ע"ג המזבח!!!

בשביל שעבודת ה' שלי תהיה עם קשר... צריך שזה יהיה קשור!!!

אני הרבה פחות שהאיד מהערבי... אני הרבה פחות משולהב ממנו... כי הוא אוהב את ה' בלי קשר... ואני זוכה להיות ישראל וישורון!!! לעשות את הישר בעיני- ה'!! וה' מוותר בחפץ לב על האהבה המרושעת של הבני דודים הסוררים שנשארו להם עם החמור בלי קשר...

כולנו יודעים מי זה דוד המלך... כולנו יודעים גם מי זה הבן שלו שלמה המלך... ואז מגיע הנכד ששמו רחבעם המלך!!! שמעת משהו על רחבעם?? ידוע לך משהו מיוחד על רחבעם?? שום דבר!!

אבל!!! יש דבר אחד ויחיד שאנחנו כן יודעים עליו!!! שבימיו נחלקה מלכות בית דוד... הסיפור היה ככה: רחבעם הוא המלך הרשמי של ישראל תחת שלמה המלך... והנה... יום אחד מגיע אזרח מן השורה ששמו ירבעם בן נבט ופורץ במרד... ולוקח איתו את עשרת השבטים ומשאיר לרחבעם רק שתי שבטים... **מה הכי טבעי והכי מתבקש??** שרחבעם יוצא נגדו במלחמת חרמה!!! ואכן רחבעם מתארגן... מגייס 180.000 בחור ויוצאים!!! הם כבר יוצאים... ולפתע!!! מגיע שמעיה הנביא... נעמד מול 180.000 בחור ואומר להם: **כה אמר ה' לא תעלו ולא תלחמו עם אחיכם, שובו איש לביתו כי מאתי נהיה הדבר הזה...** וישמעו את דברי ה' וישבו מלכת אל ירבעם!!! אתה שומע?? רחבעם פשוט מקפל ציוד וחוזר הבייתה!! ללא אומר ודברים!! מה יש? **שמעיה!!!** שמעיה הנביא אומר שה' רוצה שנחזור הבייתה... אז **שומעים** בקול ה'!!! בזה מסתכם קורות חייו של רחבעם!! וזה הכל! ואין צורך ביותר. כי זה כל היהדות!

אם יש הבדל בין יהודי לחמאסניק זה זה!!! **לשמעו** בקול ה'!!!

וכעת יש לי חידה: תן ניחוש מה יכול להיות יותר קשה ומפוך מלחפור מנהרה באורך 4 ק"מ?? נו... תן ניחוש מה יכול להיות יותר קשה??

לא!!! לא לחפור מנהרה של 4 ק"מ... לא לחפור זה הרבה יותר קשה מלחפור... ומה הראיה הכי פשוטה?? תאר לעצמך שבאמצע שסינואר ומרעהו ופיכול שר צבאו חופרים מנהרה נגד הכיבוש הציוני... ופתאום מגיע אליהם שמעיה הנביא ואומר להם: לא!! תחזרו לעזה... מאיתי היה הדבר הזה, ואני מעוניין שאל אקצא יהיה שייך לכיבוש הציוני... הם היו שומעים בקולו?? חה חה חה... בחיים לא!!! שבורא עולם יגיד לנו מה הוא רוצה?? נפלת על הראש?? אנחנו מחליטים לו!!!

ותסלח לי הם צודקים!!! הישמעאליים אף פעם לא התחייבו לבורא עולם שהם ישמעו בקולו... כבר אז ש"הופיע מהר פארן" וה' הציע להם לקבל את התורה... הם הבהירו לו באופן חד משמעי: אנחנו לא מוכנים לנעשה **ונשמע**!!! תחפש מישהו אחר שמוכן

אברהם פונה ליצחק בנו תוך כדי שהוא קשור ואומר לו:

בני היקר... למטה שם בואדי סילוואן... השארתי שם את ישמעאל... גם הוא אוהב את ה'... אבל אותו לא עקדתי!!! הוא לא קשור!! הוא יאהב את ה' בלי קשר... הוא יחליט בשביל בורא עולם מה רצונו... ולשם הוא ינקז את כל האהבת ה' הלא קשורה שלו... אל תתרשם מאהבת ה' של ישמעאל... זה אהבת ה' בלי קשר!!! זה אהבת ה' שלא קשורה!!! זה ישמעאלי שלא מוכן לקשור את עצמו ל-מה שה' באמת רוצה...

וכאן אני שוב חוזר לעצמי!!! מקודם כאבתי וקוננתי: הרי גם אני בן של אברהם אבינו!!! אז איפה המנהרות שלי? איפה ההתמסרות שלי?? מה מתברר? נכון!!! גם אני בן של אברהם אבינו!!! אבל לי יש עוד משהו שאת זה אין לישמעאליים... אני גם בן של יצחק אבינו!!!

יש לי אהבת ה'... אבל היא קשורה!!! היא כבולה וקשורה ל-מה שה' רוצה... ונכון!! יש לזה מחיר... זה שאהבת ה' שלי קשורה... זה בהחלט כובל אותה... אני פחות אנרגטי... פחות שהאיד... אין לי את האנרגיות המטורפות של ישמעאל... כי אני קשור!!! האהבת ה' שלי מסוייגת!!! היא צריכה להיות מותאמת ל-מה שה' רוצה!! וזה קצת מייבש אותי...

אתה יודע מה... בא נשתעשע בדימוינו... תאר לעצמך שלא היה תורה... הצוואר שלי לא היה קשור לעמוד שנקרא עמוד התורה... תאר לעצמך שאלוקים היה נותן ליהודים מרווח נשימה... קדימה... תעשו בשבילי...

אוה אוה... אל תשאל... איזה צחוקים היה הולך!!! אני הייתי איש דת... הייתי כל יום שיש מגיע למסגד וצורררר... הייתי חופר מנהרות... ממממזה מנהרות... (יש לי פה בחיפה כמה בתי חולים... אני כבר הודעתי באיזה פניה אני מתכנן להחביא נשק) הייתי פותח ישיבה... חברה טרוריסטים... הייתי מאמן אותם על נשק חי... והיינו יוצאים לביצועים!!! אני מבטיח לך שככככולם היו קמים לשחרית... היינו מחסלים את כככככולם... היה מצב... באמצע היום היינו דופקים את הראש באדמה לא חמש פעמים אלא 19 פעמים... רק תן לי חופש פעולה... אל תדביק אותי לשולחן ערוך... רק אל תצמיד אותי לאמיתה של תורה... רק אל תקשור אותי ותכבול אותי!!!

אליכם ראשי הישיבות... אני פונה אליכם בקריאה נרגשת... שמעתי שיש בחורים שלא מספיק לומדים... ישנים... גוררים רגלים... אני לוקח אחריות ומבטיח לכם שאף בחור לא ישאר במיטה!! אני עושה אותם עוייבדים חבבבל על הזמן... רק בקשה אחת!!! תנו לי להחליט לבד מה בורא עולם רוצה... תנו לי חופש פעולה... אל תכריחו אותי להיות מתואם עם הספר תורה והשולחן ערוך... תנו לי לעצב לבד ולהחליט מה ה' רוצה... אם אתם מאשרים לי את הסעיף הבודד הזה!! אני מתחייב שכל בחורי הישיבות ללא יוצא מן הכלל נהיים צול"ם אבל מממזה... מתאבדים... אנחנו נחפור מנהרות... נהרוג אנשים... יהיה פה אאאש... חברה...



ארבעת המשפחות הלא קשורות בעליל... ועולות בצוותא ירושליימה!!!

החגיגה הייתה מושלמת... ארבעת המשפחות עלו ירושליימה בחדווה בשמחה... באהבה אחווה שלום וריעות... לא גומרים לצחוק על העיתוי ועל הסיטואציה... ר' פייביש העגלון הותיק של העירייה שעושה שירות הסעות ספיישל יחידות לעליה למקדש במחיר כפול תמורת התחייבות לאחריות טהרה לאורך כל הנסיעה!!! (כלומר: שר' פייביש מוודא מראש את זהות הנוסעים ומצבם שכולם טהורים, שאין שם איזה זב שסטמא את כל הכרכרה בהיסטוריה) ר' פייביש קיבל את הזמנת הנסיעה ובדק שוב ושוב את המרקם של ארבעת המשפחות הלא קשורות שהחליטו לעלות יחד לירושלים... ר' פייביש לא הצליח לפענח מה הקשר ביניהם... בדרך כלל הוא מצליח לנחש!!! (ר' פייביש הותיק ומנוסה יודע בדרך כלל לזהות לפי אופי האנשים לאן פניהם מועדות... הוא מזהה לפי הפנים האם הבן אדם נוסע להקריב חטאת או תודה... גם כשמספחה שליחה עולה ר' פייביש יודע לזהות האם הם עולים בשביל לריב על הירושה אצל הדייני גזרות שבירושלים או שהם עולים לזבח משפחה) אבל הפעם זו חידה סתומה!!! מדובר פה בארבע משפחות לא קשורות בעליל!!! ר' זלמן יהודי מבוגר... מנקי הדעת שבעיר... הוא ושתי הנכדים... זה משפחה אחת!!! ואילו המשפחה השנייה שנוסעת יחד עם ר' זלמן... זה ר' יצחק הלוי ושמונת ילדיו השובבים... כולם ביחד מצטופפים וזה ביחד עם ר' זלמן הישיש... מה הקשר?? (בפרט שעד כמה שזכור לי... לר' יצחק נולד בת לפני חודש וחצי! ואם הוא רוצה להקריב קרבן יולדת יש לו עוד זמן... כמעט עוד חודש...) והמשפחה השלישית זה חפוט העבד לשעבר!!! שעד לפני עשר שנים הוא היה העבד כנעני המסור של ר' זונדל ע"ה... ורגעים ספורים לפני שר' זונדל נפטר הוא הצביע על חפוט והודיע: **הרי אתה לעצמך!!!** ובמילים הספורות האלו הוא יצא לחירות... ואח"כ הוא התחתן כאן עם בתיה הגיורת המצרית... (ונולדו להם שלושה ילדים שאמנם אסורים לבא בקהל בחיובי עשה אבל לכה"פ הילדים שלהם כבר יוכלו לבא בקהל...) עכ"פ זו המשפחה השלישית שעולה פה איתנו!!! ואילו המשפחה הרביעית זה לא פחות ולא יותר העם הארץ המיתולוגי של השכונה!!! יניב ורעייתו, ושלושת ילדיו גיא תומר וכנרת... וזה נראה שארבעת המשפחות האלו הם נוסעים ביחד!!! תעשה משהו!!! ר' פייביש כל הדרך היה מוהררה... מה זה המרקם המשונה הזה? מה הקשר ביניהם? ר' זלמן הישיש מצד אחד... ר' יצחק הלוי מצד שני... חפוט הגר מצד השלישי... ויניב וגיא... הם ביחד!!!

בשלב מסוים ר' פייביש לא הצליח להסתיר את סקרנותו ושאל אותם בלבביות... רגע... אתם קרובי משפחה?? או אי... הילדים של ר' יצחק הלוי ענו במקלה וכמעט בצעקה: **אז מה אתם בכל זאת קשורים?**

יניב חיך ראשון והצביע על העגל!!! אתה רואה אותו?? הוא החתן!!! הוא המכנה המשותף בין כולנו... בקיצור: מה מתברר?? של-יניב שלנו יש רפת!!! ויניב... ה' יעזור לו... הוא עוד יתחזק... אל תדאג!!! יום יבא והוא עוד יהיה חבר שאוכל חולין בטהרה... אבל כעת הוא עדיין אוהז רחוק... ו... וכנראה שהסיפור הוא!!! (את זה אני אומר בהשערה... אני מספר לך רק בגלל שאתה לא מכיר אותו) נולד לו עגל בכור ומהרגע הראשון לא היה לו סבלנות אליו... לא התחשק לו להאכיל אותו ולפסם אותו ואח"כ עוד לתת אותו לכהן... והוא רצה בכל מחיר להתפטר ממנו... חיכה בכיליון עיניים שיפול בו מום!!! אבל מה לעשות שהבכור הזה היה עקשן!!! זהיר!!! עדין!!! לא מופרע... לא משתולל... ותכל'ס הוא תקוע ליניב כמו קוץ... ויניב כמעט מתחנן לפניו... יאלה... תשבור איזה רגל וניתן אותך לכהן ונסיים איתך... ותכל'ס... יום אחד נמאס ליניב... והוא החליט להשאיר לילה אחד את הרפת פתוחה!!! ככה העגל כנראה יצא החוצה... ובלילה לא רואים... הוא יכול באיזושהי תעלה ונשחרר אותו לכהן... ואכן!!! הרפת נשארה פתוחה... ואכן יצא עגל אחד החוצה!!! אבל למרבה המזל... דווקא העגל הבכור נשאר בפנים... ואילו עגל אחר יצא... יניב סגיע בבוקר... הוא לא הספיק להגיע לרפת וכבר הגיע לו עדכון!!! ההלו... העגל שלך נגח!!! את מי??

את שור פסולי המוקדשין של ר' זלמן!!! אוי אוי... יניב תפס את הראש... בדיוק מה שלא צריך קרה... העגל הזה הוא העגל האידיאלי שלי!!! בדיוק הוא נגח!!! נו... עכשיו צריך לשלם חצי נזק לר' זלמן...

עוד באותו יום יניב הוזמן לבית דין יחד עם העגל... ב"ד הודיעו לו: תשמע!!! העגל שלך "לא לומד"! אנחנו מעידים כך בפעם הראשונה שהעגל שלך נגח!!! לבנתיים השמאי של ב"ד הוזעק לזירת התאונה... בדק את שור פסולי המוקדשין של ר' זלמן... נו... מדובר בנזק לא גדול! בסה"כ היה שווה 100 זוז... (כמובן שאין הנבילה יפה כלום כי נבלת שור פסולי המוקדשין אי אתה רשאי להאכילה לכלבים... תזבח ואכלת כתיב...) אז חצי נזק זה חמישים!!! השמאי במקביל הספיק גם לשום את העגל של יניב... וממש החמיא לו!!! תקשיב: העגל הזה ממש משובח!!! העגל הזה שווה כעת 300 זוז!!! זאת אומרת: מתוך ה-300 זוז שהעגל הזה שווה!! יש לר' זלמן זכות ב-50 זוז... בקיצור: שישית מהעגל הזה שייך לר' זלמן... יניב ביקש את סליחתו של ר' זלמן... הם סיכמו ש... שנסתדר... אין לי כעת 50 זוז מזומנים לשלם לך... לבנתיים נשאיר את זה ככה... העגל הזה שייך לשינוי!!! יש 250 זוז בעגל הזה!! ולך יש 50 זוז בעגל!!!

אבל מתברר שהעגל של יניב כנראה קיבל השראה מיוחדת... סו"ס הוא זכה היום להיכנס לבית דין... לא כל עגל זוכה לראות את השכינה שחופפת מעל ראשי הסנהדרין... העגל של יניב קיבל התעוררות מיוחדת ועוד באותו יום שוב נשמעו סירנות!!! מה קרה?? שוב!!! שוב העגל של יניב... מה קרה עכשיו?? עכשיו הוא נגח את הפרה היחידה!!! הפרה היחידה של ר' יצחק הלוי... אוי אוי... לר' יצחק הלוי יש שמונה ילדים... 'ולרש אין כל כי אם' פרה אחת בודדת!! שמהחלב שלה כל הילדים שלו צריכים להתחלק מידי בוקר... והעגל המופרע של יניב נגח בה בעוצמה והיא מתה במקום!!! אוי אוי... איזה בכיות היו שם... כל הילדים של ר' יצחק מררו בבכי... ושוב זכה העגל של יניב ויניב יחד איתו לחזות פני השכינה בבית דין!!! בית דין העידו שוב ביניב... שים לב: זו הפעם השנייה שהעגל שלך נוגח!! שוב השמאי נשלח בזריזות לשום את הנבילה... והפעם התברר שהפרה של ר' יצחק הייתה שווה מאתיים חמישים זוז!! הנבילה שווה חמישים... זאת אומרת: הנזק זה מאתיים!! וחצי נזק זה מאה!! שורה תחתונה: לר' יצחק מגיע כעת מאה זוז מתוך העגל של... של... של מי?? של יניב ? ! ? לא מדויק!!! שכחתם... אבל ליניב שלנו יש כבר שותף... קוראים לו ר' זלמן!!! השור של יניב ור' זלמן נגח את הפרה של ר' יצחק... כעת יש פה ממש חלוקה נהדרת: יש לנו עגל ששווה 300 זוז!! חמישים שייך לר' זלמן! מאה שייך לר' יצחק... מה נשאר ליניב? 150 זוז!!! יניב יצא מבית הדין נבוך... הוא פנה לר' יצחק... אני ממש מתנצל על הנזק העגום... אני אשלם לך 150 זוז בהקדם האפשרי!!! אבל רגע... בעצם!! בעצם אני מבין שהפרה הזו טיפיקה לכם כל בוקר חלב... אז בא נעשה עסק- הציע יניב... במקום שאני אשלם לך 100 זוז ו... ומה תוכל לעשות איתם? אי אפשר לקנות פרה במאה זוז... בא נעשה עסק... יש לי רפת! יש לי שם פרות!!! וכל יום תשלח ילד ויחלבו את הפרה וכל יום נוריד מהתשלום זוז אחד!! בקיצור: אתה מסודר עם חלב למאה ימים הקרובים... ר' יצחק התלהב מהרעיון... מצוין... יצאנו לדרך... ר' יצחק חוזר הבייתה... ומספר לאשתו בהתלהבות... אל תדאגי... אנחנו מסודרים עם חלב למאה ימים הקרובים!!! יש לציין שאשתו של ר' יצחק ממש לא התלהבה... אתה אופטימי... אתה נותן לעגל של יניב עוד מאה ימים לחיות?? נחיה ונראה... אני נותנת לו בקושי שבעו! ר' יצחק פתאום תפס את הראש... ההמשך יבא א"ה...

יש סיכוי!!! אם רק תהיה מודעות--

יש סיכוי!!!

בשבת האחרונה הייתי בירושלים!! וביקשו ממני לדבר בבית כנסת לאחר קבלת שבת... התחלתי לדבר!! רק אמרתי שני משפטים... רק הכרתי את עוזה... ולפתע!!! אזעקה עולה ויורדת... אבאלע... נבהלתי עד עמקי נשמות... שקשקתי כולי... (ס"ס אני צפוני... אני לא רגיל לאזעקות) אחרי עשרים שניות של פחד!!! לפתע נעמד יהודי מבוגר... וביקש ממני האם כבוד הרב יכול להמשיך לדבר ? ! ? עניתי לו בקול רועד מפחד: בטח... אני רוצה לללדבר... השאלה היא האם אני ממססוגגל... אחרי התפילה מישוה נגש אלי ושאל אותי: למה פחדת?? מה העניין לפחד?? מה העניין לפחד? מה יעזור לו לפחד? מה כ"כ מפחיד...?

עניתי לו בחזרה בשאלה: אתה שואל מה כ"כ מפחיד???

אני גם שואל: מה כ"כ מפחיד להודות שאני מ פ ח ד

??
כן... אדוני... אני מפפפחד!! נעים להכיר את הדרשן המהולל שלכם... דרשן פחדן!!! זה הנס שלי... אני לפחות לא מפחד להודות שאני מפחד! אני מפחד מטילים... מפחד מערבים... אבל יש דבר אחד שאני לא מפחד!! לא מפחד להודות שאני מפחד!! ואני חושב שזו מתנה משמים!! ואני מעניק לך אותה!!!

על אותו משקל: כמה התקשרו אלי ואמרו לי שהם מצאו סתירה בגיליון אז נדברו... במוצאי שמחת תורה כתבתי מאמר מאוד קשוח שלא כדאי לשמוע את קוי המידע... ואחרי חודש וחצי הזכרתי בין בתרי הדברים שאני נופל בזה ושומע את קוי המידע... אז תחליט: אתה שומע קוי מידע או לא? ? או שוב!! זה הנס שלי!! אני לפחות לא מפחד להודות!! ולכן מידי פעם חשוב לי להבהיר ולשנן: גיליון זה נכתב נטו **מזירת ההתמודדות!!** הגיליון הזה לא נכתב מרום המדרגה!! אלא **מתנאי השטח**... כשכתבתי שיש עניין שלא לשמוע את קוי המידע... הדגשתי שזה התמודדות בשבילי... זה לא קל לי!! ובשביל זה אני פה... להשתדל... להתמודד... שבוע אחד זה הצליח ושבועיים זה לא הצליח ואני ממשיך להיות פה!! ממשיך להתמודד!!! וממשיך לכתוב את הגיליון הזה היישר מזירת ההתמודדות!!
אני בסה"כ משתף את הקורא שמודעה עם המקום שבו אני נמצא... ואנחנו צועדים יחד את הכברת דרך של העבודה...

ומהמקום הזה אני משווק את הספר שלי וימאן עם כל הלב!! ולמה?? כי אני לשם שינוי לא כותב את זה מרום המדרגה... אני לא הדמות המרוכמת שניצבת בחלון מול בחור ישיבה ברגעים הקשים כיעקב אבינו בשעתו... לא!! הלוואי והייתי אוהז שם... אבל לא!!! בשביל זה יש לנו קדושי עליון ומצוקי ארץ כמו הבית ישראל והסטייפלר ושיבדחט"א שבאמת אחוז במעלות קדושים ומהגובה הזה הם היכו על קדקדם של הצעירים ואמרו להם גדל... אני עדיין לא שם!!! הספר שלי נכתב היישר מהזירה!!! מזירת השטח!!! מזירת ההתמודדות!! אני הטיפש שלא מתבייש להודות שגם אני מתמודד ואני פה בסה"כ בשביל לשתף את החברים שלי בהתמודדות משותפת ולצעוד יחד קדימה... ואדרבה!! דווקא זה מעניק לנו סיכוי גבוה ביותר לעשות כברת דרך רוחנית ולהגיע רחוק... כי זה מטופל!! לא מוונח!! לא מטויח!!! זכור: מי שמטיח מנהרת טרור וסותם אותה עם סיליקון... התוצאה היא--- עיין ערך המלחמה בשבועות אלו... בא נצעד יחד... נגמול יחד מקוי נייעס... נעבוד על אמונה ובטחון ביחד... ונפתח יחד שרירים רוחניים ואמתניים להילחם את מלחמת הקדושה בדור זה... ביחד!!! ביחד נמליך את ה'!!!

מאמר מיוחד מוקדש לצום עשרה בטבת...

כידוע: צום עשרה בטבת הוא מהצומות החמורים ביותר!! עד כדי כך ש-לו יצוייר שהוא חל בשבת הוא היה דוחה שבת כי יש בו דין של "צצם היום הזה סמך מלך בבל!!" כל מקום שכתוב "צצם היום הזה" הוא דבר ש"לא סובל דיחוי!!" בקיצור: צום עשרה בטבת **לא סובל דיחוי!!** ולמה?? כי הוא **את חלת א**!!!! אתחלתא דפורענותא!! והיות ואז זה התחיל!! אם כך, אז!! אז זה קרה למעשה!! כי מתי זה **נמרה??** זה כבר פחות רלוונטי... אין הרבה הבדל בין היום שבו נחרב ביהמ"ק לבין היום אחד שאחרי... כי סו"ס בשניהם הבית היה כבר חרוב... לכן כש"ט באב יצא בשבת מקסימום נדחה את זה למוצאי שבת... כי החורבן לא בורה... המציאות המרה פה!! כבר אלפיים שנה זו עובדה מוגמרת... זה דווקא סובל דיחוי... **אבל ההתחלה?? היום שבו הכל התחיל ? !** זה משהו ש-כן בורה!! כי היום שבו הפורענות התחילה... אם היינו ניגשים לזה בהיסטריה המתבקשת ומבינים שמהו נורא מתחיל פה והיינו עוצרים את זה בקנאות מתוך הבנה שההללו... הנורא מכל מתחיל פה!! אם היינו ניגשים בכזו רצינות על ההתחלה אפשר היה למנוע את הסוף המר... רק מה?? כנראה שכשזה התחיל... לא היינו מספיק היסטריים... כנראה שהיו דברים אחרים "יותר חשובים" על הפרק... מי יודע... אולי המצור התחיל בכלל בשבת ואז אמרנו... עזוב... בא נחכה למוצאי שבת... ועד שהגיע יום ראשון כבר היו הפתעות אחרות שהעסיקו אותנו וככה הפורענות התחילה והשתלבה בנוף באלגנטיות... **ועל הטעות הזו אסור לנו לחזור!!** ולכן מידי שנה את עשרה בטבת יותר לא דוחים!! את הזיהוי המוקדם של ההתחלה אסור לדחות!! להבין ולהפנים לדורות שאתחלתא דפורענותא זה משהו **שלא סובל דיחוי!!**

אם נדבר ברוח ימים אלו... המלחמה כעת מעזה לא התחילה עכשיו... כי מי שקצת זוכר... למייעשה הסיפור הזה התחיל לפני תשע וחצי שנים!! למי שזוכר... היה אז סיפור עצוב של מחבל שחטף 3 נערים בני ישיבה בצומת הגוש... וזה גרר את מדינת ישראל למבצע צבאי בעזה!! שים לב: מבצע!!! **לא מלחמה!!** ואז!!! תוך כדי ה"סב" בעזה התגלו עשרות מנהרות שנחפרו... והתברר בצורה ברורה שהייתה פה תכנית זדונית לעשות פיגוע המוני בר"ה... שאז יכנסו אלפי מחבלים לשטח א"י וברגע האחרון זה נודע!! ואם אתה זוכר... כולם דיברו בשעתו שזו הייתה השגחה פרטית מיוחדת שכתוצאה מאותו אסון של חטיפת 3 נערים... כתוצאה מזה התגלה תכנית טרור מסוכנת בהיקף הרבה הרבה יותר גדול (שמי כמונו יודעים כעת עד כמה שזה אכן ככה) וסיקלו אותה בזמן!! האם אתה זוכר כזה דבר או שרק אני מדמיי...?? בקיצור: השמידו את כל פירי המנהרות... סתמו אותם עם סיליקון (כמו כלי חרס בצמיד פתיל) וזהו!! אכן בזכות זה באותו ראש השנה באמת לא קרה כלום!! כל עם ישראל אכלו תפוח בדבש... שנה מתוקה... אה... ברוך ה'... אבל!! מאז הסיפוק הלחוף תישע שנים שקיבטו... ומשום מה... למרבה הפתעה!!! מי שחפר את המנהרות הוקדמות חזו וחפר ביישר שאת וביישר מרץ פי עשר מנהרות ו... ואת המשך אני לא צריך לספר לך... את ההמשך אנחנו פוגשים בעזה בלחימה מורכבת ובלתי נגמרת...

האסון האחרון שקרה בשמחת תורה האחרון **קרה אז!!** זה קרה בפירי מנהרות שהתגלו לפני תשע שנים וסתמו אותם עם דבק סלוטפ! זה קרה בתשתיות טרור שנתגלו לפני שנים וטייחו אותם עם סיליקון... ותכל'ס, אם תשים לב... רוב המון העם עסוקים בכשל הנקודתי שקרה בשמחת תורה... שהשומר נרדם בשב בבוקר ואז הגיע טרקטור ופרץ את גדר המערכת... **אז זהו שלא!!** כל מי שקצת מבין עניין יודע שהכשל האיום ונורא זה לא שהשומר נרדם בשנת התשפ"ד... אלא שהשומר נרדם בשנת התשע"ד!! תשע שנים שכולם יודעים שיש בעזה מחבלים שלא נחים רגע אחד ועובדים עם כל המרץ... זה שטייחו את העובדה שמישהו פה חופר וחופר ויום אחד זה יתפוצץ לך בפרצוף... הטיחה הזה... הוא הוא הכשל הגדול ביותר!! עד כאן ברור??

אז נה... התיאור הזה מאוד מאוד מזכיר את היחס בין עשרה בטבת לשבעה עשר בתמוז... י"ז בתמוז זה **יום הפריצה**... ביום הזה הגיע הטרקטור ונבקעה החומה והתחיל הפוגרום שהסתיים בחורבן בית המקדש, אבל חז"ל אומרים לך!! לא!!! הכשל האמיתי זה לא השביעי באוקטובר. **הכשל האמיתי הוא הרבה הרבה זמן לפני כן!!!** כשהתחילו להיות שמשוה פה בעיית ורוחש מתחת לפני השטח... ושם נרדמו!!! אל תשכח את היום הזה!! אל תברח ל"ז בתמוז... אל תברח לתשעה באב... כי שם זה כבר קרה... שם זה כבר היה קמח טחון טחנת... שם זה החבית נפץ בסה"כ התפוצצה... כי היום הקריטי שלא סובל דיחוי זה היתה של ההתחלה!!! שאז!!! אז נרדמנו בשמירת!! (ואם תשים לב: על הכשל הזה הם כבר לא חוזרים!! וזו הסיבה שנלחמם שם בתוקפות ובנחישות ללא הרף!! כי כעת כולם מבינים שהכשל הוא לא נקודתי!! היום מבינים שהכשל הוא לא שמישהו פה הצליח לפרוץ גדר... היום מבינים שהכשל מתחיל אי שם בקו צרעות שנפתח... שכשהחור התחיל היה אפשר בקלי קלות לקחת מקדחה של רופא שיניים ולעשות זידיזי... לנקות יפה ולסתום בצורה מקצועית ויסודית... אבל מה לעשות ששם נרדמנו... והחור העמיק והעמיק עד שהגיע לממדים מפלצתיים... שכעת אין לך מה לעשות אלא לעשות עקרה ומיטוט עם מחירים מאוד מאוד יקרים ועגומים...)

זה המסר של עשרה בטבת!!! הוא מסר חשוב לאין ערוך!!! **ואת המסר הזה כל אחד מאיתנו צריך לקחת איתו למקום שלנו!!** לדעת ולזכור: שכל דבר גרוע שבסוף קרה... הייתה לו התחלה!!! וההתחלה שלו הייתה די מיניורית ולא מדאיגה במיוחד... וזה לא הפריע לו להיות ההתחלה!!! **לצורך העניין בא ניקח את הדוגמא הכי קטנה**... הכי פחות טרגדית... ובכן: בחור יקר: **אני מודיע לך בזאת!!! שלא תגייד שלא אמרתי!!!** כעת יש לפנינו שלוש וחצי חודשים של שגרת חורף מעובר!! **ואני מכין אותך מראש:** יהיו בחורים שיסיימו את זמן חורף בסיפוק אדיר... איזה שטייגן גדול עשיתי... עשיתי סיום על כל המסכת... לא בזבזתי את עצמי... אה... איזה זמן חורף גישמאק!! **ולעומת זאת** יהיו בחורים שיסיימו את הזמן בשן ועין... בהרגשה מזופנת... סמרטוט סחוט... ואתה איכשהו תהיה אחד משיניהם!!! או שתהיה מאלו שיסיימו את הזמן בכ"ט באדר ויסיימו אותו טוב מלאים וגדושים... או שתהיה מאלו שסוף הזמן שלהם התחיל בזמן ב"ט שבט ומכאן היו הלך וחוסר עד אותו יום שהזמן לא נגמר אלא גגגמו... כאפותא!! אז זהו!! שדבר אחד חשוב לי מאוד להגיד לך: מי שבסוף זמן חורף ירגיש עפעפל הפנים... את ההרגשה ה-עפעפל הפנים הוא ירגיש רק בסוף... אבל לסוף הזה יש ההתחלה!!! וההתחלה זה

עכשיו!!!! בימים אלו!! ובהתחלה ההרגשה היא לא כזו זיפתית... לא נורא... ולכן!!! הוא לא עשה מזה עסק על ההתחלה... ולכן זה נגמר ככה... **ואני פה בשביל להגיד לך... ש---**

אם אכפת לך מהסוף --- אל תתן לזה להתחיל!!

תהיה עירני!! תהיה חכם ותזהה **איפה זה מתחיל!!** איפה מתחיל פה הסחבת והגרידת רגלים שבסוף זה יהיה מר... זה יהיה מתסכל ואז יתחשק לך לשבור את כל הכלים... אז אנא ממך: תהיה חכם ותזהה את זה על ההתחלה!! אני לא צריך לספר לך איך זה מתחיל... זה מתחיל על איזה חבורתא פטפטן ש... ש-נו... מה אתה רוצה שאני אעשה... שאני פתאום אעזוב אותו... ומה יהיה איתו? מסכן? זה מתחיל באיזה זליגה בשעות ערב לשעות הקצת... קצת יותר מידי מאוחרות של הלילה... ובינינו... לא נורא... זה עדיין לא הסלמה... זה עדיין לא מצדיק כניסה קרקעית... זה בסה"כ כמה פירי מנהרות... אבל תשאל את מקבלי ההחלטות של מדינת ישראל שטייחו וטייחו... ואת מה שהם לא טיפלו אז בהתחלה בקלי קלות... הם נאלצים כעת לעשות תחת אש ועם חטופים ולאחר מרחץ דמים נוראי ועגום...

זה נקרא להיות חכם בזמן הנכון!!! אתה לא רוצה לסיים את זמן חורף עם שפתיים מלווחות מהצטברות של 4 קילו גרעיני אבטיח...?? לא בא לך... תסכים איתי... **אז בבקשה... היום הזה מתחיל עכשיו!!!** תערור ראשים... את כל אלו שאתה הולך בלאו הכי "לקלל" תגור חרבך ותתחיל "לדקור"!! תערור ראשים האלו ששרפו לך לילות שלמים... ואתה הולך לשנא אותם!! את כל החברים ה'נחמדים' האלו ששרפו לך לילות שלמים... ואתה הולך לשנא אותם שהם הרסו לך את הזמן... תהיה אסרטיבי בזמן הנכון!! תהיה תוקפן עכשיו!! **אני רוצה לספר לך סיפור... שאני מוכרח להקדים ולומר שאני לא אוהב את הסיפור הזה...** כי אני טיפוס רגיש ואני לא אוהב עם סוג האנשים האגרסיביים האלו... אבל יתכן שאדרבה... זה חלק מהחולשה שלי!!! **ובכן:** שמעתי סיפור על מתמיד אחד גדול שישב ולומד ומישהו ניגש אליו והתחיל "לזרום" איתו... אמר לו שלום... ו... והחזיר לו שלום... ואז הוא שאל מה נשמע? והמתמיד ענה לו ברוך ה'... נו... ואיך החיים?? וכו' וכו'... אחרי שתי דקות של דו שיח... פתאום אותו מתמיד קם ממקומו ואמר לו בכעס: **לך מפה!!! תפסיק להפריע לי!!**

לא רוצה לדבר איתך!! אותו אחד נעלב עד עמקי נשמתו (ובינינו... אני גם נעלבתי בשבילו כששמעתי את התיאור האגרסיבי הזה) מה קרה? מה יש? למה אתה צועק? מה עשיתי לך? למה אתה מגרש אותי?? מה פרצת עליך פרץ???

ענה לו אותו מתמיד: תקשיב!! אני כבר הספקתי להכיר אותך... אני כבר יודע לזהות את התהליכים מראש... ואני יודע שברגע שאתה שואל אותי מה נשמע ואני אענה לך ברוך ה'... אח"כ... אתה תשאל אותי ככה ואני אענה לך ככה... ואיכשהו זה יגרר ויגרר... ובהתחלה אני אשתדל להיות נחמד ונימוסי ולזרום איתך... ואז אתה תשרוף לי עוד סדר א'... ועוד סדר ג'... ועוד לילה או ארך לישון מאוחר בגללך ועוד לילה... ואז!!! אחרי שתשרוף לי חודשיים מהחיים... פתאום יעלה לי הדם למוח!!! ואז אני אקום על שתי רגלי האחוריות ואני אתפרץ עליך בעצבים ובצדק ואני אצרח עליך... לא רוצה להיות חבר חדר שלך!! לא רוצה להיות חבורתא שלך!! תפסיק לגרור אותי ולשרוף לי את הזמן!! לך מפה!!! והיות וההתפרצות הזו בלאו הכי תגיע בעוד חודשיים!!! אם ככה- טען אותו מתמיד... חבל!! בא נקצר הליכים... את ההתפרצות שאני בלאו הכי אתפרץ עליך כבר עכשיו... וככה נחסך חודשיים יקרים בחיים

עכשיו: אני חוזר ומדגיש: אני באופן אישי לא אוהב את הסיפור הזה... כי... כי כנראה... כנראה שעשו לי את זה... **אבל מה לעשות שזה נכון!!!** מה לעשות שגם אני המתוק והנחמד והמרצה שלא מסוגל לסיים שיחות עם אנשים... יום אחד קמתי על שתי האחוריות ועשיתי סוף לכל אלו שעד כה נתתי להם למרוח אותי... אז חבל!! אם בלאו הכי אתה תעשה את זה... אז תעשה את זה כבר עכשיו... (אל תשכח: שמדינת ישראל תמיד נזהרה שלא להילחם בעזה... כי היא רצתה להיראות ממלכתית בעיני העולם... נו... אם בסוף היא נאלצה להיות תוקפנית בלאו הכי... לא נותר להם אלא לדפוק את הראש בקיר, למה לא עשינו את זה לפני עשרים שנה???) אז החכמה!! לדעת לזהות את

הסוף על ההתחלה!!! לדעת לגשת בפאניקה על ההתחלה! כנ"ל לגבי תסבוכות של תלותיות... בחור שהספיק לטעום קצת מכוס התרעלה הזו... יודע לזהות על ההתחלה את הסוף המר!! את הניתוק המכאיב של "כפיטורי בפיו ושט" שאתה תאלף לעשות בדרך הקשה... ולדעת לחתוך בזמן! לדעת לעצור את זה באיבו...

כנ"ל בייחס לקוי נייעס ושאר התמכרויות... ישנם דברים שאתה מבין לבד שזה לא יכול להמשיך ככה!!! אני יום אחד אצטרך לקחת את המכשיר הזה לגשר המיתרים ולהחליט או שאני זורק את זה או שאני זורק את עצמי... יגיע היום שאני אהיה חייב להתנתק מזה ויהי מה!! בטוב או שלא בטוב... כעת כל מה שנותר לך זה להחליט כמה זמן למשוך וכמה לדחות את השלב הזה... **הרגע הזה יגיע!! זה ברור!!** השאלה היא כמה זמן לאכול את הלב שזה לא קרה יום אחד לפני כן...

הקיימה המאוחרת הזו בבוקר לא יכולה להמשיך... ברור לך שזה משהו שתצטרך יום אחד לעשות לזה סוף... יום אחד תצטרך לשכור את הבריון של הישיבה שיעיר אותך ויתן לך על כל בוקס שקל!! אז למה אתה מחכה?? אם בלאו הכי תצטרך יום אחד לעמוד על נפשך... אז למה לא תעשה את זה כבר עכשיו... **זה עשרה בטבת!!!** (אנב: סתם ככה לשבר את האוזן: יש כלל ברזל באורך מלחמות ההסטוריות!!! לא מתחילים מלחמה בחורף!! בחיים לא!! יש בתנ"ך תאריך לציאה למלחמות... אמצא סיון... "לעת צאת המלכים"- להתגרות זה בזה... זה כן יש בחורף!! אתחלתא!! מה שנקרא "הקש בגג"!!! בחורף מתחילים צמרו... מתחילים טפטפים... מעבירים רמזים... אז יש סיכוי... אז יש מקום לשיח... אז מגיע ירמיהו הנביא ומתנבא בשם ה' להיכנע... לשוב בתשובה והכל יסתדר... אבל מה לעשות שאז אף אחד לא התייחס... כי... סו"ס מדובר בחורף... ואף אחד לא באמת מתכוין ברצינות להתחיל להילחם עכשיו... ואתם צודקים באיסטרטגיה... עכשיו באמת זה לא יקרה... אבל כשזה יקרה בעוד שלוש וחצי שנים... תדעו לכם שזה התחיל עכשיו! לכן "בטבת זה יום שמייצב אתחלתא דפורענותא!")

פרשת ויגש

המאור שבתורה

הפטרה "ויהי דבר"

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת יא' טבת התשפ"ד

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
17:15	17:48	17:43	17:48
16:23	17:15	17:13	17:16
16:22	17:44	17:13	17:16
16:21	17:43	17:13	17:16
16:24	17:48	17:16	16:24

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן ב"י 050-4194600

כמה גדול כוחה של מצות כבוד הורים!
המצוה הזאת אינה קיימת לעולם.
הבה נחטוף, ננצל את ההזדמנות עד תומה,
ונשתדל בכל כוחנו לקיימה בדקדוק
ובהידור רב.

**ככל שהעתיד
רחוק יותר
כך הוא
נראה
טוב יותר**

לאדם המאמין אין מקרים רחמ"ל
מעצבים את האדם כ"כ כי יתכן גם
להיפוך כי הם מזכירים ומעוררים
לדעת ולהרגיש כי יש עוד עולם
הוא העולם הבא, כי בלי התבוננות
אדם הולך בעולמו וחושב דיילי הוא
לדרי דרין ומסתפק את עצמו בעוה"ז,
כמובן כי אז **אין שמחתו** רק
בהנאות של מדומה והיא מעורבת
בעצבים ובמיקרי הזמן רחמ"ל, וכל
פגעי הזמן הם מצערים ומכאיבים
אותו לפי טבעי האדם, ולאדם
המאמין הוא רואה כל עניינים והם
נותנים לו לדעת ולהבין כי לא
בשביל זאת נברא רק להתענג על ה'
יתברך.

**חסרון הוא לחוש
במעלות עצמך.
מעלה היא לחוש
בחסרונותיך.**

רבנו חיים סנואי אהב מאוד
לחזור על ספורי מעשיותיו וסניגוריו
של הצדיק רבי לוי **יצחק**
מברדיטשוב זיע"א, שנודע
כסניגור גדול לעם ישראל, ולרוב
חשיבותו בשמים בשביל שהיפך
בזכותם של ישראל נקבע לדורות,
שאם אדם נמצא חלילה בעת צרה
או התגברות הדינים, אזי **סגולה**
בדוקה להצלה, להזכיר את שמו
של רבי לוי יצחק מברדיטשוב ומיד
יתמתקו הגבורות והדינים מעליו.
וזה כיון שהצדיק בחייו עלי אדמות
טרח ויגע בעשר אצבעותיו, חפש
ותר בכל זוית ופינה, למצוא **למודי**
וכות ומליצי יושר להרים קרנם
של ישראל בפני אבינו שבשמים.

אני מוחל לך במחילה גמורה בכוחות נפש מופלאים ניחן
רבינו **משה מנדל** זצ"ל. "פעם נכנס למכונת לנסוע למקום פלוני-
מספר נכדו-כשישב סגרתי בשגגה את הדלת על אצבעותיו. בכל
הכוח! כפי הנראה אבדה הכרתו לרגע קט מעוצמת יסוריו, אך מיד
התעורר והתאושש ולא הפליט אנחה קלה מפיו, את כאבי התופת
שהסתערו עליו סבל בדומיה. לאחד שטיפלתי באצבעותיו הפצועות,
התחננתי בפניו שיסלה לי, השיב לי: "אני מוחל לך במחילה
גמורה: ויותר לא הזכיר מעולם את אשר ארע..."

**יש דברים רבים
שבהתחלה נידאים
רעים ותהיה אחריתם
טובה גדולה .**

טעות לאולס חוזרת,

Salz כשהחוק נאמר

לפני העפרון -

סימן שהצמח!

תורה-תכלין אמר
הרה"ק **מאבטא** זיע"א
"כשהייתי אברך, רצה היצר
הרע לטרדני. התחלתי
להתענות כדי להפטר ממנו,
אבל ראיתי שעל ידי
התעניות הרעב מתגבר.
השקעתי את עצמי **בהננת**
סברות הרין על
הגמרא, וכך נפטרתי מן
היצר..."

לענין רחל וישאלנו בת קלרה

כתוב בספרים שהתפילה
צריכה להיות כ"מונה מעות", ללא
גמגום וללא חטיפה.
יש להוסיף: כמו שמונה מעות אין
שינה לפניו כך תהא התפילה.

כיצד לומדים? רבי **יצחק כדורי** זצ"ל החשיב
מאוד את לימוד הקבלה וראה שליחות בהפצתה.
עם זאת, לא פעם התבטא ואמר כי "**ראשית דבר** על האדם
למלא כוסו בש"ס ובפוסקים, ומי שלומד קבלה צריך
להתקדש ולהיטהר".
גם בריאיון מיוחד שנערך עמו, שב והדגיש כי ספר הלימוד
החשוב ביותר ליהודי הוא ה"**שולחן ערוך**", שהוא ספר
הלכה, ולא דווקא ספר ה"זוהר".
אף שהיה **ידעו עצום**, בעל זיכרון נדיר וכוח לימודי בלתי
מצוי, השקיע שעות לימוד רבות מאוד בתורת הנגלה, בלימוד
ש"ס ופוסקים-בבלי וירושלמי.

קריאת פסחשמה

זו הייתה תגלית מרגשת! אחרי ימים ארוכים ולילות שבהם
המעיטו בשינה, **ארבעה גברים** שחפרו כדי למצוא זהב גילו את
האבן הנדירה. הם שברו אותה ולשמחתם הרבה **גילו גוש זהב**. בתקוות מחודשות
ומצב רוח מרומם עמלו הגברים במרץ וגילו שפע זהב. הם החלו לחגוג את עושרם
החדש ואיחלו ברכות איש לרעהו. "סוף סוף עשינו זאת! גילינו זהב! אנחנו עשירים!"
הם קטעו את החגיגה הנלהבת כדי לנסוע לכפר הסמוך ולקנות מצרכים שיסיפיקו להם
להמשך מלאכתם. הם החליטו לא לומר דבר לאחרים על התגלית.
כל אחד מהם עמד בהבטחתו. אולם, כאשר התכוננו לחזור למחנה, ראו כי **כפריים**
אחדים אורזים את חפציהם ומתכוננים לחזור אתם. כעוסים ומאוכזבים פנו איש
לרעהו כדי לברר מי גילה את התגלית. קהל שליווה אותם ענה להם, "איש לא אמר
מלה. ראינו זאת על פניכם."
הבעת הפנים ומעשיו של אדם יכולים לגלות יותר ממה שאומרות מילותיו. **אנשים**
רואים על פניו את גישתו. מעשים ושפת הגוף
מדברים בקול חזק יותר מאשר דיבורים. (העורך)

**לאישה חלק בלימוד התורה של
בעלה, אבל גם בניטול התורה שלו..**

אין זו גבורה לא לבעוס כשהנך לא צודק. הגבורה היא לא לבעוס כשהנך כן צודק

על אף שפרה אדומה חוקה היא, אנו מוצאים טעמים לשבר את האוזן. אבל טעמה **האמיתי** נגלה רק **למשה רבנו**. כשהשיג **שלמה המלך** את טעמי המצוות, סבר כי השיג את טעמים הפנימיים. אבל כשהגיע לפרה אדומה ומצא כי למרות כל חכמתו אין הוא משיג את טעמה הפנימי, הנסתר, **בא למסקנה** שיתכן כי גם במצוות אחרות שהשיג טעמיהן, מצויים טעמים וסודות שעדין נעלמים ממנו. על כן אמר: "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני".

סבור הייתי כי השגתי את כל טעמי התורה, והנה מתברר לי כי "רחוקה ממני". שפרשת פרה אדומה **הוכיחה לו**, מה רב הצפון מידיעתו...

העשיר
מסתכל על
העני
מלמעלה
למטה
בגלל שהעני
מסתכל על
העשיר
מלמטה
למעלה...

פעם אירע, שלבית רבנו **מרדכי שרעבי** זצ"ל נכנסו מספר מקורבים, אשר ראוהו יושב בידיים שלובות וראשו מורכן. אחד מהם **הרהיב עוז** בנפשו ושאלו "מה כבודו עושה?" - "השיבו רבנו - "לומד". הקשה הלה - "וכי כך לומדים, ללא ספר?" ענהו הצדיק בענות חן - "אינני צריך לספר, מלמדים אותי" ... במילים קצרות אלו גילה רבנו טפח קטנטן ממעלתו היתירה, לה זכה בכוח מסירות נפשו ללמוד תורה **בכל מחיר** ובכל מצב. עד כדי כך שזכה להשגות ולגילויים, בהם לימדוהו מילי דאורייתא ממתבתא דרקינא.

לא כל המאושדים חשים עצמם מרוצים, אבל כל המרוצים חשים עצמם מאושדים.

נכנס פעם הרה"ק **"אמרי אמת"** מגור זיע"א לבית המדרש. אמר לקהל: "דעו לכם, כאשר אומרים אנא ה', **נבקעים** שעים ואפשר לפעול ישועות גדולות". כשהגיע השליח צבור ל"אנא ה' הושיעה נא", הרימו כולם את קולם ברעש גדול. לאחר התפילה אמר הרבי: "חשבתי שאשמע קול חזק, וגם קול חלושה לא שמעתי".

תמהו החסידים והרבי הסביר: "אתם חשבתם שהתכונתי ל'אנא ה' הושיעה נא', ואני התכונתי ל'אננה ה' כי אני עבדך'.."

יש ממתין שמגיע לחפצו, וממהר - שיכשל.

לשולחנו של מנהל הגיעו 700 קורות חיים. אמר למזכירתו: קחי את ה- 30 העליונים בערימה ואתם תזמני לראיונות. את השאר תגרסי. נדהמת אמרה: השתגעת? 670 איש - אולי שם נמצאים הטובים ביותר? אז המנהל ענה: **אני לא צריך אנשים בלי מזל...**

משולחן גבוה

דברי תורה מפיי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון רב **ראובן אלבו שליט"א**

אחי יוסף פֶּאֶשֶׁר בָּאִים אַחֵי יוֹסֵף אֶל יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וּמְסַפְּרִים לוֹ: "עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם", מְסַפְּרֵת הַתּוֹרָה שֶׁם (בְּרֵאשִׁית מ"ה, כו): "וַיִּפֹּג לְבוֹ כִּי לֹא הָאֵמִין לָהֶם". יֵשׁ לְהִבִּין, וְכִי יַעֲקֹב אֲבִינוּ חֲשָׁד בְּבָנָיו שֶׁהֵם מְסַפְּרִים לוֹ דְבַר שְׂאִינוּ נְכוּן?

בְּרֵם הַמְשָׁמְעוֹת שֶׁל "יוֹסֵף חַי" אֶצֶל יַעֲקֹב אֲבִינוּ, אֵינָה חַיִּים גְּשָׁמִיִּים, כִּי אִם חַיִּים רוּחָנִיִּים. פֶּאֶשֶׁר בְּנֵי יַעֲקֹב מְסַפְּרִים לְאֲבִיהֶם שִׁיּוֹסֵף מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם, מִיָּד מִתְעוֹרֵר בּוֹ הַחֲשָׁשׁ, שֶׁמָּא יֵרֵד מִמְדַּרְגָּתוֹ הַרוּחָנִית, אִם כֵּן מִבְּחִינַת יַעֲקֹב אֲבִינוּ יוֹסֵף אֵינוֹ "חַי".

רק פֶּאֶשֶׁר מְשַׁכְּנֵיגִים הָאֲחִים אוֹתוֹ כִּי יוֹסֵף נוֹתֵר בְּצַדִּיקוֹתוֹ וּבְקִדְשׁוֹ, אוֹ אִז - "וַתַּחֲי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם".

יעֲקֹב אֲבִינוּ אוֹמֵר בְּפִגְשֵׁתוֹ עִם יוֹסֵף: "אֲמוֹתָה הִפְעֵם אַחֲרַי רְאוּתִי אֵת פְּנֵיךְ כִּי עוֹדֵךְ חַי". הוּא מוֹכֵן לְמוֹת, לְאַחַר שְׁנוֹכַח לְרְאוּת כִּי יוֹסֵף אֵכָן נִשְׂאֵר קְדוֹשׁ וְטָהוֹר. כִּי זוֹ הַמַּעֲלָה הַגְּדוּלָּה שֶׁל הָאָדָם מוֹל בּוֹרָא עוֹלָם, לְהִשְׁאֵר חַי בְּתוֹךְ הַטְּמָאָה.

"וְאֵתֶם הַדְּבָקִים בְּה' אֶלְקֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם"

לְכֹן בְּפִרְשֵׁת שְׁמוֹת חוֹזְרֵת הַתּוֹרָה וּמִדְּגִישָׁהּ כִּי "כָּל נֶפֶשׁ יִצְאֵי יָרֵךְ יַעֲקֹב שְׁבָעִים נֶפֶשׁ" - כְּלָם הָיוּ שְׂוִים בְּמַעֲלָתָם, כָּל בְּנֵי יַעֲקֹב, וְאִף יוֹסֵף וּבְנָיו הָיוּ עִמָּהֶם בְּאוֹתָהּ דְרָגָה, אִף כִּי "יוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרַיִם". הַגֵּם שֶׁלְכַאֲרָה הָיָה מְקוֹם לְחֲשֹׁב כִּי יֵשׁ שְׂנוּי בִּינֵיהֶם, שֶׁהָרִי הָאֲחִים שֶׁהוּוּ כָּל הַשָּׁנִים הִלְלוּ בְּמַחְצֵת יַעֲקֹב אֲבִינוּ, וְקָבְלוּ מִמֶּנּוּ אֵת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁלְמַד בְּבֵית שֶׁם וְעָבַר, וְאֵלּוּ יוֹסֵף הָיָה בְּכָל אוֹתָן שָׁנִים בְּמְקוֹם הַטְּמָאָה, בְּמִצְרַיִם, וְאוּלַי נִדְבַק בּוֹ מִשְׁהוֹ מְטָמְאֵת מִצְרַיִם - עַל זֶה מְסַפְּרֵת הַתּוֹרָה כִּי "כָּל נֶפֶשׁ", כָּל צְאֲצְאֵי יַעֲקֹב אֲבִינוּ, שְׂוִים בְּמַעֲלָתָם וּבְקִדְשָׁתָם.

לְלַמְדָנוּ, כִּי אָדָם הַדְּבָק בְּקִדְשָׁהּ וְעוֹמֵד בְּנִסְיוֹן - זוֹכֵה לְהַדְבֵּק בְּשִׁכְנָהּ, וּמַעֲלָתוֹ גְבוּהָהּ עַד מְאֹד. וְגַם אִם אוּלַי חָסֵר הָיָה לְיוֹסֵף הַצַּדִּיק מִהַלְמוּד שֶׁלְמַד עִם אֲבִיו, מְכַל מְקוֹם עֵצֶם זֶה שֶׁעֹמֵד בְּנִסְיוֹנוֹת הַקְּשִׁים, וְשֹׁמֵר עַל קִדְשׁוֹ וְטָהֲרָתוֹ, הָיָה בְּכַף כְּדֵי לְהַשְׁווֹת אוֹתוֹ בְּמַעֲלָתוֹ לְאֲחָיו, שְׁבִטֵי יָהּ.

שבת שלום לכול בית ישראל

זכרו, נישואים הם גורם מס' 1 לגירושים... מבחינה סטטיסטית, 100% מהגירושים מתחילים בנישואים... אני נישאתי ל"גב צודק", אבל לא ידעתי ששם משפחתה "תמיד"...

פעם הסבו תלמידים בביתו של הגאון רבי **חיים סולוביצ'יק זצ"ל**. לפתע עשה תלמיד תנועה לא זהירה, **המפה נפלה**, ועמה כלי הזכוכית היקרים שעליה. מיד הרגיע הרב את תלמידיו: "אל תדאגו, הכל נותר שלם כשהיה". והסביר: "לא מופת הוא אלא מקבלני מהגאון רבי **חיים מוולוז'ין זצ"ל** שכסף שבא לאדם בנקיון כפים, בטוח מכל רע ולא ינזק כלל, כלים אלו באו **מנסך כשר** ללא חשש, על כן לא נזוקו". "ונעשה לנו שם"

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

הרבי עצר את ידיו של הרופא מי יוכל להעלות עלי כתב מקדושתו המופלגת של **חכם מנחם מנשה זצ"ל** אשר לא ידע חטא מהו, וקדושתו הייתה גבוה מעל גבוה, ומעניין לציין כי לפני עשרות שנים עת אשר קיבל הרבי ארוע מוהי חמור רח"ל, והיה שרוי ללא הכרה יצא לפתע מן חדרו הרופא בבית חולים רמב"ם שם אושפז הרבי, הלה סיפר כי כאשר הוא ערך **בדיקות כלליות** החולה שהיה שרוי בחוסר הכרה לא יכול כמוכון להתנגד.

אולם כאשר ניסה לבדוק את הברכיים וכו' פלג הגוף התחנתן הרי הרבי שהיה מוטל על שולחן הטיפולים הרים במפתיע את ידו **ותפס את ידיו של הרופא** כשהוא עוצר בעדו. בתחילה חשב הרופא כי מדובר ברפלקס חסר חשיבות, אבל כאשר הדבר חזר על עצמו כמה פעמים, הבין כי מדובר במשהו עליו והוא ביקש לברר מה פשר ההתנהלות... שכן היה **טובע בדמו** הנהגת רבנו הקדוש רבי יהודה הנשיא.

על שם מי? יום אחד ביקר הרה"ק **מקובישיני** שהתגורר בארה"ב בביתו של עשיר אחד. הרבי הסביר כי הגיע למען משפחה **הזקוקה לעזרה דחופה**, כיון שהם סובלים מבעיות רפואיות קשות. בעל הבית שהיה נסער מן הביקור, אמר כי הרבי יכול היה להתקשר ולא לטרוח בעצמו, ורק ביקש לדעת לפקודת מי לרשום את הצ'ק. ענה הרב: "כתוב את הצ'ק על שמו של **אחיד העני**"....

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לולויה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעדיה, סעדיה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה איר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיאי, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה **מין הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"אל מול פני הרוח"

הרב אפרים מול ז"ל, יהודי חסיד חב"ד אציל רוח, נולד כבן יחיד להוריו באוקל שלייד בריסל בבליגיה. הוא זכר בדיוק רב את קורות חייו מאז היותו בן ארבע. כך היה מספר ברבים את סיפורו המפעים, ובין פרקי חייו נשבה בעוז הרוח היהודית העוצמתית:

"לאחר שהגרמנים כבשו את צרפת ואת בלגיה, הורי החליטו להגר לשווייץ. דא עקא, מדינה זו לא אפשרה כניסת יהודים לתחומה. הורי התחפשו לזוג צוענים, אך לא ידעו שהמבריק שלהם משתף פעולה עם הגסטאפו. נתפסו. "הוכנסו לחדר גדול, ומא החלה לבכות. אחד הגרמנים אמר לי בצרפתית עילגת לצאת מן החדר. אמא חיבקה אותי ובוריזות טמנה בכיסי שתי תמונות משפחתיות. זו למעשה הייתה הפעם האחרונה שראיתי את ההורים שלי! הניתוק היה פתאומי ביותר..."

"עוד אני עומד וממתין, ולפתע נגשו אלי שני ז'נדרמים צרפתיים שלקחו אותי לבית-רפואה שהוחזק על ידי נזירות. שם שהו ילדים יהודים רבים שהגרמנים שלחו אותם לבית הרפואה הזה מתוך כוונה לשלוח אותם במרוכז למחנה השמדה. הייתי אז בן ארבע וחצי בלבד. הנזירות לקחו אותי לטקסי הפולחן שלהם."

לאחר יומיים של שהות במנזר נשלח פרדי הקטן אל בית היתומים שהוקם עבור פליטים היהודים. "הייתי שם רעב מאד" - סיפר לימים ר' אפרים - "ואני זוכר את עצמי לאחר הסעודות מסתובב בין הצלחות ואוסף קליפות נקניק".
בחורף תש"ג, נלקח פרדי לבית הוריו המאמצים שהיו יהודים צרפתיים. אבי המשפחה, מר ארמס וויל, היה אחראי לספק את המזון למוסדות יהודים בצרפת, וכך מצא אותי בבית היתומים. פרדי נקלט בחמימות בחיקה של המשפחה, הם פינקו אותו והרעיפו עליו אהבה. מאוחר יותר נודע כי שמו היה ברשימותיהם של הקלגסים הגרמנים ששלחו את המיליציה הצרפתית לחפש אחריו.

"יוסף היה תמה בעצמו איך אביו לא ראה ברוח הקודש היכן הוא נמצא, ומשום הכי" מסביר רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו "תיכף שנודע להם, שאל: העוד אבי חי, כלומר יש לו עוד הרוח הקודש ויכול לידע שאני הוא יוסף? והם לא יכלו לענות אותו הטעם מדוע רוח הקודש לא הגידה ליעקב, כי נבהלו מפניו, מפני הבושה שהיו צריכים לומר לו החרם שהחרימו, שלא יגיד אף אחד לאביהם ושתפו הקב"ה עמהם."

לאב המאמץ היה ידיד שעבד במשטרה. בכל פעם, לפני שהתיימרה אקציה, היה מודיע להורים המאמצים, ובאותו לילה היה פרדי נשלח לישון בבית של שכנים בבניין ממול. הרדיפות אחר נפשו של הילד הרך לא פסקו, אך בגלל הידיעות שהעביר אותו וסוטר חרש, הצליחו למלטו בכל פעם. כך עברו ימיו בפחד גדול. "אני זוכר שבכל פעם שנעצרה משאית גרמנית ליד בנין המגורים שלנו, היינו בפחד אימים".

בשלב מאוחר יותר משגברו התנכלויות הגרמנים, בני המשפחה המאמצים החליטו להסתתר בביתה של המוכרת בבית העסק שלהם, נוצרייה אדוקה ממוצא אירי:

"ידעתי שאני יהודי, אבל לא ידעתי את המשמעות של זה. האישה שהחביאה אותי הייתה נוצרייה אדוקה. היא לקחה אותי לכנסייה, ולימדה אותי את מנהגיהם. האווירה השקטה והרצינית, המפחידה משהו, ששררה בכנסייה, זכורה לי היטב. כשהגיע חג המולד, ביקשתי כמקובל מתנות כמו כל הילדים הנוצרים.

"בגיל שש נכנסתי ללמוד בבית הספר הכללי הנוצרי. המורה והמנהלת ידעו שאני יהודי. ככל שהתייחסו אלי יפה, תמיד הרגשתי אווירה זרה. הזהירו אותי שלא לדבר יותר מידי, מחשש שיבולע לי כיהודי. שמי אז היה פרדי מול, שם בעל צילי צרפתי.

"אנכי ארד עמר מצרימה ואנכי אעלך גם עלה" - מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א את דברי המדרש על פסוק זה: "הקב"ה קדוש טהור ופשט ידו בטמאים" - והנה במצרים היו טמאים שנשתקעו בטמאה, והיה מקום לומר שאע"פ שהקב"ה עושה נקמות במצרים, עם כל זה אי אפשר שהקב"ה ישרה שכינתו בישראל, לפי שהם טמאים. ולפיכך הוצרך שהוא בעצמו יהיה פושט ידו בטמאים, כדי להודיע בזה שהטומאה אינה עומדת לפניו יתברך, ואינה מעכבת בידו וממילא נודע שאף שישראל טמאים שכינה עמהם, כדכתיב: השוכן עמם בתוך טומאתם."

פרדי מול התגורר בבית הנוצרים למעלה משנה, כשהוא כמעט שוכח מיהדותו. לאחר המלחמה חזר פרדי לבית הוריו המאמצים. בשלב זה הודיעו ההורים המאמצים לארגון הג'וינט שהם לוקחים לאימוץ ילד יהודי בשם: "פרדי מול", במטרה לברר אם נשארו לו קרובי משפחה בעולם. ואכן, זמן קצר לאחר מכן הגיע לביתם הדוד, אחי האב. פרדי, בראותו את פניו, רץ אליו בהתרגשות: "אבא!" צעק בשמחה, אולם הדוד נאלץ לספר לו כי אין הוא אביו אלא דודו. לאכזבתו של הילד הצעיר לא היה גבול. כמה ימים לאחר מכן הגיעו גם סבתו

שיעור מס' 167 | פר' ויגש תשפ"ד

ודודתו של פרדי. ההורים המאמצים שאלו אותם אם ירצו לקבל אותו בחזרה, אולם פרדי סירב, "היה לי טוב בבית הוריי המאמצים".

מידי פעם נשלח פרדי לבית סבתו שהתגוררה בדרום צרפת, שם, למד להכיר את שפת האידיש והאוכל היהודי האופייני.

"הורי המאמצים אמנם היו יהודים, אבל ליהדות לא הייתה עבורם שום משמעות. הם היו קרובים יותר לנצרות מאשר ליהדות, עד כדי כך, שכשאלוצו היהודים ללכת עם טלאי, התפלאו שכניהם ואמרו להם: "למה לכם טלאי, הרי אינכם יהודים!..." פרדי התבגר והיה לנער. הוא סיים את בית הספר היסודי הנוצרי. עם הזמן החלו פניו לקבל ארשת יהודית מובהקת. לא היה קשה לנחש כי הינו בן לעם היהודי. כך זכה לקריאות "יהודון מלוכלך" וכדומה.

הורי המאמצים, למרות שאהדו את ארץ ישראל ושמוחו עבור נצחונם, היו מתבוללים לגמרי. ארץ ישראל עבורם הייתה מעין גיטו עבור כל אותם היהודים שלא מסוגלים להתערות עם אוכלוסיית העולם הגדול ובחרו באופציה להיות 'עם עצמאי'; "אבל אנחנו צרפתים אמתיים", הגדירו את עצמם בגאווה, היהדות הייתה עבורם דבר משני.

"באותו פרק זמן החלו השאלות להתעורר ביתר שאת, אודות הזהות היהודית, למה היהודים נרדפים תמיד, למה יש אנטישמיות". באותה תקופה פרצה מלחמת אלג'יר. מורדים אלג'יריים מרדו נגד שלטונה של צרפת, ונלחמו למען עצמאותם. "גוייסתי לצבא הצרפתי לתקופה ארוכה. את המחצית הראשונה עשיתי במרכז תובלה במרכז פריז אך את החצי השני עשיתי במדברות אלג'יר.

"בתקופה שלפני הגיוס התעוררה בי הזהות היהודית ביתר שאת, והתחלתי לחפש משהו פנימי. קראתי ספרי יהדות בשפה הצרפתית, ובאחת השבתות עשיתי מעשה נועז ואמיץ עבורי, הלכתי לבית כנסת במרכז פריז. ככל שהוספתי לשמור יותר על מצוות, הורי המאמצים פחות הבינו אותי. באחד הימים למדתי שאסור להחזיק כסף בשבת. בשבת שלאחר מכן ביקשה ממני אימי המאמצת שארד לקנות סיגריות, ואני סירבתי. כשהבינה לסיבת הסיור, פרצה בכבי ובעוקה גם יחד: "השם רוצה שלא ישקרו ולא יגנבו, אבל לא אכפת לו אם תקנה סיגריות עבורי בשבת", אמרה. והוסיפה כי אני כפוי טובה לאחר שהצילו אותי ממוות לחיים, הייתי בדילמה אם אני נוהג כמו שצריך, ואולי השם רוצה שאלך בדרך כגמול והכרת הטוב על מעשיהם עבורי!?"

"כשהתגייסתי לצבא ונאלצתי לצאת לאלג'יר פחדתי מאד. הלכתי אפוא לחנות יהודית בפריז וקניתי ציצית לשמירה. אני זוכר שפעם יצאו חוטי הציצית החוצה, ודחי החיילים שאל אותי האם אלו חוטים של מצנה, ועניתי באומץ שזהו בגד דתי של יהודים. באותו זמן הבנתי כבר, שאם אתה מצג את יהדותך בגאווה, מכבדים אותך.

"הסכנות באלג'יר ארבו בכל צעד ושעל. שדות מוקשים ומארבים בלתי צפויים; רבים מחברי נהרגו, ואני הולך ושורד למרות כל הסכנות הללו. זו הייתה תקופה מסוכנת מאד. "סופחתי לגדוד תובלה באלג'יר. פעם ירדתי עם המשאית מאחד הג'בלאות על צוק גבוה. מאחורי המשאית היה נגרר. כיון שלא ידעתי לנהוג במשאית כמו שצריך, הנגרר משך את המשאית לאחור, ובאחד העיקולים התחלתי להתרדרר מהכביש. נעצרתי חמישה סנטימטרים לפני תהום פעורה... ניצלתי בזכות המצוות שהתחלתי לשמור.

"לאחר השירות הצבאי התחלתי להתקרב לקהילה היהודית בפאריז. קראתי ספרי יהדות רבים, ביניהם "מורה נבוכים" לרמב"ם - מתורגם לצרפתית. מסשיימתי את הספר, הרגשתי שאין זהות יהודית אמיתית מלבד תורה ומצוות. החלטתי לעלות לארץ ישראל בכדי לגור בקיבוץ דתי,

הוריי המאמצים טענו נגדי בכעס: 'הרי צרפת הצילה אותך!...' הם היו צרפתיים פטריטיים וזה זעזע אותם. באחד הימים בא לביתנו צעיר לארוחת ערב - עד היום אינני יודע מי הוא היה, אולי אליהו הנביא - וברגע מסוים שנשארו שנינו לבד בחדר, הוא אמר לי במילים נחרצות 'את החובה שלך כלפי הוריי כבר עשית, אין זו סיבה להמשיך ולהקריב את החיים הרוחניים שלך.

"עליתי לארץ ואת השם שלי שיניתי מ'פרדי' ל'אפרים' - השם היהודי שלי, כפי שגילתה לי סבתא. התקרבותי לחב"ד ולמען חינוך צאצאינו עברנו להתגורר בירושלים, שם מצאתי את שאהבה נפשי: קהילת חסידי חב"ד אותנטית.

הרב מול זצ"ל היה אמור לומר את תפילת האזכרה בטקס הרשמי לציון יום השואה ב"יד ושם" בשנה שעברה, תשפ"ג. ערב הטקס התמוטט הרב מול, ושלושה ימים לאחר מכן השיב את נשמתו הטהורה לבוראה, כשהיא עטורת אותות עוצמה וגבורה יהודית אל מול פני הרוח.

ברשותך סיפור אמיתי מרתק? מוזמן לשתף!
להצטרפות hbzs3587@gmail.com



**שירות
מהיר
ואיכותי**

**משלוחים
לכל חלקי
העיר**



מחזורתנים

את ההזמנות תשאירו עלינו...

1,000 הזמנות + 200 הזמנות קטנות לחתן או לכלה + מדבקות "מזל טוב"

במחיר מיוחד של 600 ש"ח בלבד!

(אפשרות לעיצוב בתוספת מחיר, ניתן לקבל קטלוג דוגמאות במייל)

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

קצת כסף / מאות / חזרות / מקצים / למופע / מהמחיר / מלימון / דפוס / ספידי!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>